

(۴۵۴) ۱۰۹- همچنین يك قطعه نستعلیق خوش در کتابخانه
مشهد رضویست با رقم: «مشقه حسن شاملو سنه ۱۰۳۷ ق» (۱۶۲۷ م)
(۴۵۵) ۱۱۰- يك قطعه نستعلیق او در همین کتابخانه با رقم
«مشقه حسن شاملو ۱۰۴۵ ق» (۱۶۳۵ م) (خ/۱۴۳)

۱۱۱- (۴۵۶)

دیوان ابن یمن بخط حسین خوارزمی:
به نستعلیق متوسط حسین الخوارزمی در سنه ۹۴۹ ق ۱۵۴۲ م
در کتابخانه سلطنتی ایران. (خ/۱۵۱)

۱۱۲- (۴۵۷)

دیوان نوائی (ترکی) بخط حسین شهابی:
در کتابخانه سلطنتی ایران، به نستعلیق خفی خوش شاه حسین بن
فخرالدین علی شهابی هروی در نمره شوال سنه ۱۰۱۴ ق ۱۶۰۵ م برای
کتابخانه حسین خان شاملو والی خراسان نوشته شده.
آثار خطی دیگر شهابی در یونیورسیتی استانبول و چستر بیتی
انگلستانست. (خ/۱۵۵)

۱۱۳- (۴۵۸)

دیوان حسینی بخط خلیل:
در کتابخانه سلطنتی ایران، دیوان ترکی حسینی به نستعلیق متوسط
خلیل تبریزی موجود است که آنرا در محرم ۹۴۳ ق ۱۵۳۶ م از خط
زبدۃالکتاب سلطان علی مشهدی نقل کرده است. (خ/۱۸۰)

-۱۱۴-۱۴۰- (۴۵۹-۴۷۰)

خطوط سلطان علی مشهدی (رک: ۷ و فهرست)

(۴۵۹) ۱۱۴- رباعیات خیام:

کتابخانه سلطنتی ایران . قطع رحلی ، نستعلیق خوش با رقم

«سلطان علی الکاتب المشهدی» (خ ۲۵۷)

(۴۶۰) ۱۱۵- تحفة الاحرار جامی:

کتابخانه مذکور . به نستعلیق خوش همین کاتب در جمادی الاولی

۹۲۱ ق ۱۵۱۴ م . (خ ۲۵۷)

(۴۶۱) ۱۱۶- مخزن الاسرار نظامی:

در همین کتابخانه به همین خط و رقم . (خ ۲۵۷)

(۴۶۲) ۱۱۷- دیوان حافظ:

در همین کتابخانه به همین خط بطریق مرقع که در آخر رقم ندارد، ولی شباهت تام با خطوط سلطان علی مشهدی دارد، وجهانگیر پادشاه هند بخط خود در پشت آن چنین نوشته: «خط ملاسلطان علی است و صفحه اول آن تصویر استاد بهزاد است و صفحه آخر کار فرخ و چهار لوح تحریر، عمل یاری مذهب، حرره نورالدین جهانگیر روز یکشنبه

سنه ۱۰۱۷ ق» (۱۶۰۸ م) (خ ۲۵۸)

(۴۶۳) ۱۱۸- دیوان شاهی (ترکی):

در همین کتابخانه، به نستعلیق خوش با رقم سلطان علی مشهدی

در سنه ۸۹۵ ق ۱۴۸۹ م (خ ۲۵۸)

(۴۶۴) ۱۱۹- گل و مل سلطان حسین میرزا:

در کتابخانه دکتور مهدوی تهران . با همین رقم و همین تاریخ (خ ۲۵۸)

(۴۶۵) ۱۲۰- دیوان سلطان حسین میرزا بایقرا:

در کتابخانه مهندس عباس مزدا تهران، به نستعلیق جلی خوش و
رقم سلطان علی مهدی در اواخر ربیع الآخر سنه ۸۹۹ در دارالسلطنه
هراة (۱۴۹۳م) (خ ۲۵۸)

(۴۶۶) ۱۲۱- کلیات داعی شیرازی:

در کتابخانه سلطنتی ایران، به نستعلیق عالی جلی و رقم سلطان
علی روز جمعه ۲۷ ذیحجه ۸۷۶ ق (۱۴۷۱م) (خ ۲۶۵)
(۴۶۷) ۱۲۲- خمسة امیر خسرو دهلوی:

در همین کتابخانه بهمین رقم بتاریخ دو شنبه ۴ شعبان ۸۶۳ ق
(۱۴۵۸م) (خ ۲۶۵)

۱۲۳-۱۳۷: پانزده قطعه در مرقعات مختلف کتابخانه سلطنتی
ایران (خ ۲۶۶)

(۴۶۸) ۱۳۸- دیوان امیر خسرو:

در کتابخانه دکتور مهدوی تهران، با رقم سلطان علی بتاریخ
روز دوشنبه ۵ جمادی الثانیه سنه ۸۶۱ ق (۱۴۵۶م) (خ ۲۶۵)
(۴۶۹) ۱۳۹- رساله اسماء اعظم:

خط سلطان علی در کتابخانه سپه سالار تهران (خ ۲۶۵)

(۴۷۰) ۱۴۰- رساله علم فراست:

يك رساله كوچك با رقم سلطان علی در کتابخانه مهدی بیانی
تهران (خ ۲۶۶)

۱۴۱-۱۴۹- (۳۷۱-۴۷۹)

خطوط سلطان محمد خندان هروی (متوفا بعد از ۹۵۲ ق در هرات):

(۴۷۱) ۱۴۱- یوسف و زلیخای جامی:

در کتابخانه ملی تهران، به نستعلیق خوش سلطان محمد خندان.

(۴۷۲) ۱۴۲- یوسف و زلیخای جامی:

در يك مجموعه خصوصى تهران، مذهب و نستعلیق خوش با
رقم سلطان محمد خندان در جمادى الآخره سنه ۹۱۵ ق (۱۵۰۹ م)

(۴۷۳) ۱۴۳- سبحةالابرار جامی:

در مجموعه جعفر سلطان القرائى تهران، نستعلیق خوش در سنه

۹۳۰ ق ۱۵۲۳ م.

(۴۷۴) ۱۴۴- بوستان سعدی:

بهمین قلم و قطع و تذهیب در سنه ۹۲۰ ق ۱۵۱۳ م. در مجموعه

مهدی بیانی تهران.

(۴۷۵) ۱۴۵- يك قطعه نستعلیق خوش با رقم او در کتابخانه

سپهسالار تهران.

(۴۷۶-۴۷۸) ۱۴۶-۱۴۸: سه قطعه کتابت خوش دارای رقم او

در کتابخانه آستانه رضوی مشهد.

(۴۷۹) ۱۴۹- يك قطعه جلی خوش با رقم او در مجموعه مهدی

بیانی تهران (خ ۲۶۹-۲۷۰) (رك: فهرست)

-۱۵۹-۱۵۰- (۴۸۹-۴۸۰)

خطوط سلطان محمد نور هروی: (رك: فهرست)

وی فرزند نورالله هروی و از خطاطان دستگاه امیرعلی شیر در

هراتست (۸۷۷-۹۴۰ ق) ۱۴۷۲-۱۵۳۳ م (رك: فهرست)

(۴۸۰) ۱۵۰- يك رقعہ در يك مرقع سلطنتی ایران، بکتابت

خفی عالی.

(۴۸۱-۴۸۳) ۱۵۱-۱۵۳: سه رقعہ از يك مرقع آستانه رضوی

مشهد بکتابت عالی .

(۴۸۴) (۱۵۴) يك قطعه بقلم کتابت خفی خوش مشق، در مجموعه

شخصی مهدی بیانی تهران. (خ ۲۷۹)

(۴۸۵) (۱۵۵) منتخب اشعار سعدی و جامی:

سلطنتی ایران، بقلم کتابت عالی برقم منظوم « بنده سلطان

محمد بن نور » در سنه ۹۲۵ ق ۱۵۱۸ م.

(۴۸۶) (۱۵۶) دیوان حافظ :

مجلس شورای ملی تهران، برقم سلطان محمد نور بدارالسلطنه

هراة (خ ۲۷۵)

(۴۸۷) (۱۵۷) بوستان سعدی:

کتابخانه ملی تهران، بقلم کتابت خفی خوش بارقم سلطان محمد

نور بی تاریخ (خ ۲۷۶)

(۴۸۸) (۱۵۸) گلستان سعدی:

در مجموعه مهدی بیانی تهران، بقلم کتابت خوش خفی با رقم

و تاریخ سلطان محمد نور ۹۰۷ ق ۱۵۰۱ م (خ ۲۷۶)

(۴۸۹) (۱۵۹) منتخب اشعار جامی:

بقلم کتابت خفی خوش با رقم سلطان محمد نور در سنه ۹۳۱ ق

۱۵۲۴ م (خ ۲۷۷)

—۱۶۰-۱۶۲- (۴۹۰-۴۹۲)

مخطوطات سلطان علی قاینی:

وی شاگرد اظهر تبریزی و از مجلسیان امیرعلی شیر و ملازم

جامی بود متوفا ۹۱۴ ق ۱۵۰۸ م (رك: ۶-۸)

(۴۹۰) (۱۶۰) کلیات جامی:

کتابخانه سلطنتی ایران ، بقلم نستعلیق خوش با عناوین رقاع ،
بامضای سلطان علی قاینی در ربیع الاول سنه ۸۹۸ ق ۱۴۹۲ م.

(۴۹۱) (۱۶۱) ظفر نامه علی یزدی:

کتابخانه مجلس تهران ، بقلم نستعلیق و عناوین رقاع خوش ،
بامضای سلطان علی قاینی جمعه ۲۰ شعبان ۸۹۲ ق ۱۴۸۶ م (خ ۲۳۷)
(۴۹۲) (۱۶۲) يك قطعه خط: در کتابخانه سلطنتی ایران، بارقم:

«حرره الغریب سلطان علی القاینی» (خ ۲۳۸)

۱۶۳-۱۷۰- (۴۹۳-۵۰۰)

مخطوطات میرکلنگی

میر حسینی نسفی بخاری مشهور بمیر کلنگی کاتب سلطانی و
کاتب خاقانی کتابدار عبداللہ خان ثانی امیر بخارا و خطاطوی بین سنوات
۹۴۲-۹۸۳ (۱۵۴۵-۱۵۷۵ م) بود، از آثار اوست:

(۴۹۳) (۱۶۳) گلستان سعدی:

در کتابخانه سلطنتی ایران، بقلم کتابت خوش بارقم میرحسین
حسینی مشهور بمیر کلنگی کاتب در دارال-خلافة بخارا سنه ۹۲۲ ق
(۱۵۱۵ م)

(۴۹۴) (۱۶۴) یوسف و زلیخای جامی:

در همین کتابخانه، خط همین کاتب در بلدة بخارا سنه ۹۶۶ ق

(۱۵۵۸ م) (خ ۱۶۵)

(۴۹۵) (۱۶۵) بوستان سعدی:

در همین کتابخانه، خط همین کاتب در بلدة بخارا (خ ۱۶۶)

(۴۹۶) (۱۶۶) رباعیات سید محمد جامه بافی:

در کتابخانه سید نصرالله تقوی تهران، قلم کتابت خوش خفی
بارقم: میرحسین الحسینی الکاتب فی بلدة دارالامان لاهور(?) (خ ۱۶۶)
(۴۹۷) (۱۶۷) يك قطعه خط در کتابخانه ملی تهران، با رقم
«الداعی میرکلنگی الکاتب الحسینی.»

(۴۹۸) (۱۶۸) يك قطعه با رقم میرحسین کلنگی در کتابخانه
مشهد رضوی.

(۴۹۹) (۱۶۹) يك قطعه در همین کتابخانه با رقم میرحسین-
الحسینی النسفی.

(۵۰۰) (۱۷۰) يك قطعه دیگر غزل حافظ بکتابت خوش با رقم
میرحسین فی شهر ۹۵۴ ق (۱۵۴۶ م) در مجموعه مهدی بیانی تهران
(خ ۱۶۶)

۱۷۱-۱۷۲- (۵۰۱-۵۰۲)

خطوط خواوند سالك:

(۵۰۱) ۱۷۱- کلیات جامی:

در کتابخانه سلطنتی ایران، به نستعلیق متوسط خواوند سالك بن
میرك در بلدة سمرقند در سنه ۹۹۵ ق (۱۵۸۶ م) در موضع باغ میدان.

(۵۰۲) ۱۷۲- تحفة الاحرار جامی:

در ملك میجر د، میکالی Major D. Macauly با رقم «خواوند

سالك بن میرك در سنه ۹۹۰ ق» (۱۵۸۱ م) (خ ۱۸۲)

۱۷۳-۱۷۶- (۵۰۳-۵۰۶)

خطوط محمد بهرام (رك: تركيه)

(۵۰۳) (۱۷۳) اخلاق منصوری غیاث منصور:

برقم محمد بهرام روز یکشنبه ماه ربیع الثانی ۹۵۸ ق ۱۵۵۰ م در

مجموعه سلطان القرائی ایران.

(۵۰۴-۵۰۶) (۱۷۴-۱۷۶) سه قطعه خفی که یکی تاریخ ۹۵۸ ق

۱۵۵۰ م در مدینه دمشق دارد، در مجموعه کریمزاده تهران (خ ۶۶۳)

۱۷۷-۱۸۲- (۵۰۷-۵۱۲)

خطوط باباشاه اصفهانی (رك: فهرست)

(۵۰۷) (۱۷۷) نصایح الملوک:

در کتابخانه سلطنتی ایران بخط عالی و رقم فقیر باباشاه در سنه

۹۸۰ ق (۱۵۷۲ م) جهت میر عبدالرحیم بن فضل الله محتسب (خ ۹۱)

(۵۰۸) (۱۷۸) خمسة نظامی (متن) خمسة امیر خسرو (حاشیه):

در کتابخانه سلطنتی ایران. کتابت خفی عالی بارقم و تاریخ:

«نمقه العبد المذنب الحقیق بابا شاه فی سنه ۹۹۴ ق (۱۵۸۵ م) (خ ۹۱)

(۵۰۹) (۱۷۹) منتخب اشعار جامی:

در مجموعه مهدی بیانی تهران، با قلم عالی و رقم «کتبه العبد-

المذنب باباشاه اصفهانی» (خ ۹۱)

(۵۱۰) (۱۸۰) سلسله الذهب جامی:

۱۵۵ × ۲۴۵ میلی متر، جلد روغنی و سوخت معرق ممتاز، صفحات

متن به سبک نستعلیق، حواشی تماماً تشعیر سازی. سرلوحها مذهب

مرصع ممتاز. دارای ۱۲ مجلس منیاتور ۴۹۸ صفحه.

خط نستعلیق خفی عالی باباشاه اصفهانی در سنه ۹۷۷ ق (۱۵۶۹ م)
این نسخه نمونه ادامه مکتب هرات در اصفهان است (س ۳۲) (خ ۹۰)

(۵۱۱) (۱۸۱) چهل حدیث نبوی:

سلطنتی ایران. کتابت نستعلیق خفی با رقم و تاریخ: «بابا شاه
اصفهانی ذیحجه ۹۸۲ ق» (۱۵۷۴ م) (خ ۹۱)

(۵۱۲) (۱۸۲) چهل کلمه:

در کتابخانه مذکور، به نستعلیق ممتاز، نوشته رمضان ۹۷۸ ق
۱۵۷۰ م. نسخه نهایت نفیس مزین منقش زر افشان، که در سنه ۱۰۷۷ ق
۱۶۶۶ م مرتضی قلی خان بیگلربیگی گنجه، بدر بار صفویه پیشکش کرده
است.

۱۸۳-۱۸۹- (۵۱۳-۵۱۹)

مخطوطات شاه قاسم کاتب هراتی:

وی در هرات کاتب حسین خان شاملو و تاسال ۱۰۲۸ ق ۱۶۱۸ م
زنده بود، و آثار او دوام مکتب هرات است (رك: فهرست)

(۵۱۳) (۱۸۳) منتخب مثنوی و حدیقه بکتابت عالی برای
کتابخانه حسن خان شاملو در هرات ۱۰۲۸ ق ۱۶۱۸ م. در کتابخانه
سلطنتی ایران.

(۵۱۴) (۱۸۴) دیوان حافظ کتابت عالی در سنه ۱۰۱۰ ق ۱۶۰۱ م،
سلطنتی ایران.

(۵۱۵) (۱۸۵) بوستان سعدی کتابت جلی خوش برای کتابخانه شاملو درهرات صفر ۱۰۱۴ ق ۱۶۰۵ م، سلطنتی ایران.

(۵۱۶) (۱۸۶) دیوان حافظ کتابت خوش برای سلطان بیرام علی چکنی درغره شوال ۱۰۰۲ ق ۱۵۹۳ م، سلطنتی ایران.

(۵۱۷) (۱۸۷) دیوان حافظ کتابت خفی خویش ۱۰۲۵ ق ۱۶۱۵ م موزه ایران باستان، تهران.

(۵۱۸) (۱۸۸) تحفة العراقین کتابت خفی خوش ذیقعدة ۱۰۱۲ ق ۱۶۰۳ م دکتور بیانی دیده.

(۵۱۹) (۱۸۹) يك قطعه خط عالی که درهرات برای نواب بیرام علی چکنی نوشته، کتابخانه سلطنتی ایران. (خ ۲۹۱)

-۱۹۰-۲۱۷- (۵۲۰-۵۴۷)

مخطوطات شاه محمد مهدی:

وی فرزند محمود مهدی متخلص به واثقی (متوفای ۹۷۶ ق ۱۵۶۸ م)

خطاط ماهری بود :

(۵۲۰) (۱۹۰) صد کلمه حضرت علی مرصع و مذهب بقلم جلی عالی و ترجمه فارسی نستعلیق خوش ۹۷۶ ق (۱۵۶۸ م) در کتابخانه سلطنتی ایران ۳۷۷.

(۵۲۱) (۱۹۱) سبحة الابرار جامی به نستعلیق خوش درهمین

کتابخانه.

(۵۲۲) (۱۹۲) کلیات سعدی کتابت جلی موزه ایران باستان

تهران.

(۵۲۳) (۱۹۳) شاهنامه فردوسی کتابت متوسط ۹۳۸ ق (۱۵۳۱ م)
در موزه ایران باستان.

(۵۲۴-۵۴۴) (۱۹۴-۲۱۴) ۲۱ قطعه کتابت خوش که در مشهد
نوشته شده، در کتابخانه سلطنتی ایران.

(۵۴۵) (۲۱۵) يك قطعه در مجموعه سلطان القرائی تهران.

(۵۴۶) (۲۱۶) يك قطعه در مجموعه کریمزاده تهران.

(۵۴۷) (۲۱۷) گلستان و بوستان سعدی بقلم عالی شیوا، غره ذیقعه

۹۶۳ ق (۱۵۵۵ م) در مجموعه مهدی بیانی تهران.

(خ ۲۹۲-رك: ۷۴ و فهرست)

-۲۱۸-۲۱۹- (۵۴۸-۵۴۹)

خطوط سلیم نسابوری:

وی خطاط و مذهب و نقاش و شاگرد شاه محمود نسابوری و

و از اقران سلطان محمد نور بود که در سنه ۹۹۰ ق ۱۵۸۱ م در مشهد
درگذشت، از آثار اوست:

(۵۴۸) (۲۱۸) چهل حدیث بکتابت خوش خفی رنگه در مشهد در

سنه ۹۶۴ ق ۱۵۵۶ م نوشته شده، از مجموعه مهدی بیانی تهران.

(۵۴۹) (۲۱۹) يك قطعه کتابت جلی خوش تحریر مشهد ۹۶۸ ق

۱۵۶۰ م از مجموعه سلطان القرائی تهران. (خ ۲۸۴)

-۲۲۱-۲۲۰- (۵۵۱-۵۵۰)

خطوط محمد حسین بن خواجه سیف الدین علی:

(۵۵۰) (۲۲۰) دیوان جامی نوشته ۹۷۱ ق ۱۵۶۳ م در کتابخانه

سلطنتی ایران.

(۵۵۱) (۲۲۱) کلیات جامی نوشته ذیحجه ۹۷۴ ق ۱۵۶۶ م کتابخانه

مجلس تهران (خ ۶۸۷)

-۲۲۲-۲۲۳- (۵۵۲-۵۵۳)

مجموعه ترجیع بندها (رك: فهرست)

در کتابخانه مجلس تهران مجموعه ۲۱ ترجیع بند بخطوط خوش
خطاطان دربار پیربوداق بن جهان شاه قراقویونلو موجود است و ترجیع بند
سعدی و ترجیعی از سلمان ساوجی بقلم جلی خوش شرف الدین حسین
مشهدی است که مخطوطاتش در ایاصوفیه و کتابخانه فاتح استانبول
هم هست. در همین مجموعه ترجیع ها، ترجیعی بقلم جلی خوش سلطان
علی مشهدی هم موجود است. (خ ۱۵۶/۲۷۲)

-۲۲۴- (۵۵۴)

مجموعه اشعار بخط حسن تونی:

حسین بن علی تونی از خطاطان نیمه اول قرن ۹ ه و مقلد روش
اظهر تبریزی است. يك مجموعه اشعار کمال و امیر خسرو و بساطی و
عصمت و ناصر بخاری بقلم خفی او در کتابخانه مهدی بیانی در تهران
بود که در او آخر جمادی الاولی سنه ۸۲۱ ق ۱۴۱۷ م در مشهد رضوی
نوشته است. (خ ۱۵۸)

-۲۲۵-۲۲۸- (۵۵۵-۵۵۸)

مخطوطات کمال الدین حسین هروی:

(۵۵۵) ۲۲۵- کلمات قصار حضرت علی در کتابخانه سلطنتی

ایران (نمره ۴۰۵) ۴۴ صفحه ۷ سطری نسخه بسیار برگزیده مذهب
و مرصع عالی بارقم اودر ربیع الاول سنه ۹۳۳ ق ۱۵۲۶ م
(۵۵۶-۵۵۷) ۲۲۶-۲۲۷: دو قطعه بقلم ثلث و نسخ ممتاز و عالی
برقم: کمال الدین حسین الحافظ الهروی فی المشهد المقدس شهر ربیع-
الاول ۹۳۳ ق (۱۵۲۶ م) در همین کتابخانه.

(۵۵۸) ۲۲۸- کتیبه صنفه مسجد جامع اصفهان نیز بقلم عالی ثلث
اوست «انجام یافت فی تاریخ ثمان و ثلاثین و تسعمائه، کتبه کمال الدین
حسین حافظ هروی.» (خ ۱۶۹)

-۴۲۹- (۵۵۹)

خط پیرعلی جامی:

ظفر نامه هاتفی در کتابخانه سپهسالار (تهران) خط جلی متوسط
پیرعلی الکاتب الجامی که تا سنه ۹۳۳ ق ۱۵۲۶ م زنده بود، و در دستگاه
امیرعلی شیر در هرات کتابت میکرد. (خ ۱۰۶)

-۴۳۰- (۵۶۰)

خط نورالدین محمد پورانی (رک: ترکیه)

یک قطعه از یک مرقع بارقم «مشقه نورالدین محمد پورانی» در
کتابخانه سپهسالار تهران. (خ ۶۶۴)

-۴۳۱- (۵۶۱)

خط دوری درمکه

قطعه نستعلیق نیم جلی خوش بارقم و تاریخ «العبد کاتب الملك
المشتهر بدوری فی تاریخ شهر شوال سنه ۹۸۵ (۱۵۷۷ م) تحریراً فی مکه-

المشرفه» در مجموعه خانم پروین شیبانی تهران (خ ۹۶)

-۲۳۲- (۵۶۲)

قطعه خط بهرام میرزا

در مجموعه مهدی بیانی تهران، بقلم خوش با رقم «مشقه بهرام-

الصفوی» (خ ۱۰۴)

-۲۳۳- (۵۶۳)

تیمور نامه هاتفی خط شاه محمد دره‌یی

بقلم شاه محمد دره‌یی ۷ ربیع الثانی ۹۷۶ ق (۱۵۶۸ م) در بلدة

قندهار نوشته شده (خ ۲۹۲)

-۲۳۴-۲۳۵- (۵۶۴-۵۶۵)

خطوط اظهر تبریزی (رك: فهرست)

(۵۶۴) (۲۳۴) سفینه اشعار در مجموعه مخطوطات حاج محمد

نخجوانی تبریز بقلم نستعلیق خوش و عناوین رقاع بخط اظهر-تبریزی

مرقوم سنه ۸۷۷ ق (۱۴۷۲ م) (خ ۷۱/۱)

(۵۶۵) (۲۳۵) مثنوی مولوی بلخی شش دفتر کامل: در مجموعه

مهدی بیانی تهران، نستعلیق خفی و عناوین رقاع بامضای اظهر تبریزی در

ربیع الاول سنه ۸۷۲ ق (۱۴۶۷ م) (خ ۷۱/۱)

-۲۳۶- (۵۶۶)

یوسف و زلیخا بخط بابای حصاری:

در کتابخانه سلطنتی ایران، بارقم: المحتاج الی رحمة الباری بابای

حصاری... در بلدة حصار نوشته شد سنه ۹۷۳ ق (۱۵۶۵ م) (خ ۸۴/۱)

-۲۳۷-۲۳۸- (۵۶۷-۵۶۸)

خط درویش محمد سمرقندی (رك: فهرست)

از خطاطان قرن دهم هجری، نویسنده قطعه خط در کتابخانه سلطنتی ایران (خ ۷۱۶) و گلستان سعدی به نستعلیق خوش برقم درویش محمد-
الكاتب در غرة ربيع الآخر ۹۳۵ ق (۱۵۲۸ م) (خ ۱۸۷)

-۲۳۹-۲۴۳- (۵۶۹-۵۷۳)

خطوط یاری هروی متوفا در هرات ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م

(۵۶۹-۵۷۰) (۲۳۹-۲۴۰) دو قطعه از يك مرقع کتابخانه سلطنتی ایران.

(۵۷۱) (۲۴۱) يك قطعه در مجموعه مهدی بیانی تهران.

(۵۷۲) (۲۴۲) يك قطعه از يك مرقع آستانه رضوی مشهد.

(۵۷۳) (۲۴۳) دیوان خطائی (شاه اسمعیل صفوی) و ده نامه

خطائی به نستعلیق خوش، بارقم: «برسم خزانة عالیشان عدالت نشان...»

محمدخان فی شهور ۹۵۴ ق (۱۵۴۶ م) کتبه یاری الکاتب در کتابخانه

سلطان القرائی تهران. (رك: ترکیه) (خ ۹۶۶)

-۲۴۴-۲۴۵- (۵۷۴-۵۷۵)

خطوط یعقوب بن حسن:

(۵۷۴) (۲۴۴) ظفر نامه تیموری علی یزدی به نستعلیق خوش و

عنوانها به ثلث و رقاع عالی برقم: «یعقوب بن حسن الملقب به سراج

الحسنی القطانی روز پنجشنبه ۲۴ جمادی الاخری سنه ۸۴۰» (۱۴۳۶ م)

در کتابخانه مجلس تهران.

(۵۷۵) (۲۴۵) دیوان حافظ:

در کتابخانه سلطنتی ایران برقم: «العبد المذنب یعقوب الکاتب...»

۲۰ ربیع الآخر ۸۵۰ (۱۴۴۶ م) (خ ۹۷۱)

-۲۴۶- (۵۷۶)

گلستان سعدی مصور:

در کتابخانه سلطنتی ایران. که برای بایسنغر میرزا درسنه ۸۳۹ ق
۱۴۲۶ م در هرات نوشته و پیراسته شده و هشت تصویر بدیع و زیبا
دارد، که حاوی تمام محسنات و ممیزات هنر هراتست. (صنایع ایران
۱۰۵)

-۲۴۷-۲۴۹- (۵۷۷-۵۷۹)

خطوط محمد رحیم مشهدی شاگرد سید احمد مشهدی:

(۵۷۷) (۲۴۷) يك قطعه کتابخانه آستانه مشهد.

(۵۷۸) (۲۴۸) دیوان حافظ در مجموعه سلطان القرائی تهران،

نوشته ۹۹۳ ق (۱۵۸۴ م)

(۵۷۹) (۲۴۹) يك قطعه وی در مرقع روان کوشکو استانبول هم

هست. (خ ۷۲۱)

-۲۵۰- (۵۸۰)

خط محمد سعید هروی بن مسعود:

کلیات امیر خسرو دهلوی در کتابخانه سلطنتی ایران، که برای

قطب شاه هندی در ۹۷۲ ق (۱۵۶۴ م) نوشته است. (خ ۷۴۷)

-۲۵۱- (۵۸۱)

شاهنامه بخط محمد شنقشی:

نام وی محمد بن محمد علی حنفی از قدیمترین نستعلیق نویسان است که شاهنامه کتابخانه سلطنتی ایران را به خط نسخ و ثلث عالی در سلخ صفر ۸۴۴ ق ۱۴۴۰ م نوشته است (خ ۷۵۵)

-۲۵۲- (۵۸۲) -۵۸۶-

خطوط شفیعی حسینی هروی

(محمد شفیع شکسته نویس قرن ۱۱ ه از بقایای مکتب هرات)
(۵۸۲) (۲۵۲) يك قطعه نستعلیق از مرقع کتابخانه ملی تهران
(بی تاریخ)

(۵۸۳-۵۸۴) (۲۵۲-۲۵۴) دو قطعه نستعلیق از همین کتابخانه بارقم
محمد شفیع هروی. (بی تاریخ)
(۵۸۵-۵۸۶) (۲۵۵-۲۵۶) دو قطعه نستعلیق مجموعه مهدی بیانی
تهران. (بی تاریخ) (خ ۷۶۴)

-۲۵۷- (۵۸۷)

خط محمد صالح بن کمال الدین حسین مهدی

مجالس المؤمنین در کتابخانه سلطنتی ایران نوشته ۲ ذیحجه
۱۰۷۲ ق ۱۶۶۱ م از اواخر هنر هرات (خ ۷۷۸)

-۲۵۸- (۵۸۸)

خط محمد صالح هروی

يك قطعه نستعلیق خوش مجموعه مهدی بیانی تهران در ۱۰۸۷ ق

۱۶۷۵ م از اواخر هنر هرات (خ ۷۷۹)

-۲۵۹-۲۶۷- (۵۸۹-۵۹۷)

خطوط مالک دیلمی (رك: ترکیه) از متفرعات هنر هرات

(۵۸۹) (۲۵۹) رساله باب حادی عشر بارقم مالک دیلمی در شهر

۹۵۶ ق ۱۵۴۸ م در کتابخانه نصرالله تقوی تهران.

(۵۹۰-۵۹۶) (۲۶۰-۲۶۶) هفت قطعه خطوط وی در کتابخانه

سلطنتی تهران و مجموعه مهدی بیانی تهران.

(۵۹۷) (۲۶۷) منتخب سبحةالابرار جامی برای عبدالمحسن

در ذی قعدة ۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م در مجموعه مهدی بیانی تهران.

-۲۶۸- (۵۹۸)

خط محمد تقی هروی از متفرعات هنر هرات:

منتخبات اشعار در مجموعه مهندس مزدا تهران، با کتابت عالی

در سنه ۹۹۷ ق ۱۵۸۸ م (خ ۶۷۱)

-۲۶۹- (۵۹۹)

خط محمد بن عبدالله معروف به ابوليث ستاران:

نسخه کتاب علم هیئت کتابخانه مجلس تهران بخط تعلیق متمایل به

نستعلیق او اسطر ج ۸۲۶ ق ۱۴۲۲ م که از سواد مؤلف نقل کرده و این

نسخه مورد مطالعه الخ بیگ کورگانی هم بوده و بخط او مطالبی دارد.

(خ ۷۸۶)

-۲۷۰-۲۷۲- (۶۰۰-۶۰۲)

خطوط محمد ابریشمی مشهدی شاگرد سلطان

عالی مشهدی متوفای ۹۳۵ ق ۱۵۲۸ م

(۶۰۰) (۲۷۰) يك قطعه در مرقع کتابخانه سلطنتی تهران.

(۶۰۱) (۲۷۱) سورة فاتحه در مجموعه کریم زاده تهران.

(۶۰۲) (۲۷۲) يك قطعه در مجموعه مهدی بیانی تهران.

-۲۷۳-۲۷۴- (۶۰۳-۶۰۴)

خطوط میر محمد باقر بن میر علی هروی (رك: ترکیه)

(۶۰۳) (۲۷۳) يك قطعه در مجموعه مهدی بیانی تهران.

(۶۰۴) (۲۷۴) مقدمه مرقع خط میر علی پدر خود را به خط عالی

نوشته در مجموعه مذکور (خ ۶۶۰)

-۲۷۵-۲۷۶- (۶۰۵-۶۰۶)

خطوط محمود مذهب هروی:

(۶۰۵) (۲۷۵) - سبحة الارجامی نوشته شده در مکه ۹۵۱ ق ۱۵۴۴ م

بارقم «کتبه العبد محمود المذهب الهروی» مهدی بیانی در تهران دیده

(خ ۸۹۲)

(۶۰۶) (۲۷۶) - يك قطعه کتابت خوش وی بسفیداب در مجموعه مهدی

بیانی تهران (رك: ترکیه مرقع شاه اسماعیل و ۲۰)

-۲۷۷- (۶۰۷)

خط محیی شیرازی استاد اقلام سته:

صد کلمه حضرت علی با ترجمه منظوم فارسی به نستعلیق خفی

۱۲ جمادی الاخری ۸۷۸ ق ۱۴۷۳ م در کتابخانه سلطنتی ایران (خ ۸۹۵)

-۲۷۸-۲۸۵-(۶۰۸-۶۱۵)

مخطوطات محیی هروی (رك: افغانستان-ترکیه)

(۶۰۸) ۲۷۸- دیوان ترکی نوائی در کتابخانه سلطنتی ایران،

بکتابت خفی «کتبه... محیی هروی ۹۸۶ ق» ۱۵۷۷ م

(۶۰۹) ۲۷۹- منتخب بوستان سعدی در همین کتابخانه، مؤرخ آخر

شعبان ۹۶۷ ق ۱۵۶۰ م

(۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳) ۲۸۰-۲۸۳ سه قطعه خوش خط اودر

همین کتابخانه و یک قطعه کتابت اودر مؤرخ ۹۸۲ ق ۱۵۷۴ م در کتابخانه

ملی تهران.

(۶۱۴-۶۱۵) ۲۸۴-۲۸۵ دو قطعه از یک مرقع آستانه مشهد

(خ ۸۹۶)

-۲۸۶-۲۹۱-(۶۱۶-۶۲۱)

مخطوطات شیخ مرشدالدین عطار شیرازی (قرن دهم)

(۶۱۶) ۲۸۶- حلیقه الحقیقه سنایی مؤرخ نه صد... در شیراز (رقم

عشرات محو شده) سلطنتی ایران.

(۶۱۷) ۲۸۷- شاه و درویش هلالی مؤرخ ۲۲ رمضان ۹۵۰ ق

۱۵۴۳ م در همین کتابخانه.

(۶۱۸) ۲۸۸- سلسله الذهب جامی مؤرخ جمادی الثانیه ۹۴۸ ق

۱۵۴۱ م در مجموعه عباس مزدا، تهران.

(۶۱۹) ۲۸۹- حالنامه عارفی بتاريخ رمضان ۹۴۹ ق ۱۵۴۲ م در
مجموعه سلطان القرائی، تهران.

(۶۲۰) ۲۹۰- مثنویات خواجو مؤرخ ۳ محرم ۹۵۳ ق ۱۵۴۵ م در
مدرسه سپهسالار، تهران.

(۶۲۱) ۲۹۱- کلیات سعدی مؤرخ شوال ۹۳۲ ق ۱۵۲۵ م عتیقه
فروشی تهران.

۲۹۲-۲۹۳- (۶۲۲-۶۲۳)

خطوط مظفر حسین بن محمد امین (قرن دهم)

(۶۲۲) ۲۹۲- خسرو و شیرین هاتفی در کتابخانه سلطنتی ایران،
نوشته ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م.

(۶۲۳-۶۲۴) ۲۹۳-۲۹۴ دو قطعه در همین کتابخانه بارقم «مشقه
مظفر حسین» (رك: ترکیه، خ ۹۰۰)

۴۹۵- (۶۲۵)

مجموعه خط مولانا معروف بغدادی:

يك مجموعه منتخب اشعار و از انجمله برخی اشعار خود معروف
که همه به نستعلیق متوسط اوست و باید آنرا بین ۷۸۴-۷۸۸ ق ۱۳۸۱-
۱۳۸۵ م نوشته باشد و قدیمترین مجموعه مدون این خطست در کتابخانه
سلطنتی ایرانست که در آخر امضای معروف دارد.

وی از خطاطان معروف عصر تیموریانست که در سنه ۷۸۴ ق
۱۳۸۱ م در بغداد بدربار سلطان احمد جلایر پیوست و بعد از آن بامیرزا
سکندر گورگانی بود، و در سنه ۸۱۷ ق ۱۴۱۴ م شاهرخ او را از اصفهان

به هرات آورد و در سنه ۸۳۰ ق ۱۴۲۶ م در قضیه سوء قصد بر شاه رخ
متهم گشت و در حصار هرات در حبس مرد. (خ ۹۱۵)

-۲۹۶-۲۹۸- (۶۲۶-۶۲۸)

مخطوطات محمد مؤمن بن شاه محمود هروی

برادر محمد حسین مجلد و پسر شاه محمد هروست که بعد از
۹۷۱ ق ۱۵۶۳ م از هرات بهند رفت و در کتابخانه عبدالرحیم خانان
بود که در سنه ۱۰۲۵ ق ۱۶۱۵ م در هند مرد، از آثار اوست:
(۶۲۶) (۲۹۶) شاهنامه فردوسی در دو مجلد که برای خانان
در سنه ۱۰۱۳ ق ۱۶۰۴ م نوشته با رقم: «محمد مؤمن بن شاه محمود-
الهروی» در کتابخانه ملك تهران است.
(۶۲۷) (۲۹۷) دیوان امیرشاهی بتاریخ شهر محرم الحرام ۹۷۱ ق
(۱۵۶۳ م) در دار السلطنه هرات نوشته در مجموعه مهندس عباس مزدا، تهران.
(۶۲۸) (۲۹۸) رساله موجودات میرسید شریف بقلم خفی نوشته
۱۰۱۸ ق ۱۶۰۹ م بمقام برهان پور «کتابه محمد مؤمن الهروی» در
کتابخانه سید نصرالله تقوی، تهران. (خ ۸۴۶)

-۲۹۹-۳۰۰- (۶۲۹-۶۴۰)

مخطوطات جلال الدین محمد شاگرد سلطان محمد مشهدی (رك: ترکیه)
(۶۲۹) (۲۹۹) سبعة جامی کتابخانه سلطنتی ایران، با رقم:
«جلال الدین محمود بن فیروز بخت الحسینی» دارای تواریخ: رمضان
۹۷۸ ق ۱۵۷۰ م و رمضان ۹۷۶ ق ۱۵۶۸ و محرم ۹۶۳ ق ۱۵۵۵ م.
(۶۳۰) (۳۰۰) دیوان شاهی با رقم میر محمود ۴۰۰: ۱۰۰ ق ۱۵۹۵ م

در همین کتابخانه. (خ ۸۶۴)

-۳۰۱-۳۰۲- (۶۳۱-۶۳۲)

مخطوطات زین الدین محمود شاگرد سلطان علی مشهدی (متوفای ۹۲۵ ق ۱۶۱۸ م)
(۶۳۱) (۳۰۱) دیوان نظام هروی بکتابت جلی ورقم «زین الدین
محمود الکاتب ۹۰۷ ق» ۱۵۰۱ م در کتابخانه سلطنتی ایران.
(۶۳۲) (۳۰۲) دیوان جامی در مجموعه عبدالحسین انصاری
تهران. (خ ۸۶۵)

-۳۰۳- (۶۳۳)

خط محمود بن سلطان علی (رك : ترکیه)
دیوان امیرشاهی کتابخانه سلطنتی ایران برقم «کتبه محمود بن
سلطان علی سنه ۹۶۷ ق» ۱۵۵۹ م (خ ۸۷۵)

-۳۰۴-۳۰۵- (۶۳۴-۶۳۵)

مخطوطات شیخ محمود هروی (رك: ترکیه، انگلستان)
(۶۳۴) (۳۰۴) چهل کلمه با ترجمه فارسی به نستعلیق خوش در
سنه ۸۶۹ ق ۱۴۶۴ م در بغداد نوشته در کتابخانه عباس مزدا تهران.
(۶۳۵) (۳۰۵) چند ترجیع بند در مجموعه ترجیعات بکتابت
جلی ۷ ذیحجه ۸۶۶ ق ۱۴۶۱ م در کتابخانه مجلس تهران.

-۳۰۶- (۶۳۶)

خط میر محمد علی

يك قطعه نستعلیق کتابخانه آستانه مشهد با رقم «بدار السلطنه

سمرقند . . . میر محمد علی فی شهور سنه ۱۰۰۱ ق « ۱۵۹۲ م (خ ۷۹۰)

- ۳۰۷-۳۰۹- (۶۳۷-۶۳۹)

خطوط شیخ محمد بن فخرالدین احمد کاتب سلطانی هروی (رك: هند، ترکیه)
(۶۳۷) (۳۰۷) دیوان جامی در مجموعه سلطان القرائی تهران با
رقم: «شیخ محمد بن فخرالدین احمد السلطانی... فی سلخ رمضان سنه

۹۱۴ و شوال ۹۲۱ ق « (۱۵۰۸-۱۵۱۴ م)

(۶۳۸) (۳۰۸) شش دفتر مثنوی مولوی در مجموعه دکتور

صحت تهران با رقم همین شیخ محمد الکاتب سنه ۹۰۲ ق ۱۴۹۶ م.

(۶۳۹) (۳۰۹) دیوان جامی در مجموعه مجید موقر تهران با رقم

همین شیخ محمد در سنه ۹۱۹ ق ۱۵۱۲ م. (خ ۸۰۵)

- ۳۱۰-۳۱۶- (۶۴۰-۶۴۶)

خطوط محمد قاسم بن شادیشاه حدود ۹۶۰ ق ۱۵۵۲ م (رك: ترکیه)

(۶۴۰) (۳۱۰) دیوان امیرشاهی سبزواری در کتابخانه سلطنتی

ایران، ۱۵۰ × ۲۶۵ جلد ساغری، صفحات متن و حاشیه و سرلوح
مذهب مرصع عالی ۸۲ صفحه، خط نستعلیق خفی خوش بقلم محمد قاسم-

ابن شادیشاه در سنه ۹۵۵ ق ۱۵۴۷ م.

(۶۴۱) (۳۱۱) گوی و چوگان عارفی به نستعلیق خوش که در

دارالسلطنه هرات نوشته (تاریخ آن خوانده نمیشود)

(۶۴۲-۶۴۳) (۳۱۲-۳۱۳) دو قطعه جلی و خفی خوش در

کتابخانه سلطنتی ایران.

(۶۴۴-۳۱۴) يك قطعه خوش کتابخانه ملی تهران.

(۶۴۵) (۳۱۵) يك قطعه خوش مجموعه دكتر مهدوی تهران.

(۶۴۶) (۳۱۶) يك قطعه خوش مجموعه مهدی بیانی تهران.

(خ ۸۰۸)

۳۱۷-۳۲۰- (۶۴۷-۶۵۰)

مخطوطات محمد قوام شیرازی مشهور به حمامی (رك: تركیه)

(۶۴۷) (۳۱۷) صفوة الصفی شوال ۹۵۸ ق ۱۵۵۰ م سلطنتی ایران.

(۶۴۸) (۳۱۸) خمسة نظامی (بی تاریخ) همین کتابخانه.

(۶۴۹) (۳۱۹) گلستان و بوستان سعدی (بی تاریخ) در مجموعه

اسفرجانی اصفهان.

(۶۵۰) (۳۲۰) رباعیات خیام ۹۵۸ ق ۱۵۵۰ م کتابخانه مرکزی

دانشگاه تهران.

۳۲۱-۳۲۳- (۶۵۱-۶۵۳)

خطوط دوست محمد هروی (رك: فصل ۲ عدد ۴۵ و فهرست)

(۶۵۱) (۳۲۱) قرآن شریف:

موزه قم ایران، دوست محمد این نسخه را بسه قلم نسخ و ثلث

و ریحان برای شاه طهماسب در سنه ۹۶۸ ق ۱۵۶۰ م نوشت و حاج آقا

کافور آنرا در سنه ۱۰۹۴ ق ۱۶۸۲ م وقف آستانه معصومه قم نمود.

(خ ۱۹۰)

(۶۵۲) (۳۲۲) مجالس العشاق:

در کتابخانه مدرسه سپه سالار تهران، به نستعلیق خوش و رقم

«دوست محمد الکاتب در ربیع الثانی سنه ۹۷۲ ق» ۱۵۶۴ م (خ ۱۹۱)

(۶۵۳) (۳۲۳) يك قطعه خط:

در مجموعه سلطان القرائی (ایران) به نستعلیق خفی خوش بارقم
«اقل العباد دوست محمد» (خ ۱۹۱)

-۳۲۴- (۶۵۴)

حائنامة عارفی بخط سلطان حسین:

در کتابخانه سلطنتی ایران، بکتابت خوش بارقم: «سلطان حسین -
الهروی در سنه ۹۶۳ ق (۱۵۵۵ م) در بخارا در خانقاه خواجه محمد پارسا.»
(خ ۲۳۳)

-۳۲۵- (۶۵۵)

قرآن شریف:

بخط عبدالخالق بن حبیب الله هروی در سنه ۹۸۴ ق ۱۵۷۶ م.
در موزه ایران باستان تهران.

-۳۲۶- (۶۵۶)

خمسة نظامی بخط شمس الدین محمد:

وی اصلا کرمانی و از خطاطان مکتب هراتست که این خمسه
را در ذیحجه ۹۱۷ ق ۱۵۱۱ م در تبریز ختم کرده و تاریخهای رمضان
۹۱۵ ق ۱۵۰۹، و ۹۱۸ ق ۱۵۱۱ م هم دارد، در کتابخانه مجلس تهران
(رك: ترکیه) (خ ۸۲۴)

-۳۲۷- (۶۵۷)

دیوان اوحدی بخط علی جان:

در کتابخانه مدرسه سپهسالار تهران، بقلم علی جان بن حیدر علی

هروی در جمادی الاخری سنه ۱۰۰۵ ق ۱۵۹۶ م به نستعلیق خفی متوسط،
که این کاتب گمنام قرن دهم از بقایای مکتب هراتست (خ ۴۵۱)

۳۲۸- (۶۵۸)

دیوان جامی بخط درویش علی:

در کتابخانه سید نصرالله تقوی تهران، به نستعلیق خفی متوسط
بشیوه اظهر با رقم درویش علی در اواخر محرم سنه ۸۶۹ ق ۱۴۶۴ م
(خ ۴۵۶)

۳۲۹- (۶۵۹)

خمسه جامی بخط قاسم علی شیرازی:

وی شاگرد میرعلی هروی و محمد ابریشمی و از خوشنویسان
کتابخانه سلطان حسین بایقرا در هرات بود (حدود ۹۰۰ ق ۱۴۹۴ م) در
کتابخانه سلطنتی ایران (خ ۵۸۱)

۳۳۰-۳۳۲- (۶۶۰-۶۶۲)

مخطوطات کمال ثانی:

در عصر تیموریان قرن نهم نستعلیق نویس بود، در مجموعه عالی
تورک گلدی سفیرترکیه در تهران دیوان سوزنی برقم «کمال ثانی» بتاریخ
۱۰ رجب ۸۶۴ ق ۱۴۵۹ م موجود بود.

در کتابخانه سلطنتی ایران دیوان سیف اسفزننگ و دیوان خاقانی
به نستعلیق و رقم «کمال ثانی در سنه ۸۶۶ ق» محفوظست که برای
سلطان محمد بن سلطان مراد عثمانی نوشته شده است. (خ ۵۸۹)

-۳۳۳- (۶۶۳)

خمسةً نظامی کارمیرك هروی:

امیر روح الله معروف به میرك هروی خوشنویس و مذهب و نقاش
استاد مکتب هراتست که کارهای او بین ۸۸۵ تا ۹۳۵ ق ۱۴۸۰-۱۵۲۸ م
دوام داشت. از آثار وی سه مجلس در خمسةً نظامی کتابخانه فخرالدین
نصیری در تهران است و دران بهزاد و قاسم علی هم نقاشی کرده اند
(کتابخانه های ایران ۱۲۲)

-۳۳۴- (۶۶۴-۶۶۵)

مخطوطات عبدالرحیم انیسی خوارزمی:

فرزند خطاط ماهر عبدالرحمن خوارزمی است که بعد از ۹۰۲ ق
۱۴۹۶ م از جهان رفته و بدربار سلطان یعقوب و پسرش رستم محشور
بود و یعقوبی و رستمی امضا می کرد، از آثار اوست:
(۶۶۴) (۳۳۴) دیوان حافظ به نستعلیق خفی متوسط با رقم
عبدالرحیم در جمادی الاخره ۸۶۴ ق ۱۴۵۹ م در مجموعه مهدی بیانی
تهران.

(۶۶۵) (۳۳۵) صفحه آخر دیوان مزین خود انیسی با رقم کتبه
عبدالرحیم اتحافاً لحضرة . . . الامیر محمد بن الدستور اعظم الامیر
فضل الله سنه ۸۹۹ ق ۱۴۹۳ م. (مجموعه مهدی بیانی تهران)

-۳۳۶- (۶۶۶-۶۹۱)

مخطوطات عبدالرحیم هروی (عنبرین قلم)

وی در جوانی از خراسان بهند رفت و در کتابخانه عبدالرحیم-

خان خانان و دربار جهانگیر بود و القاب عنبرین قلم و روشن قلم و جهانگیرشاهی یافت، آثار خوش نویسی او از ۹۹۹-۱۰۳۴ ق ۱۵۹۰-۱۶۲۴ م دیده شده و از بقایای مکتب هرات در هند است:

(۶۶۶) (۳۳۶) جهانگیرنامه بقلم نستعلیق خوش در سینه ۱۰۳۴ ق ۱۶۲۴ م با رقم عبدالرحیم الهروی عنبرین قلم در آگره نوشته که در کتابخانه سلطنتی ایران است.

(۶۶۷-۶۶۸) (۳۳۷-۳۳۸) : دو قطعه از مرقع گلشن در کتابخانه سلطنتی ایران (رك مرقع گلشن)

(۶۶۹-۶۷۱) (۳۳۹-۳۴۱) سه قطعه بقلم نستعلیق عبدالرحیم عنبرین قلم در کتابخانه آستانه رضوی مشهد .

(۶۷۲-۶۷۴) (۳۴۲-۳۴۴) دو قطعه در دو مجموعه خصوصی تهران با نستعلیق خوش و یکی با تاریخ ۹۹۹ ق ۱۵۹۰ م در آستانه مشهد .

(۶۷۵) (۳۴۵) يك قطعه برای کتابخانه شاهزاده سلطان خرم در مجموعه مهدی بیانی تهران.

(۶۷۶-۶۹۰) (۳۴۶-۳۶۰) پانزده قطعه مرقع شاه جهان با رقم عبدالرحیم هروی که یکی تاریخ ۱۰۰۲ ق ۱۵۹۳ م دارد از مجموعه مهدی بیانی تهران.

(۶۹۱) (۳۶۱) يك قطعه در مجموعه کریم زاده تهران. (خ ۳۹۰-۳۹۱)

۳۶۲- (۶۹۲)

تیمورنامه هاتفی بخط علاءالملک:

در کتابخانه عبدالرحیم خلخالی تهران ، به نستعلیق متوسط

علاءالملک سبزواری درسنه ۹۳۶ ق ۱۵۲۹ م خطاط و شاعر عصرامیر-
علی شیرنوائی (خ ۴۳۲)

-۳۶۳- (۶۹۳)

نمونه خطوط جعفر بایسنغری (رک: ۲۷ و ۶۰۲)

در کتابخانه ملی تهران سه صفحه نمونه‌های خطوط مختلف
جعفر: نسخ، ریحان، ثلث، نستعلیق، رقاع، شکسته نستعلیق موجود
است، که نمونه بهترین خطاطی مکتب هرات باشد، این سه صفحه در
سروی هنر ایران (س ۳۱۳۴-۳۱۳۶) تحت نمره اشکال ۱۱۶۴-۱۱۶۶
درسنه ۱۹۶۰ م طبع شده است.

-۳۶۴-۳۶۸- (۶۹۴-۶۹۸)

خطوط نصیرکاتب نشابوری (متوفا ۹۶۲ ق ۱۵۵۴ م)
(۶۹۴) (۳۶۴) يك قطعه ثلث و نسخ و رقاع خوش با رقم
«نصیرالمنشی النیسابوری درسنه ۹۳۵ ق (۱۵۲۸ م) بمقام ترقون از
اعمال سیستان» در مجموعه مهدی بیانی تهران.

(۶۹۷-۶۹۵) (۳۶۷-۳۶۵) : سه قطعه درم-رقع بهرام میرزا

(ترکیه ۷)

(۶۹۸) (۳۶۸) : يك قطعه در کتابخانه عمومی لینن گراد، که در محرم

۹۴۸ ق ۱۵۴۱ م در اصفهان نوشته شده است. (خ ۹۴۴)

-۳۶۹- (۶۹۹)

تحفة الاحرار بخط نظام بن یقینی:

در کتابخانه مجلس تهران، بدون تاریخ، که در قرن نهم نوشته

شده باشد (خ ۹۴۴)

۳۷۰-۳۷۲- (۷۰۰-۷۰۲)

خطوط مقصود هروی :

(۷۰۰) ۳۷۰- دیوان جامی :

در کتابخانه مدرسه سپه سالار تهران، کتابت سلخ ذیقعد ۹۵۹ ق

۱۵۵۱ م (خ ۹۱۷)

(۷۰۱) ۳۷۱- تحفة الاحرار جامی :

در مجموعه مهدی بیانی تهران ، نوشته ۹۲۸ ق ۱۵۲۱ م

(خ ۹۱۹)

(۷۰۲) ۳۷۲- خمسة جامی :

بموجب شرحی که بازل گری در منیاتور ایرانی (ص ۲۱) می دهد

يك نسخه خطی خمسة جامی مکتوبه ۹۲۸ ق ۱۵۲۲ م موجود است که

پنج مجلس مصور دو صفحه ای بامضای یکی از شاگردان بهزاد دارد ،

ويك مجلس آن که سکندر موسیقی می شنود (لوحة ۲۶ منیاتور ایرانی)

بامضای مقصود است که تمام سنن هنر هرات را با خلاصیت کاملی در آن

رعایت کرده و صفحات مصور آن سبك هنر هرات دارد، که در حدود

۱۵۴۰ م در مکتب بخارا تعقیب می شد و وظیفه پرورش هنر را درین

ایام ، شاهان از بك شیبانی بدوش خود گرفته و بقایای مصوران و

خوش نویسان هرات را به بخارا جلب کرده بودند (متأسفانه بازل گری

نوشته که این نسخه خطی خمسة جامی در کجاست؟)

در سروی، هنر ایران لوحة ۹۰۳ الف، ب غالباً از همین نسخه قصر

گلستان تهرانست، که هر دو مناظر یوسف وزلیخاست و رقم «عمل قاسم

علی چهره کشا» دارد، و چهره کشی و منظر آرایبی آنرا از مکتب تبریز قلمداد کرده اند.

۳۷۳-۴۷۵-(۷۰۳-۸۰۵)

مخطوطات میرعلی هروی (رك: فهرست و فصل ۲ عدد ۷۷۵)

وی بلاشك یکی از اساتید بزرگ نستعلیق و همدوش سلطان علی مشهدی است و مخطوطات بسیار عالی و نفیس او در جهان زیاد است که از انجمله است:

(۷۰۳) (۳۷۳) هفت اورنگ جامی در کتابخانه سلطنتی ایران

با رقم «علی الحسینی الهروی» در ربیع الاول ۹۲۸ ق ۱۵۲۱ م.

(۷۰۴) (۳۷۴) جام جم اوحدی در همین کتابخانه با رقم علی-

الحسینی در اواخر رمضان ۹۳۰ ق ۱۵۲۳ م در هرات.

(۷۰۵) (۳۷۵) تیمور نامه هاتفی در همین کتابخانه با رقم فقیر

میرعلی.

(۷۰۶) (۳۷۶) نزهة العاشقین علی بن محمود در همین کتابخانه با

رقم الفقیر میرعلی.

(۷۰۷) (۳۷۷) نصایح لقمان با رقم میرعلی الکاتب در همین

کتابخانه.

(۷۰۸) (۳۷۸) مناجات حضرت علی با رقم الفقیر علی الحسینی

در شهر سنه ۹۱۴ ق ۱۵۰۸ م نسخه مذهب و مرصع ممتاز در همین

کتابخانه.

(۷۰۹) (۳۷۹) ترجمه چهل حدیث بقلم خفی عالی با رقم میرعلی-

الكاتب درهمین کتابخانه.

- (۷۱۰) (۳۸۰) ترجمه چهل حدیث با رقم میرعلی الکاتب ببلدة بخارا ، درهمین کتابخانه مذهب و مجدول و مرصع کار بخارا .
- (۷۱۱) (۳۸۱) مناجات خواجه عبدالله انصاری با رقم علی الکاتب فی سنه ۹۳۵ (۱۵۲۸ م) ببلدة بخارا، در يك مجموعه خصوصى تهران.
- (۷۱۲) (۳۸۲) چهل حدیث بکتابت خفی با رقم میرعلی الکاتب در شهر رمضان ۹۴۸ ق (۱۵۴۱ م) در کتابخانه مجلس تهران.
- (۷۱۳) (۳۸۳) ترجیع بندی از جامی با رقم علی الکاتب فی سنه ۹۳۵ ق ببلدة بخارا در کتابخانه مدرسه سپه سالار تهران.
- (۷۱۴) (۳۸۴) صد کلمه حضرت علی با ترجمه فارسی با رقم علی الحسینی الکاتب فی سنه ۹۲۸ ق ۱۵۲۱ م در مجموعه مهندس عباس مزدا، تهران .
- (۷۱۵) (۳۸۵) گلستان سعدی با رقم میرعلی الکاتب در کتابخانه مدرسه سپه سالار، تهران.
- (۷۱۶) (۳۸۶) نای نی جامی ، بصورت مرقع در ۲۰ رقعہ ، کتابت جلی ممتاز که بهترین خطوط میرعلی است با رقم میرعلی الکاتب در سنه ۹۴۰ ق ۱۵۳۳ م در مجموعه کتابهای خطی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران .
- (۷۱۷-۷۲۷) (۳۸۷-۳۹۷) مرقع ۱۱ رقعہ با رقم میرعلی در سنه ۹۳۶ ق ۱۵۲۹ م، در يك مجموعه خصوصى تهران .
- (۷۲۸-۷۴۱) (۳۹۸-۴۱۱) مرقع ۱۴ رقعہ با رقمهای مختلف

در کتابخانه آستانه مشهد .

(۷۴۲) (۴۱۲) بوستان سعدی: در کتابخانه سلطنتی ایران بارقم
میرعلی السلطانی درهرات ۹۰۷ ق ۱۵۰۱ م که منیاتورهای عالی آن در
۹۷۰ ق ۱۵۶۲ م بامر عبدالله خان ثانی بن اسکندر پادشاه ازبك ساخته
شده است (خ ۵۱۶)

(۷۴۳-۸۰۳) (۴۱۳-۴۷۳) در مرقع گلشن شصت و يك رقعہ بقلم
اوست (رك: فهرست)

(۸۰۴-۸۰۵) (۴۷۴-۴۷۵) دو قطعه نستعلیق جلی بامضای
میرعلی (?) در مجموعه مهدی بیانی تهران (خ ۱۱/۲)
یادداشت: دکتور مهدی بیانی در حدود ۳۰۰ قطعه بقلم‌های
مختلف با تاریخ‌های بین سال ۹۲۵ تا ۹۵۱ ق ۱۵۴۴ م در کتابخانه‌های
دنیا دیده است (خ ۵۱۶)

۴۷۶-۴۹۲- (۸۰۶-۸۲۲)

مخطوطات میرعلی تبریزی

فرزند حسن تبریزی و استاد خطوط و حافظ قرآن و شاعر دربار
امیر تیمور کورگان و شاهرخ است که او را «واضع الاصل» نستعلیق
گفته‌اند، وفاتش ۸۵۰ ق ۱۴۴۶ م است.

(۸۰۶-۸۱۷) (۴۷۶-۴۸۷) مرقع دوازده قطعه مناجات حضرت
علی با ترجمه فارسی آن در کتابخانه سلطنتی ایران بارقم «فقیر میرعلی»
(۸۱۸) (۴۸۸) خمسة نظامی در متن و خمسة امیر خسرو دهلوی

بر حاشیه در کتابخانه ملی تهران به نستعلیق خفی با رقم (کتابه العبد علی) در سنه ۸۲۴ ق ۱۴۲۰ م.

(۸۱۹) (۴۸۹) کلیات سعدی به نستعلیق خفی در يك مجموعه شخصی تهران که تاریخ شعبان ۸۴۰ ق ۱۴۳۶ م دارد، و در يك قصیده فارسی به نام ممدوح خود علی و نام خود علی و متاع شعر و خط خود اشاره می کند.

(۸۲۰) (۴۹۰) يك قطعه منظومه سه بیتی فارسی که شاید از اشعار خود میرعلی باشد و در آخر آن رقم صریح «میرعلی کاتب تبریزی» دیده می شود در مجموعه مهدی بیانی تهران بود.

ازین چهار اثر فقط اثر چهارم بلاشك بمیرعلی تبریزی واضح-الاصل نسبت شده میتواند، در انتساب دیگران باو شك است.

(۸۲۱-۸۲۲) ۴۹۱-۴۹۲: دو رقه کتابخانه روان کوشکو در استانبول، که سوره فاتحه بقلم بسیار استوار و پخته و زیبای نستعلیق است. این دواثر با وجودی که رقم «الفقیر علی تبریزی» دارد، ولی وجود چنین خط پخته استوار را در ابتدای وضع نستعلیق مستبعد شمرده اند، پس باید نویسنده این فاتحه، علی بن محمود تبریزی باشد که يك نسخه مرصادالعباد بخط او در موزه کابل بود (خ ۴۴۶)

یادآوری: درباره قدمت خط نستعلیق و پختگی آن قبل از میرعلی، به فصل اول این کتاب رجوع شود.

-۴۹۳- (۸۲۳)

یوسف و زلیخای جامی بخط علی جامی:

به نستعلیق متوسط فخرالدین علی بن محمد اصغرالجامی بتاریخ

۶ ربيع الاول سنه ۹۹۱ ق (۱۵۸۲ م) در دار السلطنة هرات نوشته شده
و در مجموعه مهدي بياني تهران است (خ ۴۵۰)

۴۹۴-۴۹۶- (۸۲۴-۸۲۶)

مخطوطات عبدالواحد مهدي:

از شاگردان سلطان علي مهدي و خطاطان دربار سلطان سليمان
عثماني (۹۲۶-۹۷۴ ق ۱۵۱۹-۱۵۶۶ م)

(۸۲۴) (۴۹۴) ديوان سلطان سليم عثماني به نستعليق خوش با
رقم عبدالواحد در كتابخانه سلطنتي ايران.

(۸۲۵) (۴۹۵) بوستان سعدي با رقم عبدالواحد مهدي در
كتابخانه سيد نصرالله تقوي، تهران.

(۸۲۶) (۴۹۶) روشنائی نامه به نستعليق خوش با رقم عبدالواحد
مهدي که در پشت کتاب در شمسه مصعدي بقلم ريحان خوش بزر
نوشته «برسم الخزانة العامرة السلطانية عمره - الله» در كتابخانه تقوي
مذكور تهران (خ ۴۱۷)

۴۹۷-۴۹۸- (۸۲۷-۸۲۸)

مخطوطات ناصر كاتب:

(۸۲۷) (۴۹۷) تحفة الاحرار جامي بي تاريخ در كتابخانه

سلطنتي ايران.

(۸۲۸) (۴۹۸) مثنوی مولانا و دیوان شمس م - ورخ ۸۳۳ ق
۱۴۲۹ م در همین کتابخانه (خ ۹۳۶)

-۴۹۹-۵۰۰- (۸۲۹-۸۳۰)

مخطوطات عبدالوهاب حجازی:

از خطاطان قرن دهم متعلق بمکتب هرات و پیرو شیوه سلطان
محمد نور است:

(۸۲۹) (۴۹۹) خمسه امیرعلی شیر نوائی (ترکی) به نستعلیق
متوسط با رقم عبدالوهاب الحجازی در رجب ۹۸۷ ق ۱۵۷۸ م در
کتابخانه سلطنتی ایران.

(۸۳۰) (۵۰۰) خمسه نظامی : که مهدی بیانی در تهران دیده
به نستعلیق خفی متوسط با رقم عبدالوهاب بن ابوالمکارم الحجازی در
ذی حجة سنه ۹۸۲ ق ۱۵۷۴ م (خ ۴۱۸)

-۵۰۱-۵۰۲- (۸۳۱-۸۳۲)

مخطوطات نعیم الدین الکاتب شیرازی (رک: انگلستان، امریکا)

(۸۳۱) (۵۰۱) دیوان کمال خجندی کتابخانه سلطنتی ایران
تحریر ۹۰۱ ق ۱۴۹۵ م.

(۸۳۲) (۵۰۲) دیوان امیر خسرو دهلوی تحریر جمادی الاولی
۸۹۸ ق ۱۴۹۲ م در تهران دیده شده (خ ۹۴۶)

-۵۰۳-۵۰۵- (۸۳۳-۸۳۵)

مخطوطات عبدی نسابوری شاهی (رك: ۷۹)

نامش عبدالله بن حسن شاگرد سلطان علی مشهدی و از خطاطان عهد امیرعلی شیر بود، چون بدر بارشاه طهماسب اول پیوست خود را «شاهی» نامید و بعد از ۹۹۶ ق ۱۵۸۷ م درگذشت از آثار اوست: حالنامه عارفی در کتابخانه سلطنتی ایران (در شماره ۷۹ گذشت) (۸۳۳-۸۳۴) (۵۰۳-۵۰۴) دو قطعه نستعلیق عالی خوش درهمین کتابخانه.

(۸۳۵) (۵۰۵) يك رقعه بقلم نستعلیق خوش در کتابخانه مجلس، تهران. (خ ۴۲۵)

-۵۰۶-۵۰۹- (۸۳۶-۸۳۹)

محمد رزه ئی باخرزی بن علاءالدین شاگرد سلطان علی مشهدی (رك: هند - افغانستان)

(۸۳۶) (۵۰۶) یوسف و زلیخای جامی تحریر صفر ۹۶۸ ق ۱۵۶۰ م مجموعه سلطان القرائی تهران.
(۸۳۷) (۵۰۷) دیوان حافظ تحریر ربیع الثانی ۹۸۱ ق ۱۵۷۳ م مجموعه سلطان القرائی تهران.
(۸۳۸) (۵۰۸) سلسله الذهب جامی تحریر غره شعبان ۹۶۹ ق ۱۵۶۱ م کتابخانه سلطنتی ایران.
(۸۳۹) (۵۰۹) تیمورنامه هاتفی تحریر رجب ۹۹۳ ق ۱۵۸۴ م کتابخانه مجلس تهران (خ ۷۲۳)

-۵۱۰- (۸۴۰)

آئینه اسکندری:

آستانه مشهد رضوی ۸۲۳۲/۱ (جلد ۸ فهرست مطبوع ۵،

۱۷ × ۲۲، ۱۲ س به نسخ و نستعلیق زمان تألیف (حدود ۹۰۰ ق ۱۴۹۴ م) بر کاغذ سمرقندی حنائی، دوایر و جداول بشنگرف ۱۳ سطری جلد تیماج عنابی.

این نسخه وقفی نادر افشار در ۱۱۴۵ ق ۱۷۳۲ م است و مهری هم دارد: غلام خسرو غازی محمد ایغور سنه ۹۳۸ ق (۱۵۳۱ م) و ازین سنه تاریخ کتابت نسخه را حدس توان زد.

-۵۱۱- (۸۴۱)

زیج ایلخانی بخط زین العابدین

آستانه رضوی ۵۳۳۱ (ج ۲۲۴/۸)، ۲۳ × ۱۷ س ۱۶۵ ورق بخط نسخ ابو الفتح زین العابدین بن ابو المعالی بن زین العابدین حسینی گنابادی در دار السلطنه هرات بتاریخ چهارشنبه ۱۲ محرم الحرام سنه ۹۰۷ ق (۱۵۰۱ م) بر کاغذ سمرقندی با جلد چرمی مستعمل دارای جداول شنگرف. وقفی تاجماه بیگم در ۱۲۶۲ ق (۱۸۴۵ م)

-۵۱۲- (۸۴۲)

سفیر الغبراء والخضراء بخط شاه حسین سبزواری:

آستانه رضوی (عربی) ۵۳۳۷ (ج ۲۳۱/۸)، ۱۰ × ۵، ۱۶ س ۱۷ سطری این کتاب در هیئت تألیف یکی از رجال دربار هرات امیر غیاث الدین منصور دشتکی متوفای ۹۴۸ ق ۱۵۴۱ م است که به نستعلیق خوش کاتب شاه حسین سبزواری در شعبان سنه ۹۵۷ ق ۱۵۴۹ م

بر کاغذ حنائی با عناوین واشکال بشنگرف نوشته شده و ابن خاتون آنرا در ۱۰۶۷ ق ۱۶۵۶ م وقف کرده است.

-۵۱۳- (۸۴۳)

دعوات بخط علاءالدین

کتابخانه سلطنتی ایران ۱۱۳۳/۲۲۷ (ص ۴۸۶ فهرست) (۹،۵ × ۱۵،۵ سانتی ۱۳ صفحه ۷ سطری به نستعلیق بسیار عالی و رقم: کتبه الفقیر علاءالدین ۹۸۴ ق نسخه نفیس زرافشان مزین دارای مهر ناصرالدین شاه قاجار. (آیا این علاءالدین پدر محمد رزه‌ئی مذکور در در ۵۰۶ نیست؟)

-۵۱۴- (۸۴۴)

احسن الکبار بخط غیاث‌الدین بن علاءالدین:

کتابخانه سلطنتی ایران (۷۶۷/۵ فهرست کتب دینی ص ۹ طبع تهران ۱۳۵۲) ۱۹ × ۲۸ س ۱۴۹۵ صفحه ۱۷ سطری به نستعلیق خوب با رقم: «تمت الكتاب فی شهور اربع و سبعین و تسعمائه کتبه احق-والعباد غیاث‌الدین بن علاءالدین...»

کاغذ دولت‌آبادی صفحه اول و دوم مجدول زرین لاجوردی، حواشی و متن کتابت ساده و بدون تزئین درپیشانی صفحه اول يك سرلوح مذهب بطرح نیم ترنج در متن لاجوردی و طلاپوش با اسلیمی و گل‌های الوان. دارای مهر ناصرالدین شاه قاجار. وقایه مقوای روکش تیماج قهوه‌ای.

-۵۱۵- (۸۴۵)

چهل حدیث بخط میرعلی:

کتابخانه سلطنتی ایران (۱۳۰/۱۹۰۵ ص ۲۸۵ فهرست) ۱۵ ×
 ۲۴ س ۱۵ صفحه ۳ سطری به نستعلیق ممتاز ورقم: کتبه الفقیر المذنب
 میرعلی هروی، بر کاغذ ترمه حواشی الوان زرافشان که در پیشانی صفحه
 اول يك سر لوح بطرح کتیبه مذهب مرصع ممتاز در زمینه لاجورد و
 پیچک و گل‌های ریز الوان دارد، تمام نسخه مذهب کاره‌رات است و مهر
 ناصرالدین شاه قاجار هم دارد. جلد این نسخه نفیس مقوای روغنی
 با ترنج وسطی و طلاکوب است.

-۵۱۶- (۸۴۶)

چهل کلمه علی بخط شاه محمود:

سلطنتی ایران (۱۳۱/۲۲۰۹ ص ۲۸۷ فهرست) ۱۳ × ۱۹،۵
 ۱۶ س ۱۶ صفحه ۳ سطری. به نستعلیق جلی و خفی ممتاز بر کاغذ سمرقندی
 متن طلاپوش و حواشی غبار زرافشان.

تمام صفحات این نسخه نفیس مجدول زرین و رنگین و افشان
 طلا دارد، که متن عربی کلمات بخط نستعلیق جلی و ترجمه منظوم
 فارسی مولانا جامی در جداول کوچک به نستعلیق خفی است.

رقم آخر آن: علی ید العبد المذنب شاه محمود الکاتب... فی شهر

سنه خمسین وتسعمائه بدار السلطنه تبریز.

وقایه چرم لاکی با کمند زرین دارد.

-۵۱۷- (۸۴۷)

خطوط غیاث الدین علی الجامی:

تیمور نامه هاتقی

بخط نستعلیق متوسط ۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م در کتابخانهٔ مجلس

تهران .

(دیوان جامی کتابت وی در ۹۳۷ ق ۱۵۳۰ م در اکادیمی شرقیات

یوگوسلاوی موجود است) (خ ۴۵۰)

-۵۱۸-۵۹۵- (۸۴۸-۹۲۴)

مرقع گلشن یا مرقع شاهی:

در کتابخانهٔ سلطنتی ایران- تهران. مجموعهٔ ارزشمند آثار هنری

آسیای میانه و ایران و هند که در سنه ۱۰۴۰ ق ۱۶۳۰ م در هند بحکم

شاه جهان ترتیب آن خاتمه یافته و در سنه ۱۸۴۶ م بایران برده شد، و

اکنون در کتابخانهٔ سلطنتی ایران محفوظست و ۱۷۶ ورق منقش و

مصور زیبا با جلد نفیس دارد (رك: منابع تاریخ هنر)

بازل گری در کتاب منیاتور ایران (ص ۱۷) در بارهٔ تصاویر این

مرقع می نویسد: «مرقع گلشن نیز مانند مرقعات نفیس دورهٔ تیموریان

بر سر ورق خود يك مجلس دو صفحه بی مصوری دارد و يك شهزاده را در

صمیم حرم نشان می دهد که عبارت از سلطان حسین میرزا باشد، و در

بیرون پرده مطربان بسرود و نواختن ساز می پردازند. بدین مجلس مصور

نام بهزاد نوشته شده و ای امضای خود او بنظر نمی آید، و بنا برین

محل تردید است که این نقاشی بهزاد باشد.

از قیافت سلطان حسین میتوان تخمین کرد که این تصویر در حدود ۱۴۸۰ م (۸۸۵ ق) و سال چهل و یکم زندگانی وی کشیده شده باشد (یا کمی پیشتر) که باید از کارهای ایام جوانی بهزاد محسوب گردد. شکل آفتاب دارای اشعه طولانی از آداب نقاشی اوایل دوره صفوی حدود ۱۵۰۶ م (۹۱۲ ق) است، ولی طرح متناسب اشکال و هم آهنگی الوان آن بخصایص هنر بهزاد می ماند. همچنین خط مورب قوی پرده دیوار که دو نصف بنا را بهم وصل می سازد، از خصایص نقاشی ابنیه خامه بهزاد است.

این اوراق را شاید باراده خود سلطان که شاعر هم بود در اواخر حیاتش طراحی و نقاشی کرده باشد. زیرا بنظر اول مراتب عالی حیات صاحب تصویر از آن پدید می آید.

يك صحنه دیگر مصور این البم مربوط بعصر يك نسل بعد است که در بارشاهی را در دو صفحه روبرو نقاشی کرده که تاریخ آنرا در حدود ۱۵۳۰ م (۹۳۷ ق) و اندی تخمین توان کرد و خصایص هنر دوره صفوی و نصف اول عصر سلطنت شاه طهماسب دارد که دوره پرورش هنر او از ۱۵۳۰ تا ۱۵۴۵ م است و درین دوره هنرمندانی امثال عبدالصمد و میر سید علی بوده اند که بعدها بدر بارهمایون در هند پیوستند (حدود ۱۵۵۰ م = ۹۵۷ ق)

این تصویر مانند تصاویر دیگر این مرقع در اوایل قرن ۱۷ م بامر جهانگیر توسیع و در مرقع نصب گردیده که یکی از تصاویر آن امضای هنرمند دربار جهانگیر دولت هم دارد و این می رساند که وی منظر کوهسار را در عقب شکارگاه تکمیل کرده است. همچنین از يك

صفحه نقاشی بزم شاهی در بین خیمه پدید می آید که نخست دولت یا هنرمند دیگری آنرا ترمیم کرده و پس از و در حدود (۱۱۱۲ ق) ۱۷۰۰ م آسمان آنرا هنرمند دیگری ابرآلود ساخته است.

منظر دیگر این مرقع (لوحه ۲۱) موکب شاهی و شکار است و در حدود ۱۵۲۵ م (۹۳۲ ق) در بخارا تصویر گردیده که در آنجا شیانیان برخی از هنرمندان هرات را پروردند، و ایشان روایات هنری دوره تیموریان را بدون اینکه تمایلات جدید عصر صفوی را بپذیرند حفظ نمودند. در حصه بالای این صحنه تزئیدی بخامه دولت در هند در حدود ۱۰۱۹ ق ۱۶۱۰ م بعمل آمده است.

در صحنه ۲۳ منیاتور ایران مجلس مجلل میله شبانه شاهی عصر شاه طهماسب حدود ۹۴۷ ق ۱۵۴۰ م است، که شاید کار سرآمد هنرمندان این عصر میرمصور باشد، ولی از نواصبی آن پدید می آید، که باید آنرا پسرش میرسیدعلی ساخته باشد که بعد از ده سال به هند رفت. در عقب این صحنه سر صخره کوهی نمایان است که به آسمان نیلگون شب پیوسته است.

در يك صفحه دیگر این مرقع در قسمت پائین منظر زندگانی مجنون در بین جانوران صحر است (لوحه ۲۴ منیاتور ایرانی) که در اواخر قرن ۱۵ م بخامه یکی از شاگردان بهزاد در تبریز کشیده شده و آثار مکتب هرات در آن نمایانست تا حدود ۱۵۳۰ م (۹۳۷ ق) اما در قسمت بالای آن صورت دو تن ملبس به البسه درباری عصر همایون در هند دیده می شود (لوحه ۲۳) که بموجب يك نوشته همین مرقع باید کار عبدالصمد در سنه ۹۵۹ ق ۱۵۵۱ م باشد.

همچنین درین مرقع صفحات مصور يك دعوت مهمانی حدود ۱۵۳۰-۱۵۴۰ م (لوحة ۱۸) و دو صفحه منظر پذیرائی يك شهزاده از مهمانان در باغ حدود ۱۵۳۰-۱۵۴۰ (لوحة ۱۵) و تصویر یکی از شریف-زادگان جوان اهدا به فرخ بیگ، کار يك هنرمند ایرانی در بار مغولیه‌اند ۱۵۸۵-۱۶۱۰ م (لوحة ۲۰) است.

از جمله محتویات این مرقعست:

(۸۴۸) ۵۱۸- يك ورق نستعلیق عالی سلطان علی مشهدی مورخ صفر ۹۰۴ ق ۱۴۹۸ م سه بیت حسب حال خود نوشته است (خ ۲۵۱) (۸۴۹) ۵۱۹- رقعہ بقلم غبار عالی با رقم سلطان محمد نور، که جهت فرزند ارجمند امیر عزالدین محمود نوشته.

(۸۵۰-۸۵۱) ۵۲۰-۵۲۱ دو قطعه نستعلیق خوش عبدالرحیم هروی عنبرین رقم (خ ۳۹۰)

(۸۵۲-۸۵۸) ۵۲۲-۵۲۸ چند قطعه نستعلیق اظهر تبریزی متوفا ۸۸۰ ق ۱۴۷۵ م کتابت خفی خوش (رك: فهرست)

(۸۵۹) ۵۲۹- حواشی برخی از خطوط مرقع گلشن را آقارضای مصور هروی حاشیه سازی وچنین رقم کرده است:

«غلام با اخلاص شاه سلیم، آقا رضای مصور فی تاریخ رمضان ۱۰۰۸ ق» (۱۵۹۹ م)

(در باره آقارضای هروی رك: ایران ۵۹۷)

(۸۶۰) ۵۳۰- دولت جهانگیری تصویر عبدالرحمن جامی را از روی عمل استاد بهزاد نقل نموده است.

(۸۶۱-۹۲۴) ۵۳۱-۵۹۵ شش قطعه خط محمدحسین زرین قلم

کشمیری مورخ ۱۰۱۷ ق ۱۶۰۸ م بحکم جهانگیر، که پنج قطعه دیگر وی هم در بین مرقع‌های کتابخانه سلطنتی ایران و ۵۳ قطعه در مرقع مهدی بیانی تهرانست. (رك: منابع تاریخ هنر ۱۲۲) (خ ۷۰۴) یادداشت: شصت و يك رقع از جلی تا خفی ممتاز با رقم‌های مختلف میرعلی هروی در مرقع گلشن است. (رك: ۳۷۳)

-۵۹۶- (۹۲۵)

انیس العشاق شرف‌الدین حسن محمد راءمی بخط امامی:
در کتابخانه سلطنتی ایران (۱۷ × ۵، ۲۶ س) جلد ساغری ضربی
مذهب.

صفحات متن و حاشیه مذهب با سر لوحه مرصع عالی ۸۹ صفحه.
بخط نستعلیق خوش شیخ محمد امامی ه-روی در سنه ۸۸۷ ق
۱۴۸۱ م (س ۲۳) (رك: ترکیه)

-۵۹۷- (۹۲۶)

منیاتورکار آقارضا مصور هروی (رك: ۵۲۹)
این مصور و نقاش چیره دست مکتب هرات و متولد در هرات
در ۹۷۰ ق ۱۵۶۲ م است که در سنه ۱۰۰۷ ق ۱۵۹۸ م از مشهد و قندهار
به هندوستان بدر بار جهانگیر رفت و از این رو خود را «جهانگیر پادشاهی»
می نامید.

در کتابخانه ملی ایران يك صفحه مجلس رنگین منیاتور بسیار نفیس کار همین رضا هروی، مصور موجود است که شهزاده جوان زیبا با لباس فاخر و قبای سرخ زیر درختان پرشگوفه بر صحنه سبز پرگل چمن در دامنه کوهی با پیرمرد نورانی ریش سفیدی نشسته و کبکی مألوف و رام بدست راست شهزاده دیده می شود، پیش روی این دو نفر نشسته جوی آب روان است و باین طرف جوی نوازنده زیبای جوانی طنبوری در دست دارد و می نوازد. اسپي مجهز وزین شده پس پشت این نوازنده، مسحور نغمه طنبور است و پیش روی وی سگ تازی با يك نفر شکاری دارای شمشیر و قبای زرد و ریش سیاه با بنیه فر به دیده می شود، که همه گوش به نغمه نوازنده دلار با داده اند.

چهره کشائی این مجلس خراسانی و مربوط بمکتب متأخر هرات است، رنگ آمیزی آن متوازن بوده و بسیار تند و گرم نیست به قله کوه درختانی دیده می شوند که يك نفر در آن به هیزم چینی مشغول است.

منظر عمومی و گل کاری و سروهای سربفلك کشیده و چهره کشی زیبای شهزاده و طنبور نواز دلار بای مهروی و تصویر اثر نغمات وی بر اسپ و سگ تازی و شکاری درین مجلس مهارت مصور را ثابت می سازد.

۵۹۸-۶۰۱-(۹۲۷-۹۳۰)

خطوط میر معزالدین محمد کاشانی حسینی

معاصر و محشور با اساتید مکتب هرات مانند سید احمد مشهدی و سلطان علی مشهدی و میر علی هروی و غیره بود، و قطعه‌ئی در مرگ

سید احمد و محمد حسین تبریزی در ۹۸۶ ق ۱۵۷۷ م گفته و از آثار اوست:

مقالات خواجه عبدالله انصاری تحریر ۹۸۵ ق ۱۵۷۷ م کتابخانه سلطنتی ایران (که ذکرش در ۷۶ گذشت)
(۹۲۷) (۵۹۸) يك قطعه در يك مرقع همین کتابخانه تحریر ۹۸۷ ق

۱۵۷۸ م

(۹۲۸) (۵۹۹) يك قطعه در مجموعه کریم زاده تهران تحریر ۹۸۴ ق

۱۵۷۶ م

(۹۲۹-۹۳۰) (۶۰۰-۶۰۱) دو قطعه جلی مجموعه مهدی بیانی
تحریر سنه ۹۸۵ ق ۱۵۷۷ م و ۹۸۷ ق ۱۵۷۸ م (خ ۸۲۳)

-۶۰۲- (۹۳۱)

ذخیره خوارزمشاهی:

این کتاب طبی تألیف اسماعیل بن حسن جرجانی در حدود ۵۰۵ ق ۱۱۱۱ م است که این نسخه خطی در کتابخانه ملی تهران موجود است (شماره ۱۱۲۶ ف صفحه ۱۴۵ ج ۳ فهرست) و بتاریخ ۱۸ جمادی الاولی سنه ۸۵۸ ق ۱۴۵۴ م به نستعلیق نوشته شده و نام کاتب آن معلوم نیست. سرفصلها مرکب قرمز و جلد تیماج سبز ضربی مقوایی و کاغذ آن بخارائی است جمله ۶۱۳ ورق ۲۹ سطری ۱۳۵ × ۲۱۵ م.

-۶۰۳- (۹۳۲)

دیوان حافظ کار محمود مذهب

مخطوطه ۱۲۴۸ ف کتابخانه ملی تهران دارای دوسر لوحه زر

و بنفش و شنجرف و آبی کار محمود مذهب هروی به نستعلیق خوش قرن دهم هجری. که جداول دور سطور آن هم زر و سیاه و آبیست و میان مصاریع دو جدول زرین سیاه دارد.

جلد تیماج قرمز کوبیده مقوائی، کاغذ دولت آبادی ۲۸۶ ورق
۵۰ × ۱۰۰ م ۱۲ سطری. (فهرست ۳/۳۰۴)

-۶۰۴- (۹۳۳)

اسرار حج تألیف و خط محیی:

نسخه ۱۲۹۶ ف کتابخانه ملی تهران. سفرنامه حج به عرفارسی که برخی اشعار مولانا عبدالرحمن جامی را هم تضمین کرده و دارای مجالس نقاشی برخی امکنه دینی است و سرلوحه مذهب و شنجرف و لاجورد و سبز و جداول دور سطور بزر و سیاه و آبی دارد، سرفصلها با مرکب قرمز و میان مصاریع جدول زر و سیاه است. کاغذ آن دولت آبادی و جلد تیماج مقوائی ۱۶۵ × ۲۴۰ م و عدد اوراق ۶۷ هفده سطریست (فهرست ۳/۳۶۰)

-۶۰۵- (۹۳۴)

مواهب علیه ۲ جلد خط درویش محمد بن علی

شماره ۱۳۳۳ ف ۳۳۴ ف کتابخانه ملی تهران. به نستعلیق و نسخ درویش محمد کاتب بن علی. جلد اول ۳۰۶ ورق ۱۴۰ × ۲۵۰ م و جلد دوم ۳۰۱ ورق ۱۳۰ × ۲۳۰ م. که در سینه ۹۰۵ ق ۱۴۹۹ م نوشته شده دارای سرلوحه های مذهب و منقش به شنجرف و لاجورد و سبز، سرفصلها

و جمل عربی به مرکب قرمز و جدول دوسطور بزر و سیاه و آبیست .
کاغذ دولت آبادی و جلد تیماج قرمز و مشکی مقوایی دارد . (فهرست
(۳۹۴/۳)

-۶۰۶- (۹۳۵)

رسالة معماء حسین بن محمد گرهات

شماره ۱۴۱۰ ف کتابخانه ملی تهران. که در سنه ۹۵۷ ق ۱۵۵۰ م
درهات به خط نستعلیق خوب نوشته شده و سر لوحه مذهب و رنگین
شنجرف و لا جورد و سرفصلها با مرکب قرمز و جدول دوسطور باطلا
و سیاه و آبی و جلد تیماج مشکی ترنجی کوبیده مقوایی دارد. جمله ۶۱
ورق ۱۴ سطری بر کاغذ دولت آبادی ۱۳۰ × ۲۱۰ م (فهرست ۴۶۸)

-۶۰۷- (۹۳۶)

يك صفحه منیا تور کار مکتب بخارا:

در موزه قصر گلستان تهران. يك صفحه کامل تصویر وصول موکب
شاهست به خیمه گاه خویش، که در نصف اول قرن ۱۶ م نقاشی شده و
کار مکتب هنری بخارا از متفرعات هنر هراتست .

چهره کشی و طرز البسه این منظر ماوراءالنهریست، منظر آرای
دقیق و ریزه کاریها دارد، چترشاهی و خیمه و سایه بانی که در صحنه
نصب کرده اند، خیلی مزین و شبیه تزئینات خیام هراتست، و این مخیم
شاهی در دامنه کوه اسفنجی واقع شده که در ماورای آن کاخی مزین با

نقوش دقیق دیده می شود.

عکس سیاه این تابلوی نفیس را در سروی هنر ایران سیاه چاپ کرده اند (لوحة ۸۹۳ ب) وزیر آن نوشته اند. که عمل محمود مذهب است و در نمایشگاه لندن نیز به نمره ۴۹۶ بمعرض نمایش گذاشته شده بود.

۶۰۷- (۹۳۷)

دو صفحه منیا تور کار عبدالصمد زرین قلم:

۱- در موزه قصر گلستان تهران. که در حدود ۹۶۳ ق ۱۵۵۵ م در هند بوسیله عبدالصمد مصور تصویر و تزئین گردیده و همایون و اکبر را در صفة باغی نشان می دهد و آنقدر پر از مناظر مختلف بوستان و درخت و گل و ابنیه و چبوتره و درو دیوار و تجیر و انسان و حیوان و غیره است که مهارت مصور را در کشیدن انواع موجودات نشان می دهد، و هیچ خلائی در آن دیده نمی شود (لوحة ۹۱۲ سروی هنر ایران) رنگ آمیزی و منظر نگاری و لباس آرائی و چهره کشی آن هم خراسانیست، نقاشی ابنیه و البسه دقیق و رنگین است، انواع الوان گرم و سرد در آن بکار رفته و بهترین اثر دنباله مکتب هرات و تبریز در هند است.

۲- اسپ و مهتر آن که در حدود ۹۵۷ ق ۱۵۵۰ م مصور گردیده و رقم عبدالصمد زرین قلم دارد و در موزه قصر گلستان تهرانست (لوحة ۹۱۳ ب سروی هنر ایران)

-۶۰۸-(۹۳۸)

جزو قرآن شریف بخط ابراهیم سلطان بن شاهرخ:
در موزة مشهد رضوی ایران. که در سنه ۸۲۷ ق ۱۴۲۴ بخط
ثلث نیمه جلی شاهزاده مذکور نوشته شده و حواشی صفحات آن
نقاشی و شاخ و برگ گل و ترنج های نفیس دارد.
(لوحه ۹۴۰- الف سروی هنرايران)

پاکستان

(۹۵۱) - ۱ -

خمسه نظامی

درموزه لاهور، دارای تصویر شاه و درباریان، که شاید شیرو -
انشاه خلیل باشد و در آذربایجان نگارش یافته (زکی ۲) مربوط به سوابق
هنر هرات.

(۹۵۲) - ۲ -

خمسه نظامی و امیر خسرو دهلوی بخط اظهر:

کتابخانه یونیورسیتی پنجاب در لاهور. بقلم خوش نستعلیق
اظهر تبریزی در دارالامان اصفهان در ماه رجب ۸۷۷ ق ۱۴۷۲ م نوشته
و آراسته شده که مربوط به سوابق هنر هرات است.

(۹۵۳) - ۳ -

آداب المشق بخط باباشاه:

تألیف و خط نستعلیق بسیار عالی نیم جلدی باباشاه اصفهانی یکی

از شاگردان میرعلی هروی (متوفی ۹۹۶ ق ۱۵۸۷ م) در کتابخانه
یونیورسیتی پنجاب (لاهور) با رقم «کاتبه مصنفه باباشاه اصفهانی»
این رساله در اورینتل کالج میگزین لاهور شماره ۱۰۱ مئی
۱۹۵۰ م با مقدمه پروفیسور محمد شفیع طبع و نمونه مخطوط آن
عکاسی شده است.

(۹۵۴) -۴-

دیوان حافظ بخط میرکلنگی:
کتابخانه دانشگاه حیدرآباد سندھ (پاکستان) بخط میرحسین
حسینی مشهور به میرکلنگی، که در سنه ۹۷۸ ق ۱۵۷۰ م در بخارا نوشته
شده است (خ ۱۶۵)

(۹۵۵) -۵-

سبحة الابرار جامی بخط سلطان محمد نور:
در مجموعه کتب پروفیسور محمد شفیع لاهور، کتابت خوش
نستعلیق با رقم «سلطان محمد نور» در شهر رجب سنه ۹۲۹ ق ۱۵۲۲ م
(خ ۲۷۹)

(۹۵۶) -۶-

قصائد عربی بخط شاه قاسم:
در کتابخانه یونیورسیتی حیدرآباد سندھ . به نستعلیق خوش بنا
رقم «شاه قاسم» ۱۰۱۳ ق (۱۶۰۴ م) کاتب هرات . مربوط به بقایای
هنر هرات.

(۹۵۷) -۲-

دیوان حافظ بخط محمود بن حسن نساپوری:

از مخطوطات موزه لاهور، مورخ سنه ۸۹۴ ق ۱۴۸۸ م

(خ ۸۹۱)

(۹۵۸) -۸-

کلیات سعدی بخط مظفر بن عبدالله کاتب دربار سلطان ابراهیم تیموری:

در کتابخانه یونیورسیتی پنجاب لاهور با رقم: «دیوان املح-

الشعراء... سعدی... در عهد خلافت... ابو الفتح ابراهیم سلطان...

بارشاد جناب... خواجه غیاث الدین محمد فرج الله مدظله علی ید العبد

مظفر بن عبدالله... در شهر ۸۲۹ ق» (۱۴۲۵ م)

بر پشت صفحه اول این نسخه نوشته اند: «برسم خزانه السلطان...

ابراهیم خلد الله ملکه»

یک نسخه مجموعه اشعار، بقلم همین خطاط، در کتابخانه سلطان-

القرائی تهران است. (خ ۹۱۱)

قرگبه

آثار هنری در استان بول

مدرسه هنری هرات در اثر توجه و پرورش شاهان هنر پرور مانند شاهرخ و سلطان ابوسعید و حسین بایقرا و شهزادگان هنرمند و هنرخواه مثل بایسنقر و ابراهیم و مؤمن و مظفر حسین از حدود ۸۱۰ تا ۹۱۲ ق (۱۴۰۷-۱۵۰۶ م) مدت يك قرن کانون پرورش هنر و هنروران بود، ولی با موت سلطان حسین بایقرا و خانه جنگی های شهزادگان تیموریه و ایلغارهای شیبانی خان و خوانین اوزبك از شمال و قوای صفویه از غرب، این کانون بینظیر رنسانس هنری تیموریه خاموش گشت، هنروران آن ناچار بیه دربارهند - بخارا - صفویه ایران پناه بردند و بقایای این مدرسه هنری را در آن ممالك ادامه دادند.

شاگردان فراوان از آن اساتید هرات هنر آموختند و این همانست که ما درین کتاب آنرا ادامه هنر هرات در ماوراءالنهر یا هند یا ایران می گوئیم.

کاروانهای علما و عرفا و شاعران و هنرمندان (خطاطان - نقاشان -

مذهبان - جلد سازان - کتاب سازان - رنگ سازان و غیره) از شهرستان جامی و نوایی به رسو روان شدند و از انجمله بدیع الزمان میرزا و برادرش مظفر حسین میرزا بعد از آنکه هرات را اوزبکان گرفتند ازین شهر برآمدند (۲۱ می ۱۵۰۷ م = ۹۱۳ ق) و با آل و عیال و خزاین و آثار هنری خود بگرگان رفتند^۱.

اوزبکان بعد از فتح هرات، گرگانرا نیز بگرفتند و این شهزادگان تیموری به تبریز پس نشستند و مهمان شاه اسماعیل صفوی بودند، ولی چون بعد از جنگ چالدران سلطان سلیم عثمانی تبریز را گرفت، این شهزادگان او را دران شهر استقبال کردند (۶ ستمبر ۱۵۱۴ م = ۹۲۱ ق) و بدعوت این سلطان با تمام کاروان هنر به استانبول رفتند که خود بدیع الزمان میرزا بعد از سه و چهار ماه درانجا بمرد.

بدین منوال آثار هنری هرات با شهزادگان و هنرمندان و علما و سوداگران و سیاحان به ممالک عثمانی و ایران و ماوراءالنهر و هند انتقال یافت و دران کشورها هنرمندان هرات به ادامه کارهای هنری پرداختند و هنرمندان آنجا ازیشان آموختند، و آثار برگزیده هنری مکتب هرات را تقلید کردند.

این مبادله فرهنگی و انتقال هنری با فرنگیان نیز جریان داشت، برخی البومهای هرات و تبریز که اکنون در ممالک اروپا محفوظند، آنرا شاید سیاحان با خود برده باشند مانند سیاح ایتالوی Lodovico Varthema که در آخرین ایام دولت تیموری بهرات آمد و نیز يك نفر دیگر ایتالوی در عهد اوزون حسن حدود ۸۹۰ ق ۱۴۸۴ م

به تبریز آمده بود و مردم هم فرنگی را میشناختند، چنانچه میرعلی شیر
نوابی در محبوب القلوب مصنوعات هنر فرنگی را ذکر می کند و هم
جامی جامه فرنگی و شیشه فرنگی و چشم فرنگی (عینک) را ذکر کرده
است^۱:

سلاطین عثمانی و رجال دربار و وزراء قسطنطنیه (استانبول) و
مدارس و مساجد بزرگ این پایتخت خلافت اسلامی کتابخانه های
عظیمی داشتند، و این آثار آواره که از هرات، بخارا، بلخ، سمرقند،
قزوین، تبریز، شیراز و دیگر مراکز هنری بدان مملکت میرسید،
خلفای عثمانی و رجال آندولت باولع تمام میخریدند و در کتابخانه های
خود حفظ میکردند، و ذخایر عظیم مخطوطات کنونی استانبول عبارت
از آنست که نامهای هنرمندان جاوید مکتب هرات و یا متفرعات آن
بر آن دیده میشود، مثل: خواجه غیاث الدین تبریزی، جعفر بایسنغری،
احمد رومی، معروف نقاش، پاینده، درویش محمد هروی (اعضای
اکادیمی هنر بایسنغر) خواجه علی، خواجه عبدالحی، محمود شاه خیام
و پسرش محمد خیام و علی یزدی و امیر جلال الدین کاسی، موسی مصور،
محمد نقاش هروی، اظهر شماخی، محمود نقاش، شیخی بیگ نقاش،
شریف الدین حسینی، سلطان علی مشهدی، عبدالرحیم، عبدالکریم،
عبدالباقی، سناء الله، محمد بیگ داماد بهزاد.

قراریکه زکی ولیدی توغان مینویسد: تنها در کتابخانه توپقاپو-
سرای استانبول، وی ده نسخه حافظ و ۳۴ نسخه جامی و ۱۶ مخطوطه

۱- زکی ولیدی توغان: مخطوطات استانبول ص ۷. خود مولانا جامی

گفت: از دو چشم من نباید هیچکار از فرنگی شیشه ناگشته چهار (ح)

از دیوان نوایی و سلطان بایقرا و ۷۵ نسخه خطی خمسة نظامی و ۴۲ نسخه شاهنامه و بسا نسخه‌های نفیس دیگر دیده است و مخصوصاً مجموعه مرقعات ۲۴۴۹ موزه هنر اسلامی و ترك بسیار مهم است و در حدود ۴۰۰ نسخه مصور و مزین و ۴۰ البم دارد که تحقیق همه این آثار کار يك جمعیت علما و هنرشناسانست.

اکنون ما چند البم و نسخ خطی مصوری و نقاشی و خطاطی هرات و با متفرعات آنرا که در استانبول زیر نمره و مطالعه آمده‌اند در ذیل این سطور می‌آوریم:

آثار موزه هنر اسلامی در یونیورسیتی استانبول

چهار البم ۲۱۵۲ تا ۲۱۵۴ و نمبر ۲۱۶۰.

(۹۶۱) - ۱ -

البم ۲۱۵۳ B ۸۷ F متعلق به سلطان یعقوب بیگ آق قویونلو پسر اوزون حسن پادشاه تبریز بود (۸۸۴-۸۹۶ ق ۱۴۷۹-۱۴۹۰ م) که مولانا جامی شاعر هرات، مثنوی سلامان و ابسال خود را بنام او اهدا کرد و گفت:

شاه یعقوب آن جهان‌داری که هست با علوش ذروه افلاك پست
برین البم يك یادداشت، بقلم سلطان احمد اول و سوم عثمانی
موجود است (ز) از جمله خطوط این مرقعست:

۱- سه قطعه بقلم ثلث و ریحان کتابت جلی و نسخ کتابت خفی و رقاع کتابت جلی ممتاز و نستعلیق کتابت خفی خوش برای بایسنغر نوشته شده و یکی تاریخ ۸۳۳ ق ۱۴۲۹ م دارد، همه خط جعفر بایسنغری.

۲- يك قطعه خط شکسته تعلیق عالی برقم سلطان علی مشهدی

در سنه ۸۷۸ ق ۱۴۷۳ م (خوشنویسان بیانی ص ۲۶۵)

۳-۲۲ قطعه بقلم های جلی و متوسط تا غبارخوش بارقم عبدالرحیم

خوارزمی و عبدالرحیم یعقوبی، که یکی از آن در یازده سالگی نوشته

(خ ۳۸۷)

۴-۶۷ قطعه خطوط گوناگون عبدالکریم بن عبدالرحیم خوارزمی،

بارقم های: «در یازده سالگی نوشته شد» و «در دوازده سالگی نوشته

شد» و «نقل از خط سلطان علی مشهدی» و «کتابه عبدالکریم الیعقوبی»

(خ ۴۱۱)

۵-۱۵ قطعه کتابت خفی خوش شیخ محمد امامی هروی

(خ ۶۴۳)

۶- مکتوبی از شیخ محمود جعفری هروی خطاب به سلطان

یعقوب، که ظاهراً سمت ریاست کتابخانه او را داشت.

۷-۳۹ قطعه خطوط مختلف همین شیخ محمود هروی برقم های

شیخ محمود پیربوداقی ۸۷۱ ق (۱۴۶۶ م) در بلدة ساوه و شیخ محمود-

الهروی در ۸۷۱ ق بحوالی درگزین و رجب ۸۷۱ ق در بلدة ساوه و

محرم ۸۶۴ ق (۱۴۵۹ م) در شیراز، و ۸۷۷ ق (۱۴۷۲ م) در بغداد، و

۸۵۸ ق (۱۴۵۳ م) و محرم ۸۷۷ ق (۱۴۷۲ م) و ۸۶۹ ق (۱۴۶۴ م)

و ۸۶۴ ق (۱۴۵۹ م) در شیراز، و ذیقعده ۸۶۳ ق (۱۴۵۸ م) در شیراز

(خ ۸۹۴)

(بنگرید: انگلستان، ایران)

البم ۲۱۵۳ نود ورق دارد که تصاویر آن در هرات و سمرقند

برای تیموریان و در تبریز و یزد و بغداد برای شهزادگان تهیه شده ،
مانند :

- ۱- تصویر الجایتو بقلم موسی مصور.
- ۲- نقاشی بقلم عبدالحمی تبریزی.
- ۳- شکارشاهزاده بقلم استاد محمد نقاش هروی.
- ۴- تصویر دواسپ جنگنده، کار درویش محمد نقاش هروی.
- ۵- تصویری از يك حکمران و قصر او عمل شیخی بیگ.
- ۶- تصاویر بقلم جعفر تبریزی.
- ۷- تصاویر بخامه اظهر شماخی (هر دو اعضای اکادمی بایسنغر)
درین مجموعه راپور مهمی بر فعالیت های هنرمندان مکتب هرات
و متفرعات آن دیده می شود که برای شاهزادگان ترکمن جهان شاه میرزا
و پیر بوداق و یعقوب بیگ و رستم میرزا، آثار هنری خود را ایجاد کرده اند
مانند :

کارهای شیخ محمود و شیخ محمد هرات، و شیخی بیگ نقاش
و محمد نقاش و درویش محمد نقاش و شریف الدین حسینی و سلطان
علی مشهدی و عبدالرحیم و عبدالکریم و تمام حاملان سنن مکتب
بایسنغر و علی شیردر هرات.

ترتیب دهنده این راپور، جعفر بایسنغریست که در آن نام ۲۳ نفر
هنرور و مصور و چندین نفر آرایشگر Decorators و جلد ساز و مذهب
و نقاش و کاشی ساز و خیمه ساز داده شده و در صف اول آن امیر خلیل و
مولانا علی تبریزی مصور و در خطا طان جعفر بایسنغری هروست (ز ۱۴)

(۹۶۲) -۲-

اما البم ۲۱۵۲ مشتمل است بر صد ورق ۵۱×۸۹ سانتی که جمله ۶۵۰ تصویر و اشکال دارد، و در هرات برای بایسنغر میرزا فراهم آوری شده و ممکن است یکی از مجموعه‌های هنری به‌خامه امیرخلیل مصور و نقاش هرات باشد که دوست محمد هروی همین مطلب را ذکر کرده و پروفیسور محمد شفیع لاهوری آنرا در دایرة معارف اردو «مرقعات بایسنگری» نامیده است.

این البم امضاهاى بایسنغر و برادرش ابراهیم میرزا دارد، و خطاطان و نقاشان آن خواجه علی و خواجه عبدالحی و محمود شاه خیام و پسرش محمد خیام و علی یزدی‌اند.

خواجه غیاث‌الدین و جعفر و احمد و معروف و پاینده و درویش اعضای اکادیمی هنری هرات، تحت پرورش بایسنغر بودند که درین البم، مناظر معراج و جنگ‌ها و زراعت و شکار و ماهی‌گیری و اساطیر و بلقیس را ساخته‌اند.

بر تصویری نام مصور آن جلال است که شاید امیرجلال‌الدین کاسی باشد پدر نظامی مصور کاسی و دیگر تصاویر مهم آن عبارتند از: خلیل میرزا نواسه تیمور در محاصره سمرقند (ورق ۱) جلوس تیمور (ورق ۲) که هر دو کار حاجی محمد خیام در هرات است.

تصویر يك نقاش در دربار تیمور (ورق ۱۱ \times C)

شکل شاهزاده سوار اسپ و تیمور در فتح خراسان (ورق ۱)

نقاشی منسوب به الخ بیگ (ورق ۱۱ \times C)

خیمه مزین عصر تیمور (ورق ۱۷ \times C)

ازین البم‌ها شماره ۲۱۳۵ و ۲۱۶۰ منابع مهمی‌اند برحیات کلتوری مردم آسیای میانه در عصر تیموریان که چگونگی در بین جریانه‌های مدنیت عرب، پاریس، ترك و اوغور محشور بوده‌اند؟

بر ۸ ورق این البم، شجره‌انساب تیمور و چنگیز در ۵۷ منظر تصویر شده، و در البم ۲۱۵۳ تفصیلی در باره پسران تیمور، عمر شیخ و مهرانشاه موجود است که باید بعد از ۱۴۲۳ م (۸۲۷ ق) ترتیب شده باشد. این البم بتصرف ابوسعید و سلطان حسین میرزا بود، که بقول بلوچه، بدیع الزمان میرزا آنرا با خود باستانبول برده باشد.

شرح چند شکل البم ۲۱۵۲-۲۱۵۳ H

(۱) برص ۴۸ البم ۲۱۵۳ منظر است که رستم بر رخس سوار با شمشیر تیزخود ازدهائی را می‌کشد و کار هنرمندیست که شدیداً زیر تأثیر هنر چینی بوده است.

ازدهای افسانوی بر خرسنگهائی افتاده که همه رنگ سیاه دارند و مناظر دورنمای این صفحه شبیه سبك نقاشی مدرسه جالایریان نصف دوم قرن چهاردهم میلادیست.

(۲) منظر دیگر همین البم (ص ۱۷۰) که دران اسکندر بدیدار زاهدی رفته، نیز متعلق به همین مکتب است.

درختان دارای برگهای لطیف و تنه‌های قوی سربالا کشیده، که از ریشه آن تنه كوچك دیگری برآمده و بر تنه بزرگ می‌پیچد، در دو منظر این البم شبیه‌تر بهم بنظر می‌آیند.

(۳) در کنار چپ منظر ص ۱۵۸ همین البم که بهرام‌گور شیری را با تیردلدوز می‌کشد، عین چنین درختی دیده می‌شود. بهرام با

قیافت و چشمان مغولی و خود آهنین، تیرخود را بدهان شیریکه اسپ تازی او را تعقیب می کند می دوزد، که دران اثر سبك مغول آشکار است و متعلق به او آخر قرن ۱۴ یا آغاز قرن ۱۵ م باشد.

(۴) صفحه دیگر البم ۲۱۵۲ (شماره ۸۹) منظر جنگ دو پهلوان سوار مبارز است که با نیزه های دراز بر یکدیگر حمله آورده اند، و یکی ازیشان، جنگاور مقابل خود را با نیزه تیز سرنگون می سازد. این جنگ بین دو درختی که تنه های نحیف و برگ های خفیف دارند واقع می گردد، که آنرا متعلق به آغاز قرن ۱۵ تصور توان کرد و قیافت جنگاوران کمتر شباهتی به چهره های مغولی دارد.

(۵) ص ۹۳ البم ۲۱۵۲ منظر شکار بهرام است که اژدهای مهیبی را به تیر می زند، در حالیکه وی در عقب سنگری قرار دارد. ولی چهره، لباس و وضع عمومی شکاری و شکل اژدهای مزین و منظر سنگر، شباهت تام با آثار مکتب مظفریان شیراز می رساند و با مناظر سابق الذکر فرق کلی دارد، و نقاشی ناتمام آن زرین است.

(۶) مجلس دیگر (ص ۵۹ همین البم) نیز در خصوصیات هنری، شبیه کار عصر مظفریان شیراز است، که اژدهای سهمگینی بر درخت تناوری پیچیده و دو دیو سوار تازنده، یکی با تیر و دیگری با نیزه دراز برو حمله می کنند. رنگ های خفیف و طلاکشی نقوش با شکل و لباس و وضع سواران و تزئین اژدها مربوط بمدرسه مظفریه شیراز است.

(۷) بر ص ۹۸ البم ۲۱۵۳ شکل نقاشی بر حریر بقلم نقاش استادی کشیده شده که طرح نرم و ریز آن اثر هنر چینی دارد، ولی چهره های

اشخاص و حیوانات آن خصوصیات هنر کهن عصر تیموریان را وانمود می کند و بعضی اشخاص آن خودهای مغولی پوشیده اند.

(۸) برص ۹۷ البم ۲۱۵۲ منظر است کاملاً زرین که در آن شهسواری با شمشیر بجنگ اژدهای عظیم بسیار مهیب دیده می شود و خصایص هنر عصر تیموریان دارد.

(۹) ص ۴۵ همین البم: منوچهر تور را می کشد: منظر است که دوشهسوار جنگاور را در حالت کارزار نشان می دهد و یکی با شمشیر تیز سرآندیگر را میبرد. اسپان هر دو زره پوش اند، ولی نقوش این منظر، خیلی ضعیف و کم رنگست مربوط به آغاز قرن ۱۵ م.

(۱۰) ص ۵۷۹ همین البم مانند شماره ۹ تصویر دوشهسوار جنگاور است که سوار عقبی، سرسوار گریزنده پیشین را با شمشیر دراز می برد. پس منظر تصاویر این نقوش، امواج پیچاپیچ مانند برخی از تصاویر جنگی نسخ جامع التواریخ دارد.

(۱۱) ص ۲۱ البم ۲۱۵۳ سواری با سرنیزه دراز سوار دیگری را تعقیب کرده و از پس پشت او را می زند. این صفحه نیز خصایص نقوش شماره ۱۰ دارد و چهره کشی آن خراسانیست مربوط به قرن ۱۵ م.

(۱۲) ص ۱۰۴ همین البم: حمله شهسوار تیرانداز بر شیر، که چهره کشی خراسانی و پس منظر موج پیچیده و نقاشی آغاز قرن ۱۵ م دارد و با طرح قوی تصویر گردیده و شبیه کامل همان صفحه مصور است که در مجموعه سکیزیان Sakisian بوده و در صفحه ۱۱۲ منیا تور ایرانی طبع پاریس ۱۹۲۹ م (لوحه ۵۷) چاپ شده است. و سکیزیان آنرا کار مدرسه هرات و آغاز قرن ۱۵ م می داند.

(۱۳) ص ۷۹ ب البم ۲۱۵۲: شهسوار یکیه با شمشیر بر شیر ژبانی می تازد. طرح این تصویر بسیار قوی نیست، ولی منظر درختان کهن سال و کوه بچه اسفنجی و خصائص آن بمکتب هرات و آغاز قرن ۱۵ م میماند.

(۱۴) ص ۸۷ همین البم: رستم رخش (اسپ وحشی) را در کمند می گیرد: جوان قوی هیکل پیراهن و تنبان خراسانی پوشیده، کمندی بگردن یکی از دو اسپ وحشی تا زنده رمنده افکنده است، که طرح این تصویر نیز شبیه سابق است.

(۱۵) ص ۴۹ الف البم ۲۱۵۲: رستم حکمران چین را با فیلی که بران سوار است در کمند خویش می کشد. در خطوط این تصویر که شهسوار کمند اندازی را در کمال جلالت نقش کشیده، مهارت استادانه نقاش بنظر می آید و تاج حکمران چین هم سبک تاجهای عصر تیموریان دارد، که تمام این منظر، نتیجه کاریک آرتست ماهر با قلم مو بین آزاد است.

(۱۶) ص ۴۹ همین البم: تصویر دو سوار تا زنده، بقلم همین هنرمند دارای همان چهره کشی خراسانی و خصایص هنری که برین صفحه چسپانده شده.

(۱۷) ص ۴۹ همین البم: دوشهسوار شیرکش. خصایص هنری و چهره کشی آن با کارهای قرن ۱۵ م مانند است: دوشهسوار یکیه بطرف چپ بیننده اسپ می تازند، شیری را در بین گرفته، یکی با تیر و دیگر با سر نیزه آنرا مجروح می سازند.

این معرکه بر کنار تالابی واقع می شود، که عکس يك سوار

تازنده دارای نیزه معکوساً در آب صاف نمایانست ، ولی عکس سوار کنار راست در آبی که گل آلودست پدیدار نیست .

(۱۸) ص ۶۷ ب البم ۲۱۵۲ : شهسوار یکی که شیر ژبان را به تیر میزند . این سوار تاج و لباس عصر تیموریان دارد و برنگ قرمز و سیاه نقاشی شده، ولی نشانیهای سوزن و گرده زغال که برین صحنه نمایانست و انمود می کند که این صفحه طرح ساده يك مجلس نقاشی بوده که تکمیل نشده .

(۱۹) ص ۳۸ ب البم ۲۱۵۲ : همان منظر با همان بقایای نشانیهای ابتدایی گرده زغال و سوزن و خصائص هنری ناتمام .

(۲۰) ص ۹۲ الف همین البم : دو پهلوان با دو شیر ژبان پنجه داده و شیرها را با کاردها مجروح میسازند . این هر دو تصویر در يك صفحه مربوط بقرن ۱۵م است .

(۲۱) ص ۸۸ ب همین البم : يك پهلوان با يك شیر ژبان در حال جنگ و کارد زنی با ساینز کوچک .

(۲۲) ص ۵۲ الف همین البم : بهرام گور سوار بر شیر ژبان حمله آور میشود . طرح این تصویر علائم ابتدائی نقاشی دارد ، ولی تکمیل نشده و قد تمام بهرام گور و اسپش و هم شیر کاملاً بنظر نمی آید . سه زن با قیافت های خراسانی ، ناظر صحنه شیر کشی بهرامند . خود سوار هم چهره خراسانی و تاج عصر تیموریان دارد ، که متعلق بقرن ۱۶م باشد .

چهره اسب بهرام ، شباهت کامل با اسب تصویر شماره ۱۴ دارد .

(۲۳) ص ۹۶ ب همین البم : شهسواری با خصائص فوق ، در

جنگ با شیر ژبان .

(۲۴ - ۲۵) ص ۷۰ الف همین البم : در بالا شهسوار تازنده با شمشیر آخته، که چهره کشی آن با کلاه سوار، نظیر کارهای قرن ۱۵ عصر تیموریان است، و در پائین آن شیر ژبانی تصویر شده، که تیری را در نوک بینی میخورد. این هر دو تصویر نامکمل اند، و آثار سوزن مصوری در آن پدیدار.

(۲۶) ص ۹۵ ب همین البم : بهرام گور سوار با شمشیر آخته بر ارذهائی مهیب حمله می آورد که تاج و چهره و سلاح و وضع عمومی وی به آثار قرن ۱۵ م و عصر تیموریان شباهت تام دارد.

(۲۷) ص ۹۳ الف همین البم : سواری با همان تاج و قیافت خراسانی عصر تیموریان تازان و سلاح در دست که سلاحش در تصویر بنظر نمی آید مربوط بقرن ۱۵ م.

(۲۸) ص ۴۹ الف همین البم : همان بهرام گور با همان تاج و لباس که با شمشیر آخته بر شیر ژبان می تازد، دارای سبك و خصائص عصر تیموریان.

(۲۹) ص ۱۱۵ ب همین البم : رستم، شهسواری با ریش سیاه و قیافت خراسانی دارای کلاه ترکانه (سبك تركمن و سلاجقه) سوار دیگر (افراسیاب) را تعقیب کرده و او را از کم-رش گرفته به عقب زین میکشاند.

گمان میرود که این تصویر اثری از هنر تركمن داشته باشد. زیرا چهره کشی و شکل خودهای سواران مانند تاجهای عصر تیموریان نیست، بلکه نوک تیز و جیغه كوچك دارد. و ریش رستم هم سیاه و انبوه متمایل بدراز است.

(۳۰) ص ۶۱ ب همین البم : گیو سوار تازنده باریش سیاه دراز و چهره خراسانی و اسپ زره پوش ، پیران را به کمند خود انداخته و از اسپش می کشاند . این نقاشی از داستانهای شاهنامه فردوسی مربوط به نصف اول قرن ۱۵ م تخمین میشود (سبك تر کمن مانند شماره ۲۹ بالا)

(۳۱) ص ۹۵ ب همین البم : رستم دارای ریش سیاه ، کلاه و شاخدار را بزور میکشاند . این هم شباهتی بدو تصویر سابق دارد .

(۳۲) ص ۷۴ ب همین البم : جنگ يك پهلوان با شیر ژبان ، از همین مکتب و سبك . این پهلوان جوان بی ریش بروتی عمامه دار ، پیش قبضی در دست دارد که چهره او ترکانه و دارای کاکل های دراز سیاهست .

(۳۳ ، ۳۴ ، ۳۵ ، ۳۶) ص ۶۳ ، ۵۱ ، ۵۸ ، ۸۱ همین البم . مناظر جنگ با شیران ژبان و دیوان ، که چهره کشی و خصائص هنری آن مانند ۲۹ ، ۳۰ ، ۳۱ است و باید آنرا از آثار قرن ۱۵ م و سبك هنر تر کمن شمرد .

دکتر نورخان اتاسوی . یونیورسیتی استانبول . تلخیص از مجله کلتور منطقوی ج ۳ شماره ۱ - ۲ بهار ۱۹۷۰ م طبع تهران .

البم نمبر ۲۱۶۰ دارای نود ورق و ۶۹ منیاتور است که برای سلطان یعقوب آق قویونلو در عصر بایسنغر و علی شیر در هرات ساخته

شده و مصوران آن امیر خلیل و حاجی محمد قفل ساز و شاه محمد خیام و شیخی بیگ و محمد بیگ و محمد نقاش سیاه قلم^۱ و درویش محمد هروی و عبدالباقی باکو و سناءالله نقاش اند.

درین البم کارهای مصوران عهد ایلخانی که دارای تاریخند نیز دیده می شود مانند عبدالله صراف و سلطان احمد جلایر (احمد ویسی) (ز)

(۹۶۴) - ۴ -

البم ۱۴۲۳ F کتابخانه یونیورسیتی استانبول : دارای ۱۶۶ ورق که در کارخانه سهیل، انور مربوط دربار سلطان محمد فاتح بوده ، نام «مجموع العجائب» بر آن نوشته شده و بخط بایسنغر میرزا است، و هم قطعاتی

(۱) حاجی محمد سیاه قلم مصور و مذهب هرات همانست که علی شیر نوایی او را «خارقه دوران» می نامد و بدربار سلطان بایقرا محترم و مانند محمود الکاتب بخشی سر منشی او بود که او را رئیس اکادیمی هرات توان شمرد و کاشی ساز هم بود. وی از هرات بعراق رفت و مدتی بدربار آق قویونلو کار کرد، که درین البم آثار او محفوظند. و هم منیاتوری درین البمست که آنرا محمد نقاش و شیخی هر دو کار کرده اند (لوحه ۱۸)

حیدر میرزا دوغلات کاشگری که شاگرد درویش بود گوید: استادش از شاه مظفر سیاه قلم مصور دربار سلطان ابوسعید در هرات هنر آموخت و در کارهای مدرسه هنری هرات آثار هنر او یغور و چین نیز مشهود است (ز)

حاجی محمد بقول خلاصه الاخبار در کتابخانه امیر علی شیر صندوق ساعتی ساخته بود و پیکر صورتی تعبیه کرده بود که چوبی در دست داشت و چون يك ساعت از روز میگذشت آن پیکر چوب را يك نوبت بر نقاره که در پیش او بود میزد و بعد از گذشتن ساعت دوم دو نوبت و الی آخر

وفاتش ۹۱۳ ق ۱۵۰۷ م است .

از خطوط اویغوری بخط زین العابدین جرجانی دارد، که یکی از منشیان اویغور بود.

(۹۶۵) - ۵ -

البم ۱۴۲۲ F یونیورستی استانبول : نسخه مهم مکتب هراتست که آنرا شاه طهماسب صفوی در سنه ۱۵۷۶ م بوسیله شاه قلی خلیفه به سلطان مراد ثالث عثمانی اهدا کرده و ۸۸ ورق مزین دارد، و در آن يك تصوير شاه غریب میرزا پسر سلطان حسین بایقراست . و بر ورق ۴۶- ۴۷ آن خط اسماعیل صفوی و بر ورق ۶۲ خط عبدالله بن محمد الهروی دارد، و این هنگامی نوشته شده که وی نزد الخ بیگ در سمرقند بود. بر ورق ۶۴ خط شاه طهماسب و قطعات کار قادمی مصور صفوی دارد. يك پورتريت عمل بهزاد بر ورق ۳۲ ب و هم پورتريت عمل کوپك نقاش و غیره بدان دیده میشود (ز ۴۴)

درین مجموعه ، فرمانها و نوشته های ابنیه هرات نقل گردیده، و از انجمله نثری درباره بنایی در کوی خیابان هراتست و هم در ختم این البم، مرتب آن عبدالله بن محمد هروی تاریخ آنرا چنین سروده :

پرسد اگر کسی از من تاریخ اختتامش

گویم « پی مرقع جمع آمده ورقها »

که بحساب جمل ۸۹۷ ق ۱۴۹۱ م باشد .

(آریانا ، کابل شماره ۳۰۷ حوت ۱۳۵۲ ش

مضمون استاد خلیلی)

هنر این نسخه کار بعد از قرن ششم هجریست و تصاویر بید پای

کلیله و دمنه و غیره که بعداً برای شاه طهماسب اول صفوی فراهم آمده ، در نقاشی آن، روشهای چینی در مناظر طبیعی بنظر می آید، و يك روحانیت و حالت طبیعی مقارن با روح هندی هم دارد، و در مراعات حالت طبیعی و اتقان اشکال آدمی و حیوانی بحدی موفق است که هنرمندان تبریز هم بآن پایه نرسیده اند (صنایع ایران ۹۵)

مجموعه های هنری

در کتابخانه خزینة اوقاف توپقاپوسرای استانبول

نمبر ۲۱۳۷ H - ۲۱۷۲ و ۲۳۱۰

(۹۶۶) (۶)

البم ۲۱۶۱ الف : مسمی به مرقعات شاه طهماسب، که بقول مؤلف نزهة اسرار الاخبار . . . (H ۱۳۳۹) شاه صفوی وفدی را بریاست امیر دیوان شاه قلی ستاجلو، بدر بارسلطان سلیمان عثمانی فرستاد و با او نسخ خطی مصور گران بها با هدایای دیگر بود، که از آن جمله شاهنامه مصور، و يك مجموعه مزین و مصور اشعار هم بود .

این البم نمونه خط سید احمد حسینی مشهدی خطاط و مصور ، و مخطوطات و نقاشی های دوره تیمور و بهزاد و شاگردان او عبدالعزیز و درویش محمد هروی و زین الدین محمود و شیخ محمود و دوست محمد و میر علی و سلطان محمد خندان و سلطان محمد نور دارد که بدر بار صفویه رفته بود، و همچنین آثار محمود مذهب و بعضی از مصوران عهد ایلخانی و صفویه دارد .

آثار خامه بهزاد و محمد بیگ داماد او ، و شیخ محمد اله-هروی

درین البم مهم‌اند، و يك تصوير هاتفی هروی مؤلف تیمور نامه هم بقلم بهزاد است و چهار مجلس مصور اشعار ترکی امیر علی شیر دارد، که يك شعر ترکی را محمود مذهب مصور هرات و دیگری را سلطان علی مشهدی و یکی را هم مولانا حسین مذهب ساخته است.

بر ورق ۲۴۰ این مجلد نوشته‌اند که مناظر حیات شاه طهماسب در ۲۵۹ تصویر این مجموعه نشان داده شده که اکنون این تصاویر در آن موجود نیست، ولی تصویر ۲۷ الف بسیار زیباست که شاه مذکور را مانند يك ملای ترکی نگاشته است (ز ۱۷)

این مرقع عظیم خزینة اوقاف بکوشش امیر غیب بیگ یکی از امرای دربار شاه طهماسب اول صفوی از مجموعه قطعات خوش نویسی و نقاشی و تذهیب مرکب گردیده که جامع آن سید احمد مشهدی در مدت سه سال است و مقدمه آنرا هم او نوشته مشتمل بر ذکر بسا از خطاطان که در سنه ۹۷۳ ق ۱۵۶۵ م ختم یافته و نمونه‌های خطوط خود او هم دارد (خ ۵۳۱) از نفایس این مرقعست :

۱ - يك قطعه بقلم خوش نستعلیق با رقم «مشقه بایزید الپورانی» (خ ۹۵)

۲ - يك قطعه کتابت عالی با رقم «میر حسین الحسینی الکاتب - الخاقانی (میر کلنگی) در سنه ۹۵۴ ق ۱۵۴۶ م.

۳ - دو قطعه جلی عالی و خوش نستعلیق با رقم «حیدر الحسینی - الکاتب»

۴ - سیزده قطعه نستعلیق خوش بامضای سلطان محمد خندان هروی بدون تاریخ (خ ۲۷۱)

۵ - هفت قطعه نستعلیق عالی با رقم «مشق سلطان محمد نور»

بدون تاریخ (خ ۲۷۸)

۶ - نود و سه قطعه به قلم‌های جلی تاغبار ممتاز و عالی همگی با

رقم «شاه محمود نشابوری و تاریخ‌های ۹۲۹، ۹۴۲، ۹۵۴، ۹۶۱،

۹۶۳، ۹۷۱.

بر یکی مینویسد: «جهت فرزند ارجمند محمد حسین تحریر

شد» (خ ۳۰۵)

۷ - دو قطعه نستعلیق خوش عبدالله زیارتگاهی (هروی) بشیوه

اظهر تبریزی در سنه ۸۳۲ ق ۱۴۲۸ م (خ ۳۵۶)

۸ - يك قطعه نستعلیق خوش خفی عبدالرحیم بن محمد قاسم از

خطاطان قرن دهم (خ ۳۹۲)

۹ - دو قطعه نستعلیق جلی متوسط با رقم عبدالکریم خوارزمی

(بن عبدالرحمن خوارزمی) (خ ۴۱۱)

۱۰ - سه قطعه نستعلیق رنگی یا محرر عبدالوهاب حسینی مشهدی

در حدود ۱۰۰۰ ق در مشهد. وی شاگرد و نواده دختری سلطانعلی

مشهدی است (خ ۴۲۱)

۱۱ - پنج قطعه نستعلیق عبدی نشابوری متوفا بعد از ۹۹۶ ق

۱۵۸۷ م که یکی رقم «عبدی‌الشاهی» دارد. (خ ۴۲۵)

۱۲ - دو قطعه جلی خوش نستعلیق شیخ محمد امامی هروی که

قاطع آن دوست محمد است. (بی تاریخ) (خ ۶۴۳)

۱۳ - يك قطعه خط عالی بارقم «محمدالابوهی» (متوفا در مشهد

۹۵۱ ق ۱۵۴۴ م) (خ ۶۵۲)

۱۴ - دو نسخه مفردات کامل میر علی تبریزی با رقم «میر علی الحسینی در هرات ۰»

۱۵ - نسخه دیگر مفردات مذکور با رقم «علی الحسینی الکاتب در سنه ۹۳۲ ق» (۱۵۲۵ م)

۱۶ - شش قطعه از يك مرقع با رقم «عیشی هروی» که یکی تاریخ ۹۶۵ ق ۱۵۵۷ م دارد. (وی از هرات به مشهد رفت و در کتابخانه ابراهیم میرزا صفوی کتابت میکرد، و در سنه ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م درگذشت) (خ ۵۴۶)

۱۷ - يك قطعه بقلم زر تحریر دار با رقم «حرره کمال الدین مذهب» (چون خط آن رقم دیگری ندارد، ممکن است که خط و تحریر هر دو از خود او باشد) بنگرید : ترکیه ۱۷۵ (خ ۵۹۰)

۱۸ - سه قطعه خطوط محمد قاسم شادیشاه کاتب هرات در حدود ۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م بنگرید : ایران ۳۰۶ ترکیه ۳۹۶ (خ ۸۰۹)

۱۹ - يك قطعه خط نستعلیق خوش میر معزالدین حسینی کاشانی در ۹۵۲ ق ۱۵۵۴ م . بنگرید : ایران ۷۳۶ (خ ۸۲۲)

۲۰ - يك قطعه خط نستعلیق خوش جلال الدین محمد - ود (حدود ۹۶۳ ق ۱۵۵۵ م) بنگرید : ایران ۲۹۲ (خ ۸۶۴)

۲۱ - دو قطعه نستعلیق خوش مظفر علی تربتی فرزند حیدر علی خواهر زاده بهزاد، که هم نقاش و خطاط بود و هم شاعر . بنگرید : فصل ۲ عدد ۶۲ و فصل ۳ عدد ۷۱ (خ ۹۱۲)

۲۲ - يك قطعه نستعلیق میر سید تحریر ۹۵۴ ق ۱۵۴۶ م برای محضر نواب نامدار سلطانی خلد سلطنته (خ ۹۳۱)

۲۳ - دو قطعه نستعلیق جلی عالی یاری کاتب هروی (حدود ۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م) بنگرید : ایران ۲۳۱ و ترکیه ۱۲۴۷ (خ ۹۶۵)
 ۲۴ - يك قطعه رباعی یاری مذهب هروی بخط نستعلیق خوش او (خ ۹۶۷)

۲۵ - يك قطعه نستعلیق برقم «الفقیر الحقیر المذنب ابراهیم غفر له»
 بی تاریخ کتابت قرن ۱۰ (خ ۵۳)

(۹۶۷) - ۷ -

البم دیگر خزینة اوقاف توپقاپو سرای بنام بهرام میرزا نمبر H ۲۱۵۴ در ۱۴۸ ورق دارای ۱۶ منیاتور و چهار شکل است بامقدمه‌بی در تاریخ مختصر نقاشی و خطاطی از دوره ایلخانی تا عصر نویسندة آن دوست محمد هروی ۹۵۱ ق ۱۵۴۴ م .

وی از هرات به آذربایجان رفته بود ، و درباره وی به فصل ۲ عدد ۴۵ این کتاب رجوع شود .

این البم منیاتورهای مصوران دوره ایلخانی و تیموریان مانند احمد موسی و بهزاد و یاری مذهب و عبدالحی مصور دربار تیمور و بشدان قره و میرزا عنایت بن بیگدلوخان دارد، که يك تصویر بهرام - میرزا از شاهقلی نقاش هم در آنست .

این شاه قلی بعداً به استانبول رفت و در هنروران دربار عثمانی

در آمد .

در این مجموعه، صفحات مزینی از اشعار سلطان حسین میرزا

و مجالس النفایس نوایی موجود است که شاید بدربار سلطان حسین

تقدیم شده بود، و نمونه های خطوط خوش عبیدالله خان و پسرش عبدالعزیز خان شاهان بخارا (۱۵۴۰ - ۱۵۵۰ م) هم دارد، و خطی از نوروز احمد حکمران تاشکند در است، و هسم يك تصوير داستان سيف الملوک زبان ترکی را مظفر سیاه قلم مصور در بار ابوسعید تیموری ساخته است (ز ۱۸)

این مرقع معلومات خوبی درباره تاریخ خطاطی هم دارد. مثلاً اظهر تبریزی در آن نوشته است: واضح الاصل نستعلیق خواجه امیرعلی و مخترع الثانی آن شیخی و قبلتی مولانا جعفر تبریزیست. (!) برخی از محتویات نفیسه این مرقع:

- ۱- دو قطعه نستعلیق خوش ابراهیم شاگرد سلطان محمد نور برقم: «حرره الفقیر ابراهیم غفر له سنه ۹۳۳ ق (۱۵۲۶ م) (خ ۸)
- ۲- دو قطعه نستعلیق خوش حافظ باباجان بن حافظ عبدالعلی تربتی خراسانی، خطاط و مذهب و نقار و شاعر متوفی ۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م درین مرقع هست که بر یکی نوشته: «کاتبها حافظ باباجان و قاطعها دوست محمد». رقم قطعه دیگر: کتبه العبد باباجان بهرامی» (خ ۸۴)
- ۳- يك قطعه نستعلیق بقلم خفی خوش با رقم «مشقه العبد الفقیر بابامیر»

- ۴- چهار قطعه نستعلیق خوش با رقم «مشقه العبد المذنب بایزید- الپورانی» (خ ۹۵)

- ۵- يك قطعه نستعلیق خوش با رقم «مشقه العبد بایسنغر» این شهزاده فرزند محمود بن احمد بن ابوسعید کورگان است که از سنه ۸۷۹ تا ۹۰۰ ق (۱۴۷۴ - ۱۴۹۴ م) در بدخشان حکومت داشت (خ ۹۶)

۶ - خطوط خوش نستعلیق خود بهرام میرزا بن شاه اسماعیل اول صفوی متخلص به بهرامی (متوفا ۹۵۶ ق ۱۵۴۸ م) که خطاط و موسیقی-دان و نقاش و شاعر بود :

- يك قطعه نستعلیق جلی که عنوان يك تصویر است با رقم «برای فقیر الحقیر ساخته شد العبد بهرام الحسینی» .
- يك قطعه بقلم خوش با رقم «کتبه بهرام بن اسماعیل الحسینی نقل از خط سلطان محمد نور»

- يك عنوان تصویر دیگر با رقم : «صورت تاج الدین قوم استاد شیخی ریخته گر، کتبه العبد بهرام بن اسماعیل الحسینی بدار السلطنة تبریز فی سنه ۹۳۴ ق (۱۵۲۷ م) (خ ۱۰۴)

۷ - يك قطعه کتابت خفی خوش با رقم «پیر علی الجامی» (از شاگردان سلطان علی مشهدی، کاتب میرعای شیر نوایی که تا سال ۹۳۳ ق ۱۵۲۶ م زنده بود) رك : ۱۴۱۶ (خ ۱۰۶)

۸ - چند قطعه خط جعفر بایسنغری که بنام میرزا بایسنغر نوشته، و يك قطعه دیگرش مورخ ۸۳۰ ق ۱۴۲۶ م بنام جلال الدین میرانشاه، و قطعه دیگر بنام میرزا علاءالدوله بن بایسنغر مورخ ۸۳۳ ق ۱۴۲۹ م است . (خ ۱۲۱)

۹ - يك قطعه بقلم جلی خوش با رقم «لمولانا هلالی سلمه الله - تعالی ... کتبه حسین الفیض» . چون هلالی در سنه ۹۳۹ ق ۱۵۳۲ م مرده، این نوشته پیش ازین سال باشد . (خ ۱۶۰)

۱۰ - چهارده قطعه کتابت خوش با مرکب السوان، رقم یکی : «بفرموده حضرت شاه، جهت ابراهیم دوات دار، مشقه رستم علی الشاهی»

- رقم دیگری : «کاتبها رستم علی و قاطعها مظفر علی» (خ ۲۰۹)
- ۱۱- سیزده قطعه خطوط سلطان علی قاینی یعقوبی در دارالسلطنه تبریز (خ ۲۳۹)
- ۱۲- ترجمه منظوم چهل حدیث از جامی بکتابت جلی با رقم سلطانعلی مشهدی در عشر اول صفر ۸۹۷ ق ۱۴۹۱ م نوشته شده در هرات (خ ۲۵۹)
- ۱۳- دو قطعه خوش خط متوسط با رقم «کتبه سلطانم بنت اسمعیل الحسینی الصفوی» که دختر شاه اسماعیل اول صفوی و شاگرد دوست محمد هروی بود (خ ۲۶۷)
- ۱۴- چهل قطعه انواع خط-وط، بعضی به سپیداب با رقم : «سلطان محمد خندان هروی» (خ ۲۷۱)
- ۱۵- سی قطعه خطوط خوش با مرکب الوان بامضای سلطان محمد نور بمدينه هراة، دارای سنوات ۹۳۴ - ۹۳۵ - ۹۳۷ ق که بر بعضی نوشته «حرره العبد هاشم المذهب و حرره مولانا یاری المذهب» (خ ۲۷۸)
- ۱۶- يك قطعه بشیوة اظهر تبریزی بخط خوش سلیمان از خطاطان قرن ۹ ه که شاید پدر دوست محمد هروی باشد . (خ ۲۸۵)
- ۱۷- هفتاد و دو قطعه بقلم‌های مختلف جلی تاغبار ممتاز و عالی خوش و رنگه که رقم‌های بعضی چنین است :
- کاتبها شاه محمود و قاطعها دوست محمد مصور .
- مشقه شاه محمود نیشابوری، حرره العبد میر مصور .
- مشقه العبد شاه محمود، حرره دوست محمد مصور .
- مشقه شاه محمود النیشابوری بدارالسلطنه تبریز سنه ۹۳۹ ق . و

بعضی با تاریخهای ۹۳۲ و ۹۴۲ و ۹۵۰ ق (خ ۳۰۵)

۱۸- يك قطعه شعر شمس محمد لطف الله خطاط قرن ۹ ه که بزر

تحریر شده «کاتبه و قائله شمس محمد لطف الله ، حرره مير مصور .»

(خ ۳۱۲)

۱۹- يك قطعه خط شیر علی خطاط کتابخانه بایسنغر میرزا در

هرات (خ ۳۲۴)

۲۰- يك قطعه بشیوه اظهار تبریزی بقلم خوش عارف هروی بن

روح الله حسینی، که در حدود ۹۰۰ ق ۱۴۹۴ م زنده بود (خ ۳۳۸)

۲۱- هفده قطعه خطوط متنوع عبدالرحیم خوارزمی متخلص

به انیسی به قلمهای جلی تا غبار خوش با رقمهای او : عبدالرحیم -

خوارزمی یا رستمی یا یعقوبی (خ ۳۸۷)

۲۲- سی و نه قطعه بقلمهای مختلف خوش عبدی نشابوری متوفا

بعد ۹۹۶ ق، که یکی تاریخ ۹۲۸ ق ۱۵۲۱ م و دیگری نام شاه اسماعیل

بهادرخان، و دیگری رقم «بفرموده جناب سلطنت شعاری بهرام میرزا»

و دیگری «نقل من خط مولانا سلطان علی المشهدی» و دیگری سنه

۹۴۰ ق ۱۵۳۳ م بجهة شاهزاده بهرام میرزا دارد (خ ۴۲۶)

۲۳- يك قطعه نستعلیق خوش با رقم «مشقه عمادالفراهی» که این

خوشنویس گمنام در قرن دهم میزیست . (خ ۵۳۹)

۲۴- سه قطعه کتابت خوش غیاث الدین مذهب مشهدی شاگرد

سلطانعلی مشهدی بدون تاریخ (خ ۵۵۹)

۲۵- يك قطعه خط خوش مجنون الرفیقی هروی (خ ۶۱۶)

۲۶- دو قطعه خط محمد ابریشمی مشهدی (خ ۶۳۲)

- ۲۷- هشت قطعه خطوط خوش شیخ محمد امامی هروی (خ ۶۴۳)
 ۲۸- سه قطعه خط نورالدین محمد پورانی هروی (خ ۶۶۴)
 ۲۹- يك قطعه نستعلیق خوش محمد قاسم بخاری از خوشنویسان
 قرن دهم (خ ۸۰۶)

۳۰- بیست و دو قطعه خطوط محمد قاسم شادیشاه خطاط هرات
 حدود ۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م (خ ۸۰۹)

۳۱- يك قطعه خط محمد قاسم منجم از خطاطان قرن دهم هجری
 (خ ۸۱۲)

۳۲- سه قطعه نستعلیق خوش شمس الدین محمد الکاتب کرمانی
 کتابت تبریز ۹۱۸ ق ۱۵۱۱ م . بنگرید : ایران (خ ۸۲۵)

۳۳- شانزده قطعه نستعلیق زین الدین محمود شاگرد سلطانعلی
 مشهدی متوفا ۹۲۵ ق ۱۵۱۸ م بنگرید : شوری ، ایران (خ ۲۶۵)
 ۳۴- يك قطعه نستعلیق محمود بن علی (خطاط گمنام قرن دهم)
 (خ ۸۸۲)

۳۵- يك قطعه نستعلیق میر دانگ (خطاط گمنام قرن دهم)
 (خ ۹۴۱)

۳۶- پنج قطعه نستعلیق میر شیخ پورانی (هروی) یکی نوشته
 ۹۳۹ ق ۱۵۳۲ م (خ ۹۳۲)

۳۷- سه قطعه نسخ و رقاع و نستعلیق خوش نصیر کاتب برای
 بهرام میرزا نوشته . (نصیر متوفا در ۹۶۲ ق ۱۵۵۴ م) رك : ایران
 (خ ۹۴۱)

۳۸- يك قطعه نستعلیق برقم : مشقه الفقیر یاری البخاری . كه يك

قطعه خط او در موزه چارترسکی کراکوی لهستان نوشته ۹۵۹ ق ۱۵۵۱ م
موجود است . (خ ۹۶۴)

(۹۶۸) - ۸ -

البم دیگر توپقا پوسرای H ۲۱۳۸ برای شاه اسماعیل دوم صفوی
۹۸۴ ق ۱۵۷۶ م در ۶۷ ورق ساخته شده که ۱۵ منیاتور مصوران عهد
تیموریه دارد، و در آن نوشته اظهر گدا هم دیده میشود، و او شاعر زبان
چغتائی بود، و صورتی از تیمور و خیمه بارگاه او دارد که آنرا نادر العصر
مولانا ناکپک عکاس الهروی و سلطانعلی مشهدی و دامادش زین الدین
محمود و سلطان محمد نورکار کرده اند (ز ۱۸) از جمله نفایس این
مرقعست :

- ۱- دو قطعه خط خوش محمد ابریشمی مشهدی شاگرد سلطانعلی
مشهدی که چند بیت سروده خود را نوشته (خ ۶۳۱)
- ۲- يك قطعه خط خوش محمد رضا مشهدی شاگرد سید احمد
مشهدی متوفا ۹۹۲ ق ۱۵۸۳ م (خ ۷۳۶)
- ۳- يك قطعه نستعلیق خوش الوان با رقم « کتبه محمود المذهب
هروی لمولانا جامی قدس سره . (خ ۸۹۴)
- ۴- يك قطعه کتابت خوش با رقم « جهت امین الدین مرقوم قلم
شکسته رقم گشت العبد حیدر الحسینی » (این میر حیدر در بخارا تا
۸۶۸ ق ۱۴۶۳ میزیست) (خ ۱۷۱)
- ۵- يك قطعه بقلم خوش با رقم « العبد سلطان حسین التونی » (وی
شاگرد میر حسین باخرزی است که پیش از ۱۰۳۴ ق ۱۶۲۴ م) - مرده

است (خ ۲۳۲)

۶- سه قطعه خط عالی برقم «سلطان محمد نور در سنه ۹۲۵ ق

(۱۵۱۸ م) (خ ۲۷۸)

۷- پانزده قطعه خط عالی بقلم‌های مختلف از جلی تا غبار خوش

با رقم شاه محمود نشابوری «که یکی تاریخ ۹۶۳ ق ۱۵۵۵ م دارد

(خ ۳۰۵)

۸- يك قطعه نستعلیق عالی عبدالله طبابخ هروی در سنه ۸۴۶ ق

۱۴۴۲ م (خ ۳۶۳)

۹- دو قطعه خفی خوش عبدی نشابوری که یکی رقم «عبدی بن

حسن قلندر سنه ۹۹۶ ق» ۱۵۸۷ م دارد . (خ ۴۲۵)

۱۰- يك قطعه خوش نویسی محمد صالح دردمند، از خطاطان

شیراز و کرمان در سنه ۹۷۴ ق ۱۵۶۶ م . (رك : خطوط محمد صالح

دردمند ۱۲۵۱) .

(۹۶۹) - ۹ -

البم ۲۱۵۱ H دارای ۱۰۱ ورق و وقایه نفیس چرمیست که آنرا

برای یوسف بهادر خلاده . . . ساخته‌اند، که اکثر آن کار هنرمندان عصر

تیموریان هرات و صفویانست . این یوسف بهادر، یکی از شاهزادگان

آق‌قویونلوست که شاید برادر یعقوب و پدر الوند میرزا باشد .

يك صفحه البم امضای محمد بن عبدالحی در ۸۰۶ ق ۱۴۰۴ م و

پسر خواجه عبدالله مصور عصر تیموریان دارد . يك تصویر دیگر در

سمرقند به قلم شهاب‌الدین عبدالله هروی مصور و خطاط بن میرعی

معاصر الغ بیگ نگاشته شده و اشعار چغتائی از نوائی و سلطانعلی مشهدی

و شاه محمود نشابوری و غیره دارد .

دو قسمت نشر آن از عبدالرحیم الخلوئی پسر شمس تبریزی
المشرقی (مرشد مولوی بلخی) و از محمد مؤمن خطاط و مصور هرات
پسر عبدالله مروارید است و هم تصویری از علی بیگ الکاتب برای یک
شهزاده سابق الذکر دارد . (ز ۱۹)

(۹۷۰) - ۱۰ -

البم H ۲۱۴۷ سی و دو ورق و نه منیا تور دوره مابعد مکتب تیموریه
دارد که آثار زین الدین محمود و میر محمد سمرقندی و یک تصویر شاه
اسماعیل اول بر تخت، و کارهای ولیجان مصور در آنست .

(۹۷۱) - ۱۱ -

البم H ۲۱۴۴ نیز متعلق به مابعد عصر تیموریه و دوره صفویه
مشمول بر ۱۳ ورق است که کارهای میر علی ، بهزاد ، عماد الحسینی
دارد .

(۹۷۲) - ۱۲ -

البم H ۲۱۴۶ هژده ورق دارای کار عماد الحسینی و ولیجان نقاش
و پورتریت صدیقی بیگ تبریز نویسنده زبان چغتائی .

(۹۷۳) - ۱۳ -

البم H ۲۱۴۰ سی و هشت ورق مشتمل بر کارهای قاسم نقاش و
بهزاد و صدیقی بیگ و اشعار چغتائی و نشر عماد .

(۹۷۴) - ۱۴ -

البم H ۲۱۶۲ سی و چهار ورق از کارهای ولیجان نقاش ، بهزاد ،

و تصویر معراج پیغمبر و پورتریت خود و لیجان نقاش .

(۵۹۷) - ۱۵ -

البم H ۲۱۶۸ چهل و سی ورق مشتمل بر آثار خامه بهزاد، و لیجان، محمود مذهب و تصویری از راهب عیسوی بقلم بهزاد و دو شهزاده از محمود .

(۹۷۶) - ۱۶ -

البم H ۲۱۴۵ ۳۳ ورق دارای مجلس نقاشی اشعار حافظ و کارهای شاه محمود نشابوری و محمد شریف هرات و قاسم شادیشاه .

(۹۷۷) - ۱۷ -

البم H ۲۱۵۶ صد ورق و ۴۶ منیاتور که بر يك صفحه کامل منظری از بزم يك شاه صفوی دارد، و هم اشعاری از سلطان حسین بایقرا و نثری از دوست محمد بامضای «دوست محمد بن سلیمان الهروی» و مرقعی از اشعار علی شیر و داستان زندگانی او، و منظری بقلم محمد هروی بن عبدالله نقاش هروی دارد که استاد نستعلیق نویسی بایسنغر و از درباریان الخ بیگ بود، و هم : اشعار شاه محمود نشابوری بزبان چغتایی .
يك تصویر شهزاده ترك پیشکش شیخ پورانی کار بهرام قلی مصور .

مرقعی از اشعار نوائی مزین با تصاویر در ۹۶۸ ق ۱۵۸۰ م .

حصه‌یی از نسخه مذهب مجالس النفایس نوایی .

از محتویات این مجموعه هنریست .

(۹۷۸) - ۱۸ -

البم ۲۱۶۶ H ۲۷ ورق باتصاویر کار علی رضا، آقا رضا از مناظر
قرا و قصبات، که تقلید تصاویر عهد تیموریان و ایلخانی شماره
میشود.

(۹۷۹) - ۱۹ -

البم ۲۱۵۹ H ۱۸ ورق با ۴۴ منیاتور، که برای خزانه عبدالعزیز
خان بخارا تربیت شده و یک پارچه منشوری ازو هم دارد. تصاویر آن
ادامه مکتب تیموریان و صفویان است و آثار خط سلطان علی به تخلص
«خطائی» و یک شعر ترکی غربی از مالک دیلمی و هم صفحاتی از
مجالس النفایس دارد.

(۹۸۰) - ۲۰ -

البم کوچك ۲۱۵۵ H مشتمل بر اشعار حسین بایقرا و وزیرش
علی شیر نوائی و : تصویر ک-وچك میرزا و علی شیر نوائی باگل و
برگ.

یک پورتریت سفیر روس بدربار صفوی.

اشعار جامی که منظر آنرا عبیدالله بخاری (شاید برای عبیدالله
خان پادشاه بخارا) ساخته.

چند تصویر کار مسعود بن میرك نقاش دربار بایسنغر، و محمد

بیگ الهروی و سلطان علی مهدی.

یک نمونه نستعلیق خفی متوسط عبدالله طباطبائی هروی نوشته عشر

اول ربیع الثانی سنه ۸۵۵ ق ۱۴۵۰ م که در سمرقند کتابت شده درین

مرقعست (ز ۲۱) و هم يك قطعه ديگر روى نوشته ۸۳۴ ق ۱۴۳۰ م در
یونیورسیتی استانبولست. (خ ۳۶۳)

(۹۸۱) - ۲۱ -

البم خطاطی و منیاتور H ۲۳۱۰ دارای ۱۰۲ ورق، برای خزانه
شهبزاده هرات بایسنغر خان ترتیب شده و نمونه های خطاطی کاتبان متعدد با
مهرهای سلطان حسین میرزا دارد، که بران «راستی رستی» نوشته اند (ز ۲۱)

(۹۸۲) - ۲۲ -

البم خطاطی و منیاتور H ۲۱۵۷ قطعات خط زین العابدین بن
سلطان بخت جرجانی از دیهنامه اویغوری امیری و يك پارچه نثر ۹۱۷ ق
۱۵۱۱ م از محمد بن سلطان شاه هروی، و کارهای خطاطان دوره ایلخانی
دارد.

(۹۸۳) - ۲۳ -

البم H ۲۱۳۷ بنام «مرقع خوب» برای خزانه ولی محمد خان
حکمران استرخانی (۱۶۰۵ - ۱۶۱۱ م) نگاشته شده، که دیباچه آن بسیار
مزیّن است و محمد صالح هروی منشی خان مذکور آنرا ترتیب داده
و چند تصویر دارد، که از کارهای عصر بابر و هند و رضا عباسی به بخارا
هدیه شده و برخی تصاویر سبك اروپائی هم دارد.

این محمد صالح از خطاطان هراتست که يك قطعه نستعلیق خوش
وی در مجموعه مهدی بیانی تهران است نوشته ۲ ذیحجه ۱۰۷۲ ق
۱۶۶۱ م.

این البم توپقا پوسرای مجموعه نفایس خطوط است از انجمله:

۱- سه قطعه نستعلیق ممتاز و عالی با رقم شاه محمود نسابوری

(رك : ایران)

۲- يك قطعه مشق میر معزالدین محمد حسینی کاشانی در ۹۶۲ ق

۱۵۵۲ م .

۳- يك قطعه نستعلیق شیخ محمد مصور که شعر استاد خود میر-

علی هروی را در سنه ۹۷۰ ق ۱۵۶۲ م در مشهد نوشته «نقل از خط

شریف حضرت استادی و مخدومی امیر علی .»

۴- قطعه نستعلیق سلطانعلی مشهدی .

۵- « « میر علی هروی

۶- « « محمود شهابی

۷- « « محمد حسین تبریزی .

۸- « « سید احمد مشهدی .

۹- مقدمه این مرقع بخط خوش همین محمد صالح الکاتب -

الخاقانی است که تاریخ ترتیب آن «مرقع خوب» = ۱۰۱۸ ق (۱۶۰۹ م)

باشد (خ ۷۷۷) (رك : منابع تاریخ هنر ۱۱۳)

(۹۸۴) - ۴۴ -

الیم کوچك ۲۱۳۹ H ۲۹ ورق و ۱۱ منیاتور با قطعات اشعار

نوائی و سلطان حسین بایقرا و يك شعر زبان چغتائی سلطانعلی مشهدی.

(۹۸۵) - ۲۵ - الیم نمبر ۲۱۴۲ H

(۹۸۶) - ۲۶ - الیم نمبر ۲۱۴۳ H

(۹۸۷) - ۲۷ - الیم نمبر ۲۱۶۵ H

(۹۸۸) - ۲۸ - الیم نمبر ۲۱۷۶ H

این چهار البم شاید از شاهان بابر و هند بوده باشد . البم ۲۱۴۲ تصاویر منقول از کارهای بهزاد است و هم صور شاهان بابر و هند و مجالس ایشان را دارد . يك منیاتور از حاجی محمد مصور است که باید از بخارا به بابر و هند رسیده باشد (ز)

(۹۸۹) - ۲۹ -

البم ۲۱۵۸ H مجموعه مخلوطیست از آثار هنروران عصر تیموریه و صفویه و عثمانیه . مانند بهزاد، سلطانعلی مشهدی، محمد امین مذهب، رضا عباسی با اشعار ترکی عثمانی و چغتائی (ز ۲۲)

(۹۹۰) - ۳۰ -

البم ۱۴۸۳ H در سنه ۹۷۸ ق ۱۵۷۰ م ترتیب شده دارای ۳۲ قطعه تصاویر بقلم محب الله الکاتب از عصر صفویه بقایای مکتب تیموریه .

(۹۹۱) - ۳۱ -

البم ۱۴۸۸ H ساخته محمد باقی الکاتب در ۱۵۶۵ م مشتمل بر ۲۸ تصویر که در آخر آن نوشته شده « در کتابخانه شهریار کامگار ابوالغازی عبدالله بهادر خان محرم ۹۷۲ ق در بلدة فاخره بخارا » (ز ۲۳)

(۹۹۲) - ۳۲ -

البم ۱۴۸۹ H نقل تصاویر دوره غازان خان و شاهرخ تیموری که در سنه ۸۸۷ ق ۱۴۸۲ م غالباً در سمرقند کار شده است (ز ۲۳)

(۹۹۳) - ۳۳ -

البم ۱۴۹۱ H بقلم خان علی الکاتب در سال ۹۰۱ ق ۱۴۹۶ م در هرات برای خزانه سلطان علی حکمران گیلان نگاشته شده باشد .
(ز ۲۳)

(۹۹۴) - ۳۴ -

البم ۱۴۹۶ H بقلم محمد بن محمد بقال برای ابوسعید میرزا تیموری در هرات در سنه ۸۶۸ ق ۱۴۶۴ م ساخته شده که چندین نسخه خطی دیگر توپقاچو بخامه اوست و جدش با دربار بایسنغر پیوستگی داشت .

در این البم اثر منیاتورهای شاهنامه عصر شاهرخ و بایسنغر دیده میشود . (ز ۲۳)

(۹۹۵) - ۳۵ -

البم ۱۵۱۴ H در سنه ۹۴۲ ق ۱۵۳۵ در بخارا بقلم محمد بخاری نوشته شده و ۳۶ تصویر دارد .

(۹۹۶) - ۳۶ -

مرقع شاه عباس صفوی در خزینه اوقاف استانبول که جامع انواع قطعات خطوط خوشنویسانست و از آن جمله :
يك قطعه نستعلیق گلزار با رقم « مشقه العبد مسعود بن میرکی المذهب . » (خ ۹۰۳)

(۹۹۷) - ۳۷ -

مرقعات میر عماد یا مرقعات ولی الدین افندی در کتابخانه

یونیورسیتی استانبول، که فراهم آورده شیخ الاسلام ولی الدین افندی خطاط و عالم ترکست مشتمل بر انواع خطوط خود وی و خطوط میر عماد و استادان دیگر و از انجمله :

۱- يك قطعه نستعلیق خوش محیی هروی در سنه ۹۷۵ ق ۱۵۶۷ م (رك) : ایران و افغانستان

۲- کار هنری قطاعی نقشی مذهب (خ ۸۹۶) (بنگرید : فصل ۲ منابع ۱۲۹ - ۱۳۱)

(۹۹۸) - ۳۸ -

مرقع مالك دیلمی (رك : منابع ۹۵)

در خزینه اوقاف استانبول، که جامع آن مالك دیلمی شاگرد میر علی هروی در هراتست که از اینجا بمشهد رفت و در کتابخانه سلطان ابراهیم کتابت میکرد، تا شاه طهماسب او را بقزوین برد. وفاتش ۹۶۹ ق ۱۵۶۱ م است. از نفایس این مرقعست :

۱- سه قطعه بخط خوش جعفر بایسنغری (خ ۱۲۱)

۲- يك قطعه خط خوش حسین علی شاگرد سید احمد مشهدی (متوفا ۱۰۳۰ ق ۱۶۲۰ م) که تاریخ ۹۹۲ ق ۱۵۸۳ م دارد (خ ۱۵۹)

۳- دو قطعه خط خوش حیدر الحسینی بکتابت عالی (خ ۱۷۱) سه قطعه خطوط او در همین خزینه اوقاف نوشته سنه ۸۶۸ ق ۱۴۶۲ م موجود است و یکی هم در کتابخانه روان کوشکو استانبولست.

۴- سه قطعه بخط خوش جلی با رقم «عبد سلطان محمد نور»

(خ ۲۷۸)

۵- يك قطعه کتابت خوش سلیم نشابوری شاگرد شاه محمود

نشابوری (خ ۲۸۴)

۶ - ۲۵ قطعه بقلم‌های جلی تاغبار با رقم «شاه محمود نشابوری»

و تاریخهای ۹۶۲ و ۹۶۵ ق (خ ۳۰۵)

۷ - يك قطعه نستعلیق عبدالکریم بن عبدالرحمن خوارزمی متوفا

۸۹۲ ق ۱۴۸۶ م (خ ۴۱۱)

۸ - دو قطعه نستعلیق بهترین عبدی قلندر نشابوری متوفا بعد

از ۹۹۶ ق ۱۵۸۷ م (خ ۴۲۵)

۹ - يك قطعه نستعلیق خوش عیشی هروی کاتب ابراهیم میرزا

صفوی در مشهد متوفا ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م (خ ۵۴۶)

۱۰ - يك قطعه نستعلیق خوش معین‌الدین محمد شریفی تبریزی

شاگرد میرعلی هروی، که در مشهد نوشته بی تاریخ (خ ۶۶۵)

۱۱ - يك قطعه نستعلیق شیخ محمد بن شیخ کمال سبزواری،

نوشته ۹۷۶ ق ۱۵۶۸ م این شیخ محمد شاگرد سید احمد مشهدی و متوفا

در سنه ۹۸۵ ق ۱۵۷۷ م است (خ ۷۴۲)

۱۲ - دو قطعه خط نستعلیق خوش میر معزالدین حسینی کاشانی

در ۹۶۲ ق ۱۵۵۴ م و ۹۷۶ ق ۱۵۶۸ م (خ ۸۲۲) رك : ایران .

۱۳ - يك قطعه نستعلیق شمس‌الدین محمد کرمانی نوشته درهرات

در جمادی‌الاولی ۹۱۶ ق ۱۵۱۰ م (خ ۸۲۵) رك : ایران .

۱۴ - يك قطعه نستعلیق جلال‌الدین محمود حدود ۹۶۳ ق ۱۵۵۵ م

رك : ایران (خ ۸۶۴)

۱۵ - چند قطعه خطوط محیی هروی حدود ۹۷۰ ق ۱۵۶۲ م (رك :

ایران و افغانستان)

۱۶ - دو قطعه شعر خودیاری مذهب هروی به نستعلیق عالی او
در حدود ۹۰۰ ق ۱۴۹۴ م (خ ۹۶۷)

(۹۹۹) - ۳۹ -

مرقع سید احمد مشهدی (متوفای ۹۸۶ ق ۱۵۷۷ م)

در کتابخانه خزینة اوقاف، توپقایوسرای استانبول . از نقایس
این مرقعست :

۱- يك قطعه بخط آقا جان بقلم نستعلیق خوش با رقم « تشریف
بکتابتها العبد آقا جان غفر ذنوبه بدار الارشاد اردبیل فی شهر سنه ۹۶۸
هجریه » (خ ۲)

۲- قطعه نستعلیق خوش برقم « کتبه العبد احمد لال »

۳- ۵۳ قطعه بقلم های مختلف عالی مورخ ۹۶۵ ق ۱۵۵۷ م و ۹۷۳
ق ۱۵۶۵ م، نوشته خود سید احمد، و هم ۳۵ قطعه دیگر او بدون تاریخ
در مرقعات بهرام میرزا و شاه اسماعیل و مالک دیلمی استانبولست .
۴- يك قطعه نسخ و رقاع بقلم جلی ممتاز با رقم « مشقه العبد
کمال الدین حسین حافظ هروی »

۵- يك قطعه قلم های ثلث و نسخ و رقاع عالی بخط دوست محمد-
ابن سلیمان الهروی در محرم ۹۳۸ ق ۱۵۳۱ م .

۶- يك قطعه بقلم نیم جلی خوش سلطان حسین در تون (وی
شاگرد میر حسین باخرزی متوفای پیش از ۱۰۳۴ ق است) (خ ۲۳۳)

۷- دو قطعه نیم جلی و خفی خوش با رقم « مشقه رستم علی »
(خ ۲۰۹)

۸- دو قطعه کتابت خوش سلطان محمد خندان هروی بدون تاریخ

(خ ۲۳۳)

۹- پنج قطعه کتابت عالی سلطان محمد نور هروی که یکی تاریخ

۹۳۴ ق و «حرره یاری المذهب» دارد . (خ ۲۷۸)

۱۰- پنج قطعه بقلمهای مختلف و کتابت عالی و خوش با رقم

«شاه محمود نشابوری» و تاریخهای ۹۶۲ ق ۱۵۵۴ م ، و ۹۶۳ ق

(خ ۳۰۴)

۱۱- يك قطعه نستعلیق متوسط عبدالله هروی (طبایخ) و حرره

عبدالواسع بدون تاریخ (خ ۳۶۳)

۱۲- يك قطعه خط عبدالرحیم بن محمد قاسم کاتب قرن دهم

(خ ۳۹۲) درموزه آثار اسلامی استانبول مناجات خواجه عبدالله انصاری

بخط نستعلیق او موجود است.

۱۳- سه قطعه به نستعلیق قلمهای مختلف، بعضی رنگی و محرر

عبدالوهاب مشهدی شاگرد سلطانعلی مشهدی نگاشته در مشهد (خ ۴۲۱)

۱۴- يك قطعه نستعلیق عبدی نشابوری برقم «عبدی قلندر» متوفا

بعد از سنه ۹۹۶ ق ۱۵۸۷ م (خ ۴۲۵)

۱۵- هفت قطعه خطوط محمد قاسم شادیشاه کاتب هرات در حدود

۹۵۰ ق (رك : ایران و ترکیه)

۱۶- يك قطعه خط با رقم «شیخ محمد مصور» که شاگرد میرعلی

هروی و در سنه ۹۷۰ ق ۱۵۶۲ م ساکن مشهد بود . (رك : مرقع محمد

صالح ۲۳)

۱۷- يك قطعه خط جلی جلال الدین محمود بن فیروز بخت الحامینی

(حدود ۹۶۳ ق ۱۵۵۵ م) (رك : ایران)

- ۱۸- قطعات متعدد نستعلیق زین الدین محمود شاگرد سلطانعلی مشهدی متوفا ۹۲۵ ق ۱۵۱۸ م (رك: شوروی، ایران)
- ۱۹- چندین قطعه خط محیی هروی که یکی تاریخ ربیع الاول ۹۷۱ ق ۱۵۶۳ م در منزل امین سعادت و دین محمودا دارد (رك: ایران)
- ۲۰- دو قطعه نستعلیق مهدی قلی شاگرد میرمعز کاشانی که بقلم همین مهدی قلی یک قطعه نوشته ۹۷۷ ق ۱۵۶۹ م در خزینة اوقاف استانبولست (خ ۹۲۸)
- ۲۱- دو قطعه «مشقه میر شیخ الپورانی» (هروی حدود ۹۴۰ ق ۱۵۳۳ م - خ ۹۳۲)
- ۲۲- چهار قطعه نستعلیق عالی یاری هروی حدود ۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م (رك: ایران)
- ۲۳- يك قطعه نستعلیق خوش بارقم «علی الحسینی الموسوی» در ۹۳۷ ق ۱۵۳۱ م (خ ۴۵۳)
- ۲۴- يك قطعه نستعلیق جلی عالی با رقم «علی رضا مشهدی» که شاگرد میرزا سید احمد مشهدی بود و با واسطه به سلطانعلی مشهدی هم می پیوست متوفا ۹۸۶ ق ۱۵۷۷ م . و در همین خزینة اوقاف استانبول يك قطعه دیگر خط او هم محفوظست . (خ ۴۶۷)
- ۲۵- دو قطعه کتابت خوش عیشی هروی متوفا ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م (خ ۵۴۶)
- ۲۶- يك قطعه نستعلیق خوش غیاث الدین مذهب مشهدی شاگرد سلطانعلی مشهدی (خ ۵۵۹)
- ۲۷- يك قطعه خط جلی خوش محمد ابریشمی مشهدی (خ ۶۳۲)

۲۸- يك قطعه خط شيخ محمد امامی هروی (خ ۶۴۳)

۲۹- مفردات نستعلیق میرعلای تبریزی (خ ۴۹)

۳۰- دو قطعه کتابت خوش سلیم نشابوری در مشهد- ۹۷۲ ق

۱۵۶۴م (خ ۲۸۴)

(۱۰۰۰) - ۴۰ -

مرقع و خطوط محمد حسن هروی : (رك : فصل ۲ منابع، مرقع محمد محسن) . وی از هنرمندان کتابسازی مکتب هرات در حدود ۹۹۰ ق ۱۵۸۱م است و از آثار اوست :

۱- يك نسخه دیوان حافظ با نستعلیق خوش ورقم محمد محسن که صفحات مذهب و ملون و يك تصویر فریدون میرزا و يك مقدمه با نشاء خواجه عبدالله مروارید در سنه ۹۰۷ ق ۱۵۰۲م دارد، ولی تاریخ کتابت نسخه نیست (رك. افغانستان)

۲- مقدمه مرقع محمد محسن هروی در خزینه اوقاف استانبول، که این مجموعه را از قطعات خطاطی استادان بزرگ نستعلیق فراهم آورده و مقدمه مذکور را در بیان خطاطان مکتب هرات بقلم خویش در هرات در سنه ۹۹۰ ق ۱۵۸۱م بران افزوده است .
(مختصر آن در احوال خوش نویسان مهدی بیانی طبع تهرانست)

ج ۳ ص ۸۳۳) چند قطعه این مرقع :

- دو قطعه خط محمد امین کاتب شاگرد میر محمد باقر بن میرعلی

هروی نوشته ۹۸۰ ق ۱۵۷۲م .

- يك قطعه خط سلطان محمد خندان هروی نوشته آخر جمادی-

الاولی ۹۵۷ ق ۱۵۴۹م .

– يك قطعه نستعلیق «حالی»

– يك قطعه نستعلیق عیسی هروی متوفا ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م .

– يك قطعه نستعلیق محمد قاسم شادیشاه هروی در حدود ۹۵۰ ق

۱۵۴۳ م.

۳– منتخب اشعار جامی کتابخانه یونیورسیتی استانبول.

۴– نصیحت نامه خواجه عبدالله انصاری (مهدی بیانی دیده)

۵– يك قطعه نستعلیق از يك مرقع خزینه اوقاف استانبول، نوشته

دارالسلطنه هرات بامضای محسن الهروی .

(۱۰۰۱) – ۴۱ –

مرقع و خطوط محمد مؤمن بن خواجه عبدالله مروارید

(متوفا در هند ۹۴۸ ق ۱۵۴۱ م):

این مرقع در کتابخانه یونیورسیتی استانبول است که در آن

نمونه های خوش نستعلیق فراهم آمده و از آن جمله است :

۱– يك صفحه برقم «کتبه محمد مؤمن»

۲– دو صفحه برقم «مشقه... محمد مؤمن بن عبدالله المروارید

۹۲۵ ق» (۱۵۱۸ م)

۳– دو صفحه نستعلیق او بنام السلطان... شاه طهماسب بهادرخان

صفوی حسینی.

۴– يك صفحه نوشته شهر ربیع الثانی ۹۲۴ ق ۱۵۱۷ م بدارالسلطنه

تبریز.

۵– يك صفحه با رقم محمد مؤمن بن عبدالله سنه ۹۴۷ ق

(۱۵۴۰ م)

- ۶- يك صفحه نوشته رجب ۹۳۴ ق ۱۵۲۷ م.
- ۷- يك صفحه نوشته ۹۴۵ ق ۱۵۳۸ م.
- ۸- يك صفحه برقم «کاتبه محمد مؤمن»
- ۹- يك صفحه جلی برقم محمد مؤمن .
- ۱۰- يك صفحه خفی برقم «کتابه محمد مؤمن بن عبدالله»
- ۱۱- يك صفحه برقم «نمقه محمد مؤمن بن عبدالله ۹۴۷ ق»
- (۱۵۴۰ م)

- ۱۲- يك صفحه برقم «راقمه محمد مؤمن»
- ۱۳- يك صفحه نوشته در تبریز ۹۴۷ ق (۱۵۴۰ م)
- ۱۴- يك صفحه نوشته ۹۳۱ ق ۱۵۲۴ م.
- ۱۵- يك صفحه نوشته در تبریز ۹۴۵ ق ۱۵۳۸ م.
- ۱۶- يك صفحه نستعلیق بهت-رین او نوشته ۹۴۵ ق (خ ۸۴۴)
- (رك : منابع فصل ۲ مرقع محمد مؤمن)

(۱۰۰۲ - ۱۰۱۸) - ۴۲ - ۵۸

نسخه‌های خمسۀ نظامی

(رك : ۱۳۷۷ ببعده)

کتابخانه توپقاپوسرای استانبول در حدود ۷۵ نسخۀ خطی خمسۀ نظامی و غیره دارد، که از انجمله است :

(۱۰۰۲) - ۱ -

(۴۲) : نمبر ۷۶۱ H ۳۱۰ X ۲۰۵ م ۳۰۹ ورق ۴ ستونی ۲۵

سطری .

در سنه ۸۸۱ ق ۱۴۷۶ م بقلم فخرالدین احمد برای اوزون حسن آق قویونلو خطاطی و تـزئین شده، و لـی يك حصه آن در سنه ۸۶۶ ق ۱۴۶۲ م از طرف نقاش معروف و خطاط شیخ محمد هروی برای پیر - بوداق سلطان حکمران بغداد نوشته شده است (ز ۲۵) این نسخه ۵ سر لوحه و ۱۶ مجلس منیاتور دارد (فهرست ۱۵۰)

(۱۰۰۳) - ۲ -

(۴۳) مخطوطه ۷۶۲ H ۳۰۰ X ۱۹۵ م ۳۱۷ ورق نستعلیق زیبا ۴ ستونی ۲۵ سطری. نزده منیاتور دلچسب مورخ ماه محرم سنه ۸۸۶ ق ۱۴۸۱ م بخامنه عبدالرحمن یعقوبی دارد که از هنرمندان دربار شاهرخ در هرات بود. این مخطوطه مذهب دارای سه سر لوحه مـرصع هنگامی ترتیب شده که عبدالرحمن خوارزمی بدربار یعقوب میرزا بود (ز ۲۵)

(۱۰۰۴) - ۳ -

(۴۴) مخطوطه نمبر ۷۶۷ H ۲۹۵ X ۱۸۵ م ۳۹۲ ورق ۴ ستونی ۱۹ سطری. بقلم سلطانعلی مشهـدی در سنه ۹۰۰ ق ۱۴۹۵ م نوشته شده دارای ۳۴ مجلس منیاتور است (ز ۲۵ فهرست ۱۶۵)

(۱۰۰۵) - ۴ -

(۴۵) مخطوطه ۷۷۱ H ۲۹۰ X ۱۸۰ م ۴۰۱ ورق نستعلیق ۴ ستونی ۱۹ سطری.

در سنه ۸۹۵ ق ۱۴۸۹ م بقلم حسین گیلوئی عضو مدرسه هنر هرات نوشته شده، که يك صفحه آن تاریخ ۸۹۳ ق ۱۴۸۶ م هم دارد (ز ۲۶) این نسخه ۲ عنوان و ۵ سر لوحه مذهب و سی مجلس منیاتور و

وقایه چرمی قهوه‌ئی دارد . (فهرست ۱۵۱)

(۱۰۰۶) - ۵ -

(۴۶) مخطوطه نمبر ۷۷۳ H ۲۵۵ × ۱۷۵ م ۳۵۱ ورق ۴ ستونی
۲۱ سطری . کار مدرسه هراتست مورخ ۸۶۵ ق ۱۴۶۱ م دارای تصاویر
متمدد (۲۶) این نسخه در آخر رقم عبدالرحمن بن محمد اسماعیل
و ۵ سرلوحه و ۱۳ منیاتور عصر تیموریان دارد . صحائف و عناوین
آن مذهب است . (فهرست ۱۵۰)

(۱۰۰۷) - ۶ -

(۴۷) مخطوطه نمبر ۷۷۴ H : کار هرات یا سمرقند در ۸۴۴ ق
۱۴۴۰ م که ۵۱ قطعه تصویر دارد، واز انجمله صورت الخ بیگ حکمران
سمرقند .

(۱۰۰۸) - ۷ -

(۴۸) مخطوطه ۷۷۹ H : در سنه ۸۴۳ ق ۱۴۴۰ م بدست عماد
ابرقوهی تکمیل شده ، ولی يك حصه آن تا ورق ۱۷۵ الف بوسیله
عبدالرحمن خوارزمی در سنه ۸۵۷ ق ۱۴۵۳ م هنگام توقف هرات
ترتیب شده که ۲۰ مجلس مصور دارد، و بر ورق ۹۸ صورت ابوسعید
میرزا در هراتست (ز ۶۴)

(۱۰۰۹) - ۸ -

(۴۹) مخطوطه ۷۸۶ H ۲۴۰ × ۱۶۵ م ۳۱۸ ورق ۴ ستونی ۲۳
سطری : در سنه ۸۵۰ ق ۱۴۴۶ م برای یوسف شاه بن میر میران تبریز
نوشته و پیراسته شده که ۲۰ مجلس منیاتور برقم : «مذهبهها و مصورهاها

سلطان علی الباوردی» دارد (ز ۲۶)

این نسخه مذهب است و ده عنوان مرصع و جلد سیاه لاک‌ی دارد
(فهرست ۱۴۹)

(۱۰۱۰) - ۹ -

(۵۰) مخطوطه نمبر ۸۷۷ R ۳۵۵ X ۲۳۰ م ۳۴۱ ورق ۴ ستونی
۲۱ سطری : دارای ۲۳ مجلس منیاتور به نستعلیق نیکوی محمد قاسم
اشکابادی بن سلطان محمود در رمضان ۹۳۳ ق ۱۵۲۷ م (ف ۱۵۹)

(۱۰۱۱) - ۱۰ -

(۵۱) مخطوطه ۸۵۵ R ۱۹۰ X ۱۲۳ م ۳۹۱ ورق ۴ ستونی ۱۹
سطری : در ربیع الاول ۸۵۰ ق ۱۴۴۶ م در اواخر عهد شاهرخ درهرات
نوشته شده که هشت مجلس منیاتور دارای اثر سبک چینی و اویغوری
مربوط اوائل عصر تیموریه دارد (ز و فهرست ۱۴۹)

(۱۰۱۲) - ۱۱ -

(۵۲) مخطوطه نمبر ۸۵۷ R ۲۵۷ X ۱۸۰ م ۳۸۶ ورق ۴ ستونی
۱۹ سطری کار محمد الحسینی در هراتست در سنه ۱۴۹۲ م دارای ۲۱
قطعه منیاتور (ز ۲۷) نقاشی و خصایص هنری عصر تیموریان و جلد چرمی
دارد (فهرست ۱۵۳)

(۱۰۱۳) - ۱۲ -

(۵۳) مخطوطه ۸۶۲ R در سنه ۸۴۶ ق ۱۴۴۲ م درهرات نوشته
شده و چهار تصویر دارد، که برای کتابخانه سلطان محمد فاتح بن سلطان

مراد تهیه شده و غالباً بطور هدیه از دربار هرات فرستاده‌اند (ز ۲۷)

(۱۰۱۴) - ۱۳ -

(۵۴) مخطوطه ۸۷۰ H ۲۵۵ X ۱۷۳ م ۳۰۷ ورق ۴ ستونی ۲۵ سطری
بر کاغذ اهاری کار ابو بکر بن اسماعیل بن محمود بن علی الفاروقی که
یک هنرمند مدرسه هرات بود، در ربیع الاول سنه ۸۴۸ ق ۱۴۴۴ م نوشته
شده که ۲۴ منیاتور و ۵ سر لوحه دارد با تصاویر الخ بیگ و اسکندر و
یک منظر معراج، که اثری از معراجنامه دوره ایلخانی دارد.

(۱۰۱۵) - ۱۴ -

(۵۵) مهمترین این نسخه‌های خمسه، مخطوطه ۷۸۱ H است
۲۴۵ X ۱۶۵ م ۳۲۵ ورق ۴ ستونی ۲۳ سطری که در سنه ۸۴۹ ق ۱۴۴۶ م
در هرات برای خزانه خایر خاتون بنت امیر عثمان بن عباس ترتیب شده،
و عثمان یکی از افسران بزرگ لشکری امیر تیمور بود. یک تصویر
شاهرخ و نمونه‌های خطاطی سنه ۸۰۹ و ۸۳۳ و ۸۴۹ ق و برخی بی تاریخ
دارد، و بر بعضی از آن خواجه علی خطاط و نقاش اکادیمی شاهرخ و بایسنغر
چنین رقم کرده: کتبه علی خواجه التبریزی الخوارزمی، کتبه علی خواجه -
ابن محمد العارف الخوارزمی ۸۰۹ هجری و این همان هنرمند است که
دوست محمد هروی او را «خواجه علی المصور» گوید، و او در جمله
مصوران شاهنامه بایسنغری نیز بود. (ز ۲۸) صفحات این نسخه مذهب
بوده و ۵ سر لوحه و ۱۳ منیاتور نفیس هرات دارد در آخر این نسخه بسیار
مهم خمسه مکتب هرات چنین نوشته‌اند:

«برسم خزانه مهد علیا عصمة الدنيا تاج الاسلام خایر بنت امیر اعظم

عثمان بهادر . ذنبه و صوره خواجه علی التبریزی، کتبه العبد یوسف-
الجامی فی تاریخ تسع وتسعين وثمانمائة بدار السلطنة هرات .
این کاتب نسخه شاید همان یوسف بن محمد بن شباب الجامی باشد
که مؤلف فرائد غیاثی است . (مخطوطه نمبر ۴۱۵۵ ایا صوفیه)
(رك : فهرست ۱۴۹)

(۱۰۱۶) - ۱۵ -

(۵۶) يك نسخه خمسہ R ۸۱۰ بقلم سلطانعلی مشہدی در سنہ
۹۰۰ ق ۱۴۹۴ م در اوقات حیات نوائی نوشته شده و شہکار خطاطی و
تزیین است .

(۱۰۱۷) - ۱۶ -

(۵۷) خمسہ بقلم خوش درموزہ آثار اسلامی و ترك استانبول خط
سليم نسابوری شاگرد شاه محمود نسابوری متوفا ۹۹۰ ق ۱۵۸۱ م نوشته
سنہ ۹۶۱ ق ۱۵۵۳ م (خ ۲۸۳)

(۱۰۱۸) - ۱۷ -

(۵۸) خمسہ نظامی H ۷۵۶ توپقاپو ۳۲۷ × ۲۰۵ م ۳۷۰ ورق
۴ ستونی ۲۱ سطری . بہ نستعلیق خوش محمد قوام الکاتب شیرازی
(مشہور بہ حمامی) در ربیع الآخر ۹۵۱ ق ۱۵۴۴ م دارای ۲ عنوان
مذہب در ہر صفحہ ۵ سرلوحہ و ۲۷ مجلس منیاتور عصر صفوی با
جداول لاجورد و جلد چرمی (فہرست ۱۶۱ خ ۸۱۵)

نسخ متفرقه

(۱۰۱۹) - ۵۹ -

نسخه ۱۹۵ H توپقاپو تعلق بمکتب هنری هرات دارد، و در سنه ۸۸۲ ق ۱۴۷۸ م نوشته شده که تصاویر حکمرانان تیموریه هرات و سمرقند در آن است (ز ۳۵)

(۱۰۲۰) - ۶۰ -

نسخه ۸۰۱ H توپقاپو

در سنه ۹۰۲ ق ۱۴۹۶ م میلادی برای سلطان محمود تیموری حکمران سمرقند نوشته شده و ۱۸ منظر رنگین دارد (ز ۳۵)

(۱۰۲۱) - ۶۱ -

نسخه ۹۶۱ R توپقاپو دیوان ناصر خسرو :

دوازده منظر زیبا دارد، که متعلق به مکتب هنر هرات باشد.

(۱۰۲۲) - ۶۲ -

دیوان حافظ نمبر ۹۳ N توپقاپوسرای :

از جمله ده نسخه خطی دیوان حافظ، این نسخه بمکتب تیموریه تعلق دارد، که در سنه ۸۷۳ ق ۱۴۶۹ م آنرا با پنج منیاتور کوچک نگاشته اند.

(۱۰۲۳) - ۶۳ -

مجموعه اشعار نوائی، مخطوطه R ۸۰۸ توپقاپو بخط درویش محمد هروی:
این مجموعه در حیاتش ترتیب یافته و اصلاحاتی بقلم خود نوائی
در آنست و ۸۰۲ صفحه بسیار مزین و منقش دارد بقلم درویش محمد
طاقی هروی (ز ۳۶)

(۱۰۲۴) - ۶۴ -

دیوان اشعار سلطان حسین بایقرا، نسخه HE ۱۶۳۶ توپقاپو بخط سلطان
عالی مشهدی :

نسخه بسیار مزین و مصور است بقلم سلطانعلی مشهدی در سنه
۸۹۷ ق ۱۴۹۲ م نوشته شده و ۱۲۳ ورق دارد، که چهار منیاتور آن مانند
تزیینات اول و آخر آن خیره کننده است (ز ۳۶) و هم شکلی دارد که
سلطانعلی ابن دیوانرا به سلطان حسین در هرات تقدیم میکند (ز ۶۵)

(۱۰۲۵) - ۶۵ -

تیمورنامه هاتفی، نسخه H ۱۵۴ توپقاپو بخط محمود هروی :

نوشته خطاط معروف محمود المذهب در بخارا، که در آخر آن
مینویسد : « کتبه العبد ... محمود الکاتب ابن نظام الهروی فی آخر شهر
ذی قعدة سنه ۹۴۷ ق بفاخره بخارا . » (ز ۳۷)

(۱۰۲۶) - ۶۶ -

کلیله و دمنه R ۱۰۲۲ توپقاپو بخط شمس الدین بایسنغری :

نسخه های خطی کلیله و دمنه از مهمترین آثار توپقاپوسرایست ،

که از انجمله نسخه فوق بقلم شمس الدین بایسنغری (محمد بن حسن یا حسین)^۱ است، که در سنه ۸۳۳ ق ۱۴۳۰ م برای بایسنغر میرزا نوشته شده و ۲۶ منیاتور کار هرات دارد (ز ۳۹)

بازل گری د منیاتور ایرانی (ص ۱۳) این نسخه را بعد از شاهنامه بایسنغری مهمترین آثار هرات می شمارد که مانند شاهنامه در آغاز آن دو صفحه کامل منیاتور بسیار نفیس است. نقاشی های این نسخه استانبول را با تصاویری که نسخه دیگر کلبله و دمنه در تهران دارد فرقیست بین، که با رنگ آمیزی درخشان و دقت و نازکی تصویر، شباهت تام با شاهنامه بایسنغری دارد، که در همین سال کتابت و تصویر آن ختم شده است (رك : ایران ۱۳)

در فهرست توپقاپو (ص ۳۰۱) نام کاتب محمد بن حسام شمس الدین بایسنغری است که در هرات آنرا نوشته و سر لوحه نفیس و جدا اول مذهب و ۲۶ منیاتور زیبای اصیل هرات و جلاد سیاه چرمی دارد ۲۹۰ × ۱۹۵ م ۱۴۶ ورق ۲۱ سطری.

(۱۰۴۷) - ۶۷ -

کلبله و دمنه توپقاپوسرای بخط یوسف امیری :

نسخه بسیار مهم کلبله و دمنه در ربیع الاول سنه ۸۱۰ ق ۱۴۰۷ م در هرات بقلم خطاط و شاعر یوسف امیری نوشته شده، وی از هنرمندان عصر تیمور بود و در آخر این نسخه ۱۹ منیاتور و خطوط یوسف هم دارد

۱- بازل گری این نام را محمد بن حسام خوانده و عدد منیاتورهای متن

کتاب را ۲۲ مجلس می نویسد (منیاتور ایرانی ۱۳) رك : ۱۲۲۹ ترکیه .

چنین امضا میکند: «کتابه العبد یوسف المشهور بامیری» و گاهی «یوسف المذهب» است، که هم کتابت و هم تذهیب و نقاشی کرده است.

درین نسخه مشق خط بایسنغر و همکارش احمد رومی و قطعاتی چند از احمد چوره ۸۱۲ ق هم موجود است که عبارات:

«کمترین بندگان سلطان بایسنغر»

امضا کرده است (ز ۳۹)

قطع این نسخه ۱۹۵ × ۱۲۲ م و ۲۰۲ ورق ۱۷ سطری دارد.
(فهرست ۳۰۱)

(۱۰۲۸) - ۶۸ -

کلیله و دمنه نمبر ۳۶۲ H توپقا یو بخت جعفر:

این نسخه هم مصور و مزین است و ۱۹ منیاتور زیبا دارد، که جعفر بایسنگری برای بایسنغر میرزا نوشته است (ز ۴۲)

اگر این نسخه را نظیر شاهنامه بایسنگری قرار دهیم جا دارد.
زیرا نویسنده این هم خطاط معروف جعفر و پرورنده اش میرزا بایسنغر است. حجم این نسخه ۲۳۰ × ۱۹۵ م ۱۹۵ ورق ۱۹ سطریست. رقم:
برای بایسنغر بهادر خان بقلم جعفر در سنه ۸۳۴ ق (۱۴۳۰ م) دارای سر
لوحه و جداول مذهب و ۱۹ منیاتور کار هرات و جلد قهوه‌یی چ-ر می
ضربی منقش (فهرست ۳۰۲)

(۱۰۲۹) - ۶۹ -

جامع بایسنغری از حافظ ابرو :

نسخه مکمل تاریخ حافظ ابرو ۱۶۵۳ H توپقاپو تألیف مورخ
هرات حافظ ابرو ۵۴۵ × ۳۸۰ میلی ۴۳۵ ورق ۳۵ سطری به نستعلیق
خوش ۸۱۹ ق ۱۴۱۷ م در حیات مؤلف نوشته شده و ۸ سر لوحه مذهب
و مرصع و ۱۴۲ مجلس مصور منیاتور دارد که برخی از اشکال و تصاویر
آن اینست :

- ۱ - بر ورق ۲۷۴ ب جنگ سامانیان با قره خان در ۹۹۰ م .
- ۲ - » ۲۸۴ ب جنگ ایلک خان و قره خانیان و منتصر
سامانی در ۱۰۰۳ م .
- ۳ - بر ورق ۲۸۵ ب منتصر سامانی و اوغز در مقابل ایلک خان .
- ۴ - » ۳۳۰ الف خوارزم شاه ایل ارسلان بر تخت در حدود
۱۱۵۶ م .

- ۵ - بر ورق ۳۷۸ ب اوغزخان و هجوم او بر روسیه اروپا .
- ۶ - » ۳۸۲ الف اوغزخان در شام و شکست مصریان .
- ۷ - » ۳۸۳ ب اوغزخان بشمال افغانستان بر میگردد .
- ۸ - » ۴۲۹ ب صورت شاهرخ نشسته بر تخت .

(۱۰۳۰) - ۷۰ -

تاریخ حافظ ابرو کار هرات:

نسخه ۲۸۲ H توپقاپو از همان کتاب حافظ ابروست که برای

کتابخانه شاهرخ نوشته شده و ۲۰ منیاتور کار هرات دارد (ز ۴۲)

(۱۰۳۱) - ۷۱ -

ظفر نامه شرف الدین علی یزدی کار هرات :

نسخه نمبر ۱۵۲۲ R توپقاپو، کتابت ۸۸۴ ق ۱۴۷۹ م در هرات است که دو منیاتور بسیار زیبا، و بر ورق ۵ پورتریت سلطان حسین بایق-را دارد (ز ۶۷)

(۱۰۳۲) - ۷۲ -

ظفر نامه یزدی بخط مرشد :

نسخه دیگر همین کتاب نمره ۱۳۷۰ توپقاپو ۳۳۵ × ۲۱۰ م در ۴۸۸ ورق ۱۹ سطری بقلم مرشد الکاتب (عطار شیرازی) در سنه ۹۳۲ ق ۱۵۲۵ م در شیراز نوشته شده دارای ۲۱ منیاتور عصر صفوی از متفرعات مکتب هرات (ز ۴۲ فهرست ۵۴)

(۱۰۳۳) - ۷۳ -

عجائب المخلوقات قزوینی بخط محمد بقال :

نسخه ۴۱۰ H توپقاپو ۲۵۴ × ۱۵۵ م ۴۲۹ ورق ۱۵ سطری که در هرات بقلم محمد بن محمد بقال در ربیع الاول سنه ۸۸۴ ق ۱۴۷۹ م نقاشی و خطاطی شده، و او همان هنرمند است، که البسم ۱۴۹۶ H سابق الذکر هم بقلم اوست. این نسخه ۱۸۹ منظر مصور دارد. عناوین و سر لوحه و جداول آن مذهب و مرصع است (فهرست ۷۴)

(۱۰۳۴) - ۷۴ -

همین کتاب :

نسخه H ۴۰۲ توپقاپو ۳۵۰ × ۲۳۰ م ۲۸۷ ورق ۱۷ سطری نوشته
 ۷ شعبان ۹۸۵ ق ۱۵۷۷ م بخط زیبا با یکصد و هفتاد و شش منظر مصور
 منیاتور و جداول لاجورد و عناوین مذهب (فهرست ۷۶)

(۱۰۳۵) - ۷۵ -

همین کتاب :

نسخه H ۴۰۳ توپقاپو ۳۳۵ × ۲۱۵ م ۴۲۱ ورق ۱۵ سطری، خط
 علاءالدین بن هدایت الله الشریف در سنه ۹۷۶ ق ۱۵۶۹ م مخطوطه مزین
 دارای ۱۲۴ منظر مصور منیاتور و سر لوحه مذهب و جداول مرصع .
 (فهرست ۷۵)

(۱۰۳۶) - ۷۶ -

عجائب المخلوقات بخط محمد قوام :

نسخه H ۴۰۷ توپقاپو ۲۷۰ × ۱۶۰ م ۴۷۸ ورق ۱۵ سطری بخط
 محمد القوام الشیرازی در ذیحجه ۹۷۶ ق ۱۵۶۹ م مخطوطه مذهب زیبا
 دارای ۱۲۴ منظر مصور منیاتور و ۲ عنوان مذهب و جداول لاجورد
 (فهرست ۷۵)

(۱۰۳۷) - ۷۷ -

همین کتاب :

نسخه H ۴۰۴ توپقاپو ۳۴۵ × ۲۳۵ م ۳۱۱ ورق ۱۷ سطری، خط
 قرن دهم دارای ۲۸۳ منظر مصور حیوانات و نباتات و سر لوحه ها و
 عناوین و جداول مذهب و مرصع . (فهرست ۷۶)

(۱۰۳۸) - ۷۸ -

عجائب المخلوقات :

نسخهٔ نمبر ۱۹۵۷ ن موزهٔ هنر اسلامی دارای صدمنظر مصور .

(۱۰۳۹) - ۷۹ -

عجائب المخلوقات :

نسخهٔ نمبر ۲۰۱۳ ن همین موزه ، نوشته ۱۵۶۲م دارای هشتاد

منظر مصور (ز ۴۴)

(۱۰۴۰) - ۸۰ -

شاهنامه فردوسی :

نمبر ۱۴۰۶ ف یونیورسیتی استانبول بخط سالک : بحکم

السلطان میرزا علی برای، خودش بقلم سالک بن سعید در ۸۹۹ق ۱۴۹۴م

با ۱۰۹ منظر مصور نوشته شده. و این علی پسر سلطان محمود میرزا

حکمران حصار در اواخر دورهٔ تیموریان هرات است، که خمسة نظامی

موزهٔ برتانیا نمبر ۶۸۱۰ شرقی هم برای او نوشته شده بود . (ز ۴۶)

(رك انگلستان نمبر ۱ در همین کتاب)

(۱۰۴۱) - ۸۱ -

دیوان سلمان ساوه‌جی نمبر ۳۵۶۳ A بخط نعیم الدین :

در توپقا‌پوسرای استانبول چهار نسخهٔ خطی مصور دیوان سلمان

موجود است، که یکی ازان نمبر فوق بقلم نعیم الدین الکاتب بن صدر -

الدین المذهب در سنه ۸۸۶ ق ۱۴۸۲ م در هرات نوشته شده و ۱۱ منظر
مصور زیبا دارد، و بمناسبت جلوس سلطان بایزید دوم عثمانی از طرف
سلطان حسین بایقرا اهدا شده و بران نوشته است :

«برسم خزانة السلطان الاعظم السلطان بن السلطان السلطان بایزید بن
محمد خان خلد الله ملكه و سلطانه» (ز ۳۶ رك : ۱۴۰۹ - ۱۴۳۰)

(۱۰۴۲) - ۸۲ -

مخزن الاسرار نظامی بخط امیر

نسخه ۱۳۸۴ ف یونیورستی استانبول بقلم امیر بن محمد علی
اردستانی در سنه ۹۹۴ ق ۱۵۸۶ دارای ۶ منظر مصور .

(۱۰۴۳) - ۸۳ -

نسخه نمبر ۱۳۰۹ ف یونیورستی استانبول بخط یار محمد هروی:
بقلم یار محمد الهروی در سنه ۹۲۳ ق ۱۵۱۷ م، که وی هنرمند
زبردست و از معززان دربار سلطان حسین بایقرا بود (ز ۴۶)

(۱۰۴۴) - ۸۴ -

کلیات سعدی ۱۴۱۲ ف یونیورستی استانبول :
در عصر شاهرخ بتاریخ ۸۴۶ ق ۱۴۴۲ م در هرات نوشته شده و
تصاویر شاهرخ باشهکارهای خطاطی شبیه خط عبدالرحیم و عبدالکریم
خوارزمی، و جعفر بایسنغری دارد (ز ۴۶)

(۱۰۴۵) - ۸۵ -

بوستان سعدی ۱۴۱۰ ف یونیورستی استانبول بخط علی حسینی :
به خط خوش نستعلیق علی الحسینی در هرات در سنه ۹۳۲ ق

۱۵۲۶ م نوشته شده است .

(۱۰۴۶) - ۸۶ -

بوستان سعدی ۱۴۱۱ ف یونیورسیتی استانبول :

نسخه بی تاریخ بقلم خوش شاه محمد الکاتب .

(۱۰۴۷) - ۸۷ -

غرائب الصغر نوایی نمبر ۵۶۶۹ ت یونیورسیتی :

بقلم علاءالدین الهروی دارای ۶ منیاتور مکتب هرات .

(۱۰۴۸) - ۸۸ -

غرائب الصغر نوایی نمبر ۵۴۷۰ ت یونیورسیتی :

بقلم علی قائنسی که در ملک خود امیر علی شیر بوده و هشت منیاتور آن شهکار است .

(۱۰۴۹) - ۸۹ -

دیوان حافظ ۱۳۹۷ ف یونیورسیتی :

دارای منیاتورهای عالی هرات .

(۱۰۵۰) - ۹۰ -

دیوان حافظ ۱۳۱۶ ف یونیورسیتی :

با منیاتورهای هرات (ز ۲۷)

(۱۰۵۱) - ۹۱ -

چهار مقاله عروضی نمبر ۱۹۴۶ موزه هنر اسلامی ترکیه :
یکی از نفایس مکتب هنری هراتست که در سنه ۸۳۵ ق ۱۴۳۱ م
در هرات کتابت و تزئین گردیده و بران نوشته است :
«برسم خزانة السلطان بایسنغر بهادر خان خلد ملکه» (ز ۴۷)

(۱۰۵۲) - ۹۲ -

منتخب اشعار امیرعلی شیرنوازی ۱۹۴۶ یونیورسیتی بخت میر علی بخاری :
در سنه ۹۴۳ ق ۱۵۳۶ م بقلم میرعلی بخاری برای عبدالعزیزخان
نوشته شده و هشت منیاتور کار محمود مذهب هروی دارد و نهایت مزین
است (ز ۵۰)

(۱۰۵۳) - ۹۳ -

گلچین اشعار تاریخی در توپقا پوسرای استانبول :
ظاهراً برای شاهرخ بین ۸۰۷ - ۸۵۱ ق ۱۴۰۴ - ۱۴۴۷ م در هرات
نوشته شده باشد و با معراجنامه پاریس شباهت هنری دارد .

(۱۰۵۴) - ۹۴ -

مخطوطه H ۲۱۵۳ توپقا پوکار عبدالحی و درویش محمد :
منظری بقلم عبدالحی مصور دربار تیمور و يك منظر مصور
عمل درویش محمد هرات دارد .

- ۹۵ - (۱۰۵۵)

مخطوطه H ۲۱۶۰ توپقاپو عمل عبدالحي
صورت تیمور نشسته بر تخت دارد عمل عبدالحي مصور .

- ۹۶ - (۱۰۵۶)

مخطوطه H ۸۳۹ توپقاپو عمل محمد بيگ در هرات :
پورتريت عمل محمد بيگ نقاش هرات دارد .

- ۹۷ - (۱۰۵۷)

مخطوطه H ۲۱۶۱ توپقاپو عمل شيخ محمد :
پورتريت عمل شيخ محمد نقاش هرات دارد .

- ۹۸ - (۱۰۵۸)

مخطوطه ۲۱۶۸ یونیورستی عمل بهزاد :
پورتريت عمل بهزاد دارد .

- ۹۹ - (۱۰۵۹)

مخطوطه H ۶۷۶ یونیورستی :
بر ورق اول صورت محمد محسن میرزا بن سلطان حسین بایقرا
در حالت شکار دارد .

- ۱۰۰ - (۱۰۶۰)

خمسه نوایی R ۸۰۴ یونیورستی خط سلطان علی مشهدی :
يك نسخه خطی بسیار نفیس و مزین بقلم سلطان علی مشهدی .

(۱۰۶۱) - ۱۰۱ -

مخطوطه H ۱۶۵۴ یونیورستی :

بر ورق ۱۹۲ ب منظری از فتح سلطان محمود در هند، و بر ورق
۳۳۸ الف شکلی است که راجگان هند، پیش سلطان محمود زانوزده‌اند
(ز ۶۵)

(۱۰۶۲) - ۱۰۲ -

نظم الجواهر نوایی ۱۹۸۸ یونیورستی خط سلطان علی :

۳۷ ورق بخط سلطانعلی مشهدی .

(۱۰۶۳) - ۱۰۳ -

دیوان امیری در کتابخانه ایا صوفیه استانبول:

بخط میر شرف‌الدین حسین مشهدی که بران نوشته‌اند :
«برسم خزانہ ... پیر بوداق بهادرخان ... من رشحات اقلام
مولانا یوسف امیری .» که ظاهراً دنباله هنر هرات در بخارا است .
(خوشنویسان بیانی ۱۵۶)

(۱۰۶۴) - ۱۰۴ -

کلیات عماد فقیه کرمانی بخط اظهر :

در خزینة اوقاف توبه‌آپوسرای استانبول ، بقلم خوش اظهر
تبریزی با رقم : «برسم خزانه الکتب السلطان الاعظم بایسنغر خان ...
اظهر ذوالحجه ۸۳۴ ق»

(۱۰۶۵) - ۱۰۵ -

دیوان حافظ بخط جعفر

در موزه آثار اسلامی ترك، استانبول، بامضای جعفر بایسنغری
در هرات (خ ۱۲۰)

(۱۰۶۶) - ۱۰۶ -

تیمور نامه هاتفی بخط هدایت :

در موزه آثار اسلامی استانبول ، بقلم هدایت الله شیرازی در سنه
۹۹۹ ق ۱۵۹۰ م (خ ۹۶۱)

(۱۰۶۷) - ۱۰۷ -

لباب الاختیار بخط نعمت الله :

در کتابخانه یونیورسیتی استانبول ، بخط نعمت الله بن محمد
نيسابوری (الشریف) که روز جمعه ۲۱ ذیقعد سنه ۸۷۰ ق ۱۴۶۵ م نوشته
شده است (خ ۹۴۵)

(۱۰۶۸) - ۱۰۸ -

ظفر نامه تیموری بخط حمد الله :

در موزه آثار اسلامی استانبول بقلم خوش با رقم : «نمقها
حمد الله بن شیخ مرشد الکاتب» سنه ۸۹۱ ق (۱۴۸۵ م) (خ ۱۷۰)

(۱۰۶۹) - ۱۰۹ -

جزو قرآن بخط دوست محمد

در خزینه اوقاف توپقاپوسرای استانبول بخط خوش نستعلیق

دوست محمد هنرمند معروف هروی بامضای «الفقیر دوست محمد الکاتب» (خ ۱۹۱)

مخفی نماید که صاحب گلستان هنر، نسخه کامل قرآن را به خط نستعلیق همین دوست محمد هروی ذکر کرده است (ص ۹۹)

(۱۰۷۰ - ۱۰۷۲) - ۱۱۰ - ۱۱۲ -

دیوان کاتبی و قطعات خط سلطان حسین :

(۱۰۷۰) ۱۱۰ - دیوان کاتبی در کتابخانه یونیورستی استانبول
بقلم جلی خوش با رقم: «سلطان حسین» روز چهارشنبه سلخ صفر سنه
۸۹۳ ق (۱۴۸۷ م)

(۱۰۷۱) ۱۱۱ - يك قطعه خط خوش همین کتابخانه بهمین امضا.
(۱۰۷۲) ۱۱۲ - يك قطعه نستعلیق خوش در يك مرقع خزینه
اوقاف استانبول، بهمین امضا (خ ۲۳۲)

(۱۰۷۳ - ۱۰۷۵) - ۱۱۳ - ۱۱۵ -

خطوط خلیل جامی :

(۱۰۷۳) ۱۱۳ - دیوان جامی : به کتابت جلی خوش با رقم
«خلیل بن درویش محمدالجامی» ذی حجه ۹۷۶ ق (۱۵۶۸ م) در کتابخانه
یونیورستی استانبول (خ ۱۸۱)

(۱۰۷۴) ۱۱۴ - خمسة امیر خسرو : در موزه آثار اسلامی و ترك
استانبول . بکتابت خفی خوش در رجب ۹۷۸ ق ۱۵۷۰ م با رقم «خلیل-
بن درویش محمدالجامی» (خ ۱۸۱)

(۱۰۷۵) ۱۱۵ - کلیات جامی : همین موزه بامضای همین کاتب
در ذیقعه ۹۶۸ ق ۱۵۶۰ م (خ ۱۸۱)

(۱۰۷۶ - ۱۱۲۶) - ۱۱۶ - ۱۶۶ -

قطعات خط سلطانعلی قاینی :

۵۱ قطعه نستعلیق و غبار بامضای سلطان علی یعقوبی و سلطانعلی
السلطانی در مرقعات خزینة اوقاف استانبول .

بر یکی نوشته : روز نوروز ۸۹۲ ق (۱۴۸۶ م)

بر دیگری نوشته : نقل از خط مولانا کمال الدین جعفر بایسنغری .

بر دیگری نوشته : سلطانعلی الرستمی در تبریز بنام «سلطان رستم

بهادرخان» بدار السلطنه تبریز ۸۸۲ ق (۱۴۷۷ م) (خ ۲۳۹)

(۱۱۲۷-۱۱۳۰) - ۱۶۷ - ۱۷۰ -

از مخطوطات سلطانعلی مشهدی (رك : ۷۳۸)

(۱۱۲۷) ۱۶۷ - حالنامه عارفی (گوی وچوگان) : در موزه آثار

اسلامی ترکیه نمبر ۱۸۱۰ به نستعلیق خفی خوش سلطانعلی مشهدی

(۸۷۰ - ۸۸۰ ق) (خ ۲۵۹)

(۱۱۲۸) ۱۶۸ - بوستان سعدی : در همین موزه بخط همین

سلطانعلی مشهدی (خ ۲۵۹)

(۱۱۲۹) ۱۶۹ - مجموعه اشعار : در کتابخانه یونیورستی

استانبول بخط سلطانعلی مشهدی روز پنجشنبه ۷ شعبان ۸۷۵ ق ۱۴۷۰ م

(خ ۲۶۶)

(۱۱۳۰) ۱۷۰ - کلیات کاتبی : در همین کتابخانه بخط همین
خطاط بتاريخ دوشنبه ۳ صفر ۸۶۷ ق ۱۴۶۲ م . رك : ۱۵،۶۴ (خ ۲۶۶)

(۱۱۳۱ - ۱۱۳۳) - ۱۷۱ - ۱۷۳ -

مخطوطات علی بن حیدر حسینی قاسمی (کاتب هرات در نیمه دوم قرن ۹هـ) :
(۱۱۳۱ - ۱۱۳۲) ۱۷۱ - ۱۷۲ : دو مجلد مجموعه اشعار : منتخب
اشعار عراقی، حسینی، اوحدی، مغربی و غیره در کتابخانه یونیورسیتی
استانبول است بکتابت متوسط که یکی رقم «علی بن حیدر القاسمی بمقام
مهرآباد نيسابور در شهر رجب سنه ۸۹۷ ق» (۱۴۹۱ م) دارد .

(۱۱۳۳) ۱۷۳ - مختار نامه : بخط همین کاتب هرات در همین
یونیورسیتی با رقم «تمام شد مختار نامه... بجوار مزار... خواجه عبدالله
انصاری... روز سه شنبه ۵ ماه جمادی الاولى سنه ۹۰۲ ق بر دست...
علی بن حیدر الحسینی القاسمی...» (خ ۴۷۳)

(۱۱۳۴) - ۱۷۴ -

دیوان سلطان حسین بایقرا (رك : ایران) بخط قاسم علی :
بخط قاسم علی شیرازی و کتابت جلی متوسط در کتابخانه
ایاصوفیه استانبول، که رقم قاسم علی در سنه ۹۵۸ ق ۱۵۵۰ م دارد. وی
از کاتبان کتابخانه حسین بایقرا در هرات بود (خ ۵۸۱)

(۱۱۳۵) - ۱۷۵ -

مفردات میرعلی تبریزی :
در کتابخانه روان کوشکو استانبول به کتابت جلی متوسط با

تاریخ ورقم : « کتبه کمال سنه ۹۴۷ هـ »

این خطاط در قرن دهم کار تحریر و خطاطی و قاطعی و مذهبی داشت و با استادان مکتب هرات و متفرعات آن محشور بود، چندین قطعه خط میرعلی هروی را برقم « حرره کمال » تحریر کرده است (خ ۵۹۰) (رك : مرقع امیرغیب بیگ و هند)

(۱۱۳۶) - ۱۷۶ -

تحفة الاحرار جامی بخط کمال نیشابوری :

در موزة آثار اسلامی استانبول ، بکتابت جلی خوش با رقم « کمال نیشابوری نور بخشی او اخر جمادی الاول ۹۲۹ ق » بخط همین هنرمند دیوان حافظ در کتابخانه رامپور هند نیز موجود است (خ ۵۹۱) رك : هند

(۱۱۳۷ - ۱۱۳۸) ۱۷۷ - ۱۷۸

مخطوطات محمد باقر هروی :

فرزند میرعلی هروی است که در هند تا ۹۸۲ ق ۱۵۷۴ م در دستگاه عبدالرحیم خان خانان میزیست .

(۱۱۳۷) ۱۷۷ - يك قطعه نستعلیق خوش او در مرقع کتابخانه اوقاف استانبولست به سفیداب بارقم « فی سنه ۹۸۲ هجری باقر الهروی » (۱۱۳۸) ۱۷۸ - يك قطعه نستعلیق او در مرقع روان کوشکو استانبول (خ ۶۵۹)

(۱۱۳۹ - ۱۱۴۳) ۱۷۹ - ۱۸۳ -

خطوط نورالدین محمد پورانی هروی (رك : مرقع بهرام میرزا - ترکیه)

(۱۱۳۹) ۱۷۹ - يك قطعه نستعلیق در يك مرقع خزینة اوقاف

استانبول با رقم «مشقه نورالدین محمدالپورانی»

(۱۱۴۰) ۱۸۰ - يك قطعه از يك مرقع کتابخانه یونیورسیتی

استانبول بی تاریخ (خ ۶۶۴)

(۱۱۴۱) (۱۱۴۳) ۱۸۱ - ۱۸۳ سه قطعه در مرقع بهرام میرزا

نمبر ۷

(۱۱۴۴) - ۱۸۴ -

مناجات حضرت علی بخط اسماعیل هروی :

ملك حسين طاهرزاده بهزاد (استانبول) به نستعلیق خوش اسماعیل

ابن ابراهیم استرآبادی هروی یکی از خطاطان دربار بایسنغر متخلص

به نجاتی متوفا ۹۳۲ ق ۱۵۲۵ م (خ ۶۵)

(۱۱۴۵) - ۱۸۵ -

مجموعه کتب شعر بخط اسماعیل :

در موزه آثار اسلامی استانبول مجموعه شاهنامه فردوسی و خمسة

نظامی و مثنوی های شیخ عطار بقلم رقاع عالی و در آخر بخط غبار با

رقم «کتبه العبد اسماعیل الحسینی» موجود است، که وی از خطاطان قرن

۹ هجریست (خ ۶۶)

(۱۱۴۶) - ۱۸۶ -

مثنویات شیخ عطار بخط جهانگیر :

در کتابخانه یونیورسیتی استانبول بقلم خفی کتابت جهانگیر

سلطانی در ربیع الاول سنه ۸۴۹ ق ۱۴۴۵ م (خ ۱۳۰)

(۱۱۴۷ - ۱۱۵۲) - ۱۸۷ - ۱۹۳ -

قطعات خط حسن علی مشهدی :

وی شاگرد سید احمد مشهدیست که در هرات میزیست و در سنه
۱۰۰۳ ق ۱۵۹۴ م در مدینه در گذشت. بخط وی شش قطعه زیبا در مرقعات
مختلف خزینة اوقاف استانبولست با رقم های :
حسن علی مشهدی ببلدة هرات، حسن علی مشهدی، حسن علی در
کربلا و غیره (خ ۱۴۶)

(۱۱۵۳) - ۱۹۳ -

گلستان سعدی بخط شاه حسین :

در کتابخانه فاتح استانبول . بقلم کتابت خوش شاه حسین ابن
فخرالدین علی الشهابی (هروی) در سنه ۹۹۲ ق ۱۵۸۳ م نوشته شده، که
این هنرمند، خطاط دربار حکمران خراسان حسین خان شاملو بود
(خ ۱۵۵)

(۱۱۵۴) - ۱۹۴ -

مجموعه اشعار حافظ و کمال بخط حسین سلطانی:

در کتابخانه فاتح استانبول، بقلم خوش شرف الدین حسین
سلطانی (مشهدی) کاتب در بار پیر بهوداق سلطان بتاریخ ۸۷۸ ق
(۱۴۷۳ م) (خ ۱۵۶)

(۱۱۵۵ - ۱۱۶۷) - ۱۹۵ - ۲۰۷ -

قطعات خط همین شرف الدین حسین سلطانی:

در مرقعات خزینة اوقاف استانبول ۱۱ قطعه خط این کاتب

دربار آق‌قویونلو موجود است، که یکی در زمان سلطان یعقوب بهادر خان در سنه ۸۸۹ ق و دیگری هم در سنه ۸۸۹ ق ۱۴۸۳ م در تبریز نوشته شده و همه امضای این خطاط خراسانی دارد.

و هم در مرقعی از همین خزینه اوقاف، دو عریضه بقلم او موجود است که به حضور سلطان یعقوب نوشته است. (خ ۱۵۷)

(۱۱۶۸) - ۴۰۸ -

جام جم اوحدی بخط حسین کلو:

در کتابخانه ایا صوفیه استانبول بقلم خوش بارقم: «حسین الملقب بکلو» فی شهر صفر سنه ۸۹۸ ق ۱۴۹۲ م. (خ ۱۶۷)

(۱۱۶۹-۱۲۳۹) ۴۰۹ - ۲۷۹

مخطوطات عبدالرحیم انیسی خوارزمی (رك: ایران)

(۱۱۶۹) ۴۰۹ - منتخب غزلیات شعرای فارسی:

به نستعلیق جلی خوش بارقم «عبدالرحیم بن عبدالرحمن الخوارزمی السلطانی در ۲۶ ذی‌قعدة ۸۷۹ ق ۱۴۷۴ م در کتابخانه ایا صوفیه استانبول.

(۱۱۷۰-۱۱۹۹) ۲۱۰-۲۳۹: سی قطعه در مرقعات مختلف خزینه

اوقاف استانبول، بقلم‌های جلی تاغبار خوش دارای رقم‌های: عبدالرحیم خوارزمی و عبدالرحیم سلطانی، و عبدالرحیم خوارزمی ساکن شیراز، و عبدالرحیم یعقوبی.

(۱۲۰۰-۱۲۱۶) ۲۴۰-۲۵۶: هفده قطعه خطوط خوش او در مرقع

بهرام میرزا (رك: ۷)

(۱۲۱۷-۱۲۳۵) ۲۵۷-۲۷۸: ۲۲ قطعه خطوط زیبای او در مرقع سلطان یعقوب (رك: ۱)

(۱۲۳۹) ۲۷۹- منتخبات اشعار فارسی:

که در آن اشعار خود انیسی نیز به نستعلیق عالی و خوش نوشته شده که از بهترین خطوط اوست بارقم: عبدالرحیم خوارزمی در سنه ۸۸۴ ق ۱۴۷۹ م در کتابخانه یونیورسیتی استانبول (خ ۳۸۸)

(۱۲۴۰-۱۳۱۲) ۲۸۰-۳۵۲

مخطوطات عبدالکریم بن عبدالرحمن خوارزمی (رك: ایران)
(۱۲۴۰-۱۲۴۱) ۲۸۰-۲۸۱: دو قطعه در مرقع امیر غیب بیگ خزینه اوقاف استانبول (رك: همین مرقع ۶)
(۱۲۴۲) ۲۸۲- يك صفحه در مرقع شاه طهماسب در همین خزینه (رك: همین مرقع ۶)
(۱۲۴۳) ۲۸۳- يك قطعه در مرقع مالک دیلمی در همین خزینه (رك: همین مرقع ۳۸)

(۱۲۴۴-۱۳۱۰) ۲۸۴-۳۵۰: ۶۷ قطعه در مرقع سلطان یعقوب در همین خزینه (رك: همین مرقع ۱)

(۱۳۱۱-۱۳۱۲) ۳۵۱-۳۵۲: دو قطعه از مرقعی بقلم متوسط با رقم عبدالکریم الخوارزمی در کتابخانه یونیورسیتی استانبول (خ ۴۱۱)

(۳۱۳)-۳۵۳

خمسه جامی بخط محمود رفیقی هروی:

در کتابخانه ایاصوفیه استانبول، بقلم خوش خفی نستعلیق و تعلیق

ورقاع و شکسته محمود الرفیعی در شعبان ۸۹۰ ق ۱۴۸۴ م، و ۸۹۳ ق ۱۴۸۷ م
(خ ۸۷۴) (رك : افغانستان)

(۱۳۱۴ - ۱۳۵۴) ۳۹۴ - ۳۵۴

خطوط شیخ محمود جعفری هروی :

از شاگردان جعفر بایسنغری است و هنگامیکه در هرات بود خود
را منسوب باو جعفری میگفت، و این مطلب از يك قطعه خطش در يك
مربع خزینه اوقاف استانبول روشن می آید که بر آن نوشته « کتبه شیخ
محمود الجعفری بمزار متبرک گازرگاه هرات (خ ۸۶۸)

وی از خراسان بعراق و بغداد رفت و بدر بار پیر بوداق بن جهان شاه
قره قویونلو و سلطان یعقوب بن اوزون حسن پیوست و گاهی شیخ محمود
پیر بوداقی هم رقم کرده است. از آثار اوست :

(۱۳۱۴ - ۱۳۵۳) ۳۹۳ - ۳۵۴ : در مرقعی که برای سلطان
یعقوب با کمال نفاست ساخته شده (رك : عدد ۱) مکتوبی بخط شیخ
محمود هروی محفوظ است . و همدرین مربع ۳۹ قطعه خطوط متنوع
اوست که امضای شیخ محمود پیر بوداقی و شیخ محمود هروی دارد،
و در بلاد ساوه، درج-زین، شیراز و بغداد نوشته شده است، دارای
تاریخ های ۸۷۱ ق ۱۴۶۶ م در ساوه. و ۸۷۱ ق در درج-زین، و محرم ۸۶۴ ق
۱۴۵۹ م در بغداد، و ۸۵۸ ق، و محرم ۸۷۷ ق و ۸۶۹ ق و ۸۶۴ ق در شیراز، و
ذیقعه ۸۶۳ ق ۱۴۵۸ م در شیراز (خ ۸۹۳)

(۱۳۵۴) ۳۹۴ - مجموعه غزلیات امیر شاهی : در کتابخانه
یونیورسیتی استانبول، کتابت ربیع الاول سنه ۸۶۴ ق ۱۴۵۹ م در شیراز
(خ ۸۹۳) (رك : مربع سلطان یعقوب ترکیه ۱ و ایران و انگلستان)

(۱۳۵۵) - ۳۹۵ -

لیلی و مجنون نظامی بخط عماد هروی :

مخطوطه R ۸۸۲ توپقاپوسرای استانبول، ۲۷۰ × ۱۶۵ م ۶۵ ورق ۴ ستونی ۱۹ سطری، به خط کاتب مشهور عماد بن محمد الهروی در قرن دهم که ده مجلس منیاتور کارهرات با سر لوحه وجد اول لاجوردو مذهب و جلد چرمی قهوه‌ئی با کاغذ زرافشان دارد (فهرست ۱۶۹)

(۱۳۵۶ - ۱۳۹۳) ۳۹۶ - ۴۳۳

خطوط محمد قاسم شادشاه : (رك : ایران و ترکیه ۱۴۶۰)

(۱۳۵۶ - ۱۳۵۷) ۳۹۶ - ۳۹۷ : دو قطعه در دو مرقع خزینه

اوقاف استانبول در ۹۳۲ ق ۱۵۲۵ م .

(۱۳۵۸) ۳۹۸ - يك قطعه از مرقع محمد محسن همین خزینه ،

بی تاریخ (رك : مرقع محمد محسن ۴)

(۱۳۵۹ - ۱۳۶۵) ۳۹۹ - ۴۰۵ : هفت قطعه از مرقع سید احمد مهدی،

بی تاریخ (رك : مرقع سید احمد ۳۹)

(۱۳۶۶ - ۱۳۸۷) ۴۰۶ - ۴۲۷ : ۲۲ قطعه از مرقع بهرام میرزا

بی تاریخ (رك : مرقع بهرام میرزا ۷)

(۱۳۸۸ - ۱۳۹۰) ۴۲۸ - ۴۳۰ : سه قطعه از مرقع امیر غیب

بیگ، بی تاریخ (رك : مرقع امیر غیب ۶)

(۱۳۹۱ - ۱۳۹۲) ۴۳۱ - ۴۳۲ : دو قطعه در دو مرقع یونیورستی

استانبول بر کاغذ لاجوردی.

(۱۳۹۳) ۴۳۳ - يك قطعه از مرقع روان کوشکو استانبول، برای

میرهادی نوشته شده (خ ۸۰۹)

(۱۳۹۴ - ۱۳۹۵) ۴۳۴ - ۴۳۵

خطوط قطب‌الدین محمد یزدی :

مامور دفتر خزانه بغداد در حدود ۹۹۰ ق ۱۵۸۱ م و خطاط و مؤلف
تذکره گمشده خطاطانست که يك قطعه خط خوش او در يك مرقع
خزینه اوقاف استانبول محفوظست که در سنه ۹۸۸ ق ۱۵۷۹ م در بغداد
نوشته، و هم يك قطعه خطش که در سنه ۹۷۸ ق ۱۵۷۰ م جهت امیر -
کمال‌الدین محمد شیرازی در بغداد نوشته در مجموعه مهدی بیانی
تهرانست (خ ۸۱۳)

(۱۳۹۶ - ۱۳۹۹) ۴۳۶ - ۴۳۹

مخطوطات محمد قوام شیرازی مشهور به حمامی :

(۱۳۹۶) ۴۳۶ - دیوان شاهی نستعلیق خوش موزه آثار اسلامی

استانبول (بی تاریخ)

(۱۳۹۷) ۴۳۷ - شاهنامه فردوسی نوشته در شهر شیراز، در همین

موزه (بی تاریخ)

(۱۳۹۸) ۴۳۸ - هدیه الملوک و هدایه السالوک در یونیورسیتی

استانبول

(۱۳۹۹) ۴۳۹ - خمسة نظامی نوشته ۹۵۱ ق ۱۵۴۴ م در موزه

توپقاپوسرای استانبول (خ ۸۱۵) رك : ایران ، انگلستان ، امریکا ،

(شوروی)

(۱۴۰۰ - ۱۴۰۱) ۴۴۰ - ۴۴۱

خطوط محمدکاتب :

(۱۴۰۰) ۴۴۰ - قرآن شریف به نسخ و ریحان و رقاع در سنه

۹۵۶ ق نوشته شده، ولی قسمت نستعلیق آن تاریخ ۱۰ رجب ۹۵۷ ق
۱۵۴۹م دارد. در موزه آثار اسلامی استانبول .

(۱۴۰۱) ۴۴۱ - يك قطعه از يك مرقع با رقم «محمد الکاتب

در بغداد» در همین موزه (خ ۸۱۷)

(۱۴۰۲ - ۱۴۲۱) ۴۴۲ - ۴۴۱

خطوط مالک دیلمی :

(۱۴۰۲) ۴۴۲ - مقدمه وی بر مرقع امیرحسین بیگ بخط مالک

که يك حصه آن در مرقع سیداحمد مشهدی در استانبول است .

(۱۴۰۳ - ۱۴۱۸) ۴۴۳ - ۴۵۸ : شانزده قطعه خط‌های مختلف

او در همین مرقع .

(۱۴۱۹) ۴۵۹ - رساله چهل و يك باب بخط او در همین مرقع

که در سنه ۹۶۷ ق ۱۵۵۹م نوشته شده است .

(۱۴۲۰) ۴۶۰ - يك غزل خودش بقلم وی در همین مرقع .

(۱۴۲۱) ۴۶۱ - مناجات حضرت علی با مفردات نستعلیق ،

کتابت ۹۵۵ ق ۱۵۴۷م در تبریز، در کتابخانه یونیورسیتی استانبول

(خ ۶۰۸) (رك : مرقع مالک دیلمی ترکیه ۳۸ و منابع ۹۵)

(۱۴۲۲) - ۴۶۲ -

خط میر محمد سمرقندی شاگرد میر عالی :
يك قطعه در يك مرقع خزینه اوقاف استانبول، بی تاریخ
(خ ۷۴۸)

(۱۴۲۳ - ۱۴۲۵) ۴۶۳ - ۴۶۵

خطوط محمد شریف هروی :
سه قطعه در خزینه اوقاف استانبول، بی تاریخ (خ ۷۵۴)

(۱۴۲۶ - ۱۴۳۲) ۴۶۶ - ۴۷۲

خطوط محمد ابریشمی مشهدی (رك : ایران)
۴۶۶ - رساله علم قافیه در بین يك مرقع یونیورستی
استانبول نوشته ۹۲۰ ق ۱۵۱۳ م .

(۱۴۲۷) ۴۶۷ - يك قطعه خط او در همین کتابخانه .
(۱۴۲۸) ۴۶۸ - منطق الطیر عطار نوشته ۹۲۳ ق ۱۵۱۶ م در موزه
آثار اسلامی استانبول .

(۱۴۲۹ - ۱۴۳۰) ۴۶۹ - ۴۷۰ : دو قطعه خط او در مرقع
شاه اسماعیل خزینه اوقاف استانبول (خ ۶۳۱) .
(۱۴۳۱) ۴۷۱ - يك قطعه از مرقع سید احمد مشهدی (رك :

ترکیه ۳۹)

(۱۴۳۲) ۴۷۲ - يك قطعه از يك مرقع خزینه اوقاف استانبول

که برای فرزند شاه حسین نوشته (خ ۶۳۲)

(۱۴۳۳) - ۴۷۳ -

دیوان قاسم انوار، خط محمود بن سلطان علی :
بکتابت جلی بسیار عالی شیوا در موزة آثار اسلامی استانبول با
رقم : «ربیع الثانی سنه ۹۵۸ ق (۱۵۵۰ م) بدار السلطنه بلخ بید . . .
محمود بن سلطان علی (خ ۸۷۵)

(۱۴۳۴) - ۴۷۴ -

شرح معمای امیر حسین، خط موسی بن عیسی سمرقندی :
در کتابخانه یونیورستی استانبول نوشته ۸ شعبان ۹۷۷ ق ۱۵۶۹ م
(خ ۹۲۳)

(۱۴۳۵) - ۴۷۵ -

خط میر محمد معصوم بخاری :
وی شاگرد میر علی هروی متوفا ۹۷۰ ق است (۱۵۶۲ م) يك قطعه
خطش در يك مرقع خزینه اوقاف استانبول موجود است با رقم «کتبه
محمد معصوم الحسینی» (خ ۸۳۸)

(۱۴۳۶) - ۴۷۶ -

دیوان شاهی بخط محمد بهرام :
در کتابخانه ایاصوفیه استانبول با رقم «محمد بهرام بمدینه الشام
۹۵۹ ق» ۱۵۵۱ م (خ ۶۶۳) يك قطعه خط او در مرقع یونیورستی استانبول
نیز هست (خ ۱۰۴)

(۱۴۳۷) - ۴۷۷ -

خط محمد بلخی :

از خوشنویسان قرن دهم هجریست که يك قطعه خط خوش او در يك مرقع اوقاف استانبول است با رقم «مسودة محمد بلخی» بی تاریخ (خ ۶۶۲)

(۱۴۳۸) - ۴۷۸ -

روشنائی نامه بخط عبدالواحد :

به نستعلیق خوش با رقم «عبدالواحد المشهدی در بقعه مولانا - جلال الدین قونیه» (خ ۴۱۷)

(۱۴۳۹ - ۱۴۵۸) ۴۷۹ - ۴۹۸

خطوط عبدی نشابوری :

(۱۴۳۹ - ۱۴۵۵) ۴۷۹ - ۴۹۵ : هفده قطعه در مرقعات مختلف

خزینة اوقاف استانبول .

(۱۴۵۶ - ۱۴۵۸) ۴۹۶ - ۴۹۸ : سه قطعه از مرقعات مختلف

کتابخانه یونیورسیتی استانبول، که یکی سه بیت خود اوست با رقم «لقائله وکاتبه عبدی النیشابوری» (خ ۴۲۶)

(۱۴۵۹) - ۴۹۹ -

کلیات نوائی بخط میرعلی بخارائی :

وی از خطاطان قرن دهم در بخارا است ، که کلیات امیرعلی شیر را برای کتابخانه عبدالعزیزخان به نستعلیق خوش بتاریخ ۱۰ صفر

۹۴۳ ق ۱۵۳۶ م نوشت و در موزه آثار اسلامی استانبولست . (خ ۴۳۹)

(۱۴۶۰ - ۱۴۶۱) ۵۰۰ - ۵۰۱

دیوان انوری بخط علی :

در کتابخانه خزینه اوقاف استانبول با رقم «حافظ علی الکاتب در ۹۳۱ ق» (۱۵۲۴ م) که در همین خزینه يك قطعه نستعلیق خوش با رقم «مشقه علی الحافظ» هم ازوست .

وی فرزند نورالدین از مردم غوریان (غربی هرات) است که منصب استادی ابوتراب میرزا فرزند سلطان حسین بایقرا داشت و مدتی از جمله کاتبان چهل گانه کتابخانه بایسنغر میرزا بود (خ ۴۵۱ - ۵۴۷)

(۱۴۶۲ - ۱۴۶۵) ۵۰۲ - ۵۰۵

مخطوطات میر علی حسینی :

وی بشیوه میر علی هروی مینوشت و در اواخر حیاتش «کاتب السلطانی» رقم مینمود و خطاط ماهر اواخر مکتب هراتست از آثار اوست :

(۱۴۶۲) - ۵۰۲ - دیوان شاهی : بقلم خفی غبارخوش با رقم «میر -

علی الکاتب السلطانی» در سنه ۱۰۰۸ ق در کتابخانه یونیورستی استانبول .

(۱۴۶۳) ۵۰۳ - يك قطعه از مرقع خزینه اوقاف استانبول : بقلم

جلای عالی با رقم «علی الحسینی الکاتب»

(۱۴۶۴) ۵۰۴ - يك قطعه از مرقع کتابخانه روان کوشکو

استانبول : بقلم خوش با رقم «میر علی الحسینی سنه ۹۸۷ ق»

(۱۵۷۸ م)

(۱۴۶۵) ۵۰۵ - يك قطعه در يك مرقع همین کتابخانه : بقلم جلی

عالی با رقم «علی الحسینی سنه ۱۰۰۱ ق» (۱۵۹۲ م) (خ ۴۵۳)

(۱۴۶۶) - ۵۰۶ -

خط محمد بدخشی حسینی (رك : ۱۴۲۰ - ۱۴۸۲)

از خوشنویسان قرن دهم هجریست که يك قطعه او در يك مرقع

خزینه اوقاف استانبولست (خ ۶۶۱)

(۱۴۶۷ - ۱۵۰۷) ۵۰۷ - ۵۴۷

خطوط شیخ محمد هروی :

وی فرزند فخرالدین احمد از مردم هرات و خوشنویس پرکار

قرن نهم هجریست و از آثار اوست :

(۱۴۶۷) ۵۰۷ - هفت اورنگ جامی : خط خفی خوش ۸۹۹ ق

۱۴۹۳ م در یونیورسیتی استانبول .

(۱۴۶۸) ۵۰۸ - اشترنامه عطار : در سمرقند بتاریخ ۵ ذیقعده

۸۲۱ ق ۱۴۱۷ م ختم شده در همین کتابخانه .

(۱۴۶۹) ۵۰۹ - دیوان جامی : بی تاریخ در مجموعه قاسم زاده

استانبول .

(۱۴۷۰) ۵۱۰ - يك صفحه از يك مرقع (بی تاریخ) - خزینه

اوقاف استانبول .

(۱۴۷۱ - ۱۴۸۵) ۵۱۱ - ۵۲۵ : پانزده قطعه در مرقع سلطان

یعقوب برقم شیخ محمد یعقوبی در همین خزینه (رك ۱)

(۱۴۸۶ - ۱۵۰۳) ۵۲۶ - ۵۴۳ : هژده قطعه در مرقع های مختلف

خزینة اوقاف استانبول.

(۱۵۰۴ - ۱۵۰۵) ۵۴۴ - ۵۴۵: دو قطعه از مرقعی در یونیورسیتی

استانبول . (خ ۶۴۴)

(۱۵۰۶) ۵۴۶ - دیوان شمس کتابت ۸۳۲ ق ۱۴۲۸ م در کتابخانه

ایاصوفیه استانبول (خ ۶۳۲)

(۱۵۰۷) ۵۴۷ - دیوان مغربی : بارقم «شیخ محمد بن فخرالدین

احمد» در سنه ۸۸۹ ق ۱۴۸۳ م در موزه آثار اسلامی استانبول (خ ۸۰۵)

(رك : ایران و ۱۴۲۷ ترکیه)

(۱۵۰۸ - ۱۵۱۲) ۵۴۸ - ۵۵۲

خطوط محمد امین هروی در خزینة اوقاف استانبول :

(۱۵۰۸) ۵۴۸ - یوسف وزلیخا و تحفة الاحرار و سبحة الابرار جامی

با رقم «محمد امین الکاتب الهروی» بمحروسة مصر فی شهر سنه ۹۹۳ ق

(۱۵۸۴ م).

(۱۵۰۹) ۵۴۹ - يك قطعه خط خوش وی در يك مرقع با رقم

«مشقه محمد امین الهروی» (خ ۶۵۱)

(۱۵۱۰ - ۱۵۱۲) ۵۵۰ - ۵۵۲ : سه قطعه خط وی برقم «محمد

بن ابراهیم المذهب ۹۹۰ ق» (۱۵۸۲ م) که بر یکی «حرره بمکه فی شهر

سنه ۹۹۱ ق» (۱۵۸۳ م) نوشته شده است (خ ۶۵۰)

(۱۵۱۳ - ۱۵۱۴) ۵۵۳ - ۵۵۴

خطوط محمد بقال :

(۱۵۱۳) ۵۵۳ - دیوان کاتبی در موزه آثار اسلامی استانبول .

(۱۵۱۴) ۵۵۴ - دیوان امیر خسرو برقم «محمد بن محمد» مشهور
به بقال در ذیقعه ۸۷۰ ق ۱۴۶۵ م در همین موزه (خ ۶۶۴) (رك : البم
۱۴۹۶ - ۳۴)

(۱۵۱۵) - ۵۵۵ -

خط زین الدین محمود :

يك قطعه جلی در يك مرقع یونیورستی استانبول با رقم «مشقه
زین الدین محمود» (خ ۸۶۶) (رك : ایران، شوروی، مرقع بهرام میرزا
ترکیه)

(۱۵۱۶) - ۵۵۶ -

خط محمد ناصر بخاری :

در حدود ۹۹۰ ق ۱۵۸۱ م در بخارا میزیست از شاگردان میر -
کلنگی بود . يك قطعه جلی وی در يك مرقع روان کوشکو استانبول
بامضای «مشقه محمد ناصر» موجود است . (خ ۸۵۲)

(۱۵۱۷) - ۵۵۷ -

خط جلال الدین محمود :

يك قطعه از يك مرقع با رقم «مشقه جلال الدین محمود» در
کتابخانه روان کوشکو (خ ۸۶۴) (رك : ایران)

(۱۵۱۸ - ۱۵۵۱) - ۵۵۸ - ۵۹۱

خطوط اظهر تبریزی (رك : ۱۰۴ - ۱۴۴۸)

(۱۵۱۸ - ۱۵۲۲) ۵۵۸ - ۵۶۲ : پنج قطعه در مرقعات مختلف

به نستعلیق خوش در استانبول ، که یکی در یونیورسیتی استانبول رقم
«اظهار الکاتب دار السلطنة هرات در ۸۵۳ ق» (۱۴۴۷ م) دارد .

(۱۵۲۳ - ۱۵۵۱) ۵۶۳ - ۵۹۱ : بیست و نه قطعه در مرقعات بهرام
میرزا و شاه اسمعیل و امیر حسن بیگ و امیر غیب بیگ که بخطوط ممتاز
رقاع عالی و نستعلیق تاریخهای ۸۴۰ تا ۸۷۳ ق (۱۴۳۶ - ۱۴۶۸ م)
دارد .

یکی در « دارالامان سمرقند در عهد ابوسعید کورگان » . . .
و دیگر در بلدة شماخی در ۸۷۳ ق (۱۴۶۸ م) بنام سلطان ابراهیم بن شاه رخ
نوشته شده (خ ۷۲)

(۱۵۵۲) - ۵۹۲ -

مقطعات ابن یمن بخط اظهار :

مخطوطة موزة اسلامی استانبول بقلم خفی نستعلیق خوش اظهار
تبریزی نوشته ۴ رجب ۸۶۴ ق ۱۴۵۹ م .

(۱۵۵۳ - ۱۵۶۵) ۵۹۳ - ۶۰۵

قطعات خط سلطان محمد نور هروی و پسرش :

(۱۵۵۳ - ۱۵۵۴) ۵۹۳ - ۵۹۴ : دو قطعه از دو مرقع کتابخانه
یونیورسیتی استانبول بخط جلی و خفی و غبار با رقمهای وی (خ ۲۷۷)
(۱۵۵۵ - ۱۵۶۴) ۵۹۵ - ۶۰۴ : ده قطعه از مرقعات مختلف
خزینة اوقاف استانبول بخطوط عالی بعضی رنگه و برخی بزر با رقم
وی در سنه ۹۲۷ ق ۱۵۲۰ م (خ ۲۷۸)

(۱۵۶۵) ۶۰۵ - يك قطعه کتابت خوش بامضای «شادی محمد بن

سلطان محمد نور سنه ۹۵۵ ق « ۱۵۴۷ م در خزینه اوقاف استانبول (رك :
(۱۲۲۷)

(۱۵۶۶ - ۱۵۶۸) ۶۰۶ - ۶۰۸

خط سلیم نسابوری :

وی شاگرد شاه محمود نسابوری متوفا ۹۹۰ ق در مشهد است
و از آثار او سه قطعه کتابت خوش در خزینه اوقاف استانبولست :
(۱۵۶۶) ۶۰۶ - مشق سلیم در مشهد ۹۷۶ ق ۱۵۶۸ م .
(۱۵۶۷) ۶۰۷ - مشق سلیم در مشهد .
(۱۵۶۸) ۶۰۸ - مشق سلیم در مشهد (خ ۲۸۴)

(۱۵۶۹ - ۱۵۷۰) ۶۰۹ - ۶۱۰

خطوط بابا شاه :

(۱۵۶۹) ۶۰۹ - يك قطعه نستعلیق عالی با رقم « كتبه العبد المذنب
بابا شاه العراقی » در خزینه اوقاف استانبول .
(۱۵۷۰) ۶۱۰ - يك قطعه نستعلیق بابا شاه در کتابخانه یونیورستی
استانبول .

(۱۵۷۱) - ۶۱۱ -

خط دوری :

این خطاط هروی در هند بود و در سفر حج ۹۸۶ ق ۱۵۷۷ م غرق
شد . يك قطعه نستعلیق خوش او با رقم «سلطان بایزید دوری» در يك
مربع خزینه اوقاف استانبولست (خ ۹۵)

(۱۵۷۲ - ۱۵۹۴) - ۵۱۲ - ۶۳۴

قطعات خط جعفر بایسنغری :

(۱۵۷۲ - ۱۵۷۴) ۶۱۲ - ۶۱۴ : سه قطعه ثلث و نسخ و رقاع عالی و نستعلیق خفی خوش، که یکی تاریخ ۸۳۳ ق ۱۴۲۹ م دارد، در خزینۀ اوقاف استانبول (خ ۱۲۱)

(۱۵۷۵ - ۱۵۹۲) ۶۱۵ - ۶۳۲ : هژده قطعه دیگر در مرقعات خزینۀ مذکور، دارای تاریخ‌های ۸۵۹ ق ۱۴۵۴ م و ۸۳۳ ق ۱۴۲۹ م و همچنین ابیاتی در مدح بایسنغر بهادرخان (خ ۱۲۲)

(۱۵۹۳ - ۱۵۹۴) ۶۳۳ - ۶۳۴ : بهترین خطوط نستعلیق جعفر دو صفحه اشعار حافظ است بکتابت خوش در همین خزینۀ (خ ۱۲۲)
نوت : چهار قطعه او در مرقع حسن بن اسدالله هم هست (رك :
المان)

(۱۵۹۵) - ۶۳۵ -

خط میرکلنگی :

در کتابخانه خزینۀ اوقاف استانبول، بقلم خوش با رقم «مشقه میرکلنگی» (خ ۱۶۶)

(۱۵۹۶ - ۱۵۹۷) ۶۳۶ - ۶۳۷

از شاهنامه‌های استانبول :

خزینۀ اوقاف توپقاپوسرای استانبول جمله ۴۲ نسخه خطی شاهنامه مصور دارد، که از انجمله است :

(۱۵۹۶) ۶۳۶ - مخطوطه H ۱۴۷۹ از سوابق مکتب هرات است

که برای وزیر غیاث الدین محمد پسر رشیدالدین وزیر بتاريخ ۷۳۱ ق
۱۳۳۱ م نوشته و مصور شده، و ورق اول آن صورت پادشاه عصر ابوسعید
ایلخانی دارد (ز ۲)

صور و نقوش این نسخه برزخی میان صورتهای مکاتب سابق و
لاحق بوده و بازگشت بزمینه قرمز رنگ سلجوقی و سادگی و عدم تصنع
در رسوم اشخاص آنست که تأثیر روش مغولی در آرایش لباس و مناظر
کوهستانی و گل و بوته آن نیز مشهود است. (صنایع ایران ۹۶)
(۱۵۹۷) ۶۳۷ - مخطوطه H ۱۴۷۵ شاهنامه فردوسیست که در
بخارا برای عبیدالله خان یا پسرش عبدالعزیز خان نگاشته شده و ۳۸ مجلس
مصور دارد (ز ۲۲)

(۱۵۹۸ - ۱۶۰۲) ۶۳۸ - ۶۴۲

خطوط میرحبیب الله بن محیی کرمانی (شیخ ثانی)

وی شاگرد سیداحمد مشهدی بود و در نصف دوم قرن دهم هجری
زندگی داشت از آثار اوست :

(۱۵۹۸) ۶۳۸ - يك قطعه در مرقع سلطان حسین بایقرا در خزینه
اوقاف استانبول .

(۱۵۹۹) ۶۳۹ - يك قطعه در مرقع سید احمد مشهدی در همین

خزینه .

(۱۶۰۰ - ۱۶۰۱) ۶۴۰ - ۶۴۱ : دو قطعه در دو مرقع دیگر

همین خزینه .

(۱۶۰۲) ۶۴۲ - يك قطعه کتابت خوش او در سنه ۹۹۵ ق ۱۵۸۶ م

در کتابخانه روان کوشکو استانبول (خ ۳۲۳)

(۱۶۰۳ - ۱۶۸۶) ۶۴۳ - ۷۲۶

مخطوطات شاه محمود نشابوری (رك : ایران و ترکیه ۱۴۶۳)

وی مشهور به زرین رقم و از کاتبان کتابخانه شاه طهماسب اول صفوی بود، در سنه ۹۶۴ ق ۱۵۵۶ م بمشهد رفت و در حدود ۹۸۲ ق ۱۵۷۴ م در آنجا مرد، از آثار اوست :

(۱۶۰۳) ۶۴۳ - چهل کلمه حضرت علی، عیناً مثل دو نسخه ایران در موزه آثار اسلامی استانبول.

(۱۶۰۴) ۶۴۴ - چهل کلمه به کتابت خوش سفیداب و لا جورد در جمیدی الثانی ۹۸۲ ق در همین موزه .

(۱۶۰۵) ۶۴۵ - منتخب بوستان سعدی کتابت عالی در همین

موزه .

(۱۶۰۶) ۶۴۶ - نصایح بزرگمهر و خواجه عبدالله انصاری کتابت

جلای عالی در همین موزه .

(۱۶۰۷ - ۱۶۳۱) ۶۴۷ - ۶۷۱ : بیست و پنج قطعه در چند مرقع

از جلای تا غبار ممتاز و عالی بمرکب مشکی و الوان با رقم او بدون تاریخ در کتابخانه یونیورسیتی استانبول، که بهترین مجموعه خطوط او

شمرده میشود (خ ۳۰۴)

(۱۶۳۲ - ۱۶۸۴) ۶۷۲ - ۷۲۴ : ۵۳ قطعه در مرقعات خزینه

اوقاف استانبول بخط جلای و متوسط و خفی ممتاز با رقم او و تاریخهای

۹۶۴ و ۹۶۵ و ۹۶۶ ق .

(۱۶۸۵ - ۱۶۸۶) ۷۲۵ - ۷۲۶ : دو قطعه در مرقع خزینه اوقاف

که یکی يك غزل اوست باین مطلع :

باز طوف كعبه كوی تو دارم آرزو

مسجد و محراب ابروی تو دارم آرزو

«مشقه شاه محمود» (خ ۳۰۶)

(۱۶۸۷) - ۷۲۷ -

قرآن مجید بخط اسدالله کرمانی :

در کتابخانه ایا صوفیه استانبول . وی از شاگردان انیسی و کاتبی

است که وفاتش در سنه ۸۹۳ ق ۱۴۸۷ م باشد، و این نسخه قرآن را بخط

خوش نسخ در سنه ۸۶۳ ق ۱۴۵۸ م نوشته است . (خ ۶۴)

(۱۶۸۸ - ۱۶۹۱) ۷۲۸ - ۷۳۱

خطوط شیر علی هروی :

وی خطاط کتابخانه بایسنغر میرزادر هرات بود و ۴ قطعه خطوط

او در مرقع های مختلف خزینه اوقاف استانبول است بقلم های جای و

غبار خوش در سنه ۸۵۳ ق ۱۴۴۸ م (خ ۳۲۴)

(۱۶۹۲) - ۷۳۲ -

نزهة الارواح امیر حسینی و لمعات عراقی بخط عارف هروی :

در کتابخانه یونیورستی استانبول . بقلم کتابت خفای متوسط

عارف هروی فرزند روح الله حسینی از شعرای دوره سلطان حسین -

بایقراست که در سنه ۹۰۱ ق ۱۴۹۵ م نوشته شده است (خ ۳۳۸)

(۱۶۹۳ - ۱۶۹۷) ۷۳۳ - ۷۳۷

مخطوطات میرعلی هروی (رك : ایران)

(۱۶۹۳) ۷۳۳ - لوايح جامی : در موزه آثار اسلامی استانبول،

با رقم «علی الکاتب»

(۱۶۹۴) ۷۳۴ - بوستان سعدی : در همین موزه، بکتابت جلی

عالی با رقم «علی الحسینی الکاتب در اواخر رجب ۹۲۵ ق (۱۵۱۸ م) در دارالسلطنه هرات»

(۱۶۹۵) ۷۳۵ - بوستان سعدی : در کتابخانه یونیورسیتی استانبول

بکتابت عالی با رقم «علی الحسینی الکاتب در اواسط ذیقعدہ سنہ ۹۱۹ ق»
(۱۵۱۲ م) بر پشت صفحه اول نوشته «صاحبه خواجه ميرك»

(۱۶۹۶) ۷۳۶ - بوستان سعدی : در همین کتابخانه، که قبلاً از

موقوفات آستانه صفی الدین اردبیل بود. کتابت آن خفی نزدیک بغبار
عالی است و در آخر چنین رقم دارد :

«علی الحسینی الکاتب در اواخر ربیع الثانی ۹۳۲ ق (۱۵۲۵ م)

بمدینه هرات»

(۱۶۹۷) ۷۳۷ - دیوان ریاضی : در همین کتابخانه، بکتابت خفی

خوش با رقم «میرعلی الکاتب در سنہ ۹۴۶ ق» (۱۵۳۹ م)

(۱۶۹۸ - ۲۱۷۵) ۷۳۸ - ۱۲۱۵

قطعات خط سلطان علی مشهدی (۸۴۱ - ۹۲۶ ق = ۱۴۳۷ - ۱۵۱۹ م) :

(۱۶۹۸) ۷۳۸ - يك قطعه ابیات مدح سلطان یعقوب در خزینة

اوقاف استانبول .

(۱۶۹۹ - ۱۷۰۵) ۷۳۹ - ۷۴۵: هفت قطعه در کتابخانه یونیورسیتی

استانبول، که بر یکی مهری دیده میشود: «بندۀ صاحب‌دلان سلطان علی»

(۱۷۰۶ - ۲۱۷۵) ۷۴۶ - ۱۲۱۵: ۴۷۰ قطعه در مرقعات بهرام

میرزا، امیرغیب بیگ، شاه اسماعیل، شاه طهماسب و شاه عباس صفوی

و غیره در کتابخانه‌های توپقاپوسرای استانبول، دارای تاریخهای ۸۸۵ق

۱۴۸۰م تا ۹۰۳ق ۱۴۹۷م در دارالسلطنه هراة .

بر یکی نوشته: مشقه سلطان علی المشهدی جهة مولانا عبدالصمد،

حرره یاری مذهب .

بر دیگری: کاتبها سلطان علی المشهدی . قاطعها شیخ عبدالله-

الهروی .

بر دیگری: کاتبها سلطان علی المشهدی . صاحبه بهرام . قاطعها

شیخ عبدالله (خ ۲۶۲) (رك: ۱۶۷)

(۲۱۷۶ - ۲۱۸۶) ۱۲۱۶ - ۱۲۲۶

خطوط سلطان محمد خندان هروی :

(۲۱۷۶ - ۲۱۷۸) ۱۲۱۶ - ۱۲۱۸: سه قطعه کتابت خفی خوش

با رقم او در کتابخانه یونیورسیتی استانبول .

(۲۱۷۹ - ۲۱۸۵) ۱۲۱۹ - ۱۲۲۵: هفت قطعه از مرقع‌های

کتابخانه اوقاف، استانبول با رقم او بدون تاریخ .

(۲۱۸۶) ۱۲۲۶ - يك قطعه بسیار اعلی با کتابت بهترین او بدون

تاریخ در کتابخانه روان کوشکو استانبول (خ ۲۷۰)

(۲۱۸۷ - ۲۱۸۸) ۱۲۲۷ - ۱۲۲۸

مخطوطات سلطان محمد نور :

(۲۱۸۷) ۱۲۲۷ - بوستان سعدی: در کتابخانه ایا صوفیه استانبول
بقلم غبار خوش ورقم «سلطان محمد نور» در سنه ۹۳۳ ق (۱۵۲۶ م) در
شهر هرات (خ ۲۷۶)

(۲۱۸۸) ۱۲۲۸ - یوسف وزلیخای جامی : در همین کتابخانه ،
بکتابت خفی خوش سلطان محمد نور در سنه ۹۳۸ ق ۱۵۳۱ م در هرات
(خ ۲۷۶)

(۲۱۸۹ - ۲۱۹۱) ۱۲۲۹ - ۱۲۳۱

قطعات خط شمس الدین محمد بن حسام بایسنغری هروی :

(۲۱۸۹) ۱۲۲۹ - يك قطعه در يك مرقع خزینه اوقاف استانبول
با رقم « محمد بن حسام المشتھر بشمس الدین بایسنغری فی دار السلطنة
هراة »

(۲۱۹۰ - ۲۱۹۱) ۱۲۳۰ - ۱۲۳۱ : دو قطعه دیگر با تنوع خطوط
ونستعلیق بشیوة اظهر تبریزی با رقم او در هرات . در همین خزینه
(خ ۳۱۵)

(۲۱۹۲ - ۲۱۹۴) ۱۲۳۲ - ۱۲۳۴

خط عبدالرحیم هروی (عنبرین قلم) :

سه قطعه نستعلیق خفی خوش در کتابخانه دانشگاه استانبول ، که
یکی رقم « عبدالرحیم عنبرین قلم » جهانگیر شاهی ، و دیگری هم

عبدالرحیم جهانگیر شاهی سنه ۱۰۳۲ ق (۱۶۲۲ م) و دیگری: عبدالرحیم روشن رقم سنه ۱۰۱۳ ق (۱۶۰۴ م) در آگوه دارد (خ ۳۹۱) وی از بقایای مکتب هرات در هند است (رك : وین)

(۲۱۹۵ - ۲۱۹۷) ۱۲۳۵ - ۱۲۳۷

خطوط یوسف علی سبز مهدی (قرن نهم) :

(۲۱۹۵ - ۲۱۹۶) ۱۲۳۵ - ۱۲۳۶ : دو قطعه از يك مرقع خزینه

اوقاف استانبول بشیوة سلطانعلی مهدی که رقم «العبد یوسف علی سبز مهدی» دارد (خ ۹۷۳)

(۲۱۹۷) ۱۲۳۷ - مهدی بیانی دیوان کاتبی را در تهران دیده با

رقم : « تمت الكتاب فی ۲۳ شوال ۸۵۰ ق (۱۴۴۶ م) کاتبه یوسف »
(خ ۹۷۳)

(۲۱۹۸ - ۲۲۰۵) ۱۲۳۸ - ۱۲۴۵

خطوط رستم علی :

در مرقعهای مختلف کتابخانه یونیورستی استانبول، هشت قطعه

بقلمهای مختلف خوش با رقم «مشقه رستم علی شاهی» (خ ۲۰۹)

(۲۲۰۶) - ۱۲۴۶ -

صورت بهزاد بقلم قاسم علی :

در کتابخانه یونیورستی استانبول، که از لباسهای بهزاد مفه-وم

می شود، که این تصویر را بعد از انتقال او از هرات کشیده باشد

(التصویر الاسلامی تابلو ۲۰)

(۲۲۰۷ - ۲۲۱۰) ۱۲۴۷ - ۱۲۵۰

مخطوطات یاری کاتب هروی (رك : ۱۴۷۳)

(۲۲۰۷) ۱۲۴۷ - بوستان سعدی، با رقم «کتبه یاری الکاتب

۹۵۴ق» (۱۵۴۶م) در موزه آثار اسلامی استانبول.

(۲۲۰۸ - ۲۲۱۰) ۱۲۴۸ - ۱۲۵۰ : سه قطعه خط اودر مرقع های

خزینة اوقاف استانبول. در کتابخانه عمومی لنین گرادهم يك قطعه خط

یاری هروی موجود است (خ ۹۶۶)

(۲۲۱۱ - ۲۲۱۳) ۱۲۵۱ - ۱۲۵۳

خطوط محمد صالح دردمند :

(۲۲۱۱) ۱۲۵۱ - در خزینة اوقاف استانبول در مرقع شاه

اسماعیل، فراهم آورده شمس الدین محمد وصفی يك قطعه برقم محمد

صالح دردمند محفوظ است که وصفی او را از خوشنویسان شیرازو

کرمان شمرده است، و او قطعه مذکور را در سنه ۹۷۳ق ۱۵۶۶م نوشته

(رك : افغانستان)

(۲۲۱۲ - ۲۲۱۳) ۱۲۵۲ - ۱۲۵۳ : دو قطعه در موزه آثار اسلامی

ويك قطعه در روان کوشکو استانبولست بخط خوش زر و مرکب

الوان با رقم های :

محمد صالح ۹۸۷ق (۱۵۷۸م)

محمد صالح فی شهر ۹۸۸ق (۱۵۷۹م) (خ ۷۷۵)

(۲۲۱۴) - ۱۲۵۴ -

دیوان حافظ بخط قطب الدین محمد حسینی :

در کتابخانه یونیورسیتی استانبول که بخط خفی ساخ محرم ۹۷۶ ق

۱۵۶۸ م در مشهد نوشته شده است (خ ۸۱۲)

(۲۲۱۵ - ۲۳۰۹) ۱۲۵۵ - ۱۳۴۹

خطوط محمود بن اسحاق شهابی هروی :

(۲۲۱۵) ۱۲۵۵ - بوستان سعدی : بکتابت جلی خوش درموزه

آثار اسلامی استانبول .

(۲۲۱۶) ۱۲۵۶ - بوستان سعدی : که آنرا در دارالسلطنه بلخ در

سنه ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م نوشته، در همین موزه .

(۲۲۱۷) ۱۲۵۷ - خمسة جامی : نوشته ۹۶۴ ق ۱۵۵۶ م (عکس

يك صفحه آنرا کوهنل در کتاب خود چاپ کرده است)

(۲۲۱۸ - ۲۳۰۹) ۱۲۵۸ - ۱۳۴۹ : نود و دو قطعه نستعلیق

خوش او در مرقعات مختلف خزینه اوقاف وروان کوشکو استانبول

موجود است از :

۹۷۰ ق ۱۵۶۲ م

۹۲۴ ق ۱۵۱۷ م

۹۸۷ ق ۱۵۷۸ م

۹۸۸ ق ۱۵۷۹ م (رك : ایران - هند) (خ ۸۸۱)

(۲۳۱۰ - ۲۳۱۱) ۱۳۵۰ - ۱۳۵۱

- مخطوطات محمود بن محمد بن یوسف تستری مشهور به کاغذی :
 (۲۳۱۰) ۱۳۵۰ - شاهنامه فردوسی : کتابت خفی ۵ شعبان ۸۳۹ ق
 ۱۴۳۵ م در موزه آثار اسلامی استانبول .
 (۲۳۱۱) ۱۳۵۱ - لمعات دیوان عراقی و عشق نامه : کتابت خفی
 ۲۲ محرم ۸۶۲ ق ۱۴۵۷ م در یونیورسیتی استانبول (خ ۸۷۹)
 (رك : ایران - هند)

(۲۳۱۲ - ۲۳۱۳) ۱۳۵۲ - ۱۳۵۳

- مخطوطات مظفر حسین بن محمد امین (قرن ۱۰)
 (۲۳۱۲) ۱۳۵۲ - یوسف وزلیخای جامی : کتابت خفی خوش
 با رقم او در تاریخ غره شعبان ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م . در موزه آثار اسلامی
 استانبول .
 (۲۳۱۳) ۱۳۵۳ - يك قطعه از يك مرقع همین موزه با رقم
 «مشقه مظفر حسین» (خ ۹۱۱)

(۲۳۱۴ - ۲۳۱۸) ۱۳۵۴ - ۱۳۵۸

- قطعات نستعلیق میر شیخ پورانی هروی :
 (۲۳۱۴ - ۲۳۱۸) ۱۳۵۴ - ۱۳۵۸ : پنج قطعه در مرقعات خزینه
 اوقاف وروان کوشکو استانبول . يك قطعه او مورخ ۹۶۸ ق ۱۵۶۰ م
 در آستان رضوی مشهد است (خ ۹۱۱)
 (رك : مرقع بهرام وسید احمد)

(۲۳۱۹) - ۱۳۵۹ -

دیوان حافظ بخط جعفر بایسنغری :

در موزه آثار اسلامی و ترك استانبول (سروی ۳۱۳۶)

(۲۳۲۰) - ۱۳۶۰ -

اربعین جامی بخط شاه محمود نشابوری :

مخطوطه ۶۸۱ E. H توپقاپوسرای استانبول . بر کاغذ زر افشان
مذهب و مزین ۱۹۵ × ۱۲۰ میلی هشت ورقی به خط خوش مرقوم
شاه محمود نشابوری در محرم ۹۴۲ ق ۱۵۳۵ م در تبریز (فهرست ۷)

(۲۳۲۱) - ۱۳۶۱ -

اربعین جامی بخط محمد القوامی الشیرازی (رك ۴۴۶)

مخطوطه ۳۲۷ R توپقاپوسرای، بر کاغذ زر افشان نسخه مذهب و
مزین . ۲۵۰ × ۱۶۸ میلی هشت ورقی ۳ سطر تعلیق و ده سطر نستعلیق
جمله ۱۳ سطر در هر صفحه . با رقم محمد القوام الشیرازی در سنه ۹۵۷ ق
۱۵۵۰ م (فهرست ۷)

۱ - از شماره ۱۳۶۰ تا ۱۴۸۲ آثار است که از فهرست مطبوع کتابخانه
موزه توپقاپوسرای (نسخ فارسی) تالیف فهمی ادهم کره‌تای یادداشت شده،
و این کتاب بزبان ترکی از طرف توپقاپوسرای موزه استانبول در سنه ۱۹۶۱ م
چاپ شده ۳۹۵ صفحه در بیان ۹۴۰ نسخه خطی فارسی (نمره ۱۲ نشرات
موزه توپقاپی سرای)

(۲۳۲۲) - ۱۳۶۲ -

حرز الامان من فتن آخر الزمان بخط سلطان محمد خندان هروی

تألیف ملا محسن واعظ کاشفی هروی، مخطوطه H ۱۱۷ توپقاپو،
۳۷۲ × ۲۲۸ میلی، ۲۸ ورق هر صفحه دو ستونی ۱۲ سطری. نوشته
سلطان محمد خندان در قرن دهم به نستعلیق خوش، نسخه مذهب و مرصع
(فهرست ۳۶)

(۲۳۲۳) - ۱۳۶۳ -

نفحات الانس جامی بخط عزالدین هروی:

مخطوطه A ۳۰۶۰ توپقاپو ۲۷۵ × ۱۷۰ م ۳۶۸ ورق ۱۵ سطری.
مرقومه رجب ۹۵۴ ق ۱۵۴۷ م به نستعلیق عزالدین محمد الهروی
(فهرست ۶۷)

(۲۳۲۴) - ۱۳۶۴ -

روضة الاحباب عطاء الله حسینی بخط علاء الدین :

مخطوطه A ۳۰۶۲ توپقاپو، ۳۰۵ × ۲۲۵ م ۶۲۲ ورق ۱۷
سطری . بقلم علاء الدین بن شیخ احمد الانحسیکتی در شوال ۹۵۴ ق
۱۵۴۷ م، دارای سر لوحه مذهب و جداول طلا، که غالباً ادامه مکتب
هرات در ماوراءالنهر است (فهرست ۶۸)

(رك : افغانستان ۳۷)

(۲۳۲۵) - ۱۳۶۵ -

نقحات و رشحات بخط محمد یوسف :

مخطوطه ۳۵۲ R توپقاپو، ۲۴۰ × ۱۷۵ م ۴۶۶ ورق ۱۷ سطری.
کتاب اول بخط محمد یوسف حسینی در سنه ۸۸۳ ق ۱۴۷۸ م نوشته
شده، دارای يك سر لوحه مرصع وصفحات مذهب و جداول لاجورد
(فهرست ۷۰)

(۲۳۲۶) - ۱۳۶۶ -

عجائب المخلوقات قزوینی :

مخطوطه توپقاپو ۴۰۱ H ۳۵۵ × ۲۴۵ م ۲۷۳ ورق ۱۷ سطری،
کتابت قرن ۱۰ ه. نسخه مذهب دارای ۷ سر لوحه و ۱۸۹ منظر مصور
منیاتور (فهرست ۷۷) رك ۷۳ ببعده.

(۲۳۲۷) - ۱۳۶۷ -

لوامع الاشراف جلال دوانی بخط میر کلنگی :

مخطوطه توپقاپو ۱۳۲۲ H ۲۹۵ × ۱۸۷ م ۱۲ ورق نستعلیق میر-
حسین کلنگی در سنه ۹۸۸ ق ۱۵۸۱ م (فهرست ۸۲) (رك : ۱۴۷۷)

(۲۳۲۸) - ۱۳۶۸ -

مقاصد الانحان عبدالقادر غیبی بخط محمد :

مخطوطه ۱۷۴۶ R توپقاپو ۳۱۰ × ۲۱۵ م ۷۹ ورق ۱۷ سطری.

خط محمد بن محمد بن الیاس در سنه ۸۳۸ ق ۱۴۳۸ م با عنوان و سر لوحه
مذهب وجداول لاجورد (فهرست ۱۰۶)

(۲۳۲۹) - ۱۳۶۹ -

قیافت نامه سید علی همدانی بخط نواسة میر علی حسینی :

مخطوطه ۱۳۵۱ E. H. توپقاپو، ۲۴۰ X ۱۵۰ م ۸ ورق ۱۱ سطری.

بخط محمد جعفر بن محمد باقر بن میر علی الحسینی هروی در قرن ۱۱
با سر لوحه مذهب و حواشی زرافشان (فهرست ۱۱۰) این خطاط نواسة
میر علی هروی سر حلقه مکتب هراتست.

(۲۳۳۰) - ۱۳۷۰ -

شاهنامه فردوسی بخط محمد بقال :

مخطوطه ۱۴۹۶ H توپقاپو، ۳۴۰ X ۲۵۰ م ۶۸۶ ورق ۴ ستونی

۲۱ سطری . بخط محمد بن محمد البقال (رك ۷۳) در ذیحجه ۸۶۸ ق
۱۴۶۴ م دارای دو سر لوحه و عناوین مذهب و ۳۰ مجلس مصور منیاتور
وجداول لاجورد (فهرست ۱۲۸)

(۲۳۳۱) - ۱۳۷۱ -

شاهنامه فردوسی بخط حاجی محمد مشهدی

مخطوطه ۱۴۸۰ H توپقاپو، ۳۴۰ X ۲۳۵ م ۵۲۷ ص ۴ ستونی

۲۵ سطری . بخط حاجی محمد الکاتب المشهدی در ذیحجه ۹۲۷ ق
۱۵۲۱ م دارای سر لوحه مذهب وجداول لاجورد و ۱۲۸ مجلس مصور
منیاتور (فهرست ۱۳۱)

(۲۳۳۲) - ۱۳۷۲ -

شاهنامه فردوسی بخط محمدالكاتب :

مخطوطه ۱۴۸۵ H توپقاپو، ۳۴۵ × ۲۰۵ م ۶۲۶ ص ۴ ستونی
 ۲۴ سطری. بخط محمد بن جمال الدين الكاتب در رجب ۹۲۸ ق
 ۱۵۲۲ م. دارای ۲ سرلوحه مذهب و ۴۳ مجلس منیاتور و جداول
 لاجورد (فهرست ۱۳۲)

(۲۳۳۳) - ۱۳۷۳ -

شاهنامه فردوسی بخط محمود بلخی :

مخطوطه ۱۵۱۴ H توپقاپو، ۵۵۰ × ۲۴۰ م ۵۱۳ صفحه ۴ ستونی
 ۲۵ سطری. بخط محمود بن محمد البلخی که در سنه ۹۴۲ ق ۱۵۴۰ م در
 بخارا نوشته و ۲ عنوان مذهب و ۳۶ مجلس مصور منیاتور و جداول
 لاجورد دارد (فهرست ۱۳۲)

(۲۳۳۴) - ۱۳۷۴ -

شاهنامه فردوسی بخط محمد باقی :

مخطوطه ۱۴۸۸ H توپقاپو، ۳۳۰ × ۲۰۱ م ۶۸۶ ورق ۴ ستونی
 ۲۳ سطری. بخط محمد باقی الكاتب برای کتابخانه ابو الغازی عبداللہ خان
 در سنه ۹۷۲ ق ۱۵۶۵ م نوشته شده که ۲ عنوان مذهب و يك سرلوحه و
 ۲۸ مجلس مصور منیاتور و جداول دارد (فهرست ۱۳۴)

(۲۳۳۵) - ۱۳۷۵ -

رباعیات عمر خیام بخط علی حسینی :

مخطوطه H ۸۱۱ توپقاپو ۲۷۵ × ۱۷۰ م ۴۰ ورق ۲ ستونی ۱۱
سطری. بخط خوش علی الحسینی در هرات بتاریخ ۹۲۴ ق ۱۵۱۸ م.
دارای سر لوحه مذهب و جداول لاجورد و يك منیاتور سبك به-زاد
(فهرست ۱۴۲)

(۲۳۳۶) - ۱۳۷۶ -

حديقة الحديقة عطار؟ بخط شمس الدین کرمانی :

مخطوطه R ۱۰۴۰ توپقاپو ۲۳۵ × ۱۵۵ م ۲۵ ورق ۳ ستونی ۱۱
سطری و بر حاشیه آن ۲۴ سطر دیگر هم دارد، بخط شمس الدین محمد-
الشریف الکرمانی (رك البم ۷ عدد ۳۲) که در سنه ۹۱۶ ق ۱۵۱۱ م در
هرات نوشته است. دارای اوراق و سر لوحه مذهب و جداول لاجوردین
(فهرست ۱۴۳)

(۲۳۳۷) - ۱۳۷۷ -

خمسة نظامی عصر تیموریه

مخطوطه R ۸۷۴ توپقاپو ۳۱۰ × ۱۹۰ م ۳۴۳ ورق ۴ ستونی ۲۱
سطری. که در ربیع الآخر ۸۸۱ ق ۱۴۷۶ م نوشته و آراسته شده، ۵ سر
لوحه مذهب و مرصع و ۱۶ مجلس منیاتور اسلوب عصر تیموریان دارد
(فهرست ۱۵۰)

(۲۳۳۸) - ۱۳۷۸ -

خمس نظامی بخط مرشد :

مخطوطه H ۷۵۴ توپقاپو ۳۴۵ x ۲۲۵ م ۳۶۵ ورق نستعلیق زیبای
۴ ستونی ۲۱ سطری مرشد الدین محمد الکاتب در شیراز در سنه ۸۸۸ ق
۱۴۸۳ م دارای سر لوحه ها و ۲۸ مجلس منیاتور و صفحات مذهب و
جداول لاجورد و جلد چرمی قهوه‌ئی . (فهرست ۱۵۱)

(۲۳۳۹) - ۱۳۷۹ -

خمس نظامی بخط محمد بن ابراهیم :

مخطوطه H ۷۶۸ توپقاپو ۳۰۵ x ۲۰۰ م ۳۳۲ ورق نستعلیق ۴
ستونی ۲۳ سطری کتابت محمد بن ابراهیم بن مسعود در سنه ۸۹۰ ق
۱۴۸۵ م مذهب دارای ۲ عنوان و ۵ سر لوحه مرصع و ۲۷ مجلس منیاتور
عصر تیموریان و جلد چرمی نخودی رنگ (فهرست ۱۵۱)

(۲۳۴۰) - ۱۳۸۰ -

خمس نظامی بخط علی بن حاجی مذهب :

مخطوطه H ۷۸۷ توپقاپو ۲۴۵ x ۱۶۵ م ۳۷۹ ورق ۴ ستونی ۱۹
سطری نستعلیق علی بن حاجی المذهب (غالباً حاجی محمد هروی) در
ذیحجه ۸۹۹ ق ۱۴۹۴ م دو عنوان و ۵ سر لوحه مذهب و ۲۵ مجلس منیاتور
و جلد چرمی دارد (فهرست ۱۵۲)

(۲۳۴۱) - ۱۳۸۱ -

خمس نظامی عصر تیموریه :

مخطوطه ۱۴۷ B توپقاپو ۳۳۵ X ۲۵۰ ورق ۴ ستونی ۲۱ سطری
نستعلیق خوش بدون امضا و تاریخ. نسخه نفیس مرصع وزیا دارای ۱۵
مجلس مصور منیاتور عصر تیموریه . (فهرست ۱۵۳)

(۲۳۴۲) - ۱۳۸۲ -

خمس نظامی عصر تیموریه :

مخطوطه ۱۴۶ B توپقاپو ۴۳۰ X ۲۷۵ م ۳۸۱ ورق ۴ ستونی
۲۰ سطری بدون رقم و تاریخ ولی مربوط قرن نهم هجری (۱۵ م) تخمین
می شود، دارای صفحات زرافشان به نستعلیق زیبا و خصایص هنری عصر
تیموریان با ۵ سر لوحه مذهب و مرصع و ۶۵ مجلس منیاتور و جلد
نفیس منقش (فهرست ۱۵۴)

(۲۳۴۳) - ۱۳۸۳ -

خمس نظامی عصر تیموریه :

مخطوطه ۷۷۵ H توپقاپو ۲۴۷ X ۱۷۰ م ۳۹۴ ورق ۴ ستونی ۱۹
سطری . به خط نستعلیق خوش در محرم ۹۰۳ ق ۱۴۹۷ م نوشته شده که
۲ عنوان مذهب و ۵ سر لوحه و ۲۸ مجلس مصور منیاتور عصر تیموریان
دارد (فهرست ۱۵۵)

- ۱۳۸۴ - (۲۳۴۴)

خمس نظامی بخط مثالی کاشانی :

مخطوطه ۱۴۵ B توپقاپو ۲۴۵ X ۱۷۰ م ۴۱۶ ورق ۲ ستونی ۱۷
سطری . به نستعلیق مثالی کاشانی در محرم ۹۰۴ ق ۱۴۹۸ م نوشته شده
که ۴ سرلوحة مذهب و ۱۵ مجلس مصور منیاتور اسلوب هرات و جلد
چرمی دارد . (فهرست ۱۵۵)

- ۱۳۸۵ - (۲۳۴۵)

خمس نظامی عصر تیموریه :

مخطوطه H ۷۶۹ توپقاپو ۲۸۵ X ۱۷۵ م ۴۰۲ ورق ۲ ستونی ۱۹
سطری . به نستعلیق خوب رجب ۹۰۵ ق (۱۵۰۰ م) نسخه مذهب دارای
۲ عنوان و ۵ سرلوحة و ۴۴ مجلس منیاتور عصر تیموریه و جداول
لاجورد و رنگین با جلد چرمی عنابی (فهرست ۱۵۵)

- ۱۳۸۶ - (۲۳۴۶)

خمس نظامی عصر تیموریه :

مخطوطه ۸۶۳ R توپقاپو ۲۴۵ X ۱۷۰ م ۳۲۹ ورق ۲ ستونی
۲۲ سطری . به نستعلیق ۹۰۶ ق ۱۵۰۱ م نسخه مذهب دارای ۲ عنوان و
۴ سرلوحة مرصع و ۱۸ مجلس منیاتور زیبای عصر تیموریه و جلد
چرمی (فهرست ۱۵۶)

- ۱۳۸۷ - (۲۳۳۷)

خمسه نظامی بخط مرشدالدین :

مخطوطه H ۷۸۴ توپقاپو ۲۵۵ X ۱۵۰ م ۵۸۲ ورق ۳ ستونی
 ۱۹ سطری. به نستعلیق مرشدالدین در سنه ۹۰۹ ق ۱۵۰۴ م مذهب دارای
 ۲ عنوان و ۵ سرلوحه و ۲۹ مجلس منیاتور با جلد چرمی (فهرست
 ۱۵۷)

- ۱۳۸۸ - (۲۳۳۸)

خمسه نظامی بخط سلطان علی مشهدی و کار بهزاد :

مخطوطه H ۹۵۷ توپقاپو ۳۰۰ X ۲۲۰ م ۴۸۸ ورق ۴ ستونی ۲۵
 سطری. به نستعلیق خوش سلطانعلی مشهدی برای شاه اسماعیل صفوی نوشته
 شده، و تذهیب آن را مولانا یاری در سنه ۹۱۶ ق ۱۵۱۰ م و تصاویر آنرا
 در سنه ۹۱۸ ق ۱۵۱۲ م بهزاد ساخته است. عناوین مذهب و ۵ سرلوحه
 مرصع و ۴۰ مجلس مصور منیاتور و جلد سیاه چرمی دارد (فهرست
 ۱۵۷)

- ۱۳۸۹ - (۲۳۳۹)

خمسه نظامی بخط مرشدالدین :

مخطوطه H ۷۷۰ ۳۰۰ X ۱۸۵ م ۳۹۳ ورق ۴ ستونی ۱۹ سطری.
 به نستعلیق خوش مرشدالدین محمد در سنه ۹۱۸ ق ۱۵۱۲ م نسخه مذهب
 ۲ عنوان و ۵ سرلوحه و ۲۹ مجلس منیاتور عصر صفوی و جلد چرمی
 دارد. (فهرست ۱۵۸)

(۲۳۵۰) - ۱۳۹۰ -

خمسه نظامی بخط مرشد عطار :

مخطوطه R ۸۶۰ توپقاپو ۳۲۰ X ۲۰۰ م ۴ ستونی ۱۹ سطری .
به نستعلیق مرشد کاتب عطار در سنه ۹۲۷ ق ۱۵۲۰ م نسخه مذهب دارای
۵ سر لوحه و ۲ عنوان و ۳۶ مجلس منیاتور نفیس صفوی با جداول آبی
ولاجورد و جلد قهوه‌ئی چرمی (ف ۱۵۹)

(۲۳۵۱) - ۱۳۹۱ -

خمسه نظامی بخط سلطان محمد نور :

مخطوطه H ۷۸۵ توپقاپو ۲۵۳ X ۱۶۵ م ۳۴۱ ورق ۴ ستونی ۲۱
سطری، به نستعلیق عالی سلطان محمد نور در سنه ۹۳۴ ق ۱۵۲۷ م نوشته
شده ۲ عنوان و ۵ سر لوحه مذهب وهشت مجلس منیاتور و جلد لاکه
منقش دارد (ف ۱۵۹)

(۲۳۵۲) - ۱۳۹۲ -

خمسه نظامی بخط یار محمد هروی :

مخطوطه R ۸۷۱ ۳۱۵ X ۱۸۵ م ۳۵۶ ورق دو ستونی ۲۱ سطری
به نستعلیق یار محمد الهروی در رمضان ۹۳۴ ق ۱۵۲۸ م دارای ۲ عنوان
و ۵ سر لوحه مذهب مرصع و ۲۶ مجلس منیاتور اسلوب صفوی و
جداول لاجورد و جلد چرمی (ف ۱۶۰) (رک : ۸۳)

(۲۳۵۳) - ۱۳۹۳ -

خمس نظامی بخط مرشد :

مخطوطه H ۷۶۰ توپقاپو ۳۲۰×۲۰۰ م ۲۰۱ ورق ۴ ستونی
 ۱۹ سطری . به نستعلیق مرشد الکاتب الشیرازی در جمادی الاولی ۹۴۱ ق
 ۱۵۳۴ م . دارای ۲ عنوان و ۵ سر لوحه مذهب و مرصع و ۳۰ مجلس
 منیاتور نفیس عصر صفوی با جداول لاجورد و جلد چرمی (فهرست
 ۱۶۰)

(۲۳۵۴) - ۱۳۹۴ -

همین کتاب بخط همین کاتب :

مخطوطه H ۷۵۸ توپقاپو ۲۲۴×۲۰۰ م ۲۰۲ ورق ۴ ستونی
 ۱۹ سطری . به نستعلیق زیبای مرشد الکاتب الشیرازی در ربیع الآخر
 ۹۴۵ ق ۱۵۳۸ م . دارای دو عنوان و ۵ سر لوحه مذهب و ۲۰ مجلس
 منیاتور نفیس، با جداول و سر لوحه لاجوردین و جلد چرمی (فهرست
 ۱۶۱)

(۲۳۵۵) - ۱۳۹۵ -

خمس نظامی بخط محسن سبزواری :

مخطوطه H ۷۸۰ توپقاپو ۲۵۵×۱۷۰ م ۲۵۵ ورق دو ستونی
 ۳۲ سطری با ۱۵ سطر حاشیه صفحات . به نستعلیق خوش محسن بن -
 لطف الله معاد الحسنی السبزواری در ذی قعدة ۹۶۸ ق ۱۵۶۱ م نسخه مذهب

دارای ۶ سر لوحه و ۵ مجلس منیاتور و جداول لاجوردین آبی با جلد
چرمی کار ایران (فهرست ۱۶۲)

(۲۳۵۶) - ۱۳۹۶ -

خمسه نظامی بخط خلیل جامی :

مخطوطه ۸۶۴ R توپقاپو ۲۵۰ × ۱۸۰ م ۲۹۳ ورق ۱۹ سطری.
بقلم نستعلیق خلیل بن درویش محمد الجامی در مشهد بتاریخ محرم
۹۷۹ ق ۱۵۷۲ م دارای ۴ سر لوحه و جداول رنگین و جلد چرمی قهوه‌ئی
(فهرست ۱۶۳) (رك : ۱۱۳ - ۱۱۵)

(۲۳۵۷) - ۱۳۹۷ -

لیلی مجنون نظامی بخط سلطان محمد ؟

مخطوطه ۸۷۹ R توپقاپو ۳۶۰ × ۲۴۰ م ۶۸ ورق کاغذ السوان
زرافشان ۴ ستونی ۱۷ سطری به نستعلیق زیبای سلطان محمد ؟ حدود
قرن دهم (۱۶ م) با سر لوحه مذهب و هشت مجلس منیاتور بسیار زیبا
(فهرست ۱۶۸)

(۲۳۵۸) - ۱۳۹۸ -

لیلی مجنون بخط میر شیخ سمرقندی :

مخطوطه ۷۳۱ H توپقاپو ۲۳۰ × ۱۶۳ م ۶۵ ورق ۴ ستونی ۱۷
سطری . به نستعلیق میر شیخ بن قتلغ حاجی بن عبدالله سمرقندی در

ربیع الآخر ۸۹۴ ق ۱۴۸۹ م با جلد چرمی (فهرست ۱۶۸)

(۲۳۵۹) - ۱۳۹۹ -

شرفنامه نظامی بخط احمد هروی:

مخطوطه R ۸۸۳ توپقاپو ۲۷۵ × ۱۷۰ م ۲۵۵ ورق ۲ ستونی ۱۲ سطری . بر کاغذ زرافشان الوان به نستعلیق بسیار زیبای احمد بن سلطان علی الهروی در سنه ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م مذهب دو عنوانی دارای هفت مجلس منیاتور کار هرات و جلد چرمی قهوه‌ئی (فهرست ۱۷۰)

(۲۳۶۰) - ۱۴۰۰ -

شرفنامه نظامی بخط شاه محمود :

مخطوطه E . H ۱۶۵۴ توپقاپو ۲۲۵ × ۱۳۵ م ۳۸ ورق ۱۲ سطری به نستعلیق خوب شاه محمود الکاتب حدود قرن دهم (۱۶ م) با سر لوحه مذهب و جلد چرمی و کاغذی . (فهرست ۱۷۰)

(۲۳۶۱) - ۱۴۰۱ -

سته عطار بخط عبدالملك :

مخطوطه A ۳۰۵۹ توپقاپو ۳۵۵ × ۴۲۵ م ۱۴۶۹ ورق ۲۵ سطری بر کاغذ الوان بخط نستعلیق بسیار زیبای عبدالملك در شوال ۸۴۱ ق ۱۴۸۸ م برای سلطان شاهرخ نوشته شده که سر لوحه‌های نفیس مذهب با جداول رنگین و لاجوردین و جلد نفیس چرمی قهوه‌ئی ضربی دارد (فهرست ۱۷۱)

(۲۳۶۲) - ۱۴۰۲ -

منطق الطیر عطار بخط عبدالرحیم خوارزمی :

مخطوطه ۱۰۴۲ R توپقاپو ۲۰۰ × ۱۳۷ م ۳۰ ورق ۲ ستونی ۹
سطری. بخط بسیار زیبای نستعلیق عبدالرحیم الخوارزمی در تیریز نوشته
و چهار مجلس منیاتور و صفحات مذهب بر کاغذ زرافشان و جلد سیاه
لاکی دارد (فهرست ۱۷۵) (رك : ۳/۱)

(۲۳۶۳) - ۱۴۰۳ -

جواهرالذات عطار بخط احمد هروی (رك : ۱۳۹۹)

مخطوطه ۱۰۴۴ R توپقاپو ۳۰۵ × ۱۸۵ م ۵۰ ورق دو ستونی
۱۰ سطری به نستعلیق احمد بن سلطان علی در سنه ۹۸۱ ق ۱۵۷۳ م دارای
سرلوحه و جداول مذهب و دو مجلس منیاتور با جلد چرمی (فهرست
۱۷۶)

(۲۳۶۴) - ۱۴۰۴ -

بلبل نامه عطار بخط حبیب سمرقندی :

مخطوطه H ۶۹۷ توپقاپو ۲۰۵ × ۱۲۵ م ۵۸ ورق ۲ ستونی ۱۷
سطری. به نستعلیق حبیب بن حسین سمرقندی در سنه ۸۷۱ ق ۱۴۶۶ م
دارای سرلوحه مذهب و جداول لاجورد و جلد چرمی قهوه‌ای
(فهرست ۱۷۶)

(۲۳۶۵) - ۱۴۰۵ -

دیوان کمال اصفهانی بخط شیخ محمود پیر بوداقي هروی (رك ۷/۱)
مخطوطه ۲۴۸۸ A توپقاچو ۲۵۲×۱۲۸ م ۲۴۰ ورق ۲ ستونی
۱۷ سطری . به نستعلیق زیبای شیخ محمود پیر بوداقي که در رجب
۸۶۶ ق ۱۲۶۲ م در بغداد نوشته و دارای سرلوحه‌ها و جداول مذهب و
رنگین است (فهرست ۱۷۶)

(۲۳۶۶) - ۱۴۰۶ -

مثنوی مولوی بخط ابوالقاسم :

مخطوطه ۱۳۵۷ A توپقاچو ۲۶۵×۳۱۸ م ۴ ستونی ۲۳ سطری.
به نستعلیق ابوالقاسم علی بن احمد بن عبدالوهاب، بتاریخ ۸ شوال
۸۵۳ ق ۱۲۳۲ م نوشته شده و سرلوحه‌ها و عناوین و صفحات مزین و
مذهب تقی با جلد چرمی قهوه‌ئی دارد (فهرست ۱۷۷)

(۲۳۶۷) - ۱۴۰۷ -

مثنوی مولوی بخط اسماعیل :

مخطوطه ۲۳۲ R توپقاچو ۲۶۳×۱۶۵ م ۵۱۸ ورق ۳ ستونی ۱۹
سطری و برحواشی ۳۳ سطر . به نستعلیق زیبای اسماعیل الکاتب در
ربیع الآخر ۸۵۰ ق ۱۴۴۶ م دارای ۶ سرلوحه و عناوین مذهب مرصع و
جلد تقیس چرمی (فهرست ۱۷۷)

(۲۳۶۸) - ۱۴۰۸ -

مثنوی مولوی بخط محمد مرشدی :

مخطوطه ۱۲۳۹ E. H. تویقاپو ۲۶۳ × ۱۶۵ م ۶۵۰ ورق ۳
ستونی ۱۶ سطری و ۱۰ سطری بیرون صفحه بخط نسخ خوب
ابوالمکارم محمد بن علی بن محمد المرشدی در رمضان ۸۶۲ ق ۱۲۵۷ م
با صحایف و عناوین مذهب و جداول لاجوردین و میاه (فهرست
(۱۷۸)

(۲۳۶۹) - ۱۴۰۹ -

مثنوی مولوی بخط نعیم الدین (رك : ۸۱)

مخطوطه ۵۰۴ M تویقاپو ۳۰۰ × ۱۷۰ م ۳۵۳ ورق ۲۱ سطری.
به نستعلیق زیبای نعیم الدین الکاتب بن الحاج صدر الدین، در رجب
۹۰۴ ق ۱۴۹۹ م با ۴ عنوان مذهب و صفحات مجداول لاجوردین و ملونو
جلد چرمی (فهرست ۱۸۰)

(۲۳۷۰) - ۱۴۱۰ -

مثنوی مولوی بخط مرشد الدین:

مخطوطه ۱۳۵۹ A تویقاپو ۲۹۵ × ۱۸۰ م ۳۷۵ ورق ۴ ستونی
۱۹ سطری، بخط مرشد الدین محمد در جمادی الاخری ۹۲۲ ق ۱۵۱۶ م
(فهرست ۱۸۰)

(۲۳۷۱) - ۱۴۱۱ -

کلیات سعدی بخط مرشد :

مخطوطه ۹۲۶. R توپقاپو ۲۷۵ × ۱۶۵ م ۴۷۳ ورق ۳ ستونی
 ۱۷ سطری. بخط مرشد الدین الکاتب شیرازی در محرم ۹۳۹ ق ۱۵۳۲ م،
 دارای ۱۸ سر لوحه و ۱۴ مجلس منیاتور اسلوب صفویه، نسخه مذهب
 و مرجع (فهرست ۱۸۷)

(۲۳۷۲) - ۱۴۱۲ -

کلیات سعدی کار هرات :

مخطوطه ۹۲۲. R توپقاپو ۲۴۸ × ۱۴۶ م ۳۲۵ ورق ۳ ستونی ۲۲
 سطری. بدون امضا و تاریخ، ولی کار هرات در حدود قرن دهم (۱۶ م)
 دارای ۳ سر لوحه و ۱۷ مجلس منیاتور و صفحات مذهب هنر هرات با
 جلد چرمی (فهرست ۱۸۸)

(۲۳۷۳) - ۱۴۱۳ -

گلستان و بوستان بخط مظفر علی :

مخطوطه ۲۴۰۶. Y توپقاپو ۱۹۰ × ۱۱۰ م ۱۳۹ ورق ۲ ستونی
 ۱۱ سطری. به نستعلیق زیبا با رقم «کاتب السلطانی مظفر علی» در سده
 ۹۷۵ ق ۱۵۶۷ م دارای سر لوحه مذهب و جداول لاجورد و جلد چرمی
 (فهرست ۱۹۱)

- ۱۴۱۴ - (۲۳۷۴)

گلستان سعدی بخط محمد صالح :

مخطوطه ۹۳۸. R ۳۲۵ X ۲۳۵ م ۱۲۲ ورق ۱۱ سطری . بخط
 نستعلیق محمد صالح بن محمد باقی در صفر ۹۹۱ ق ۱۵۸۳ م دارای
 ۶ مجلس منیاتور نفیس هرات و کاغذ اهارای وصالی و حواشی و
 صفحات مرصع (فهرست ۱۹۲)

- ۱۴۱۵ - (۲۳۷۵)

بوستان سعدی بخط شاه محمود :

مخطوطه ۹۳۰. R توپقاپو ۲۲۵ X ۱۳۰ م ۱۵۲ ورق ۲ ستونی ۱۴
 سطری . به نستعلیق زیبای شاه محمود نیشاپوری در مشهد در ماه رجب
 ۹۲۵ ق ۱۵۱۹ م نوشته شده و سر لوحه و جداول مذهب و جلد چرمی
 نخودی دارد (فهرست ۱۹۴)

- ۱۴۱۶ - (۲۳۷۶)

بوستان سعدی بخط پیرعلی جامی (رك : ۷۷۲)

مخطوطه ۶۸۱. H توپقاپو ۲۴۰ X ۱۵۰ م ۱۶۰ ورق ۲ ستونی
 ۱۴ سطری . به نستعلیق پیرعلی بن عبدالرحمن جامی در صفر ۹۴۰ ق
 ۱۵۶۳ م دارای صفحات مذهب و جداول لاجورد و جلد چرمی قهوه‌ئی
 (فهرست ۱۹۴)

- ۱۴۱۷ - (۲۳۷۷)

بوستان سعدی بخط علی :

مخطوطه ۹۳۱ . R . توپقاپو ۲۸۰ × ۱۸۰ م ۱۶۳ ورق ۲ ستونی

۱۳ سطری . به تعلق زیبای علی الکاتب در بخارا در سنه ۹۹۱ ق

۱۵۸۳ م نوشته شده، که صفحات و عناوین بسیار زیبای مذهب با ۶ مجلس

منیاتور و جلد چرمی بخارا دارد (فهرست ۱۹۶)

- ۱۴۱۸ - (۲۳۷۸)

بوستان سعدی بخط محمد رضا مهدی (رک : ۲۸)

مخطوطه ۹۳۵ . R . توپقاپو ۲۶۵ × ۱۷۰ م ۱۷۹ ورق ۲ ستونی

۱۱ سطری . بخط تعلق زیبای محمد رضا المشهدی در جمادی الاولی

۹۹۳ ق ۱۵۸۵ م . دارای صفحات مذهب و ۵ مجلس منیاتور زیبا که

حواشی آن منقوش و دارای صور حیوانات و گل و برگ است (فهرست

۱۹۶)

- ۱۴۱۹ - (۲۳۷۹)

بوستان کار هرات :

مخطوطه ۹۳۶ . R . توپقاپو ۳۳۰ × ۲۲۰ م ۲ ستونی ۱۵ سطری .

به تعلق زیبای قرن دهم (۱۶ م) دارای صفحات و عناوین زیبای

مذهب و سه مجلس منیاتور کار هرات یا بخارا (فهرست ۱۹۷)

(۲۳۸۰) - ۱۳۲۰ -

منتخب بوستان بخط محمد بدخشی (رك : ۵۰۶)

مخطوطه ۹۸۴ . R . توپقاپو ۲۶۰ × ۱۸۰ م ۳۶۲ ورق ۲ ستونی
 ۱۵ سطری . بخط زیبای نستعلیق محمد البدخشی الحسینی در سنه ۱۰۴۰
 ق ۱۲۹۹ م دارای سر لوحه مذهب برای سلطان بایزید دوم استنساخ شده
 (فهرست ۱۹۸)

(۲۳۸۱) - ۱۳۲۱ -

دیوان امیر خسرو بخط یار محمد هروی (رك : ۸۳)

مخطوطه ۹۷۱ . R . توپقاپو ۲۸۵ × ۱۸۰ م ۲۶۷ ورق ۱۵ سطری .
 بخط یار محمد الهروی در سنه ۹۳۴ ق ۱۵۲۷ م، دارای سر لوحه های
 رنگین آبی و لاجوردی و صفحات مذهب (فهرست ۲۰۱)

(۲۳۸۲) - ۱۳۲۲ -

خمس امیر خسرو بخط محمود کاتب (رك : ۳۷۸)

مخطوطه ۱۰۲۱ . R . توپقاپو ۳۶۷ × ۲۳۰ م ۱۹۰ ورق ۲ ستونی
 ۲۵ سطری . بخط محمود الکاتب در شوال ۸۶۷ ق ۱۳۶۳ م دارای ۶
 سر لوحه مذهب و جداول قرمز لاجوردی و ۸ مجلس میناتور (فهرست
 ۲۰۳)

- ۱۴۲۳ - (۲۳۸۳)

خمسه امیر خسرو بخط شاه محمود :

مخطوطه H. ۷۹۷ توپقابو ۲۹۰ X ۱۸۰ م ۲۱۹ ورق ۴ ستونی ۲۱
سطری . بخط شاه محمود نیشابوری در شوال ۹۲۷ ق ۱۵۲۱ م ،
دارای ۵ سر لوحه و صفحات مذهب و ۱۳ مجلس منیاتور (فهرست
(۲۰۵)

- ۱۴۲۴ - (۲۳۸۴)

خمسه امیر خسرو بخط محمد جنابدی :

مخطوطه R. ۱۰۲۹ توپقابو ۲۴۰ X ۱۷۰ م ۲۷۳ ورق ۴ ستونی
۱۷ سطری . به نستعلیق محمد بن اسحاق جنابدی در سنه ۹۷۹ ق
۱۵۷۱ م . دارای سر لوحه مذهب و دو مجلس منیاتور (فهرست
(۲۰۵)

- ۱۴۲۵ - (۲۳۸۵)

هشت بهشت امیر خسرو بخط سلطانعلی مشهدی :

مخطوطه H. ۶۷۶ توپقابو ۳۸۰ X ۲۶۰ م ۴۱ ورق ۴ ستونی
۲۳ سطری . بخط سلطان علی مشهدی در صفر ۹۰۲ ق ۱۴۹۶ م برای
سلطان محمد محسن خان کتابت شده و دارای صفحات مذهب تقیس
و دو مجلس منیاتور است (فهرست ۲۰۶)

- ۱۴۲۶ - (۲۳۸۶)

قرآن السعدین امیر خسرو بخط سلطان محمد نور:

مخطوطه ۸۷۱ H. توپقاپو ۲۶۸ X ۱۷۰ م ۱۳۸ ورق ۱۳ سطری.
به نستعلیق عالی زیبای سلطان محمد نور الکاتب در ۹۲۲ ق ۱۵۱۵ م.
دارای عناوین نفیس و ۳ مجلس منیاتور و صفحات مذهب و جلد چرمی
جگری (فهرست ۲۰۷)

- ۱۴۲۷ - (۲۳۸۷)

جام جم اوحدی بخط شیخ محمد انصاری (رك: ۵۰۷)

مخطوطه ۱۰۰۵ R. توپقاپو ۲۴۵ X ۱۴۳ م ۱۹۴ ورق ۲ ستونی
۱۲ سطری. به نستعلیق زیبای شیخ محمد فخرالدین احمد الانصاری
درسنه ۹۰۰ ق ۱۴۹۴ م دارای سرلوحه نفیس مذهب و جلد اول لاجورد
و جلد چرمی جگری (فهرست ۲۱۰)

- ۱۴۲۸ - (۲۳۸۸)

دیوان ابن یمین بخط سلطان محمد خندان:

مخطوطه ۱۰۰۱ R. توپقاپو ۲۳۵ X ۱۱۵ م ۱۴۷ ورق ۲ ستونی
۱۴ سطری. بخط نستعلیق زیبای سلطان محمد خندان در قرن نهم (۱۵ م).
(فهرست ۲۱۰) رك: ۱۲۱۶ ترکیه.

- ۱۴۲۹ - (۲۳۸۹)

همای و همایون خواجو کارهرات:

مخطوطه ۱۰۴۵ R. توپقاپو ۲۸۷ X ۱۹۰ م ۵۰ ورق ۴ ستونی ۲۵ سطری.

دارای سرلوحه نفیس و صحایف مذهب و سه مجلس منیاتور زیبای
کارهرات، بدون امضای کاتب به نستعلیق عالی زیبای قرن نهم (۱۵ م).
(فهرست ۲۱۱)

(۲۳۹۰) - ۱۴۳۰ -

مهر و مشتری عصار تبریزی بخط نعیم الدین کارهرات:

مخطوطه A ۳۵۶۳ توپقاپو ۲۱۵ × ۱۲۰ م ۱۹۱ ورق ۱۴ سطری.
به نستعلیق زیبای نعیم الدین الکاتب بن صدرالدین (رك : ۸۱ ترکیه)
در رمضان ۸۸۷ ق ۱۴۸۲ م دارای عناوین مذهب و ۱۱ مجلس منیاتور
نفیس کارهرات. این نسخه مربوط کتابخانه سلطان بایزید بن محمد
بوده و جلد چرمی جگری دارد. (فهرست ۲۱۳)

(۲۳۹۱) - ۱۴۳۱ -

مهر و مشتری عصار بخط محمدالحسین هروی :

مخطوطه R ۱۰۲۸ توپقاپو ۲۲۰ × ۱۳۵ م ۱۸۶ ورق ۲ ستونی
۱۴ سطری. به نستعلیق زیبای محمدالحسین بن حاجی محمد الهروی
درسنة ۹۷۹ ق ۱۵۷۱ م. دارای سرلوحه و جداول مذهب و جلد چرمی
سرخ (فهرست ۲۱۴)

(۲۳۹۲) - ۱۴۳۲ -

دیوان حافظ بخط جعفر حافظ (?)

مخطوطه R ۹۴۷ توپقاپو ۱۸۰ × ۱۱۵ م ۱۴۱ ورق ۲ ستونی
۱۵ سطری. به نستعلیق زیبای جعفرالحافظ درسنة ۸۲۲ ق ۱۴۱۹ م. دارای

سرلوحه و جداول مذهب و جلد چرمی. (فهرست ۲۱۶)
آیا کاتب این نسخه همان جعفر بایسنخری معروف هرات نیست؟

(۲۳۹۳) - ۱۴۳۳ -

دیوان حافظ بخط محمود هروی:

مخطوطه H ۱۰۱۵ توپقاپو ۱۹۵ × ۱۲۰ م ۱۶۴ ورق ۲ ستونی
۱۵ سطری. به نستعلیق شیخ محمود (رك ۳۵۴) در سنه ۸۷۰ ق ۱۴۶۶ م
در بغداد برای کتابخانه سلطان پیربوداق بهادر نوشته شده و سرلوحه
و عناوین مذهب رنگین با جلد چرمی دارد. (فهرست ۲۱۶)

(۲۳۹۴) - ۱۴۳۴ -

دیوان حافظ بخط مرشد (رك ۱۳۷۸)

مخطوطه R ۹۴۲ توپقاپو ۲۱۰ × ۱۲۰ م ۱۹۱ ورق ۲ ستونی
۱۲ سطری. بخط شیخ مرشد الدین در شیراز در ۹۰۶ ق ۱۵۰۰ م نوشته
شده، دارای سرلوحه و خاتمه و جداول مذهب لاجورد و آبی. (فهرست
۲۱۷)

(۲۳۹۵) - ۱۴۳۵ -

دیوان حافظ بخط قوام (رك ۴۴۶)

مخطوطه H ۱۰۰۹ توپقاپو ۲۶۷ × ۱۶۵ م ۲۳۰ ورق ۱۲ سطری
بخط نستعلیق خوب قوام بن محمد شیرازی در قرن ۹ ق (۱۴ م) دارای
سرلوحه و عناوین مذهب و ۴ مجلد منیاتور با جلد چرمی سرخ

(فهرست ۲۱۸)

- ۱۴۳۶ - (۲۳۹۶)

دیوان حافظ بخط احمد الحسینی:

مخطوطه ۱۰۱۲ H توپقاپو ۲۴۵ × ۱۶۰ م ۱۷۴ ورق ۱۲ سطری.

بخط نستعلیق احمد الحسینی المشهدی در قرن دهم (۱۶ م) دارای
سرلوحه و صحایف مذهب با جلد چرمی (فهرست ۲۱۹)

- ۱۴۳۷ - (۲۳۹۷)

دیوان سلطان احمد جلایر بخط عبیدالله:

مخطوطه ۹۰۹ H توپقاپو ۱۹۰ × ۱۲۴ م ۸۰ ورق ۱۷ سطری.

بخط نستعلیق عبیدالله بن علی الکاتب السطانی در سنه ۸۰۹ ق ۱۴۰۷ م
(فهرست ۲۲۳)

- ۱۴۳۸ - (۲۳۹۸)

دیوان بسحق بخط عبدالله سمرقندی:

مخطوطه ۹۸۱ H توپقاپو ۱۷۸ × ۱۱۵ م ۳۹ ورق ۱۵ سطری.

بخط عبدالله سمرقندی در ۸۴۸ ق ۱۴۴۴ م (فهرست ۲۲۵)

- ۱۴۳۹ - (۲۳۹۹)

کلیات کاتبی نشاپوری بخط میرک:

مخطوطه ۹۹۱ R توپقاپو ۲۰۳ × ۱۲۵ م ۳۴۶ ورق ۱۵ سطری.

به نستعلیق زیبای میرک در قرن ۹ (۱۵ م) با سرلوحه‌های نفیس مذهب

و جداول طلاکش لاجوردین و جلد منقش چرمی جگری . (فهرست
(۲۲۷)

(۲۴۰۰) - ۱۴۴۰ -

دیوان عصمت بخاری بخط نعیم (رك : ۸۱ - ۱۴۰۹)

مخطوطه H ۹۴۲ توپقاپو ۲۱۰ X ۱۴۰ م ۱۶۲ ورق ۱۲ سطری .
بخط نستعلیق بسیار زیبای نعیم الدین در ربیع الآخر ۸۹۹ ق ۱۴۹۴ م
دارای سر لوحه مذهب و جداول لاجورد و نه مجلس منیاتور نفیس با
جلد چرمی جگری (فهرست ۲۲۷)

(۲۴۰۱) - ۱۴۴۱ -

حسن و دل فتاحی نشاپوری بخط مرشد :

مخطوطه R ۱۰۳۳ توپقاپو ۲۱۰ X ۱۲۲ م ۲۳۶ ورق ۱۱
سطری . به نستعلیق خوب مرشد الکاتب در شیراز در سنه ۸۸۴ ق
۱۴۸۰ م نوشته شده، دارای صحایف و عناوین مذهب و یازده مجلس
منیاتور با جلد سیاه چرمی . (فهرست ۲۲۹)

(۲۴۰۲) - ۱۴۴۲ -

حائنامه محمود عارفی هروی بخط شاه محمود و حسن علی و کار بهزاد ؟

مخطوطه R ۱۰۴۶ توپقاپو ۲۴۳ X ۱۵۰ م ۲۷ ورق ۱۲ سطری،
بخط شاه محمود الکاتب در سنه ۹۵۶ ق ۱۵۴۹ م و یک رساله که در
مشهد بخط حاجی حسن علی نوشته و تذهیب شده، دارای سر لوحه

مذهب و حواشی نفیس منقش و مصور، که حالنامه هشت مجلس منیاتور
بهزاد دارد (فهرست ۲۲۹) (رك : ۶۴۳)

(۲۴۰۳) - ۱۴۴۳ -

حالنامه بخط عالی حسینی در هرات :

مخطوطه H ۸۳۵ توپقاپو ۲۳۵ X ۱۳۷ م ۲۰ ورق ۱۴ سطری
بخط نستعلیق بسیار زیبای عالی الحسینی در هرات ۹۳۱ ق ۱۵۲۵ م.
دارای سر لوحه نفیس مذهب و جلد اول لاجورد، که يك امضای شاه
محمد خدا بنده در سنه ۹۸۷ ق ۱۵۸۰ م هم دارد با جلد چرمی سرخ
(فهرست ۲۲۹)

(۲۴۰۴) - ۱۴۴۴ -

دیوان شاهی بخط سلطان عالی مشهدی (رك : ۷۲۸)

مخطوطه H ۱۰۹۱ توپقاپو ۲۶۵ X ۱۷۵ م ۵۲ ورق ۱۶ سطری.
به نستعلیق زیبای عالی سلطان عالی مشهدی در هرات بتاریخ ۹۲۱ ق
۱۵۱۶ م نوشته شده، دارای صفحات و عناوین مذهب و حواشی منقوش
و منیاتور عالی (فهرست ۲۳۱)

(۲۴۰۵) - ۱۴۴۵ -

دیوان شاهی بخط شاه محمد (رك : ۸۶)

مخطوطه R ۹۹۹ توپقاپو ۲۹۵ X ۱۸۰ م ۴۷ ورق ۱۴ سطری.
به نستعلیق زیبای عالی شاه محمد در شوال ۹۴۹ ق ۱۵۴۳ م، دارای

سر لوحه و جداول مذهب رنگین با جلد لاکی سیاه منقش . (فهرست ۲۳۱)

(۲۴۰۶) - ۱۴۴۶ -

کلیات جامی بخط حسین در هرات :

مخطوطه ۸۸۶ R توپقاپو ۳۳۰ X ۱۴۰ م ۹۰۰ ورق ۲۵ سطری .
 به نستعلیق زیبای حسین بن محمد بن شریف الحسینی در هرات بتاریخ
 ۹۳۱ ق ۱۵۲۴ م . دارای سی سر لوحه مذهب و جداول لاجورد و آبی
 کار هرات با جلد لاکی سیاه ضربی (فهرست ۲۳۵)

(۲۴۰۷) - ۱۴۴۷ -

دیوان جامی بخط نعیم (رك : ۱۴۴۰)

مخطوطه ۹۵۴ R توپقاپو ۲۳۰ X ۱۳۰ م ۳۱۸ ورق ۱۵ سطری .
 به نستعلیق زیبای نعیم الدین الکاتب قرن نهم (۱۵ م) دارای صحایف مذهب
 و جداول لاجورد و جلد چرمی . (فهرست ۲۳۸)

(۲۴۰۸) - ۱۴۴۸ -

دیوان جامی بخط اظهر (رك : ۱۰۴)

مخطوطه ۲۵۴۰ A توپقاپو ۲۲۰ X ۱۳۰ م ۲۱۹ ورق ۱۷ سطری
 به نستعلیق زیبای اظهر الکاتب السلطانی در قرن نهم (۱۵ م) دارای سر-
 لوحه های مذهب و خاتمه مزین با جداول زنگاری و آبی و جلد چرمی
 جگری (فهرست ۲۴۰)

(۲۴۰۹) - ۱۴۴۹ -

غزلیات جامی بخط مجنون رفیقی

مخطوطه ۱۴۲ B توپقاپو ۳۳۰ X ۲۲۵ م ۳۵۲ ورق ۱۵ سطری.
 بخط مجنون الرفیقی قرن ۹ (۱۵ م) دارای سر لوحه و جداول مذهب
 لاجوردی (فهرست ۲۴۳)

(۲۴۱۰) - ۱۴۵۰ -

غزلیات جامی بخط سلطان علی

مخطوطه ۹۸۵ H توپقاپو ۳۰۳ X ۲۱۵ م ۱۳۴ ورق ۱۲ سطری.
 بخط نستعلیق زیبای سلطان علی در قرن ۱۰ (۱۶ م) دارای سر لوحه
 مذهب منقش و دو مجلس منیاتور با جداول لاجوردین و جلد منقش
 لاکى سیاه (فهرست ۲۴۳)

(۲۴۱۱) - ۱۴۵۱ -

هفت اورنگ جامی بخط محمدکار هرات :

مخطوطه ۹۱۲ R توپقاپو ۲۴۵ X ۲۹۲ ورق ۴ ستونی ۲۱
 سطری . به نستعلیق محمد بن عبدالرزاق الطیب در جمادی الآخره
 ۹۳۰ ق ۱۵۲۴ م. دارای ۹ سر لوحه مذهب و مرصع و ۱۴ مجلس منیاتور
 کار هرات با صفحات مجدول لاجوردین و آبی و جلد چرمی ضربی .
 (فهرست ۲۴۵)

(۲۴۱۲) - ۱۴۵۲ -

هفت اورنگ جامی بخط شیخ محمد :

مخطوطه ۸۹۰ R توپقاپو ۳۰۰ X ۲۱۰ م ۳۴۴ ورق ۴ ستونی
 ۱۸ سطری . بخط شیخ محمد بن حسین الکاتب اللاری در رمضان ۹۵۸ ق
 ۱۵۵۱ م . دارای سر لوحه مذهب و جداول رنگین مطلا و جلد چرمی .
 (فهرست ۲۴۵)

(۲۴۱۳) - ۱۴۵۳ -

هفت اورنگ بخط سلطان علی :

مخطوطه ۸۸۸ R توپقاپو ۴۳۵ X ۲۸۰ م ۱۷۰ ورق ۴ ستونی
 ۲۵ سطری . بخط سلطان علی المشهدی در ۹۱۲ ق ۱۵۰۶ م . دارای
 ۵ سر لوحه مذهب و ۱۷ مجلس منیاتور با حواشی منقش و جداول
 لاجوردین و جلد چرمی (فهرست ۲۴۷)

(۲۴۱۴) - ۱۴۵۴ -

هفت اورنگ بخط عبدی (رک ۸/۳۸)

مخطوطه ۸۰۴ H توپقاپو ۲۷۰ X ۱۸۰ م ۱۹۴ ورق ۴ ستونی
 ۲۱ سطری . به نستعلیق عبدی نشاپوری در سنه ۹۲۹ ق ۱۵۲۲ م ،
 دارای جداول و ۴ سر لوحه مذهب و ۶ مجلس منیاتور و جلد لاک-ی
 ضربی (فهرست ۲۴۷)

(۲۴۱۵) - ۱۴۵۵ -

هفت اورنگ بخط سلطان محمد :

مخطوطه H ۸۰۵ توپقاپو ۲۴۰ × ۱۷۵ م ۲۱۰ ورق ۴ ستونی
۱۹ سطری . بخط سلطان محمد الکاتب در ۹۴۴ ق ۱۵۳۷ م ، دارای
چهار سر لوحه مذهب و ۸ مجلس منیاتور و جداول لاجورد و آبی و
جلد چرمی جگری . (فهرست ۲۴۸)

(۲۴۱۶) - ۱۴۵۶ -

هفت اورنگ بخط میر محمد و کار هرات :

مخطوطه R ۸۹۲ توپقاپو ۲۴۵ × ۱۶۴ م ۲۲۲ ورق ۴ ستونی
۱۹ سطری . بر کاغذ زرافشان و خط نستعلیق زیبای میر محمد در قرن
۱۰ (۱۶ م) دارای ۴ سر لوحه و عناوین و جداول مذهب و ۳۰ مجلس
منیاتور نفیس کار هرات و جلد منقش سیاه لاک (فهرست ۲۴۸)

(۲۴۱۷) - ۱۴۵۷ -

هفت اورنگ کار هرات :

مخطوطه R ۹۱۱ توپقاپو ۳۰۰ × ۱۸۵ م ۱۷۲ ورق ۴ ستونی
۲۳ سطری . بدون تاریخ و امضاء، دارای سر لوحه و جداول مذهب و
شش مجلس منیاتور زیبای کار هرات در قرن ۱۰ (۱۵ م) . (فهرست
۲۴۹)

(۲۴۱۸) - ۱۴۵۸ -

هفت اورنگ بخط سلطان محمد نور:

مخطوطه R ۸۹۵ توپقاپو ۲۷۵ X ۱۷۵ م ۲۳۵ ورق ۲ ستونی
 ۱۵ سطری. به نستعلیق سلطان محمد نور الکاتب در سنه ۹۲۵ ق ۱۵۱۹ م،
 دارای جداول و دو سر لوحه مذهب و ۸ مجلس منیاتور، برای کتابخانه
 سلطان ابوالغازی عبداللہ بهادر خان با حواشی منقش رنگین. (فهرست
 ۲۴۹)

(۲۴۱۹) - ۱۴۵۹ -

تحفة الاحرار جامی بخط سلطان محمد نور:

مخطوطه H ۷۳۸ توپقاپو ۲۳۵ X ۱۴۷ م ۶۸ ورق ۲ ستونی
 ۱۴ سطری. به نستعلیق زیبای سلطان محمد نور بر کاغذ زرافشان
 دارای حواشی مذهب نفیس منقوش و جداول لاجورد مطلا با جلد
 لاکی زیبای منقش. (فهرست ۲۵۱)

(۲۴۲۰) - ۱۴۶۰ -

تحفة الاحرار جامی بخط محمد قاسم شادیشاه:

مخطوطه H ۶۸۲ توپقاپو ۲۶۰ X ۱۱۰ م ۲ ستونی ۱۴ سطری.
 به نستعلیق عالی زیبای محمد قاسم بن شادیشاه (رك : ۳۹۶) که در سنه
 ۹۲۹ ق ۱۵۲۲ م در هرات نوشته شده و کاغذ رنگین اھاری با صحائف
 مذهب و جلد سیاه چرمی دارد (فهرست ۲۵۱)

(۲۴۳۱) - ۱۴۶۱ -

سبحةالابرار جامی بخط محمود :

مخطوطه ۸۹۹ R توپقاپو ۲۴۰ × ۱۵۵ م ۱۰۴ ورق ۲ ستونی
۱۵ سطری . بامضای محمود بن میرک بایک مجلس منیاتور عهد
صفوی (فهرست ۲۵۳)

(۲۴۳۲) - ۱۴۶۲ -

سبحةالابرار بخط باباشاه (رك ۶۰۹)

مخطوطه ۹۱۵ R توپقاپو ۲۹۵ × ۱۶۵ م ۵۰ ورق ۱۲ سطری.
به نستعلیق عالی زیبای باباشاه بن سلطان عالی در ربیع الاول ۹۸۹ ق
۱۵۸۱ م . دارای سرلوحه مذهب و جداول رنگین و جلد زیبای چرمی.
(فهرست ۲۵۴)

(۲۴۳۳) - ۱۴۶۳ -

سبحةالابرار بخط شاه محمود (رك ۶۴۳)

مخطوطه ۹۱۰ توپقاپو ۲۳۵ × ۱۴۰ م ۱۵۰ ورق ۱۴ سطری به
نستعلیق عالی زیبای شاه محمود نشابوری در شوال ۹۳۱ ق ۱۵۲۵ م با
سرلوحه زیبای مذهب و جداول و حواشی و منیاتور نفیس کار هرات
و جلد لاکی منقش زیبا (فهرست ۲۵۵)

(۲۴۲۴) - ۱۴۶۴ -

سبحة الابرار بخط محمد قاسم جامی :

مخطوطه H ۷۲۵ توپقاپو ۲۵۰ X ۱۴۲ م ۱۵ سطری به نستعلیق
زیبای محمد قاسم الجامی در سنه ۹۴۸ ق ۱۵۴۲ م دارای سر لوحه مذهب
و ۵ مجلس منیاتور و جلد سیاه لاکی ضربی . (فهرست ۲۵۶)

(۲۴۲۵) - ۱۴۶۵ -

سبحة الابرار بخط شاه محمود مشهدی :

مخطوطه H ۸۱۲ توپقاپو ۲۵۷ X ۱۵۳ م ۱۷۷ ورق ۲ ستونی
۱۲ سطری . به نستعلیق زیبای شاه محمود الکاتب المشهدی در شیراز
۹۷۵ ق ۱۵۶۷ م . با کاغذ وصلی زرافشان و سر لوحه مذهب و جداول
رنگین و ۸ مجلس منیاتور زیبا و جلد چرمی . (فهرست ۲۵۶)

(۲۴۲۶) - ۱۴۶۶ -

سبحة الابرار بخط معزالدين (رك : ۱۲۳۸)

مخطوطه R ۹۰۷ توپقاپو ۲۶۵ X ۱۶۰ م ۱۷۵ ورق ۲ ستونی
۱۲ سطری به نستعلیق زیبای معزالدين محمد الحسینی در ۹۸۲ ق ۱۵۷۴ م .
دارای ۲ سر لوحه مرصع مذهب و هفت مجلس منیاتور و جداول
لاجوردین مطالا (فهرست ۲۵۷)

(۲۴۲۷) - ۱۴۶۷ -

آثار مغفر بخط محیی هروی :

مخطوطه H ۱۲۳۳ توپقاپو ۳۳۵ X ۲۳۰ م ۱۸۹ ورق ۱۷ سطری.
 به نستعلیق زیبای محیی الکاتب هروی در ذیقعه ۹۷۵ ق ۱۵۶۸ م. با
 سر لوحه و جداول مذهب و مزین و ۷ مجلس منیاتور کارهرات. و جلد سیاه
 لاکی منقش (فهرست ۲۶۰)

(۲۴۲۸ - ۲۴۲۹) - ۱۴۶۸ - ۱۴۶۹ -

دیوان سلیمی (سلطان سلیم) بخط عبدالواحد

۱۴۶۸ - مخطوطه R ۷۳۷ توپقاپو ۲۱۵ X ۱۳۵ م ۲۴ ورق
 ۱۳ سطری .

۱۴۶۹ - مخطوطه R ۷۳۸ توپقاپو ۲۵۰ X ۱۶۰ م ۳۲ ورق
 ۱۲ سطری .

این هر دو نسخه مذهب و مرصع به نستعلیق عالی زیبای
 عبدالواحد المشهدی نوشته شده که تاریخ ندارد (فهرست ۲۶۲)

(۲۴۳۰) - ۱۴۷۰ -

تیمور نامه هاتفی بخط محمود هروی :

مخطوطه H ۱۵۹۴ توپقاپو ۲۵۵ X ۱۶۵ م ۱۶۶ ورق ۲ ستونی
 ۱۵ سطری . به نستعلیق زیبای کاتب محمود بن نظام الهروی در بخارا
 در ذیقعه ۹۴۷ ق ۱۵۴۰ م نوشته شده ، دارای سر لوحه و جداول
 مذهب و مرصع و ۹ مجلس منیاتور زیبای کار بخارا . (فهرست ۲۶۴)

(۲۴۳۱) - ۱۴۷۱ -

تیمور نامه بخط شاه محمود مشهدی :

مخطوطه ۱۴۶۵ H توپقاپو ۲۴۵ × ۱۴۸ م ۱۱۸ ورق ۱۵
سطری به نستعلیق عالی زیبای شاه محمودالمشهدی در ذیقعدہ ۹۵۲ ق
۱۵۴۶ م . دارای سر لوحه مذهب و جلد چرمی جگری . (فهرست
(۲۶۵)

(۲۴۳۲) - ۱۴۷۲ -

سلسلهالذهب جامی بخط علی رضا مشهدی (رك ۲۴۳۹)

مخطوطه ۸۹۷ R توپقاپو ۲۵۰ × ۱۷۵ م ۷۸ ورق ۲ ستونی
۱۳ سطری، به نستعلیق زیبای علی رضا الکاتب در رجب ۹۷۶ ق ۱۶۶۸ م.
دارای سر لوحه و جداول مذهب و ۴ مجلس منیاتور زیبا و جلد نفیس
چرمی (فهرست ۲۵۰)

(۲۴۳۳) - ۱۴۷۳ -

دیوان هلالی بخط یاری هروی (رك : ۱۲۴۷)

مخطوطه ۱۰۱۲ R توپقاپو ۳۰۰ × ۱۹۰ م دارای صفحات
مجدول مذهب ۱۱ سطری با سر لوحه مرصع، به نستعلیق زیبای یاری-
الکاتب ۹۶۲ ق ۱۵۵۴ م و يك مجلس منیاتور زیبا (فهرست ۲۶۶)

(۲۴۲۳) - ۱۴۷۳ -

دیوان هلالی بخط محمود شهابی :

مخطوطه ۱۰۳۴ R توپقاپو ۲۶۵ X ۱۷۰ م ۴۶ ورق ۲ ستونی
۱۲ سطری . به نستعلیق زیبای محمود بن اسحاق الشهابی الهروی در
۹۹۱ ق ۱۵۸۳ م .

دارای صحایف زرافشان و سر لوحه و جداول مذهب رنگین
نفیس (فهرست ۲۶۷)

(۲۴۲۵) - ۱۴۷۵ -

صفات العاشقین هلالی بخط محمد (رك : ۴۴۰)

مخطوطه ۹۱۸ R توپقاپو ۲۴۵ X ۱۵۵ م ۵۸ ورق ۲ ستونی
۱۲ سطری . به نستعلیق زیبای محمد الکاتب در شعبان ۹۳۹ ق ۱۵۸۱ م،
دارای سر لوحه و جداول مذهب لاجورد که منیاتورهای سبك صفوی آنرا
عبدالله شیرازی ساخته و جلد چرمی منقش زیبا دارد (فهرست ۲۶۸)

(۲۴۳۶) - ۱۴۷۶ -

صفات العاشقین بخط سلطان محمد خندان (رك : ۱۲۱۶)

مخطوطه ۱۰۳۶ R توپقاپو ۲۲۵ X ۱۴۵ م ۵۶ ورق ۲ ستونی
۱۱ سطری . به نستعلیق سلطان محمد خندان در سنه ۹۹۲ ق ۱۵۸۴ م .
دارای سر لوحه و جداول مذهب و جلد چرمی سیاه ضربی . (فهرست
۲۶۸)

(۲۴۳۷) - ۱۴۷۷ -

اظهار المضمرة احمد الحسينى بخط مير كلنگى؟

مخطوطه B ۱۴۸ توپقاپو ۲۶۰ × ۱۷۵ م ۲۱ ورق ۱۳ سطرى .
به نستعلیق مير حسين الحسينى . داراى حواشى منقش زرافشان . در سینه
۹۴۹ ق ۱۵۴۲ م نوشته شده است . (فهرست ۲۷۰)

(۲۴۳۸) - ۱۴۷۸ -

شاهنامه قاسم جنابادى بخط محمد قوام :

مخطوطه R ۱۵۴۹ توپقاپو ۲۳۰ × ۱۴۵ م ۱۹۰ ورق ۲ ستونى
۹ سطرى . به نستعلیق زيباى محمد القوام ، داراى سرلوحه و صحايف
مجدول مذهب و ۱۰ مجلس منياتور . (فهرست ۲۷۲)

(۲۴۳۹) - ۱۴۷۹ -

نقش بدیع محمد غزالى مشهدى بخط سلطان محمد خندان :

مخطوطه R ۱۰۳۸ توپقاپو ۲۳۰ × ۱۵۸ م ۳۸ ورق ۲ ستونى ۱۲
سطرى . به نستعلیق زيباى سلطان محمد خندان در شهر سبزوار ۹۸۲ ق
۱۵۷۴ م با سرلوحه مذهب و جداول لاجورد و ۲ مجلس منياتور و جلد
چرمى جگرى (فهرست ۲۷۲)

(۲۴۴۰) - ۱۴۸۰ -

مجموعه اشعار بخط شاه محمود نساپورى :

مخطوطه R ۹۵۷ توپقاپو ۲۶۵ × ۱۷۷ م ۲۸ ورق ۱۲ سطرى .

به نستعلیق زیبای عالی شاه محمود نشابوری بدون تاریخ . دارای سر
لوحة مذهب و جداول لاجورد و يك پورتريت عمل علی الحسینی بسا
جلد منقش سیاه لاکی (فهرست ۳۱۳)

(۲۴۴۱) - ۱۴۸۱ -

نفحات الانس جامی بخط درویش احمد :

مخطوطه ۱۴۰۷ A توپقاپو ۲۶۰ × ۱۵۵ م ۳۴۲ ورق ۱۹ سطری،
به نستعلیق درویش احمد بن شیخ حسن قرن دهم (۱۶م) دارای سر لوحه
مذهب و جداول لاجورد . امضای مالک کتاب شریف بن عبدالغنی
۹۱۴ ق ۱۵۰۸ م و محمود ناردوی ۱۰۰۰ ق ۱۵۹۱ م هم دارد . (فهرست
۳۲۴)

(۲۴۴۲) - ۱۴۸۲ -

اساس الاقتباس بخط محمد بدخشانی :

مخطوطه ۳۴۴۴ A توپقاپو ۳۰۵ × ۱۸۳ م ۲۲۷ ورق ۲۳ سطری .
به نستعلیق محمد البدخشانی در ماه صفر ۸۸۰ ق ۱۴۷۵ م (فهرست ۳۲۵)
(رك : ۵۰۶ - ۱۴۲۰ ترکیه)

(۲۴۴۳) - ۱۴۸۳ -

شاهنامه فردوسی کار مدرسه شیراز

مخطوطه توپقاپو، کتابت ۷۷۲ ق ۱۳۷۰ م .

منظری بسیار عالی و نفیس ده رنگه ازین نسخه در هنرهای زیبای

عرب و ایران (شکل ۸۲) با رنگهای اصیل آن چاپ شده که بهرام گور با اژدهای مهیب افسانوی با تیر و کمان میجنگد. رنگ آمیزی تمام این منیاتور عالی نهایت اصیل و دارای الوان سرد و گرم است.

تخیل شکل و دهان و دندان و پای و دم و برخی از لواحق لامسه بدن این اژدهای مهیب و کشیدن خصائص و پیچ و خم هیکل مهیب آن و مخصوصاً رنگ آمیزی بدن اژدها با لون لاجورد سیاه گون و خطوط بسیار ریزه آن با طلای خفیف و زمینه خاکی این رزمگاه و شطارت سوار کماندار با جهش اسب سیاه تازنده در زیر آسمان نیلگون دیدنی و ستودنیست و مهارت مصور چیره دست آنرا نمایندگی میکند، و از نفایس آثار مقدم بر مکتب هراتست که هنرمندان این مکتب در تحت تأثیر آن بوده اند، و شکل اژدها را از روی آن تخیل و تصویر کرده اند، که در آثار متعدد مابعد تقلید آن دیده می شود.

(۲۴۴۲) - ۱۴۸۴ -

شاهنامه توپقا پوسرای :

از سوابق هنری مکتب هرات در مکتب شیراز که بیش از ده نسخه خطیست، یکی همین مخطوطه است که در سنه ۱۳۳۰ م ۷۳۱ ق نوشته و پیراسته شده است.

در کتاب هنرهای زیبای عرب و ایران يك منظر (شکل ۹۹) از مردن طوس و فریبرز و گیو و بیژن در میان برف برنگ سیاه طبع شده که چهره کشی آن با البسه و خود وزره و غیره کاملاً ایرانیست و کوههای پر برف را هم عیناً بشکل طبیعی کوهسار دارای قله های متعدد اهرامی

صورت کشیده، که پیش از سنت هنری کوههای اسفنجی مکتب هرات است.

(۲۴۴۵) - ۱۴۸۵ -

دیوان امیر خسرو

به نستعلیق زیبا نوشته ۸۲۲ ق در کتابخانه عامه بیورسه ترکیه، دارای جلد زیبای روغنی که يك غزل امیر خسرو در آن بین نقاشی نوشته شده است.

سویدن

(۲۴۴۶) - ۱ -

جلال و جمال محمد آصفی بخط سلطان علی قائنی :

در کتابخانه شاهی اوپسالا (سویدن) که بقلم سلطان علی در سنه
۹۰۸ ق ۱۵۰۲ م در دار السلطنه هرات نوشته شده و يك مجلس منیاتور
سال ۹۰۹ ق ۱۵۰۳ م و دیگری از سنه ۹۱۰ ق ۱۵۰۴ م هم دارد (سروی
۱۸۵۷)

این نسخه مثنوی جلال و جمال محمد آصفی است که بسیار
نقیس و مشحون به مجالس تصویر و تذهیب عالیست و صفحات مصور
آن با مقدمه و توصیف نسخه بسال ۱۹۴۸ م در اوپسالا چاپ عکسی
شده است، و هم فقط يك صفحه مصور آن در سروی هنر ایران چاپ
سیاه خورده (لوحه ۸۸۴) که در منظر نگاری و تزئین بی نظیر است .
به عقیده دکتور مهدی بیانی، خطاط این نسخه که «سلطان
علی» امضاء کرده، بنا بر تشابه خط با آثار باقی مانده سلطان علی قائنی
همین شخص است نه سلطان علی مهدی . (خ ۲۴۰)

(۲۴۴۷) - ۲ -

شاه و گدای هلالی بخط شاه محمود :

در موزه ملی استکهلم که در آخر رقم : « شاه محمود نشابوری
شاهی» دارد. (خ ۳۰۳)

فرانسه

(۲۴۴۸) - ۱ -

خمسه نظامی کار محمود مذهب

در بخارا برای عبدالعزیز خان شیبانی نوشته شده و دوام مکتب
هنری بهزاد است تصاویر آن امضای محمود مذهب ۹۵۲ ق = ۱۵۴۵ م
دارد (رك : ایران)

(کتابخانه ملی پاریس)

(۲۴۴۹) - ۲ -

خمسه جامی (کار محمود)

کار محمود مذهب، ادامه مکتب هرات در بخارا .
(کتابخانه ملی پاریس - سروی ۱۸۲۰)

(۲۴۵۰) - ۳ -

يك غزل شاهی (کار محمود)

در ۹۲۰ ق = ۱۵۱۴ م کار محمود مذهب در همین کتابخانه .

(۲۴۵۱) - ۴ -

گوی وچوگان عارفی (رك : ایران)

کتابت جلی عالی با رقم علی الحسینی (میر علی هروی) که در ۹۲۹ ق = ۱۵۲۲ م در هرات نوشته شده و در کتابخانه جهانگیر پادشاه هند بود و بعد بدست فتح علی شاه قاجار افتاد، و بعد از آن در پاریس پیش M . L . Cartier بود (خوشنویسان ۵۱۴)

(۲۴۵۲) - ۵ -

دیوان حافظ (بهزاد ؟)

برای سام میرزا صفوی برادر جوان شاه طهماسب در حدود ۹۴۲ ق = ۱۵۳۵ م بامضای بهزاد ترتیب شده، ولی آنرا کار شیخ زاده دانسته‌اند و يك صفحه آن که خصائص مکتب تبریز و تعقیب هنر هرات دارد در سروی هنر ایران سیاه چاپ شده است (لوحه ۸۹۵) و لوحه ۹۰۰ همین کتاب منظر زیبای رنگین در بار سام میرزا است که رقم سلطان محمد دارد و از بهترین آثار شاگردان هنر هرات در تبریز شمرده می‌شود.

(کلکسیون لویی کارتیه در پاریس - سروی ۱۸۷۲)

(۲۴۵۳) - ۶ -

تصویر شهزاده صفوی (کار عبدالعزیز)

در کتابخانه ملی پاریس تصویر يك شهزاده صفوی موجود است

که بران عمل خواجه عبدالعزیز شاگرد بهزاد نوشته‌اند ، ولی این نوشته از خود خواجه نیست . (سروی ۱۸۷۳)

(۲۴۵۴) - ۷ -

شاهنامه (کار عبدالعزیز)

يك شاهنامه نامكمل كتابخانه ملی پاریس هم عمل همین عبدالعزیز
شمرده شده .

(سروی ۱۸۷۴)

(۲۴۵۵) - ۸ -

شاهنامه فردوسی (کار سلطان محمد و میرک . . .)

در کُلکسیون روتشیلد پاریس، تحریر ۹۴۴ ق = ۱۵۳۷ م دارای
۲۵ منیاتور منسوب به سلطان محمد شاگرد مکتب بهزاد (سروی
۱۸۷۶)

همین کتاب دو منیاتور با مضای شاگردان بهزاد دارد : میرک و
مظفرعلی و میر سید علی (رهنمای صنایع ۶۳)

(۲۴۵۶) - ۹ -

خمسة امیر خسرو دهلوی بخط شاه محمود :

از نسخ کتابخانه ملی پاریس که در سنه ۹۷۹ ق ۱۵۷۱ م نوشته
شده و رقم شاه محمود نشابوری دارد . (خ ۳۰۳)

(۲۴۵۷) - ۱۰ -

خمسه نظامی :

در همین کتابخانه که از نسخ سوابق مکتب هراتست و مهر-شاهرخ دارد.

(۲۴۵۸) - ۱۱ -

معراج نامه بخت مغولی :

در همین کتابخانه، که در سنه ۸۳۹ ق ۱۴۳۶ م در هرات نوشته و پیراسته شده است. در سروی هنر ایران (لوحه ۸۷۷) يك صفحه این نسخه نفیس را سیاه طبع کرده‌اند که در چهره کشی آن اثر اندک مغولی پدیدار است، و این منظر است از معراج حضرت رسول (صلعم) که چهره مبارک او را عربی کشیده‌اند، ریش متوسط سیاه و روی دراز دارد. لباس و عبا و عمامه او هم عربیست. بر براق که سرزن خوشروی تاجداری دارد سوار است و شعله‌های نور از جسم او در فضا پراکنده گردیده و جبریل که شکل زن ماهروی بالدار تاجپوشی دارد با دودست خود باو اشاره میکند.

پروازگاه این موکب در فضا است که رنگ فضا دارد، ولی پیش روی این موکب دروازه‌ایست با پرده‌ها پوشیده که پیش آن چهار نفر زن یکی هم تاجدار با البسه دراز فاخر بر صدفه مفروش به پارچه‌های مستطیل سنگی ایستاده‌اند و با ادب از موکب نبوی استقبال میکنند. این منظر روحانیت خاصی دارد، ولی چهره کشی این چهار نفر

زن استقبال کننده نیمه مغول است و شاید آنرا هنرمندی کشیده باشد که
از هنر چین متأثر بوده است .

(۲۴۵۹) - ۱۲ -

زیج الغ بیگی : (کتابخانه مذکور)

(۲۴۶۰) - ۱۳ -

دیوان نوایی کار سلطان محمد :

این مجموعه اشعار میرعلی شیر تحریر هرات ۹۳۳ ق ۱۵۲۶ م
است که به تبریز پیش شاه طهماسب صفوی برده شد و سلطان محمد
روی بعضی تصاویر آن کار کرد .

(کتابخانه مذکور)

(۲۴۶۱) - ۱۴ -

بوستان سعدی (خط میرعلی هروی)

کتابت خفی عالی با رقم علی الحسینی (هروی) و تاریخ ۹۳۱ ق
۱۵۲۴ م متعلق به H. vever در پاریس (خوشنویسان ۵۱۴)

(۲۴۶۲ - ۲۴۶۵) - ۱۵ - (چهارقطعه)

کارهای محمدی :

چند تصویر از کتب مختلف در موزه لوور و کتابخانه ملی

پاریس و موزه هنرهای زیبای بوستون متعلق به اوایل دوره صفوی هست که بعضی ازین آثار هنری امضای استاد محمدی مکتب به-زاد دارد.

این هنرمند فرزند استاد محمد هروی و شاگرد اوست که در مصوری سیاه قلم ماهر بود و در آثار خود شیوه ریلزم و تصویر مناظر حقیقی روستائی و حیات صحرانشینی را میکشد و از آن جمله يك صفحه سیاه قلم منظر کوه و صحراست که در دامنه کوهی دهقانی به وسیله يك جفت گاو و یوغ و سپار زمین را شخم کند، و پهلوی این زمین زنان غروی نشین زیر سیاه چادر خود نشسته اند و منظر عمومی دشت و حیوانات دشتی و درختان کوهی و پرندگان ظریف تماماً طبیعی و حقیقی و دلنشین است. این منظر در موزه لوور پاریس است که رقم «قلم فقیرالداعی محمد مصور فی سنه ۹۸۶ق» دارد = ۱۵۷۶ م.

(مصوری و منیاتور شرق اسلامی از کوهنل ص ۶۰)

مشابه این لوحه مصور دو صفحه سیاه قلم در کتابخانه دولتی پترسبرگ بود (لوحه ۶۶ کتاب مذکور و لوحه ۴۷ کتاب مصوری در اسلام تألیف آرنولد) که در آن چهار نفر نمایشگر (ناتکی) با ضرب دف رقاصان را بشکل انسان و خرس و بوزینه میرقصانند و بر یکی ازین صفحات مصور مهری موجود است که آن لوحه منقوشه را خانم صفیه صفویه در حدود ۱۰۱۷ ق ۱۶۰۷ م وقف کرده است.

(۲۴۶۶) - ۱۶ -

گلستان سعدی :

کتابخانه ملی پاریس که در ۹۰۹ ق ۱۵۰۳ م در شیراز نوشته

شده از مکتب هنری بهزاد .

(۲۴۶۷ - ۲۴۶۸) - ۱۷ - ۱۸ -

شاهنامه فردوسی:

دو جلد در کتابخانه ملی پاریس یکی در ۹۲۱ ق ۱۵۱۴ م کارشیراز
است از مکتب بهزاد . دیگر در ۸۳۴ ق ۱۴۳۰ م نوشته شده .

(۲۴۶۹) - ۱۹ -

دفتر پنجم مثنوی مولانا بلخی بقلم سلطان علی مشهدی :

بقلم نستعلیق خوش با رقم سلطان علی مشهدی تاریخ جمادی -

الثانیه ۸۶۵ ق در مجموعه H. vever پاریس . (رك : ایران)

(۲۴۷۰) - ۲۰ -

جهانکشی جویی :

تحریر ۸۴۱ ق ۱۴۳۸ م (کتابخانه ملی پاریس)

(۲۴۷۱) - ۲۱ -

صورت شاه طهماسب صفوی بقلم بهزاد :

این تصویر شاه جوان طهماسب صفوی را بر درختی نشسته

نشان میدهد که امضای پیر غلام بهزاد دارد .

(موزه لوور پاریس - سروی ۱۸۶۰)

این تصویر در کتاب منیاتور ایران از ساکسین در تابلو ۷۵ طبع شده است. (۱۹۲۹ م)

(۲۴۷۲) - ۲۲ -

سبعة سیاره نوایی :

مخطوطه ترکی منقش و مزین بسیار بدیع کتابخانه ملی پاریس شماره (۳۱۶) به قطع ۲۷ × ۲۰ سانتی است که در هرات بتاریخ ۹۳۰ ق تا ۹۳۳ ق = ۱۵۲۵ - ۱۵۲۷ م ترتیب و نگارش یافته و منظری از (ورق ۳۵۰ ب) آن به نمره (۱۰) مجموعه نگارهای داستان نوایی طبع تاشکند چاپ شده است که بهرام و دلارام را سواره در میدان شکار صید کنان نشان میدهد. رنگ زمینه آبی و صور انسان ها و حیوانات وحشی و درختان و گلها بر رنگهای گرم و نظور باست و مخصوصاً تزئینات البسه و جزویات نقاشی پوشیدنیهای آن دقیق و دلکش و زیباست .

از همین نسخه منظر يك صفحه بی دیگر است از ورق ۳۵۶ ب که بهرام و دلارام را در کاخ خود در بزم باده پیمائی و ساز و سرود نشان میدهد، این منظر در نهایت پختگی و اتقان و متانت است . نقوش طاق و دیوارها و صحن از رنگهای پخته و بسیار جالب و متمایل به خیره انتخاب شده و البسه بهرام و دلارام عنابی و زرد و مجلل است . مطربان و ساقیان بزم نیز زنان گلچهره بی اند که لباس های متین سیاه و زرد و سبز در بر دارند . مطربی دف میزند و دیگری قانون مینوازد ، قواله گلندام زیبا دیوان اشعار که حواشی آن مزین و ملون است در دست دارد و شعر میسراید .

رنگ خشت‌های مستطیل صحن آبی است، و در بین آن حوضی از آب (با رنگ تیره) و در بین فواره كوچك و دو مرغابی دیده می‌شود. نقوش ایوان عبارت از گل‌کاری بسیار دقیق و ریزه ملون است که در آن زنگار و رنگ عنابی و زرد و آسمانی کار شده و در دو جناح آن دیوار مزین با رنگ نارنجی و صحنه مخطوط منقش است که بالای هر دو جناح دو کلکین دیده می‌شود که در هر یکی دختر گلرویی به نظاره بزم سرگرم است.

نقاشی زرد رنگ کنگره‌های ایوان نیز بسیار جالب و متوازن بنظر می‌آید. و قالینی که بهرام و دلارام بر آن نشسته‌اند، رنگ و گل‌کاری خیره زرد و آسمانی نازك کاری بر زمینه تیره دارد، که این طرح و رنگ و تزئین در قالین‌های این مکتب هنر ممتاز است و تمام نقاشی‌های این منظر سنگینی و متانت خاصی دارد.

(۲۴۷۳) - ۲۳ -

سد سکندری نوائی (ترکی)

این نسخه نفیس نیز از محصولات اواخر مکتب هرات است که به شماره ۳۱۶ در کتابخانه ملی پاریس محفوظ است به قطع يك‌دوم ۲۷ × ۲۰ سانتی، که بین ۹۳۰ تا ۹۳۳ ق ۱۵۲۵ تا ۱۵۲۷ م در هرات ساخته شده و خط نستعلیق متوسط زیبایی دارد.

در نگارهای نوائی چند صفحه ازین مخطوطه بشرح ذیل طبع

شده است :

۱- جنگ اسکندر با دارا. (نمره ۲۴) از (ورق ۴۱۵ ب) نسخه

۳۱۶ پاریس . منظر پیکار تن بتن سواران ایران و یونان است باشمشیر و نیزه . اگرچه سواران تیر و تیرکش دارند، ولی چون بهم آمیخته‌اند، تیرزنی نمیکنند. دو تن پیاده هم دست به نبرد برده‌اند و دو تن با نعش‌های خونین در میدان افتاده و کشته شده‌اند .

زمینه مصوری سبز و آبگون سرد است، پوشاک سواران و اسپان رنگین و فاخر و ملون است . دارا و سواران ایرانی عمامه و جیغه دارند و چتری هم بر سردار افراشته‌اند و شیپورزنی هم در عقب اوست و لباس ایشان عبای رنگین است .

سواران یونانی خود پرچمداری بر سر دارند و بالا پوش نیمه آستین کوتاهی پوشیده‌اند، در کشیدن چهرهای اشخاص و اسپان و تزئینات البسه انسان و یراق اسپان مهارت تام مصور و نقاش ظاهر است .

(۲۴)

۲- اسکندر در دریای مدیترانه . از (ورق ۴۴۷ ب) نسخه ۳۱۶ پاریس .

رنگ آب بحیره سیاه سرد است، و در تمام تصاویر مکتب‌هرات رنگ آبرو چنین نشان داده‌اند .

درین آب تیره يك کشتی مجلل چتردار با تخت برنگ سیاه گرم دیده می‌شود، که سکندر با عمامه جیغه‌دار سپید و عبای سبز بران نشسته و تیر و کمانی در دست دارد و يك تیردار با عمامه و سه سپاهی خوددار با او درین کشتی‌اند ولی بادبانی ندارد .

در کشتی سیاه رنگ بادبان‌دار دیگر رنگ بادبان سپید و بسته به

چوبست . که یکنفر ملاح بالای آن نشسته و هشت نفر سرباز نیزه‌دار و پرچم‌دار و تیرانداز در آن‌اند، یکنفر قوی بازو پارو میزند و ملاح سیاه چرده عمامه‌دار آسمانگون پوش، رشته بادبان در دست دارد .
 کشتی سوم كوچك با رنگ سرخ گرم است که سه سرباز با پرچم و یکنفر بازو زن ملاح با پاروی دراز در آن بنظر می‌آید .
 ماهیان دریا و کف آب نیز با مهارت تصویر شده است .

(۲۴۷۴) - ۲۴ -

لسان الطیر نوائی (ترکی)

این نسخه بسیار نفیس در ۹۶۰ ق ۱۵۵۳م در بخارا برای کتابخانه محمد یار بهادرخان ترتیب شده يك سوم ۲۲ X يك دوم ۱۳ سانتی، که در کتابخانه ملی پاریس تحت شماره ۹۹۶ ضبط است .
 در نگارهای آثار نوائی صفحات ۳۰ - ۳۱ - ۳۲ ، ازین نسخه گرانبها گرفته و طبع شده است . اگر چه این نسخه مستقیماً در هرات کار نشده، ولی از نظر ارزش هنری بکارهای خوب مدرسه هرات و اساتید آن می‌ماند .

خط نسخه نستعلیق بسیار عالی خفی است، رنگ آمیزی تصاویر آن دلکش و سنگین و با تناسب است، چهره‌های اشخاص ماوراءالنهری است، و سه صفحه چاپ شده آن چنین است :

۱ - بیهوش شدن شیخ صنعان عاشق (نمره ۳۰) از روی (ص ۲۰) نسخه ۹۹۶ پاریس . این صفحه تصویر ایوان بزرگ رفیعی است

که بالای آن در بین جدول شنگرف و منقش به سپیداب به نستعلیق خوش نوشته‌اند:

گه معتکف دیرم و گه ساکن مسجد

یعنی که ترا می طلبم خانه بخانه

در زیر این نوشته سطری با دو اعوجاج راست و چپ، بر زمینه زنگار گرم و تیره به سپیداب بخط رقاع نوشته‌اند:

«برسم کتابخانه خاقان الاعظم . . . ابوالفتح محمد یار بهادر

خان . . . فی تاریخ سنه ستین و تسعمائه بیلد بخارا»

در زیر این سطر تقسیمات جناحین و میان ایوان با نقاشی‌ها و جداول و کلکین‌ها و دروازه‌مرکزی آغاز میگردد، که هر قسمت آن شهکار تزئین و نقاشی است.

در صدر ایوان بدو طرف، مدخل دو آرام‌کرسی افتاده و بر آن دو نفر با ریش سفید و چهره روحانی و عمامه سپید و کلاه‌های تیز سرخ و عبا‌های آسمانی تیره رنگ نشسته‌اند. بر صحن ایوان قالین دراز با رنگ‌های پکه و نقاشی دلچسپ هموار است و بران چهار نفر روحانی دیگر با ریش و عمامه و عبا‌های آبی و عنابی و سبز نشسته‌اند و حاشیه این صحن ایوان با کاشی‌های مزین آراسته شده است.

پیش‌روی این ایوان صحن سراسر است که باخشت‌های مستطیل آبی رنگ کاشی‌کاری شده و در بین آن مردی با قبای سبز و لباس آبی رنگ مدهوش افتاده و عصای او هم‌پهلوی او دیده می‌شود.

بطرف سر و پای این مرد پیر بیهوش افتاده اشخاص ریش‌سپید با چهره‌های ماوراءالنهری و البسه رنگین دیده میشوند.

(نمره ۳۱)

۲- آمدن اصحاب نزد شیخ صنعان خوك چران : نصف صفحه

۲۰ نسخه ۹۹۶ پاریس.

در کنار صحرای خشك لیموئی رنگ تیره سبزه زاریست که در آن شیخی با چهره روحانی و ریش تك ماش و برنج بر عصائی تکیه زده و شش خوك میچراند .

قد شیخ قدری منحنی است و عبای سرخ بر پیراهن سیاه در بر دارد، و کلاه وی تیز نوک سبز رنگی است که بقایای آن تا دوش شیخ میرسد .

رنگ خوکان طبیعی و فیلی متمایل بسیاهی است، دندانهای تیز از دهن کشیده خوکان و رفتار و وضع چرای آنها در خور دیدن است . در عقب این گله خوکان و شیخ صنعان پنج نفر از اصحاب ظاهر- بین شیخ با عمایم و عباهای رنگین روحانی نما در حالت تعجب دیده می شوند .

این منظر با روحانیت خاص خود بسیار ماهرانه کشیده شده و از کارهای خوب اواخر مکتب هنری هرات در بخارا است و نگارندگان آن هم شاگردان اساتید هراتند .

۳- آخرین منظر نیم صفحه‌بی همان نسخه ۹۹۶ پاریس از روی (ص ۲۵) آن چاپ شده (نمره ۳۲) که نعش شیخ صنعان مرده را بر کنار چشمه آب تیره رنگ در بین گلزار پر سبزه با دو درخت و دو پرنده . عکه (سیاه و سپید) نشان می‌دهد.

مرده ریش و موی سیاه و عبای آبی رنگ در بر دارد، از دستهای نحیف و خشکیده این نعش ظاهر است که تعب فراوان دیده و به نهایت ضعف و نحافت رسیده است .

مردی با زی و قیافت امراء و عبای سیاه و دستار سپید با ریش

تنك سیاه انگشت بلب با حیرت ایستاده و بطرف این مرده با تأسف و اندوه مینگردد .

اسپی کهار قوی بنیه بایراق فاخر در عقب این مرد متحیر اندوهگین انگشت بدندان ایستاده است، که این منظر هم ارزش هنری و پختگی فراوانی همدوش آثار هنری مکتب هرات دارد .

(۲۴۷۵) - ۲۵ -

بوستان سعدی :

نستعلیق عالی میرعلی هروی که برای عبدالعزیزخان در بخارا کتابت شده در مجموعه گل بنکیان پاریس (۵۱۴)

(۲۴۷۶) - ۲۶ -

مهر و مشتری بخط ابراهیم خلیل :

تألیف عصار تبریزی ملکیت گل بنکیان پاریس بقلم نستعلیق خوش ورقم ابراهیم خلیل سنه ۵۲۹ ق در بخارا (خ ۱۸۱۱)

(۲۴۷۷) - ۲۷ -

کلیات همام تبریزی بخط جعفر

در کتابخانه ملی پاریس به نستعلیق خفی متوسط و امضای جعفر - بن علی التبریزی الحافظ در سه صفر ۸۱۶ ق ۱۴۱۳ م که دارای تزئینات عالیست (خوشنویسان ۱۲۲) در اینجا با نام جعفر نسبت بایسنغری نیست، شاید درین وقت بدربار او پیوستگی نداشت .

(سروی ۳۱۳۷)

- ۲۸ - (۲۴۷۸)

قطعه خط حسن شاملو :

کتابخانه ملی پاریس ، يك قطعه بقلم خوش با رقم «مشقه حسن

شاملو» (خ ۱۴۴۱)

- ۲۹ - (۲۴۷۹)

خط محمد باقر بن میر علی هروی :

يك قطعه خط نستعلیق در کتابخانه ملی پاریس .

- ۳۰ - (۲۴۸۰)

خط محمد بهرام :

رسالة رسم الخط مجنون رفیقی هروی با رقم : محمد بهرام به

مدینه شام فی سنه ۹۰۹ ق ۱۵۰۳ م . در همین کتابخانه . (خ ۶۶۳)

- ۳۱ - (۲۴۸۱)

خط علاءالدین محمد هروی :

از مردم رزه باخرز و شاگرد سلطان علی مشهدی و کاتب کتابخانه

امیر علی شیر در هرات است که خمسة امیر خسرو را نوشته بود و این

نسخه را در حدود سال هزارم هجری در هند دیده بودند . فعلا چند ورق

آن در کتابخانه ملی پاریس است به نستعلیق خوش خفی با رقم : علاءالدین

محمد الهروی فی شهر سنه ۹۰۹ فی قبة الاسلام بلخ (۱۵۰۳ م) (خ ۷۸۸)

(۲۴۸۲) - ۳۲ -

تابلوی ملاقات همای و همایون :

این تابلوی شهکار هرات در موزه هنرهای زیبای پاریس و متعلق به کتاب همای و همایون خواجو است که دیدار همای و همایون را در باغ کاخ شاهی چین تصویر کشیده‌اند و سراسر ابداع و مقرون بزيبائی و وفق دادن بين اجزاء و قدرت کامل بر تعبیر عواطف و افکار بوده و جنبه اشرافی و بزرگی اشخاص بخوبی در آن آشکار است. رنگ آمیزی عجیب و گل‌های زیبائی که در آن کشیده شده جذبه خاص بدان میدهد.

(صنائع ایران بعد از اسلام ۱۰۸)

از تابلوی ۸۷۹ سروی هنر ایران که ازین صفحه برنگ سیاه چاپ کرده‌اند پدیدار است که خط این نسخه نستعلیق خفی بسیار خوبست و عناوین را به ثلث و رقاع بسیار عالی نوشته‌اند. در صحن باغ جوان ماهروی با البسه فاخر و زیبا ایستاده‌اند، که یکی تاجی کوچک بر سر دارد و این همایونست.

چهره کشی این اشخاص خراسانی و برش البسه هم نظیر کامل عصر تیموریه است، همای و همایون مقابل یکدیگر ایستاده‌اند و در عقب هر یکی پرستنده زیبائی ایستاده که یکی ظرفی بهر دو دست گرفته و آندیگر دستهای خود را برسم احترام بر سینه نهاده است.

در میان باغ پر گل و زیبا، جوی آب روان رنگ خیره مایل بسیاهی دارد و با آن طرف جوی پیش روی بنای ساده چوبی که سرستونهای آن کله شیر است قبری دیده می‌شود که نقاشی سنگ‌های سیاه آن کاملاً به

قبور هفت قلمی گازرگاه هرات مشابیهست . در آثار باقیماندهٔ مکتب هرات ، این ۵ تابلو در منظر آرائی و گل کاری و درختان انبوه نظیر ندارد .

(۲۴۸۳) - ۳۳ -

دیوان حافظ کار دو استاد :

در کتابخانهٔ ملی پاریس ، دارای پنج منیاتور که یکی ازان امضای شیخ زاده و دوی دیگر آن امضای سلطان محمد نور دارد که شاگرد سلطان علی مشهدیست و تاریخ آن رجب ۹۳۱ ق ۱۵۲۵ م است .

(۲۴۸۴) - ۳۴ -

تحفة الاحرار کار محمود مذهب

در مجموعهٔ هومبرگ کتابخانهٔ ملی پاریس ، با امضای محمود مذهب در بخارا ۹۴۲ ق ۱۵۳۵ .

(۲۴۸۵) - ۳۵ -

مخزن اسرار نظامی بقلم میر علی هروی :

کتابخانهٔ ملی پاریس ، که در سنه ۹۴۴ ق ۱۵۳۷ م در بخارا بدست میر علی هروی نوشته شده و دو منیاتور کار محمود مذهب در سنه ۹۵۳ ق ۱۵۴۷ م دارد و امتیاز این تصویر در تناسب آن و تباین رنگها می باشد . (صنایع ایران ۱۱۸)

- ۳۶ - (۲۴۸۶)

گلستان سعدی بقلم سلطان علی مشهدی :

در مجموعه Rotschild پاریس (خ ۲۶۱)

- ۳۷ - (۲۴۸۷)

دیوان امیر شاهی بقلم سلطان علی مشهدی :

با رقم او و تاریخ ۹۲۰ ق ۱۵۱۳ م در کتابخانه ملی پاریس
(خ ۲۶۱)

- ۳۸ - (۲۴۸۸)

تحفة الاحرار جامی با همان رقم

تحریر ۹۰۵ ق ۱۴۹۹ م در همین کتابخانه (خ ۲۶۱)

- ۳۹ - (۲۴۸۹)

قطعه خط سلطان محمد نور هروی

بقلم کتابت خفی عالی در همین کتابخانه . (خ ۲۷۷)

- ۴۰ - ۴۱ - ۴۲ - (۲۴۹۰-۲۴۹۲)

خطوط شاه محمود نسابوری :

سه قطعه کتابت خفی عالی با رقم و تاریخ سلخ صفر ۹۳۴ ق

۱۵۲۷ نوشته شده در تبریز . همین کتابخانه (خ ۳۰۴)

(۲۴۹۳) - ۴۳ -

خمسۀ نظامی

کار و نوشته عالی هرات، ممهور به مهر شاهرخ، در مجموعه
لوئی کارتیه پاریس.

(رهنمای صنایع اسلامی ۵۵)

(۲۴۹۴) - ۴۴ -

منتخب اشعار فارسی :

از مجموعه گل بنکیان پاریس Gulbenkian که در شیراز در سینه
۸۱۳ ق ۱۴۱۰ م برای اسکندر سلطان نوشته و پیراسته شده (۲۷۳ × ۱۷۸ م)
و از آثار نزدیک مکتب هرات متعلق به هنر شیراز است که اثرهای هنری
مکتب بغداد و هنرمند سلطانی در آن نمایانست.

این نسخه نفیس به خط خفی نستعلیق زیبا نوشته شده و تصاویر
و نقاشی آن هم آیتی از هنر و نفاست و ظرافت است که از انجمله حضور
مجنون برگور لیلی از نفایس آثار هنریست، چهره و لباس مجنون کاملاً
عربیست که شیران و آهوان و گوزنان بدور او فراهم آمده و وی پیش
مرقد لیلی با کمال تأثر و تضرع ایستاده است.

زمینه این مجلس منیاتور با درختان گلدار و سبزه زار آن دلکش

است (لوحة ۸۵۹ سروی هنر ایران)

منظر دوم این کتاب هفت صورت در هفت گنبد است، که در هر

گنبدی بتی قرار دارد و بهرام گور در داخل يك بنای بسیار بلند و مزین عالی در قسمت پائین این هفت گنبد ایستاده و به معاینه آن می پردازد . خود شهزاده عبای سیاه و عمامه سپید دارد و پهلوی او دختری گلروی با البسه سیاه گلدار بر صفحه سنگی مستطیل گردهندی ایستاده و بدو دختر جوان دیگر که در مقابلش با آن طرف این صفحه ایستاده اند خطاب میکند .

تزئین هندسی داخل این بنا با رواقهای منقش مستطیل علیا و ستونهای مزین آن نهایت دلکش و جالبست و بالای آن در طبقه بالا زیر گنبدهای كوچك تصاویر زیبای دختران نیکو منظر قرار دارد . گنبدها و مقرنسها و طاقهای بنا نهایت عالی و دلکش است و عظمت بنا از ملاحظه آن دلنشین بینندگان می شود .

چهره کشی اشخاص کاملاً ایرانی با رویه های مهتابی و لباسهای فاخر است ، که اصالت هنر از تمام اطراف این بنا با توازن و سلیقه خاصی نمایانست (لوحه ۸۶۰ سروی هنری) دو منظر دیگر این مخطوطه (لوحه ۸۶۱ سروی هنر ایران) است که یکی دربار خسرو و دیگر جنگ خسرو با شیر است ، که از روی چهره کشی و تزئین و ترسیم حیوانات و ابنیه و البسه و نقاشی و منظر آرائی در نهایت ثقت است .

در لوحه (۹۴۲ و ۹۴۳) سروی هنر ایران دو صفحه کاملاً منقش این مجموعه که در یکی محتویات آن نوشته شده چاپ سیاه گردیده است ، که آیت هنر خطوط اسلیمی و تراج سازی و نقاشی ریزه کاری و تشعیر و تذهیب است ، که بعداً در هنر کتاب آرائی مکتب هرات همین شیوه را تکمیل و زیبا تر کرده اند .

(۲۴۹۵) - ۴۵ -

مجالس العشاق کار شیراز :

این کتاب منسوب به سلطان حسین بایقرا پادشاه تیموری در اتست که مخطوطات مصور زیاد دارد، ویکی از آن نسخه خطی نفیس مصور کتابخانه ملی پاریس است که در حدود ۱۵۶۰ م ۹۶۸ ق در شیراز نوشته و پیراسته شده و از بقایای هنر هرات در ایران شمرده می شود.

يك صفحه این کتاب نفیس که بخط بسیار عالی خوش نستعلیق نیمه جلی نوشته شده و منیاتور عالی مکتب شیراز (ادامه مکتب هرات) دارد، در کتاب هنرهای زیبای عرب و ایران، طبع سیاه شده (شکل ۱۶۰) و منظر است از يك دکان کتابفروشی و صحافی که جوانی زیبا کتابفروشی میکند و عاشق دل داده ئی به بهانه کتاب خریدن با او معاشقه دارد. در پهلوی این حصه دکان در قسمت دیگر يك دختر نیکو روی و يك بچه کاغذ را مهره میکنند و کاغذهای مهره شده در داخل دکان بر تار آویزان است.

پیش روی این دکان که بنای آن تزئینات عادی دارد و صحن آن بخش لوزی مفروش است، بازار است که روی آنرا با سنگ های مستطیل فرش کرده اند، درین بازار منظر است که مجرمی را با گردن بسته در تخته پاداش انداخته و او را با صدای دهل کشان کشان می برند و مردم از داخل بازار و بام و در او را می بینند.

این منظر برای شناسائی طرز لباس و کلاه مجرم و تخته پاداش

و صورت تشهیر و البسة عامه بازاریان و رسم سقایه بین بازار و تصویر يك دكان صحافی و کتابفروشی نهایت مغتنم است و ازان پدید می آید، که هنرمندان به تصویر مناظر حیات عامه و بازاری نیز پرداخته و دران مهارت خود را نشان داده اند.

(۲۴۹۶) - ۴۶ -

خمسة نظامی منسوب به بهزاد :

این نسخه در مجموعه گل بنکیان بود، که چند منیا توریك صفحه بی آن از مکتب بهزاد است. ولی حتماً از شخص او نخواهد بود.

(سروی ۱۸۶۱)

(۲۴۹۷) - ۴۷ -

تحفة الاحرار جامی :

در مجموعه ویور (پاریس) مورخ ۹۶۶ ق ۱۵۵۸ م (سروی

۱۸۷۱)

(۲۴۹۸) - ۴۸ -

خمسة نظامی کار بهرام افشار :

از مخطوطات کتابخانه ملی پاریس، که در سنه ۱۵۶۰ م ۹۶۸ ق

بخامه بهرام افشار اقا تصویر و تزئین گردیده و از عروج مکتب شیراز

و دنباله هنر هرات نمایندگی میکند.

در کتاب هنرهای زیبای عرب و ایران (شکل ۱۶۷-۱۶۸) دو صفحه از سکندر نامه نظامی این کتاب رنگین طبع شده که خط آن نستعلیق عالی نیمه خفی است.

منظر اول منقول ازین نسخه، بنای سد سکندر است که نیم صفحه پائین و یک ثلث چپ قسمت بالای صفحه را فرا گرفته و دو ثلث دیگر آن ابیات مثنوی سکندر نامه نظامیست که :

بدین گونه سدی ز پولاد بست که تا رستخیزش نشاید شکست
چو طالع نمود آن بلند اختر که شد ساخته سد اسکندری
سد از سنگهای خشتی مربع ساخته شده و عمله بساختن آن
مشغولند، بوسیله نردبان سنگهای مربع را بالا می برند ، خود سکندر
با تاج و چتر سرخ شاهی و سواران خود ناظر انجام کار است و در
ماورای سد، افراد یاجوج و مأجوج با بدنهای کوچک برهنه و رنگهای
سپید و سیاه دیده می شوند ، که شکل و اعضای چهره ایشان تشخیص
شده نمی تواند.

چهره کشی و رنگ آمیزی این منظر کاملاً ایرانی و زیبا و متناسب
است. زمینه اینطرف سد آسمانی کم رنگست و از آنطرف دیگر سد گلایی
سرد است.

منظر دیگر منقول ازین نسخه نیز یک صفحه بیست و در قسمت
پائین دوستونی ابیات نظامی دارد، که موكب سکندری را در یکی از
سفرهای او تصویر میکشد.

این منظر هم خصایص تمام هنر شیراز دارد، چهره کشی اشخاص

ایرانیست با عمامه ها و کلاههای دراز سیاه کشیده ، موکب سکندر بر
زمینه گلابی روشن کشیده شده و آسمان آن طلائی با قطعات كوچك
ابر است. شاخ و برگ و درختان صنوبر آن دلکش است. رنگ آمیزی
البسه و اسپان متناسب و رنگ آب دریای کشنده تیره است. خود
اسکندر جوانیست زیبا با تاج مرصع و جیغه و چتر سلطانی که بر اسپ
ابلق خالدار نیلی رنگ نیرومند جسیم سوار است. در موکب شاهی
سواران اسپ و شتر هردو دیده می شوند و عموماً هردو صفحه منظر
روشن دارند.

(۲۴۹۹) - ۴۹ -

تصویر بایقرا منسوب به بهزاد:

در کلکسیون م، ل کارتیه (پاریس) يك پورتريت صورت سلطان
حسین میرزا بایقرا که منسوب به بهزاد است (سروی ۱۸۶۳)

(۲۵۰۰-۲۵۰۳) ۵۰ - ۵۳

در کلکسیون م، ۱ ساکسین:

(۲۵۰۰) ۵۰- تصویرخواجه حافظ عمل بهزاد (ز ۶۱)

(۲۵۰۱) ۵۱- در سنه ۹۱۳ ق ۱۵۰۷ م محمد شیبانی خان پادشاه

اوزبك، شهر هرات را گرفت. و بهزاد يك پورتريت او را ساخت ، که

امضای «العبد بهزاد» دارد. (سروی ۱۸۶۳)

(۲۵۰۲) ۵۲- تصویر سلطان حسین بایقرا:

این سلطان تیموری هرات بر اسپي سوار نشان داده شده که

امضای «الفقیر بهزاد» دارد، و هنرشناسان آنرا جوانتر از تصاویر بوستان قاهره دانسته‌اند. (شماره ۳۷ مجموعه ساکسین) (سروی ۱۸۶۰)

(۲۵۰۳) ۵۳- يك تصوير ديگر مجموعه ساکسین، امضای

شیخ محمد در سینه ۹۶۴ ق ۱۵۵۶ م دارد. (سروی ۱۸۷۸)

(۲۵۰۴) ۵۴-

شاهنامه فردوسی کار سلطان محمد؟

در مجموعه بارون موریس روتشیلد B. M. Rothschild پاریس.

کتابت سینه ۹۴۴ ق ۱۵۳۷ م برای شاه طهماسب صفوی که ۲۵۶ منیاتور منسوب به سلطان محمد شاگرد مکتب بهزاد دارد. (سروی ۱۸۷۶)

(۲۵۰۵) ۵۵-

دومجلس منیاتور کار هرات:

از مجموعه گل بنکیان پاریس، دو صفحه کامل مصور کار هرات که آنرا منسوب به بهزاد شمرده‌اند (لوحه ۸۸۸ سروی هنر ایران) که از يك مخطوطه گم شده باقی مانده است:

الف: تعمیر يك بنا: در عقب خرسنگهای کوه بچه ئی يك بنا بنظر می آید، که تا سر درب تعمیر آن انجام یافته و معماران به تعمیر حصه دیگر آن مشغولند. درینطرف کوه اشخاص مختلف با لباس های فاخر درباریان و سپاهیان بنظر می آیند. چهره کشی این تابلو خراسانی و منظر آرائی آن ماهرانه است.

دوم: دربار شاهی زیر يك سایه بان: نقاشی سایه بان و تخت شاهی و قالین و غیره خیلی عالیست، چهره کشی خراسانی و منظر آرائی دلکش

مرصع دارد. شاه گفتار پیرمرد موقری را که پیش تخت ایستاده بادقت می شنود ، دو نفر ریشدار معمم ، نزدیک تخت شاهی برقالین بسیار زیبائی نشسته اند . و جوی آب روان هم بنظر می آید و تمام خصایص هنر هرات را حائز است.

قاهره

(۲۵۰۶) - ۱ -

خمسه نظامی اسلوب بهزاد:

از مجموعه شریف صبری قاهره ۲۲ × ۳۰ س، که در سنه ۹۱۶-
۹۱۷ ق (۱۵۱۰-۱۵۱۱ م) بخامه بهرام قلی یکی از ارکان مکتب هرات
پیراسته شده ورقم «عمل بهرام قلی» هم دارد.

يك صفحه این کتاب نفیس، مجلسی است در بین گلستان، که
عموماً رنگهای گرم در آن بکار رفته و طراوت و متانت و نظربائی خاص
مکتب هرات دارد، و بر ورق اول تقویم ۱۹۶۰ م مصر چاپ شده است.

(۲۵۰۷) - ۲ -

يك ورق مصور:

در مجموعه شریف صبری قاهره يك دیوان اشعار فارسی محفوظ است
(۱۴۸ × ۲۵۰ م) که در آن تصویر عفریتی را ساخته اند که عاشق و معشوق
را بر تختی بحضرت سلیمان می برد.

این مجلس نفیس منیاتور مکتب هنری هرات امضای مصور
تمراز و اسلوب نقاشی بهزاد دارد ، که بتاریخ ۹۰۲ ق ۱۴۹۶ م نگاشته
شده است.

درین منظر بسیار مزین مذهب عالی، سلیمان باقبای سبز گلدار
و دستارطلائی کوچک و ریش سیاه تنک، در ایوان مجلل بر تخت
شاهی نشسته.

دیوارهای دوجناح و بالای طاق، تزئینات دقیق ریزه کاری رنگین
و مطلا و درین آن نوشته‌هایی به سپیداب در زمینه منقش دارد. بزم باده
و سرود گرم است. ساقیان سیمین تن به باده پیمائی و نوازندگان بسرودن
ترانه‌های دلکش سرگرمند. تذهیب و رنگ آمیزی فرش و قالین و لباسها
و صحن کاخ و درختان و گلها و مخصوصاً حاشیه گلدار زرین کتاب با
ریزه کاریهای نقاشی به آثار برگزیده مکتب هرات مانند است. در صحن
کاخ در بین سپاهیان تخت خوابی دیده میشود که عاشق و معشوقه در
بستر و لحاف فاخر محو خوابند و در پای این تخت خواب عفریتی با
بدن عور بسیار قوی و چشمان مهیب سیاه و دو انیاب سپید برآمده از
لب و دو شاخ سپید بر سرش دیده می‌شود، که این دو دلبر خوابیده را
در یک بستر بر تخت خواب پیش سلیمان آورده است.

در منظر پهلوی کاخ درختان پرشگوفه و یک سرو سر برافراشته با
رنگ سبز گرم و خیره بسیار زیبا بنظر می‌آید.

دیدن مناظر این صفحه و ریزه کاریهای هنری آن الهام میدهد،
که مصور تمراز از سرامدان مدرسه هرات باشد.

(۲۵۰۸) -۳-

بوستان سعدی بخط سلطان علی و کار بهزاد :

از مخطوطات دارالکتب قاهره (۲۱۰ × ۳۰۵ م)

نسخه نهایت مزین و مذهب بسا حواشی طلاپاش بخط خوش نستعلیق خفی از آثار بسیار خوب مکتب هنری هرات در سده ۸۹۳-۸۹۴ ق = ۱۴۸۸-۱۴۸۹ م، که در سده ۹۱۹ ق بدست شمس الدین محمد کرمانی تکمیل شده است.

خط: سلطان علی در ۸۹۳ ق ۱۴۸۷ م

مذهب: یاری هروی در ۸۹۴ ق ۱۴۸۹ م.

از جمله عمده مجلس منیاتور آن چهارتا، امضای بهزاد دارد که برای سلطان حسین بایقرا پیراسته شده و در تصاویر آن استادی کاملی را در ترکیب رنگها و حفظ نسبت تقسیم اشخاص در صورت و دقت در کشیدن اشکال نباتی و مهندسی بسیار دقیق بخرج داده است. در آغاز کتاب تصویر سلطان حسین میرزا را در مجلس جشن و مهمانی کشیده است. صفحات مصور ذیل ازین بوستان در تقویم ۱۹۶۰ م مصر چاپ

شده:

۱- علما در مسجد: شهکار هنر هرات با امضای بهزاد در سده ۸۹۳ ق ۱۴۸۸ م است. که تصاویر و نقاشی و رنگ آمیزی های آن تماماً لطیف و شهکارند.

تزئین مسجد و تذهیب درها و دیوارها و استعمال رنگهای معتدل و اوضاع مختلف علماء در حالت بحث و دعاگویان و درس خوانان و وضو سازان و در یوزه گران همه بترتیبی طرح و تصویر گردیده که

متناسب بحال ایشانست.

نقاشی‌های ایوان بزرگ مسجد با گنبد سبز و تزئینات درب و دیوار و کلاکین‌های آن در نهایت لطافت و نازکی با قلم ریزه و حسن آفرین طرح شده، و چهره‌های اشخاص این منظر بدیع، نهایت طبیعی و متوازن است، و آنرا نظیر بهتر مناظر ظریف شاهنامه بایسنغری توان شمرد (ورق دوم تقویم مصر)

۲- دست‌یازی زلیخا بدامن یوسف:

بر ورق ۶ تقویم مصر، شهکاری بامضای بهزاد در سنه ۸۹۳ ق ۱۴۸۸ م در هراتست (۲۱۰ × ۳۰۵ م) که در آن منظر کاخ مجلل دو منزله بسیار مزین با در بها و ایوانهای پائین و بالا و لواحق آن در کمال زینت و احتشام دیده می‌شود. یوسف با لباس سبز و کمر بند سیاه با هاله‌ی مطلای نوری در حالیکه روی او دیده نمیشود، در منزل بالای کاخ میدود و دست به زنجیر دروازه‌ی اطاقی زده تا آنرا بکشد. زلیخا با لباس سرخ در عقبش میدود و دست بدامن او زده است. بر جناح راست منزل پایین کاخ این بیت سعدی با نستعلیق خفی عالی نوشته شده:

زلیخا چو گشت از می عشق مست بدامن یوسف در او بخت دست
درین منظر تناسب رنگهای گوناگون و استعمال آن در موارد معینه و ریزه کاری‌های نقاشی‌های بنا و تمام خصوصیات عالی هنری مشاهد است.

۳- بزم طرب و سرود سلطان حسین بایقرا، بر ورق ۸ تقویم مصر.

نیز شهکاریست عمل بهزاد در ۸۹۳ ق ۱۴۸۷ م بر یکی از صفحات بوستان سعدی: بدست چپ بیننده عمارت کوچک دو منزله مسدس است با دروازه

مزین و دیوارهای منقش که بالای مدخل آن با سپیده خط خفی رقاع الحمد لله و علی نعمائه نوشته شده و بطرف راست این بنا بزمگاه سلطان حسین بایقراست که برقالین منقش رنگین با قبای سبز خود نشسته و پیش روی او امرد زیبائی باقبای آسمانگون قرار دارد، و در صحن پائین قرارگاه شاه، دسته‌های ساقیان صراحی در دست و مطربان با آلات طرب و رقصان مست دیده می‌شوند، که یکی ازیشان بیهوش افتاده و سر او را دیگری برزانو نهاده است.

این بزم مستانه در زیر خیمه و سایبان بسیار زیبای ملون و منقش به اقسام نقوش ریزه کاری جای دارد که تجیر راهداری آنرا از بیرون جدا می‌سازد.

۴- منظره جدل فقهاء بر ورق ۱۰ تقویم مصر. يك صفحه شهكار هنری بهزاد است که در ۸۹۴ ق ۱۴۸۹ م بر یکی از اوراق بوستان سعدی طرح و مصوری شده و نماینده این قصه بوستان است که :

فقیهان طریق جدل ساختند لم ولانسلم در انداختند

طاق رفیع مدرسه با نقوش ریزه کاری بدیعی که رنگ آمیزی‌های خاص و دقیق آن تخلیق خامه مقتدر بهزاد است نمایان است و بر حصه بالای صحن ایوان سه نفر علمای مجادل با عباهای رنگین و ریش‌های دراز سپید و سیاه نشسته‌اند که کتابها و قلم و قلمدانی پیش روی آنها افتاده است.

و در زیر صحن ایوان، حیاط مفروش به خشت‌های مستطیل لیموئی رنگ است که بران هم چند نفر با همان لباسهای رنگین و عبا و عمامه ایستاده‌اند.

طاق بلند و مزین مدرسه بردوجناح و بالای خود نوشته‌هایی بر-
زمینه منقش مطلاً به سپیداب و خط خفی رقاع دارد که در قسمت آخر آن
چنین نوشته است: «عمل العبد بهزاد فی سنه اربع و تسعین و ثمانمائۀ»
حواشی طلاافشان این صفحه و تذهیب جداول بتمام این منظر،
حشمت و ابهت خاصی بخشیده است.

۵- دارا و گله بان اسپان (ص ۱۱ تقویم مصر و شماره اول
هنرهای زیبای عرب و ایران) از همین نسخه بوستان سعدی، که در ۸۹۳ق
۱۴۸۷م امضای بهزاد دارد. و از شهرکارهای خامه سحرآفرین اوست.
منظر است دلکش از کوه و صحرا و سبزه زار پر گل که گله اسپان
در آن میچرد و دارا بر اسب سرخ رنگ قوی هیکل بالباس سرخ روشن
و تیر و کمان در دست دیده می شود و شبان با لباس سبز پیش روی اسب
او ایستاده و بعرض حال مشغول است. قیافت و رنگ اسپان کلان و
کوچک و نوزادیکه پستان مادر را می مکند، نهایت طبیعی و جالب
است. يك نفر شبان با عباى آسمانى خیره رنگ نشسته و از مشك دوغ
که به سه پایه چوبی آویخته در کاسه کوچکی دوغ میگیرد.

رنگ آمیزی و تزئینات و وضع اشخاص با رنگهای البسه و
چهره کشایی انسانان و الوان اسپان از نهایت استادی و قدرت هنری
مصور نمایندگی دارد. (ص ۱۲ تقویم مصر)

۶- بزم باده پیمائی و می گساری

از همین نسخه بوستان سعدی که در سنه ۸۹۳ق ۱۴۸۷م ساخته
و آراسته شده و از کارهای بهزاد شمرده می شود.

صحنی است محدود به پنجره که در بی مجلل و مزین دارد، و در

ماورای پنجره سبزه زار خرم با درختان زیباست، که بعد از آن صحرای خشکیده زردرنگی بنظر می آید و در اینجا کلبه ایست که نی نوازی پیش آن بر سبزه زار لطیف نی مینوازد.

در داخل بزم خمها بدوش و صراحی ها در دست ساقیان است که از آن در پیمانه ها باده می ریزند و بدمستی را هم دو نفر در بغل گرفته می برند و امیر با عبای آسمانی رنگ گرم، مستانه بر تخت کوچکی قرار دارد و پیش روی او جامی با دو صراحی زرین افتاده است و بیرون در دژخیمی با ریش و قیافت مهیب و عبای سرخ چوبی در دست دارد، و مردی سیاه پوش را میزند.

مناظر دشت و سبزه زار و درختان بارنگهای خاص و هم کاشی کاری صحن مجلس و تزئینات درب در نهایت ثقت و لطافت است. اشخاص بزم قباهای رنگین سبز و آبی و عنابی و سیاه و لیموئی و گلایی در بر دارند و حواشی این صفحه زرافشان است.

این مجلس مصور عیاشی، حاکی از حیات طبقه اشراف و عروج فیودالی در آسیای میانه است، که هنرمند چیره دست مناظر آنرا با کمال قدرت کشیده است، ولی اشراف و درباریان عیاش در داخل کاخ به عیش و نوش و عربده اندراند، در حالی که بیرون در، هنگامه آزار و لت و کوب مظلومان بدست دژخیمان گماشته همین درباریان عیاش سیه مست گرمست.

آیا هنرمند بهزاد یا یکی از شاگردان مکتب او در اینجا اراده نداشت، که در هنر خود رمزی از حیات طبقاتی آنوقت بگنجاند، تا در قرنهای مابعد حاکی از درد و اندوه و آلام جان فرسای طبقه مظلوم و

جرايم انسانيت سوز طبقه حاکمه ستمگار باشد؟
اگرما اراده هنرمند را درين منظر دخيل ندانيم ، هم هنر وظيفه
خود را که ترسيم و تجسيم و تصوير اجتماع است بجا آورده است.

(۲۵۰۹) - ۴ -

يك ورق مصور (ورق ۹ تقويم مصر)

از يك ديوان شعر فارسی با سلوب بهزاد حوالی ۹۳۲ ق = ۱۵۲۵ م
از مکتب تبریز (۲۶۰ × ۳۲۰ م) در موزه فن اسلامی قاهره. درين منظر
شاهی در زیر سایه بان سرخ ساده بر تخت سرخ رنگی نشسته و درباریان
او در اطرافش نشسته و ایستاده اند. نقاشی و رنگ آمیزی و چهره کشایی
این تصویر بدرجه متوسط است و از آن آشکار می آید که مکتب هنری
بهزاد در تبریز تا سال ۹۳۲ ق به چه انحطاطی رسیده بود؟

(۲۵۱۰) - ۵ -

شاهنامه فردوسی :

کار مکتب شیراز ۷۹۶ ق = ۱۳۹۳ م (قاهره) از سوابق مکتب
هرات.

(۲۵۱۱) - ۶ -

صفات العاشقین هلالی :

بارقم میرعلی (هروی) که تاریخ ۹۲۹ ق = ۱۵۲۲ م دارد، در کتابخانه
خدایوه قاهره (خ ۵۱۴)

(۲۵۱۲) - ۷ -

یوسف و زلیخای جامی :

اسلوب بهزاد دنباله هنرهرات در مدرسه تبریز ۹۴۰ ق = ۱۵۳۳ م
(۱۵ و ۵ × ۲۴) سانتی . از نسخ خطی دارالکتب قاهره . چند صفحه
مصور آن بر تقویم مصر ۱۹۶۰ طبع شده است :

۱- بر ورق ۳ تقویم : مجلس زلیخا با دختران مصر در حالیکه
یوسف را می بینند و در حالت حیرت و دل باختگی بجای ترنج انگشتان
خود را می برند. درین صفحه در بالا و پایین باخامه بسیار قوی نستعلیق
این دوبیت جامی را که حاکی از حیرت و هوش باختگی دختران
اهل مجلس است نوشته اند :

در بالا :

ندانسته ترنج از دست خود باز ز دست خود بریدن کرد آغاز
پایین :

یکی از تیغ، انگشتان قلم کرد بدل حرف وفای او رقم کرد
این منظر بدیع و شگفته لطیف اگرچه امضا ندارد ولی آنرا از
ادامه بسیار مؤفقانه هنرهرات در تبریز توان شمرد.

ایوان مجلس زلیخا نهایت رنگین و دلکش است . تزئینات و
نقاشی های دقیق و رنگهای گرمیکه در آن استعمال کرده اند و لباسهای
شوخ و شنگ دختران حسن زده و متحیر جالب است، ولی به تخلیقات
خامه بهزاد در نسخه بوستان قاهره نمیرسد .

۲- بر ورق ۴ تقویم : منظر معراج و آسمان پر از تجلیات طلایی با
براق و فرشتگان بالدار است. رنگهای گرم در لباس فرشتگان و زنگار-

لون آسمان بکار رفته و براق شکل اسپه با سرزنی با تاج مطلا دارد و فرشتگان تحف آسمانی را در قابهای سرپوش دار مطلا بدست دارند . صاحب معراج موزه سیاه و عبای سبز و دستار سپید با کلاه پخش سرخ دربردارد، ولی بر روی او نقابست و چشم و دهن و بینی او را نتوان دید.

واتيكان

(۲۵۱۳)

مفاتيح الاعجاز لاهيجي :

کتابخانه واتیکان ایتالیاء، به نستعلیق متوسط بتاریخ ۹۰۳ ق

۱۴۹۷ م (خ ۲۳۶)

وین

(۲۵۱۴) - ۱ -

سلوک ملوک:

رساله تألیف جلال قائنی هروی در کتابخانه وین، دارای مزایای
هنری که بران نوشته‌اند: «برسم خزانة سلطان الاعظم و خاقان الاعدل
سلطان شاهرخ بهادرخان...»

(ایرج افشار - مجله هنر و مردم شماره ۱۲۲)

(۲۵۱۵) - ۲ -

مرقع سلطان مراد ثالث:

در کتابخانه ملی وین. مجموعه خطوط خوش نویسان اسلامی،
که از انجمله دو قطعه بقلم کتابت و غبارخوش سلطان محمد نورهریست
که یکی در سنه ۹۱۲ ق ۱۵۰۶ م نوشته شده (خ ۲۷۹) و هم دو قطعه از
همین مرقع بکتابت خفی خوش با رقم «کتبه شاه محمود» نشابوری
است.

يك قطعه بقلم نستعلیق خوش با رقم «کتبه عبدالرحیم الیعقوبی»
که مراد انیسی خوارزمیست.

يك قطعه از همین مرقع رقم دارد: «قطعه العبد محمد طاهر مجلد
 الخاقانی فی سنه ۹۶۱ ق» (۱۵۵۳ م) (خ ۷۸۳)
 يك قطعه تصویر این مرقع امضای «محمود مذهب» در سنه ۹۶۳ ق
 (۱۵۵۶ م) دارد (سروی ۱۸۷۰)

(۲۵۱۶) - ۳ -

همای و همایون بخط محمد بن حسام :
 در کتابخانه ملی وین . بقلم خفی نستعلیق بشیوه اظهار تبریزی با
 رقم: «محمد بن حسام المشتهر بشمس الدین البایسنغری ... فی دار السلطنة
 هرات ... فی سنه ۸۳۱ ق» (۱۴۲۷ م)
 این شمس بایسنغری هروی از خطاطان دربار بایسنغر در هرات
 بود ، که استاد همه خطوط و شاگرد معروف بغدادی متوفا ۸۵۰ ق
 ۱۴۴۶ م است (خ ۳۱۵)

هند

(۲۵۱۷) - ۱ -

مجموعه اشعار بخط اظهر هروی :

این خطاط ماهر در عصر تیموریان بهرات آمد و در دربار بایسنغر و سلطان ابراهیم و الغ بیگ و غیره محشور گردید ، و بعد از ۸۸۰ ق ۱۴۷۵ م درگذشت، سلطان علی مشهدی از شاگردان او بود.

يك البم كوچك ۲۵ ورقى او در كتابخانه على گر بونیورستى محفوظست كه سه ترجمه عراقي و يك يك هم از اوحدى و خواجو کرمانی و امیر نعیمی دارد.

خط آن نستعلیق بسیار خوش ریز است در بین نقوش مذهب رنگین. که جداول و تزئینات هر صفحه آن زیباست.

این مجموعه اهمیت تاریخی هم دارد ، زیرا وقتى در تصرف جهانگیر پادشاه هند بود و بران بخط خود نوشته است :

«الله اكبر»، پنجم آذر سنه ۱ داخل كتابخانه این نیازمند درگاه الهی در دارالخلافة آگره . حرره نورالدین جهانگیر بن اكبر پادشاه

سنه ۱۰۱۴ .

در آخر این نسخه نوشته است :

«الحمد لله على الاتمام ... فى شهر محرم المحرام ... عام ثمانين و
ثمانمائه على يد العبد المذنب ... اظهر الكاتب فى بلدة هراة حفت
بالزهرة» (ن)^۱

(۲۵۱۸-۲۵۲۰) -۲-۴-

مخطوطات سلطان على مشهدى:

شاگرد اظهر هروى و خطاط نيرومند نستعلیق نويس دربار سلطان
حسين بايقرا درهرات بود (۸۷۳-۹۱۱ ق ۱۴۶۸-۱۵۰۵ م)
(۲۵۱۸) ۲: ديوان حافظ: نمبر ۸۱۷/۵۴ کلمکسيون عبدالسلام .
کتابخانه على گريو نيورستى . اين نسخه در آغاز ناقص و چهار ورق اول
آن بخط ديگر است در آخر آنست :

« كتبه المذنب الى الله الغنى سلطان على المشهدى » ۹۱۹ ق

(۱۵۰۸ م)

(۲۵۱۹) ۳: مناجات خواجه عبدالله انصارى : نوشته شده در

هرات ۹۲۱ ق ۱۵۱۴ م نمبر ۷۵۵ رضا لايبيرى رامپور ، بران خطوط
شاهان مغولى هند است بدین شرح :

الف: رساله خواجه عبدالله انصارى خط ملاسلطان على ازپيش

کش خان خانان بتاريخ ۲۴ جمادى الاول سنه ۱۰۲۲ حرره جهانگير ابن
اکبر پادشاه .

۱- مأخوذ از رساله مخطوطات عصر تیموریان در هند از پروفیسور نذیر

احمدیو نیورستى على گر هند ۱۹۶۹ م، که علامت مخفف آن (ن) است.

ب: بتاریخ بیست و پنجم ماه بهمن الهی موافق بیستم شهر جمادالثانیه سنه ۱۰۳۷ هجری که روز جلوس مبارکست داخل کتابخانه این نیازمند درگاه شد حرره شهاب الدین محمد شاه جهان ابن جهانگیر شاه ابن اکبر شاه.

باین طور نوشته های عبدالرحیم خان خانان در سنه ۹۹۸ ق ۱۵۸۹ م و محی الدین محمد عالمگیر پادشاه غازی و میر کرم الدین خان در ۱۱۸۹ ق ۱۷۷۴ م نیز دارد (ن).

(۲۵۲۰) ۴ يك قطعه خط سلطان علی در موزه باستان شناسی دهلی.

(۲۵۲۱-۲۵۳۰) -۵-۱۴-

خطوط میر علی الکاتب هروی:

از خطاطان نستعلیق نویس ماهر دربار سلطان حسین بایقراست که تا مرگ این پادشاه (۹۱۱ ق) ۱۵۰۵ م با او بود، وفاتش در حدود ۹۵۱ ق ۱۵۴۴ م باشد. ۱ مخطوطات او درهند:

(۲۵۲۱) ۵- دیوان شاهی:

در ۴۵ ورق نمبر ۱۷۴ بانکی پورپتنه. در آخر امضای «الفقیر علی الکاتب در ۹۱۵ ق» دارد (۱۵۰۹ م)

خط آن نستعلیق روشن و متقن با جداول رنگین و مذهب است. حواشی آن تزئینات گلدار و شاخسار دارد (ن)

۱- بنام میر علی قطعات مخطوطه و کتب زیاد دیده شده، و چند نفر

خطاط بدین نام بوده اند (ح)

(۲۵۲۲) ۶- حالنامه عارفی^۱ یا مثنوی گوی و چو گمان:

کلامکسیون حبیب گنج در کتابخانه یونیورسیتی علی گره. به نستعلیق
خوش در ۹۲۶ ق ۱۵۱۹ م در هرات نوشته شده و در آخر آنست:
«کتبه العبد الفقیر علی الحسینی الکاتب... فی اوایل شهر ربیع الاول
سنه ست و عشرين و تسعمائه بمدينه هراة»

این نسخه نوشته ها و مهرهای بسا از رجال تیموریه هند دارد مانند:
کتابه عصر اورنگ زیب در فتح گلکنده غره ذیحجه سال ۳۱
جلوس. و امضای قابل خان خانه زاد پادشاه عالمگیر ۱۰۹۷ ق (۱۶۸۵ م)
(۲۵۲۳) ۷- حالنامه عارفی:

میرعلی چندین نسخه این کتاب را نوشته^۲ که نسخه دیگر خطی آن
در بانک پور است (نمبر ۱۷۲ ورق ۲۵) که بر کاغذ خوب به نستعلیق
بسیار خوش و جلی با نقوش رنگین. و جداول مذهب نوشته شده و
عناوین آن بر زمینه مذهب گلدار است.

(۲۵۲۴) ۸- بوستان سعدی:

رضا لایبریری رامپور (نمبر ۴۰۷۰) بخط میرعلی در سنه ۹۲۷ ق
۱۵۲۰ م در هرات. که نقاشیها و تصاویر مکتب هرات نیز دارد و خط
آن نستعلیق خوش با جداول و حواشی مذهب رنگین است.

(۲۵۲۵) ۹- یوسف زلیخاء جامی:

این نسخه بسیار جالب در رمضان ۹۳۰ ق ۱۵۲۳ م بخط میرعلی

۱- عارفی شاعر عصر شاهرخ متوفا ۸۵۳ ق ۱۴۴۸ م است.

۲- يك نسخه دیگر همین کتاب بخط میرعلی در هرات ۹۲۹ ق ۱۵۲۲ م

در کتابخانه جهانگیر بود که آنرا M.L.CARLIER به پاریس برد.

است که در آخر آن چنین نوشته : «علی ید العبد الضعیف میرعلی فی
اواخر رمضان سنه ثلاثین وتسعمائه بمدینه هرات»

نسخه به نستعلیق زیبا بسیار منقش و مزین است ، حواشی و
جداول مذهب رنگین دارد و نمبر آن در کتابخانه بانکی پور (۱۹۶)
است و فهرست نگار این کتابخانه مینویسد که این همان نسخه خطیست
که در مآثر جهانگیری (ورق ۳۳ الف) چنین مذکور است :

«روز دوشنبه دوم محرم سنه هزار و نوزده . . . درین روز
یوسف زلیخا بخط ملا میرعلی مصور و مذهب که هزار مهر قیمت داشت
وسپه سالار خان خانان بطریق پیشکش ارسال داشته بود معروض گردید.»
(۲۵۲۶) ۱۰ - مطلع الانوار امیر خسرو :

نستعلیق جلی میرعلی با حواشی مزین رنگین که بر ورق ۱۵۰ ب،
۱۵۱ الف ، ۱۵۲ ب ، ۱۵۳ الف ، تصاویر صفحه کامل دارد .

خاتمه آن : «تمت علی ید اضعف الکاتبین و اقل العباد السلطانی
میرعلی الکاتب السلطانی الاعدل الاعظم الاکرم معز السلطنه ... عبدالعزیز
بهادر ... فی اواسط شعبان المعظم سنه سبع و اربعین و تسعمائه بدار الفاخرة
بخارا ، باهتمام سلطان میرک کتابدار»

در کتابخانه بانکی پور پتمنه (نمبر ۱۲۹)

(۲۵۲۷) ۱۱ - صد پند لقمان :

نمبر ۷۵۶ رضا لایبریری رامپور . در تزئین و نقاشی شبیه مخطوطه

نمبر ۲۰۲۴ بانکی پور است ، الا اینکه جای نوشتن آن معلوم نیست و
فقط امضای میرعلی در ۹۴۵ ق ۱۵۳۸ م دارد. ضمیمه این نسخه سخنان

خواجه عبدالله انصاری بقلم همین میرعلیست .

این نسخه در کتابخانه حکیم همام بوده و از وبه کتابخانه جهانگیر و شاه جهان و دخترش جهان آرابیگم انتقال یافته که خط جهانگیر (۳ محرم سنه ۱۵) و خط شاه جهان (سلخ ربیع الاول ۱۰۳۹ ق قیمت هزار روپیه) بران نوشته است .

در ذیحجه سنه ۱۰۴۰ ق ۱۶۳۰ م شاه جهان آنرا بدخترش جهان آرابیگم بخشیده و بخط این بانو نیز مطالبی بران نوشته شده است .
(۲۵۲۸) ۱۲ - صد پند لقمان :

کتابخانه بانکی پور نمبر ۲۰۲۴ . با همان خصایص و تزئینات و خط خوش نسخه سابق ۷ که در بخارا بخط میرعلی در ۹۴۹ ق ۱۵۴۲ م به نستعلیق بسیار عالی با جداول مذهب و حواشی منقش رنگین ترتیب گردیده است . در آخر آن مینویسد : «تمت هذه الرسالة ببلدة فاخـره بخارا سنه تسع و اربعین و تسعمائه ، کتبه العبد المذنب علی الکاتب» .
(۲۵۲۹) ۱۳ - مجموعه نفیسه :

بانکی پور نمبر ۱۰۸۹ مجموعه بسیار نفیس اشعار گزیده سعدی ، نظامی ، خسرو ، جامی و غیره است که چنین آغاز شده :
ای ذات تو از صفات ما پاک کنه تو برون ز حد ادراک
نام کاتب بر ورق ۱۴ و ۶۸ علی الحسینی و بر ورق ۴۴ الف علی-
الکاتب نوشته شده خط آن نستعلیق خیلی عالی و عناوین آن نهایت مزین است . در آغاز کتاب دو منیاتور بامضای رضا و دو منیاتور بی امضا در آخر آنست .

این کتاب در ۸ جمادی الثانیه ۱۰۳۷ ق ۱۶۲۷ م داخل کتابخانه

شاه جهان گردیده و بخط خود این پادشاه نوشته‌یی دارد ، و هم نور جهان بیگم بران نوشته که قیمت آن پانصد روپیه است .

(۲۵۳۰) ۱۴ - سبحة الابرار جامی :

کتابخانه دیوان صاحب مدراس (هند) بخط خوش نستعلیق که نام میرعلی الکاتب در آخر آن نوشته شده و دو ورق ۶۲ ب ۶۵ الف آن مصور است (ن)

(۲۵۳۱-۲۵۳۴) - ۱۵-۱۸-

خطوط سلطان محمد بن نورالله :

سلطان محمد نور از شاگردان نامور سلطان علی مشهدی و در خدمت امیرعلی شیرنوایی بود که وفاتش در حدود ۹۴۰ ق ۱۵۳۳ م باشد ، این آثارش در هند است :

(۲۵۳۱) ۱۵ - سبحة الابرار جامی : بانکی پور نمبر ۱۹۱

بخط ظریف نستعلیق با جداول مطالای رنگین دارای عنوان منقش و تزئینات دلکش بر ورق ۱۴ ب ۱۵ الف ۲۹ الف ۹۷ ب .
در آخر تاریخ کتابت ۱۵ ذیقعد ۹۱۳ ق ۱۵۰۷ م است چنین :

این کتابت که نسخه ایست بدیع عاقبت محمود
بنده سلطان محمد بن نور	در چه ماه و چه سال ثبت نمود
پانزده روز رفته از ذی قعد	سال هجرت کتابت مـن بود

(۲۵۳۲) ۱۶ - کلیله و دمنه بهرامشاهی : رامپور نمبر ۲۹۸۲ رضا

لایبریری . بخط خوش نستعلیق و تزئینات و عناوین مذهب رنگین خیلی

زیاد که سرورقهای آنهم خیالی قشنگ است . تاریخ کتابت ندارد وای
تصاویر و نقاشی آن عالیست .

(۲۵۳۳) ۱۷ : دیوان حافظ : رضا لایبریری نمبر ۳۲۷۲ رامپور :
بخط بسیار عالی سلطان محمد نور در ۹۳۱ ق ۱۵۲۴ م به نستعلیق
خوش با جداول طلائی و حواشی منقش نوشته شده در آخر آن بین
لوحه نقاشی نوشته : «تمت الكتاب بعناية الملك الوهاب فی شهر سنه
احدی و ثلاثین و تسعمائه، کتبه العبد المهجور سلطان محمد نور»
(۲۵۳۴) ۱۸ - يك قطعه بخط نستعلیق عالی بارقم سلطان محمد نور
درموزه باستان شناسی دهلی (خ ۲۷۷)

(۲۵۳۵-۲۵۳۶) ۱۹-۲۰-

مخطوطات شاه محمد الکاتب:

نستعلیق نویس بسیار ماهر است که در خراسان زندگی داشت
دو کتاب او درهند است :

(۲۵۳۵) ۱۹ : هفت اورنگ جامی در ۲۸۴ ورق . کتابخانه بانکی-
پور نمبر ۱۸۲ . بخط خوش نستعلیق در چهار ستون بین حواشی مطلا
ورنگین . دو ورق نخست هر هفت کتاب آن نقاشی ظریف دارد و عناوین
آن بر زمینه مذهب گلدار نوشته شده و بر ورق ۱۶۷ ب و ۱۹۱ د و تصویر
دارد .

نوشته خاتمه کتاب :

تمت الكتاب ... تحریراً فی سلخ رمضان سنه ۹۰۸ شاه محمد-

الکاتب (۱۵۰۲ م)

(۲۵۳۶) ۲۰ : شاهنامه فردوسی در ۵۳۸ ورق . نمبر ۲ مخطوطات

بانکی پور . نسخه بسیار زیبای شاهنامه با مقدمه بایسنغری است به نستعلیق خوش چهارستونی که نقاشی های رنگین وافر دارد و تزئینات صفحات کامل آن دیدنی و وقایه اصیل آن هم محفوظست .
کتابت آن در آخر بامضای شاه محمد الکاتب است و ۲۷ قطعه تصویر نفیس در بین حواشی دارای شاخصار مطلا دارد.

(۲۵۳۷) - ۲۱ -

هفت اورنگ جامی بخط محمود بن حسن الهروی:
این خطاط ماهر هراتی مخطوطات نستعلیق دلکش و زیبا دارد که يك نمونه هنر او نسخه هفت اورنگ جامیست (نمبر ۱۸۳ بانکی پور) که به نستعلیق روشن در چهارستون با حواشی و جداول مطلا و عناوین منقش نوشته شده ، و آغاز هر کتاب با صفحات مزین و آراسته است .
در خاتمه کتاب نوشته شده که این نسخه را در مدرسه جلالیه هرات در سلخ رمضان ۹۲۸ ق ۱۵۲۱ م انجام داده است.

(۲۵۳۸) - ۲۲ -

دیول رانی بخط دوری هروی:

سلطان بایزید بن میر نظام مشهور به دوری Dauri از مردم هرات و شاگرد میر علی الکاتب بود ، که بهند رفت و بدر بار اکبر رسید و لقب کاتب الملك یافت تاریخ وفاتش را ۹۸۶ ق ۱۵۷۷ م در راه حج نوشته اند .
نسخه خطی مثنوی امیر خسرو بنام دیول رانی و خضر خان (نیشنل میوزیم دهلی جدید) بقلم اوست و در آخر مینویسد :

« الفقیر... سلطان بایزید ابن میر نظام مشهور به دوری بتاریخ

شهر محرم الحرام سنه ۹۷۶ ق » (۱۵۶۸ م)

این مخطوطه دو تصویر سبک مغولیه هند هم دارد، که یکی از آن در فهرست مشرح موزة ملی هند ۱۹۶۴م طبع شده است. این نسخه در ملک سلیمه سلطان بیگم یکی از ازواج اکبر پادشاه بود و بعد از آن به کتابخانه شاه جهان انتقال یافته و اخیراً از کتابخانه کپورتله بموزة ملی دهلی آورده شده است.

(۲۵۳۹) - ۲۳ -

یوسف و زلیخای جامی به خط سلطان حسین بن جمشید هروی :
وی باشنده هرات و شاگرد محمد شادیشاه است که این خطاط از شاگردان سلطان محمد خندان بود (تاریخ رشیدی ص ۱۶۵) چون شادیشاه در حدود ۹۵۰ ق زندگی داشت ، سلطان حسین هم بعد ازین زندگی کرده باشد. مخطوطاتش کمیابند و مؤلف ریحان نستعلیق (تألیف ۹۸۹ ق) یک نسخه سبحةالابرار جامی را بقلم او ذکر میکند.
یک نسخه یوسف و زلیخای جامی نمبر ۲/۸۸ یونیورسیتی علی گر تحریر ۹۶۳ ق ۱۵۵۵م امضای سلطان حسین بن جمشید هروی دارد که آنرا در بخارا نوشته و در آن خود را الغریب المهجور خوانده است (ن)

(۲۵۴۰) - ۲۴ -

دیوان قاسم انوار بخت عبدی نشاپوری :
نامش عبدالله بن حسن نشاپوری و شاگرد میرعلیست که در نستعلیق نویسی شهرت داشت. چون یک قطعه او در سنه ۹۹۶ ق ۱۵۸۷م

نوشته شده، بنابراین بعد ازین سال بعمر ۹۰ سالگی مرده باشد^۱ (بقول مهدی بیانی ۴۲۴/۱)

يك نسخه خطی دیوان قاسم انوار (نمبر ۱۷۰ بانگی پور) در ۱۳۴ ورق به نستعلیق روشن عبدی نشاپوری در سلخ رجب سنه ۹۳۳ ق ۱۵۲۶ م نوشته شده که جداول مطلا و سرورق مزین دارد (ن)

(۲۵۴۱) - ۲۵ -

رسایل سعدی بخط میر محمد باقر هروی :

باقر فرزند هنرمند میر علی الکاتب سابق الذکر است که بهندرفت و بدر بار اکبر پذیرفته شد . وی روش نستعلیق نویسی بسیار ماهرانه پدر خود را بنحوی تقلید میکرد ، که بین مخطوطات پدر و پسر فرق کردن مشکل است و ابوالفضل در آیین اکبری بشهرت و مهارت او اشارت مینماید (ترجمه انگلیسی ص ۱۰۳)

در کتابخانه بانگی پور مخطوطه نمبر ۹۳ «شش رساله سعدی» محفوظ است که در خاتمه آن نوشته اند: کتبه میر علی الکاتب ۹۴۴ ق ۱۵۳۷ م ولی این صحیح نیست زیرا شاه جهان مغولی هند در آخر آن بقلم خود نوشته :

« حرره شهاب الدین محمد صاحب قران ثانی شاه جهان ، خط باقر پسر ملاعلیست ، نام او را تراشیده ، نام پدر نوشته اند »

۱- يك نفر عبدی قلندر کاتب در مجالس النفايس (ص ۱۴۸) مذکور است که شاید غیر ازین شخص باشد، زیرا مجالس در ۸۹۶ ق ۱۴۹۰ م پیش از عبدی نشاپوری تألیف شده .

این نسخه در سنه ۱۰۱۹ ق ۱۶۱۰ م به کتابخانه فرزند عبدالرحیم خان خانان رفته و بعد از آن به کتابخانه محی الدین عالمگیر بود که نوشته‌های این رجال بر آن است.

نستعلیق این نسخه خیلی دلکش و زیباست ، جداول رنگین طلائئی و حواشی منقش بالوحه نقاشی آغاز کتاب دارد ، در سنه ۹۸۶ ق ۱۵۷۷ م درادی پور عرض دیده شده است (ن)

(۲۵۴۲-۲۵۴۵) - ۲۶-۲۹-

مخطوطات محمد حسین کشمیری^۱:

وی شاگرد میر علی الکاتب بود (مرآة العالم ص ۵۲ و مناقب هنروران ص ۵۰۵) که بدر بار اکبر پیوست و لقب « زرین قلم » یافت و بعد از آن جهانگیر او را به « عنبرین قلم » ملقب ساخت ، وفاتش ۱۰۲۰ ق ۱۶۱۰ م است. مخطوطات فراوان از خامه او دیده میشود که از انجمله است:

(۲۵۴۲) ۲۶: دیوان میر حسن ۳۰۰ صفحه (نمبر ۱۳۲ بانکی پور) که برای کتابخانه شیخ فرید بک-هری^۲ بقلم محمد حسین کشمیری در سنه ۱۰۱۰ ق ۱۶۰۱ م به نستعلیق روشن با حواشی مذهب نوشته شده است.

(۲۵۴۳) ۲۷: خسرو و شیرین از میرزا جعفر بیگ ۶۳ ورق (نمبر

۱- دنباله هنر خطاطی هرات در هند است .

۲- وی یکی از سالاران دربار اکبر بود که جهانگیر او را لقب مرصی خان

داد و در سنه ۱۰۲۰ ق ۱۶۱۰ م بمرد .

۲۷۴ بانکی پور) که تاریخ کتابت ندارد و بخط خوش نستعلیق باجد اول
مطال و حواشی رنگین منقش نوشته شده است.

(۲۵۴۴) ۲۸ : منتخبات فارسی : از آثار نظم و نثر نویسندگان
نامدار زبان فارسی (نمبر ۱۰۹۰ بانکی پور) که بهترین نمونه خطاطی
محمد حسین شمرده میشود و چندین بار امضای او دارد و تاریخ کتابت
آن سنه ۱۵۹۱ هـ است.

دو منیاتور بقلم فرخ و سنکر نقاشان هند و چندین تصویر هم دارد،
خط آن نستعلیق جلی در حواشی مطالای گلدار است (ن)
(۲۵۴۵) ۲۹ : هفت بند کاشی با تزئین و تذهیب و بهترین خط
نستعلیق در کتابخانه علی گرهند.

(۲۵۴۶-۲۵۵۰) -۳۰-۳۴-

مخطوطات محمودشهابی هروی

(ادامه مدرسه هنری هرات) : محمود بن اسحاق شهابی از شاگردان
سربر آورده میر علی الکاتب در هند بود از آثار اوست :

(۲۵۴۶) ۳۰ : دیوان کامران (ورق ۳۴ نمبر ۲۳۷ بانکی پور) که
نسخه واحد اشعار فارسی و ترکی این شاهزاده پسر بابر است و در آخر
چنین نوشته «علی بد العبد الضعیف محمود بن اسحاق الشهابی الهروی»
برین کتاب خطوط جهانگیر در ۱۰۳۵ ق ۱۶۲۵ م و شاه جهان و
تحویلی شیخ فیضی در ذیحجه ۹۹۰ ق ۱۵۸۱ م و مهرهای سالهای
۹۸۴-۹۸۷-۹۹۰-۹۹۲ ق هم دیده میشود.

(۲۵۴۷) ۳۱ : مناجات عبدالله انصاری (۲۰ ورق نمبر ۲۰۶۷
بانکی پور) تحریر نستعلیق جلی محمود بن اسحاق شهابی در سنه ۹۴۴ ق
۱۵۳۷ م.

(۲۵۴۸) ۳۲: نفحات الانس جامی (نمبر ۲۲۸۱ رامپور) بخط خوش

و عالی نستعلیق همین محمود هروی بتاریخ ۹۹۳ ق ۱۵۸۴ م.

(۲۵۴۹) ۳۳: خمسة امیر خسرو (نمبر ۴۱۰۲ رامپور) نسخه

بسیار مزین و منقش و مصور است و خط همین محمود که تصاویر

ادامه سبک هراتست، که در آخر امضای خطاط در سنه ۹۷۷ ق ۱۵۶۹ م

موجود و نمونه بهترین نستعلیق نویسی است.

(۲۵۵۰) ۳۴: (موزیم الورهند) يك نسخه مصور بوستان

سعدیست با نستعلیق ممتاز محمود شهابی در سنه ۹۴۴ ق ۱۵۳۷ م که

دارای ده مجلس مصور سبک مغولیه هند است.

(۲۵۵۱) -۳۵-

نفحات جامی بخط عبدالمؤمن مزاری:

قراریکه نوائی در مجالس النفایس مینویسد: وی شاعر ورزیده

و خطاط ماهری بود که مزاری تخلص داشت و بر مزار مولانا عبد الرحمن

جامی در ۵-رات میزیست از آثار خطی او يك نسخه نفحات الانس

جامیست که در کتابخانه بانک پور به نمبر ۱۷۸۰ موجود است.

این نسخه به نستعلیق گزیده و عالی و حواشی منقش رنگین و

عناوین مزین نوشته شده و در آخر آنست:

«كتب العبد المذنب المتواری عبدالمؤمن المزاری ۹۳۲ ق» ۱۵۲۵ م

(ن)

(۲۵۵۲) -۳۶-

سبحة الابرار بخط کمال:

خطاطی بدین نام در قرن دهم وجود داشت که دکتر بیانی درباره

او مینویسد: «چندین قطعه از خطوط میرعلی هروی را دیده‌ام، که وی بریده و یا اگر اصل خط به سفیداب یا زر نوشته شده بود، آنرا تحریر کرده است» (خوشنویسان ۱/ ۵۹۰)

بدین نحو کمال با میرعلی محشور بوده و نسخه خطی نمبر ۱۹۲ بانکی پور که سبحة الابرار جامیست در سنه ۹۲۷ ق ۱۵۲۰ م بقلم اوست. نستعلیق این مخطوطه بسیار زیبا و حواشی آن منقش رنگین است (ن)

(۲۵۵۳) - ۳۷ -

سبحة الابرار بخط خلیل بن درویش:

ذکر این خطاط در تذکره‌ها نیامده، ولی دکتر بیانی قطعات خط او را دارای تاریخ ۹۶۶ و ۹۷۸ و ۹۶۸ ق دیده است. نسخه خطی سبحة الابرار جامی (نمبر ۱۹۴ بانکی پور) بقلم همین خلیل بن درویش محمدالجامی در ۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م است، که خط آن نستعلیق نفیس با حواشی مطلا و رنگین است (ن)

(۲۵۵۴) - ۳۸ -

تمرنامه بخط محمد الکاتب (بن علاءالدین):^۱

از قصبه رزه RAZA با خرز مربوط هرات است که نستعلیق نویس ماهر بود و در سنه ۹۹۲ ق ۱۵۸۳ م تیمورنامه هاتفی را در شهر بلخ نوشت (کتابخانه علی گر) که نستعلیق خوش و حواشی مجدول مطلا و نقاشی‌های

دلکش زیبا دارد و در آخر آن نوشته :

«فی تاریخ شهر رجب المرجب سنه ۹۹۲ ق کتبه العبد المذنب
محمد الکاتب رزه عن ولایت باخرز... ببلدة فاخره بلخ صورت تحریر
یافت» (ن)

(۲۵۵۵-۲۵۵۷) -۳۹-۴۱-

خط عبدالرحیم الهروی (عنبرین قلم):

(۲۵۵۵) -۳۹- وی در هرات پرورده شد و بعد از آن به هند رفت و
در اینجا هنر مکتب هرات را رواج داد ، از آثار هنر او نسخه مصور
انوار سهیلی است در ۲۳۹ ورق به نستعلیق بسیار زیبا که در سنه
۱۰۰۵ ق ۱۵۹۶ م در لاهور نوشته شده و در قلعه بهاون بهارت یونیورسیتی
بنارس محفوظست و ۲۷ مجلس تصویر مدرسه هنری دوره اکبری دارد
بقلم بساون و جگناته و فرخ چیله و دهیوان داس و موکوند و مسکین و
مehیش و سنواله و منوهر و شنکر و لچهمن و مادهو و میشندن داس و انند
که هنروران عصر اکبر در هندند (ن)

(۲۵۵۶-۲۵۵۷) -۴۰-۴۱- چهل مجلس علاالدوله سمنانی به خط

او با رقم عبدالرحیم روشن قلم ۱۰۲۰ ق ۱۶۱۰ م در موزه باستان شناسی
دهلی . و يك قطعه نستعلیق خوش او با رقم عبدالرحیم عنبرین قلم در
همین موزه .

(۲۵۵۸) -۴۲-

خط شاه خلیل الله باخرزی :

وی خطاط دربار ابراهیم عادل شاه ثانی در بیجاپور (هند جنوبی)

بود، که بریاست يك گروه سفارتي بدر بار شاه عباس صفوی فرستاده شد. چون وی از مردم رزۀ باخرز خراسان و حافظ سنن مدرسه هنر هرات و مخصوصاً میر علی الکاتب است، بنابراین ذکر يك اثر خامه او در اینجا کرده میشود:

نورس: شاه خلیل يك نسخه کتاب نورس ابراهیم عادل شاه را در سنه (۱۰۲۷ ق ۱۶۱۷ م) بخط بسیار عالی نستعلیق نوشته بود، که فقط یازده ورق این نسخه اخیراً در حیدرآباد دکن بدست آمد و برای موزه ملی هند دهلی جدید خریده شد، که در یادنامه ذاکر طبع دهلی ۱۹۶۸ م معرفی شده است (ن)

میر خلیل الله شاه از سادات عراق عجم بود که در بیجاپور دکن به استادی خط شهرت داشت وقتی وی از طرف ابراهیم عادل شاه ثانی (۹۸۸-۱۰۳۷ ق ۱۵۸۰-۱۶۲۸ م) بسفارت دربار ایران رفت، درباره او گفته شد:

خورشید عراق از دکن می آید کان لعل بکان خویشتن می آید
سردفتر جمله خوشنویسان جهان یعنی که خلیل بت شکن می آید

وی در نوشتن نورس خطاب «پادشاه قلم» یافت:

شاه عالی نسب خلیل الله	چون مسخر نمود ملک قلم
پیش استاد و پیر ابراهیم	پادشاهی ستاده خیل وحشم
شاه عادل که از نی خامه	ستد از دست خصم تیغ و علم
از سیاهی کلک گلگونش	روسپید است دودمان قلم
اوستادی که گشت از دانش	در حریم هنر چنان محرم
کز صریح قلم تولد ساخت	گریه برخاست از زبان قلم

قطعه‌یی برد از پی تعلیم یافت زان قطعه خسرو اعظم
 که بفرمان او قلم گردید شه ورا خواند « پادشاه قلم »
 سال تاریخ این خجسته خطاب
 شاه گـردید بادشاه قلم ۱۰۲۷ ق
 (صحیفه خوشنویسان ۱۰۳)

(۲۵۵۹) - ۴۳ -

بیاض اشعار شهزادگان تیموری هرات (نمبر ۱۰۹۱ بانگی پور)
 نسخه نهایت نفیس و زیبای نستعلیق عالی و نقاشی‌ها و تذهیب -
 های دلکش و سر لوحه مزین دو صفحه بیست مشتمل بر انتخاب اشعار
 شعرای بزرگ فارسی و شهزادگان تیموری مانند سلطان حسین میرزا ،
 بدیع الزمان میرزا، محسن میرزا ابن بایسنقر میرزا، محمد حسین میرزا،
 مؤمن میرزا، غریب میرزا و امیر علی شیر نوایی .
 این نسخه در هند بوده و در سنه ۱۰۱۴ ق داخل کتابخانه جهانگیر
 پادشاه شد . و این مطلب بخط شهزاده خرم بن جهانگیر - بران نوشته
 است (ن)

(۲۵۶۰) - ۴۴ -

دیوان حافظ کتابخانه هرات:
 نمبر ۱۵۱ بانگی پور . این نسخه نهایت نفیس و تاریخی بقلم
 نستعلیق بسیار دلکش و پخته قرن نهم مدرسه هرات است که نام کاتب
 و تاریخ ندارد، ولی وقتی در هرات در کتابخانه سلطان حسین بایقرا بود

و بر ورق آخر آن نوشته شده «سلطان حسین بای قراعه شعبان سنه ۱۸ تحویل سهیل شد» بعد ازین نسخه را بهند آورده‌اند و نزد همایون پسر بابر بود، که شب دوشنبه ذی الحجه ۹۶۲ ق ۱۵۵۴ م بدان تفاول کرده و این مطلب را بران نوشته است. همچنین در محرم ۱۰۲۳ ق ۱۶۱۳ م جهانگیر از تفاول خود بران مطالبی را تحریر کرده و معلومست که در ملك پادشاهان مغولیه هند بوده است (ن)

(۲۵۶۱) - ۴۵ -

تاریخ خاندان تیموریه :

نمبر ۵۵۱ بانکی پور. کتاب مصور نهایت گرانها در تاریخ تیمور و اخلاف، او در ماوراءالنهر و هرات و هند تا سال ۲۲ سلطنت اکبر که بخط شاه جهان بران نوشته شده :

«این تاریخ که مشتملست بر مجمل احوال حضرت صاحبقران گیتی ستان و اولاد امجاد آن حضرت و سوانح ایام حضرت عرش آشیانی تا سال بیست و دوم در عهد دولت شاه بابا تصنیف شده ، حرره شاه جهان بادشاه بن جهانگیر بادشاه بن اکبر بادشاه»

این نسخه بقلم بسا از مصوران و نقاشان دربار اکبر مصور گردیده و ۱۱۲ منیاتور بسیار عالی مزین دارد، که متأسفانه نامهای مصوران را در حین جلد بندی آن بریده‌اند.

این کتاب مستقیماً به مکتب هنری هرات متعلق نیست ، ولی موضوع و هم تصاویر آن ربطی قوی با تاریخ این سرزمین دارد و هم سبك مصوری و نقاشی وابسته با بقایای روایات هنری تیموریان هرات

است که برخی از هنرمندان آنرا با بر با خود به هند آورده بود.
 يك تصوير رنگين آن -رسالنمای ۱۹۶۱ و دیگری -رتقویم
 ۱۹۶۷ م از طرف شرکت تمباکوی هند چاپ شده است (ن)

(۲۵۶۲) - ۴۶ -

دیوان کمال خجندی :

نمبر ۱۹۳ بانکی پور . مخطوطه بسیار زیبای دیوان کمال
 شاعر خجند (متوفا حدود ۷۹۲ ق) است که در سنه ۸۸۶ ق ۱۴۸۰ م
 بخط خیلی خوش نستعلیق با حواشی جداول مطلا نوشته شده و سرعنوان
 آن دو صفحه منقش مزین است .

در آغاز هر غزل یا قطعه یا رباعی این دیوان ، يك بیت امیر شاهی
 شاعر متوفا در ۸۵۷ ق ۱۴۵۲ م بخط طلا نوشته است ، خط و کار آن
 بمدرسه هندی هرات مبدانند (ن)

(۲۵۶۳) - ۴۷ -

مجالس العشاق بخط احمد شیرازی

بانکی پور نمبر ۶۶۳: مخطوطه گرانبهای مجالس العشاق (منسوب)
 به سلطان حسین بایقرا بن منصور پادشاه هرات است که بخط بسیار خوش
 نستعلیق با حواشی مطلا و منقش رنگین نوشته شده و سر لوحه بسیار
 زیبای آراسته دو صفحه‌یی دارد که مهارت آرایش‌گر و نقاش آن
 ظاهر است .

این نسخه ۳۲ مجلس تصویر بسیار نفیس سبك هرات دارد ، و

مهرها و عرض دیدهای زیاد بر ورق اول آن دیده می شود و تاریخ کتابت نسخه معلوم نیست اما امضای خطاط احمد الحافظ الشیرازی دارد (ن)

(۲۵۶۴) - ۴۸ -

کلیات سعدی به نستعلیق جمال کافی :

در کتابخانه حبیب گنج علی گر ۴۸/۹ .

این نسخه بخط قدیم نستعلیق جمال کافی کاتب در سنه ۸۱۴ ق

۱۴۱۱ م است (که مقدمه مکتب هنر تیموریان باشد) (ن)

(۲۵۶۵) - ۴۹ -

خمسه امیر خسرو بخط سمره :

نسخه قدیم و گران بها در دیوان صاحب مدراس . شاید نوشته

اواخر قرن ۸ یا آغاز قرن ۹ باشد بقلم سمره بن علی ، که مدتی در

کتابخانه ابراهیم عادل شاه بود و بر اوراق اول آن نوشته ها و مهرهای

ابراهیم عادل شاه و علی عادل شاه و غیره دیده میشود و آخر کتاب چنین

است : «حرره العبد الضعیف سمره بن علی» (ن) (مربوط به مکتب

هنر تیموریان)

(۲۵۶۶) - ۵۰ -

خمسه امیر خسرو در رامپور :

نمبر ۴۱۰۱ کتابخانه رامپور بخط بسیار زیبای نستعلیق تحریر

۸۵۵ ق ۱۴۵۰ م که نه تصویر هم دارد (ن) (مربوط مکتب عصر تیموریان)

(۲۵۶۷) - ۵۱ -

خمسہ امیر خسرو بخط حسین شیرازی :

نمبر ۸۹۱ ، ۵۱ / ۵۵۱۴ نوشته حسین عبداللہ در شیراز ، ذیحجہ
۸۶۳ ق بخط نستعلیق خوب دارای ۱۷ تصویر (مربوط مکتب هنر تیموریان)

(۲۵۶۸) - ۵۲ -

خمسہ امیر خسرو :

در موزة ملی ہند نمبر ۵۱۲ / ۵۵ . تحریر ربیع الاول ۸۶۵ ق
۱۴۶۰ م مصور و بخط بسیار خوش نستعلیق (عصر تیموریان)

(۲۵۶۹) - ۵۳ -

خمسہ خسرو در بانکی پور :

نمبر ۳۸ . تحریر ۳ رجب ۸۸۳ ق ۱۴۷۸ م نستعلیق خوش با
۱۷ مجلس تصویر .

برین کتاب نوشته شدہ کہ وقتی در کتابخانہ قطب شاہ و مہرہای
عنایت اللہ شاہ جہانی و عبدالرشید دیلمی ہم دارد (عصر تیموریان) (ن)

(۲۵۷۰) - ۵۴ -

خمسہ خسرو در علی گڑ :

نمبر ۴۴ / ۵ کہ در سنہ ۹۶۳ ق بہ نستعلیق نفیس با ہفت مجلس
تصویر (ہمہ در ہفت پیکر) نوشته شدہ است (بقایای هنر تیموریہ) (ن)

(۲۵۷۱) - ۵۵ -

شاہنامہ رامپور بخط محمود تستری (رک : ترکیہ)

نمبر ۳۹۰۹ رضا لایبریری رامپور بہ نستعلیق بسیار نفیس محمود -

ابن محمد التستری در ابرقوه بتاريخ ۶ رمضان ۸۴۰ ق ۱۴۳۶ م با تصاویر
(عصر تیموریه)

(۲۵۷۲) - ۵۶ -

شاهنامه میوزیم ملی هند بخط محمود تستری :

نمبر ۵۴/۶۰ نوشته محمود بن محمد ب-رای خواجه نورالدین
محمد بخط بسیار عالی نستعلیق در ۸۳۴ ق ۱۴۳۰ م با ۹۰ قطعه نقاشی
(عصر تیموریه) (ن)

(۲۵۷۳-۲۵۷۴) - ۵۷-۵۸ -

شاهنامه بانکی پور بخط مرشد شیرازی :

نمبر ۱ ، بقلم نستعلیق نفیس و روشن مرشد الکاتب الشیرازی در
۱۷ رمضان ۹۴۲ ق ۱۵۴۵ م با ۲۳ تصویر .
این نسخه را علی مردان خان به شاه جهان پیشکش کرده و همین
کاتب يك نسخه مختار نامه (بانکی پور نمبر ۵۰۴) را هم به نستعلیق عالی
در ۶ شعبان ۹۴۶ ق نوشته است (ادامه هنر تیموریه) (ن)

(۲۵۷۵) - ۵۹ -

سه مثنوی عاصی :

رضا لایبری رامپور نمبر ۴۱۳۳ و ۳۴ و ۳۵ .
این مجموعه سه مثنوی شاعریست متخلص به عاصی :
اول : منطق الریاحین سروده ۸۳۰ ق ۱۴۲۶ م .
دوم : عارف و معروف سروده همین سال .

سوم: ناظر و منظور سروده ۸۳۳ ق ۱۴۲۹ م.
نسخه رامپور به نستعلیق زیبا مرقومست که یکی تاریخ ۸۳۰ ق
دارد و هم مصور است (مقدمه هنر تیموریه)

(۲۵۷۶) - ۶۰ -

دیوان حافظ خط عبدالرحمن الحاتب:

نستعلیق نویس ماهر است، وی يك نسخه دیوان حافظ را در سنه
۹۷۴ ق ۱۵۶۶ م به نستعلیق عالی نوشته (نمبر ۱/۱۲۴ کتابخانه علمی -
گرهاند) که حواشی مجدول مطلا و منقش و سه تصویر دارد (که ادامه
هنر تیموریه است) بر اوراق منضمة پشتی کتاب تاریخ ۹۹۶ ق ۱۵۸۷ م
هم دیده میشود و نشانه کتابخانه شاه جهان هم بران ثبت است .
پروفیسور ك، الف نظامی آنرا در مجله فكر و نظر جولای ۱۹۶۱ م معرفی
کرده است (ن)

(۲۵۷۷ - ۲۵۷۹) - ۶۱ - ۶۲ -

مجموعه اشعار:

این مجموعه دارای ۴۶۲ ورق بخط نستعلیق کهنه دارای سه

کتابست:

(۲۵۷۷) ۶۱- از ورق ۱ تا ۴۶۲ متن کتاب کلیله و دمنه.

(۲۵۷۸) ۶۲- » » ۱ تا ۲۷۲ حاشیه، مثنوی منطق الطیر.

(۲۵۷۹) ۶۳- » » ۲۷۳ تا ۴۶۲ حاشیه، دیوان حافظ.

تمام این مجموعه که اکنون در کتابخانه آصفیه حیدرآباد دکن

است بیک قلم قوی نوشته شده که جداول و حواشی مطلا و تزئینات گل و برگ دارد.

نام کاتب و مسکن او نوشته نشده و بر ورق ۴۶۲ آخر کتاب مرقومست که ختم کتابت آن روز سه شنبه ۱۳ ربیع الاول سنه ۸۱۸ ق ۱۴۱۴ م بود.

حصه کليلة و دمنه این کتاب را در سنه ۱۹۴۶ م در حیدر آباد دکن فکسیمیلی محدود کرده اند. در مجله علوم اسلامیة دسمبر ۱۹۶۰ م معرفی شده است (ن) (از اوائل مکتب هنری تیموریه است)

(۲۵۸۰) - ۶۴ -

مجموعه حافظ و سعدی بخط محمد بن مسعود:

این نسخه مرکب از دیوان حافظ در متن و بوستان سعدی بر حاشیه است که در مجموعه شخصی خاندان سبزویش کور کهپور (هند) بود و نام کاتب آن محمد بن مسعود (?) است که در سنه ۸۲۴ ق ۱۴۲۰ م به نستعلیق روشن کهنه نگارش یافته است (ن) (از اوائل مکتب هنری تیموریه)

(۲۵۸۱) - ۶۵ -

خط الغ بیگ:

در سالار جنگ موزیم حیدر آباد یک نسخه خطی بخط خوش و عالی نسخ و رقاع از زیج جدید سلطانی در ۲۰۲ ورق محفوظست که در آخر آن چنین نوشته شده:

«کتابه و رقمه الخ بیگ بن شاه رخ بن تیمور گورکان فی سینه
ضمح» که $۸۰۰ + ۴۰ + ۸ = ۸۴۸$ ق ۱۴۴۴ م باشد.
این کتاب عنوان بسیار مجلل مجدول مطالا و منقش هم دارد، که
از هنر نقاشی و تذهیب و تزئین همان اوائل مکتب هنری تیموریان
نمایندگی میکند. اگرچه در نسبت این نسخه بخط خود الخ بیگ
سخنهایست، ولی بذات خود همین نسخه در خطاطی و تذهیب و نقاشی
از ایام آغاز مکتب هنری تیموریان شمرده میشود، اگر بخط خود الخ
بیگ هم نباشد (ن)

(۲۵۸۲) - ۶۶ -

مرقع اشعار ترکی:

در کتابخانه م، الف علی گریونیورستی مرقعی از اشعار ترکی به
قطع ۱۵×۱۲ موجود است که وقتی در تصرف سلاطین خراسان و
هرات بود و از آنجا بهند برده شد. خط این نسخه نستعلیق بسیار عالی
و تزئین و پیرایش آن هم در نهایت مهارتست. برین نسخه که نمونه هنر
مکتب هراتست چنین نوشته اند:

«پنجم آذر سنه ۱ داخل کتابخانه این نیازمند در گاه الهی شد.
حرره نورالدین جهانگیر ۱۰۱۴ بن اکبر پادشاه»

شخصی دیگر بران نوشته:

«این مرقع بعد انتقال از سلاطین خراسان و هرات در کتابخانه
شاهان هندوستان رسید، چنانچه دستخط نورالدین جهانگیر پادشاه
ازان نشان می دهد... ماه شوال ۱۱۵۲ ق» (ن)

(۲۵۸۳) - ۶۷ -

درج الدرر بخط مولانا معین هروی:

نمبر ۴۴/۹۹ مجموعه فرنگی محل یونیورسیتی عالی گر. نسخه
واحدة تألیف امیر سید اصیل الدین عبدالله بن عبدالرحمن حسینی
(متوفا ۸۸۳ ق) در هرات است که بقلم يك نفر مولف دیگر مولانا معین-
الدین هروی مشهور به معین مسکین (متوفا ۹۰۷ ق در هرات) در سنه
۸۸۹ ق ۱۴۸۳ م ۲۲ سال بعد از تألیف نوشته شده است که بخط خوب
نسخ و نستعلیق باشد.

تألیف این کتاب در قبة الاسلام هرات از صفر ۸۶۳ ق تا حدود
(۸۶۷ ق) ادامه داشته و نوشتن آن در ذیحجه ۸۸۹ ق خاتمه یافته و یکی
از مؤلفان و مرقومات عصر تیموریه هرات است که در هند در کتابخانه
عالمگیر بوده است (ن)

(۲۵۸۴) - ۶۸ -

تفسیر مواهب علیه:

نمبر ۱۱۲۶ بانکی پور. نسخه بسیار آراسته و زیبای تفسیر
حسینی ملاحسین واعظ کاشفی هروی که در سنه ۹۴۱ ق ۱۵۳۴ م از طرف
جلال الدین محمد بن محمد الجامی بمزارجدش احمد زنده پیل (متوفا
۵۳۶ ق) وقف گردیده و به خط نسخ عالی و زیبای خفی است که
جداول و حواشی مطالا و سرلوحه و عنوان های منقش آراسته ای
دارد (ن)

(۲۵۸۵) - ۶۹ -

کنز العباد فی شرح اوراد بخط نظام:

شارح علی بن احمد الغوری از باشندگان کره (هند) و از خدام مولانا رکن الدین است که اقوال شیخ بهاء الدین را شرح کرده و نسخه خطی آن در مجموعه فرنگی محل کتابخانه یونیورسیتی علی-گریو-نمبر ۳۹۵/۱۰۶ م، الف محفوظست که در مدرسه شاهرخیه هرات در سنه ۱۴۸۹ ق ۳۵۲ ورق بخط نظام بن حسین نوشته شده و در آخر آن مینویسد:

«قد اتفق الفراغ من كتابة هذا الكتاب وقت الظهر ليوم الثلاثاء- السابع عشر من ربيع الثاني سنة خمس وتسعين وثمانمائة في المدرسة- الميمونة الشاهرخيه ببلدة هرات ... على يد العبد ... نظام بن حسين- بن نجيب ...»

(۲۵۸۶) - ۷۰ -

نفحات الانس جامی بخط میرماه

مجموعه حبیب گنج کتابخانه علی-گریو-نمبر ۴۵/۲۲ نسخه نستعلیق بسیار خوب با حواشی جداول طلائی است که بخط میرماه خطاط در بلخ نوشته شده (۱۰۰۶ ق ۱۵۹۷ م) و این کاتب برادر-زاده میرکلنگی یکی از هفت شاگرد میرعلی هرویست. در آخر کتابست:

«بخط میرماه ابن میرعرب برادر زاده میرکلنگی کاتب است... فی اواخر شهر ذی الحجه بتاریخ ۱۰۰۶ فی قبة الاسلام بلخ»

(۲۵۸۷) - ۷۱ -

بهارستان جامی:

نمبر ۸۱/۹۸۱ الف، س کتابخانه یونیورسیتی علی-گر، که
در ۹ ذی حجه سنه ۸۹۵ ق ۱۴۸۹ م در زمان حیات مولانا جامی سه
سال بعد از تألیف کتاب بخط خوش نستعلیق نوشته شده (غالباً در
هرات)

(۲۵۸۸) - ۷۲ -

مذکر احباب بخط میرک:

تکمله مجالس النفایس امیرعلی شیرنوائی از بهاءالدین حسن
نثاری بخاری در سنه ۹۷۴ ق ۱۵۶۶ م است و يك مخطوطه آن در
مجموعه حبیب گنج کتابخانه یونیورسیتی علی گر (نمبر ۵۱/۱) محفوظست
که در سنه (۹۸۰ ق ۱۵۷۲ م) در سمرقند بخط خوش میرک خطاط
نوشته شده است.

خط این میرک شباهتی باخصایص خطی نسخه دیوان حافظ نمبر
۱۵۲ بانک پور دارد که در سنه (۹۷۱ ق ۱۵۶۳ م) نوشته شده است
(دنباله هنر تیموریه)

(۲۵۸۹) - ۷۳ -

روضة المحبین بقلم میرک:

نمبر ۹۸۸ موزه سالار جنگ حیدرآباد دکن بقلم میرک کتابدار
که در سنه (۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م) برای کتابخانه سلطان عبدالعزیز خان

بخارا کتابت و تصویر و نقاشی شده است و این همان سلطان میرک است که میرعلی هروی او را در مخطوطه مطلع الانوار مرقومه ۹۴۷ ق ۱۵۴۰ م نامبرده است (دنباله هنر تیموریه)

(۲۵۹۰) - ۷۴ -

لوايح جامی بخط محمد محسن هروی (رك: ايران، تركيه، افغانستان)
نمبر ۷۹/۲۱ مجموعه حبيب گنج يونيورستى على گر، نسخه خطی بسيار نفيس آراسته و مصور با حواشى و جداول مطلا و كاغذ لك زرافشان بقلم خطاط ماهر هرات محمد محسن الهروى در سنه ۱۰۰۲ ق ۱۵۹۳ م كه در ۱۰۹۶ ق ۱۶۸۴ م بكتابخانه اورنگ زيب رسيده و بعد از ان هم در كتابخانه هاى شاهان هند بوده است (دنباله هنر تیموریه)

(۲۵۹۱) - ۷۵ -

تفسير سورة يوسف از جامی بخط مهر بانو:
نسخه بسيار گرانبهاى نمبر ۲۷۲/۵۰ موزه ملی دهلى جديد كه بخط جلی نستعلیق عالی با جداول و حواشى مطلا و رنگين منقش بدست مهر بانو بيگم دختر عمر شيخ ميرزا و مريد مولانا جامی نوشته شده و در خاتمه كتاب ناصر ميرزا (برادر بابر) چنين نوشته است:
«تمام شد تفسير سورة يوسف من رشحات عين الحيات حضرت قدوة العرفا مولانا نور الدين عبدالرحمن جامی ... از دست مريده با اخلاص و سعيدة باختصاص عظمت الاماره مفخر الجلاله مهر بانو بيگم پوره حضرت اعظم السلطان عمر شيخ ميرزا بهادر ... و تصحيح فرموده حضرت مصنف سلمه الله تعالى فى پنجم محرم الحرام سنه اربع و سبعين

و ثمانمانه العبد ناصر مرزا غازی»^۱

از خاتمه مذکور که بخط ناصر میرزا در ۸۷۴ ق ۱۴۶۹ م است
پدید می آید که نسخه معتبر بوده و در خانواده پادشاهان تیموری تهیه
شده است. مهر بانو بیگم خواهر هنرمند و خطاط بابر را هم از روی این
مخطوطه نفیس می شناسیم.

(۲۵۹۳ - ۲۵۹۴) - ۷۶ - ۷۷ -

خمسه جامی و نظامی:

بقلم محمد بن علاء الدین باخرزی که ذکرش در نمبر ۳۸ هـ-م
گذشت. خمسه جامی به نستعلیق خوش این خطاط در سنه ۹۷۲ ق
۱۵۶۲ نوشته شده (کتابخانه رضای را میپور نمبر ۴۱۵۶)

اما خسمه نظامی مکتوبه او که در هند پیش سیدظهور پتنه است
نسخه ممتاز مصور باتزیئات فراوان و خط بسیار خوب نستعلیق است
که در آخر آن مینویسد:

«کتبه العبد المذنب محمد بن علاء الدین رزه بولایت باخرز در
قریه رزه صورت و تحریر یافت. « (رك: ایران، ترکیه)

(۲۵۹۴) - ۷۸ -

بوستان سعدی عمل حاجی محمود و خط شهسوار:

نسخه گرانهای مصور بوستان است در موزه ملی دهلی جدید
(نمبر ۴۸۰۴/۶) که در هندوستان در ۹۰۸ ق ۱۵۰۲ م بقلم شهسوار

۱- این ناصر میرزا برادر کوچک بابر و مهر بانو بیگم خواهر اوست.

برای سلطان ناصر شاه بن غیاث شاه بن محمود شاه خلجی نوشته شده و ۴۳ تصویر عمل مصور محمود دارد، که از پروردگان مدرسه هنر هرات است.

این نسخه در اواخر ذیقعده ۱۰۰۱ ق ۱۵۹۲ م در ایام محاصره احمد نگر پیش عبدالرحیم خان خانان رسیده و بخط او نوشته‌یی دارد و اثر نایاب است که اثر مدرسه هنر هرات را در هند در همان عصر نمایندگی میکند.

(۲۵۹۵) - ۷۹ -

شاهنامه بخط محمد بن احمد:

ملك سيد ظهور در پتینه هند، که نسخه مصور زیبا و تزئین شده دارای آرایش‌های فراوان است بقلم محمد بن حاجی اسفندیار الخشمی در ۲۰ رجب ۸۶۹ ق ۱۴۶۴ م که برای امیر رستم بن سالار بن محمد نوشته و این کاتب به «تارکش بند» شهرت داشت. تصاویر و خط آن با مدرسه هنری هرات ربط و معاصرت دارد.

(۲۵۹۶) - ۸۰ -

بیاض همام:

درموزه پتیاله هند است که منتخباتی از شعرای مشهور مانند عطار، مولوی، خواجو، سلمان، عراقی، نظامی، ابن‌یمین در متن و حاشیه دارد. خط آن نستعلیق بسیار خوش با جداول مطلا و حواشی منقش رنگین و تزئینات فراوان است بقلم همام المنشی المرشدی در سنه ۸۴۹ ق

۱۴۴۵ م.

این نسخه بموجب یاد داشتی که بقلم عبدالرحیم بن بیرم خان خانان دارد، بتاریخ ۹۹۳ ق ۱۵۸۴ م در احمد آباد بطریق پیشکش از گروه باو فرستاده شده بود، و مواهیر و عرض دیدهای رجال دربار هند دارد.

- ۸۱ - (۲۵۹۷)

يك قطعه بقلم کتابت خوش بارقم شاه محمود نیشابوری درموزه باستانشناسی دهلی (خ ۳۰۴)

- ۸۲ - (۲۵۹۸)

دیوان حافظ کتابخانه رامپور هند، بخط کمال نوربخشی نیشابوری در سنه ۹۲۹ ق ۱۵۲۲ م (خ ۵۹۰) (رك: ترکیه)

- ۸۳ - (۲۵۹۹)

يك قطعه خط خوش محمد امین سمرقندی از کاتبان قرن ۱۰-۱۱ ه (کتابخانه رامپور) (خ ۶۴۷)

- ۸۴ - (۲۶۰۰)

يك صفحه بیاض بختاور خان کاتب محمد امین مشهدی ۱۰۸۲ ق ۱۶۷۱ م موزه باستان شناسی دهلی (خ ۶۵۱)

- ۸۵ - ۸۶ - (۲۶۰۱ - ۲۶۰۲)

خمسة نظامی: موزه باستان شناسی دهلی با رقم: شیخ محمد بن

فخرالدین احمد الکاتب السلطانی الهروی ۲۲ رمضان ۹۳۳ ق ۱۵۲۶ م
که يك نسخه جام جم اوحدی برقم «محمد بن فخرالدین احمد سنه
۹۱۷ ق ۱۵۱۱ م او در کتابخانه رامپور هند است (خ ۸۰۵) (رك :
ایران - ترکیه)

(۲۶۰۳) - ۸۷ -

يك قطعه از يك مرقع کتابخانه سرکاری رامپور با رقم «کتبه
محمد معصوم» (رك : ترکیه) (خ ۸۳۸)

(۲۶۰۴) - ۸۸ -

قران السعدين موزة باستانشناسی دهلی بخط محمد يوسف کابل
(متوفا در سورت گجرات ۹۷۰ ق ۱۵۶۲) (خ ۸۶۳)

(۲۶۰۵) - ۸۹ -

قرآن بخط بایسنغر میرزا:
در لتن لایبری علی گر (هند) شعبه نمایش مخطوطات (صحیفه
خوش نویسان ۹۲)

یوگوسلاوی

(۲۶۰۶)

دیوان جامی بخط علی جامی:

در کتابخانه اکادمی شرقی یوگوسلاوی، به نستعلیق خفی شیوه
سلطان محمد نور بقلم غیاث الدین علی الجامی اواسط ربیع الآخر سنه
۹۳۷ ق ۱۵۳۰ م که يك نسخه تیمور نامه هاتقی تحریر ۹۵۰ ق ۱۵۴۳ م
در کتابخانه مجلس تهران هم بقلم اوست (خ ۴۵۰)

مفردات

(۲۶۰۷)

کلیات سعدی کار بهزاد و محمود مذهب و خط مرشد:

از نسخ خطی ناشر کتب شرقی در المان اتوها را سوویتتر: در
مجالس تصویر این مخطوطه یکی عمل بهزاد و دو دیگر از محمود
مصور و سومی از محمود مذهب است که در آخر رقم «مرشد الکاتب
مشهور عطار الشیرازی» بتاریخ ۹۳۲ ق (۱۵۲۵ م) دارد.

(فهرست مطبوع ناشر مذکور ۱۹۶۹ م)

(۲۶۰۸)

دیوان جامی خط برهان هروی:

به نستعلیق برهان هروی در سلخ ربیع الاول ۹۳۱ ق (۱۵۲۴ م)
نوشته شده (نسخه خطی شماره ۱۲ کتابخانه یونیورسیتی تو بینگن -

المان)

(۲۶۰۹)

بهارستان جامی:

کار محمود مذهب در ۹۵۸ ق ۱۵۵۱ م . در کلاکسیون ۱، دی

لاری A. DE Lorey.

(۲۶۱۰)

دیوان حافظ بخط حمای:

در مجموعه شخصی زاندر ZANDER بارقم «محمد الشیرازی-

المشهور به حمای» در سنه ۹۵۰ ق (۱۵۴۳ م) (خ ۸۱۵)

(۲۶۱۱)

بوستان سعدی کار محمود مذهب:

در سنه ۹۶۳ ق ۱۵۵۶ برای احمد خان شیبانی نوشته و پیراسته

شده منیاتورهای متعدد بامضای محمود مذهب دارد (سروی ۱۸۷۱)

(۲۶۱۲)

دیوان نوائی

نوشته سنه ۹۳۳ ق ۱۵۲۶ م منسوب به سلطان محمد شاگرد بهزاد

در مکتب تبریز (سروی ۱۸۷۷)

(۲۶۱۳)

کارهای شیخ محمد از مکتب هرات:

نسخه خطی سنه ۸۸۸ ق ۸۸۹ ق ۱۴۸۴ م بقلم خطاط و نقاش

شیخ محمد فخرالدین احمد از مکتب هرات است.

و تصویر يك شهزاده كار همین هنرمند در کلاکسیون م ، کوچلین
M. Koechlin بود (سروی ۱۸۷۸)

(۲۶۱۴)

گلستان کار بهزاد:

در مجموعه روتھشیلد، که در آخر امضای جهانگیر پادشاه هند
دارد، و تصاویر آن کار بهزاد است (هنر و مردم ۱۴۳ سنه ۱۳۵۳ ش)

(۲۶۱۵)

گلستان مصور بخط حکیم رکنا:

در مجموعه چنستر بیٹی انگلستان. مشتمل بر ۹ تصویر و ۱۲۰
ورق ۱۲ سطری. که در آگره به نستعلیق بسیار عالی نوشته شده و از
متفرعات هنر هرات در هند است و در آخر چنین رقم دارد: «ماه جمادی-
الاول سال هزار و سی و هشت (۱۰۳۸ ق) در آگره بقلم این حقیر رکنا-
الدین مشهور به حکیم رکنا پایان یافت ...» این نسخه در سنه ۱۸۱۰ م
بوسیله سرجان ملکم انگلیس در کرمانشاه از يك شهزاده زند خریداری
و به انگلستان برده شده است.

شاه جهان پادشاه هندوستان برین کتاب بخط و امضای خود
نوشته که آنرا بر سبیل تحفه وارمغان بجهت اعلیحضرت پادشاه ممالک
انگلستان بتاريخ ۱۷ صفر ۱۰۴۸ ق ارسال نموده بود.

این شاه انگلستان چارلز اول بود، و کتاب هم تمام مدت دو صد
سال در خزانه شاهی انگلستان باقی ماند و بعد از آن جارج چهارم پادشاه

انگلیس آنرا در سنه ۱۸۲۶ م به فتح علی شاه قاجار هدیه فرستاد ، و بران نوشته‌اند، که در ماه جمادی‌الثانیه ۱۲۴۲ ق داخل کتابخانه همایونی شد. بعد ازین این کتاب در شعبان ۱۲۹۵ ق به کتابخانه بهمن میرزا بن شهزاده عباس میرزای قاجار داخل شد و همین مطلب را هم بران نوشته‌اند .

تصاویر این نسخه امضای نقاش ندارد، ولی از کارهای دوره اول شاه جهانست که اثر نقاشی و مصوری مکاتب متفرع از هنر هرات و ابران دران نمایانست و دران وقت در آگره مصورانی وجود داشتند که از عهد اکبری بر آداب و رسوم هنروری ایرانی تربیه شده بودند، و این تصاویر معرف نیکوی تأثیرات هنری ایران برهنداست. چهره کشی‌های اشخاص کاملاً خراسانی و البسه هم مانند پوشاک‌های درباریان تیموریانست. و کمی هم اثر هندی دران بنظر می‌آید.

(۲۶۱۶)

بوستان مصور بخط حکیم رکنا:

این بوستان اکنون در موزه بریتانیاست، که به نستعلیق بسیار زیبای نیم جلی همین حکیم رکن الدین مسعود پسر نظام الدین عالی کاشانی در ۲۶ ربیع الاول ۱۰۳۹ ق در آگره نوشته شده و قطع آن ۱۵ × ۱۲ اینچ است که ده مجلس مصور کار مکتب هند متفرع از هنر هرات دارد ، و حواشی آن رنگین منقش و مذهب است.

خصایص خطی و هنری این نسخه عیناً مانند همان مخطوطه گلستان سابق است که با همین کتاب یکجا به وسیله سر جان مالکم از ایران به موزه بریتانیا سپرده شده است .

(۲۶۱۷)

شاهنامه دیموت یا شهکار مکتب تبریز قبیل هرات:

چون این کتاب نفیس را نخستین بار دیموت Demotte هنرشناس معرفی کرد ، بنام او شهرت یافت و از شاهکارهای هنر ایران شمرده می شود ، که اکنون تصاویر آن میان چند موزه معروف متروپولیتن نیویارک و لوور فرانسه وفیت ویلیم کیمبریج متفرق است ، که جمله ۵۵ مجلس منیاتور نفیس باشد و از سوابق هنر هرات است ، که بین سال ۸۰۲- ۱۱۲۰ ق ۱۳۹۹-۱۴۰۹ م بقلم مولانا شمس الدین تبریزی ساخته شده است که اثر آن بعدتر در هنر هرات بنظر می آید و کتابت آن به نستعلیق خوش ۷۴۰ ق ۱۳۳۹ م است .

رنگهای معدنی روشن و گرم در آن استعمال شده و چهره کشی تصاویر آن هم ایرانیست در کتاب سروی هنر ایران لوحه ۸۵۱ مصور رنگین ازین نسخه است که در آن شاه با تاج كوچك و لباس آسمانگون خیره بر کرسی زرین نشسته و درباریان هم البسه زرد و سرخ و آسمانگون و گلایی دارند و کلاههای رنگین گنبدین دارای جیغه كوچك پوشیده اند .

زمینه آبی و آسمان طلاییست . ابنیه مانند آثار هنر هرات زیبائی فوق العاده ندارند ، نقاشی گل و برگ درین منظر کم است . منظر دیگری ازین شاهنامه در هنرهای زیبای عرب و ایران (شکل ۱۰۱) طبع شده که رنگین است و رزم اسکندر را با کرکدن دارد کشیده اند .

کر کردن شکل گوسپند کوهی با يك شاخ دراز بسیار تیز دارد و پرداز است . چهره کشتی اسکندر و لشکریان سوارش ایرانیست که کلاههای آهنین بر سردارند . اسکندر که ریش کوتاه و قیافت مهیب دلاورانه دارد سوار است و برین کر کردن به شمشیر حمله آورده که کر کردن شاخ دراز خود را در شکم اسپ اسکندر فرو برده و وضع حمله و جنگ دارد .

(۲۶۱۸)

گلچین اشعار فارسی :

مخطوطه موزه هنر اسلامی ترك در استانبول.

این مجموعه خط خوبی ندارد ، و در سنه ۸۰۱ ق ۱۳۹۹ م نوشته شده که از آثار قبیل هنر هرات در هنر شیراز شمرده می شود و در آخر آن منظر باغی کشیده که در نهایت نفاست است . درختان سرو و غیره با شگوفه و برگ و گل بر زمینه سبزه زار و جوی روان و حوضی که مرغابی ها در آن شنای کنند ، و مرغانی که بر شاخسار درختان نشسته اند ، منظری دلکش و نظرنواز است.

رنگهای اصیل معدنی دران بکار رفته و رنگ آب جوی و حوض سیاهست ، که همین رنگ آمیزی بعدها در مکتب هنر هرات نیز پیروی شده است . این منظر دلکش در کتاب هنرهای زیبای عرب و ایران با رنگهای اصلی طبع شده (شکل ۱۰۹) و قبلاً در سروی هنر ایران بر لوحه ۸۵۶ سیاه چاپ شده بود ، که نقاشی آنرا شبیه کارهای عبدالحمی مصور شمرده اند .

(۲۶۱۹)

گرشاسپ نامه اسدی طوسی:

مخطوطه موزة برتانيا (۲۵۴ × ۱۶۵ م) بخط خفی نستعلیق خوب
 محمد بن سعید بن سعد الحافظ القاری در ماه صفر ۸۰۰ ق اکتوبر ۱۳۹۷ م
 که عناوین زرین و جداول طلا دارد ، و صفحه اول آن (لوحه ۹۴۱
 سروی هنر ایران) نقاشی زیبا با دوره تشعیر و گل کاری ریزه و هم
 ترنجهای مدور و مستطیل پر نقش و نگار دارد ، که تناسب و تناظر تام
 در آن مراعات شده و بین این ترنجها تشعیر لطیف ریزه کاریست ، ولی
 بکارهای متوازن و بسیار ظریف کتاب آرائی مکتب هرات نمیرسد ، و نه
 شیوة خط و لطافت آن مزه و زیبائی نستعلیق نویسان ما بعد مکتب هرات
 دارد .

از تصاویر این نسخه مکتب شیراز که پیشرو هنر هرات بود ،
 دو مجلس منیاتور بر ۸۵۷ سروی هنر ایران چاپ سیاه شده که چهره
 کشی و البسه و مناظر آن کاملاً ایرانیست ، کشیدن کوههای اسفنجی و
 درختان کوهی و خود و سپر و سلاح سواران جنگی و استیفای لوازم
 بزم و رزم درین تصاویر بنظر می آید ، ولی نوعی از خشونت و اندکی
 توازن هم در آن مشهود است که بعداً در مکتب هرات آنرا بظرافت تام
 در آورده اند .

(۲۶۲۰)

منیاتور صورت يك شهزاده

در مجموعه ل ، کارتیه فرانسه . مربوط بمکتب تبریز در اوائل

قرن ۱۶ م.

چهره‌کشی این شهزاده روی بیضوی غبغب دار مکتب تبریز و لباس وی پیراهن بنفش گلدار و قبای سرخ با گل‌های زرد است. که بالای دوش او بر پارچه سیاه گل کاری و خطوط اسلیمی سپید دارد. کلاه او هم بهمین رنگ و سلیقه نقاشی شده و دورا دور این قطعه تصویر به نستعلیق متوسط قصیده‌یی نوشته‌اند، که امضا ندارد (لوحة ۹۰۲ سروی هنر ایران)

(۲۶۲۱)

خسمة نظامی کار مظفرعلی (?)

مالك كنونى اين نسخه معلوم نيست ، از لوحة ۹۰۴ سروی هنر معلوم می‌شود که به مکتب تبریز در اواسط قرن ۱۶ م تعلق دارد، و شاید کار مظفرعلی باشد .

حواشی صفحات آن نقوش گل کاری لطیف ریزه کاری دارد، و خود این لوحه از لحاظ منظر نگاری و آرایش باغ و بنا و هندسیّت و موزونی ابنیه و چهره‌کشی و لباس آرایبی به کارهای ثقه مکتب هرات شبیه و خط آن نستعلیق عالی خفی زیبا و بامزه است.

(۲۶۲۲-۲۶۲۶)

پنج قطعه منیاتور کار میر سیدعلی:

در مجموعه ل، کارتیه فرانسه . مربوط مکتب تبریز، در حدود

۹۴۷ ق ۱۵۴۰ م.

۱- يك منظر چادر نشینی و حیات قبیله‌ی عربی (لوحة ۹۰۸ الف

سروی هنر)

۲- منظر شب در يك شهر با بازار و مسجد و دکانهای میوه‌فروشان

(لوحة ۹۰۸ ب سروی هنر)

۳- استقبال مهمان در زیر خیمه (لوحة ۹۰۹ الف سروی هنر)

۴- بزم يك شهزاده صفوی (لوحة ۹۰۹ ب سروی هنر)

این هرچهار قطعه دارای خصائص هنری شاگردان مکتب بهزاد

(دنباله مکتب هرات) در مدرسه هنری تبریز است.

۵- شکار در کوهستان: که شهسواران در يك صخره زار وسیع

به تاخت و تاز شکار حیوانات مشغولند. و رقم «عمل میرسید عالی مصور»

دارد در حدود ۹۶۳ ق ۱۵۵۵ م. این تابلو در ملك خانم E.E. Meugens

بود و در نمایش لندن نمره ۶۳۱ داشت (لوحة ۹۱۳ سروی هنر)

(۲۶۲۷)

اژدر پیچان کار عنایت:

يك قطعه منیاتور بارقم «آقا عنایت الله اصفهانی» از مدرسه هنر

تبریز (?) در اواسط قرن ۱۶ م، که اژدر خطرناک مهیب قوی هیکلی بر

دور يك درخت کهن سال چنار پیچیده است.

این قطعه مصور در ملك Sir Cecil Harcourt Smith بود، که

در نمایشگاه هنر لندن نمره ۶۵۳ داشت (لوحة ۹۱۴ الف سروی هنر)

(۲۶۲۸)

دو تابلو کار محمدی:

۱- از آثار مجموعه کورکیان نیویارک. کار سیاه قلم منسوب به استاد محمدی از مکتب تبریز(?) که در قرن ۱۶ م تصویر شده و در آن يك بیشه پر از جانوران و طیور امثال شیر، پلنگ، گرگ، شغال، آهو، خرس، بوزینه، گربه پلنگ و غیره دیده می شود (لوحة ۹۱۴ ب سروی هنر ایران)

۲- يك صفحه کامل مصور با رنگ خفیف و چهره کشی روی بیضوی و منظر جنگل و گوسپندان چرنده و غیره از مکتب تبریز و کار محمدی در نصف آخر قرن ۱۶ م، که در مجموعه فلیپ هافر بود (لوحة ۹۱۶ سروی هنر)

(۲۶۲۹)

پری ساقی کار شاه قلی

در فریر گالری هنرهای زیبا (امریکا) پری خوش چهره با تاج و جیغه و بالهای عظیم که صراحی در دست چپ و ساتگینی در دست راست دارد و تصویر خفیف رنگ مکتب تبریز در اواسط قرن ۱۶ م است که رقم «عمل شاه قلی» دارد.

(۲۶۳۰)

خضرخان و دوارانی امیر خسرو:

کار و نوشته هرات، در توپقا پوسرای استانبول، به نستعلیق عالی.

(۲۶۳۱)

دیوان حسن سنجری دهلوی:

در توپقا پوسرای استانبول. به نستعلیق عالی بامجالس مصور
منیاتور مکتب هرات.

(۲۶۳۲)

نقاشی منیاتور بر ابریشم:

کلیکسیون Comtesse de Behague مربوط به هنر هرات در حدود
۱۴۳۰ ق م بافته و پیراسته شده که بر زمینه خاکی رنگ زیر درخت
بلند دو جوان خوش روی خوش پوش بطرف راست و دو دختر مهروی
با پوشاک زیبا و فاخر بدست چپ ایستاده اند.

رنگ آمیزی البسه و نقاشی آن نهایت عالیست و چهره کشی آن
هم خراسانی + ماوراءالنهریست. جوانان عمامه ماوراءالنهری دارند،
و يك دختر کلاه زیبای مزین کم عرضی پوشیده و دختر دیگر چادر سپید
بسر دارد که هر دو شانه او را پوشانیده. منظر نگاری این نقش ظریف
و رنگ گل و برگ درخت سرد است. و برگهای درخت پنجه چنار خیلی
پر تراوت و زیبائی نگاشته شده است (لوحة ۸۷۸ سروی هنر ایران)

(۲۶۳۳)

شاهنامه فردوسی:

ملکیت کرکور میناسیان Kirkor Minassian به نستعلیق زیبای

خفی حدود ۸۵۴ ق ۱۴۵۰ م منسوب به مکتب هرات که اکثر خصائص هنری این مکتب در آن بنظر می آید.

لوحة ۸۸۱ سروی هنر ایران ازین نسخه چاپ سیاه خورده که در آن جنگ رخس رستم باشیر ژبان تصویر شده و مصور آن درمنظر نگاری رنج برده و چهره انسان و حیوان را کمتر ساخته است. جنگلیست پر درخت و گل و سبزه که يك وجب آن از نبات خالی نیست. زیر درختان کهن سال زیبا رستم بر گلیمی مخطط خوابیده که چهره خراسانی و ریش کوتاه سیاه دارد. و همدرین جاست که شیر ژبانی حمله می آورد و رخس که بسیار زیبا سپید و سیاه بدون یراق کشیده شده بر شیر ژبان می تازد. مصور این اثر نفیس این شعر فردوسی را مجسم ساخته است:

سوی رخس رخشان بیامد دمان (شیر) بر آتش بجوشید رخس آن زمان
دو دست اندر آورد زد بر سرش همان تیز دندان به پشت اندرش
همیزدش بر خاک تا پاره کرد ددی را بدان چاره، بیچاره کرد

(۲۶۳۴)

منتخبات اشعار فارسی:

این جنگ فارسی منقش و مصور خوشخط در سنه ۸۵۳ ق ۱۴۴۹ م به نستعلیق عالی خفی نوشته و پیراسته شده (۷،۵ × ۲۱،۵ سانتی) که در مجموعه چستربیتی در بلن انگلستانست و صفحات آن همه منقش و مزین و مصورانند.

(لوحة ۹۴۴ ب ج د سروی هنر ایران)

(۲۶۳۵)

منتخبات اشعار فارسی خط سلطان محمد نور:

درفریر گالری هنرهای زیبا (امریکا) که در سنه ۹۲۹ ق ۱۵۲۳ م به نستعلیق بسیار عالی خفی نوشته شده (۲۹،۹ × ۱۸۸ م) و سرورق آن که نقاشی متناظر بسیار لطیف با گل کاری و ترنجها و تزئینات دلکش خیال انگیز دارد، در سروی هنر ایران چاپ سیاه شده است (لوحه ۹۴۸)

(۲۶۳۶)

شاهنامه شاهرخ:

این نسخه که در عصر شاهرخ برای کتابخانه او در هرات نوشته و مصور گردیده در هند در ملک راجه محمود آباد قیصر باغ لکهنو است.

(۲۶۳۷)

بیاض کپور تله:

در موزه ملی دهلی نو، بخط سلطان علی مشهدی دارای پنج مجلس منیاتور کار هرات، که مهر ملکه همایون مادر اکبر هم دارد، و شاه طهماسب به همایون اهداء کرده و اکثر آن منتخبات اشعار شاهلی است: این نسخه از کپور تله هند بموزه دهلی رسیده است.

(۲۶۳۸)

مثنوی نظامی:

بر آغاز این نسخه نوشته شده: «برسم کتابخانه سلطان حسین-

ابوالغازی» به خط عالی نستعلیق و دومنیا تور کار هرات دارد. تذهیب و نقاشی آن عالیست. از خانواده تیگور کاکته به موزه ملی دهلی انتقال یافته است.

(۲۶۳۹)

مثنوی نظامی:

بخط و کار صادقی کتابدار در سنه ۹۱۵ ق ۱۵۰۹ م ترتیب یافته مذهب و منقش است در موزه ملی دهلی.

(۲۶۴۰)

شاهنامه فردوسی کار هرات

جرائد خبر دادند که در اوائل سال ۱۳۵۴ ش در لیلام آثار باستانی لندن نسخه خطی شاهنامه فردوسی به چندین ملیون افغانی بفروش رسید.

این مخطوطه ۱۴ منیاتور کار مکتب هرات در سنه ۱۵۹۹ ق ۱۰۰۸ م داشت جزویات خصائص این نسخه نشر نشده و معلومست که به اواخر هنر هرات در اواخر عهد صفویه تعلق داشته است، و گمان نمیرود که درینوقت چنین هنری در هرات با همان اصالت باستانی خود باقی مانده باشد!

(۲۶۴۱)

منطق الطیر عطار مصور هرات

در سنه ۱۳۴۵ ش يك مخطوطه مصور خوشخطی در لندن به ۲۰

هزار پوند فروخته شد که آقای پرونتا از کابل برده بود، این نسخه نفیسه
نه منیاتور کار هرات داشت. و غالباً متعلق به کتابخانه ام‌رای
افغانستان، که در اغتشاش ۱۳۰۸ ش بیغما رفت.

(۲۶۴۲)

قرآن عظیم بخط عبدالله طباخ هروی:
این قرآن عظیم از هرات بکتابخانه عامه کابل آورده شده، که
منیاتور و تذهیب آن کار اصیل هرات است و در آغاز دو صفحه متناظر
نقاشی نفیس دارد، و هر صفحه به سه نوع خط و قلم نوشته شده ولی
در آخر امضای کاتب ندارد، چون وقتی این نسخه در کتابخانه شاهان
هند بود، بران نوشته‌اند که خط عبدالله طباخ است، و چون خط آن با
نمونه‌های اصیل خطوط طباخ مقابله شد، شباهت تامی دارد.

(۲۶۴۳)

حدیقة السعداء خط میرعلی هروی:
ترجمه ترکی روضة الشهداء کاشفی از طرف فضولی بغدادیست،
که به نستعلیق نیکوی میرعلی هروی در زمان مترجم نوشته شده و ۱۷
قطعه منیاتور روش بهزاد و جداول زرین و شنجرف و زنگار دارد.
۲۵۰ ورق ۱۵ سطری ۵×۲۵ سانتی.
(کتابخانه قاهره شماره ۵۰۶ فارسی)

(۲۶۴۴)

خاوران نامه مصور
در موزه هنرهای تزئینی ایران شماره ۷۵۷، به نستعلیق خوش
سنه ۸۵۴ ق و دارای ۱۱۵ تصویر با جداول و ستون بندی مصور در ۶۴۵

ورق بر کاغذ حنایی.

این کتاب در بیست و دو نیم هزار بیت در سنه ۸۳۰ ق در خراسان سروده ابن حسام محمد بن حسام الدین خوشفی خراسانیست (متوفی ۸۷۵ ق) (هنر و مردم شماره ۲۰ سال ۱۳۴۳ ش طبع تهران)

(۲۶۴۵)

دیوان حافظ خط محمد بن ابراهیم منعم :

به نستعلیق خوش در سنه ۸۹۳ ق نوشته شده ، عنوانهای زرین دارد ، صفحه اول و دوم آن با حاشیه سازی و جدول زر و لاجورد نقاشی متناظر است در ۴۱۴ صفحه ۱۲ سطری. که در تیر ماه ۱۳۱۳ ش ملکی آقای مسعود فرزاد (تهران) بود.

(دانش پژوه ، فهرست میکرو فیلمها ۱۱۴/۲)

فصل پنجم

چند مجموعه هنری

طبع شده

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No.

Author

Title

فصل پنجم

چند مجموعه هنری

مکتب هنر تیموریان در هرات و متفرعات آن در بخارا و ایران و هند توجه هنر شناسان و خاور شناسان غربی را بخود جلب کرده و از مدتهاست که بران تحقیقات مینمایند، و کتب مصور زیادی را دران باره بزبانهای اروپائی نشر کرده اند. ولی چند مجموعه نفیس تصاویر و منیاتورهای این مدرسه هنری و متعلقات آن اخیراً طبع و نشر شده که از ان جمله است:

(۱)

نگارهای داستانهای علمی شیر نوائی

(۳۲) صفحه نقاشی و مصوری منتخب از کتب هرات و بخارا که بهترین نمونه هنر نقش نگاری عهد تیموریان در خراسان و آسیای میانه از نیمه دوم قرن ۱۵ تا نیمه دوم سده ۱۶ میباشد.

درین جمله نگارهای آثار امیر شیر علی نوائی بزبان ترکی مانند لیلی و معجون و سبعة سیاره و سد اسکندری و حیرت الابرار و فرهاد و

شیرین و لسان الطیر که نسخ خطی آن در بودلیان انگلستان و کتابخانه ملی پاریس و دیگر کتابخانه‌های دنیا محفوظست بهترین کتب باقی مانده دوره ربعان هنر آسیای میانه است، که بقلم کمال الدین به-زاد بزرگترین مصور شرق و مؤسس مدرسه هرات و شاگردانش مانند قاسم علی، دوست محمد، میرک نقاش، محمد مذهب منسوبند.

زیبائی بی‌عَدیل این نگارها در ظرافت و نفاست صورت و روشنی و لطافت رنگ و گوناگونی مضامین و تناسب اجزای نقوش است که متمایل به ریالیزم میباشد، و جمال دوستی هنرمندان مکتب هرات و مقلدان آنرا نمایندگی میکند.

این (۳۲) نمونه نفیس و زیبا را ما در موقعیکه آثار هنری کتابخانه‌های انگلستان و پاریس را معرفی کردیم شرح دادیم. بر سر ورق این مجموعه نگارها دو سر لوحه بسیار نفیس رنگین منقش مذهب از همین آثار نوائی طبع شده که يك بیت ترکی او را با نستعلیق بسیار عالی و دلکش در بین آن نوشته‌اند.

گل کاری و نقاشی این دو لوحه بر زمینه زنگاری به سپیداب و طلا و الوان سرخ و سبز و زرد و آسمانیست، که از شهرکارهای صنعت و هنر هرات شمرده میشود و شبیه است به نقاشی‌های مجلل شاهنامه بایسنغری گلستان تهران. و حدس میتوان زد که این الواح را هم همان استادان تردست مکتب هرات ساخته باشند (رك: شرح نسخ ایران)

(۲)

دوازده مجلس تقویم ۱۹۶۰ م مصر

وزارت ثقافت و ارشاد جمهوریت عربیه متحده تقویم سنه ۱۹۶۰ م

را نشر کرده و در هر صفحه آن یکی از صفحات نسخ خطی مکتب هرات که در قاهره است با چاپ رنگین طبع کرده است، که ناشر آن فولد - مار کلاین (در بادن بادن) است.

این مجموعه منتخبی است از صفحات مصور نسخ خطی هنر هرات که در کتابخانه‌های قاهره مصر محفوظند: این نسخه‌های خطی هم بعد از سقوط تیموریان هرات به مملکت عثمانیه و بعد از آن به مصر که مرکز ثانی ثقافت اسلامی بود انتقال یافته است.

مصوران این نسخ زیبای خطی مکتب هرات همان استادان معروف مانند بهزاد و شاگردانش قاسم علی و بهرام قلی و تمبراز و غیره - اند، که بعد از انحلال مکتب هرات با تحف ارزشمند هنری به ممالک مجاور رفتند و سنن هنر هرات را در آن دربارها ادامه دادند.

درین ۱۲ مجلس مصوریکه طبع شده شش صفحه فقط از نسخه بوستان سعدی کتابخانه قاهره است که برخی از آن امضای صریح بهزاد هم دارد، و سبک هنری همه به تخلیقات خامه بهزاد می ماند، و یقیناً از شهرکارهای هنری بحساب می آیند.

شرح نسخ خطی قاهره و ۱۲ صفحه مطبوعه آن تحت عنوان قاهره داده میشود.

(۳)

مجموعه تصاویر آثار جامی^۱

از قرن ۱۵

آثار جامی مانند *خمسه نظامی* و *خمسه امیر خسرو دهلوی* بنا بر محبوبیت خاصی که از حیث ظاهر و معنی داشت، در مکتب هرات و متفرعات آن مورد توجه خاص هنرمندان قرار گرفت و نسخ زیاد آنرا با خط خوش و تصاویر زیبا و آرایش‌های هنری نوشته‌اند، که اکنون در اکثر کتابخانه‌ها و موزیم‌ها و مجموعه‌های شخصی دیده می‌شوند.

از انجمله يك مجموعه تصاویر آثار جامی در سنه ۱۹۶۶ م از مسکو در ۹۲ صفحه بزبان روسی و انگلیسی بسعی مقدمه اشرفی و بولد-یریوا، و کمال عینی، و س، اینکینا با (۵۵) قطعه تصاویر رنگین عین منیاتورهای تاریخی انتشار یافت که همه به متفرعات و شعب مکتب هرات در مشهد و قزوین و شیراز و تبریز تعلق دارد، و از نفایس آثار هنری مشرق بشمار می‌آید.

شرح این تصاویر در آثار موجوده اتحاد جماهیر شوروی به شماره‌های ذیل آمده است:

۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۲، ۱۹، ۲۰، ۲۱،

(۴)

یازده صفحه مصور آثار نوائی

در مؤسسه شرق شناسی تاشکند از بکستان شوروی کتب مصور اشعار امیر علی شیر نوائی شاعر بزرگ زبان ازبکی و سیاست مدار مدبر هرات (۱۴۴۱-۱۵۰۱ م) موجود است و هم نسخ خطی این آثار در کتابخانه عامه آن شهر است که در سنه ۱۹۶۸ م یازده صفحه مصور ذیل از

ان به قطع پست کارد در مسکو با طبع رنگین عیناً طبع شده است:

۱- دیوان نوایی (ترکی) نوشته هرات در اواخر قرن ۱۵ م در

کتابخانه مؤسسه شرق شناسی تاشکند. مخطوطه ۱۹۹۵. خط

نستعلیق متوسط. تصاویر آن به کار متوسط بخارا شبیه است.

۲- خمسة نوایی (ترکی) خط نستعلیق خفی عالی. در کتابخانه

عامه تاشکند. نسخه خطی نمره ۵۵۹. تصاویر این نسخه به کار

متوسط مکتب هرات می ماند. صفحات مجنون در صحرا، و شاه

نشسته بر تخت که در آئینه می بیند، و دوتن کارگرد در حین کار و یک

منظر میدان جنگ آن طبع شده و شاید از کارهای مکتب هرات

و شاگردان بهزاد باشد.

۳- دیوان ترکی نوایی: در نصف اول قرن ۱۶ م در هرات ترتیب

یافته. مخطوطه ۷۴۶۳ مؤسسه شرق شناسی تاشکند. خط آن

نستعلیق خوب خفی و نقاشی و تزئین و تصاویر و رنگ آمیزی

آن به کارهای نفیس مدرسه هرات می ماند. و پنج صفحه آن درین

مجموعه مصور طبع شده:

اول: یک صفحه منقش گل کاری مجدول رنگین و مطلا. دوم:

چند سوار جوان شاه شکاری بالباسهای فاخر و اسپان زیبای قوی

هیکل. سوم: موکب شاهی بادوتن شاطر. چهارم: شاه بر تخت

نشسته در بزم سرود و انارخوری. پنجم: میدان چوگان بازی و

ترکتازی سواران.

۴- دیوان ترکی نوایی: مخطوطه نمره ۲۱۹۷ مؤسسه شرق شناسی

تاشکند. کاره‌رات در قرن ۱۶. از يك صفحه دارای سر لوحه رسالهٔ مسدس که نهایت منقش و مزین است و باطلای ناب بر زمینه زنگاری گل کاری رنگین کرده‌اند ظاهر است که از نسخ خوب کاره‌رات است و با نستعلیق عالی خفی نوشته شده است.

(۵)

منیاتورهای

قرن ۱۴ تا ۱۷ م

کتابیست در (۵۰) صفحه مقدمه از نشرات اکادیمی علوم شوروی طبع مسکو ۱۹۶۸ بزبان روسی که (۷۸) قطعه تصاویر سیاه و رنگین از نسخ خطی مکتب هرات دارد.

در مقدمهٔ روسی این کتاب نفیس، نویسندگان دانشمند آن او، اکیموشکین و ا، ایوانوف، شرحی مفید و مستند باحواله بمدارک شرقی و غربی (مطبوع و نامطبوع) برپیدایش هنر ایران و آسیای میانه و خراسان و مکاتب معروف این هنر و رجال و هنرمندان و هنر پروران این سرزمین باچگونگی خصایص هنری نوشته‌اند.

در (۴۶) ورق دیگر این کتاب که بر کاغذ نفیس هنری الک طبع شده تصاویری از شهکارهای هنری انتخاب کرده و در نهایت نفاست که نمونهٔ بهترین طباعت امروزه خواهد بود، با رنگهای سیاه، یارنگهای اصلی آن چاپ کرده‌اند، که آغاز آن از دو تصویر سیاه مناظر جنگی شاهنامهٔ مکتب شیراز ۷۳۳ ق ۱۳۳۳ م است و نهایت آن به شهکارهای رضا عباسی و حدود ۱۱۰۹ ق ۱۶۹۸ م میرسد.

درین مجموعه نفیس که نشر آن برای پژوهندگان تاریخ هنر نهایت مغتنم است برخی از تصاویر بمکتب هرات و متفرعات آن تعلق دارد، که درسطور ذیل شرح داده می شود:

۱- يك صفحه مصور از نسخهٔ خمسة نظامی مکتوب ۸۳۵ ق ۱۴۳۱ م لنین گراد و، پ ۱۰۰۰ هر میتاج (نمره ۱۰ عنوان اتحاد جماهیر شوروی درین کتاب) منظری از لیلا و مجنون (۸،۱ × ۱۶،۴ سانتی لوحه ۳) در گلستان پر گل زیر درختان سربفلك کشیده خرما و سروهای بلند در دامنهٔ کوهی که قله آنرا بخطوط زنجیری سیاه تحدید کرده اند لیلی نشسته و مجنون بر قلهٔ این کوه با مویهای سیاه ژولیده و چهرهٔ جوان بی ریش دارای پیراهن سپید و تنبان سیاه ایستاده و از دور به لیلی نگاهی مشتاقانه دارد. پختگی نقاشی و گل کاری و چهره سازی آن استادانه است.

۲- از خمسة نظامی سابق الذکر منظر شکار بهرام گور (۱۲،۱ × ۱۶،۸ سانتی لوحه ۴) که از حدود صفحه مکتوبه بدست چپ بیننده به حاشیه رفته و بهر دو طرف، یمین و یسار منظر یست مقطوع که وسعت صحنهٔ شکار را به تصور می آورد، در دامنه کوهی که قله های سیاهی احاطه شده و درختان کوهی و بر شاخسار آن پرندگان دیده می شوند، سواری تاجدار با چهره و ریش مغولی و چشمان گربهئی تیر و کمانی در دست و کیش پرتیر در کمر دارد، با عبائی که آستین کوتاه آن تا ساعد میرسد بر اسب سیاه تازنده آهوئی را تعقیب میکند و از بالای قله های کوه، خانم مهروی موی بریده بر بطن نواز بر اسب سپید سوار، در حالتی بنظر می آید که بطرف بهرام می بیند و فقط نصف تنه اسپش از ماورای کوه

نمایانست ، دو سوار عمامه‌دار سیاه‌پوش هم در خط دست راست دامنه کوه نیمه مقطوع‌اند که ادامهٔ منظر را نمایندگی میکند . تناسب و تزئین منظر و حالت روحی شکاری و آهوی دونده و دیگر اشخاص این منظر در نهایت استادی تصویر شده است .

۳- از شاهنامهٔ فردوسی تحریر ۸۴۹ ق ۱۴۴۵ م هرمیتاج (رك : ۵۴ اتحاد جماهیر شوروی) چهار منظر گرفته شده که در منظر اول کیخسرو و فرنگیس بر اسب‌ها سوار جیحون را عبور مینمایند (لوحه ۵)

دوم اسکندر با خود و لباس جنگی براسپی سیاه سوار است و با درخت عجیب که برگها و گلهای بزرگ و هم پیوسته به شاخهای آن سرهای انسان و فیل و اشتر و آهو و گوزن و اسب دارد حرف میزنند (لوحه ۶)

سوم : دیواکوان با قیافت مهیب و انیاب برآمدهٔ فیلی و سرگاو- آسارستم را برداشته و بدریا پرتاب میکند ، امواج کنار دریا و نهنگی در داخل آب موج بنظر می‌آید (لوحه ۷)

چهارم : خسرو و شیرین برقالینی نشسته‌اند و باربد ایستاده طنبور مینوازد (لوحه ۸)

درین چهار منظر ریزه کاری مکتب هرات و مهارت هنرمند دیده نمی‌شود . در منظر چهارم خسرو مانند طفلی و شیرین مثل دختر نابالغی کشیده شده و در منظر سوم امواج کنار دریا شکل گلهای نبات کرم دارد که به موج دریا نمی‌ماند . تناسب بدن انسان با اسبها کمتر است و گل‌های آن برگهای بسیار فراخ و قامتی به تناسب قد درختان دارد و ازان پدید می‌آید که درین هنر ، خصایص ممتاز هنری ، مکتب هرات اثر فراوان

نداشت .

۴- از خمسة نظامی مورخ ۸۸۴ ق ۱۴۷۹ م (رك : شماره (۵۵) اتحاد جماهیر شوروی) لنین گراد دو مجلس ذیل طبع شده :

اول : يك صفحه خسرو و شیرین (۵، ۱۰ × ۱۰ سانتی لوحه ۹) کوهیست دارای درختان و آسمان ابر آلود ، براست و چپ منظره مقطوع و بنا برین دوام دارست ، در کوه سواری تاجدار جوان نیکو روی با لباس فاخر براسپی ابلق سوار است و با نگاه پراشتیاق می بیند ، از و رای کوه سرو گردن اسپ و نیمه بدن سوار نمایانست . در دامنه کوه تالاییست با آب موج داد و در بین آن شیرین دختری زیبا با مویهای دراز سیاه و بدن سپید عریان که لنگی گلدار سیاه دربر دارد در حالت آبتنی دیده می شود .

دوم : دیدار خسرو و شیرین (۵، ۱۰ × ۱۲ سانتی لوحه ۱۰) دامنه کوه و دو درخت بلند است ، زیر درختی جوانی براسپ سیاه قوی هیکل سوار است . متصل این درخت قصریست زیبا که دیوار با کاشی های لوزی مخطوط و دروازه و کلکینی دارد ، بالای آن دو دختر زیبا بر کنار بام ایستاده اند و مشتاقانه بطرف آن سوار می بیند ، دو دختر دیگر که فقط سرایشان نمایانست از و رای حصه بالای بنا که گنبدی کاشی کاری دارد ، متجسسانه بطرف آن دو دختریکه سرگرم دیدار خسرو اند می نگرند . تناسب و رنگ آمیزی و چهره کشائی این منظره عالیست و نقش و نگار در و دیوار و گنبد آنهم جالب است .

۵- از خمسة نظامی مورخ ۸۹۶ ق ۱۴۹۱ م (مذکور در شماره ۵۷۱ منیاتورهای قرن ۱۴ - ۱۷ شوروی) که در کتابخانه عامه لنین گراد

است هفت قطعه منیاتور اعلیٰ نشر شده :

۱- ستم‌کاری : منظریست با رنگهای گرم روشن و نظر را (۱۱ × ۹ ، ۱۴ سانتی لوحه ۱۱) زیرا آسمان نقره‌کار دارای پارچه‌های ابرهای سپید منقوش کوهیست گلابی رنگ با گل‌های سرخ و قله آن با خطوط نازک مشخص شده و بران درختی عظیم ایستاده که در زیر آن برزمینه سبز گلدارشش نفر با البسه فاخر رنگین روشن نگاشته شده‌اند ، يك نفر امیر با دستار سپید کلان و عبای مذهب آسمانی رنگ و پیراهن زرین سبز با ریش حنائی نشسته و سه نفر غلامان او شخصی را تعذیب میکنند ، دستار این شخص از سر جدا شده و در حالت افتادن است .
چهره کشائی این منظر خیلی دقیق و عالی و نیمه مغولیست و از کارهای خوب بقایای مکتب هرات است .

۲- مجلسی در باغ (۱۱ × ۹ ، ۱۴ سانتی لوحه ۱۲) خانمی با چهره نیمه مغولی و زنج فرو رفته برقالینی عنابی رنگ گلدار نشسته و بالشی کلان پس پشت دارد ، خدمه با البسه رنگین شوخ خوردنی‌ها را باو تقدیم میکنند ، پیش روی این منظر بر میزی منقش سه صراحی سپید گلدار افتاده و دو دختر گلچهره خوش لباس یکی دف میزند و دیگری ارغنون می‌نوازد . از لابلای برگ‌های درخت کله جوانی نمایانست که برای تماشای این منظر دلفریب بدرخت بالا رفته و مخفی شده است . يك درخت شگوفه سپید دارد . رنگ آمیزی این منظر نیز خیلی روشن و گرم است و زمینه مجلس همان گلابی گلدار است .

۳- دیدار خسرو و شیرین : منظر لطیف از هنر شیراز (۱۱ × ۷ ، ۱۷ سانتی) خسرو با تاج و لباس شاهانه براسپی قوی بنیه سیاه سوار است و در دامنه کوهی زیر درختی کهنسال ایستاده و دستش بطور خطاب در

حرکت است در مقابلش کاخی است بزرگ منقش به الوان کاشی و بر دروازه آن بخط نسخ «السلطان الاعظم» نوشته. بالای در کلمکین مستطیلی است که در آن شیرین ایستاده و از سر تا زانو نمودار است، لباس، آرایش و چهره کشائی او در نهایت زیبایی و دل انگیز است نگاه پرناز و اشتیاق او با حرکت سرش نهایت معشوقانه است. اگر بقول بابر «غیب هر دو چهره» بی تناسب نبود، آنرا از شهکارهای هنر شمردیم.

۴- بیهوشی لیلی از فراق مجنون (۱۱×۹ ، ۱۵ سانتی لوحه ۱۵):
 خرگاه است منقش در پهلوی درختی در دامنه کوه وزیر آسمان ابر آلود، نزدیک این خرگاه انواع حیوانات وحشی مانند گرگ و گوزن و خرو شیر در دشت دیده میشوند. لیلی مجنون را بدین خرگاه خوانده و با او معاشقه میکرد:

دستش بگرفت و پیش بردش در خیمه خاص خویش بردش
 در وقتی که این دو دل داده باهم وداع میکردند، لیلی بیهوش افتاد، در اینجا پیش روی خرگاه، لیلی با لباس فاخر عربی غش کرده و مردی با عبای ملون و عمامه سپید و ریش سیاه او را تکیه داده و دو دختر که نیمه بدن ایشان در حاشیه مقطوع است با حیرت و تأسف مینگرند. مجنون ریشی سیاه و سرو بدن برهنه و لنگ گلدارسیاه دارد بدنش نحیف است و با حرکت يك دست خود که بلند نگهداشته برین حالت فسوس میخورد.

۵- گفتگوی سکندر با شبان (۱۱×۸ ، ۱۴ سانتی لوحه ۱۶)
 کاخی است عالی مزین با انواع کاشی که در دروازه آن جوان دربان خوشروئی ایستاده و بالای بام این کاخ اسکندر جوان بروتی با قیافت خراسانی و تاج و لباس آستین کوتاه بنظر می آید، در پائین کاخ شبانی

پیر که بقول نظامی « همایون یکی پیر با فر و هوش + کلاه و سرش
 هر دو کافور پوش » بود با عصا و لباس عادی شبانی و قیافت خراسانی زیر
 درختان پرشگوفه در دامنه کوهی با رمه بز و گوسپند دیده می شود، از
 اشاره دست اسکندر و توجه پیرمرد بسو پدید می آید که با هم گپ
 میزنند. از تناسب اشکال و قد انسان و درختان و نباتات و گوسپندان و
 آسمان پر لکه ابر و طرز عمامه و کلاه اشخاص شباهت این تصاویر با
 مکتب هرات و هنر خراسان پدیدار است.

۶- مذاکره سکندر با هفت دانشمند (۱، ۱۱، ۲ × ۱۶ سانتی)
 در دامنه کوهی زیر آسمان دارای لکه های ابر بر کنار جوئی سایبان
 بسیار زیبای منقش با چتر گلدار شاهانه است که زیر آن سکندر با همان
 تاج و لباس شکل بر تختی نشسته و با پیر سفید ریش دانشمندیکه دستار
 سیاه و عبای خاکی در بردارد مذاکره میکند و دست راست او متحرکست
 و دست پیرمرد هم حالت مخاطبه را نمایش میدهد. دورادور تخت
 شش نفر دیگر با ریش های سیاه کوتاه و عمامه ها و البسه عالمانه دیده
 می شوند که پیش یکی کتابی هم افتاده است. از جمله این اشخاص یکی
 بدست راست بیهوده جوانیست بی ریش. چهره کشی این مجلس در
 نهایت دقت و تماماً خراسانیست، دستارهای متوسط اشخاص با طرز
 البسه و قیافت های زیبا و متوازن دلیل است بر اینکه هنرمند آن، بامکتب-
 های هنری خراسان ربطی داشت (لوحه ۱۷)^۱

۱- ازین نسخه نفیس ۱۴۹۱م کتابخانه عامه لنین گراد يك صفحه

منیاتور با رنگهای اصیل در کتاب هنرهای زیبای عرب و ایران رنگین چاپ شده

(شکل ۱۱۳) که در اینجا برای تکمیل مطلب شرح داده می شود :

۶- از لیلی مجنون امیر خسرو دهلوی تحریر ۹۰۰ ق = ۱۴۹۵ م
(مذکور در شماره ۵۷ منیاتورهای قرن ۱۴-۱۷) که در لنین گراد است
(دورن ۳۹۵) و از روی خصایص هنری به مکتب هرات تعلق دارد.

→ در دامنه کوه اسفنجی رنگین دشتی است پر گیاه و گل با يك درخت
کهن سال خنجرک در زیر آسمان طلائی با پارچه‌های سپید منقش ابر، که
نزدیک صخره‌های کوه فرهاد جوان خوش‌چهره ریش‌سیاه با عبای‌الچهره‌دار
و دستار سرخ و سیاه رنگ و کلاه گنبدی نشسته و اره و تیشه و مقراض و
میخ‌های آهنین پیش او بر زمین افتاده است.

فرهاد روی صخره‌های کوه را صاف کرده و در بین يك جدول مستطیل
با قلم خفی در بالا شکل يك عاشق و معشوقه گل روی زیبا را در حالت مصاحبه
با عاشق کشیده است، و زیر این منظر لطیف دلکش عاشقانه، شکل شهسوار
تازنده زره و خود پوش نیزه در دست دیده می‌شود. و این شکلی است که
فرهاد در دل صخره کوه کنده است، که کمال زیبایی و تناسب دارد.

فرهاد صراحی دسته‌داری بهر دودست گرفته و آنرا به شیرین که جام شیر
باو میدهد تقدیم مینماید. شیرین دختر است گل‌چهره در نهایت حسن و لطافت که
عبای زرد گل‌داری پوشیده و با البسه و تزئینات دلکش با کمال ناز و ادا بر
اسپی قوی هیکل سیاه نشسته است.

این اسپ خیلی زیبا و یراق آن نفیس و گرانبها و منقش و گلدار طلاکار
است. بر دو گوشه راست و چپ قسمت بالای این صفحه این ابیات را با خط
بسیار خوش نستعلیق نیمه‌خفی نوشته‌اند:

دلش را عشق آن بت میخراشید	چو بت بودش چرا بت میتراشید؟
شکر لب داشت با خود ساغری شیر	بدستش داد کاین بریاد ماگیر!

تناسب رنگها درین منظر نهایت بجا و دلکش است، رنگهای سرد و
گرم بجای خود استعمال شده و تمام این صفحه مصور خیلی روشن و دیده‌نواز
است.

ازین نسخه تصاویر ذیل طبع شده است:

۱- لیلی و مجنون در مدرسه (۷، ۸ × ۹، ۱۴ سانتی لوحه ۲۰)
بنای این مدرسه رواقی است مرکزی که بدو طرف وسعت دارد، دیوارها کاشی کاری است و بالای رواق نقاشی ریزه کاری دقیق است. بدو پهلوی این رواق منقش و زیبا، دو تریج منقش گلدان با ریزه کاری هنری بسیار زیبا ساخته شده، و در قسمت علیای این بنا زیر کنگره بخط نسخ متمایل بر یحان «قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من بنی بیتالله بنی الله له بیتا فی الجنة. صدق رسول الله. فی تاریخ شهر رجب المرجب سنه تسعمائه» نوشته شده. در داخل رواق لیلی بر قالیچه منقش کوچک و مجنون پیش او نشسته و کتابهای درسی پیش روی ایشان افتاده و هر دو با هم گپ میزنند. استاد با عبای سیاه و دستار سپید خود در قسمت بیرونی رواق بر قالینی قرار دارد که میزک کتابها پیش اوست. درین منظر کودکان دیگر هم کتاب در دست دیده می شوند. چهره کشائی و تناسب ابدان و لباس و دیگر ریزه کاریهای این مجلس متناسب و بهتر است و بالای این صفحه گنبدی منقش به کاشیهای زیبا بنظر می آید.

۲- پند دادن اقربا مجنون را (۷، ۱۱ × ۵، ۱۶) این صفحه را بعین رنگهای اصلی منیاتور طبع کرده اند. حاشیه آن زمینه گلابی افشان طلا دارد، جدول اصل صفحه آسمانی وزنگار و شنجرفی و سبز است که بطرف راست بیننده اشکال منیاتور از آن برآمده و بقیه منظر در حاشیه تکمیل شده است. کوهیست طلائی رنگ با درختان بزرگ و کوچک زیر آسمان نیلی رنگ دارای لکه های سپید ابر، در زیر درختان کهن سال با برگهای سبز و زرد، رئیس قبیله با عبای سیاه دراز عربی و

دستار و ریش ماش و برنج و قیافت عربی با قد بلند برقالینی دورنگ آسمانی و سرخ مستطیل گلداز ایستاده و جوانان قبیله با البسه فاخر عربی مجنون را باتنی نحیف و عبای نیلی فرسوده پیش رئیس می آورند، و او هم به مجنون خطاب میکند و پند میدهد. بیک طرف این ایستادگان زیر همان درختان کهن سال دوجوان با عباهای سرخ نشسته اند و یکی کتابی کشاده در دست دارد و میخواند و آن دیگری با ولع و اشتیاق می شنود. چهره کشائی جوانان و رنگ آمیزی البسه و مناظر و خرسنگهای دامن کوه و قالین متناسب و دلکش است (لوحه ۲۱)

۷- از نسخه لیلی و مجنون امیر خسرو دهلوی (لنین گراد، دورن ۳۹۴)

که بخط خوش بسیار عالی نستعلیق خفی سلطان محمد هروی در قرن ۱۶ م نوشته شده و نقاشی و تصویر سازی آن هم از همان هرات است تصاویر ذیل از آن چاپ گشته:

۱- مجنون در مدرسه درس میخواند (۱۲،۶ × ۱۶،۷ سانتی)

عمارت مدرسه با دیوارهای زیبای کاشی و کلمکینهای مشبك و دروازه مستطیل بلند با نازك کاریهای معماری و بخاری نمایانست و بیرون آن حیاطیست که بیکطرف پنجره آهنین دیده می شود و سپیددار کهن سالی با برگهای درخشان سپید در داخل حیاط پهلوی عمارت مدرسه سر بفلک کشیده، درین حیاط مدرسی که از حرکات دستش حالت خطاب پدیدار است با عبای سیاه دراز و دستار سپید و کلاه سیاه و ریش سیاه کوتاهی نشسته و بدور وی با همین خصایص چند نفر پیر و جوان نشسته اند، فرش این مجلس قالین ساده است. در بین این گروهیکه همه

لباس وزی و قیافت عالمانه دارند، جوانك خاکی پوش با دستار سپید
کوچك دوزانو نشسته و درس استاد را می‌شنود و پیش روی وی کتابی
در راحیل افتاده است. محاسن هنری و چهره کشی خراسانی و خصوصیات
البسه و حالت القا و تلقین در استاد و نیوشا بودن حاضران و مخصوصاً
مجنون درین مجلس مانند آثار مکتب هرات در خور توجه است (لوحه
۲۲)

۲- لیلی مجنون را نوازش می‌دهد (۱۳،۱ × ۱۵،۴ سانتی) در سر
صفحه این ابیات امیر خسرو بانستعلیق بسیار عالی آمده:

او پهلوی یار خویشتن رفت

جان جلوه کنان بسوی تن رفت

افشاند غبارش از تن ریش

بنهاد سرش بزبانوی خویش

از گریه زار در مکنون

میریخت ولی بروی مجنون

کوهیست پردرختان و حیوانات وحشی، که از آن دریای خروشان
برآمده، و بیکطرف آن اشتریست با پالان سیاه و توشك نرم که در
کنار دریاسبزه می‌خورد و لیلی با لباس دراز عربی و چهره زیبا ولی محزون
و گریان پهلوی خرسنگهای کوه نشسته و مجنون تخته پر پشت در حالت
استغراق و بیهوشی باتن زار و نحیف عریان و لنگ سیاه افتاده و لیلی
سراو را برزانوی خود نهاده و سر خود را خم کرده بطرف اومی بیند.

درین جا آهوان، روباه، شغال همه این دو دلداده را مینگرند.
 بطرف چپ دریا بیرو پلنگ بنظر می آیند، کوه منظر نیمه اسفنجی دارد،
 قیافه کشی و خصوصیات این تصویر عالیست و دوام قسمت پائین کوه
 و ساحل چپ دریا به حاشیه صفحه برآمده است (لوحه ۲۳)

۸- خمسة نظامی :

مکتب شیراز، که بتاریخ ۲۵ ذیقعد ۹۱۳ ق = ۲۷ مارچ ۱۵۰۸ م
 بخط ابوتراب منعم الدین الاوحدی در شیراز به نستعلیق خفی شیوه
 عراق (مدور) خوش نوشته شده است (دورن ۳۴۸ کتابخانه عامه لنین-
 گراد) ازین نسخه چهار قطعه تصاویر نیم صفحه‌یی طبع شده، که در هنر
 آن هم خصوصیات مکتب شیراز که متفرع از مکتب هراتست ظاهر
 است، مثلاً چهره‌های مهتابی گرد و ریش‌های کوتاه و عمامه‌های کلان
 بسته به نخ که تارهای آن بطور خطوط منحنی پدیدار و کلاهها دراز
 فتیله‌دار بالای آن نمودار است، واین بعدها از خصایص تصویر کشی
 عهد صفویه گردید. در منظر کشی آسمان لکه‌های ضخیم ابر که نقاش
 از آن شکل دلکش منقوشی را بوجود می آورد در این مکتب فراوان
 است:

۱- منظر این داستان مخزن اسرار نظامی که: پیرزنی را ستمی
 در گرفت - دست زد و دامن سنجر گرفت (۱۰ × ۱۱،۵ سانتی لوحه ۲۶)
 در دامنه کوهی سرسبز سلطان سنجر سلجوقی با روی گرد ریش کوتاه
 سیاه و ابروان کشیده و چتر و جیغه بلند شاهانه باهمان دستار سبک صفویه
 و قبای فاخر منقش شاهانه بر اسپی سپید سوار است، شاطرش با

لباس و کلاه مخصوص پیش رویش میدود و مو کب او را چابک سواران جوان بدرقه میکنند، پیرزنی ژنده پوش عصار در دست دامن او را گرفته و داد و فریاد میکند.

۲- خسرو پیران کهن را پیش هرمز بشفاعت می برد از داستان خسرو و شیرین خمسة نظامی (۱۲،۲ × ۱۲،۱ سانتی لوحه ۲۷) سایبان منقش عظیمی است که پادشاه با لباس گلدار شاهانه و چهره گرد ریش سیاه کوتاه و همان دستار و جیغه صفوی بر تختی بدر بار خود با درباریان جوان خوش روی نشسته و دومرد پیر شفاعت کننده باریش های سپید کوتاه و عباهای دراز سیاه ایستاده و شهزاده خسرو را که شمشیر غلاف داری در دست دارد و کفن سپید بر شانه انداخته بحضور پادشاه آورده و عذر او را میخوانند.

۳- جنگ نوفل با قبیله لیلی (۱۱،۹ × ۱۲،۵ سانتی لوحه ۲۸) شتر سواران نیزه دار جنگی در حالت جنگ، ولی چهره و لباس و عمامه ها و کلاه های سبک صفوی دارند.

۴- زیبا نگاری گاو را بردوش خود بیام می برد (۱۰،۱ × ۱۳،۲ سانتی لوحه ۲۹) کاخی است با تزئینات عادی کاشی که مانند کار هرات دقیق و دلکش و ریزه کار نیست، بهرام بالای بام با خدمتگاری ایستاده و نردبانی هم باین بام نهاده شده که دختری زیبا و قوی اندام گاوی را بدوش خود گرفته و بر نردبان بالا می برد.^۱

۱- در هنرهای زیبای عرب و ایران شکل ۱۱۴ ازین نسخه سیاه طبع شده که

منظر داخل يك مکتب و استاد و شاگردان اوست از بچه و دختر بالوازم درس خوانی و لوحه ها و فلکه جزا و غیره.

۹- سَوی و چوگان عارفی:

این نسخه بخط شاه طماسپ صفوی در ۹۳۱ ق ۱۵۲۵ م در تبریز نوشته شد، خط شاه نستعلیق خوبست، و لای دران تمام سنن این هنر کاملاً مراعات نشده و نقاشی و تصاویر آن نفیس و عالی کار تبریز ادامه هنر هراتست که دو صفحه رنگین آن را با اصل رنگ و دو صفحه هم سیاه چاپ کرده اند:

۱- درویش باگوی راز دل میگوید (۳، ۸ × ۸، ۹ سانتی لوحه ۳۰) زمینه اصل طلائی و حاشیه صفحه افشان طلاکار گلابیست، متن تصویر جداول رنگین و مطلا دارد، بین السطور متن داستان هم تشعیر دندان موش منقش مطلاست. بر منظر زمینه طلائی و آسمان و درخت رنگهای گرم طلائی و آسمانی و سبز کار شده و نقاشی دو منار کوچک میدان چوگان بازی زنگار و سبز است که با ریزه کاری استادانه کار شده و در میدان درویشی با عبای عنابی و دستار سپید و کلاه کوتاه سرخ و ریش سیاه کوتاه بر دو پای نشسته در دستی گوی دارد و با او گپ میزند، چوگانی در دست چپ دارد.

۲- میدان چوگان بازی (۸، ۱۳ × ۴، ۱۰ سانتی لوحه ۳۱) جوانان خوش پوش خوش روی سوار بر اسپان تازی قوی هیکل سیاه و سرخ و سپید و ابرش که با چوگانها گوی را میزنند و میدان مسابقه گرم است. زمینه تصویر میدان گیاهدار آبی رنگ است در دامنه کوهی که بالای آن درختان پدیدارست، افق بالای کوه آسمان طلائی با پارچه های ابر منقش دیده می شود. بهر دو طرف منظر بریدگی دارد که وسعت این میدان را بتصور

می آورد. چهره کشی جوانان زیبا با البسه فاخر و کلاههای خاص چوگان بازی دیدنی است. هیکل آرائی اسپان تازنده قوی جثه نیز استادانه است، نقاشی ریزه کاری دو منار میدان با گل‌های سرخ و سبز و زنگار جالب است و روی هم رفته از آثار نفیس مکتب تبریز است که خصوصیات و تناسب و دلکشی هنر هرات را حفظ کرده است.

۳- درویش و غزال (۸، ۱۰ × ۶، ۱۵ سانتی - لوحه ۳۲) کوه پر درخت و گل که درویش و غزالی در آن دیده می شوند، در دامنه آن کوه میدان گیاهدار چوگان بازیست.

۴- مسابقه دو سوار چوگان باز با اسپان دیو هیکل بر همان میدان چوگان بازی دارای همان خصایص شماره اول (۴، ۹ × ۵، ۱۴ سانتی لوحه ۳۳) (رك: عدد ۵۹ نسخ اتحاد جماهیر شوروی)

۱۰- احسن الكبار (مذكور در عدد ۲۹ نسخ اتحاد جماهیر شوروی)

این نسخه در ۸۳۷ ق = ۱۴۳۳ م بخط نستعلیق نیم جلی متوسط خراسانی خضر شاه نوشته شده (لنین گراد دورن ۳۱۲) ولی از جمله ۳۹ منیاتور آن که سه قطعه چاپ شده (لوحه ۳۴ - ۳۵ - ۳۶) مستقیماً در هرات بدست هنرمندان همین مکتب ساخته نشده، بلکه يك قرن بعد در عراق (ایران کنونی) بدست هنرمندی تصویر گردیده که به بقایای این مکتب هنر در شیراز یا قزوین تعلق داشت. و در چهره کشائی و البسه و مناظر، خصوصیات سرزمین عراق (ایران کنونی) دارد و از انجمله است:

۱- حمزه بدین اسلام می‌گردد (۱۷،۱ × ۱۵،۲ سانتی لوحه ۳۴)
حضرت پیامبر بر قالین مستطیل گلدار حاشیه منقوشی نشسته عبای عربی
و عمامه طرز صفوی بر سر دارد، روی او را نقاب پوشیده و از سرو
دوش او اشعه نور بالاست، هر دودست را بطور خطاب نیمه برافراشته
و پیش روی او بر همین قالین مردی با قیافت و ریش سیاه خراسانی و
دستار صفویه با لباس سیاه نشسته و خطاب حضرت پیامبر را می‌شنود
گویا وی حمزه است که در عقب وی سه نفر سر باز جوان بی ریش مسلح
با البسه عراقی ایستاده‌اند.

در گلزار پیش این صحنه اشخاص عباپوش عمامه دار باریش -
های کوتاه سیاه دیده می‌شوند، و شهزاده‌ئی که کلاه شبیه بفرنگی بر سر
دارد عنان اسپ سیاه با زین و ابزار فاخر را گرفته و شاطر سیاه چرده
تبرزین در دست بالباس شاطری باو چیزی می‌گوید. این صحنه در دامنه
کوهی پردرخت گلدار کشیده شده و بالای آسمان آن لکه‌های ضخیم
ابر منقش بنظر می‌آید، که قطعات ابر را بشکل منقش در آورده‌اند.

۲- خطبه حسن بن علی (۲۱ × ۱۵،۸ سانتی لوحه ۳۵) يك صفحه
با رنگهای اصلی طبع شده که رنگ آمیزی و ریزه کاریهای نقاشی و
مناظر آن با الوان گرم و معتدل معدنی شباهتی تام بکارهای هرات دارد.
طاق مرکزی مسجد نهایت بلند و مزین به انواع کاشی‌ها و گل کاریهای
دقیق است، در اینجا شخص بلند قدی بعبای سیاه و عمامه سپید که چهره
او دیده نمیشود عصا در دست بالای منبری مزین و بلند ایستاده و خطبه
میخواند در پایین منبر بر صحن مسجد بدست راست و چپ گروه

سامعان ایستاده‌اند، پیرو جوان با البسه رنگین که باولع و اشتیاق گفتار آنحضرت را می‌شنوند. نقاشی ایوانهای مسجد بسیار عالی و محراب مرکزی آن مزین‌تر است که باخط ریحان بالای آن در کمال زینت بر زمینه زنگاری به سپیداب نوشته‌اند: «عجلوا بالصلوة قبل الفوت» بر جبین تحتانی محراب است: «الصلوة معراج المؤمن» قسمت بالای رواقهای دوطرف محراب و منبر را با نقوش طاقی و تصاویر مزین نموده‌اند مثلاً دو نفر پهلوان در حالت کشتی‌گیری، دريك طاق، در طاق دیگر دو نفر دختر روی باز، در طاق سوم سه زن با چادرهای رنگین ولی روی باز، در طاق چهارم دو نفر زنان سپید چادر^۱ تسبیح در دست نیمه روی باز، از ماورای این بنای محتشم بدوطرف طاق بزرگ منظر آسمان طلائی دیده می‌شود، که شاخه‌های درختان عقب مسجد در فضای آن نمایانند. بر کنگره بالای ایوانها باخط ریحان بسیار زیبای خفی بر زمینه زنگاری به سپیداب نوشته‌اند:

«فی ایام خلافة السلطان الاعظم و الخاقان الاعدل الاکرم ظل-
الله فی الارضین، قهرمان الماء والطين / السلطان ابن السلطان ابن السلطان
(ابی المظفر طهماسب بهادرخان خلدالله تعالی) ملکه و افاض علی
العالمین عدله / فی شهر ذی الحجة الحرام حجة اثین و ثلاثین و تسعمائه
الهجرية النبویه. علی يد العبد الضعیف قاسم بن علی»

درین نوشته از فی ایام تا السلطان برجبهه راست بیننده و از ابن-
السلطان تا عدله بالای طاق مرکزی و از فی شهر تا آخر برجبهه دست‌چپ
بیننده نوشته شده و کلمات بین قوسین در عین وسط طاق مرکزی به آب

طلاست. از ملاحظه این صفحه منیاتور روشن می آید که تاذیحه ۹۳۲ ق = سپتمبر ۱۵۲۶ م هنر هرات در تمام سرزمین ایران کنونی نفوذ کرده و سنن تزئین و نقاشی و رنگ آمیزی و خطاطی مشترکی داشته اند، وای در چهره کشی اشخاص و لباس مخصوصاً دستار و کلاه، فرقی هست و در عصر صفویه کتب مذهبی (شیعه) را مصور کرده اند، در حالیکه در مکتب هرات اکثریت مصورات، داستانهای عشقی و کتب ادبی بوده است.

۳- یحیی بن هرثمه بحضور حضرت علی النقی (۱۷،۶ × ۱۵،۸ سانتی لوحه ۳۶) شاید مصور آن همان قاسم بن علی لوحه ۳۵ و ۳۴ باشد، امام علی نقی زیر درختی بلند برکنار چشمه ساری ایستاده قدی بلند و عبای دراز دارد، چند نفر سواران از اسپان قوی هیکل پیاده شده اند. چهره آنحضرت به نقابی پوشیده شده است. خصوصیات این تصویر مانند دو لوحه سابق است.

۱۱- شاه و درویش هلالی: (مذکور در عدد ۶۰ نسخ اتحاد

جماهیر شوری)

نستعلیق خفی عالی، خط کمال در ۹۴۴ ق = ۱۵۳۸ م مصوری و نقاشی آن از مکتب تبریز و شبیه تر به کار هرات است (لنین گراد، دورن ۴۵۹) دو تصویر ذیل ازان چاپ شده است:

اول: شاه غزالی را تعقیب میکند و صید به درویش پناه می برد (۱۲،۵ × ۹ سانتی لوحه ۳۷) دامنه کوه مشجر پرگل و غزال و آبی رنگ است که زیر آسمان طالائی با لکه های پیچیده ابر واقع شده شاه بالباس

فاخر و عمامه و کلاه صفوی براسپی سرخ قوی هیکل تیرو کمان بدست
غزالی را تعقیب کرده و غزال دوان دوان می آید و بدرویشی پناه می برد
که با عبای سبز و دستار زنگاری تیره و رشته مهره های زنگاری و سپید
در گردن نشسته است، آهو سرخود را بر سبیل تضرع و نجات بخشی
بز انوی او می رساند، این منظر از متن صفحه به حاشیه دست راست
برآمده که تسلسل منظر را نمایش میدهد، در کوه دو غزال رمیده دیگر
هم بنظر می آید در بالا و پائین منظر این دو بیت بر زمینه زرد کم رنگ
بخط خفی نستعلیق زیبا نوشته شده:

شه بدنبال و آن غزال از پیش هر دو رفتند تا بر درویش
صید پیشش نهاد روی نیاز یعنی از چنگ او خلاصم ساز

حواشی صفحات این کتاب طلافشان بر زمینه گلابی رنگ است.

دوم: قصریست عالی و منقش بانواع کاشی های ظریف مخطوط
به اشکال مشبك گوناگون دارای ریزه کاری نقاشی که در مدخل آن
سربازی شمشیر بکمر بسته و نیزه بدست ایستاده است و بالای این مدخل
«یا مفتح الابواب الخیر» بخط نسخ نوشته و دروازه آهنین دیگری بسوی
راست است که بالای آن «یا کافی المهمات» دیده می شود و فوق این
درب کلکینی است که سردختری از آن آشکار است. برگنگره ایوان
راست این قصر با نسخ خوب کلمات «خلد الله تعالی ملکه و سلطانه و
افاض» دیده می شود.

بر بالای پهلوی مشبك مدخلی که سرباز در آن ایستاده بطرف راست

بیننده بانستعلیق نیمه جلی بسیار خوب «شادباد» و برجناح چپ «دولت
و نصربارباد» نوشته‌اند.

در عقب این منظر کوهی است بلند که بالای آن درویشی باعبای
راهدار سیاه و سپید و عمامه كوچك و كلاه پست سیاه ایستاده که لباس
و چهره و عمامه‌اش خراسانی است، ولی دستار و كلاه سرباز صفویست.
بر بالای بام حصهٔ اعلای قصر دست راست، شاه چوب درازی در دست
کبوترپرانی میکند، وسیل کبوتران در فضای لایتناهی می‌پرند که از متن
علیای صفحه برآمده و بر حاشیه در پروازند.

خصوصیات نقاشی این قصر تماماً به مکتب هرات نزدیکی دارد،
در بالا و پائین منظر نوشته است:

شاه و بالای سر کبوتر او	چون سلیمان و مرغ بر سر او
هر زمان گشته بر سرش جمعی	همچو پروانه بر سر شمعی

(لوحة ۳۹- ۸،۹ × ۱۲،۸ سانتی. رك: ۶۰ نسخ اتحاد شوروی)

۱۲- خمسة نظامی (رك: عدد ۶۱ نسخ اتحاد شوروی)

۱۳- پنج گنج امیر خسرو دهلوی (رك: عدد ۶۲ نسخ اتحاد

شوروی)

۱۴- دیوان مانی (رك: عدد ۶۳ نسخ اتحاد شوروی)

۱۵- گوی و چو گمان عارفی (رك: عدد ۶۴ نسخ اتحاد شوروی)

۱۶- دیوان سهیلی (رك: عدد ۶۵ نسخ اتحاد شوروی)

۱۷- کار رضا عباسی در هرات (رك: عدد ۶۶ نسخ اتحاد شوروی)

(۶)

منیاتورهای ایرانی

از نسخ خطی قدیم

PERSIAN MINIATURES FROM ANCIENT MANUS-
SCRIPTS

مجموعه كوچك به قطع كتب جیبی است كه در سلسله كتب
هنری یونسكو MQ 458-95C در ایتالیا چاپ شده و يك مقدمه انگلیسی
بقلم بازل گری BASIL GRAY دارد در ۲۴ صفحه كوچك (سپتمبر
۱۹۶۲ م)

درین مجموعه نفیس از نسخ قدیم خطی هنری شرق ۲۸ منظر
رنگین زیبا و عالی بر نگهای اصیل و سیاه طبع شده كه شرح آنرا درین
كتاب در موارد متعدد داده ایم و از روی فهرست میتوان آنرا در قسمت-
های مختلف كتاب مطالعه كرد.

بر سر ورق این مجموعه كوچك نفیس تصویر شهزاده جوانیست
كه جامع تكامل صورتگری در اواخر مكتب هرات و عروج هنر
صفویه است و آنقدر به طبیعت نزدیکست كه آنرا فوتوی رنگین یكی
از مناظر آن عصر توان خواند.

شهزاده بازی سپید بردست چپ دارد، كه چگس و رشته پای
مرغ خوب نمایان است و چهره باز نماینده شطارت شکاری بودن آنست
كه نگاهی به فضا دارد. منظر اطراف دامنه كوه اسفنجی بارنگ طبیعی
و گل و سبزه و درخت كهن سال قوی هیکل پنجه چنار كه برخی از

ان نمایانست و هم سروهای کوهی خیلی زیبا و دلکش با الوان طبیعی است.

شهزاده جوان زیبای خوشروی با قیافت ایرانی و بروت سیاه و ریش نارسیده، زلفان دراز سیاه دلکش بزیر دوش کشیده دارد، چین کشال زردگون گلدار با آستر پوست سیاه بدوش اوست، پیراهن سرخ گلدار رنگینش تا زیر زانو میرسد و تنبان راهدار زرد با گل کاری سیاه پوشیده و پایزار لطیف او هم سرخ با گلهای سیاهست و شمشیری هم بکمر بسته و ایاغی سپید در دست راست اوست.

از روی این طبیعت نگاری و چهره کشی واقعی ایرانی حکم توان کرد، که در اواخر مکتب هرات و عروج هنر مکاتب عصر صفویه، خامه هنرمندان به واقعیت نگاری گرائیده و عناصر هنر چینی و مغولی را در خود آنقدر هضم و تحلیل کرده بود، که چهره اشخاص را مطابق واقعیت ملی و اقلیمی و قیافت نگاری واقعی می آراستند، و چشم و ابرو و بینی و لون گندمی روی بیضوی را مطابق چهره های دلکش خوبان خراسانی می نگاشتند، و این کار هنر ایرانی را از تأثیر ماوراء النهری چهره کشی نیمه مغولی رهایی داد.

تشعیر سازی این تصویر نیز جالبست، بر زمینه سیاه گل کاری نازک سرخ و زرد و در بین آن بر زمینه های لوزی زرد، گل های لطیف سرخ و سبز کار شده و این ستون ملون و مرصع بین جداول طلائی بر صفحه مستطیلی است که نقاش، دقت و نازک کاری و استعمال الوان متوازن لطیف را فراهم آورده است.

(۷)

شهکارهای هنر ایران

این کتاب اثر پوپ هم با اشاره یونسکو در سلسله معرفی هنر بشری از طرف کتابخانه نو امریکائی طبع و نشر گردیده که نمونه های دلکشی از نسخ خطی هنری بین قرن ۱۵-۱۸ وارد، و تمام این نمونه های نفیس يك صفحه یی یا دو صفحه یی برنگهای اصل زیبای آن چاپ شده است. در مقدمه آن هم بازل گری متخصص انگلیسی خصایص و سبك و رنگ آمیزی و دلربائی هراثر را دقیقانه شرح داده و به تحلیل هنری آن پرداخته است.

Masterpieces of Persian art. By A. U pope.
Newyork 1945. London 1960.

(۸)

اشعار نظامی در ۱۶ لوحه نگارین
(۹۵۰ ق = ۱۵۴۳ م)

The Poems of Nizâmi (16 Color Plates) Described
By Laurence Binyon. London 1928.

این مجموعه نفیس مشتمل بر يك مقدمه مفید در تاریخ هنر ممالک اسلامی بزبان انگلیسی است ، که آنرا هنرشناس ماهر لارنس بنیون نوشته و بعد از آن شانزده لوحه نگارین بسیار دلکش و مرصع و مذهب مصور خمسه نظامی را عیناً با الوان و خصایص اصل آن چاپ کرده است (رك: خمسه نظامی موزه برتانيا ۲ انگلستان) بشرح ذیل:

۱- تزئینات يك صفحه مزین مرصع خمسه.

- ۲- تزئینات ص ۱۵۳ خمسه .
- ۳- نوشیروان و بومان بر خرابه قصر اثر میرک .
- ۴- پیرزن و سنجر .
- ۵- پورتریت خسرو از میرزا علی .
- ۶- خسرو و شیرین از سلطان محمد .
- ۷- بازگشت خسرو بشیرین از میرک .
- ۸- جلوس خسرو از میرک .
- ۹- افسانه شنوی خسرو و شیرین اثر میرک .
- ۱۰- باربد اثر میرزا علی .
- ۱۱- خیمه لیلی از میرسید علی .
- ۱۲- مجنون در صحرا بین ددان اثر میرک .
- ۱۳- معراج پیامبر .
- ۱۴- شکار بهرام شیران را .
- ۱۵- شکار کردن بهرام گورخران را .
- ۱۶- بهرام در شکارگاه ددان اثر مظفر علی .

(۹)

منیاتور و نقاشان ایران و هندو ترکی از قرن هشتم تا هژدهم تالیف

ف، دمارتن در ۲ جلد طبع لندن ۱۹۱۲ م

The Miniature Painting And Painters of Persia, India And Turkey From The Eighth To The Eighteenth Century, 2 Vols. London 1912.

(۱۰)

نقاشان منیاتورهای ایرانی - اسلامی (آلمانی)

تألیف پ، دبلیو شولز در ۲ جلد طبع لایپزیگ ۱۹۱۴ م.

Die Persische – Islamische Miniaturmalerei, 2 Vols, Leipzig 1914. by P. W. Schulz.

(۱۱)

نقاشی‌های مخطوطات شرقی در کتابخانه ملی پاریس (فرانسه)

تألیف ای، بلوشه. طبع پاریس ۱۹۱۴-۲۰ م.

Les Peintures des Manuscrits Orientaux de la Bibliothèque nationale, Paris 1914-20 by E. Blochet.

(۱۲)

منیاتورهای فارسی قرن ۱۲-۱۷ م (فرانسه)

تألیف الف، ساکسین طبع پاریس و بروسله ۱۹۲۹ م

La Miniature Persane du x11e au xv11e Siecle, Paris 1929. By A. Sakisian.

این مجموعه نفیس علاوه بر مباحث مفید تاریخ هنر چندین صد تصویر مأخوذ از آثار اصیل هنر اسلامی دارد، و از انجمله تصویر محمدی بقلم خود اوست (لوحه ۱۳۱) که ریش سیاه‌گونه کوتاهی دارد، و یک ورق طلاکار ظریفی در دست راست اوست و بـ « عمل محمدی » که بالای تصویر نوشته شده « صورت محمدی » هم بنظر می‌آید. (درباره آثار محمدی رك: فرانسه ۱۵ و فهرست کتاب)

(۱۳)

نقاشان منیاتورهای شرق اسلامی (المانی)

تألیف ای، کوهنل، طبع برلن ۱۹۲۳

Miniaturmalerei im Islamischen orient, by E. Kuhnel,
Berlin 1923.

(۱۴)

نقاشی و تذهیبات مخطوطات شرقی در کتابخانه ملی

پاریس (فرانسه)

تألیف ای، بلوشه، طبع پاریس ۱۹۲۶ م

Les Enluminures Des Manuscrits Orientaux De La
Bibliotheque Nationale. Paris 1926.

(۱۵)

نقاشی منیاتور فارسی

(بشمول کتلاگ انتقادی و تحلیلی منیاتورهای نمایش برلینگتون

هوس)

تألیف: ل، بنیون.

ج، و، س ولکنسن.

ب، گری.

طبع اکسفورد ۱۹۳۳ م.

Persian Miniature Painting, By:

L. Binyon, j.v.s. Wilkinson. B. Gray. Oxford 1933.

(۱۶)

نقاشی‌های مخطوطات تیموریان

تألیف: آی، سچو کین. طبع پاریس ۱۹۵۴ م.

Les Peintures Des Manuscrits Timurides. Paris 1954

By. I. Stchoukine.

(۱۷)

منیا توره‌های کتابخانه سلطنتی ایران

تألیف: ب، گری الف، گودارد

در سلسله نشرات هنرجهان از طرف یونسکو ۱۹۵۶ م.

Iran, Persian Miniatures — Imperial Library, Unesco
World Art Series 1956.

By. B. Gray.

A. Godard.

(۱۸)

نقاشی‌های مخطوطات صفویان از ۱۵۰۲ تا ۱۵۸۷ م (فرانسه)

تألیف: آی، سچو کین. طبع پاریس ۱۹۵۹ م.

Les Peintures Des Manuscrits Safavis De 1502 A
1587. Paris 1959. By. I Stchoukine.

(۱۹)

منیاتورسازان ایرانی (آلمانی)

تألیف: ای، کوهنل. طبع برلین ۱۹۵۹ م.

Persische Miniaturmalerei. By E. Kuhnelt, Berlin 1959.

(۲۰)

نقاشی ایرانی

تألیف: ب، گری. در سلسله خزائن آسیا، طبع البرت سکیرا.

لندن، پاریس، کلیولیند او هیو ۱۹۶۱ م.

Persian Painting By. B. Gray (Treasures of Asia, Edited By Albert Skira) London, Paris And Cleveland, Ohio 1961.

(۲۱)

مصورى در اسلام

تألیف: سر توماس دبلیو، آرنولد

طبع: آکسفورد ۱۹۲۸ م. طبع دوم: بوسیله ب، دبلیو روبنسون،

نیویارک ۱۹۶۵ م.

PAINTING IN ISLÂM

By Sir Thomâs W. Arnold.

درین کتاب که تاریخ مصوری اسلامیست، بسا از آثار گرانبهای هنری نقش و تصویر هنر اسلامی از روی اصل آن عکاسی و طبع گردیده، که از آن جمله دواثر خامه محمدی هروی نیز هست (رك: فرانس ۱۵ و فهرست کتاب):

۱- تصویر يك نفر گدای بلندقد ، بالباس درویشی عجیب و پیراهن تا زانو و چادر کوچکی برشانه پیچیده که نیزه دوسره بدست چپ گرفته و برشانه نهاده است و در دست راست او کتابیست که آنرا میخواند و کشکول گدائی و غیره لوازم آن به بازوی چپ او آویخته است .

تنبان این درویش جوان که قیافت ماوراءالنهری و روی گرد دارد، تازانویش میرسد و نمونه خوبی از لباس وزندگی طبقه درویشان قرن دهم هجری در آسیای میانه و خراسانست که اکنون این طبقه را «ملنگ» گوئیم . دورادور این تصویر سیاه قلم بزنجیره زیبائی آراسته شده و در کنج دست چپ پائین آن بانستعلیق خفی نوشته اند: «راقمه محمدی» . این لوحه مصور در کتاب آرنولد تحت نمرة ۶۲ طبع شده است .

۲- نی نواز و پهلوان رقصان بريك صفحه تصویر دو نفر دیده می شود، که یکی نی می نوازند و مانند نوازندگان هیجان انگیز قدری خم گردیده و وضع وقیافتش چنانست که می خواهد يك نفر دیگر یعنی پهلوان رقصنده را در حرکات خود به هیجان آورد .

این پهلوان جوان عیناً قیافت و چهره گردماوراءالنهری و موی تنك مجعد دارد و بالای سر خود گرزگاوسار سنگینی بهردو دست خود بلند گرفته و با آن زور آزمائی و بازی میکند ، و مانند زورمندانست که امروز در سرکس ها اوزان سنگینی را بالامیکشند . نقاشی این صحنه در بالامانند طاق بزرگ منقش و در پائین يك ستون زنجیری افقی است که با خطوط اسلیمی آراسته گردیده است . این تصویر امضای محمدی ندارد، ولی در خصوصیات هنری و قیافت اشخاص شباهت تام با تصویر

اول امضادار محمدی دارد و در کتاب مصوری اسلام سر آر نولد طبع شده است .

بقول همین مؤلف در آثار هنری محمدی نفوذ کامل هنر چینی نمایانست که مدتها قبل ازو برهنر اسلامی وارد شده بود ، و حتی در نظر آر نولد نام (محمدی) که در نامهای اشخاص کمتر دیده می شود ، وانمود میکند که باید ، او بدین اسلام در آمده باشد یعنی نومسلم آسیای میانه یا چینی باشد . و بنابراین دکتور مارتین یکی از آثار هنری او را نقل گونه نقاشی یکی از استادان چین لی - لنگ - مین Li - Lung - mien دانسته است (منیاتور ایران و ترکیه و هند ج ۲ ص ۱ طبع لندن ۱۹۱۲ م) که باید در قالب اسلامی در ترکستان یا ایران بوجود آمده باشد .

در باره محمدی این نکته نیز درخور یاد آور است که وی بر یکی از آثار هنری خود که در موزه لوور پاریس محفوظست با لفاظ « فقیر - الداعی » امضا کرده ، و « داعی » یکی از مراتب مبلغان فرقه اسماعیلی است که بعد از داعیان ، فدائیان هم بوده اند (تاریخ ایران سرپرسی سایکس ۲۷۲) و ازین نتیجه گرفته اند که گویا محمدی از افراد فرقه اسماعیلیه بوده باشد (!) (رك : مجلة مؤسسه فرهنگی منطقوی ج ۴ ص ۱۰۲ شماره ۱-۴ طبع تهران ۱۹۷۱ م)

(۲۲)

نمایش هنر اسلامی

طبع سان فرانسیسکو ۱۹۳۷ م

EXHIBITION OF ISLAMIC ART

San Francisco 1937.

این نمایش آثار هنری اسلامی در سنه ۱۹۳۷ م در سان فرانسیسکو (امریکا) از طرف دکتور آغامحمد اوغلو ترتیب شده بود، که شرح آثار آن در کتابی بنام مذکور طبع شده است.

از جمله این آثار هنری دو صفحه مصور (شماره ۶۳-۷۵) آن کار هنرمند معروف هروی محمدیست (رك: عدد ۲۱ بالا و فرانسه ۱۵ و فهرست این کتاب) بشرح ذیل:

۱- صحنه رقص ده تن رقص که رقم «عمل استاد محمدی هروی» هم دارد و بر بالای صفحه مهریست که بتاریخ ۹۵۵ ق ۱۵۴۵ م کنده شده است، و از این برمی آید که اصل تصویر را در اواسط قرن ۱۶ م کشیده است. دکتور ریچارد اتینگهوسین Ettinghousen این پدیده هنری را یکی از نفایس منیاتور قرن شانزدهم شمرده، که فقط صورت ده تن صوفی رقصنده را در يك حلقه با خامه سیه نشان میدهد در حالیکه يك نفر دف زن در کنج بالای راست این حلقه رقص بردوزانو نشسته بنظر می آید، و از وضع این مطرب حالت وجد و هیجان پدیدار است (آرت اسلامی ۱۳۸۲ طبع مشیگان)

رقاصان همه مردانند، عمامه های عصر صفوی با کلاه های سرتیز بر سردارند، پیراهن های دراز سپید پوشیده و کمر بسته اند، یکنفر بسیار فربه و دیگری میانه هیکل ریش سیاه دارد، و باقی بی ریش و یا دارای ریش تنک موی اند. البسه این گروه رقصنده فاخر نیست و قیافت ایشان خراسانیست و هنرمند توانسته که فقط با خامه سیه حالت رقص و حرکت و هیجان را در چهره و هیکل این رقصان نشان دهد و هم ما میتوانیم وضع بدنی و عضوی هیکل های مختلف مردم آنوقت را ازین تصاویر دریابیم،

که جوان و میانه سال و پیر بوده اند ، و این حلقه رقص نظیر بسیار شبیه حلقه رقص جوانان امروز قبایل افغانیست که در چنین حلقه چنین حرکات را با ضربات دهل در کمال نظم و هیمنه بعمل می آورند و آنرا آتن برون و وطن گویند.

۲- تصویر سیه قلم دو نفر رقص که بانوای نی یک تن نی نواز میرقصند. این لوحه مصور اگر چه امضای محمدی ندارد، ولی از طرز و روش هنری آن آشکاراست که باید اثر خامه محمدی باشد.

نی نواز جوان با عمامه کوچک و چهره خراسانی و پیراهن دراز کمر بسته در بین گلزاری نشسته و دو جوان دارای ریش سیاه کوتاه با پیراهن های کمر بسته و آستین های دراز و کلاه بلند گنبدین پیش روی او میرقصند و حرکات رقصنده گان متوازن با نغمه های نی بنظر می آید . رقصنده پیش دست افشانی و پای کوبی مینماید، ولی رقص مابعد غالباً آله طرب مانند چنگ یا طنبوری بهر دو دست گرفته و مینوازد، و در حالت هیجان و پای کوبیست.

از تمام آثار خامه هنرمند محمدی هروی که مادرین کتاب ذکر کرده ایم، این سخن روشن می آید که وی تنها هنرمند محافل حکمرانان و فیودالان عصر نبوده، بلکه با حیات عامه طبقات مختلف مانند بازیگران ورقاصان و صوفیان و حتی با درد کشان مصطبه و مخ بچه و ساقیان میکده نیز سروکاری داشته و اوضاع مختلف حیات طبقات عامه را در هنر خود تصویر کشیده است ، و این خود از ابتکارهای روح معشری این هنرمند هراتست، که در تاریخ این مکتب هنر فصل خاصی باید داشته باشد، و ما در آثار هنرمندان و استادان دیگر، کمتر به چنین چیزی بر میخوریم .

هنر آسیای میانه عموماً در پهلوی کاخهای مزین شاهان و مقتدران نشوونما دید، و هنرمندان هم به حمایت مادی و معنوی امراء نیازمند بوده‌اند.

از برخی آثار محمدی برمی‌آید، که وی هنر را از کاخهای آراسته و پیراسته شاهان و امراء و تصویر مجالس بزم و سرور و پاداش و داوری و شکار و عشق‌بازی امراء و شهزادگان کشیده، و به کوی و آشیانه مردمان رسانیده است.

(۲۳)

هنرهای زیبای کشورهای عربی و ایران

قرن ۷-۱۷

این کتاب نفیس مصور تألیف ب. ویمارف A.WEIMARF یکی از هنرشناسان معاصر اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی است که در سنه ۱۹۷۴ در ۱۸۷ صفحه بزبان روسی با ۲۱۶ قطعه تصاویر سیاه و رنگه در مسکو طبع گردیده و در آخر کتاب يك بیلو گرافی مفصل السنه شرقی و غربی درباره منابع تاریخ هنر است، و باز يك تلخیص نامه بزبان انگلیسی در ۱۱ صفحه دارد.

تا صفحه ۸۲ مبحث تاریخ هنرهای زیبای کشورهای عربست. و بعد از آن تا صفحه ۱۸۳ از هنرهای زیبای ایران مانند ابنیه و منسوجات و ظرف سازی فلزی و فخاری و هنرهای کتابسازی و مصوری بحث میراند، و نمونه‌های هریکی را در تصاویر سیاه و رنگین اصل مواد تاریخی از روی محفوظات موزیم‌ها و کتابخانه‌ها و مجموعه‌های شخصی شرق

و غرب نشان میدهد .

درین کتاب از مکتب هنری هرات و عصر تیموریان و سوابق و لواحق مابعد آن به تفصیل سخن رفته و نمونه‌های گرانمایه هنری این مکاتب را عکاسی کرده است، که آنچه به موضوع کتاب ما تعلق داشت، در واقع آن از این کتاب اقتباس کرده و حواله داده‌ایم و جمله ۴۶ قطعه آن متعلق به مکتب هرات و سوابق و لواحق مابعد آنست.

(۲۴)

البم منیاتورهای هندی و ایرانی

قرن ۱۶-۱۸ م

بزبان روسی، فراهم آورده: ا، ا ایبانووا .

ت، ب گریبکی

او، ف اکیموشکینا

طبع مسکو ۱۹۶۲ م

(۲۵)

منیاتورهای ایرانی در مخطوطات شاهنامه

مجموعه لنین گراد

بزبان روسی طبع مسکو ۱۹۳۵ م

تألیف: ل، ت، ن گوزالبین .

م، م دیکانوف

(۲۶)

مصورى ايران

بىزبان روسى طبع مسكو ۱۹۳۸ م

تأليف: ب، دنيكى.

(۲۷)

آثار نظامى در هنر آذربايجان و شرق

در قرن ۱۵-۱۲ م

بىزبان روسى طبع باكو ۱۹۴۷ م

تأليف: ب، دنيكى.

(۲۸)

ذخائر هنر خلقى مردم خارجه

در هر ميتاج

بىزبان روسى طبع لينن گراد ۱۹۶۲ م

تأليف: ن، و ديكونو بو.

(۲۹)

نمونه‌هاى خوش نويسى ايران و آسياى ميانه

قرن ۱۵-۱۹

بىزبان روسى طبع مسكو ۱۹۶۳ م

فراهم آورده : گ ، ی گوستیگو وای

(۳۰)

منیاتورهای آسیای میانه

در قرن ۱۵-۱۸

بزبان روسی طبع مسکو و لینن گراد ۱۹۳۹ م
فراهم آورنده و مقدمه نویس : ن ، و دیکونو بو

(۳۱)

نشریه شعبه تاریخ کلتور و هنر شرق ارمیتاج

جلد ۱-۴ طبع لینن گراد ۱۹۳۹-۱۹۴۷ م (روسی)

(۳۲)

منیاتورهای مناظر زمینی يك مخطوطه منتخبات شعر

۱۳۹۸ م (۸۰۱ ق)

تألیف آقای اوغلو محمد، بزبان انگلیسی طبع استانبول ۱۹۳۶ م

(۳۳)

کتلاگ مخطوطات و منیاتورهای کتابخانه چستربیتی

دوبلن انگستان (انگلیسی)

جلد اول طبع دوبلن ۱۹۵۹ م

تألیف : ا، ج اریوری

مجتبی مینوی

ای ، بلوشه

جلد دوم طبع دوبلن ۱۹۶۰

تألیف : مجتبی مینوی

ب ، دبلیورو بنسون

ج ، وویل کنسون

ای ، بلوشه

جلد سوم طبع دوبلن ۱۹۶۲ م

تألیف: چهار نفر مذکور

(۳۴)

هنر مسلمانان (مصور)

تألیف : ر ، کوئچلین.

گ ، مائگیون

طبع پاریس ۱۹۵۶ (فرانسه)

(۳۵)

کتاب کوچک هنر مسلمانان (انگلیسی)

مؤلف: م ، س دیماند

طبع: نیویارک ۱۹۳۰ م. طبع دوم ۱۹۴۴ م. طبع سوم ۱۹۵۸ م

(۳۶)

منیاتور ایرانی (المانی ، ایتالوی)

مؤلف: موریس دیماند.

طبع: برلن: ۱۹۵۰ م. میلان ۱۹۵۰ م

(۳۷)

منیاتورهای ایرانی در مجموعه برنارد بیرینسون (ایتالوی)

مؤلف: ر ، ایتنگاوزن

طبع: میلان ۱۹۶۱ م

(۳۸)

منیاتور ایرانی

مؤلف: کوبسکو و اویر. طبع پراگ ۱۹۶۰ م

Persische Miniaturen. Kubickova. praha 1960

(۳۹)

مخطوطات مصور ایرانی درموزه برتانیای (انگلیسی)

مؤلف: گ ، م میرید ته - اونس.

طبع: لندن ۱۹۶۵ م

Persian Illustrated Manuscripts in The British Museum. By Meredith - Owens. London 1965.

(۴۰)

منیا توره‌های مکتب بهزاد در مجموعه قاهره (انگلیسی)

مؤلف: مصطفی محمد.

طبع: بادن بادن ۱۹۶۰ م

Miniatures Of The School of Behzad in cairo collections. By Mustafa mohamad. Baden — Baden 1960

(۴۱)

منیا تورها و مخطوطات شرقی در مجموعه سکاندیناوینا
(انگلیسی)

طبع: ستاکهولم ۱۹۵۷ م

Oriental Miniatures and Manuscripts in Scandinavian Collections. Stockholm 1957.

(۴۲)

نقاشی ایرانی در قرن ۱۵ م

مؤلف: پیندر ویلسون.

طبع: لندن ۱۹۵۸ م

Persian Painting of The Fifteenth Century. By R. Pinder. Wilson. London 1958.

(۴۳)

منیا توره‌های ایرانی (انگلیسی)

مؤلف: ولیم بازیل روبنسسون.

طبع: اکسفورد ۱۹۵۷ م

Persian miniatures. By. Robinson Basil william. oxford 1957.

(۴۴)

منیاتور اسلامی ، قرن ۱۳-۱۹ م
از مجموعه‌های ولایات متحده امریکا و کانادا
کتلاگ نمایش گاه وینیزیا ۱۹۶۲ م

ناشر: ج، گروب ارنست.

Muslim Miniature Paintings from The XIII to XIX Century.

By. J. Grube Ernst. Venezia 1962.

(۴۵)

سبك کلاسیك نقاشی اسلامی (انگلیسی)
بابرخی از نمونه‌های مجموعه‌های امریکا

مؤلف: ج ، گروب ارنست.

طبع: امریکا ۱۹۶۸ م

The Classical Style in Islamic Painting. By J. Grube Ernst 1968.

(۴۶)

نقاشی شیراز در قرن ۱۶ م (انگلیسی)

مؤلف: جی، دگست.

طبع: واشنگتون ۱۹۴۹ م

Shiraz Painting in Sixteenth Century. G. D. Guest.
Washington 1949.

(۴۷)

خوش نویسی و منیا توریست های شرقی اسلامی (فرانسه)
مؤلف: کلیمان هوارت.

طبع: پاریس ۱۹۰۸ م

Les Calligraphes et Les miniaturistes de l' orient
Musulman, Paris 1908

(۴۸)

کتالگ تحلیلی نقاشی های ایرانی در کتابخانه بودلیان
(انگلیسی)

مؤلف: ب ، دبلیو رابنسون.

طبع: اکسفورد ۱۹۵۸ م

A descriptive Cotalogue of The Persian Paintings in
The Bodlian Library. oxford 1958. By. B. W. Robinson.

(۴۹)

اسامی های ایرانی از قرن ۱۴ تا ۱۹ م (انگلیسی)

تألف: ب ، دبلیو رابنسون.

طبع: نیویارک ۱۹۶۵ م

Persian Drawings from 14—Th through The 19—th
Century. By B. W. Robinson. New york 1965.

(۵۰)

منیاتورهای ایرانی در مجموعه‌های آیزلس بر تانیا (انگلیسی)
تألیف: ب ، دبلیو رابنسون. طبع: لندن ۱۹۶۷.

Persian Miniature Painting from Collections in The
British Isles. By B. W. Robinson. London 1967.

(۵۱)

سروی هنر ایران از زمان قدیم تاکنون

ترتیب و فراهم‌آوری: الف ، یو پوپ. فیلیس اکerman.

طبع اول: جلد ۱ تا ۶ در نیویارک ۱۹۳۹ م.

طبع دوم: جلد ۱ تا ۱۶ در توکیو ۱۹۶۰-۱۹۶۹ م.

در جلد این کتاب تاریخ مصوری و منیاتور و دیگر هنرهای
کتابسازی در ضمن مقالات متعدد بزبان انگلیسی آمده که آنرا هنرشناسان
بصیر غربی و شرقی نوشته‌اند، و در جلد ۹ نمونه‌های آثار مهم هنری و
کتابهای خطی داده شده که ما درین کتاب بجای خود از آن یادآوری
کرده‌ایم .

در جلد ۱۴ چند مقاله مفید ذیل باعکس‌های نمونه‌های دلکش

هنری دارد:

۱- مقایسه منیاتور ایران و ترکیه با چندین لوحه مصور نمونه ،

بقلم سوت کمال یتکین .

۲- خطاط بزرگتر مدرسه بایسنغر با نمونه خطوط جعفر، از مهدی

بیانی .

۳- کتب البیطره وحشایش (مصور) با نمونه‌های نقاشی از

ارنست گروب.

A survey of Persian Art
from Prehistoric Times to the Present.

Editors: A. U. Pope.

Phyllis Ackerman.

Volumes 14.

Text Pages 3205

Plates 1530

Figs 1210

General Edition. July 1967. Teheran. London. New
york. Tokyo.

(۵۲)

منیاتور ایرانی (فرانسه)

مؤلف: آی، سچو کین. طبع: پاریس ۱۹۳۲ م

Les miniatures Persanes. By Ivan Stchoukine. Paris
1932.

(۵۳)

منیاتور مخطوطات شاه عباس اول صفوی (فرانسه)

مؤلف: آی، سچو کین. طبع: پاریس ۱۹۶۴ م

Les Peintures des manuscrits de Shâh A'bbâs Ier
à la fin des safavis. By I Stchoukine. Paris 1964.

(۵۴)

منیاتورهای ایران و قلمرو آن

از نسخه‌های عربی و فارسی و ترکی و هندی که در کتابخانه دولتی

برلین و توپینگن بود ۷۳ نسخه خطی در سنه ۱۹۵۶ م. در نمایشگاه

هنری گذاشته شد، که ج، کریمر فهرستی از آن ترتیب داد و آنرا با

یازده تصویر در همین سال از توپینگن نشر کرد.

فهارس

- ۱- نامهای هنروران
- ۲- نامهای مخطوطات و آثار هنری
- ۳- فهرست منابع ادبی تاریخ هنر

IQBAL LIBRARY

The University of Kashmir

Acc. No. 22701

Author

Title

نامهای هنروران

کتاب سازی

مربوط مکاتب هنری تیموریان و متفرعات آن بعد از نام هر هنرمند عدد عمومی آثار هنری
اوداده شده که در متن کتاب بین قوسین است

(الف)

آقا جان کاتب ۹۹۹	احمد حسینی مشهدی کاتب ۴۲۰/۲۲/۱
آقارضا مصور هروی ۹۷۶/۹۲۶/۸۵۹	۲۳۹۶
ابراهیم کاتب ۹۶۶	احمد رومی (مصور) ۱۰۲۷/۳۴۶
ابراهیم جاهی بن بهرام میرزا صفوی (خطاط)	احمد شیرازی کاتب ۲۵۶۳/۱۷۰
۴۵۰/۴۴۹	احمد بن سلطان علی کاتب هروی ۱۳۹
ابراهیم خلیل کاتب ۲۴۷۶	۲۳۶۳/۲۳۵۹
ابراهیم سلطان بن شاهرخ (خوشنویس) ۹۳۸	احمد لال (کاتب) ۹۹۹
ابراهیم منشی رضوی ۴۴۶ تا ۴۴۸	احمد موسی (مصور) ۹۶۷
ابن محمد حسین حسینی کاتب ۱۸۶	اسدالله کاتب کرمانی ۱۶۸۷
ابوبکر بن اسماعیل مصور ۱۰۱۴	اسکندر بن مسعود کاتب ۱۹۵
ابوطاهر کاتب ۱۲۵	اسماعیل بن ابراهیم کاتب هروی ۱۱۴۴
ابوالقاسم علی بن احمد کاتب ۲۳۶۲	اسماعیل حسینی کاتب ۱۱۴۵
ابوالوفا بن نورالله کاتب ۱۵۰/۱۴۹	اسماعیل کاتب ۲۳۶۷
احمد چوره (مصور) ۱۰۲۷	اظهر کاتب تبریزی ۵۶۵/۵۶۴/۳۲۵/۲۴۵

۸۵۲ تا ۸۵۸ (هفت قطعه) ۹۵۲ /	۲۴۵۱؟ ۲۴۷۱ / ۲۴۹۶؟ ۲۴۹۹ ؟
۱۰۶۴ / ۱۵۱۸ تا ۱۵۵۲ (۳۵ قطعه)	۲۵۰۰ / ۲۵۰۱ / ۲۵۰۲ / ۲۵۰۵ /
۲۵۱۷ / ۲۴۰۸	۲۶۰۷ / ۲۵۰۸
اظهر کاتب شماخی ۹۶۱	پاینده درویش (نقاش) ۹۶۲ / ۳۴۶
اظهر کاتب (؟) ۱۲۹ / ۶۷	پیر علی ابن ملا عبدالرحیم عنبرین قلم هروی
الغ بیگ (خطاو) ۲۵۸۱	۱۸۵
امیر بن محمد علی کاتب اردستانی ۱۰۴۲	پیر علی بن عبدالرحمن کاتب جامی ۲۴۶ / ۶۸
(ب ، پ ، ت)	۲۳۷۶ / ۹۶۷ / ۵۵۹
باباجان بن عبدالعلی خطاط ومصور تربسی ۹۶۷	پیر محمد کاتب ۲۰
باباشاه کاتب اصفهانی ۵۰۷ تا ۵۱۲ (۶قطعه)	ترسون محمد کاتب بلخی ۱۶۲
۱۵۷۰ / ۱۵۶۹ / ۹۵۳	تمراز (مصور) ۲۵۰۷
بابا شاه بن سلطانعلی ۲۴۲۲	ج
بابای حصاری کاتب ۵۶۶	جعفر بایسنغری کاتب حافظ بن علی تبریزی
باقی محمد بن سلطانعلی کاتب نونداکی ۱۷۹	۳۷۲ / ۳۴۶ / ۲۶۷ / ۲۶۶ / ۲۰۶ / ۶۹
بایزید کاتب پورانی ۹۶۷ / ۹۶۶	تا ۳۷۴ / ۶۹۳ / ۹۶۷ / ۹۹۸ / ۱۰۲۸ /
بایسنغرمیرزا (مشقاو) ۲۶۰۵ / ۱۰۲۷ / ۳۴۷	۱۵۹۴ تا ۱۵۷۲ / ۱۰۶۵ ؟ ۱۰۴۴
بایسنغربن محمود (شهزاده خطاط) ۹۶۷	۲۴۷۷ / ۲۳۹۲ / ۲۳۱۹ (۲۳قطعه)
برهان کاتب هروی ۲۶۰۸ / ۱۴۷	جعفر تبریزی (مصور) ۹۶۲ / ۹۶۱
بشدان قره (مصور) ۹۶۷	جعفر بن علی حسینی کاتب سبزواری تا ۳۵۵
بهرام افشار (مصور) ۲۴۹۸	۳۵۷
بهرام قلی (مصور) ۲۵۰۶ / ۹۷۷	جلال الدین بن طاهر کاتب هروی ۱۵۴
بهرام میرزا (خطاط، مصور) ۹۶۷ / ۵۶۲	جلال الدین (امیرکاسی، مصور) ۹۶۲
بهزاد ۲۳۳ / ۲۲۰ / ۲۱۷ / ۱۹۹ / ۱۸ / ۱۷ / ۱۶	جلال الدین محمود بن فیروز بخت کاتب حسینی
/ ۲۵۸ / ۲۴۳ / ۲۴۲ / ۲۳۹ / ۲۳۷	هروی ۹۹۸ / ۹۶۶ / ۶۳۰ / ۶۲۹ /
/ ۲۸۱ / ۲۷۸ / ۲۶۳ / ۲۶۱ / ۲۵۹	۱۵۱۷ / ۹۹۹
/ ۹۷۱ / ۹۶۵ / ۳۶۷ / ۳۶۶ / ۲۸۶	جمال الدین حسینی کاتب شیرازی ۱۹
/ ۱۰۵۸ / ۹۸۹ / ۹۷۵ / ۹۷۴ / ۹۷۳	جمال کاتب مهدی ۴۵۱

جهانگیر کاتب سلطانی ۱۱۴۶

ح

حاجی محمد قفل ساز (مصور) ۹۶۳

حاجی محمد کاتب هروی ۱۰۹

حاجی محمد کاتب مشهدی ۲۳۳۱

حاجی محمد سیاه قلم ۹۶۳

حالی کاتب ۱۰۰۰

حبیب بن میر محئی کرمانی (شیخ ثانی)

۱۵۹۸ تا ۱۶۰۲ (۵ قطعه)

حبیب بن حسین کاتب سمرقندی ۲۳۶۴

حسن حسینی کاتب شیرازی ۶۱

حسن بن حسین شاملو ۲۰۱ / ۳۲۶ / ۴۵۲ تا

۴۵۵ (۴ قطعه) ۲۴۷۸

حسن علی کاتب مشهدی ۱۱۴۷ / ۱۱۵۲

۲۴۰۲

حسن محمد کاتب ۱۵۲

حسن بن محمد احسن کاتب ۳۲۹

حسین (مولانا مذهب) ۹۶۶

حسین کاتب خوارزمی ۴۵۶

حسین عبدالله کاتب شیرازی ۲۵۶۷

حسین بن علی کاتب تونی ۵۵۴

حسین علی کاتب ۹۹۸

حسین الفیض کاتب ۹۶۷

حسین کلو کاتب ۱۱۶۸

حسین کاتب گیلوئی ۱۰۰۵

حسین بن محمد بن شریف الحسینی کاتب

۲۴۰۶

حمدالله بن شیخ مرشد کاتب ۱۰۶۸

حیدر بن ابراهیم حسینی کاتب ۶۳ / ۹۶۶

۹۹۸ / ۹۶۸

خ

خان علی کاتب هرات ۹۹۳

خضر شاه کاتب ۲۹

خواجه اختیار منشی هروی ۳۴۹ / ۳۵۰ / ۳۵۱

خواجه جان بن سلطان احمد سیاوشانی کاتب

هروی ۱۷۲ / ۲۸۳

خواجه علی خطاط و نقاش خوارزمی ۱۰۱۵

خواوندسالک بن میرک کاتب سمرقندی

۵۰۲ / ۵۰۱

خلیل (میرزا ، مصور) ۳۴۶ / ۳۵۹ / ۹۶۱

۹۶۳ / ۹۶۲

خلیل کاتب تبریزی ۴۵۸

خلیل بن درویش محمد کاتب جامی ۱۰۷۵

۲۳۵۶ / ۲۵۵۳

خلیل باخرزی (رک : شاه خلیل الله)

د

درویش احمد بن شیخ حسن کاتب ۲۴۴۱

درویش عبدالله سلطانی کاتب هروی ۳۴۹

درویش علی بن درویش محمد کاتب ۱۱۹ / ۶۵۸

درویش محمد کاتب سمرقندی ۵۶۷ / ۵۶۸

درویش محمد مصور ۹۶۱ / ۹۶۲ / ۹۶۳ / ۹۶۶

۱۰۵۴

درویش محمد کاتب طاقی ۱۰۲۳

درویش محمد بن علی کاتب ۹۳۴

دوری کاتب هروی (بایزید) ۵۶۱ / ۱۵۷۱ / سلطان علی کاتب باوردی ۱۰۰۹	۲۵۳۸
سلطان علی یعقوبی کاتب قائی ۷۱ / ۳۵۳ /	دوست محمد هروی کاتب شاهی ۷۰ / ۱۵۶ /
۴۹۰ / ۴۹۱ / ۴۹۲ / ۹۶۷ / ۱۰۷۶ تا	۶۵۱ تا ۶۵۳ (سه قطعه) ۹۶۶ / ۹۶۷ /
۱۱۲۶ (۵۱ قطعه)	۱۰۶۹ / ۹۹۹ / ۹۷۷
سلطان علی کاتب مشهدی ۲۵ / ۳۱ / ۳۹ / ۵۲ /	دولت جهانگیری (مصور) ۸۶۰
۵۳ / ۶۵ / ۷۲ / ۷۳ / ۷۴ / ۷۵ / ۱۰۸ /	دولت محمد کاتب ۱۹۲
۱۱۵ / ۱۲۶ / ۱۷۶ / ۲۰۷ / ۲۰۸ /	(ر، ز)
۲۰۹ / ۲۲۱ / ۲۲۲ / ۲۸۹ / ۲۹۷ /	راجو (کاتب) ۱۴۱
۲۹۸ / ۳۰۶ / ۳۳۲ / ۳۵۲ / ۴۵۹ تا	رستم علی شاهی (مصور خطاط) ۹۶۷ / ۹۹۹ /
۴۷۰ (۱۱ قطعه) ۵۵۳ / ۸۴۸ / ۹۶۱ /	۲۱۹۸ تا ۲۲۰۵ (هشت قطعه)
۹۶۷ / ۹۶۸ / ۹۶۹ / ۹۷۹ / ۹۸۰ /	رضا عباسی (مصور) ۶۶ / ۳۶۴ / ۹۸۳ / ۹۸۹ /
۹۸۳ / ۹۸۴ / ۹۸۹ / ۱۰۰۴ / ۱۰۱۶ /	رکنا (حکیم) ۲۶۱۶
۱۰۲۴ / ۱۰۶۰ / ۱۰۶۲ / ۱۱۲۷ تا	روح الله میرک (استاد بهزاد) ۲۴۴ / ۶۶۳ /
۱۱۳۰ (۴ قطعه) ۱۶۹۸ تا ۲۱۷۵	زین الدین ابوالفتح حسینی کاتب گنابادی ۸۴۱
(۴۷۸ قطعه) ۲۳۴۸ / ۲۳۸۵ / ۲۴۰۴ /	زین الدین محمود کاتب هرات ۴۶ / ۶۳۱ / ۶۳۲ /
۲۴۱۰ / ۲۴۱۳ / ۲۴۶۹ / ۲۴۸۶ /	۹۶۶ / ۹۶۷ / ۹۶۸ / ۹۶۹ / ۹۹۹ /
۲۴۸۷ / ۲۴۸۸ / ۲۵۰۸ / ۲۵۱۸ /	۱۵۱۵
تا ۲۵۲۰ (۳ قطعه) ۲۶۳۷	زین العابدین جرجانی منشی بن سلطان بخت
سلطان علی هروی کاتب ۱۹۹	۹۸۲
سلطانم بنت شاه اسماعیل صفوی (خوشنویس)	س
۹۶۷	سالک بن سعید کاتب ۱۰۴۰
سلطان محمد کاتب ۲۳۵۷ / ۲۴۱۵	سلطان احمد کاتب هرات ۴۰
سلطان محمد مصور ۱۵ / ۲۶۲ / ۲۴۵۵ / ۲۴۶۰	سلطان احمد (مصور ویسی) ۹۶۳
۲۵۰۴ / ۲۶۱۲	سلطان حسین کاتب تونی ۶۵۴ / ۹۶۸ / ۹۹۹ /
سلطان محمد هروی ۵۸؟	سلطان حسین کاتب ۱۰۷۱ / ۱۰۷۲ /
سلطان محمد خندان کاتب هروی ۱۴۰ /	سلطان حسین کاتب بن جمشید هروی ۲۵۳۹
۳۰۴ / ۳۷۱ / ۹۶۶ / ۹۶۷ / ۹۹۹ /	

۵۱۳ / ۴۲۳ / ۲۹۹	شاہ قاسم کاتب ہروی (۱۱ قطعہ)	۲۱۷۶ تا ۲۱۸۶ (۱۱ قطعہ)	۱۰۰۰ / ۲۱۷۶ تا ۲۱۸۶ (۱۱ قطعہ)
تا ۵۱۹ (۷ قطعہ)		۲۴۳۹ / ۲۴۳۶ / ۲۳۸۸ / ۲۳۲۲	
۲۶۲۹ / ۹۶۷	شاہ قلی مصور	۷۷ / ۷۶	سلطان محمد نور کاتب و مصور ہروی
۲۵۳۶ / ۲۵۳۵ / ۲۴۰۵ / ۱۰۴۶	شاہ محمد کاتب ؟	۳۶۱ / ۳۰۷ / ۲۲۰ / ۱۶۲ / ۱۱۳ / ۷۸	
۵۴۷ تا ۵۲۰ / ۴۱۹	شاہ محمد کاتب مشہدی	۹۶۶ / ۹۵۵ / ۸۴۹ / ۴۸۹ / ۴۸۰	
(۲۸ قطعہ)		۹۹۹ / ۹۹۸ / ۹۷۹ / ۹۶۸ / ۹۶۷	
شاہ محمد مصور ۲۸۵		۲۱۸۷ (۱۳ قطعہ)	۱۵۵۳ تا ۱۵۶۵
۹۰ / ۸۸ / ۱۹ / ۱۲	شاہ محمود کاتب نشاپوری	۲۴۱۸ / ۲۳۸۶ / ۲۳۵۱ / ۲۱۸۸	
۳۷۶ / ۳۲۷ / ۳۰۸ / ۳۰۳ / ۲۴۸ / ۲۲۵		۲۵۱۵ / ۲۴۸۹ / ۲۴۸۳ / ۲۴۱۹	
تا ۴۰۷ (۳۲ قطعہ)	۹۶۶ / ۸۴۶	۲۵۳۴ تا ۲۵۳۱ (۴ قطعہ)	
۹۹۸ / ۹۸۳ / ۹۷۶ / ۹۶۹ / ۹۶۸ / ۹۶۷			سلطان محمود کاتب ہروی ۱۷۳
(۸۴ قطعہ)	۹۹۹ / ۱۶۸۶ تا ۱۶۰۳		سلطان محمود شاگرد بہزاد ۲۸۲
۲۳۸۳ / ۲۳۷۵ / ۲۳۶۰ / ۲۳۲۰			سلطان محمود مجلد ۳۰۸
۲۴۳۱ / ۲۴۲۵ / ۲۴۲۳ / ۲۴۰۲			سلیمان کاتب ۹۶۷
تا ۲۴۹۰ / ۲۴۵۶ / ۲۴۴۷ / ۲۴۴۰			سلیم نشاپوری کاتب ۱۰۱۷ / ۹۹۹ / ۹۹۸
۲۴۹۲ (۳۵ قطعہ)	۲۵۹۷ / ۲۵۱۵	۱۵۶۸ / ۱۵۶۷ / ۱۵۶۶	
شرف الدین حسین کاتب مشہدی (میر)			سمرہ بن علی کاتب ۲۵۶۵
۱۱۵۴ / ۱۰۶۳			سناء اللہ نقاش ۹۶۳
شرف الدین علی کاتب یزدی ۱۱۶			سہیل انور (مصور) ۹۶۴
شریف الدین حسینی نقاش ۹۶۱			سیاوش بن احمد کاتب ۱۸۱
شفیعا حسینی ہروی (محمد شفیع شکستہ نویس)		۹۹۹ / ۹۸۳ / ۹۶۶	سید احمد کاتب مشہدی
۵۸۲ تا ۵۸۶ (۵ قطعہ)		۲۴۵۵ / ۲۶۲	سید علی (میر مصور)
شمس الدین تبریزی (مولانا) ۲۶۱۷		(ش ، ص ، ط)	
۱۸۴ /	شاہ حسین بن فخر الدین علی شہابی کاتب ہروی		شاہ حسین بن فخر الدین علی شہابی کاتب ہروی
۲۳۳۶ / ۹۹۸ / ۹۶۷ / ۶۵۶		۱۱۵۳ / ۴۵۷ / ۳۰۰	
شمس الدین بایسنغری (محمد بن حسام کاتب)			شاہ حسین کاتب سبزواری ۸۴۲
۲۵۱۶ / ۲۱۹۱ / ۲۱۹۰ / ۲۱۸۹ / ۱۰۲۶			شاہ خلیل اللہ کاتب باخرزی ۲۵۵۸

شمس‌الدین محمد لطف‌الله کاتب ۹۶۷	۲۶۴۲/۹۹۹/۹۸۰
شهسوار کاتب ۲۵۹۴	عبدالله بن علی مذهب و کاتب بخارا ۱۸۸/۲۴
شیخ زاده (مصور) ۲۴۸۳/۲۴۵۲/۲۲۰	۴۵۱/۲۱۲
شیخ محمد امامی کاتب هروی ۹۶۶/۹۶۱/۹۲۵	عبدالله بن محمد کاتب هروی ۹۶۵/۳۲۸
۹۹۹/۹۶۷	عبدالواحد کاتب جامی ۴۳
شیخ محمد مصور هروی ۹۹۹/۹۸۴/۹۸۳/۹۶۶	عبدالباقی باکو (مصور) ۹۶۳
۲۵۰۳/۱۰۵۷/۱۰۰۲	عبدالجلیل کاتب ۴۲
شیخ محمد بن فخرالدین احمد کاتب سلطانی	عبدالحی مصور تبریزی ۱۰۵۴/۹۶۲/۹۶۱
هروی ۶۳۹ / ۶۳۸/۶۳۷/۲۷۸	۲۶۱۸/۱۰۵۵
۲۳۸۷/۲۶۰۱/۲۶۰۲/۲۶۱۳	عبدالخالق بن حبیب‌الله کاتب هروی ۱۱۲۷
۱۴۶۷ تا ۱۵۰۷ (۴۱ قطعه)	۶۵۵
شیخ محمد بن حسین کاتب لاری ۲۴۱۲	عبدالرحمن یعقوبی کاتب خوارزمی ۴۱۳
شیخ محمد بن شیخ کمال کاتب سبزواری ۹۹۸	۱۰۰۳/۴۱۵/۴۱۴
شیخ محمود جعفری هروی کاتب پیربودا قی	عبدالرحمن کاتب ؟ ۲۵۷۶
۱۳۱۴ تا ۱۳۵۴ (۴۱ قطعه)	عبدالرحمن بن محمد اسماعیل کاتب ۱۰۰۶
شیخی بیگ نقاش ۹۶۳/۹۶۱	عبدالرحیم انیسی کاتب خوارزمی ۶۶۴/۷۹
شیرعلی کاتب هروی ۱۶۸۸/۹۶۷/۲۴۹ تا	۱۱۶۹؟ ۱۰۴۴/۹۶۷/۹۶۱/۶۶۵
۱۶۹۱ (چهار قطعه)	تا ۱۲۳۹ (۷۱ قطعه) ۲۳۶۲
صدیقی بیگ نقاش ۹۷۳	۲۵۱۵
طهماسب حسینی (شاه خوشنویس) ۵۹	عبدالرحیم خلوتی (مصور) ۹۶۹
(ع، غ)	عبدالرحیم بن محمد قاسم کاتب ۹۹۹/۹۶۶
عارف بن روح‌الله کاتب هروی ۱۶۹۲/۹۶۷	عبدالرحیم عنبرین قلم هروی ۳۱۰/۳۰۹
عبدالله کاتب زیارتگاهی ۹۶۶	۳۳۳/۳۵۳/۶۶۶ تا ۶۹۱ (۲۶ قطعه)
عبدالله کاتب سمرقندی ۲۳۹۸	۸۵۰/۲۱۹۲/۲۱۹۳/۲۱۹۴
عبدالله شهاب‌الدین مصور هروی ۹۶۹	۲۵۵۵/۲۵۵۶/۲۵۵۷
عبدالله صراف (نقاش) ۹۶۲	عبدالصمد حافظ مصور شیرازی ۸۴۸/۱۸۱
عبدالله طباطبائی کاتب هروی ۹۶۸/۴۱۱/۴۱	۹۳۷

- عبدالعزیز (خواجه مصور) ۹۶۶ / ۲۴۵۳ / ۲۴۵۵
علاءالملک کاتب سبزواری ۶۹۲
علی الکاتب ؟ ۲۳۷۷ / ۵۱
عبدالعزیزخان (شاه خوش نویس) ۹۶۷
عبدالکریم کاتب خوارزمی ۸۰ / ۲۱۶ / ۴۱۶
۹۶۱ / ۹۶۶ / ۹۹۸ / ۱۰۴۴ ؟
۱۲۴۰ تا ۱۳۱۲ (۷۳ قطعه)
عبدالمومن کاتب مزاری ۲۵۵۱
عبدالحک کاتب ۲۳۶۱
عبدالواحد کاتب مشهدی ۸۲۴ / ۸۲۵ / ۸۲۶
۱۴۳۸ / ۲۴۲۸ / ۲۴۲۹
عبدالواسع محرر ۹۹۹
عبدالوهاب حجازی (ابوالمکارم کاتب)
۸۲۹ / ۸۳۰
عبدالوهاب حسینی مشهدی کاتب ۹۶۶
عبدالوهاب محرر مشهدی ۹۹۹
عبدی کاتب نشاپوری ۴۲۴ / ۸۳۳ / ۸۳۴
۸۳۵ / ۹۶۶ / ۹۶۷ / ۹۶۸ / ۹۹۸
۹۹۹ / ۱۴۳۹ تا ۱۴۵۸ (۲۰ قطعه)
۲۴۱۴ / ۲۵۴۰
عبیدالله خان (شاه خوش نویس) ۹۶۷
عبیدالله مصور بخاری ۹۸۰
عبیدالله بن علی کاتب ۲۳۹۷
عزالدین کاتب هروی ۲۳۲۳
علاءالدین شیخ احمد کاتب اخسیکتی ۱۳۷ /
۲۳۲۴
علاءالدین بن هدایت الله شریف کاتب ۱۰۳۵
علاءالدین محمد هروی ۲۴۰ / ۸۴۳ / ۱۰۴۷
علاءالملک کاتب سبزواری ۶۹۲
علی الکاتب ؟ ۲۳۷۷ / ۵۱
علی بیگ کاتب ۹۶۹
علی تبریزی (مصور) ۹۶۱ / ۹۶۲
علی جان بن حیدر علی کاتب هروی ۶۵۷
علی بن حاجی مذهب ۲۳۴۰
علی حسینی موسوی کاتب هرات ۹۹۹ / ۱۰۴۵
۲۳۳۵ / ۲۴۰۳
علی بن حیدر حسینی قاسمی کاتب ۱۱۳۱ / ۱۳۳۲
۱۳۳۳
علی رضا کاتب مشهدی ۱۰۵ / ۱۳۲ / ۹۷۸
۹۹۹ / ۲۴۳۲
علی کاتب قائنی ۱۰۴۸
علی بن لطف الله معاذ حسینی (کاتب) ۱۱۴
علی بن محمود کاتب تبریزی ۱۶۵
علی بن میرک سمرقندی ۱۶۹
علی بن نورالدین غوریانی ۱۴۶۰ / ۱۴۶۱
علی یزدی (مصور) ۹۶۲
عمادالدین آهنگران کاتب بخارا ۱۴۸
عماد ابرقوهی کاتب ۱۰۰۸
عماد حسنی کاتب قزوینی ۹۷۱ / ۹۷۲ / ۹۹۷
۱۱۷ / ۱۳۰
عماد فراهی کاتب ۹۶۷
عماد بن محمد کاتب هروی ۱۳۵۵
عمادالدین محیی کاتب هروی ۱۹۳
عنایت (آقا اصفهانی) ۲۶۲۷
عیشی کاتب هروی ۹۶۶ / ۹۹۸ / ۹۹۹ / ۱۰۰۰

کمال الدین حسین کاتب هروی ۵۵۵ تا ۵۵۸ (۴ قطعه) ۹۹۹	غیاث الدین مذهب مشهدی ۹۹۹/۹۶۷
کمال الدین مذهب ۹۶۶	غیاث الدین نقاش ۹۶۲/۳۴۶/۲۵۴
کوپک عکاس ۹۶۸/۹۶۵ (م)	غیاث الدین بن علاء الدین کاتب ۸۴۴
مالک کاتب دیلمی ۵۸۹/۸۷/۸۶ تا ۵۹۷ (۹ قطعه) ۹۷۹/۹۹۸/۱۴۰۲ تا ۱۴۲۱ (۲۰ قطعه)	غیاث الدین علی کاتب جامی ۲۶۰۶/۸۴۷ (ف ، ق ، ل)
مثالی کاتب کاشانی ۲۳۴۴	فخرالدین احمد کاتب ۱۰۰۲
مجنون رفیقی کاتب هروی ۲۴۰۹/۹۶۷	فخرالدین علی بن حاجی محمد بخاری کاتب ۱۲۴
محب الله کاتب ۹۹۰	فخرالدین علی بن محمد اصغر کاتب جامی ۸۲۳
محسن بن لطف الله معاد کاتب سبزواری ۲۳۵۵	فرهاد مصور ۲۵۶
محمد (نقاش هروی) ۹۶۱	فرید کاتب ۸
محمد (کاتب هروی) ۳۵/۱۴۰۰/۱۴۰۱/۲۴۳۵	فولاد محمد بن یار محمد کاتب بخاری ۳۲۴
محمد بن ابراهیم بن مسعود کاتب ۲۳۳۹	قاسم کاتب شیرازی ۲۲۷/۲۱۵
محمد بن ابراهیم منعم ۲۶۴۵	قاسم نقاش ۹۷۳
محمد ابریشمی کاتب مشهدی ۶۰۰/۶۰۱	قاسم علی کاتب و مصور شیرازی ۲۶۱/۱۶
محمد بن ۱۷۸ کاتب هروی	۲۲۰۶/۱۱۳۴/۶۵۹/۳۶۰/۲۸۸
۶۰۲/۹۶۷/۹۶۸/۹۹۹/۱۴۲۶	قطب الدین احمد بن علی شاه کاتب هروی
تا ۱۴۳۲ (۷ قطعه)	قطب الدین بن حسن شاه کاتب کرمانی ۳۸/۳۷
محمد بن احمد کاتب خشمی ۲۵۹۵	قطب الدین جمال کاتب ۱۵۱
محمد بن اسحق جنابدی ۲۳۸۴	قطب الدین محمد حسینی کاتب ۲۲۱۴
محمد امین بن ابراهیم کاتب هروی ۱۵۰۸ تا ۱۵۱۲ (۵ قطعه)	قطب الدین محمد یزدی کاتب ۱۳۹۵/۱۳۹۴
محمد امین کاتب مشهدی ۲۶۰۰/۴۲۲/۳۷۵	قوام الدین مجلد ۳۴۶
محمد امین کاتب سمرقندی ۲۵۹۹	کمال ثانی کاتب ۶۶۰/۶۶۲
محمد امین کاتب ؟ ۱۰۰۰	کمال کاتب ؟ ۲۵۵۲
	کمال کاتب نشاپوری (نوربخشی) ۱۱۳۶/
	۲۵۹۸

- محمد امین مذهب ۹۸۹
 محمد اوبهی کاتب ۹۶۶
 محمد باقر بن میر علی کاتب هروی ۶۰۳/۶۰۴/
 ۲۵۴۱/۱۱۳۸/۱۱۳۷
 محمد باقی کاتب بخاری ۲۳۳۴/۹۹۱
 محمد بدخشی حسینی کاتب ۲۳۸۰/۱۴۶۶
 ۲۴۴۲
 محمد بخاری کاتب ۹۹۵
 محمد بلخی کاتب ۱۴۳۷
 محمد بهرام کاتب ۵۰۳ تا ۵۰۶ (۴ قطعه) ۱۴۳۶/
 ۲۴۸۰
 محمد بیگ نقاش هروی ۹۶۶/۹۸۰/۱۰۵۶
 محمد تقی کاتب هروی ۵۹۸/۱۳
 محمد جعفر بن محمد باقر بن میر علی هروی
 ۲۳۲۹
 محمد بن جلال الرشید کاتب ۵۴
 محمد بن جمال الدین کاتب ۲۳۳۲
 محمد حسین الماس کاتب ۲۰۰
 محمد حسین تبریزی کاتب ۹۸۳
 محمد الحسین بن حاجی محمد هروی کاتب
 ۲۳۹۱
 محمد حسین بن سیف الدین علی کاتب ۱۰۷/
 ۵۵۱/۵۵۰
 محمد حسین بن غیاث الدین علی کاتب ۱۳۸
 محمد حسین کشمیری زرین رقم ۲۹۳/۸۶۱ تا
 ۹۲۴ (۶۴ قطعه) ۲۵۴۲/۲۵۴۳/
 ۲۵۴۵/۲۵۴۴
 محمد حسین مجلد ۶۲۶
 محمد حسینی کاتب ۱۰۱۲
 محمد بن حسن شاه کاتب هروی ۴۷
 محمد خیام مصور ۹۶۲/۹۶۳
 محمد رحیم کاتب مشهدی ۵۷۷/۵۷۸/۵۷۹
 محمد رضا کاتب مشهدی ۲۳۷۸/۹۶۸
 محمد رضا کاتب تبریزی ۴۲۰
 محمد سعید بن مسعود کاتب هروی ۵۸۰
 محمد بن سعید بن سعد کاتب ۲۶۱۹
 محمد بن سلطان محمد کاتب هروی ۹۷۹
 محمد بن سلطان شاه کاتب هروی ۹۸۲
 محمد بن شاه محمد کاتب ترکستانی ۴۱۷
 محمد شریف کاتب هروی ۹۷۶/۱۴۲۳/۱۴۲۵
 محمد صالح دردمند ۱۶۴/۹۶۸/۲۲۱۱ تا
 ۲۲۱۳
 محمد صالح بن کمال الدین حسین کاتب مشهدی
 ۵۸۷
 محمد صالح (میر کشفی کاتب) ۳۱۱/۳۱۳
 محمد صالح منشی هروی مرتب مرقع خوب در
 بخارا ۹۸۳
 محمد صالح کاتب هروی ۵۸۸
 محمد صالح بن محمد باقی کاتب ۲۳۷۴
 محمد بن عبدالله ابوليث کاتب ۵۹۹
 محمد بن عبدالله هروی نقاش ۹۷۷
 محمد بن عبدالحی مصور ۹۶۹
 محمد بن عبدالرزاق طبیب کاتب ۲۴۱۱
 محمد بن علی (ابوالعکارم مرشدی) کاتب ۲۳۶۸

محمد علی کاتب سمرقندی (میر) ۶۳۶	۲۵۹۰ / ۱۰۰۰
محمد علی کاتب ۱۸۷	محمد بن محمد بقال کاتب ۹۹۴ / ۱۰۳۳
محمد بن علاء الدین رزه باخرزی ۸۳۶ / ۱۳۶	۲۳۳۰ / ۱۵۱۴ / ۱۵۱۳
تا ۸۳۹ (۴ قطعه) ۲۵۵۴ / ۲۵۵۳	محمد بن محمد ششقی کاتب ۵۸۱
۲۵۹۳ / ۲۵۹۲	محمد بن محمد بن الیاس کاتب ۲۳۲۸
محمد طاهر مجلد خاقانی ۲۵۱۵	محمد بن مسعود کاتب ۲۵۸۰
محمد قاسم اشکابادی بن سلطان محمود کاتب	محمد معصوم کاتب ۲۶۰۳
۱۰۱۰	محمد بن ملا میر حسینی کاتب ۷
محمد قاسم کاتب جامی ۲۴۲۴	محمد مومن بن شاه محمود هروی کاتب ۶۲۶
محمد قاسم کاتب بخاری ۹۶۷	۶۲۸ / ۶۲۷
محمد قاسم بن شادیشاه (شاه قاسم کاتب)	محمد مومن کاتب و مصور بن عبدالله مروارید
۱۴۵ / ۶۴۰ تا ۶۴۶ (۷ قطعه)	۱۰۰۱ / ۹۶۹
۹۵۶ / ۹۶۶ / ۹۶۷ / ۹۷۶ / ۹۹۹	محمد ناصر کاتب بخاری ۱۵۱۶
۱۰۰۰ / ۱۳۵۶ تا ۱۳۹۳ (۳۸ قطعه)	محمد بن ناصر الدین محمد فوشنجی کاتب ۱۷۷
۲۴۲۰	۱۹۸
محمد قاسم منجم (کاتب) ۹۶۷	محمد بن نظام الدین محمد کاتب ۲۲۸
محمد قل کاتب ۱۴۴	محمد بن یوسف کاتب کابلی ۲۶۰۴
محمد بن قوام حسامی کاتب شیرازی ۲۲۹ / ۸۲	محمد یوسف حسینی کاتب ۲۳۲۵
۲۳۰ / ۲۳۱ / ۲۳۲ / ۳۱۵ / ۳۱۶	محمدی (مصور هروی) ۵ / ۱۵ / ۱۳۶ / ۳۳۴ تا
۳۱۷ / ۳۱۸ / ۶۴۷ تا ۶۵۰ (۴ قطعه)	۳۳۸ / (۵ قطعه) ۲۴۶۵ / ۲۴۶۲
۱۰۱۸ / ۱۰۳۶ / ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹	۲۶۲۸
(۴ قطعه) ۲۴۳۸ / ۲۳۹۵ / ۲۳۲۱	محمود (کاتب هروی) ۱۰ / ۲۳۸۲
۲۶۱۰	محمود بن اسحاق شهابی سیاوشانی کاتب هروی
محمد کمال کاتب نشاپوری ۶۰ / ۴۱۲	۴۲۵ تا ۴۴۴ (۲۰ قطعه) ۹۸۳ / ۲۲۱۵
محمد لطیف شوخی (کاتب بخاری) ۴۱۹	تا ۲۳۰۹ (۹۵ قطعه) ۲۴۳۴ /
محمد بن مطهر نشابوری کاتب ۳۷۱	۲۵۴۵ تا ۲۵۵۰ (۶ قطعه)
محمد محسن کاتب هروی ۱۰۱ / ۴۰۸ / ۴۰۹	محمود (حاجی - مصور) ۲۵۹۴ / ۲۶۰۷

- محمود بن حسن کاتب نشاپوری ۹۵۷
 محمود بن حسن کاتب هروی ۲۵۳۷
 محمود الحسینی کاتب شیرازی ۲۱۱
 محمود رفیقی کاتب هروی ۱۳۱۳/۱۵۵
 محمود بن سلطان علی کاتب ۱۴۳۳/۶۳۳
 محمود شاه خیام (مصور) ۹۶۲
 محمود بن علی کاتب ۹۶۷
 محمود بن کاتب بلخی ۲۳۳۳
 محمود بن محمد کاتب تستری کاغذی ۲۳۱۱/۲۳۱۰ مظفر حسین بن محمد امین کاتب ۶۲۳/۶۲۲
 ۲۳۱۳/۲۳۱۲/۶۲۴
 محمود مذهب هروی ۶۰۵/۳۶۵/۲۸۴/۲۵۵
 ۹۶۸/۹۶۶/۹۳۶/۹۳۲/۶۰۶
 ۲۴۸۴/۲۴۵۰/۲۴۴۸/۹۷۵
 ۲۶۱۱/۲۶۰۹/۲۶۰۷/۲۵۱۵
 محمود بن مرتضی حسینی کاتب ۳۳۹
 محمود بن میرک کاتب ۲۴۲۱
 محمود بن نظام هروی زرین قلم ۱۰۲۵/۱۳۴
 ۲۴۳۰
 محمود کاتب هروی (شیخ، جعفری پیربودا قی) ۲۷۱/۳۴۸/۶۳۴/۶۳۵/۹۶۱
 ۲۳۶۵/۹۶۶
 محیثی شیرازی کاتب ۶۰۷
 محیثی هروی کاتب ۶۰۸/۶۰۷/۴۴۵/۱۹۳
 تا ۶۱۵/۸ (قطعه) ۹۹۷/۹۹۸
 ۲۴۲۷/۹۹۹
 مرتضی حسینی کاتب ۲۱۱
 مرشدالدین محمد کاتب شیرازی عطار ۸۴/
- / ۲۳۶/۲۳۵/۲۳۴/۲۱۰/۱۶۸
 / ۳۲۳ تا ۳۱۹/۲۵۲/۲۵۱/۲۵۰
 (۵قطعه) ۶۱۶ تا ۶۲۱ (۶قطعه)
 / ۲۳۴۹/۲۳۴۷/۲۳۳۸/۱۰۳۲
 / ۲۳۷۰/ ۲۳۵۴/ ۲۳۵۳/ ۲۳۵۰
 / ۲۵۷۳/ ۲۴۰۱/ ۲۳۹۴/ ۲۳۷۱
 ۲۶۰۷/۲۵۷۴
 مسعود بن میرک نقاش و مذهب ۹۹۶/۹۸۰
 مظفر حسین بن محمد امین کاتب ۶۲۳/۶۲۲
 ۲۳۱۳/۲۳۱۲/۶۲۴
 مظفر سیاه قلم ۹۶۷
 مظفر بن عبدالله کاتب ۹۵۸
 مظفر علی کاتب و مصور تربتی (کاتب السلطانی)
 ۲۶۲۱/۲۴۵۵/۲۳۷۳/۹۶۶/۲۶۲
 معروف نقاش ۹۶۲/۳۴۶
 معروف خطاط بغدادی ۹۶۲/۶۲۵
 معزالدین محمد حسینی کاتب کاشانی (میر)
 ۴۲۱/۹۲۷ تا ۹۲۰ (۴قطعه) ۹۶۶/
 ۲۴۲۶/۹۹۸/۹۸۳
 معین الدین مسکین هروی خوشنویس ۲۵۸۳
 معین الدین محمد شریفی کاتب ۹۹۸
 مقصود کاتب هروی ۷۰۲/۷۰۱/۷۰۰
 موسی بن عیسی کاتب سمرقندی ۱۴۳۴
 موسی مصور ۹۶۱
 مهربانوبیگم نستعلیق نویس خواهر بایر ۲۵۹۱
 مهدی قلی کاتب ۹۹۹
 میردانگ خطاط ۹۶۷

میرک خراسانی ۳۴۲	میرسید خطاط ۹۶۶
میرکلنگی (میرحسین حسینی هروی) ۳۰۲/۲۱	میرزا عنایت مصور ۹۶۷
۳۳۰/۳۳۱/۹۴۳ تا ۵۰۰ (۸ قطعه)	میرزا علی مصور ۳۴۶/۲۶۲
۹۵۴/۹۶۶/۱۵۹۵/۲۳۲۷/۲۴۳۷	میرشیخ کاتب پورانی ۹۶۷/۹۷۹/۹۹۹ /
میرماه (کاتب بلخی) ۲۵۸۶	۲۳۱۴ تا ۲۳۱۸ (۵ قطعه)
میرمحمد بن علی کاتب ۱۴۲	میرشیخ بن قتلغ حاجی خطاط سمرقندی ۲۳۵۸
میرمحمد کاتب ۲۴۱۶	میرعلی بخارائی کاتب ۱۴۵۹
میرمحمد سمرقندی کاتب ۹۷۰/۱۴۲۲	میرسید علی مصور ۲۶۲۲/۲۶۲۶
میر محمد معصوم کاتب بخاری ۱۴۳۵	میرعلی تبریزی بن حسن (واضع الاصل) ۲۶۵/
(ن، و، ه، ی)	۸۰۶/۳۱۴ تا ۸۲۲ (۱۷ قطعه) ۹۹۹
ناصرکاتب ۸۲۷/۸۲۸	۱۱۳۵
ناصرالدین علی کاتب بخارا ۱۶۳	میرعلی حسینی هروی کاتب السلطانی ۳/
نصیر کاتب نشاپوری ۶۹۴ تا ۶۹۸ (۵ قطعه)	۲۷/۲۸/۳۳/۶۴/۸۳/۱۰۳/۱۰۶/
۹۶۷	۱۱۸/۱۲۸/۱۴۳/۱۶۶/۱۶۷/۱۷۴/
نظام بن حسین بن نجیب کاتب هرات ۲۵۸۵	۲۱۹/۲۲۴/۲۲۶/۳۵۴/۷۰۳/
نظام بن یقینی ۶۹۹	تا ۸۰۵ / (۱۰۳ قطعه) ۸۴۵/
نظامی (مصورکاسی) ۹۶۲	۸۴۸/ تا ۹۲۴ (۷۷ قطعه) ۹۶۶/
نعمت الله بن محمد کاتب نشاپوری ۱۰۶۷	۹۷۱/ ۹۸۳/ ۱۰۵۲/ ۱۶۹۳/
نعیم الدین کاتب بن صدرالدین شیرازی ۲۵۳	تا ۱۶۹۷ (۵ قطعه) ۲۴۵۱/۲۴۶۱
۲۶۴/۸۳۱/۸۳۲/۱۰۴۱/۲۳۶۹/	۲۴۷۵/۲۴۷۹/۲۴۸۵/۲۵۱۱/
۲۴۰۰/۲۳۹۰	۲۵۲۱ تا ۲۵۳۰ (ده قطعه) ۲۶۴۳
نقشی مذهب ۹۹۷	میر علی حسینی کاتب هروی (غیراز میرعلی
نورالدین محمد پورانی کاتب ۵۶۰/۹۶۷	سابق) ۱۴۶۲ تا ۱۴۶۵ (۴ قطعه)
۱۱۳۹ تا ۱۱۴۳ (۵ قطعه)	میرک (کاتب سمرقندی) ۲۵۸۸/۲۵۸۹
نوروز احمدخان (حکمران خوش نویس) ۹۶۷	میرک کاتب ۲۳۹۹
ویسا هروی (ویسی کاتب) ۲۱۳/۱۶۰	میرک مصور ۲۴۵۵
ولیعجان مصور ۹۷۰/۹۷۲/۹۷۴/۹۷۵	میرک مصور اصفهانی ۲۶۲

ولی الدین افندی (شیخ الاسلام خوشنویس)

۹۹۷

هاشم مذهب ۹۶۷

هدایت الله کاتب شیرازی ۱۰۶۶

همام منشی مرشدی ۲۵۹۶

یاری بخاری کاتب ۹۶۷

یاری هروی مذهب کاتب ۵۶۹ تا ۵۷۳ (۵قطعه)

/ ۱۰۴۳ / ۹۹۹ / ۹۹۸ / ۹۶۷ / ۹۶۶

/ ۲۴۳۳ (۴قطعه) ۲۲۱۰ تا ۲۲۰۷

۲۵۰۸

یارمحمد کاتب هروی؟ ۲۳۸۱ / ۲۳۵۲

یعقوب بن حسن سراج الحسنی قطنی کاتب ۵۷۴

۵۷۵

یوسف امیری (کاتب) ۱۰۲۷

یوسف کاتب جامی ۱۰۱۵

یوسف علی سبزکاتب مشهیدی ۲۱۹۵ / ۲۱۹۶ /

۲۱۹۷

نامهای مخطوطات و آثار

مربوط مکاتب هنری تیموریان و متفرعات آن

بعد از نام هر نسخه خطی شماره عمومی داده شده، که در متن کتاب بین قوسین است.

(الف)

آثار مظفر خط محبی هروی ۲۴۲۷	اساس الاقتباس خط محمد بدخشانی ۲۴۴۲
آداب المشق خط باباشاه اصفهانی ۹۵۳	اسرار حج خط محیئی ۹۳۳
آیین اکبری خط محمد حسین کشمیری ۲۹۳	اسرارنامه عطار خط شاه محمود نشابوری ۳۸۲
آئینه سکندری مورخ ۹۳۸ ق ۸۴۰	اسکندر نامه احمدی خط میرعلی هروی ۲۷
احسن الکبار خط خضر شاه کار قاسم بن علی ۲۹	اسکندر نامه ترکی خط ابراهیم منشی ۴۴۸
احسن الکبار خط غیاث الدین بن علاء الدین ۸۴۴	اشترنامه عطار خط شیخ محمد هروی ۱۴۶۸
اخلاق محسنی خط محمود شهابی ۴۲۷	اظهار المضر خط میرکلنگی ۲۴۳۷
اخلاق محسنی خط حسن محمد الکاتب ۱۵۲	الیم ۲۳۱۰ بایسنقر میرزا ۹۸۱
اخلاق منصوری خط محمد بهرام ۵۰۳	الیم ۲۱۵۲ بایسنقر میرزا ۹۶۲
ادعیه حفظ الآفات خط عبدالله طباطبای هروی ۴۱۰	الیم ۲۱۶۲ شاه طهماسب ۹۶۶
اربعین جامی خط شاه محمود نشابوری ۲۳۲۰	الیم سلطان یعقوب ۹۶۱
اربعین جامی خط محمد قل ۱۴۴	الیم ۲۱۶۰ سلطان یعقوب ۹۶۳
اربعین جامی خط محمد قوام شیرازی ۲۳۲۱	الیم ۲۱۳۷ مرقع خوب ۹۸۳
	الیم ۲۱۵۱ یوسف بهادر ۹۶۹
	الیم ۲۱۳۸ شاه اسماعیل صفوی ۹۶۸
	الیم ۱۴۹۶ ابوسعید میرزا ۹۹۴

مهارس	۸۵۳
البم ۱۴۲۲ یونیورستی استانبول ۹۶۵	انوار سهیلی مصور خط عبدالرحیم هروی
البم ۲۱۵۴ مقدمه دوست محمد ۹۶۷	عنبرین قلم ۲۵۵۵
البم ۱۴۲۳ مجموع العجائب بایسنفر میرزا ۹۶۴	انیس العشاق خط شیخ محمدا مامی هروی ۹۲۵
	انیس الناس برای ابراهیم سلطان تیموری ۳۶۹
	(ب، پ)
البم ۱۴۸۸ محمد باقی ۹۹۱	بدایع الافکار کار بخارا ۱۳۱
البم ۲۱۵۹ عبدالعزیز خان بخارا ۹۷۹	بلبل نامه عطار خط حبیب سمرقندی ۲۳۶۴
البم ۲۱۵۵ توپقا پوسرای ۹۸۰	بوستان سعدی کار بخارا ۲۱۸
البم ۲۱۶۶ " ۹۷۸	" " کار بهزاد خط شیخ محمد ۲۷۸
البم ۲۱۴۲ " ۹۸۵	" " کار بهزاد و خط سلطان علی ۲۵۰۸
البم ۱۴۹۱ " ۹۹۳	بوستان سعدی کار شیراز ۹۷
البم ۱۴۸۹ " ۹۹۲	" " کار هرات ۲۳۷۹
البم ۲۱۶۸ " ۹۷۵	" " خط پیر علی بن عبدالرحمن جامی ۲۳۷۶
البم ۱۵۱۴ " ۹۹۵	سعدی خط علی الحسینی در هرات ۱۰۴۵
البم ۲۱۶۵ " ۹۸۷	" سعدی خط سلطان محمد نور ۴۸۷
البم ۲۱۴۷ " ۹۷۰	" " خط سلطان محمد خندان ۴۷۴
البم ۲۱۵۸ " ۹۸۹	" " خط سلطان علی مشهدی کار هرات ۲۵
البم ۲۱۵۷ " ۹۸۲	بوستان سعدی " " " " ۱۱۲۸
البم ۲۱۵۶ " ۹۷۷	" خط عماد حسنی ۱۳۰
البم ۱۴۸۳ " ۹۹۰	" " خط عبدالله در بخارا ۲۴
البم ۲۱۴۳ توپقا پوسرای ۹۸۶	" " خط اظهر الکاتب ۱۲۹
البم ۲۱۴۴ " ۹۷۱	" " خط شاه قاسم هروی ۵۱۵
البم ۲۱۶۲ " ۹۷۴	" " خط شهسوار و کار حاجی محمود ۲۵۹۴
البم ۲۱۴۰ " ۹۷۳	
البم ۲۱۷۶ " ۹۸۸	
البم ۲۱۴۵ " ۹۷۶	
البم ۲۱۳۹ " ۹۸۴	
البم ۲۱۴۶ " ۹۷۲	

بوستان سعدی خط یاری هروی ۲۲۰۷	بوستان سعدی خط میرعلی هروی کارهرات
" " خط و کار محمود مذهب ۲۶۱۱	۷۴۲
" " خط حکیم رکنا ۲۶۱۶	" " " " " " سعدی
بوستان سعدی خط علی در بخارا ۲۳۷۷	۲۴۶۱
" " خط میرعلی تبریزی ۳۱۴	" " " " " " سعدی
" " خط عبدالواحد مشهدی ۸۲۵	۱۶۹۴
" " خط شاه محمد الکاتب ۱۰۴۶	" " " " " " سعدی
" " خط محمد رضا مشهدی ۲۳۷۸	۱۶۹۶
" " خط محمود بن اسحاق شهابی هروی	" " " " " " سعدی
۲۲۱۵	۱۶۹۵
" " " " " خط	بهارستان جامی خط علی رضا ۱۰۵
۲۵۵۰	" " کار محمود مذهب ۲۶۰۹
" " " " " خط	" " کارهرات ۲۵۸۷
۲۲۱۶	" " خط ناصرالدین علی در بخارا
بوستان سعدی خط محمد بن نظام الدین محمد	۱۶۳
۲۲۸	بیاضا شعار فارسی خط همام منشی مرشدی ۲۵۹۶
" " خط میرکلنگی در بخارا ۴۹۵	بیاضا شعار شهزادگان تیموری ۲۵۵۹
" " خط شاه محمود نشابوری ۳۷۸	" " خط سلطان علی مشهدی ۲۶۳۷
" " " " " " " ۲۳۷۵	پنج گنج امیر خسرو مکتب تبریز ۶۲
" " " " " " " ۳۰۳	(ت)
" " " " " " " ۳۸۸	تاج المآثر خط قطب الدین کرمانی کارهرات ۴۷
" " خط میرعلی هروی در بخارا	تاریخ خاندان تیموریه (مصور) ۲۵۶۱
۲۴۷۵	تاریخ طبری (ترجمه) کارهرات ۲۷۰
بوستان سعدی خط میرعلی هروی در تربت	" " خط قطب الدین کرمانی کارهرات
حیدریه ۱۲۸	۳۸
" سعدی خط میرعلی هروی کارهرات	تحفه الاحرار جامی کارهرات ۱۰۲
۲۵۲۴	" " ۲۴۹۷

تحفه الاحرار ۱۳۳

ترجمه نصایح محمد خط شاه محمود نشاپوری	۳۸۶	" " خط خواوند سالک ۵۰۲
ترجیع بند جامی خط میر علی هروی دربخارا	۷۱۳	" " خط سلطان محمد نور ۲۴۱۹
ترجیعات خط شیخ محمود هروی ۶۳۵		" " خط ناصر کاتب ۸۲۷
تصویر ملاقات همای و همایون کارهرات ۲۴۸۲		" " خط کمال نشابوری ۱۱۳۶
تصویر ربودن شاهدخت ۲۴۳		" " خط نظام بن یقینی ۶۹۹
تصویر از شاهنامه ۲۳۸		" " خط محمد قاسم شادیشاه درهرات ۲۴۲۰
تصویر خواجه حافظ عمل بهزاد ۲۵۰۰		" " خط شاه حسین هروی ۳۰۰
" سلطان بایقرا ۳۶۶		" " خط مقصود هروی ۷۰۱
" " " " ۲۵۰۲		" " خط خواجه جان بن سلطان احمد هروی ۱۷۲
" " " " " منسوب به بهزاد ۲۴۹۹		" " خط خواجه جان بن سلطان
تصویر شیبانی خان عمل بهزاد ۲۵۰۱		سیاوشانی دربخارا ۲۸۳
" شاه طهماسب ۲۴۷۱		" " خط سلطان علی مشهدی ۴۶۰
" جنگ شتران ۳۶۷		" " " " ۲۴۸۸
" " " " ۲۸۶		" " شبیه بکار محمدی ۵
" " " " ۲۴۲		" " کار محمود مذهب در بخارا ۲۴۸۴
تصویر عبدالرحمن جامی نقل دولت جهانگیری		" " کار محمود مذهب ۲۸۴
از عمل بهزاد (در مرقع گلشن) ۸۶۰		" " خط میر کلنگی ۲۱
تصویر شاه باسلوب بهزاد ۲۵۰۹		" " " " ۳۰۲
تصویری از دیوان نوائی باسلوب بهزاد ۲۱۷		" " " " ۳۳۰
تصویر شهزاده صفوی کار خواجه عبدالعزیز شاگرد		" " " " ۳۳۱
بهزاد ۲۴۵۳		تحفه العراقین خط شاه قاسم هروی ۵۱۸
تصویر بهزاد کار قاسم علی ۲۲۰۶		ترجمه چهل حدیث خط سلطان علی مشهدی
تصویری از دیوان جامی ۲۳۷		۷۳
تصویری عمل شیخ محمد ۲۵۰۳		
تصویری بر پرده مصور کار عبدالله مذهب		

تیمور نامه خط علاء الملک سبزواری ۶۹۲	خراسانی در بخارا ۲۱۲
" خط شاه محمد دره‌یی در قندهار ۵۶۳	تصویر عفریت کار تمر از اسلوب بهزاد ۲۵۰۷
" خط شاه محمود مشهدی ۲۴۳۱	تصویری از دربار شاه طهماسب کار سلطان محمد
" خط شاه محمود نشابوری ۲۲۵	یا محمدی ۱۵
" کتابت و کار هرات ۱۵۳	تصویری بر پارچه ابریشمی منقوش هرات ۲۵۴
(ج)	تصاویر کار محمدی چهار قطعه ۲۴۶۲ - ۲۴۶۵
جام جم اوحدی خط شیخ محمد فخرالدین انصاری	" " " ۳۳۸ - ۳۳۴
۲۳۸۷	" " سلطان محمود شاگرد بهزاد
" " " خط حسین کلو ۱۱۶۸	۲۸۲
" " " خط محمود بن نظام زرین قلم	" " شاه محمد از مکتب هرات ۲۸۵
۱۳۴	" میرعلی شیرنوائی و غیره کار محمود
" " " خط میر علی هروی ۷۰۴	مذهب ۳۶۵
" " " خط محمد بن احمد هروی ۲۶۰۲	تفسیر حسینی کار بخارا ۱۸۹
جامع بایسنغری (تاریخ حافظ ابرو) نوشته و کار	" خط جلال الدین طاهر هروی ۱۵۴
هرات ۱۰۳۰	تفسیر سوره یوسف از جامی خط مهر بانو
" " نوشته و کار هرات ۱۰۲۹	خواهر بابر ۲۵۹۱
جلال و جمال (مثنوی محمد آصفی) خط سلطان	تفسیری عربی کار هرات ۱۸۲
علی قاینی ۲۴۴۶	تیمور نامه هاتقی خط محمود بن نظام هروی
جهانگشای جوینی ۲۴۷۰	۲۴۳۰
جهانگیر نامه خط عبدالرحیم هروی عنبرین	" " خط محمود هروی در بخارا ۱۰۲۵
قلم ۶۶۶	" " خط شاه قاسم هروی ۲۹۹
جواهر الذات خط احمد بن سلطان علی ۲۳۶۳	" " خط محمد بن علاء الدین رزه ۸۳۹
(چ)	" " " " " " ۲۵۵۴
چهار مقاله عروضی کار هرات برای بایسنغر	" خط میرعلی الکاتب هروی کار هرات ۱۷۴
میرزا ۱۰۵۱	" " " " " " ۷۰۵
چهل حدیث خط میرعلی هروی کار هرات ۸۴۵	" خط علی الجامی ۸۴۷
" " " " " " ۷۰۹	" خط هدایت الله شیرازی ۱۰۶۶

چهل حدیث خط میرعلی هروی کارهرات ۷۱۰	حالنامه خط میرعلی هروی درهرات ۲۵۲۳
" " " " " ۷۱۲	" " " " " ۲۵۲۲
" " خط بابا شاه ۵۱۱	" " " " " ۱۱۸
" " " " " ۵۱۲	" " " " " ۴۲۴
چهل حدیث خط سلیم نشابوری در مشهد ۵۴۸	" " زین الدین محمود درهرات ۴۴
چهل کلمه با ترجمه فارسی خط شیخ محمود هروی	" " عماد الحسنی قزوینی ۱۱۷
در بغداد ۶۳۴	" " سلطان حسین هروی در بخارا
" " خط شاه محمود نشابوری ۱۶۰۴	۶۵۴
" " " " " ۱۶۰۳	" " مرشد عطار شیرازی ۶۱۹
" " " " " ۸۴۶	" " شاه محمود و حسن علی کار بهزاد
" " " " " ۴۰۷	۲۴۰۲
" " " " " ۳۸۷	" " شرف الدین علی یزدی ۱۱۶
" " " " " ۳۸۵	" " میرزا محمد ترکستانی ۴۱۷
چهل مجلس خط عبدالرحیم عنبرین قلم	حدیقه السعدا خط میرعلی هروی ۲۶۴۳
۲۵۵۶	حدیقه سنائی خط میرعلی حسینی هروی
چهل و یک باب خط مالک دیلمی ۱۴۱۹	۱۰۳
(ح)	" " مرشد عطار شیرازی ۶۱۶
حالنامه (گوی و چوگان عارفی) خط سلطان	حدیقه الحدیقه عطار خط شمس الدین کرمانی
علی مشهدی ۱۱۲۷/۳۵۲	۲۳۳۶
" خط محمد قاسم شادیشاه کارهرات	حرز الامان خط سلطان محمد خندان هروی
۶۴۱	۲۳۲۲
حالنامه خط محمد قاسم شادیشاه کارهرات	جنس و دل فتاحی خط مالک دیلمی ۸۶
۱۴۵	" " " خط مرشد شیرازی ۲۴۰۱
" " علی حسینی درهرات ۲۴۰۳	حیره الابرار ترکی خط سلطان علی مشهدی
" " عبدالکریم خوارزمی ۴۱۶	کارهرات ۲۸۹
" " شاه طهماسب صفوی ۵۹	حیره الابرار ترکی کارهرات منسوب بقاسم علی
" " میر علی هروی درهرات ۶۴	۲۸۸

(خ)		خمسها میر خسرو خط خلیل بن درویش محمد	
حاتم نامه کاشفی	۱۰۴	جامی	۱۰۷۴
خاتمیه کاشفی خط شاه محمود نشابوری	۳۸۳	"	" خط سلطان علی مشهدی ۴۶۷
خاورنامه کار فرهاد مصور	۲۵۶	"	" خط سمره بن علی ۲۵۶۵
خاوران نامه	۲۶۴۴	"	" (مصور) ۲۵۶۶
خسرو و شیرین نظامی خط سلطان محمد نور		"	" عصر تیموریه ۲۵۶۸
	۷۷	"	" مصور ۲۵۶۹
خسرو و شیرین نظامی خط اظهر	۳۲۵	"	" مصور در بلخ سبک بهزاد ۲۳۹
" " "	" " "	"	" " " " ۲۵۷۰
" " "	" " "	"	" کار هرات ۴۵
" " "	" " "	"	" کار شیراز ۹۹
کشمیری	۲۵۴۳	خمسها جامی کار مقصود و شاگردان بهزاد	۷۰۲
" " "	" " "	"	" خط محمود رفیقی هروی ۱۳۱۳
محمد امین	۶۲۲	"	" خط ابوالوفابن نورالله ۱۴۹
خضرخان و دولترانی	۲۶۳۰	"	" خط محمود بن اسحاق شهابی هروی
خمسها میر خسرو خط علاءالدین هروی در بلخ			۲۲۱۷
	۲۴۸۱	"	" خط قاسم علی شیرازی ۶۵۹
" " "	" " "	"	" کار محمود در بخارا ۲۴۵۰
" " "	" " "	خمسها جامی و نظامی خط محمد بن علاءالدین	
" " "	" " "	رزه	۲۵۹۲ / ۲۵۹۳
" " "	" " "	خمسها نظامی کار بهزاد و غیره خط سلطان علی	
کار هرات	۱۳۶	هروی	۱۹۹
" " "	" " "	"	" کار بهزاد ۲۶۳
" " "	" " "	"	" کار بهزاد و قاسم علی ۲۶۱
" " "	" " "	"	" کار بهزاد و شیخزاده خط سلطان
	۲۵۶۷	محمد نور	۲۲۰
" " "	" " "	"	" کار شاگردان بهزاد ۲۶۲
" " "	" " "	خط شاه محمود نشاپوری	۲۴۵۶
" " "	" " "	خط محمود الکاتب	۲۳۸۲

خمسہ نظامی منسوب بہ بہزاد ۲۴۹۶	خمسہ نظامی کار محمد الحسینی در ہرات
" " کار استادان ہرات برای خایر خاتون	۱۰۱۲
۱۰۱۵	" " کار ہرات خط محمود ہروی
" " کار روح اللہ میرک استاد بہزاد ۲۴۴	" " محمود مذهب در بخارا
" " " " " " ۶۶۳	۲۴۴۸
" " عصر تیموریہ ۲۳۴۱	" " خط محمد تقی کار ہرات ۱۳
" " " " " " ۲۳۳۷	" " خط عبدالرحیم ہروی کار عبدالصمد
" " " " " " ۲۳۴۳	۳۳۳
" " " " " " ۲۳۴۲	" " کار سلطان علی باوردی ۱۰۰۹
" " " " " " ۲۳۴۶	" " خط میر علی ہروی کار ہرات ۳۵۴
" " " " " " ۲۳۴۵	" " خط سلطان علی مشہدی کار ہرات
" " کار ہرات یا سمرقند ۱۰۰۷	۱۰۱۶
" " " " " " ۱۰۱۱	" " " " " " ۱۰۰۴
" " " " " " ۱۰۱۳	" " " " " " کار بہزاد ۲۳۴۸
" " " " " " ۱۴۶	" " خط شاہ محمود نشابوری کار شاگردان
" " " " " " ۲۴۹۳	بہزاد ۳۰۸
" " " " " " ۲۴۵۷	" " " " " " ۲۳۸۳
" " از سوابق ہنر ہرات ۹۵۱	" " خط حسن حسینی شیرازی ۶۱
" " " " " " ۲۷۳	" " خط حسین گیلوئی ۱۰۰۵
" " مکتب شیراز ۵۶	" " خط عماد ابرقوہی و عبدالرحمن
" " " " " " ۵۵	خوارزمی ۱۰۰۸
" " کار مظفر علی ؟ ۲۶۲۱	" " خط نعیم الدین شیرازی ۲۵۳
خمسہ نظامی کار بہرام قلی اسلوب بہزاد ۲۵۰۶	" " " " " " ۲۶۴
" " کار بہرام افشار ۲۴۹۸	" " خط مرشد الدین محمد عطار شیرازی
" " کار قاسم علی مصور ۳۶۰	۲۳۴۷
" " کار ابوبکر بن اسماعیل فاروقی در	" " " " " " ۲۳۴۹
ہرات ۱۰۱۴	" " " " " " ۲۳۳۸

خمسہ نظامی خط مرشد الدین محمد عطار شیرازی خمسہ نظامی خط عبدالرحمن خوارزمی یعقوبی ۴۱۵

۱۰۰۳ " " " " " "

۲۵۲

" " خط سلطان محمد نور ۲۳۵۱

۲۳۵۳ " " " " " "

" " خط عبدالرحمن بن محمد اسماعیل

۳۲۱ " " " " " "

کار هرات ۱۰۰۶

۲۳۵۰ " " " " " "

" " خط یار محمد هروی ۲۳۵۲

۲۳۵۴ " " " " " "

" " خط عبدالله هروی ۳۲۸

۲۳۴ " " " " " "

" " خط محمد قاسم اشکابادی ۱۰۱۰

۳۲۰ " " " " " "

" " قاسم علی شیرازی ۲۱۵

خمسہ نظامی خط محمد قوام حمای شیرازی

" " کار میر سید علی مکتب تبریزی ۳۴۵

۶۴۸

خمسہ نظامی و خمسہ امیر خسرو خط میر علی

۱۳۹۹ " " " " " "

تبریزی ۸۱۸

۲۲۹ " " " " " "

خمسہ نظامی و خمسہ امیر خسرو خط اظهر تبریزی

۸۲ " " " " " "

۹۵۲

۱۰۱۸ " " " " " "

" " " " خط بابا شاه ۵۰۸

" " خط محمد بن ابراهیم ۲۳۳۹

خمسہ نوائی خط سلطان علی مشهدی کار

" " خط خلیل بن درویش محمد جامی

سلطان علی مجلد مذهبی یاری ۵۳

۲۳۵۶

" " خط سلطان علی مشهدی ۱۰۶۰

" " خط علی بن حاجی مذهب ۲۳۴۰

" " ۴۹

" " خط فخرالدین احمد و شیخ محمد هروی

" " خط عبدالوهاب حجازی ۸۲۹

۱۰۰۲

" " خط عبدالجمیل کار هرات ۴۲

خمسہ نظامی خط محمد محسن سبزواری

(د، د)

۲۳۵۵

درج الدر خط معین الدین مسکین فراهی ۲۵۸۳

" " خط سلیم نشابوری ۱۰۱۷

دعوات خط علاء الدین رزه ۸۴۳

" " خط عبدالوهاب حجازی ۸۳۰

دقایق الحائق خط علاء الدین بن شیخ احمد

" " خط مثالی کاشانی کار هرات ۲۳۴۴

اخیسکتی ۱۳۷

" " خط شیخ محمد بن احمد هروی ۲۶۰۱

دیوان ابن یمین خط حسین خوارزمی ۴۵۶

" خط شمس الدین احمد ۶۵۶

" " خط سلطان محمد خندان ۲۳۸۸

دیوان امیر خسرو خط سلطان علی مشهدی ۴۶۸	دیوان امیری خط میر شرف الدین حسین مشهدی
" " " " ۳۳۲	۱۰۶۳
" " خط محمد بقال ۱۵۱۴	دیوان انیسی (صفحه آخر) خط خود
" " خط نعیم الدین شیرازی ۸۳۲	عبدالرحیم انیسی ۶۶۵
" " خط یار محمد هروی ۲۳۸۱	دیوان انوری خط علی حافظ بن نورالدین غوریانی
" " ۲۷۵	۱۴۶۰
" " ۲۴۴۵	دیوان اوحدی خط علی جان بن حیدر علی
دیوان امیر شاهی خط سلطان علی مشهدی ۲۴۰۴	هروی ۶۵۷
" " " " " " ۷۲	دیوان بسحق خط عبدالله سمرقندی ۲۳۹۸
" " " " " " ۲۰۸	دیوان جامی خط شیخ محمد بن فخر الدین
" " " " " " ۴۶۳	احمد سلطان هروی ۶۳۷
" " " " " " ۲۴۸۷	" " خط محمد حسین بن غیاث الدین
" " خط محمود بن سلطان علی ۶۳۳	علی ۱۳۸
" " خط محمود هروی ۱۳۵۴	" " خط زین الدین محمود ۶۳۲
" " خط زین الدین محمود کار هرات ۴۶	" " خط میر علی هروی کار بهزاد (؟)
" " خط شاه محمد ۲۴۰۵	۱۰۶
" " خط شاه محمود نشابوری ۳۷۶	" " خط عبدالکریم خوارزمی ۲۱۶
" " خط میر علی هروی ۲۵۲۱	" " خط علی رضا ۱۳۲
" " خط میر علی هروی ۱۴۶۲	" " خط برهان هروی ۲۶۰۸
" " خط محمد بهرام ۱۴۳۶	" " خط مجنون رفیقی هروی ۲۴۰۹
" " خط محمد قاسم بن شادیشاه ۶۴۰	" " خط مقصود هروی ۷۰۰
" " خط میر محمود بن فیروز بخت حسینی	" " خط درویش علی هروی ۶۵۸
۶۳۰	" " خط پیر علی جامی ۶۸
" " خط محمد قوام شیرازی ۱۳۹۶	" " خط اظهر کاتب سلطانی ۲۴۰۸
" " خط محمد مؤمن بن شاه محمود در هرات	" " خط خلیل بن درویش محمد جامی
۶۲۷	۱۰۷۳
" " خط سید احمد مشهدی و محمد رضا	" " خط شیخ محمد هروی ۱۴۶۹ و ۶۳۹۹
تبریزی ۴۲۰	" " خط محمد حسین بن خواجه سیف -

دیوان حافظ خط عبدالرحمن کاتب ۲۵۷۶	الدین علی ۵۵۰
" " خط قوام شیرازی ۲۳۹۵	دیوان جامی خط محمد حسین بن خواجه سیف
" " خط مرشد شیرازی ۲۳۹۴	الدین علی ۱۰۷
" " خط احمد حسینی مشهدی ۲۳۹۶	" " خط غیاث الدین علی جامی ۲۶۰۶
" " خط زین الدین بن رحمن جامی ۲۴۷	" " خط شاه محمود نشاپوری ۳۸۴
" " خط میرکلنگی ۹۵۴	" " خط سلطان علی ۲۴۱۰
" " خط سلطان محمد نور ۲۴۸۳/۲۵۳۳	" " خط سلطان علی قاینی کار هرات
۴۸۶	۳۵۳
" " خط عبدالرحیم انیسی خوارزمی	" " خط جمال مشهدی تذهیب مولانا
۶۶۴	عبدالله ۴۵۱
" " خط سلطان محمد خندان ۳۰۴/۱۴۰	" " خط نعیم الدین ۲۴۰۷
" " خط سلطانعلی مشهدی ۱۰۸/۲۵۱۸	" " کار هرات ۱۵۷ - ۱۵۸
" " " " " " کار بهزاد ۴۶۲	" " دیوان حافظ خط احمد بن سلطان علی ۱۳۹
" " خط شیخ محمود هروی ۲۳۹۳	" " کار محمود مذهب ۹۳۲
" " خط شاه قاسم هروی ۵۱۴/۵۱۶	" " خط محمد محسن هروی کار هرات ۱۰۱
۵۱۷	" " خط کمال نوربخشی نشابوری ۲۵۹۸
" " عصر تیموریه ۱۰۲۲/۲۵۶۰/۲۵۷۹	" " خط محمد بن علاء الدین رزه ۸۳۷
۱۰۴۹/۱۰۵۰	" " خط حاجی محمد هروی ۱۰۹
" " وسعدی خط محمد بن مسعود ۲۵۸۰	" " خط محمد بن حسن نشابوری ۹۵۷
" " کار بهزاد یا شیخزاده ۲۴۵۲	" " خط قطب الدین محمد حسینی در
دیوان حسن دهلوی خط جعفر بایسنغری در	مشهد ۲۲۱۴
هرات ۲۶۳۱/۳۷۲	" " خط محمد شیرازی حمای ۲۶۱۰
دیوان حسینی خط خلیل تبریزی نقل از خط	" " خط محمد بن ابراهیم منعم ۲۶۴۵
سلطانعلی مشهدی ۴۵۸	دیوان حافظ خط رحیم مشهدی ۵۷۸
دیوان خاقانی خط کمال ثانی ۶۶۲	" " خط جعفر بایسنغری ۱۰۶۵/۲۳۱۹
دیوان خطائی خط یاری هروی ۵۷۳	۲۳۹۲
دیوان ریاضی خط میرعلی هروی ۱۶۹۷	" " خط یعقوب بن حسن قطنی ۵۷۵

دیوان سعدی خط میر محمد بن علی در بخارا	دیوان کاتبی خط سلطان حسین ۱۰۷۰
۱۴۲	" " خط محمود شهابی ۲۵۴۶
" " خط راجو ۱۴۱	دیوان کمال اصفهانی خط شیخ محمود هروی
دیوان سلطان احمد جلایر خط عبیدالله بن	۲۳۶۵
علی سلطانی ۲۳۹۷	دیوان کمال خجند ۲۵۶۲
دیوان سلطان حسین بایقرا خط قاسم علی	" " خط سلطانعلی مشهدی کار هرات
۱۱۳۴	۳۹
" " " خط سلطانعلی مشهدی در	" " خط نعیم الدین کاتب شیرازی ۸۳۱
هرات ۱۰۲۴/۴۶۵	دیوان مانی خط حیدر بن ابراهیم حسینی ۶۳
" " " کار هرات ۲۶	دیوان مشفق ۱۱۱
دیوان سلمان ساوجی خط نعیم الدین بن	دیوان معزی ۲۸۷
صدرالدین مذهب در هرات ۱۰۴۱	دیوان مغربی خط شیخ محمد هروی ۱۵۰۷
دیوان سلیمی (سلطان سلیم) خط عبدالواحد	دیوان موسی خط سلطانعلی مشهدی ۲۲۲
مشهدی ۳ نسخه ۸۲۴/۲۴۲۸ /	دیوان میر حسن خط محمد حسین کشمیری
۲۴۲۹	۲۵۴۲
دیوان سهیلی خط سلطانعلی مشهدی کار هرات	دیوان سوزنی خط کمال ثانی ۶۶۰
۶۵	دیوان نظام هروی خط زین الدین محمود ۶۳۱
" " خط سلطان محمد نور ۷۶	دیوان نظام الدین استرآبادی خط علی بن لطف
دیوان سیف اسفرنگ خط کمال ثانی ۶۶۱	الله معاذ حسینی ۱۱۴
دیوان شمس خط شیخ محمد هروی ۱۵۰۶	دیوان نوائی کار هنر هرات ۴۱/۹۴/۴۸
دیوان عصمت بخاری خط نعیم الدین ۲۴۰۰	" " کار سلطان محمد ۲۶۱۲
دیوان قاسم انوار خط محمود بن سلطانعلی در	" " و تبریز ۲۴۶۰
بلخ ۱۴۳۳	" " خط قاسم علی شیرازی ۲۲۷
" " خط عبدی نشابوری ۲۵۴۰	" " خط شاه حسین بن فخرالدین
" " از مکتب هرات ۱۱۰/۳۲	علی شهابی هروی ۴۵۷
دیوان کاتبی خط محمد بقال ۱۵۱۳	" " خط سلطان محمد خندان هروی
" " خط یوسف علی سبز مشهدی ۲۱۹۷	۷۵

- دیوان نوائی خط محبتی هروی ۶۰۸
" خط سلطانعلی مشهدی کارهرات
رساله علم قافیه خط محمد ابریشمی مشهدی
۱۴۲۶
رساله علم فراست خط سلطانعلی مشهدی
۴۷۰
" نقل کار بهزاد ۲۷۹
دیوان هلالی خط محمودشهابی سیاوشانی
هروی ۲۴۳۴/۴۲۵
" خط یاری هروی ۲۴۳۳
دیول رانی امیر خسرو خط سلطان بایزیدبن
میر نظام مشهور به دوری هروی
۲۵۳۸
ذخیره خوارزمشاهی ۹۳۱
ذخیره الملوك خط محمود رفیقی درهرات
۱۵۵
(ر ، ز)
رباعیات عمر خیام خط شیخ محمود هروی
۲۷۱
رباعیات عمر خیام خط علی حسینی درهرات
۲۳۳۵
رباعیات عمر خیام خط محمد قوام شیرازی
۶۵۰
رباعیات عمر خیام خط سلطانعلی مشهدی
۴۵۹
رباعیات سید محمد جامه باف با خط -
میرکلنگی در لاهور؟ ۴۹۶
رساله اسماء اعظم خط سلطانعلی مشهدی
۴۶۹
رساله باب حادی عشر خط مالک دیلمی ۵۸۹
- رساله طب خط مرشدالکاتب ۱۶۸
رساله معما کارهرات ۹۳۵
رساله موجودات سید شریف خط محمد مومن
درهرات ۶۲۸
رسائل سعدی خط باقر بن میر علی هروی ۲۵۴۱
رسم الخط مجنون رفیقی خط محمد بهرام
ورسام ۲۴۸۰
روشنائی نامه خط عبدالواحد مشهدی ۸۲۶/
۱۴۳۸
روضه الاحباب خط علاءالدین بن احمد اخسیکتی
۲۳۲۴
روضه الاحباب خط باقی محمد بن سلطانعلی
نونداکی درهرات ۱۷۹
روضه الصفا خط علی بن میرک خواجه علی -
سمرقندی ۱۶۹
روضه المحبین خط وکار میرک کتابدار ۲۵۸۹
زبدۃ الحائق خط سلطان علی قائنی ۷۱
زیج الغ بیگی ۲۴۵۹
زیج ایلخانی خط زین العابدین گنابادی در
هرات ۸۴۱
زیج جدید سلطانی خط الغ بیگ مذهب منقش
۲۵۸۱

سفیرالغبراء خط شاه حسین سبزواری ۸۴۲	(س)	ساقی نامه سنائی ۵۰
سکندرنامه نظامی کار هرات ۱۱۲		سبحة الابرار جامی خط کمال هروی ۲۵۵۲
سلامان و ابسال جامی خط محمد بن ملا میر حسینی ۷		" " " خط شاه محمود نشابوری
سلامان و ابسال جامی خط محمد امین ۴۲۲	۲۴۲۳ / ۳۸۱	
سلسلة الذهب جامی خط دوست محمد کار هرات	سبحة الابرار خط سلطان محمد خندان ۴۷۳	
۱۵۶	" " خط سلطان محمد نور ۲۵۳۱ / ۹۵۵	
" " خط مرشد عطار شیرازی ۶۱۸	" " خط محمود بن میرک هروی ۲۴۲۱	
" " خط بابا شاه کار اصفهان ۵۱۰	" " خط بابا شاه بن سلطانعلی ۲۴۲۲	
" " خط شاه محمود نشابوری کار هرات	" " خط خلیل بن درویش محمد جامی	
۱۲	۲۵۵۳	
" " خط شاه محمد مشهدی ۴۱۹	" " خط محمود مذهب هروی ۶۰۵	
" " خط محمد بن علاء الدین رزه ۸۳۸	" " خط محمد قاسم جامی ۲۴۲۴	
" " خط میرعلی هروی کار سلطان محم	" " خط معزالدین محمد حسینی ۲۴۲۶	
۳	" " خط علی الکاتب در بخارا ۱۴۳	
" " خط علی رضامشهدی ۲۴۳۲	" " خط محمد قوام شیرازی ۲۳۰	
" " کار قزوین ۶	" " خط شاه محمد مشهدی ۲۴۲۵ / ۵۲۱	
سلوک ملوک برای شاه رخ نوشته شده ۲۵۱۴	" " خط میر علی هروی ۲۲۴ / ۲۵۳۰	
سوره فاتحه خط محمد ابریشمی مشهدی ۶۰۱	" " ۲	
(ش)	سبعة جامی خط جلال الدین محمود بن فیروز	
شاهنامه فردوسی خط محمد بن جمال کاتب	بخت حسینی ۶۲۹	
۲۳۳۲	سبعة جامی و خمسین نظامی و امیر خسرو خط	
" " خط محمود بن محمد کاغذی تستری ۸۵۷۲	احمد حافظ شیرازی کار هرات ۱۷۰	
۲۳۱۰ / ۲۵۷۱	سبعة سیاره نوائی کار هرات ۲۹۲ / ۲۴۷۲	
" " خط حسن بن محمد احسن در شیراز ۳۲۹	۲۹۴	
" " خط محمد باقی کار بخارا ۲۳۳۴	سته عطار خط عبدالملک برای شاه رخ ۲۳۶۱	
" " خط محمود بن محمد بلخی در بخارا	سد سکندری نوائی کار بخارا ۲۹۶	
۲۳۳۳	" " کار هرات ۲۴۷۳ / ۲۹۵	

شاهنامه فردوسی مکتب هرات ۲۶۳۳	شاهنامه فردوسی ۲۷۴/۲۷۲/۲۲۳
" عهد شاهرخ ۲۶۳۶	" " کاربخارا ۱۵۹۷
" خط محمد هروی کار تبریز ۳۵	" " کار شیراز از متفرعات هنر هرات ۹۲
" خط محمد قوام شیرازی ۱۳۹۷/۳۱۷	" " ۳۶۴/۳۶۳/۲۶۹/۹۶/۹۵/۹۳
" خط مرشد شیرازی ۲۵۷۳/۲۳۵	" " ۳۶۲/۲۳
" خط محمد بن احمد خشمی ۲۵۹۵	شاهنامه فردوسی و خمسه نظامی خط محمد بن
" خط محمد بن محمد ششقی ۵۸۱	مطهر برای بایسنغر میرزا در هرات
" خط حاجی محمد مشهدی ۲۳۳۱	" " ۳۷۱
" خط محمود بن مرتضی ۳۳۹	شاهنامه قاسم جنابادی خط محمد قوام ۲۴۳۸
" خط محمد مومن بن شاه محمود هروی	شاهنامه دیموت از مکتب تبریز ۲۶۱۷
۶۲۶	" " کار هرات ۲۶۴۰
" خط سالک بن سعید ۱۰۴۰	شاه و گدای هلالی خط شاه محمود نشاپوری
" خط محمد بقال ۲۳۳۰	" " ۲۴۴۷
" خط شاه محمد کاتب ۲۵۳۶	" " خط کمال مکتب تبریز ۶۰
" خط شاه محمد مشهدی ۵۲۳	" " خط مرشد عطار شیرازی ۶۱۷
" خط محمد بن جلال الرشید مدرسه	شرح رباعیات و لوائح جامی خط برهان هروی
یزد ۵۴	در قاهره ۱۴۷
" خط احمد بن سلطان علی هروی ۲۳۵۹	شرح معما خط موسی بن عیسی سمرقندی ۱۴۳۴
" " (بایسنغر شهکار هنر هرات) ۳۴۶	شرح نهج البلاغه خط عبدالله بن علی در بخارا
" " کار مکتب بهزاد ۲۴۶۸/۲۴۶۷ جلد ۲	" " ۱۸۸
" " کار سلطان محمد و میرک و مظفر علی و	شرفنامه نظامی خط شاه محمود کاتب ۲۳۶۰
میرسید علی شاگردان بهزاد ۲۴۵۵	(ص)
" " کار عبدالعزیز شاگرد بهزاد ۲۴۵۴	صد پند لقمان خط میر علی هروی ۲۵۲۸/۲۵۲۷
" " کار سلطان محمد شاگرد بهزاد ۲۵۰۴	" " ۷۱۴
" " کار شیراز از سوابق هنر هرات ۹۸/	صد کلمه علی خط محئی شیرازی ۶۰۷
۲۵۷/۲۶۸/۳۴۰/۳۴۱/۱۵۹۶	خط شاه محمود نشاپوری ۳۷۷
۲۵۱۰/۲۴۴۴/۲۴۴۳	خط شیخ محمد کمال نشاپوری

۲۳۲۶ / ۱۰۳۹ / ۱۰۳۸	۴۱۲
عشق و روح (مثنوی فضولی) خط جعفر سبزواری	صد کلمه علی خط شاه محمد مشهدی ۵۲۰
۳۵۷	صفات العاشقین هلالی خط سلطان محمد
علم هیئت خط محمد بن عبدالله معروف به	خندان ۲۴۳۶
ابولیت ستاران ۵۹۹	" " خط میر علی هروی ۲۵۱۱
غرائب الصغرنوائی خط علاء الدین رزه کار هرات	" " خط محمد کاتب ۲۴۳۵
۱۰۴۷	صفوة الصفی خط محمد قوام شیرازی حمای
" " خط علی قائنی کار هرات ۱۰۴۸	۶۴۷
" " کار هرات ۳۴	(ظ)
فتح نامه شادی ادامه کار هرات ۳۰	ظفر نامه تیموری از علی یزدی خط مرشد شیرازی
فرهاد و شیرین نوائی کار هرات ۲۹۰	۱۰۳۲ / ۳۲۳ / ۳۲۲ / ۳۱۹ / ۸۴
(ق)	" " خط سلطان علی قائنی ۴۹۱
قرآن شریف خط نسخ و ریحان و رقاع محمد	" " خط پیر علی کاتب جامی ۵۵۹
کاتب ۱۴۰۰	" " خط حمدالله بن شیخ مرشد کاتب ۱۰۶۸
" (جزو) خط شاه محمود نشاپوری	" " خط یعقوب بن حسن قطانی ۵۷۴
۳۸۹	" " خط شیر علی برای سلطان حسین بایقرا
" (جزو) خط بایسنقر میرزا ۲۶۰۵ / ۳۴۷	۲۴۹
" " خط ابراهیم سلطان بن شاه رخ ۹۳۸	" " خط سلطان محمد نور کار بهزاد و میر عضد
" " خط اسدالله کرمانی ۱۶۸۷	۳۶۱
" " خط عبدالخالق حبیب الله هروی ۶۵۵	" " کار هرات ۱۰۳۱ / ۲۸۱
" " خط شمس الدین بن فخر الدین کار هرات	ظفر نامه هاتفی خط پیر علی جامی ۲۴۶
۱۸۴	(ع ، غ ، ف)
" " خط سیاوش بن احمد و تذهیب عبدالصمد	عجایب المخلوقات خط علاء الدین شریف
۱۸۱	۱۰۳۵
" " خط محمود سلطانی در هرات ۳۴۸	" " خط محمد بقال در هرات ۱۰۳۳
" " خط دوست محمد هروی ۱۰۶۹ / ۶۵۱	" " خط محمد قوام شیرازی ۱۰۳۶
" " خط محمد حسین اناس کار بخارا ۲۰۰	" " خط مرشد شیرازی ۲۳۶
" " کار هرات ۱۷۵	" " توپقا پوسرای (مصور) ۱۰۳۷ / ۱۰۳۴

قرآن شریف خط عبدالله طباط ۲۶۴۲	قطعه خوشخط سلطان حسین ۱۰۷۲/۱۰۷۱
قرآن السعدین خط سلطان محمد خندان ۳۰۵	" " سلطان علی مشهدی ۱۴۹۸/۸۴۸
" " خط محمد یوسف کابلی ۲۶۰۴	تا ۲۱۷۵ (جمله ۴۷۸ قطعه) ۲۵۲۰
" " خط سلطان محمد نور ۲۳۸۶/۱۱۳	" " سلطان علی قائنی ۱۰۷۶/۴۹۲ تا
قصیده برده مشابه خط سلطان علی مشهدی کار	۱۱۲۶ (۵۱ قطعه)
هرات ۱۱۵	" " سلطان محمد خندان هروی ۴۷۵ تا
قصائد عربی خط شاه قاسم هروی ۹۵۶	۴۷۹ (۵ قطعه) ۲۱۷۶ تا ۲۱۸۶
قطعه خوشخط ابراهیم منشی رضوی ۴۴۷/۴۴۶	(۱۱ قطعه)
" " ابراهیم سلطان جاهی بن بهرام میرزا	" " سلطان محمد نور هروی ۷۸/۸۴۹
۴۵۰/۴۴۹	/۱۵۶۴/۴۸۴/۴۸۳/۴۸۱/۴۸۰
" " اظهر تبریزی ۱۵۱۸/۸۵۸/۸۵۲/۶۷	۲۵۳۴/۲۴۸۹/۲۱۸۸/۲۱۸۷
تا ۱۵۵۱	" " سلیم نشاپوری ۵۴۹/۱۵۶۶ تا ۱۵۶۸
" " بابا شاه ۱۵۷۰/۱۵۶۹	(سه قطعه)
" " بهرام میرزا صفوی ۵۶۲	" " شادی محمد بن سلطان محمد نور
" " جعفر بایسنغری ۱۵۷۲/۶۹۳/۳۷۴	۱۵۶۵
تا ۱۵۹۴	" " شاه قاسم هروی ۵۱۹
" " جلال الدین محمود ۱۵۱۷	" " شاه محمد مشهدی ۵۴۶/۵۴۵/۵۴۴
" " حبیب الله (میر) بن محئی کرمانی (۵	" " شاه محمود نشاپوری ۹۱/۴۰۱/
قطعه) ۱۵۹۸ تا ۱۶۰۲	۴۰۵/۴۰۶/۳۹۰ تا ۴۰۰ (۱۱ قطعه)
" " حسن خان شاملو ۲۰۱/۲۳۲۶/۴۵۲/	۱۶۰۷ تا ۱۶۸۶ (هشتاد قطعه)
۴۵۵/ پنج قطعه ۱۱۴۷ تا ۱۱۵۲ /	۲۴۹۰/۲۴۹۱/۲۴۹۲/۲۵۹۷
۲۴۷۸	" " شرف الدین حسین سلطانی ۱۱۵۵ تا
" " دوری هروی (سلطان بایزید)	۱۱۶۷ (۱۳ قطعه)
۱۵۷۱/۵۶۱	" " شفیع حسینی هروی ۵۸۲
" " درویش محمد سمرقندی ۵۶۷	" " شمس الدین محمد حسام بایسنغری
" " دوست محمد هروی ۶۵۳	۲۱۸۸ تا ۲۱۹۱ (سه قطعه)
قطعه خوشخط رستم علی شاهی ۲۲۰۵ (۸ قطعه)	" " شیر علی هروی ۱۶۸۸ تا ۱۶۹۱ (۴ قطعه)
" " زین الدین محمود ۱۵۱۵	" " شیخ محمد هروی ۱۴۷۰ تا ۱۵۰۵

قطعه خوشخط محمد باقر بن میر علی هروی	(۳۶ قطعه)
۲۴۷۹/۱۱۳۸ تا ۱۱۳۷/۶۰۳	قطعه خوشخط عبدالله طباطبائی هروی ۴۱۱
" محمد بدخشی حسینی ۱۴۶۶	" " عبدالرحیم هروی عنبرین قلم
" محمد بلخی ۱۴۳۷	" " ۳۰۹/۳۱۰/۶۶۷/۶۶۸/۶۶۹
" محمد بهرام ۵۰۴/۵۰۵/۵۰۶	" " ۶۹۱/۸۵۰/۸۵۱/۲۱۹۲/۲۱۹۴
" محمد حسین زرین قلم کشمیری ۸۶۱	۲۵۵۷
تا ۹۲۴ (۶۴ قطعه)	" عبدالرحیم انیسی خوارزمی ۱۱۷۰
" محمد رحیم مشهدی ۵۷۷/۵۷۹	تا ۱۲۳۸ (۶۹ قطعه)
" محمد شریف هروی ۱۴۲۳/۱۴۲۴	" " عبدالکریم خوارزمی ۸۰/۱۲۴۰ تا
۱۴۲۵	۱۳۱۲ (۶۳ قطعه)
" محمد شفیع هروی (شفیع) ۵۸۳ تا	" " عبدی نشابوری ۸۳۳/۸۳۴/۸۳۵
۵۸۶ (۴ قطعه) ۲۲۱۱/۲۲۱۳	۱۴۳۹ تا ۱۴۵۸ (۲۰ قطعه)
" محمد صالح هروی ۵۸۸	" " علی حافظ غوریانی ۱۴۶۱
" محمد علی (میر) در سمرقند ۶۳۶	" " قطب الدین محمد یزدی ۱۳۹۴/
" محمد قاسم شادیشاه هروی ۶۴۲/۶۴۳	۱۳۹۵
۶۴۵/۶۴۶/۱۳۵۶ تا ۱۳۹۳ (۳۸ قطعه)	قطعه خوشخط کمال الدین حسین هروی
" محمد محسن هروی ۴۰۸/۴۰۹	۵۵۷/۵۵۶
" محمد ناصر بخاری ۱۵۱۶	" " مالک دیلمی ۸۷/۵۹۰ تا ۵۹۶ (۷ قطعه)
" محمود جعفری (شیخ هروی)	" " ۱۴۰۳ تا ۱۴۱۸ (۱۶ قطعه)
۱۳۱۴ تا ۱۳۵۳ (۳۹ قطعه)	۱۴۲۰
" محمود بن اسحاق شهابی هروی ۴۲۸	" " محمد (کاتب) در بغداد ۱۴۰۱
تا ۴۴۴ (۱۷ قطعه) ۲۲۱۸ تا ۲۳۰۹	" " محمد ابریشمی مشهدی ۸۱/۶۰۰/
(۹۲ قطعه)	۶۰۱/۱۴۲۷/۱۴۲۹/۱۴۳۲
" محمود مذهب ۶۰۶/۲۴۵۱	" " محمد امین سمرقندی ۲۵۹۹
" محئی هروی ۶۱۰ تا ۶۱۵ (۶ قطعه)	محمد امین مشهدی ۲۶۰۰ (در بیاض
" مظفر حسین بن محمد امین ۶۲۳/	بختا ورخان)
۲۳۱۳/۶۲۴	" " محمد امین هروی در مکه ۱۵۰۹ تا
	۱۵۱۲ (۴ قطعه)

قطعه خوش خط میر شیخ پورانی هروی ۲۳۱۴ تا ۲۳۱۸ کتابه صفه مسجد جامع اصفهان خط کمال -	
(۵ قطعه)	الدین حسین هروی ۵۵۸
قطعه خوش خط میر محمد صالح کشفی ۳۱۱ تا	کلیات علی خط کمال الدین حسین هروی در
۳۱۳ (سه قطعه)	مشهد ۵۵۵
" " میر علی تبریزی ۸۲۰ / ۸۲۱ / ۸۲۲	کلیات امیر خسرو خط محمد سعید هروی بن
" " میر علی حسینی سلطان هروی ۸۰۴ /	مسعود ۵۸۰
۸۰۵ / ۱۴۶۳ / ۱۴۶۴ / ۱۴۶۵	" " خط سلطان احمد کار هرات ۴۰
" " میر محمد علی در سمرقند ۶۳۶	کلیات جامی نگاشته مشهد ۴
" " محمد معصوم بخاری ۱۴۳۵ / ۲۶۰۳	" " خط محمد بن حسن شاه هروی ۴۷
" " میر محمد سمرقندی ۱۴۲۲	" " خط سلطان غلی قائنی ۴۹۰
" " " میر معزالدین حسینی کاشانی ۸۳ / ۹۲۷	" " خط محمد حسین بن خواجه سیف -
تا ۹۳۰ (۴ قطعه)	الدین علی ۵۵۱
" " میر کلنگی ۴۹۷ تا ۵۰۰ (۴ قطعه)	" " خط خواوند سالک در سمرقند ۵۰۱
۱۵۹۵	" " خط خلیل بن درویش محمد جامی
" " نصیر منشی نشابوری ۶۹۴ / ۶۹۵ تا	۱۰۷۵
۶۹۸ (۵ قطعه)	" " خط حسین بن محمد حسینی در هرات
" " نورالدین محمد پورانی ۵۶۰ / ۱۱۳۹ تا	۲۴۰۶
۱۱۴۳ (۵ قطعه)	کلیات خاقانی خط محمد لطیف شوخی بخاری
" " یاری هروی ۵۶۹ تا ۵۷۲ (۴ قطعه)	۴۱۸
۲۲۱۰ / ۲۲۰۸	کلیات خواجهو خط سلطان علی مشهدی ۲۹۸
" " یوسف علی سبز مشهدی ۲۱۹۵ /	کلیات داعی شیرازی خط سلطان علی مشهدی
۲۱۹۶	۴۶۶
قیافت نامه خط محمد جعفر بن محمد باقر بن	کلیات سعدی کار هرات ۲۳۷۲
میر علی هروی ۲۳۲۹	" " خط میر علی تبریزی ۸۱۹
(ک)	" " خط عصر شاهرخ در هرات ۱۰۴۴
کتاب گواکب (زیج الغ بیگی) ۲۱۴	" " خط مظفر بن عبدالله ۹۵۸
کتابه سلطان علی مشهدی در هرات ۱۷۶	" " خط جمال کافی ۲۵۶۴

کلیات سعدی خط مرشد عطار شیرازی ۲۵۰/	گلستان سعدی خط بابا میرک تاشکندی ۸۵
۲۶۰۷/۲۳۷۱/۶۲۱	" " خط پیر علی هروی ابن ملا
" " خط شاه محمد مهدی ۵۲۲	عبدالرحیم عنبرین قلم از متفرعات
" " خط محمد قوام شیرازی ۲۳۱	هنر هرات در هند ۱۸۵
" " خط محمد علی ۱۸۷	" " خط جعفر بایسنغری در هرات ۲۶۷
کلیات عطار کار هرات ۱۵۹	" " کار بهزاد ۲۶۱۴
کلیات عماد کرمانی خط اظهر تبریزی ۱۰۶۴	" " خط جعفر حسینی سبزواری ۳۵۵/
کلیات کاتبی خط سلطان علی مهدی ۱۱۳۰	۳۵۶
" " خط میرک ۲۳۹۹	" " خط درویش محمد سمرقندی ۵۶۸
کلیات نوائی خط میر علی بخاری ۱۴۵۹	" " خط سلطان علی مهدی ۲۰۷/
کلیات همام خط جعفر حافظ تبریزی ۲۴۷۷	۲۴۸۶
کلیله و دمنه کار عصر تیموریه ۳۵۸/۱۱	" " خط حکیم رکنا و مصور در هند
۲۵۷۷	۲۶۱۵
" " خط جعفر برای بایسنغر میرزا	" " خط سلطان محمد نور ۴۸۸
۱۰۲۸	" " خط شاه حسین بن فخر الدین
" " خط سلطان محمد نور ۲۵۳۲	شهابی هروی ۱۱۵۳
" " خط یوسف امیری مذهب ۱۰۲۷	" " خط شاه قاسم ۴۲۳
" " خط شمس الدین محمد بایسنغری کار هرات	" " خط محمد صالح بن محمد باقی
۱۰۲۶	۲۳۷۴
کنز العباد خط نظام بن حسین در هرات	" " خط میر علی هروی ۷۱۵
۲۵۸۵	" " خط میرکلنگی حسینی ۴۹۳
کیمیای سعادت کار هرات ۱۷۱	" " مکتب بهزاد ۲۴۶۶
(گ)	" " برای بایسنغر میرزادر هرات نوشته
گرشاسپ نامه خط محمد بن سعید ۲۶۱۹	و مصور گردیده ۵۷۶
گلچین اشعار تاریخی نوشته و تصویر کار هرات	" " از بقایای مکتب هرات ۳۴۴/۱۴
۱۰۵۳	گلستان و بوستان سعدی خط مظفر علی سلطانی
" " فارسی ۲۶۱۸	۲۳۷۳

گلستان و بوستان سعدی خط شاه محمد مشهدی	(م)
۵۴۷	مثنوی خضرخان و دولرانی خط محمد قوام
" " خط محمد قوام شیرازی ۶۴۹	شیرازی ۲۳۲
گلشن راز خط عبدالرحیم خوارزمی ۷۹	مثنوی شیخ عطار خط دوست محمد هروی ۷۰
" " خط علی ۵۱	مثنوی مولوی (دفتر ۵) خط سلطان علی مشهدی
گل وهل سلطان حسین بایقرا ۴۶۴	۲۴۶۹
(ل)	" " خط اسماعیل کاتب ۲۳۶۷
لباب الاختیار خط نعمت الله شریف نشاپوری	" " خط اسکندر بن مسعود ۱۹۵
۱۰۶۷	" " خط ابوالمکارم محمد مرشدی ۲۳۶۸
لسان الطیرنوائی کار بخارا ۲۴۷۴	" " خط محمود شهابی ۴۲۶
لمعات عراقی و عشق نامه ۲۳۱۱	" " خط عبدالرحمن خوارزمی ۴۱۴
لوائح جامی خط میرعلی هروی ۱۶۹۳	" " خط مرشدالدین محمد ۲۳۷۰
" " خط احمد حسینی مشهدی کار میرزا	" " خط شیخ محمد هروی ۶۳۸
علی ۱	" " خط محئی هروی و پسرش کار بلخ
" " خط محمد محسن هروی ۲۵۹۰	۱۹۳
" " کار هرات ۱۸۰	" " خط سلطان محمود هروی کار هرات
لوامع الاشراق خط میرکلنگی ۲۳۲۷	۱۷۳
لیلی و مجنون امیر خسرو خط سلطان محمد	" " و دیوان شمس خط ناصر کاتب
هروی کار هرات ۵۸	۸۲۸
" " کار هرات ۵۷	" " خط نعیم الدین بن صدرالدین
" " نظامی خط سلطان محمد ۲۳۵۷	۲۳۶۹
" " کار هرات ۲۹۱	" " خط ابوالقاسم علی بن احمد ۲۳۶۶
" " خط میر شیخ بن قتلع سمرقندی ۲۳۵۸	" " کار بخارا ۱۹۶
" " کار قاسم علی ۱۸	" " خط اظهر تبریزی ۵۶۵
" " خط عماد بن محمد مصور هروی ۱۳۵۵	" " کار هرات ۱۹۴
" " هاتفی خط مرشدالدین عطار شیرازی	" " کار بخارا (نسخه ناسخه) ۱۹۷
۲۱۰	مثنویات جامی خط میرکلنگی ۳۰۱

مثنویات جامی خط سلطان محمد نور و ترسون	مجموعه اشعار خط شرف الدین حسین سلطانی
محمد بلخی ۱۶۲	مشهدی ۱۱۵۴
مثنویات خواجه خط مرشد عطار شیرازی ۶۲۰	" " از سوابق هنر هرات در شیراز ۲۷۷
مثنویات عطار خط جهانگیر سلطانی ۱۱۴۶	مجموعه ترجعیات خط عبدالرحمن خوارزمی
مثنویات نظامی ۲۷۶	۴۱۳
" " ۲۶۳۸	" " خطوط خوشنویسان دربار پیربوداق
" " کار صادقی ۲۶۳۹	مثل شرف الدین حسین مشهدی و
مجالس العشاق خط دوست محمد هروی ۶۵۲	سلطانعلی مشهدی و غیره ۵۵۲ / ۵۵۳
" " از متفرعات هنر هرات ۲۴۹۵	مجموعه خطوط مولانا معروف بغدادی ۶۲۵
" " خط احمد شیرازی ۲۵۶۳	" " با تصویر بهزاد ۲۳۳
مجالس المؤمنین خط محمد صالح بن کمال -	" " و تقاشی عصر تیموریه ۳۶۸
الدین حسین مشهدی ۵۸۷	مجموعه کتب امیر خسرو (۴ کتاب) شبیه هنر
مجمع التواریخ حافظ ابرو کار هرات ۳۶	هرات ۱۳۵
مجموعه اشعار فارسی خط جعفر تبریزی ۲۶۶ /	" " خط قطب الدین احمد هروی ۱۷۸
۳۷۳	" " خط عماد الدین آهنگران در بخارا
" " خط سلطان علی مشهدی ۱۱۲۹ /	۱۴۸
۲۹۷	" " خط عبدالخالق هروی ۱۲۷
" " نوائی خط درویش محمد هروی ۱۰۲۳	" " شاهنامه و خمسه نظامی و مثنویات عطار
مجموعه اشعار فارسی خط شاه محمود نشابوری	خط رقاع و غبار اسماعیل حسینی
با عمل علی حسینی ۲۴۴۰	۱۱۴۵
" " خط اظهر تبریزی ۵۶۴	مجموعه سه مثنوی جامی نوشته و کار هرات ۱۸۳
" " خط اظهر هروی در هرات ۲۵۱۷	" " عاصی (مصور) ۲۵۷۵
" " خط حسین بن علی تونی در مشهد	" " مثنویات خط سلطان محمد نور ۳۰۷
۵۵۴	مجموعه مصور اشعار خط مرتضی حسینی در شیراز
" " خط علی بن حیدر قاسمی حسینی در	برای بایسنقر میرزا ۲۱۱
نشاپور ۲ مجلد ۱۱۳۱ / ۱۱۳۲	" " " کار خلیل نقاش هرات ۳۵۹
" " خط میر علی هروی (مصور) ۲۵۲۹	مختار الاختیار خط درویش علی بن درویش محمد -

مناجات علی بامفردات نستعلیق ۱۴۲۱	معارج النبوه کاربخارا ۱۹۱
معانقه و معاشقه (منیاتور رضا عباسی) درهرات	۶۶
۳۸۰	
جامی خط سلطان محمد نور	معراج نامه نوشته هرات ۲۴۵۸
۴۸۹	مفاتیح الاعجاز لاهیجی ۲۵۱۳
" " " خط بابا شاه ۵۰۹	مفردات میرعلی تبریزی خط کمال ۱۱۳۵
" " " سعدی و جامی خط سلطان محمد	مقاصد الاحسان خط محمد بن محمد بن الیاس
نور ۴۸۵	۲۳۲۸
" " " فارسی مکتب شیراز قبیل هرات	مقالات خواجه عبدالله انصاری خط معزالدین
۲۴۹۴	محمد حسینی ۴۲۱
" " " خط شاه محمود نشاپوری ۸۹	مقدمه مالک دیلمی بر مرقع امیر حسین بیگ ۱۴۰۲
منتخب اشعار فارسی ۲۶۳۴	مقدمه مرقع میرعلی هروی بقلم میر محمد باقر
" " " ۲۶۳۵	پسراو ۶۰۴
منتخب اشعار فارسی خط محمد تقی هروی	مقطعات ابن یمن خط اظهر تبریزی ۱۵۵۲
۵۹۸	مکاتیب سلطان حسین رقم خواجه اختیار منشی
" " " خط عبدالرحیم انیسی خوارزمی	۳۵۱
۱۲۳۹	" " " " " " ۳۵۰
" " " " خط محمد حسین کشمیری ۲۵۴۴	مناجات عبدالله انصاری خط محمود شهابی
" " " نوائی خط میرعلی هروی برای عبدالعزیز-	۲۵۴۷
خان در بخارا، کار محمود مذهب ۵۵۲	مناجات عبدالله انصاری خط سلطانعلی مشهدی
منتخب بوستان خط محئی هروی ۴۴۵ / ۶۰۹	۲۵۱۹
" " " خط شاه محمود نشاپوری ۳۷۹ /	" " " خط میرعلی هروی دربخارا
۱۶۰۵	۷۱۱
" " " خط محمد بدخشی حسینی ۲۳۸۰	" " " " خط ابن محمد حسین حسینی
" " " و رباعیات جامی خط محمد صالح	۱۸۶
۱۶۴	مناجات علی خط میرعلی هروی ۷۰۸ / ۱۶۶
منتخب سبحة الابرار جامی ۵۶۷	" " " خط اسماعیل بن ابراهیم هروی
منتخب غزلیات فارسی خط عبدالرحیم انیسی -	۱۱۴۴

خوارزمی ۱۱۶۹	عارف هروی بن روح الله حسینی
منتخب غزلیات فارسی خط میر علی حسینی هروی	۱۶۹۲
دربخارا ۳۳	نزهة العاشقین خط میر علی هروی ۷۰۶
منتخب مثنوی خط شاه قاسم هروی ۵۱۳	" " خط احمد حسینی مشهدی ۲۲
" " خط درویش عبدالله سلطانی	نصائح الملوك خط بابا شاه اصفهانی ۵۰۷
و خواجه اختیار منشی ۳۴۹	نصائح لقمان خط میر علی هروی ۷۰۷
منطق الطیر عصر تیموریه ۲۵۷۸ / ۲۶۴۱	" " بوزرگمهر و خواجه انصاری ۱۶۰۶
" " خط محمد ابریشمی ۱۴۲۸	نظم الجواهر نوائی خط سلطان علی مشهدی
" " خط عبدالرحیم خوارزمی ۲۳۶۲	۱۰۶۲
منیاتور صورت شهزاده ۲۶۲۰	نفحات الانس جامی خط ملا و یساهروی در مکه
منیاتور (یک صفحه) کار قاسم علی ۱۶	۱۶۰
" (دو صفحه) کار بهزاد ۲۵۰۵	" " خط عبدالمومن مزاری هروی ۲۵۵۱
" کار آقا رضا مصور هروی ۹۲۶	" " خط عزالدین محمد هروی ۲۳۲۳
" کار محمود مذهب ۹۳۶	" " خط درویش احمد بن شیخ حسن ۲۴۴۱
منیاتور از درکار عنایت ۲۶۲۷	" " خط محمود شهابی ۲۵۴۸
" پری ساقی کار شاه قلی ۲۶۲۹	" " خط میرماه در بلخ ۲۵۸۶
" برابریشم ۲۶۳۲	" " ورشحات خط محمد یوسف حسینی
مواهب علیه خط درویش محمد بن علی ۹۳۴	۲۳۲۵
" مزین و مذهب ۲۵۸۴	" " کار هرات ۱۹۰
مهر و مشتری عصار منسوب به محمود مذهب	" " ادامه هنر هرات ۱۲۲ / ۱۲۳
۲۵۵	نقاشی سیاه قلم محمدی ۲۶۲۸
" " خط نعیم الدین کار هرات ۲۳۹۰	نقاشی آقارضا مصور در مرقع گلشن ۸۵۹
" " خط مرشد شیرازی ۲۵۱	نقش بدیع غزالی مشهدی خط سلطان محمد
" " خط محمدالحسین بن حاجی محمد	خندان هروی در سبزوار ۲۴۳۹
هروی ۲۳۹۱	نگارستان ملا معین خط فخرالدین علی ۱۲۴
" " خط ابراهیم خلیل ۲۴۷۶	نورس خط شاه خلیل الله باخرزی ۲۵۵۸
ن	(ه)
نزهة الارواح حسینی و لمعات عراقی ، خط	هدیه الملوك خط محمد قوام شیرازی ۱۳۹۸

هشت بهشت امیر خسرو خط سلطانعلی مشهدی	هفت اورنگ جامی میر علی هروی ۷۰۳
۲۳۸۵	" " " میر محمد کار هرات ۲۴۱۶
" " " خط محمد بن ناصرالدین فوشنجی کار	" " " کار مشهد ۲۴۱
هرات ۱۹۸/۱۷۷	" " " کار هرات ۲۴۱۷/۱۶۱
هفت اورنگ جامی خط ابوطاهر مکتب هرات	هفت بند کاشی خط محمد حسین کشمیری
۱۲۵	۲۵۴۵
هفت اورنگ جامی خط ابو الوقابن نورالله ۱۵۰	هفت پیکر نظامی خط اظهر تبریزی و کار بهزاد
" " " خط پیرمحمد در شیراز ۲۰	۲۴۵
" " " خط سلطانعلی مشهدی ۲۴۱۳	هفت منظرها تفی خط شاه محمود نشاپوری
" " " خط سلطان محمد کاتب ۲۴۱۵	۳۲۷
" " " خط سلطان محمد نور ۲۴۱۸	همای و همایون خواجو کار هرات ۲۳۸۹
" " " خط عبدالواحد جامی کار هرات	" " " خط میر علی تبریزی و کار جنید -
۴۳	سلطانی ۲۶۵
" " " خط عبدی نشاپوری ۲۴۱۴	" " " خط محمد بن حسام شمس الدین -
" " " خط شاه محمد کاتب (مصور)	بایسنغری ۲۵۱۶
۲۵۳۵	(ی)
" " " خط شاه محمود نشاپوری ۸۸	یوسف وزلیخا جامی خط بابا حصارى ۵۶۶
" " " " " " " " " " "	خط جمال حسینی در شیراز
وما لک دیلمی ۲۴۸	۱۹
هفت اورنگ جامی خط شیخ محمد هروی بن	" " " خط سلطان حسین بن جمشید
فخرالدین احمد ۱۴۶۷	هروی در بخارا ۲۵۳۹
" " " خط شیخ محمد بن حسین لاری	" " " خط سلطانعلی مشهدی در هرات
۲۴۱۲	۲۲۱/۱۲۶
" " " خط محمد بن عبدالرزاق کار هرات	خط یوسف وزلیخا جامی خط سلطان محمد خندان
۲۴۱۱	۴۷۲/۴۷۱
" " " خط محمد قوام شیرازی ۳۱۸	" " " خط علی بن محمد اصغر جامی
" " " محمود بن حسن در هرات	در هرات ۸۲۳
۲۵۳۷	" " " خط فرید دوام هنر هرات در

شیراز ۸	۲۵۲۵/۲۲۶/۲۱۹
یوسف وزلیخا خط محمد بن علاء الدین رزه	یوسف وزلیخا خط مهر کلنگی در بخارا ۴۹۴
۸۳۶	" " " اسلوب بهزاد ۲۵۱۲
" " " خط محمد قوام شیرازی ۳۱۵	" " " دوام هنر هرات در شیراز ۹
۳۱۶	یوسف و زلیخا ، تحفة الاحرار ، سبحة الابرار
" " " خط مظفر حسین بن محمد امین	جامی ، خط محمد امین هروی در
۲۳۱۲	مصر ۱۵۰۸
" " " خط میر علی هروی در هرات	

فهرست فصل دوم

منابع ادبی تاریخ هنر تیموریان و متعلقات آن

به ترتیب الفبائی نامهای مؤلفان

- ۱/ آصفی هروی : دیوان آصفی / ۱۱/ امیری (یوسف) دیوان امیری
- ۲/ ابن تغری بردی : النجوم الزاهره . . . / ۱۲/ امین بن احمد رازی : هفت اقلیم
- ۳/ ابن الصائغ عبدالرحمن بن یوسف : تحفة - / ۱۳/ اندرام مخلص : مرآة الاصطلاح پریخانه
- اولی الالباب فی صناعة الخط و / ۱۴/ اوحدی (تقی الدین محمد) عرفات
- الکتاب العاشقین و عرصات العارفین
- ۴/ ابوبکر طهرانی (قاضی) : کتاب دیاربکریه / ۱۵/ ایواغلی حیدر : مجمع الانشا
- ۵/ ابوالفضل علامی : آئین اکبری مکاتبات / ۱۶/ باباشاه اصفهانی : آداب المشق
- علامی / ۱۷/ بابر (ظهیرالدین محمد) بابرنامه ، واقعات
- بابری
- ۶/ ابوالقاسم رفیعی : تاریخ خط و خطاطان / ۱۸/ بخاری (درویش محمد بن دوست محمد)
- ۷/ ابوالوفاء خوارزمی : دیوان ابوالوفاء
- ۸/ احمد ابراهیمی (قاضی) خلاصة التواریخ
- مجمع الشعراء و مناقب الفضلاء گلستان
- هنر جمع الخيار / ۲۰/ بدایونی (عبدالقادر بن ملوکشاه) منتخب
- التواریخ
- ۹/ احمد بن محمد غفاری : تاریخ نگارستان
- تاریخ جهان آرا
- ۱۰/ اسکندر بیگ منشی : عالم آرای عباسی
- ذیل عالم آرای عباسی
- ۲۱/ بقائی (محمد عارف اندجانی) مجمع الفضلاء
- ۲۲/ بلخی : محمود بن امیرولی : بحر الاسرار
- فی مناقب الاخیار

- ۲۳ / بیانی (دکتور مهدی) احوال و آثار - ۳۸ / حسن بن لطف الله رازی : میخانه
خوشنویسان تکوین و پیدا شدن خطوط ۳۹ / خواندمیر : حبیب السیر ... خلاصه -
در ایران الاخبار ... نامه نامی
- ۲۴ / پرویز ناتل خانلری (دکتور) شاهکارهای ۴۰ / خرابات
هنر ایران ۴۱ / دانش پژوه (محمد تقی) گنجور و بر نامه او
- ۲۵ / تقی الدین محمد کاشانی : خلاصه الاشعار ۴۲ / درویش محمد صحاف : انساب محمودی
۲۶ / جامی (عبدالرحمن) دیوان جامی ۴۳ / دمشقی (مصطفی حسینی) رساله الیقین
۲۷ / جنگ مرثی بایسنغر میرزا
۲۸ / جونپوری (ممتاز حسین) تعلیم خط و املا الخطاطین
- ۲۹ / جهانگیر (نورالدین پادشاه هند) ترک
جهانگیری یا جهانگیر نامه ۴۴ / دوغلات (میرزا حیدر) تاریخ رشیدی
۳۰ / حاجت قلی مراغی : سلسله الصفویه ۴۵ / دوست محمد هروی : دیباچه بر مرقع بهرام
میرزا
- ۳۱ / حافظ ابرو (عبدالله خوافی هروی) : ۴۶ / دولت شاه : تذکره الشعراء
مجمع التوارخ ۴۷ / راقم (شریف سمرقندی) تاریخ راقم
- ۳۲ / حافظ (حسین کربلائی) : روضات الجنان ۴۸ / رضوی (کیوان) تاریخچه هنر و نقاشی
وجنات الجنان ایران در دوره اسلامی
- ۳۳ / حائری : مجموعه حائری ۴۹ / رضا علی شاه قادری : مفتاح الخطوط
۳۴ / میرزا حبیب اصفهانی : خط و خطاطان ۵۰ / فراهی : ریحان نستعلیق
- ۳۵ / حبیبی (عبدالحی) تاریخ خط و نوشته های ۵۱ / زکی محمد حسن : التصوير فی الاسلام
کهن در افغانستان . پیدایش و انکشاف
شیوه های خوشنویسی عصر تیموریان
ومظاهر هنری آن بر ابنیه و کتب .
تاثیرات فرهنگی هرات بر آسیا .
- ۵۲ / سام میرزا صفوی : تحفه سامی
۵۳ / سبحان رای : خلاصه المکاتیب
۵۴ / سحر بدایونی (دیپی پرشاد) ارژنگ چیر
۵۵ / سعید فتاح عبادیه : انتشار الخط العربی
هنر هرات (کتاب حاضر)
- ۳۶ / حسن بیگ روملو : احسن التوارخ
۳۷ / حسن خان شاملو : منشآت حسن خان شاملو
۵۶ / سلطان علی مشهدی : رساله علم خط
نستعلیق

- ۵۷ / سنگلاخ (میرزا محمد علی) تذکرة الخطاطين
 ۵۸ / سيد احمد مشهدى : مقدمه مرقع امير
 غيب بيگ
 ۵۹ / شاغل عثمانى : صحيفه خوشنويسان
 ۶۰ / شاهى (امير) ديوان امير شاهى سبزوارى
 ۶۱ / صادق على خان دهلوى : قواعد الحروف
 ۶۲ / صادقى بيگ افشار : مجمع الخواص مثنوى
 قانون الصور
 ۶۳ / صنيع الدوله (محمد حسن خان اعتماد
 السلطنه) : مطلع الشمس
 ۶۴ / طبى شافعى (محمد بن حسن) : جامع
 محاسن كتابه الكتاب و نزهه اولى -
 البصائر والالباب
 ۶۵ / عبدالاحد رابط : قواعد اجد و قانون
 خوشنويسى
 ۶۶ / عبدالباقي نهاوندى : مآثر رحيمى
 ۶۷ / عبدالرزاق سمرقندى : مطلع سعدين . .
 ۶۸ / عبدالعزيز جواهر الكلام : كتابخانه هاى
 ايران پيش از اسلام
 ۶۹ / عبدالله صيرفى : خطوط سته يارساله خط
 ۷۰ / عبدالله مرواريد : شرفنامه يامنشات مرواريد
 ۷۱ / عبدالله افندى : رياض العلماء و حياض
 الفضلاء
 ۷۲ / عبدالله چغتائى (دكتور) اسلامى مصورى
 ۷۳ / عبدالمحمد (ميرزا - ايرانى) پيدايش
 خط و خطاطان
 ۷۴ / علاء الداله قزوينى : نفايس المآثر
 ۷۵ / على شير (ميرقانع) تحفة الكرام
 ۷۶ / على شير نوائى (امير) مجالس النفائس
 ۷۷ / على هروى (مير) مداد الخطوط
 ۷۸ / غلام رضا رياضى : دانشوران خراسان
 ۷۹ / غلام محمد دهلوى : تذكرة خوشنويسان
 مسوده تاريخ خط و خوشنويسان .
 رساله حالات خوشنويسان خطوط .
 ۸۰ / فتح الله سبزوارى : اصول و قواعد خطوط
 سقه .
 ۸۱ / فخرى هروى : روضة السلاطين .
 ۸۲ / فريدون بيگ (احمد) منشآت السلاطين .
 ۸۳ / فصيحى (فصيح الدين احمد خوافى) : -
 مجمل فصيحى
 ۸۴ / فكرى هروى : ذكر برخى از خوشنويسان
 و هنرمندان
 ۸۵ / فضائلى (حبيب الله اصفهانى) اطلس خط
 ۸۶ / قاطعى هروى : مجمع الشعراء جهانگيرى
 ۸۷ / قطب قصه خوان : مقدمه مرقع شاه طهماسب
 ۸۸ / قلقشندى (احمد بن على قاهرى) صبح -
 الاعشى فى كتابه الانشاء .
 ۸۹ / قمر آريان : بهزاد (كمال الدين) .
 ۹۰ / كريم الله خان : دفتر خطاط .
 ۹۱ / كردى (محمد طاهر مكي) تاريخ الخط -
 العربى و آدابه .
 ۹۲ / كلیم (همدانى) : ديوان كلیم .
 ۹۳ / گلچين معانى (احمد) تاريخ تذكرة هاى
 فارسى .

- خطاطین . / ۱۳۴ / مصطفی عالی افندی : مناقب هنروران
ریاض الشعراء / ۱۴۶ / واله داغستانی (علی قلی خان) : -
- / ۱۳۵ / مطربی (اصم سمرقندی) تذکره مطربی . / ۱۴۷ / واله قزوینی (محمدیوسف) : خلدبرین
/ ۱۳۶ / منشآت (؟) / ۱۴۸ / وصفی (شمسالدین محمد هروی) :
/ ۱۳۷ / منشآت . مقدمه مرقع شاه اسماعیل صفوی .
- / ۱۳۸ / منشآت و رساله خط و قلم . / ۱۴۹ / هروی : جوامع الانشاء .
/ ۱۳۹ / میر خانی : تذکره خوشنویسان / ۱۵۰ / همایونفرخ (رکن الدین) : تاریخچه
/ ۱۴۰ / ناجی زین الدین (عراقی) الخط العربی کتابخانه های ایران : کتاب و -
/ ۱۴۱ / ناصرالدین حنفی بخاری : تحفه الزائرین کتابخانه های ایران . سیر تحول و -
/ ۱۴۲ / نثاری (سید حسن نقیب الاشراف بخاری) تکامل خط فارسی . هنر کتابسازی -
مذکرا حباب . در ایران .
- / ۱۴۳ / نصرآبادی (محمد طاهر اصفهانی) : / ۱۵۱ / هیرالال مونس : طغرای نستعلیق .
تذکره نصرآبادی / ۱۵۲ / یعقوب بن حسن (سراج حسینی -
/ ۱۴۴ / نعیمی (علی احمد) : صورتگران و - شیرازی (تحفه المجالس
خوشنویسان هرات در عصر تیموریان / ۱۵۳ / یوسف حسین (سید) رساله جلدسازی
/ ۱۴۵ / واصفی (زین الدین محمود هروی) : / ۱۵۴ / یوسف (جلال الدین محرر جامی) فرائد
بدایع الوقائع . غیاثیه .

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No. [REDACTED]

Author [REDACTED]

Title [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

فهارس کتاب

هنر عهد تیموریان

- ۱ - فهرست عمومی فصل اول تاریخ مختصر هنر آسیای میانه .
- ۲ - فهرست فصل دوم در نامهای مؤلفان منابع تاریخ هنر تیموریان .
- ۳ - فهرست فصل سوم : هنر کتاب سازی و خط در ادبیات فارسی .
- ۴ - فهرست فصل چهارم : رجال و آثار هنری عهد تیموریان .
- ۵ - فهرست فصل پنجم : فهرست چند مجموعه هنری مطبوع .
- ۶ - تکمله هنر عهد تیموریان
- ۷ - تصحیح اغلاط طباعتی .

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No. **227/61**

Author.....

Title... ..

.....

.....

(۱)

فهرست عمومی فصل اول تاریخ مختصر هنر آسیای میانه

(مطالبی که در تاریخ هنر بکار آید ، مطابق عدد صفحات کتاب)

الف	
آثار نگارین مانوی صفحه	۷۵
آرایش نامه‌ها	۱۴
آغاز رنسانس هنر تیموریان	۸۹
آقا رضا مصور	۷۳
ابراهیم (میر قانونی)	۶۸
ابراهیم صغیر (مذهب)	۲۰
ابراهیم (سلطان لودی)	۶۸
ابراهیم سلطان	۶۳
ابری سازی	۳۸
ابنیه و آثار تاریخی اسلامی در اتحاد شوروی	۸۰
احسن التواریخ	۳۶
احسن التقاسیم	۶۷
احمد حول کاتب بغداد	۱۸، ۱۹
احمد جلایر	۲۸
احمد قمی (قاضی)	۵۲، ۵۳، ۶۰، ۷۲
احمد لاجین (مصور)	۲۹
ابوالحسن مصور	۶۹
ابوسعید نامه احمد موسی	۵۰
ابوسعید خدا بنده	۵۰
ابوسعید شاگرد احمد موسی	۵۰
ابوالفضل بیهقی	۲۶
ابوموسی بن عمار	۲۰
ابو نصر عراق نقاش غزنه	۲۶
اثر هنر چینی	۳۰
اثر هنر مانی	۷۸
اثر اقدم نقاشی صدر اسلام	۱۹
ابن سقطی (مذهب)	۲۰
ابن مقله (کاتب)	۷۷
ابوبکر بن احمد غزنوی کاتب	۲۰
ابو جعفر محمد جوز جانی	۸۴

- احمد بن موسی مصور ۲۹، ۵۰
 احوال سمنیه (کتاب) ۵
 اخبار ماوراء النهر (کتاب) ۶
 اخبار خراسان (کتاب) ۶
 ادب الکتاب صولی (کتاب) ۱۸
 ارژنگ مانی درخزانه غزنی ۱۱
 اردشیر چنگی ۳۴
 اسپ نامه های فارسی ۲۵
 اسحاق بن ابراهیم ۱۹
 اسرار التوحید در استانبول ۹۸
 اشعار سعدی (استانبول) ۵۰
 اشعار میر علی شیر (بودلیان) ۵۰
 اظهر (مولانا ، کاتب) ۱۰۲
 اعضای مکتب هنر هرات و دربار عثمانی ۵۶۱
 افضل مصور ۷۳
 اقتباس هنر هرات از دیگران ۳۹
 اقسام منابع تاریخ هنر ۱۰۷
 اقلام سته ۹۴
 اقوال دساتیر خط نویسی ۱۸
 اکبر شاه ۶۹
 اکبر نامه کار هندیان ۶۹
 الغ بیگ میرزا ۵۱
 الواح پارتی بر پوست گاو و سفال ۴
 امیر حسن بن چوپان ۳۲
 امیر خلیل (مصور) ۴۰، ۵۱
 امیر دولت یار (مصور) ۵۰
 اندرز نامه نوشته بزر ۱۵
 انتقال سنت کتاب نویسی ۶
 انساب محمودی (کتاب) ۴۴
 انسکلو پیدی اسلام ۷۶
 انوب چهارتر (مصور) ۶۹
 انواع خطوط در شعر جامی ۹۸
 انیس العاشقین (کتاب) ۳۵
 اوراق ابهی دهرمه بامیان ۵
 اوراق مصور دین مانی ۱۰
 اوستا (بر پوست گاو) ۳، ۴
 اولجایتو و هنر ۲۹
 ب
 بابر و هنر ۵۴، ۶۸
 بایزید سلطان عثمانی ۳۷
 بایسنغر میرزا و هنر ۳۶، ۳۸، ۴۶، ۴۸، ۵۱
 بت = بد ۱۲
 بت قندهار ۱۲
 بتان زیبای بامیان و کابل ۱۲، ۷۵
 بحر المعانی از کتابخانه بامیان ۸۶
 البدوء والتاریخ (کتاب) ۱۹، ۷۸
 بساون (مصور) ۶۹
 بنای سنگ بست عصر محمود ۷۹
 بوستان مصور خط محیی ۷۱
 بوستان تذهیب یاری ۶۵
 بوستان کار بهزاد ۵۸
 بو علی سینا ۲۶
 بهرام میرزا صفوی ۴۸
 بهزاد (کمال الدین مصور) ۲۸، ۵۱، ۶۹
 مکتب هنراو ۵۲، القاب او ۵۴
 صورت او بقلم قاسم علی ۶۰

- فرمان مقررى او ۱۱۰ ، قبرش در تحفة الوامق (كتاب) ۱۹
- هرات ۵۳، ۵۲ تذهیب (هنر) ۳۹
- بیچی تر (مصور) ۶۹ تذکرة الشعراء دولتشاه ۱۰۸
- (پ) تذکرة خوشنویسان ۱۰۱
- پارچه ابریشمی منقوش غیاث الدین نقاش ترجمه قرآن به هندی ۵
- بطرز چینی ۴۹ ترجمان البلاغه استانبول ۸۵، ۸۴، ۷۹
- پارچه منقش بخط کوفی خراسان ۷۷ ترمشیرین (شاه) ۳۲
- پرده مصور کار عبدالله مذهب ۷۱ تشعیر (هنر) ۳۸
- پیدایش توقیع و مناشیر ۹۵ تصاویر لشگری بازار بست ۹۳
- پیدایش خط ثلث ۹۵ تصویر پیرزن و جوان عمل بهزاد ۵۶
- پیدایش خطوط عربی ۱۸ تصویر جدال فقیهان عمل بهزاد ۵۸
- پیراحمد مصور زرکوب ۵۱ تصویر جنگ شتران عمل بهزاد ۵۸
- پیرآموز (خط) ۸۰ تصویر درویشان رقاص عمل بهزاد ۵۹
- ت - ث تصویر سلطان حسین میرزا عمل بهزاد ۵۵
- تابلوی ملاقات همای و همایون ۴۹ تصویر شاه طهماسب عمل بهزاد ۵۶
- تاج الدین (خواجه نستعلیق نویس) ۹۹ تعریق (هنر) ۳۹
- تاج محمد مذهب ۴۰ تفسیر سور آبادی در لندن ۸۵
- تاریخ امپراتوری موریش ۷۶ التفهیم البیرونی در تهران ۹۵
- تاریخ بیهقی ۲۴، ۹۳ تقلید اروپا از جلد سازی هرات ۴۱
- تاریخ چنگیز خانی کار احمد موسی ۵۰ التنبيه والاشراف (کتاب) ۷۸، ۱۹
- تاریخ خط در افغانستان ۹۰ توقیع و پیدایش آن ۹۷
- تاریخ رشیدی ۳۲، ۲۸ تیمور و هنر ۵۱، ۳۱، ۳۰
- تاریخ سند ۶۷ تیمور و تیموریان ۳۵، ۳۴، ۳۳، ۳۲، ۳۱
- تاریخ سیفی هروی ۳۰ ثلث (خط) :
- تاریخ صنایع ۶۹ بر محراب حوض کرباس هرات ۹۶
- تجلید کتب ۳۹، ۳۸ برلوح مرقد حکیم ترمذی ۹۷
- تحریر (هنر) ۳۹ برلوح قبر محمد بن احمد هرات
- تحفة الاحرار کار محمود مذهب ۷۰ ۹۶

ج - چ

جامع التواریخ مصور لندن ۲۷

جعفر (مولانا کاتب) ۱۰۳، ۱۰۲، ۵۱

راپورا و بر ۲۳ تن هنرمندان مکتب

هرات ۵۶۴

جلال بن جعفر (کاتب) ۱۰۳، ۱۰۲

جلد سازی (رساله منظوم) ۴۴

جلد سازی در کشمیر ۴۳

جلد سازی مکتب بخارا ۴۳

جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی ۲۳

جمال نقاش اصفهانی ۱۰۸، ۲۳

جنبه هنری و تزئینی خط ۷۴

جنگ سلطان احمد بغدادی ۵۱

جنید (سلطان مصور) ۲۸

جنید استاد بغدادی ۵۱

جوش و خروش (کتاب) ۳۴

جورنال ایشیاتک سوسائتی ۹۹

جهانگیر شاه هند و هنر ۵۹

جی (اصفهان و خزانه کتب) ۴

چهار تخت (کتاب) ۳۵

چهار مقاله عروضی ۲۶

ح

حاجی محمد (مصور) ۵۳، ۶۰

حبیب الله (مصور) ۷۳

حبیب السیر ۱۰۸

حبیب عودی ۳۴

حسن بغدادی (مصور) ۶۴

حسن بن علی فارسی کاتب ۹۹

حسن بن عبدالرحمن صوفی ۲۴

حسین (سلطان بایقرا) ۵۳، ۵۱، ۳۷، ۳۵

۹۱، ۶۲، ۵۹، ۵۸

حسین مصور ۷۳

حیدر علی مصور ۷۳

حیره الابرار کار قاسم علی ۶۱

خ

خالد بن ابوالهیاچ (خطاط مذهب) ۱۸

خانه نگارین مسعود در هرات ۹۳

خزانه امام رضا در مشهد ۳۹

خط ترکستانی برمرقد قثم سمرقند ۹۸، ۹۷

خط حسن شاملو برمرقد پیر هرات ۱۰۳

خط جلال جعفر برمصلاي هرات ۹۶

خط جعفر بایسنغری ۱۰۳، ۱۰۰

خط سلطان شاه بر ظرف هرات ۸۹

خط شهزاده ابراهیم تیموری ۹۵

خط شهزاده بایسنغر ۹۵

خط شیخ محمد طغرائی ۹۵

خط کوفی گلدار سرخس ۸۳

خط گور امیر تیمور ۹۸، ۹۴

خط مشجر مدرسه الغ بیگ ۹۴

خط مشجر مرقد احمد یسوعی ۹۴

خط مزار ابوالعلا در هرات ۸۹

خط مزار طغرل فوشنجی ۸۹

خط مزار سید حسن ابدال در قندهار ۹۶

خط مزار عبدالله بغاوردانی ۸۹

خط مقبره اوزگند ۹۷

خط میر علی بن الیاس کاتب ۱۰۲

- خط ناشناس مصحف مشهد رضوی ۹۰
خط نسخی و پرورش آن ۹۵
خط ریاسی ۱۸
خط و خطاطان (کتاب) ۹۶
خطوط ابنیه هرات ۹۶
خطوط ابنیه بخارا ۹۶، ۹۷
خطوط قبور سبکنگین و محمود ۸۱
خطوط تزئینی بجای مصوری ۹۳
خلاصه الاخبار (کتاب) ۳۶
خمسه نظامی ۸۰۱ ق استانبول ۱۰۲
خمسه نظامی کار قاسم علی ۵۰
خمسه نظامی برای ابراهیم میرزا ۶۵
خمسه نظامی کار میرک ۶۵، ۶۶
خمسه نظامی کار قاسم علی ۶۰
خمسه نظامی عمل سلطان محمد ۶۳
خمسه نظامی متروپولیتن ۴۱
خمسه نظامی عمل روح الله میرک ۵۶
خمسه نظامی کار بهزاد ۵۷
خمسه توپقاپوسرای ۵۰
خمسه نظامی عمل شیخ زاده ۶۵
خواجه اختیار هروی (خطاط) ۹۹
خواجه عبدالعزیز مصور ۵۳
خواجه علی مصور ۵۱
خواند میر (مورخ) ۶۸، ۳۶
۵
داستان زریا و اودا در عصر هخامنشی ۸
داستان امیر حمزه (مصور در کابل) ۶۸
داسوناته مصور ۶۹
درویش صوفی کاتب ۱۰۱
درویش محمد رامکی صحاف ۴۴
دفتر افشین (گوهر افشین) ۱۴
دمتاش بن عبدالله کاتب ۹۸
دوره عروج خطوط ۹۱
دوست محمد هروی (مصور و کاتب) ۴۸،
۵۱، ۵۰، ۶۴
دیباچه دوست محمد کتابدار مصور ۳۲، ۵۱،
۵۳
دیوارهای نگارین سیستان ۲۶
دیوارهای نگارین ماوراءالنهر ۹
دیوارهای نگارین نواحی بلخ و بامیان و غزنه
۹
دیوانهای شاعران سته (مصور) ۲۷
دیوان محمود بن یمن ۳۳
دیوان حسین بایقرا ۴۹
دیوان سلطان احمد میرزا مصور سنه ۸۰۰
ق (مصور) ۱۰۱
دیوان حافظ عمل شیخ زاده ۶۵
ر - ز
راحة الصدور (کتاب) ۲۲، ۱۰۸
رکن الدین طغریل سلجوقی ۲۲، ۲۴
رسائل بازیافته از بامیان ۸۶
رستم علی (مصور) ۵۲
رشیدالدین فضل الله ۲۷، ۲۹
رضا عباسی (مصور) ۷۳
روابط هرات باچین ۴۵
روح هندی در صنایع هرات ۳۰

- روضة الصفا ۱۰۸
 رهنمای صنایع اسلامی (کتاب) ۴۸، ۴۱،
 ۷۱، ۷۰، ۶۹، ۶۴، ۶۰
 ریاض اللواح (کتاب) ۸۳
 ریحان مدرسه میر عرب بخارا ۹۶
 زراندود ساختن دیوار مسجد نبوی ۱۸
 زکی محمد حسن (مورخ) ۴۵
 زین الدین محمود راوندی ۲۳، ۲۲
 زین الدین محمود خطاط ۷۰
- س
 سبک بهزاد در هند ۶۸
 سبکتگین (امیر) ۶۶
 سروی هنر ایران (کتاب) ۲۵، ۲۳، ۲۱،
 ۸۲ تا ۷۹، ۷۸، ۷۷، ۷۵، ۷۲
 سفر نامه ناصر خسرو ۲۵
 سلطان اویس ۵۰
 سلطان احمد بغداد (مصور) ۵۱
 سلطان علی مشهدی خطاط ۱۰۰، ۵۸،
 ۱۰۲
 سلطان محمد مصور ۶۹، ۶۶، ۶۴، ۶۳
 سلطان محمد خندان (کاتب) ۱۰۲
 سلطان محمد نور (کاتب) ۱۰۲
 سلطان محمود ۲۶
 سلیمان نامه مصور در انگلستان ۷۳
 سلیمان نامه مصور در بروسه ۷۳
 سنواله (مصور) ۶۹
 سوابق تزئین و نقاشی ۷
 سوابق کتاب آرائی ۳
 سورواس (مصور) ۶۹
- سیاوش مصور ۷۳
 سیاوش خطاط ۲۰۵ تکمله آخر کتاب (تک)
 سید میر نقاش ۶۴
 سیدی احمد نقاش ۵۱
 سید برکه ۳۱
 سیمی نشابوری (خطاط) ۳۸، ۳۷
 سی - یو - کی (کتاب) ۶۷
 ش
 شاه اسماعیل صفوی و هنر ۵۴، ۵۳
 شاه رخ و هنر ۹۱، ۴۹، ۴۶، ۴۵، ۳۶، ۳۵
 شاهزادگان هنرمند تیموری ۹۴
 شاهقلی (مصور) ۷۳
 شاه محمد (مصور) ۶۶
 شاه محمود نشابوری (کاتب) ۶۴
 شاهنامه بایسنغری ۱۰۳، ۹۲، ۴۹، ۴۱، ۴۰
 شاهنامه بودلیان ۶۴
 شاهنامه توپقاوسرای ۲۸
 شاهنامه دموت ۱۰۱، ۷۴۰، ۲۹
 شاهنامه عمل سلطان محمد ۶۳
 شاهنامه مکتب هرات ۶۰، ۴۸
 شاهنامه خط میر علی تبریزی ۵۱
 شاهنامه مصور متروپولیتن ۲۷
 شاهنامه های مصور ۸
 شرح مختصر قاضی عضد به نستعلیق ۷۸۵
 ق ۱۰۲
 شرح تعرف موزه کراچی ۸۴
 شریف الدین عبدالقهار ۳۶
 شفیعی هروی شکسته نویس ۱۰۴
 شکسته (نام خط و پیدایش آن) ۱۰۳

- شکسته آمیز (خط شفیعه) ۱۰۴
 شکست پرت (کتاب) ۵
 شمس الدین مصور ۵۱، ۵۰
 شمس الدین کاخکی (مولانا) ۳۴
 شهاب الدین (مولانا معمائی) ۶۸۱
 شهاب الدین عبدالله لسان ۵۱، ۳۱
 شیر شاه سوری ۶۸
 شیر علی خطاط ۵۹
 شیبانی خان و انحلال مکتب هرات ۴۲
 شیخ زاده خراسانی (شاگرد بهزاد) ۶۴، ۵۵،
 ۷۱، ۶۵
 شیخ محمد خطاط ۳۲
 شینکر لعل (مصور) ۶۹
 شیوه نسخی ترکستان ۹۷
 ص
 صحافی (نسخه استانبول) ۴۱
 صفات الشیعه بخط پیرآموز ۸۰
 صنایع ایران (کتاب) ۴۰، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۲۶،
 ۴۱ تا ۴۸، ۵۴، ۵۶، ۵۹، ۶۱، ۶۹،
 ۷۱
 صنایع اسلامی (کتاب) ۶۴ تا ۶۶
 صنایع هرات و عناصر آن ۲۹
 صورالکواکب مصور، تهران ۲۴
 صورت شهزاده صفوی عمل خواجه عبدالعزیز
 ۶۵
 ط - ظ
 طبقات الصوفیه نور عثمانیه ۱۰۰
 طبقات الصوفیه نافذ پاشا ۹۸
- ظروف شیشه مصور بگرام ۹
 ظفر نامه کار بهزاد ۵۹
 ظهیرالدین اظهر ۵۱
 ع - غ
 عبدالله بن درستویه (مورخ) ۱۹
 عبدالله شیرازی (نقاش) ۶۴
 عبدالله مذهب ۷۱
 عبدالله مروارید هروی ۱۰۰
 عبدالله بن میر علی کاتب ۱۰۲
 عبدالله کشی (ایلچی) ۳۲
 عبدالحی (مصور) ۵۱، ۳۲، ۳۰، ۲۸
 عبدالحی منشی ۱۰۰
 عبدالرزاق سمرقندی (مورخ) ۳۵
 عبدالرحمن (مصور) ۴۸
 عبدالرحیم انیسلی (مصور) ۴۸
 عبدالصمد شیرازی خطاط و مصور ۲۰۵ و ۶۸
 تکمله
 عدالیز مصور ۶۵، ۶۴
 عبدالقادر مجلد ۴۴
 عبدالقادر غیبی ۳۴
 عبدالکریم کتابدار هرات ۳۴
 عبدالکریم مصور ۴۸
 عبدالملک نقاش و مهندس غزنه ۲۶
 عبدالمجید (درویش طاقی) شکسته نویس ۱۰۴
 عبدالمومن گوینده ۳۴
 عثمان بن حسین غزنوی ۲۱، ۲۰
 عجائب المخلوقات ۷۰۹ ق خط احمد هروی
 ۱۰۱

- علی بن حسن کاتب السلطانی ۱۰۰
 علی بن حسین مسعودی ۷۸، ۱۹
 عیسی (صدر) ۳۷، ۳۵، ۳۴
 غازان خان و هنر ۲۹
 غلام محمد طرزی شکسته نویس ۱۰۴
 غلام محمد هفت قلمی دهلوی ۱۰۱
 غیاث الدین نقاش هروی ۴۹
 ف
 فاخرالله مصور ۶۹
 فتوحات (کتاب) ۳۴
 فخرالدوله دیلمی ۲۴
 فرخ بیگ مصور ۶۹
 فرهنگ ایران زمین (مجلد) ۳۵
 فصیحی هروی شکسته نویس ۱۰۴
 الفهرست (کتاب) ۷۵، ۶۷
 ق
 قاسم علی هروی (مصور) ۵۳، ۵۵، ۶۰، ۶۱، قلمرو سلطنت خراسان ۳۵
 ۷۳
 قبالة زمین سنه ۴۰۱ ق ۹۹
 قرآن خط ابوبکر غزنوی در مصر ۸۱
 قرآن مجموعه چستر بیٹی ۸۲، ۲۱
 قرآن خط عثمان غزنوی ۸۱
 قرآن خط محمد بن عثمان غزنوی ۸۲
 قرآن خط محمد بن عیسی ۸۵
 قرآن خط عیسی بلخی ۸۱
 قرآن خط عبدالله طباطبائی ۹۵
 قرآن نوشته دربست ۸۲
 قرآن خط عبدالله مروارید ۹۵
 قرآن خطرکن الدین سلجوقی ۲۲
 قرآن خط عبدالله صیرفی ۸۸
 قرآن شیوه خط ترکستان ۹۷
 قرآن وقفی منصور هروی ۸۰
 قرآن وقفی ابوالبرکات ۸۱
 قرآن وقفی عراقی دبیرسلطان محمود ۷۷
 قرآن وقفی محمد بن موسی ۷۸
 قرآن نوزده دمشق نوشته ۲۶۷ ق ۷۷
 قرآن مشهد رضوی نوشته ۴۱۴ ق ۹۹
 قرآن مشهد نوشته ۳۲۷ ق ۷۷
 قرآنهای مشهد رضوی ۴۰
 قطاعی (هنر) ۳۹
 قطب الدین (شیخ) ۳۴
 قطب الدین نائی ۳۴
 قطب الدین بن محمود ۳۱
 قطب مینارمسجد قوه الاسلام ۸۷
 قاسم علی هروی (مصور) ۵۳، ۵۵، ۶۰، ۶۱، قلمرو سلطنت خراسان ۳۵
 قلم نهم (شکسته) ۱۰۳
 قوام الدین حسن وزیر ۲۷
 قوام الدین مسعود (مصور) ۶۴
 قوام الدین مجلد ۵۱، ۴۱، ۳۸
 قوام الدین معمار مسجد گوهر شاد ۹۲
 قواعد خوش نویسی از احمد احول ۱۸
 ک
 کاغذ منصوری ۱۷
 کاغذ نوحی ۱۷
 کپک هروی (مولانا، مصور) ۳۸
 کتاب آرائی و نقاشی عصر اسلامی ۱۶

کتاب الابنیه ۸۵، ۸۴، ۷۹

کتابسازی (هنر) ۳۵

کتاب البيطره مصور ۲۷، ۲۵

کتاب بی نام مصور سبک ترکیه ۷۳

کتاب الحشایش ۲۵

کتاب الحيوان مصور برتانيا ۲۷، ۲۵

کتاب الحين قاهره ۲۵

کتاب الكتاب ۱۹

کتاب و کتابخانه های ایران ۲۸، ۲۴، ۲۱

کتاب مذهب افشین ۱۳

کتاب مصور ساسانی ۷۸، ۱۹

کتاب نجوم مصور عهد سامانی ۲۴

کتاب الهندالبیرونی ۶۷

کتاب الهندوالصين ۶۷

کتاب مصور نجومی و حیوانی و نباتی ۲۵

کتاب دینی بودائی ۶ سلسله ۶

کتابت اوستا بخط طلا ۷۵

کتابخانه امیر علی شیر ۶۰

کتابخانه اسماعیل شاه صفوی ۵۴

کتابخانه بخارا ۱۷

کتابخانه پاریس ۲۱

کتابخانه عبدالعزیز خان در بخارا ۷۲

کتابخانه علاءالدوله ۵۱

کتابخانه های مرو ۲۳، ۱۷

کتابخانه های قلمرو خلافت ۱۷

کتابه لوحه قبر محمد غوری در هرات ۸۳

کتابه عربی چاه ویهند ۸۴

کتابه لوحه قبور بست ۸۳

کتابه مرقد سلطان غیاث الدین غوری در

هرات ۸۸

کتابه مسجد ارض روم ۹۹

کتابه اورگنج منسوب بقبر امام فخرالدین رازی

۹۰

کتابه کوفی قبر یوسف بن کبیر ۸۹

کتابه کوفی مسجد الرشید باکو ۸۹

کتابه کوفی شیوه ترکستان و باکو ۸۹

کتابه های مناره های غزنه ۸۲

کتابه های قصر مسعود سوم در غزنه ۸۳، ۸۲

کتابه های کوفی قصر مسعود سوم در غزنه

(کتاب) ۸۳، ۸۲

کتابه های کوفی بست ۸۳، ۸۲

کتابه های مسجد گوهر شاد و سمرقند ۹۴،

۹۶

کشتن دو معمار ۳۳

کلیات جامی (مصور) ۳۷، ۳۵، ۳۴

کلیله و دمنه مصور کاخ گلستان ۴۸

کلیله و دمنه کار احمد موسی ۵۰

کلیله و دمنه رودکی (مصور) ۲۶

کمال تبریزی ۷۳

گی

گلستان سعدی برای بایسنغر میرزا ۴۸

گلستان هنر (کتاب) ۵۲، ۳۹، ۲۰، ۱۹ تا

۷۷، ۷۲، ۶۰، ۵۵

گنجینه قرآن (کتاب) ۹۰، ۸۱، ۸۰، ۲۱ ۸۳

گوردهن (مصور) ۶۹

گوهر افشین (کتاب) ۷۸

ل

مجموعه مصور اشعار بخت زین الدین محمود

۱۰۸

لباب الالباب (کتاب) ۱۰۸، ۱۰۷

محراب منقش جامع اولیا غزنه ۸۳

لب التواریخ (کتاب) ۲۸

محمد (مذهب) ۲۰

لشکر گاه بست ۲۴

محمد اوبهی کاتب ۱۰۲

لوح مزار رستم خان در هرات ۱۰۳

محمد بن اظهر کاتب ۱۰۲

لوح مزار جامی بخت میر علی ۱۰۲

لوح مزار امیر غیاث بخت سلطان علی مشهدی محمد جلد (معمار) ۳۳

۱۰۳

محمد حیدر دوغلت ۲۸

محمد صالح کاتب ۹۸

لوح مزار زین الدین خوافی ۱۰۲

محمد ناصر صحاف ۴۴

لوح حوض زمزم گازرگاه هرات ۱۰۲

لوحهای نستعلیق قبور تیموریان هرات ۱۰۳ حمدی (مصور حیات عامه) ۶۴، ۶۳

م

حمود بن اسحاق شهابی کاتب ۷۲

مامون (خلیفه) ۱۹

حمود داود (معمار) ۳۳

حمود زنگی ۳۴

مانی و ارژنگ ۱۰ در خزانه غزنی ۷۸

حمود غازان خان ۲۷

متوکل (خلیفه) ۲۴

حمود (سلطان) ۳۲

مثنویات خواجو کتابت ۷۸۵ ق درموزه برتانی

۱۰۲

حمود بن گرگین ترکی خطاط ۸۵

مجسمه تراشی سنگی ۱۵

حمود مذهب ۷۱، ۷۰، ۶۴

لمختصر من کتاب الوقف در لاهور ۸۵

مجله هنر و مردم طبع تهران ۸۳

مخزن الاسرار نظامی کار محمود مذهب ۵۰

مجمع النوادر محمد عوض (کتاب) ۱۰۰

۷۱

محمل فصیحی (کتاب) ۳۴، ۳۳

مجموعه نقاشی محمود مذهب و عبدالله در مخطوطه برای محمد جوکی در هرات ۴۹

مشهد ۷۰

مخطوطات استانبول تالیف توغان ۵۰

مدرسه و خانقاه شاهرخ در هرات ۳۶

مجموعه مصور اشعار در برلن ۶۴

مراد مصور ۶۹

مجموعه اشعار بخت مرتضی حسینی ۴۶

مرتضی قلی شاملو شکسته نویس ۱۰۴

مجموعه مصور اشعار عصر سلجوقی ۲۳

مرقع بهرام میرزا در استانبول ۵۳، ۵۱

مجموعه مصور اشعار در لندن ۶۴

مرقع شاهی (بادیباچه ابوالفضل) ۱۰۰

مجموعه کورکیان نیویارک ۵۵

- مرقع کلیله و دمنه مصور در استانبول ۲۹
مرگ تیمور و تقسیم مملکت او ۳۵
مروج الذهب (کتاب) ۷۵، ۶۷
المسالک و الممالک ابن خردادبه ۶۷
مسجد گوهر شاد و خطوط آن ۹۶، ۹۲
مسجد مفاک بخارا و نقاشی آن ۸۰
مسجد نائین و نقاشی آن ۷۹
مسعود بن محمود (سلطان) ۲۶، ۲۴
مسلم کالگرافی (کتاب) ۷۷، ۷۸، ۸۰، ۸۲، ۸۹
مصورى اشعار بزمى ۴۸
مصورى در مکتب هرات و خصایص آن
مطلع سعدین (کتاب) ۳۱ تا ۳۶
مظفر بن هبة الله اسطرابی ۲۴
مظفر بن منصور (مصور) ۲۸
مظفر علی مصور ۵۳، ۶۳، ۶۶
معبد آفتاب در ملتان و بیت الذهب ۶۷
معتمد (خلیفه) ۲۰
المعتمد (خلیفه) ۱۹
معجم البلدان ۲۳
مراجنامه مصور هرات ۵۹
مراجنامه خط عبدالله صیرفی ۵۰
معزالدين كرت ۳۳
معرق (هنر) ۳۹
معروف خطاط (مولانا) ۳۶
معین مصور ۷۳
مقاله حبیبی بر مخطوطه بحرالمعانی در
مجله یغما ۸۶
- مقدمه دوست محمد ۱۰۹
مقدمه منثور شاهنامه ابی منصورى ۲۶
مکتب هنر هرات :
آغاز عروج ۳۵
پراکندگی و هجرت هنرمندان آن
۵۵۹، ۵۶۲
دنباله آن ۶۲
در هند ۶۶
در بخارا ۶۹
در ترکیه ۷۲
ممیزات آن ۷۲
۴۵ مکتب هنر عصر سلجوقى ۲۷
مکتوب تیمور بخط شیخ محمد بمصر ۳۲
ملک خانم ۳۳
مملکت خراسان ۳۵، ۹۵
ممیزات هنرى مکتب هرات و بخارا ۷۲
منابع ادبى تاریخ هنر تیموریان ۱۰۵
منابع ادبى تاریخ هنر بترتیب الفبا یکصد و
پنجاه و چهار اثر (رنگ فهرست
سوم)
منار جام (غور) ۶۷، ۸۷
منار قطب (دهلى) ۶۷
منافع الحيوان مصور نیویارک ۲۷
مناقب الشعراء خاتونى ۱۰۷
منبت کارى (اختراع) ۵۱
منشآت فریدون بیگ ۳۷
منصور مصور ۲۸، ۶۹
منوهر مصور ۶۹

منیاتورایران (کتاب) ۵۶	نستعلیق :
موگند مصور ۶۹	پیدایش آن ۱۰۰
مها بهارت فارسی مصور ۶۹	وضع قواعد آن ۱۰۱
میراث ایران (کتاب) ۵۸	انتقال آن به ممالک دیگر ۱۰۲
میراث اسلام (کتاب) ۷۶	نظام الدین شامی ۳۱
میرانشاه ۳۳	نفوذ خط تزئینی کوفی باروپا ۷۶
میرزا حبیب اصفهانی ۵۰	نفوذ خط تزئینی به هند ۸۷
میرزا علی مصور ۶۶، ۶۳	نقاشی اسلامی (کتاب) ۵۴
میرحسین ابیوردی ۳۵، ۳۴	نقاشی جامع اولیاء غزنه ۲۲
میرسید علی مصور ۶۸، ۶۶، ۶۳	نقاشی جامع هرات ۲۳، ۲۲
میر علی هروی (خطاط) ۱۰۲، ۷۲، ۷۰	نقاشی ابنیه چشت ۲۲
میر علی تبریزی قبله الکتاب ۱۰۱، ۱۰۰، ۳۰	نقاشی مقبره پیر علمدار ۷۹، ۲۳، ۲۱
میر علی شیر (وزیر و مذهب و مصور) ۳۷، ۳۶، ۳۴	نقاشی رباط اشرف سرخس ۲۲
میرک اصفهانی (مجلد) ۳۸	نقاشی خانه نگارین باغ هرات ۲۴
میرک خراسانی (مصور شاگرد بهزاد) ۶۳، ۶۰	نقاشی لوحه قبر سلطان محمود ۲۱
میرک نقاش ۶۹، ۴۰	نقاشی سنگی قصر سلطان مسعود و منارهای غزنه ۲۲
میرک هروی (امیر روح الله) ۵۳، ۵۱	نقاشی مقبره امام یحیی در جوز جان ۲۲، ۸۳
میر مصور بدخشانی ۶۸	نقاشی منارجام غور ۲۲
میر نقاش ۶۶	نقاشی مدرسه جوند بادغیس ۲۲
میر هاشم مصور ۶۹	نقاشی بنای سنگ بست ۲۱
ناصر خسرو بلخی (نقاشی او) ۲۵	نقاشی در خطوط ابنیه نه گنبدان بلخ و هرات و جوند و جام ۸۳، ۴۰، ۲۲
نجم الدین محمود مذهب ۲۸	نقاشی مسجد نائین ۲۱
نرسنگه مصور ۶۹	نقاشی مسجد خرگرد خراسان ۷۹
نزهة الارواح بقلم جعفر ۵۰	نقاشی لشکرگاه بست ۲۴
نزهة المشتاق ادریسی ۶۷	نقاشی مسجد المهدی بغداد ۷۷
نسب نامه کابلشاهان ۵	
نسخ خطی استانبول (کتاب) ۲۹	

- نقاشی ابنیه آگه ۶۹
نقاشی رنگین بر دیوارها ۸
نقاشی درخت (بخارا) ۲۱
نقاشان چینی در دربار ایلخانی ۲۹
نگار کابل و قندهار در شاهنامه ۱۲
نگارستان (کتاب) ۳۲ تا ۳۷، ۱۰۹
نگارهای داستانهای امیر علی شیر (کتاب) ۶۱
- و
- واضع نستعلیق امیر علی و مخترع ثانی جعفر هون هد مصور ۶۹
تبریزی ۵۸۰
وامق و عذرا عنصری نشر کرده محمد شفیع ۸۶
وجیه الدین مسعود ۳۳
ولی الله نقاش ۵۰
وليجان مصور ۷۳
- ۵
- هدایة المتعلمین اکسفورد ۸۴، ۸۵
هرم داس (مصور) ۶۹
هشام بن عبدالملک ۱۹
- هفت پیکر کار بهزاد ۵۶
هفت پیکر نظامی کار هند ۶۹
همای و همایون مصور ایلخانی ۲۹
همایون بن بابر ۴۳، ۶۸
هنر مانی ۱۰
هنرهای کتابسازی ۳۸
هنر خراسانی و انتقال آن به هند ۶۶، ۶۷
هنر عصر صفوی ۶۲
هنر مصوری عصر مغل ۲۶
ی
- یادداشت‌های قزوینی (کتاب) ۱۰۱
یاری (مصور) ۶۴
یاقوت حموی ۲۳
یحیی (خواجه نراد) ۳۴
یقطینی (مذهب) ۲۰
یوسف مصور ۷۳
یوسف و زلیخا جامی (مصور) ۷۰
یوسف و زلیخا جامی مصور بخط میرعلی ۷۱
یوسف حسین (سید، صحاف) ۴۴

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir
Acc. No. [REDACTED]
Author [REDACTED]
Title [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

نزد
نسب نام
نسخ خطی اس

(۲)

فهرست فصل دوم

نامهای مؤلفان منابع تاریخ هنر تیموریان

(از صفحه ۱۰۷ تا ۲۱۷)

انواع سته منابع ادبی هنر از صفحه ۱۰۷ تا

صفحه ۱۱۰

۱ / آصفی هروی : دیوان آصفی ۱۱۱	۱۱۵
۲ / ابن تغری بردی : النجوم الزاهره ۱۱۲	مجمع الشعراء ۱۱۶
۳ / ابن الصائغ : تحفة اولی الالباب فی صناعه الخط ۱۱۳	گلستان هنر ۱۱۶
۴ / ابوبکر قاضی طهرانی : کتاب دیاربکریه ۱۱۳	جمع الخیار ۱۱۷
۵ / ابوالفضل علامی هندی : آئین اکبری و مکاتبات علامی ۱۱۴	۱۱۸
۶ / ابوالقاسم رفیعی : تاریخ خط و خطاطان ۱۱۵	تاریخ جهان آرا ۱۱۸
۷ / ابوالوفا خوارزمی (خواجه) : دیوان شعر ۱۱۵	۱۰ / اسکندر بیگ منشی : عالم آرای عباسی ۱۱۹
۸ / احمد ابراهیمی (قاضی) : خلاصه التواریخ ۱۲۰	ذیل عالم آرای عباسی ۱۱۹ با تکمله محمد یوسف
	۱۱ / امیری (یوسف) : دیوان امیری (مخطوط)

- ۱۲ / امین احمد رازی : هفت اقلیم ۱۲۰
 ۱۳ / اندرام مخلص : مرآة الاصطلاح ۱۲۱
 پریخانه ۱۲۲
 ۱۴ / اوحدی تقی الدین محمد : عرفات
 العاشقین ۱۲۲
 ۱۵ / ایواغلی حیدر بیگ : مجمع الانشاء ۱۲۳
 ۱۶ / بابا شاه اصفهانی : آداب المشق ۱۲۳
 ۱۷ / بابر (ظهیرالدین محمد) : بابرنامه ۱۲۴
 ۱۸ / بخاری ، درویش محمد بن دوست محمد :
 فوائد الخطوط ۱۲۶
 ۱۹ / بختاورخان : مرآة العالم ۱۲۶
 بیاض سواد اعظم ۱۲۶
 ۲۰ / بدایونی (عبدالقادر بن ملوکشاه) : منتخب ۳۵ / حبیبی (عبدالحی) : تاریخ خط و
 نوشتنهای کهن در افغانستان ۱۳۸
 پیدایش و انکشاف خوشنویسی عصر
 تیموریان ۱۳۸
 تاثیرات فرهنگی هرات بر آسیا
 ۱۳۸
 تاریخچه مختصر مخطوطات
 افغانستان ۱۳۸
 هنر هرات (عصر تیموریان) ۱۳۸
 ۲۴ / پرویز ناتل خانلری : شاهکارهای هنر
 ایران ۱۳۰
 ۲۵ / تقی الدین محمد کاشانی : خلاصة الاشعار
 ۱۳۱
 ۲۶ / جامی (عبدالرحمن) : دیوان جامی ۱۳۱
 ۲۷ / جنگ مرآتی بایسنغر میرزا ۱۳۲
 ۲۸ / جوینوری (ممتاز حسین) : تعلیم خط و
 ۳۱ / حافظ ابرو هروی : مجمع النوارین ۱۳۶
 ۳۲ / حافظ حسین تبریزی : روضات الجنان و
 جنات الجنان ۱۳۶
 ۳۳ / حائری : مجموعه حائری ۱۳۶
 ۳۴ / میرزا حبیب اصفهانی : خط و خطاطان
 ۱۳۷
 ۳۵ / حبیبی (عبدالحی) : تاریخ خط و
 نوشتنهای کهن در افغانستان ۱۳۸
 پیدایش و انکشاف خوشنویسی عصر
 تیموریان ۱۳۸
 تاثیرات فرهنگی هرات بر آسیا
 ۱۳۸
 تاریخچه مختصر مخطوطات
 افغانستان ۱۳۸
 هنر هرات (عصر تیموریان) ۱۳۸
 ۳۶ / حسن بیگ روملو : احسن التواریخ ۱۳۹
 ۳۷ / حسن خان شاملو : نستعلیق بر مرقد
 پیر هرات ۱۴۰
 منشآت حسن خان شاملو ۱۴۰
 ۳۸ / حسن رازی : مبخانه ۱۴۲
 ۳۹ / خواند میر هروی : حبیب السیر فی
 اخبار البشر ۱۴۳

- خلاصة الاخبار في بيان احوال الاخيار ۵۴ / سحر بدایونی : ارژنگ چین ۱۵۵
 ۱۴۴ / ۵۵ / سعید فتاح عبادہ : انتشار الخط العربی
 ۱۵۶
 نامه نامی ۱۴۴
 ۴۰ / خرابات : از مؤلف نامعلوم هروی ۱۴۴ / ۵۶ / سلطانعلی مشهدی : رساله منظوم در
 ۴۱ / دانش پژوه (محمد تقی) : گنجورو برنامه
 ۱ و ۱۴۵
 ۴۲ / درویش محمد صحاف : انساب محمودی
 ۱۴۶
 ۴۳ / دمشقی (مصطفی حسینی) : رساله الیقین
 فی معرفة انواع الخطوط والخطاطین
 ۱۴۷
 ۴۴ / دو غلات (محمد حیدر کورگانی) تاریخ
 رشیدی ۱۴۸
 ۴۴ / دوست محمد کتابدار هروی : دیباچه
 بر مرقع بهرام میرزا ۱۴۹
 ۴۶ / دولت شاه سمرقندی : تذکرة الشعرا ۱۵۰
 ۴۷ / راقم (سید شریف سمرقندی) تاریخ راقم
 ۱۵۱
 ۴۸ / رضوی کیوان : تاریخچه هنر و نقاشی
 در دوره اسلامی ۱۵۲
 ۴۹ / رضا علی قادری : مفتاح الخطوط ۱۵۲
 ۵۰ / فراهی (ناشناس) ریحان نستعلیق ۱۵۲
 ۵۱ / زکی محمد حسن مصری : التصوير فی
 الاسلام عند الفرس ۱۵۳
 الفنون الايرانية في العصر الاسلامی
 ۱۵۳
 ۵۲ / سام میرزا صفوی : تحفه سامی ۱۵۴
 ۵۳ / سبحان رای منشی : خلاصة المكاتب ۱۵۵
 ۵۴ / سحر بدایونی : ارژنگ چین ۱۵۵
 ۵۵ / سعید فتاح عبادہ : انتشار الخط العربی
 ۱۵۶
 علم خط نستعلیق ۱۵۶
 ۵۷ / سنگلاخ (محمد علی خبوشانی) تذکرة
 الخطاطین ۱۵۸
 ۵۸ / سید احمد مشهدی : مقدمه مرقع امیر
 غیب بیگ ۱۶۰
 ۵۹ / شاغل عثمانی : صحیفه خوشنویسان ۱۶۰
 ۶۰ / شاهي سبزواری : دیوان شاهي ۱۶۱
 ۶۱ / صادق علی دهلوی : قواعد الحروف
 ۱۶۱
 ۶۲ / صادقی بیگ افشار : مجمع الخواص
 ۱۶۳
 قانون الصور ۱۶۳
 ۶۳ / صنیع الدوله (محمد حسن خان) مطلع
 الشمس ۱۶۵
 ۶۴ / طیبی شافعی : جامع محاسن کتابة الكتاب
 ۱۶۶
 ۶۵ / عبدالاحد رابط : قواعد ابجد و قانون
 خوشنویسی ۱۶۶
 ۶۶ / عبدالباقي نهاوندی : مآثر رحیمی ۱۶۷
 ۶۷ / عبدالرزاق سمرقندی : مطلع سعدین
 و مجمع بحرین ۱۶۸
 ۶۸ / عبدالعزیز جواهر کلام : کتابخانه های
 ایران پیش از اسلام ۱۶۸
 ۶۹ / عبدالله صیرفی : خطوط سته یا رساله

خط ۱۶۹

۱۸۲

- ۷۰ / عبدالله مروارید : شرفنامه یا منشآت
مروارید ۱۶۹
۷۱ / عبدالله افندی : ریاض العلماء و حیاض الفضلاء ۱۷۰
۷۲ / عبدالله چغتایی : اسلامی مصوری ۱۷۰
۷۳ / عبدالمحمد ایرانی : پیدایش خط و خطاطان ۱۷۱
۷۴ / علاءالدوله قزوینی : نفایس المآثر ۱۷۱
صحیفه الارقام ۱۷۱
ترتیب مرقع امیر حمزه ۱۷۲
۷۵ / علی شیر (قانع تتوی) : تحفة الکرام ۱۷۳
۷۶ / علی شیر نوایی : مجالس النفایس و ترجمه های آن ۱۷۴
۷۷ / علی هروی (میر-کاتب السلطانی) : مداد الخطوط ۱۷۷
۷۸ / غلام رضا ریاضی : دانشوران خراسان ۱۷۸
۷۹ / غلام محمد دهلوی : تذکره خوشنویسان ۱۷۸
مسوده تاریخ خط و خوشنویسان ۱۷۹
رساله حالات خوش نویسان ۱۷۹
۸۰ / فتح الله سبزواری : اصول و قواعدسته ۱۷۹
۸۱ / فخری هروی : روضة السلاطین ۱۸۰
۸۲ / فریدون بیگ : منشآت السلاطین ۱۸۱
۸۳ / فصیحی احمد خوافی : مجمل فصیحی
۸۴ / فکری هروی : ذکر برخی از خوشنویسان و هنرمندان ۱۸۲
۸۵ / فضائی (حبیب الله اصفهانی) اطلس خط ۱۸۳
۸۶ / قاطعی هروی : مجمع الشعراى جهانگیری ۱۸۳
۸۷ / قطب قصه خوان : مقدمه مزقع شاه طهماسب ۱۸۴
۸۸ / قلشندی (احمد) : صبح الاعشى فی کتابه الانشا ۱۸۴
۸۹ / قمر آریان : بهزاد (کمال الدین) ۱۸۴
۹۰ / کریم الله خان : دفتر خطاط ۱۸۵
۹۱ / کردی (محمد طاهر) : تاریخ الخط العربی و آدابه ۱۸۵
۹۲ / کلیم همدانی : دیوان کلیم ۱۸۵
۹۳ / گلچین معانی (احمد) : تاریخ تذکره های فارسی ۱۸۶
۹۴ / لسان الملك (سپهر کاشی) : تذکره خوشنویسان ۱۸۶
۹۵ / مالک دیلمی : مقدمه مرقع امیر حسین بیگ ۱۸۷
۹۶ / مجموعه ترجیع بندها در تهران ۱۸۷
۹۷ / مجنون رفیقی : رساله رسم الخط ۱۸۸
آداب الخط ۱۸۹
سواد الخط ۱۸۹
رساله مرکب سازی ۱۸۹
۹۸ / محمد اسحاق صدیقی : فن تحریر کی

- تاریخ ۱۹۰ / ۹۹ م ، جودت : ذیل علی فصل الا خیه
 ۱۹۷ / ۱۱۳ مرقع خوب : با مقدمه محمد صالح
- الفتیان ۱۹۰ / ۱۰۰ محمد صالح اصفهانی : تذکره خط
 ۱۹۷ / ۱۱۴ مرقع دارا شکوه : ۱۹۸
 و خطاطان ۱۹۱ / ۱۱۵ مرقع زیب النساء و دلرس بیگم با
 مقدمه راشد ۱۹۸
 عمل صالح ۱۹۱ / ۱۱۶ مرقع سلطان مراد : ۱۹۹
 / ۱۰۲ محمد علی میرزا : تذکره خوشنویسان
 ۱۹۲ / ۱۱۷ مرقع سلطان حسین بایقرا : ۱۹۹
 / ۱۱۸ مرقع سلطان یعقوب آق قویونلو : ۱۹۹
 / ۱۰۳ محمد محسن هروی : مقدمه مصوردیوان
 ۱۹۲ / ۱۱۹ مرقع شاه اسماعیل : ۲۰۰
 حافظ ۱۹۲ / ۱۲۰ مرقع شاه عباس : ۲۰۰
 مقدمه مرقع محمد محسن هروی ۱۹۲ / ۱۲۱ مرقع شاه عباس : ۲۰۰
 / ۱۰۴ محمد مفیدی بافقی : جامع مفیدی
 ۱۹۳ / ۱۲۲ مرقع شاهی یا مرقع گلشن با مقدمه
 محمد حسین کشمیری ۲۰۰
 / ۱۰۵ محمد مومن بن عبدالله مروارید :
 مرقع خطوط او ۱۹۴ / ۱۲۳ مرقع کتابخانه سلطنتی ایران ۲۰۱
 / ۱۰۶ محمد یوسف لاهیجی : کلام الملوك
 فی بیان ظهور و ایجاد الخط و
 احوال الخطاطین ۱۹۵ / ۱۲۴ مرقع کنجینه شیخ صفی ۲۰۱
 / ۱۲۵ " " " " ۲۰۲
 / ۱۲۶ " " " " ۲۰۲
 / ۱۲۷ " " " " ۲۰۲
 / ۱۲۸ " " " " ۲۰۲
 خطاطی ۱۹۵ / ۱۲۹ مرقعات ولی الدین افندی ۲۰۲
 / ۱۰۸ محمود بن محمد : قواعد خطوط ۱۹۵ / ۱۳۰ جلد اول مرقعات مذکور ۲۰۳
 / ۱۰۹ محمود علی خان ماهر : علم الحروف
 ۱۹۶ / ۱۳۱ جلد دوم ۲۰۳
 / ۱۱۰ محمود کمال اینال : خطاطان ۱۹۶ / ۱۳۲ مرقع امیر تیمور ۲۰۳
 / ۱۱۱ محمود هروی : تاریخ شاه طهماسب یا
 ذیل حبیب السیر ۱۹۷ / ۱۳۳ مستقیم زاده : تحفه خطاطان ۲۰۵
 / ۱۱۲ مرقع خطوط جعفر و غیره (توبینگن)
 ۲۰۵ / ۱۳۴ مصطفی عالی افندی : مناقب هنروران

- ۱۳۵ / مطربی سمرقندی: تذکره مطربی ۲۰۶ / ۱۴۷ / واله قزوینی: خلد برین ۲۱۳
- ۱۳۶ / منشآت: مجهول المؤلف ۲۰۶ / ۱۴۸ / وصفی (محمد): مقدمه مرقع شاه
- ۱۳۷ / منشآت خطی: کتابخانه مهدی بیانی
در تهران ۲۰۶
- ۱۳۸ / منشآت و رساله خط و قلم: ۲۰۸ / ۱۵۰ / همایونفرخ (رکن الدین): تاریخچه
- ۱۳۹ / میر خانی: تذکره خوشنویسان ۲۰۸ کتابخانه های ایران ۲۱۴
- ۱۴۰ / ناجی زین الدین: الخط العربی ۲۰۸ کتاب و کتابخانه های ایران ۲۱۴
- ۱۴۱ / ناصرالدین بخاری: تحفة الزائرین ۲۰۹ سیر تحول و تکامل خط فارسی ۲۱۴
- ۱۴۲ / نثاری بخاری: مذکرا حباب ۲۰۹ هنر کتابسازی در ایران ۲۱۴
- ۱۴۳ / نصر آبادی محمد طاهر: تذکره نصر ۱۵۱ / هیرالال مونس: طغرای نستعلیق
آبادی ۲۱۰
- ۱۴۴ / نعیمی (علی احمد) صورتگران و خوش ۱۵۲ / یعقوب بن حسن: تحفة المجالس ۲۱۵
- نویسان هرات ۲۱۱ / ۱۵۳ / یوسف حسین (سید) رساله جلد ساری
- ۱۴۵ / واصفی هروی: بدایع الوقائع ۲۱۲ ۲۱۵
- ۱۴۶ / واله داغستانی: ریاض الشعرا ۲۱۲ / ۱۵۴ / یوسف محرر جامی: فرائد غیاثیه ۲۱۷

(۳)

فهرست فصل سوم : هنر کتابسازی و خط در ادبیات فارسی

(از صفحه ۲۱۹ تا ۲۶۴)

(۱) توصیف مرقع شاهی و مدح شاه جهان : (۱۴) چند خط در یک بیت : محمد سعید اشرف ۲۲۶	کلیم (مرقع گلشن) ۲۲۱
(۲) جلد : کلیم ۲۲۲	(۱۵) مرکب ، قلم : کاتبی ترشیزی ۲۲۶
(۳) جزوه و شیرازه : کلیم ۲۲۳	(۱۶) دوات : کاتبی ۲۲۶
(۴) دفتر ، تذهیب ، سرلوح : کلیم ۲۲۳	(۱۷) کتب خانه : عماد فقیه ۲۲۶
(۵) خوشنویسان با سهو قلم : جامی ۲۲۳	(۱۸) خطوط زرین : سعدی ۲۲۷
(۶) قلم تراش : جامی ۲۲۳	(۱۹) مجلد و شکنجه : بساطی سمرقندی ۲۲۷
(۷) نسخه زیبای مزین : جامی ۲۲۴	(۲۰) مشق مداوم : قاضی احمد غفاری ۲۲۸
(۸) انحراف خامه : آصفی هروی ۲۲۴	(۲۱) خط بر خطها کشیدن : ظهوری ۲۲۸
(۹) قطر قلم : آصفی هروی ۲۲۴	(۲۲) قلم گل نگار " ۲۲۸
(۱۰) حسن خط : " " ۲۲۵	(۲۳) عقد گهر " ۲۲۸
" " : نورالدین ظهوری ۲۲۵	(۲۴) اهل سواد : طالب آملی ۲۲۹
(۱۱) خط غبار : قاسم انوار ۲۲۵	(۲۵) ستایش قلم : محمد حسین خطاط تبریزی ۲۲۹
(۱۲) نسخ و تعلیق : میر جوجک علی بلخی ۲۲۵	(۲۶) جلد صدف کاری کتاب : کلیم ۲۲۹
(۱۳) خط ترسل : قآنی ۲۲۶	(۲۷) نگارخانه چین : ؟ ۲۳۰

- (۲۸) صورت دلستان: بیدل ۲۳۰
(۲۹) دست از قلم کشیده: سلیم ۲۳۰
(۳۰) صورتگر چین: سلطان حسین میرزا
صفوی ۲۳۱
صورتگر چین: امیر معزی بابا فغانی
۲۳۱
(۳۱) مصوران چابکدست: شطاح شیرازی -
سعدی ۲۳۱
(۳۲) صورت انگیختن: سعدی - نیاز ۲۳۱ -
۲۳۲
(۳۳) سلسله پای: میر علی هروی ۲۳۲
(۳۴) شاعر خطاط: میر علی هروی ۲۳۲
(۳۵) صدالم: " ۲۳۲
(۳۶) پنج شرط خطاطی: " ۲۳۲
(۳۷) مرثیه هنر: جعفر تبریزی خطاط
۲۳۳
مرثیه هنر: مولانا منشی ۲۳۴
(۳۸) جمال مرد: ؟ ۲۳۵
(۳۹) حسن خط: لااعلم، عبدالله مروارید
۲۳۵
(۴۰) سرو قلم: لااعلم ۲۳۵
(۴۱) وصف قلم: ؟ ۲۳۶
(۴۲) کلید هنر: ؟ ۲۳۶
(۴۳) مفتاح رزق: سلطانعلی مشهدی ۲۳۷
(۴۴) آرایش توانگر: منسوب بحضرت علی ۲۳۷
(۴۵) الخط نصف العلم: سلطانعلی مشهدی
۲۳۸
(۴۶) هفت خط: ؟ ۲۳۹
(۴۷) اقلام سته: ؟ ۲۳۹
(۴۸) نستعلیق: سلطانعلی مشهدی ۲۳۹
(۴۹) تعلیق: جامی ۲۴۰
(۵۰) قلم انگشت: بهرام میرزا ۲۴۰
(۵۱) خط سلطانعلی مشهدی: ؟ ۲۴۰
بر لوح مرقد سلطانعلی مشهدی:
محمد ابریشمی ۲۴۱
(۵۲) قلم جوان: سلطانعلی مشهدی ۲۴۱
(۵۳) سند علم خط: سلطانعلی مشهدی ۲۴۱
(۵۴) اصول خط: یاقوت، سلطانعلی مشهدی
۲۴۲
(۵۵) کاغذ و رنگ: سلطانعلی مشهدی ۲۴۳
(۵۶) خوش نویس شدن: سلطانعلی مشهدی
۲۴۴
(۵۷) پشیمانی استاد: میر علی هروی ۲۴۵
(۵۸) مناجات کاتب: شاه محمود نسابوری
۲۴۶
(۵۹) خط یاقوت: ؟ ۲۴۶
(۶۰) خط دلفریب: ؟ ۲۴۶
(۶۱) تراشه قلم: ؟ ۲۴۷
(۶۲) اسلامی و ختائی: ؟ ۲۴۷
(۶۳) هنر و خیال: ؟ ۲۴۸
(۶۴) تصویر سخنگوی: ؟ ۲۴۹
(۶۵) بهزاد: ؟ ۲۵۰
(۶۶) پادشاه هنرمند: ؟ ۲۵۱
(۶۷) بت صورتگر: نظری نقاش قمی ۲۵۲
(۶۸) مهاجرت هنر: میر مصور بدخشی ۲۵۲
(۶۹) موی جان دره: ؟ ۲۵۲

- (۷۰) وصف مرقع سلطان ابراهیم میرزا: ؟ (۸۰) صندوق کتاب: حسین ابیوردی ۲۶۱
 ۲۵۲ (۸۱) دارالکتب غزنه: مسعود سعد سلمان ۶۱
- (۷۱) کتب خانه: حسن مذهب بغدادی ۲۵۳ (۸۲) عبرت از خواندن خط: محمود بن -
 محمد ۲۶۲ (۷۲) تاریخ نقاشی قبه امام رضا: حسن
 مذهب ۲۵۳ (۸۳) خط یادگار: از یک مجموعه خطی
 ۲۶۲ (۷۳) در مدح مظفر مصور: صادقی بیگ ۲۵۳
- (۷۴) هفت اصل: " ۲۵۴ (۸۴) تبریک کتاب: سلمان ساوجی ۲۶۲
 (۷۵) داستان مانی صورتگر: نظامی ۲۵۵ (۸۵) خامه مشکین: زین العابدین کاتب
 ۲۶۳ (۷۶) صورتهای شاهان: " ۲۵۷
- (۷۷) تاریخ مرقع امیر شیر: عبداللهمروارید (۸۶) دولت خط: کاظم بن محمد ۲۶۳
 ۲۵۸ (۸۷) یادگار بهترین: حسن اصفهانی
 ۲۶۳ (۷۸) هنر و بشر: نامه نامی ۲۵۸
- (۷۹) کلک نقاش: جمالی دهلوی ۲۵۹ (۸۸) خط پریشان: ؟ ۲۶۴

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No. [REDACTED]

Author [REDACTED]

Title [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

(۴)

فهرست فصل چهارم

رجال و آثار هنری تیموریان

در مکتب هرات و متفرعات آن

نامهای ممالک بترتیب الفبا

۱ - اتحاد جماهیر شوروی	ص ۲۶۷ - ۳۲۳	۹ - فرانسه	ص ۶۹۷ - ۷۲۲
۲ - افغانستان	ص ۳۲۴ - ۳۸۴	۱۰ - قاهره	ص ۷۲۳ -
۳ - آلمان	ص ۳۸۵ - ۴۰۲	۱۱ - واتیکان	ص ۷۳۳ -
۴ - انگلستان	ص ۴۰۳ - ۴۴۸	۱۲ - وین	ص ۷۳۴ - ۷۳۵
۵ - ایران	ص ۴۴۹ - ۵۵۵	۱۳ - هند	ص ۷۳۶ - ۷۶۹
۶ - پاکستان	ص ۵۵۶ - ۵۵۸	۱۴ - یوگسلاوی	ص ۷۷۰
۷ - ترکیه	ص ۵۵۹ - ۶۹۴	۱۵ - متفرقات	ص ۷۷۱ - ۷۸۶
۸ - سویدن	ص ۶۹۵ - ۶۹۶		

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No. **227761**

Author.....

Title.....

.....

.....

نامهای رجال هنر عصر تیموریان

(اعدادیکه بعد از هر نام آمده ، نمره مسلسل آثار هنری ایشانست که در فصل)

(چهارم مذکوراند)

(خ - خطاط . م - مصور . تك - تكملة)

الف

آقا جان (خ) ۹۹۹	احمد رومی (م) ۱۰۲۷، ۹۶۲، ۳۴۶
آقا رضا هروی (م) ۹۷۸، ۸۵۹	احمد بن سلطان علی مشهدی (خ) ۱۳۹، ۲۳۶۳، ۲۳۵۹
ابراهیم (خ) ۹۶۷، ۹۶۹	احمد لال (خ) ۹۹۹
ابراهیم خلیل (خ) ۲۴۷۶	احمد موسی (م) ۹۶۷
ابراهیم منشی حضرت رضوی (خ) ۴۴۶،	احمد ویسی جلایر (سلطان - م) ۹۶۳
۴۴۸	اختیارالدین منشی هروی (خ) ۳۵۰، ۳۴۹
ابوبکر بن محمود فاروقی از مدرسه هرات	۳۵۱
(خ) ۱۰۱۴	اسدالله کرمانی (خ) ۱۶۸۷
ابوطاهر (خ) ۱۲۵	اسکندر بن مسعود (خ) ۱۹۵
ابوالقاسم علی بن احمد (خ) ۲۳۶۶	اسماعیل بن ابراهیم نجاتی هروی (خ) ۱۱۴۴
ابوالوفابن نورالله (خ) ۱۵۰، ۱۴۹	اسماعیل حسینی (خ) ۲۳۶۷، ۱۱۴۵
احمد چوره (خ) ۱۰۲۷	اظهر تبریزی الکاتب السلطانی (خ) ۲۴۵، ۹۵۲، ۸۵۸، ۸۵۲، ۵۶۵، ۵۶۴
احمد حسینی مشهدی (خ) ۲۳۹۶، ۲۲، ۱	۲۴۰۸، ۱۵۵۲ تا ۱۵۱۸، ۱۰۶۴
احمد الحافظ شیرازی (خ) ۱۷۰، ۲۵۶۳ تک	

بهرام قلی (م) ۹۷۷، ۲۵۰۷	اظهر (خ؟) ۳۲۵
بهرام میرزا صفوی (م، خ) ۵۶۲، ۵۸۱، ۹۶۷	اظهر (خ) ۱۲۹
بهزاد (م) ۱۷، ۱۸، ۵۳، ۱۰۶، ۱۹۹، ۲۱۷، ۲۲۰، ۲۳۳، ۲۳۷، ۲۳۹، ۲۴۲	اظهر هروی (خ) ۲۵۱۷
۲۴۳، ۲۴۵، ۲۵۸ تا ۲۶۳، ۲۷۸ تا	اظهر شماخی (م) ۹۶۱
۲۸۱، ۲۸۶، ۳۶۱، ۳۶۶، ۳۶۷، ۶۶۳	اظهر گدا (خ) ۹۶۸
۸۴۸، ۸۶۰، ۹۷۱، ۹۷۳، ۹۷۵، ۹۶۶	الغ بیگ میرزا (خ) ۲۵۸۱
۹۶۷، ۹۸۹، ۱۰۵۸، ۲۳۴۸، ۲۴۰۲	امیر خلیل (م) ۹۶۱ تا ۹۶۳
۲۴۵۲، ۲۴۷۱، ۲۴۹۹، ۲۵۰۰ تا	امیر غیب بیگ (جامع مرقع) ۹۶۶
۲۵۰۵، ۲۶۰۷	امیر بن محمد علی اردستانی (خ) ۱۰۴۲
	انند (م) ۲۵۵۵

پ - ت

ب

پاینده (درویش - م) ۳۴۶، ۹۶۲	بابا جان حافظ بهرام بن عبدالعلی تربتی (خ، م شاعر) ۹۶۷ ص ۵۸۰
یسر خواجه عبدالله (م) ۹۶۹	بابا شاه اصفهانی (خ) ۵۰۷، ۵۱۲، ۹۵۳
پیر محمد (خ) ۲۰	بابا شاه بن سلطان علی (خ) ۲۴۲۲
پیر علی بن عبدالرحمن جامی (خ) ۶۸، ۲۴۶، ۵۵۹، ۹۶۷	بابا شاه عراقی (خ) ۱۵۶۹، ۱۵۷۰
پیر علی بن عبدالرحیم (خ) ۱۸۵ تک	بابا میر (خ) ۹۶۷
ترسون محمد بلخی (خ) ۱۶۲	بابای حصاری (خ) ۵۶۶
تمراز (م) ۲۵۰۷	باقی محمد نونداکی (خ) ۱۷۹ تک

ج

جعفر بن علی تبریزی حافظ بایسنغری (م، خ) ۲۰۶، ۲۶۶، ۲۶۷، ۳۴۶، ۶۹۳	بایسنغر میرزا بن شاه رخ (خ) ۳۴۷، ۱۰۲۷
۸۳۶، ۹۶۱، ۹۶۷، ۹۹۸، ۹۶۱	بایسنغر بن محمود بن احمد بن ابوسعید کورگان حکمران بدخشان (خ) ۹۶۷
۹۶۲، ۱۰۲۸، ۱۰۴۴، ۱۰۶۵، ۲۳۱۹	بایزید پورانی (خ) ۹۶۶، ۹۶۷
۲۳۹۲، ۲۴۷۷	برهان هروی (خ) ۱۴۷، ۲۶۰۸
جعفر بن علی معروف به سید آقا سبزواری (خ) ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷	بشدان قده (م) ۹۶۷
جگنا ته (م) ۲۵۵۵	بساون (م) ۲۵۵۵
	بن مولانا عبدالعزیز (خ) ۱۵۳
	بهرام افشار (م) ۲۴۹۸

- جلال الدین بن طاهر هروی (خ) ۱۵۴
جلال الدین (امیر کاسی - م) ۹۶۲
جلال الدین محمود بن فیروز بخت حسینی
(خ) ۶۲۹، ۶۳۰، ۹۶۶، ۹۹۸،
۱۵۱۷، ۹۹۹
جمال الدین حسینی شیرازی (خ) ۱۹
جمال کافی (خ) ۲۵۶۴
جمال مشهدی (خ) ۴۵۱
جنید السلطانی (م) ۲۶۵۰
جهانگیر سلطانی (خ) ۱۱۴۶
ح
حاجی محمد هروی (خ) ۱۹
حاجی محمد قفل ساز (م) ۹۶۳
حاجی محمد مشهدی (خ) ۲۳۳۱
حاجی محمد بخارا (م) ۹۸۵
حالی (خ) ۱۰۰۰
حبیب بن حسین سمرقندی (خ) ۲۳۶۴
حبیب الله (میر، شیخ، بن محیی کرمانی) (خ)
۱۵۹۸ تا ۱۶۰۲
حسن حسینی شیرازی (خ) ۶۱
حسن بن حسین شاملو حاکم هرات (خ) ۳۲۶
۴۵۲، ۴۵۵، ۲۴۷۸
حسن علی جامی (خ) ۲۴۰۲
حسن علی مشهدی (خ) ۱۱۴۷، ۱۱۵۲
حسن محمد (خ) ۱۵۲
حسن بن محمد احسن (خ) ۳۲۹
حسین خوارزمی (خ) ۴۵۶
حسین عبدالله (خ) ۲۵۶۷
حسین علی (خ) ۹۹۸
حسین بن علی تونی (خ) ۵۵۴
حسین صحاف مشهدی ۱۰۸
حسین الفیض (خ) ۹۶۷
حسین کلو ۱۱۶۸
حسین گیلوئی در مدرسه هرات (خ) ۱۰۰۵
حسین بن محمد حسینی (خ) ۱۸۶ تک
حسین بن محمد بن شریف حسینی ۲۴۰۶
حسین مذهب (مولانا) ۹۶۶
حمدالله بن شیخ مرشد (خ) ۱۰۶۸
حیدر بن ابراهیم حسینی (خ) ۶۳
حیدرالحسینی (خ) ۹۶۶، ۹۹۸
حیدر حسینی در بخارا (خ) ۹۶۸
حیدر میرزا دو غلت کاشغری ۹۶۳
خ
خایر خاتون بنت امیر عثمان بن عباس
۱۰۱۵
خضر شاه (خ) ۲۹ ص ۸۰۸
خلیل میرزا بن محمد جهانگیر تیموری (م)
۳۴۶، ۳۵۹، (رک: امیر خلیل)
خلیل تبریزی (خ) ۴۵۸
خلیل حسینی (خ) ۹۴۹ تک
خلیل بن درویش محمد جامی (خ) ۱۰۷۳
تا ۱۰۷۵، ۲۳۵۶، ۲۵۵۳
خواجه جان بن سلطان احمد سیاوشانی
هروی (خ) ۱۷۲ تک ۲۸۳
خواوند سالک بن میرک سمرقندی (خ، م)
۵۰۱، ۵۰۲

د

۹۶۶، تا ۹۶۸، ۵۸۵، ۹۹۹، ۹۶۸،	درویش احمد بن شیخ حسن (خ) ۲۴۴۱
۱۵۱۵	درویش عبدالله سلطانی (خ) ۳۴۹
زین العابدین بن زین الدین حسینی گنابادی	درویش علی بن درویش محرم (خ) ۶۵۸، ۱۱۹
(خ) ۸۴۱	درویش محمد بن علی (خ) ۹۳۴
زین العابدین بن سلطان بخت جرجانی (خ)	درویش محمد طاقی هروی (خ، م) ۹۶۱ تا
۹۸۲	۹۶۳، ۹۶۶، ۱۰۲۳، ۱۰۵۴
زین العابدین محمد شیرازی (خ) ۲۰۲	درویش محمد کاتب سمرقندی ۵۶۸، ۵۶۷
س	دوری کاتب الملك: سلطان بایزید بن میرنظام
سالک بن سعید (خ) ۱۰۴۰	هروی ۵۶۱، ۱۵۷۱، ۲۵۳۸
سلطان ابراهیم جاهی صفوی (خ) ۴۵۰، ۴۴۹	دوست محمد بن سلیمان هروی (خ، م، قاطع، کتاب سلطان احمد (م) ۴۰
	دار) ۷۰، ۱۵۶، ۶۵۱، ۶۵۲، ۹۶۶، ۹۶۸، ۹۹۹
سلطان حسین هروی بن جمشید (خ) ۶۵۴،	۹۶۷، ۹۷۷، ۹۹۹، ۱۰۶۹
۲۵۳۹	دولت جهانگیری (م) ۸۴۸، ۸۶۰
سلطان حسین (خ) ۱۰۷۰ تا ۱۰۷۲	دولت محمد (خ) ۱۹۲ تک
سلطان سکندر (م) ۲۴۹۴	دهیوان داس (م) ۲۵۵۵
سلطان علی (خ) ۲۴۱۰؟	ز - ز
سلطان علی باوردی (م) ۱۰۰۹	راجو (خ) ۱۴۱
سلطان علی خطائی ۹۷۹	رستم علی شاهی (خ) ۹۶۷، ۹۹۹، ۲۱۹۸،
سلطان علی قاینی (یعقوبی، رستمی خ)	۲۲۰۵،
۱۱۲۶، ۱۰۷۶، ۹۶۷، ۳۵۳، ۷۱	رضا عباسی (م) ۶۶، ۳۳۸، ۳۶۳، ۳۶۴،
سلطان علی مجلد مروزی ۵۳	۹۸۳، ۹۸۹
سلطان علی مشهدی (خ) ۵۲، ۳۹، ۳۱، ۲۵	رکن الدین مسعود (حکیم رکنا) کاشانی ۲۶۱۵،
۷۲، ۶۵، تا ۷۴، ۱۱۵، ۱۷۶، ۲۰۷	۲۶۱۶
تا ۲۰۹، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۸۹، ۲۹۷،	روح الله میرک استاد بهزاد در هرات ۲۴۴
۲۹۸، ۳۰۶، ۳۳۲، ۳۵۲، ۴۵۹،	زین الدین بن رحمان جامی (خ) ۲۴۷
۴۷۰، ۵۵۳، ۸۴۸، ۹۶۱، ۹۶۶،	زین الدین محمود شاگرد و داماد سلطان علی
۹۶۸، ۹۸۰، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۹،	مشهدی (خ) ۴۴، ۴۶، ۶۳۱، ۶۳۲،

- سلطان میرک کتابدار ۲۵۲۶ ، ۱۰۶۰، ۱۰۴۰، ۱۰۲۴، ۱۰۱۶
- سلیمان (خ) ۹۶۷ ، ۲۳۴۸، ۲۱۷۵ تا ۱۶۹۸، ۱۰۶۲
- سلیم (خ، م) نشابوری ۵۴۸، ۵۴۹، ۹۹۸، ۲۴۶۹، ۲۴۱۳، ۲۴۰۴، ۲۳۸۵
- ۹۹۹، ۱۵۶۶ تا ۱۵۶۸ ، ۲۵۱۸، ۲۴۸۷، ۲۴۸۸، ۲۴۸۶
- سمره بن علی (خ) ۲۵۶۵ ۲۵۲۰، ۲۵۱۹
- سناء الله نقاش ۹۶۳ سلطان علی هروی ۱۹۹
- سنکر (م) ۲۵۴۴ سلطان محمد (م شاگرد بهزاد و کتابدار)
- سنواله (م) ۲۵۵۵ ، ۲۸۲، ۲۶۲، ۸۰۳، ص ۸۱۷، ۱۵
- سیاوش بن احمد (خ) ۱۸۱ تا ۲۰۵ تک ، ۲۵۰۴، ۲۴۶۰، ۲۴۵۵، ۲۴۵۲
- سید احمد حسینی مشهدی (خ، جامع مرقع) ۲۶۱۲
- امیر غیب بیگ (۴۲۰، ۹۶۶، ۹۸۳، سلطان محمد بن نور الله هروی (خ) ۵۸، ۹۹۹ ۲۳۵۷، ۴۸۹، ۴۸۰
- سید علی (میر مصور) ۲۶۲، ۸۴۸، ۲۴۵۵ سلطان محمد خندان هروی (خ) ۷۵، ۱۴۰، ۲۶۲۶ ، ۹۶۶، ۴۷۹، ۳۷۱، ۳۰۵، ۳۰۴
- سیف الدین (م) ۳۴۶ ، ۲۱۸۶، ۲۱۷۶، ۱۰۰۰، ۹۹۹، ۹۶۷
- ش ۲۴۳۹، ۲۴۳۶، ۲۳۸۸، ۲۳۲۲
- شادی محمد بن سلطان محمد نور (خ) ۷۶ تا ۷۸، سلطان محمد نور هروی (خ، م) ۷۸، ۸۴۹، ۳۶۱، ۳۰۷، ۲۲۰، ۱۶۲، ۱۱۳
- شاه حسین سبزواری (خ) ۸۴۲ ۹۴۶، ۹۵۵، ۹۶۶، تا ۹۸۸، ۹۶۸
- شاه حسین بن فخر الدین علی شهابی ۲۱۸۸، ۲۱۸۷، ۱۵۶۴، ۱۵۵۳، ۹۹۹
- هروی (خ) ۳۰۰، ۴۵۷، ۱۱۵۳ ، ۲۴۱۹، ۲۴۱۸، ۲۳۸۶، ۲۳۵۱
- شاه خلیل الله رزه با خرزی پادشاه قلم ۲۵۳۱، ۲۵۱۵، ۲۴۸۹، ۲۴۸۳
- (خ) ۲۵۵۸ تا ۲۶۳۷، ۲۶۳۵، ۲۵۳۴
- شاه طهماسب صفوی (خ) ۵۹ سلطان محمد الکاتب ؟ ۲۴۱۵
- شاگرد سلطان محمد (م) ۳ سلطان بنت شاه اسماعیل صفوی (خ) ۹۶۷
- شاه قاسم هروی (خ) ۲۹۹، ۴۲۳، ۵۱۳، سلطان محمود (مجلد) ۲۶۲
- ۹۵۶، ۵۱۹ سلطان محمود هروی (خ) ۱۷۳ تا ۳۶۵
- شاهقلی (م) ۹۶۷، ۲۶۲۹ سلطان میرزا (حصار - خ) ۱۰۴۰، ۶۱۴

شاه محمد خیام (م) ۹۶۳	شکر (م) ۲۵۵۵
شاه محمد دره‌یی (خ) ۵۶۳	شهاب الدین عبدالله هروی بن پیر علی
شاه محمد مشهدی (خ) ۴۱۹	(م) ۹۶۹
شاه محمد کاتب هروی ۱۰۴۶، ۲۴۰۵،	شهسوار (خ) ۲۵۹۴
۲۵۳۶، ۲۵۳۵	شیخ زاده (خ، م) ۲۲۰، ۲۴۵۲، ۲۴۸۳
شاه محمد (م) ۲۸۵	شیخ محمد بن احمد (میر - خ) ۲۷۸
شاه مظفر سیاه قلم هرات ۹۶۳	شیخ محمد امامی (خ) ۹۶۱، ۹۶۶، ۹۶۷
شاه محمود کاتب مشهدی (خ) ۲۴۲۵،	۹۲۵
۲۴۳۱	شیخ محمد بن حسین لاری (خ) ۲۴۱۲
شاه محمود نشابوری (خ) ۱۲، ۸۸، ۸۹،	شیخ محمد بن کمال سبزواری (خ) ۹۹۸
۲۲۵، ۲۴۸، ۲۶۲، ۳۰۳، ۳۲۷،	شیخ محمد هروی (خ، م) ۹۶۶، ۹۸۳،
۳۷۶، تا ۴۰۷، ۸۴۶، ۹۴۷ تک	۹۹۹، ۱۰۰۲، ۱۰۵۷، ۲۵۰۳
۹۶۶ تا ۹۶۸، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۸۳،	شیخ محمد بن فخرالدین احمد کاتب سلطانی
۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۱۷، ۱۶۰۳، ۱۶۸۶،	انصاری هروی ۶۳۷، ۶۳۹، ۱۴۶۷ تا
۲۳۲۰، ۲۳۶۰، ۲۳۷۵، ۲۳۸۳،	۱۵۰۷، ۲۳۸۷، ۲۶۰۱، ۲۶۰۲،
۲۴۰۲، ۲۴۲۳، ۲۴۴۷، ۲۵۱۵،	۲۶۱۳
۲۵۹۷	شیخ محمد رضا هروی (م) ۱۱۷
شرف الدین حسین سلطانی مشهدی حسینی	شیخ محمود جعفری هروی پیر بوداقتی (خ، م)
(خ) ۵۵۲، ۹۶۱، ۱۰۶۳، ۱۱۵۴،	۲۷۱، ۶۳۴، ۶۳۵، ۹۶۱، ۹۶۶،
شرف الدین علی یزدی (خ) ۱۱۶	۲۳۶۵، ۲۳۹۳
شفیع عباسی (م) ۶۶	شیخی بیگ (م) ۹۶۱، ۹۶۳
شمس الدین تبریزی (مولانا - م) ۲۶۱۷	نیر علی هروی کاتب بایسنقر میرزا ۲۴۹، ۹۶۷،
شمس الدین فخرالدین حافظ کاتب ۱۸۴	۱۶۸۸، ۱۶۹۱
شمس الدین محمد الشریف الکرمانی (خ)	ص
۲۳۳۶، ۹۶۷، ۹۹۸، ۶۵۶	صادقی افشار (م کتابدار) ۶۶، ۲۶۳۹
شمس الدین محمد بن حسام بایسنقری هروی	ع
(خ) ۲۱۸۹، ۲۱۹۱، ۱۰۲۶	عارف هروی بن روح الله حسینی (خ) ۹۶۷،
شمس الدین محمد لطف الله (خ) ۹۶۷	۱۶۹۲

- عبدالله مذهب (خ) شاگرد محمود: ۲۱، ۲۴، ۲۵۱، ۲۱۲
- عبدالله هروی خطاط دربار امیر علی شیردر هرات ۳۲۸
- عبدالله زیارتگاهی هروی (خ) ۹۶۶
- عبدالله سمرقندی (خ) ۲۳۹۸
- عبدالله صراف (م) ۹۶۳
- عبدالله طباطبائی هروی (خ) ۴۱۰، ۴۱۱، ۹۶۸، ۹۹۹، در سمرقند ۹۸۰، ۹۴۰، تک
- عبدالله (شیخ قاطع هروی) ۱۷۰۶، ۲۱۷۵
- عبدالله بن محمد هروی (م) ۹۶۵
- عبدالله بن علی (خ) ۱۸۸ تک
- عبدالواحد بن محمد جامی (خ) ۴۳
- عبدالباقی باکو (م) ۹۶۳
- عبدالجلیل (خ) ۴۲
- عبدالحی تبریزی (م) ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۷، ۲۶۱۷، ۱۰۵۵، ۱۰۵۴
- عبدالخالق بن حبیب الله هروی (خ) ۱۲۷، ۶۵۵
- عبدالرحمن بن محمد اسماعیل (خ) ۱۰۰۶
- عبدالرحمن خوارزمی هروی یعقوبی (خ) ۴۱۳، ۴۱۵، ۱۰۰۳، ۱۰۰۸
- عبدالرحیم خلوتی پسر شمس تبریزی مشرقی (خ) ۹۶۹
- عبدالرحیم کاتب ۲۰۵ تک
- عبدالرحیم انیسی بن عبدالرحمن خوارزمی یعقوبی رستمی ۷۹، ۶۶۴، ۶۶۵، ۹۶۱، ۹۶۷، ۱۰۴۴ سی و یک اثر
- عبدالله مذهب (خ) ۱۱۶۹، تا ۱۱۹۹، هفده اثر ۱۲۰۰، تا ۱۲۱۶ بیست و دو قطعه ۱۲۱۷ تا ۲۵۱۵، ۱۲۳۹، ۱۲۳۵
- عبدالرحیم بن محمد قاسم (خ) ۹۶۶، ۹۹۹
- عبدالرحیم هروی روشن قلم یا عنبرین قلم ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۳۳، ۶۶۶، ۶۹۱، ۸۵۰، ۸۵۱، ۲۵۵۵، تا ۲۵۵۷
- عبدالصمد شیرازی مصور و مذهب شیرین قلم ۴۴، ۱۸۱، ۳۳۳، ۸۴۸، ۹۳۷
- عبدالعزیز خان شاه بخارا (خ) ۹۶۷
- عبدالعزیز (خواجه - م) ۹۶۶، ۲۴۵۳، ۲۴۵۴
- عبدالکریم خوارزمی بن عبدالرحمن (خ) ۸۰، ۲۱۶، ۴۱۶، ۹۶۱، ۹۶۶، ۹۹۸
- عبدالمومن مزاری هروی (خ) ۲۵۵۱
- عبدالملک کاتب شاهرخ ۲۳۶۱
- عبدالواحد مشهدی (خ) ۸۲۴، ۸۲۶، ۱۴۳۸، ۲۴۲۸، ۲۴۲۹
- عبدالواسع (خ) ۹۹۹
- عبدالوهاب حسینی مشهدی (خ) ۹۶۶، ۹۹۹
- عبدالوهاب ابوالمکارم حجازی (خ) ۸۲۹، ۸۳۰
- عبدی قلندر نشابوری (عبدالله بن حسن) مصور ۴۲۴، ۸۳۳، ۸۳۵، ۹۴۸، تک ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۴۳۹ تا ۲۵۴۰، ۲۴۱۴، ۱۴۵۸

- عبدالله خان (شاه بخارا - خ) ۹۶۷
عبدالله بخاری (م) ۹۸۰
عبدالله علی کاتب سلطانی (خ) ۲۳۹۷
عزالدين هروی (خ) ۲۳۲۳
علاءالدين محمد رزه باخرزی (خ) ۱۳۶،
۱۳۷
علاءالدين محمد هروی (خ) ۸۴۳، ۲۴۰،
۹۴۴، تک ۱۰۴۷
علاءالدين بن احمد اخسیکتی ۲۳۲۴
علاءالملک سبزواری (خ) ۶۹۲
علی (خواجه) تبریزی (خ، م) از مصوران
شاهنامه بایسنغری ۹۶۱، ۹۶۲، ۱۰۱۵
علی بیگ (خ، م) ۹۶۹
علی جان بن حیدر علی هروی (خ) ۶۵۷
علی بن حاجی مذهب (حاجی محمد هروی) ۲۳۴۰
علی حافظ (خ) ۱۴۶۰، ۱۴۶۱
علی حسینی (میر هروی - خ) ۹۶۶، ۹۹۹
۱۰۴۵، ۲۳۳۵، ۲۴۰۳، ۲۴۴۰
(رک: میر علی هروی)
علی بن حیدر حسینی قاسمی ۱۱۳۱ تا ۱۱۳۳
علی (مولانا مصور) ۳۴۶
علی رضا مشهدی (خ، م) ۱۰۵، ۱۳۲، ۹۷۸،
۲۴۳۲، ۹۹۹
علی قائنی (خ) ۱۰۴۸
علی قلی بیگ جبادار (م) ۶۶
علی الکاتب هرات (خ) ۱۴۳، ۹۹۳
علی کاتب بخارا ۲۳۷۷
علی بن لطف الله معاذ حسینی (خ) ۱۱۴
علی بن محمود تبریزی (خ) ۱۶۵
علی بن میرک سمرقندی (خ) ۱۶۹
علی یزدی (م) ۹۶۲
عماد ابر قوهی (خ) ۱۰۰۸
عمادالدين آهنگران بخارا (خ) ۱۴۸
عماد الحسینی قزوینی ۱۱۷، ۱۳۰، ۹۷۱ تا
۹۷۳
عمادالدين بن محیی هروی (خ) ۱۹۳
عمادبن محمد هروی (خ) ۱۳۵۵
عماد الفراهی (خ) ۹۶۷
عنایت الله (آقا اصفهانی) ۲۶۲۷
عیشی هروی (خ) ۹۶۶، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰
غ
غیاثالدين (خواجه مصور) ۴۴، ۳۴۶، ۹۶۲
غیاثالدين مذهب مشهدی ۹۶۷، ۹۹۹
غیاثالدين علی جامی ۲۶۰۶
غیاثالدين بن علاءالدين (خ) ۸۴۴
ف
فخرالدين احمد (خ) ۱۰۰۲
علی بن حیدر حسینی قاسمی ۱۱۳۱ تا ۱۱۳۳
فخرالدين علی بن محمد اصغر جامی (خ)
۸۲۳
علی رضا مشهدی (خ، م) ۱۰۵، ۱۳۲، ۹۷۸،
فخرالدين علی حاجی محمد بخاری
هروی (خ) ۱۲۴
فرخ چيله (م) ۲۵۴۴، ۲۵۵۵
فرهاد مصور شیراز ۲۵۶
فرید (خ) ۸
فغانالدين بلبل شاهنامه خوان ۹۴۱ تک

فولاد محمد بن یار محمد بخاری (خ)

۳۲۴

ق

قادمی صفوی (م) ۹۶۵

قاسم علی (م) ۲۲۰۶، ۶۶۳، ۲۸۸، ۲۶۱

ص ۸۱۰ ص ۸۱۱

قاسم علی (خ) شیرازی در هرات : ۲۹۰، ۱۸

۱۱۳۴، ۶۵۹، ۲۲۷، ۲۱۵

قطب هروی (خ) ۱۷۸ تک

قطب الدین جمال هروی (خ) ۱۵۱

قطب الدین حسن شاه کرمانی (خ) ۳۸، ۳۷

قطب الدین محمد حسینی (خ) ۲۲۱۴

قطب الدین محمد یزدی (خ) ۱۳۹۵، ۱۳۹۴

قوام الدین مجلد ۳۴۶

قوام بن محمد شیرازی (خ) ۲۳۹۵

ک

کپک (مولانا نادر العصر، عکاس هروی) ۹۶۸ محمد امین سمرقندی (خ) ۲۵۹۹

کمال الدین مذهب (م، خ) ۹۶۶، ۶۰، ۲۷، محمد امین مشهدی (خ) ۲۶۰۰، ۳۷۵

محمد امین مذهب ۹۸۹

۲۵۵۲، ۱۱۳۵

محمد اوبهی (خ) ۹۶۶

کمال ثانی (خ) ۶۶۲، ۶۶۰

کمال الدین حسین حافظ هروی (خ) ۵۵۵، محمد باقر بن میر علی هروی (خ) ۱۱۳۷،

۲۵۴۱، ۲۴۷۹، ۱۱۳۸

۹۹۹، ۵۵۸

کمال نشابوری نور بخشی ۲۵۹۸، ۱۱۳۶ : محمد باقی (خ) ۲۳۳۴، ۹۹۱

ص ۵۹۲

لچمن (م) ۲۵۵۵

م

محمد بدخشی حسینی (خ) ۲۳۸۰، ۱۴۶۶

۲۴۴۲

مادهو (م) ۲۵۵۵

مالک دیلمی (خ) ۵۹۷، ۵۸۹، ۲۴۸، ۸۷، ۸۶، محمد بلخی (خ) ۱۴۳۷

محمد بهرام (خ) ۲۴۸۰، ۱۴۳۶، ۵۰۶

۱۴۲۱ تا ۱۴۰۲، ۹۹۸، ۹۷۹

- محمد بیگ (م) ۹۶۶، ۹۸۰، ۹۶۳، ۱۰۵۶
 محمد تقی هروی (خ) ۱۳، ۵۹۸
 محمد جعفر بن محمد باقر بن میر علی هروی
 (خ) ۲۳۲۹
 محمد بن جلال الرشید (خ) ۵۴۵
 محمد بن جمال الدین (خ) ۲۳۳۲
 محمد بن حاجی اسفندیار خشمیری (م)
 ۲۵۹۶
 محمد بن حسام مشهور به شمس الدین بایسنغری
 (خ) ۲۵۱۶
 محمد حسین الماس (خ) ۲۰۰
 محمد حسین تبریزی (خ) ۹۸۳
 محمد حسینی هنرمند هرات ۱۰۱۲
 محمد حسین بن خواجه سیف الدین (خ)
 ۱۰۷، ۵۵۰، ۵۵۱
 محمد حسین بن حاجی محمد هروی (خ)
 ۲۳۹۱
 محمد حسین کشمیری زرین رقم ۲۹۳، ۸۶۱،
 ۹۲۴، ۲۵۴۲ تا ۲۵۴۴
 محمد حسین بن غیاث الدین علی (خ) ۱۳۸
 محمد حسن هروی (خ) ۱۰۰۰
 محمد بن حسن هروی (خ) ۴۷
 محمد حلوائی جلالی اسکندری (خ) ۲۷۷
 محمد شیرازی حمامی (خ) ۲۶۱۰
 محمد خیام جامی (م) ۹۶۲
 محمد رحیم مشهدی (خ) ۵۷۷، ۷۵۹
 محمد رضا (م) ۱۳۶ (رک شیخ محمد رضا)
 محمد رضا تبریزی ۴۲۰
 محمد رضا مشهدی (خ) ۹۶۸، ۲۳۷۸
 محمد زمان (خ) ۹۵۰ تک
 محمد سعید هروی بن مسعود (خ) ۵۸۰
 محمد بن سعید بن سعد حافظ (خ) ۲۶۱۹
 محمد سلطانی (م) ۶۶
 محمد سلطان شاه هروی (خ) ۹۸۲
 محمد بن شاه محمد ترکستانی (میرزا - خ)
 ۴۱۷
 محمد شریف هروی (خ، م) ۹۷۶، ۱۴۲۳، ۱۴۲۵
 محمد شفیع حسینی هروی شفیعا (خ) ۵۸۲
 ۵۸۶
 محمد صالح دردمند (خ) ۱۶۴، ۲۲۱۱، ۲۲۱۳
 محمد صالح بن کمال الدین حسین مشهدی
 (خ) ۵۸۷
 محمد صالح بن محمد باقی (خ) ۲۳۷۴
 محمد صالح هروی منشی ولی محمد خان (خ)
 ۵۸۸، ۹۸۳
 محمد ظاهر مجلد خاقانی (خ) ۲۵۱۵
 محمد بن علاء الدین رزه باخرزی (خ) ۸۳۶
 ۸۳۹، ۲۵۵۴
 محمد بن علی بن محمد مرشدی (خ) ۲۳۶۸
 محمد علی (خ) ۱۸۷ تک
 محمد بن عبدالله ابولیت (خ) ۵۹۹
 محمد بن عبدالحی (م) ۹۶۹
 محمد بن عبدالرزاق طبیب (خ) ۲۴۱۱
 محمد فوشنجی (خ) ۱۷۷ تک
 محمد قاسم شادیشاه هروی (خ) ۱۴۵، ۶۴۰،
 ۶۴۶، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۷۶، ۹۹۹

- محمد ناصر بخاری (خ) ۱۵۱۶ ، ۲۴۲۰، ۱۰۰۰
- محمد قاسم بخاری ۹۶۷ محمد قاسم جامی (خ) ۲۴۲۴
- محمد بن ناصرالدین فوشنجی (خ) ۱۹۸ محمد قاسم منجم (خ) ۹۶۷
- محمد بن نظام الدین محمد (خ) ۲۲۸ محمد قاسم بن سلطان محمود اشکابادی ۱۰۱۰
- محمد هروی (خ) ۳۵ محمد قل (خ) ۱۴۴
- محمد قوام شیرازی حمای (خ) ۲۲۹، ۸۲ محمد یوسف (م) ۶۶
- تا ۳۱۵، ۲۳۲ تا ۶۵۰، ۶۴۷، ۳۱۸ محمد یوسف حسینی (خ) ۲۳۲۵
- تا ۱۳۹۶، ۲۳۲۱، ۱۰۳۶، ۱۰۱۸ محمد یوسف کابلی (خ) ۲۶۰۴
- محمدی هروی (مصور حیات عامه) ۵، ۱۵، ۳۳۴ محمد کاتب (خ) ۲۴۳۵، ۱۴۰۱، ۱۴۰۰
- تا ۲۶۲۸، ۲۴۶۵، ۲۴۶۲، ۳۳۸ محمد کمال نشابوری (خ) ۴۱۲
- محمود بن اسحاق شهابی سیاوشانی هروی (خ) محمد لطیف شوخی بخاری (خ) ۴۱۸
- ۴۲۵، ۴۴۴، ۹۸۳، ۲۲۱۵، ۲۳۰۹ محمد محسن هروی (خ) ۱۰۱، ۴۰۸، ۴۰۹
- ۲۴۲۳، ۲۵۴۶ تا ۲۵۵۰ محمد بن محمد الیاس (خ) ۲۳۲۸
- محمود جعفری (شیخ هروی—خ) ۱۳۱۴ تا ۱۳۵۴ محمد بن محمد بقال (خ) ۹۹۴، ۱۵۱۳
- محمود بن حسن نشابوری (خ) ۹۵۷ محمد بن رفیقی هروی (خ) ۱۵۵، ۱۳۱۳
- محمود بن حسن هروی (خ) ۲۵۲۷ محمد بن سلطان علی (خ) ۶۳۳، ۱۴۳۳
- محمود سلطانی هروی (خ) ۳۴۸ محمد بن مسعود (خ) ۲۵۸۰
- محمود شاه خیام (م) ۹۶۲ محمد بن مطهر بن یوسف نشابوری (خ) ۳۷۱
- محمود بن علی (خ) ۹۶۷ محمد معصوم (خ) ۲۶۰۳
- محمود الکابت بخشی منشی سلطان حسین محمد معصوم حسینی بخاری (خ) ۱۴۳۵
- بایقرا (خ) ۹۶۳، ۲۳۸۲ محمد بن ملا میر حسینی (خ) ۷
- محمود مذهب هروی (خ) ۲۱، ۲۵۵، ۲۸۴ محمد مومن بن شاه محمود هروی ۶۲۶، ۶۲۸
- ۳۶۵، ۶۰۵، ۶۰۶، ۹۳۲، ۹۳۶، ۹۶۶ محمد مومن هروی بن عبداللهمروارید (خ، م)
- ۹۶۸، ۹۷۵، ۱۰۵۲، ۲۴۴۸، ۲۴۸۲ محمد ناصر (صحاف) ۱۳۶
- ۲۴۸۵، ۲۵۱۵، ۲۶۰۷، ۲۶۰۹

- ۲۶۱۱
محمود مصور ۲۵۹۴، ۲۶۰۷
محمود بن مرتضی حسینی (خ) ۳۳۹
محمود بن محمد بلخی (خ) ۲۳۳۳
محمود بن محمد یوسف تستری کاغذی (خ)
۲۳۱۰، ۲۳۱۱، ۲۵۷۱، ۲۵۷۲
محمود بن نظام زرین رقم هروی مذهب
و (خ) ۱۳۴، ۱۰۲۵، ۲۴۳۰
محمود بن میرک (خ) ۲۴۲۱
محمود هروی (خ) ۱۰
محبی شیرازی (خ) ۶۰۷
محبی هروی (خ) ۱۹۳، ۴۴۵، ۶۱۵، ۹۳۳،
۲۴۲۷، ۹۹۹
مرتضی حسینی محمود (خ) ۲۱۱
مرشد الدین محمد عطار شیخ شیرازی (خ)
۸۴، ۱۶۸، ۲۱۰، ۲۳۴ تا ۲۳۶،
۲۵۰، تا ۲۵۲، ۳۱۹، تا ۳۲۲، ۶۱۶،
۶۲۱، ۱۰۳۲، ۲۳۳۸، ۲۳۴۷، ۲۳۷۰،
۲۳۷۱، ۲۳۹۴، ۲۴۰۱، ۲۵۷۳، ۲۵۷۴
۲۶۰۷
مسعود بن میرک نقاش ۹۸۰
مسکین (م) ۲۵۵۵
مظفر حسین بن محمد امین (خ) ۶۲۲، ۶۲۴،
۲۳۱۲، ۲۳۱۳
مظفر بن عبدالله کاتب ابراهیم تیموری (خ)
۹۵۸
مظفر علی تربتی کاتب سلطانی (خ) ۹۶۶،
۲۳۷۳
مظفر علی (م) ۲۶۲، ۸۱۷، ۲۴۵۵، ۲۶۲۱،
مظفر علی قاطع ۹۶۷
مظفر علی سیاه قلم ۹۶۷
معروف (مولانا بغدادی - خ) ۶۲۵، ۹۶۲،
معروف نقاش ۳۴۶
معزالدین (میر محمد حسینی کاشانی) خ ۴۲۱،
۹۲۷، ۹۳۰، ۹۶۶، ۹۸۳، ۹۹۸، ۲۴۲۶
معین مصور ۶۶
معین الدین محمد شریفی شاگرد میر علی
هروی ۹۹۸
مقصود هروی (خ) ۷۰۰، ۷۰۲
منعم الدین اوحدی (خ) ۸۰۵
منوهر (م) ۲۵۵۵
موسی بن عیسی سمرقندی (خ) ۱۴۳۴
موسی مصور ۹۶۱
موکوند (م) ۲۵۵۵
مهدی قلی (خ) ۹۹۹
مهر بانو بنت عمر شیخ تیموری خواهر بابر
(خ) ۲۵۹۱
مهیش (م) ۲۵۵۵
میر دانگ (خ) ۹۶۷
میر حسینی نسفی بخاری کاتب سلطانی مشهور
به میرکلنگی (خ) ۲۱، ۳۰۱، ۳۰۲،
۴۹۳، ۵۰۰، ۹۵۴، ۹۶۶، ۱۵۹۵،
۲۳۲۷، ۲۴۳۷
میرزا عنایت (م) ۹۶۷
میرزا علی (شاگرد بهزاد - م) ۱، ۱۹، ۲۶۲،
ص ۸۱۷

- میر سید (خ) ۹۶۶ میرک (بابا تاشکندی) م ۸۵
- میر شیخ پورانی هروی (خ) ۹۶۷، ۹۹۹، میرک (م) ۲۴۵۵ ص ۸۱۷
- ۲۳۱۸، ۲۳۱۴ میرک خراسانی (م) ۳۴۲
- میر شیخ بن قتلح حاجی سمرقندی (خ) میرک سمرقندی (م) ۲۵۸۸، ۲۵۸۹
- ۲۳۵۸ میرک (خ) ۲۳۹۹
- میر عضد (م مذهب) ۳۶۱ میرک هروی (م) ۲۶۳
- میر علی بن الیاس تبریزی (خ) ۲۶۷ میشندن داس (م) ۲۵۵۵
- میر علی بخاری (خ) ۱۰۵۲، ۱۴۵۹ ن
- میر علی تبریزی (خ) ۳۱۴، ۹۶۶، ۹۹۹ ناصر الکاتب (خ) ۲۷۷
- میر علی شیرازی (خ) ۹۴۲ تک ناصر الدین علی بخاری (خ) ۱۶۳
- میر علی هروی حسینی کاتب سلطانی (خ) نصیر کاتب بهرام میرزا (خ) ۹۶۷
- ۳، ۲۷، ۲۸، ۳۳، ۶۴، ۱۰۶، ۱۱۸، : نظام بن حسین بن نجیب هروی (خ) ۲۵۸۵
- ۱۲۸، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۷۴، تک نظام بن یقینی (خ) ۶۹۹
- ۲۰۴ تک ۲۱۹، ۲۲۴، ۲۲۶، ۳۵۴، نظامی کاسی (م) ۹۶۲
- ۸۴۵، ۹۸۳، ۱۶۹۳، ۱۶۹۷، ۴۶۱، نعمت الله بن محمد شریف نشابوری (خ)
- ۲۴۷۵، ۲۴۸۵، ۲۵۲۱ تا ۲۵۳۰ ۱۰۶۷
- میر سید علی (م) ۳۴۵، ۹۶۶، ۹۷۱، نعیم الدین کاتب شیرازی (خ) ۲۵۳، ۲۶۴
- ص ۸۱۷ ۲۴۰۷، ۲۴۰۰، ۸۳۲، ۸۳۱
- میر ماه بن میر عرب برادر زاده میرکلنگی (خ) نعیم الدین کاتب بن حاج صدرالدین (مذهب)
- ۲۵۸۶ (خ) ۱۰۴۱، ۲۳۶۹، ۲۳۹۰
- میر محمد (خ) ۲۴۱۶ نورالدین محمد پورانی هروی (خ) ۵۶۰
- میر محمد باقر بن میر علی هروی ۶۰۲، ۹۶۷، ۱۱۳۹ تا ۱۱۴۳
- ۶۰۴ نوروز احمد خان حکمران تاشکند (خ) ۹۶۷
- میر محمد بن علی (خ) ۱۴۲ ویسی هروی (خ) ۶۰، ۲۱۳
- میر محمد علی (خ) ۶۳۶ هاشم مذهب و محرر ۹۶۷
- میر محمد صالح کشفی ۳۱۱ تا ۳۱۳ هدایت الله شیرازی (خ) ۱۰۶۶
- میر مصور و محرر (تبریزی) ۳۰۸، ۹۶۷، همام منشی مرشدی (خ) ۲۵۹۶
- میرک آقا اصفهانی (م) ۲۶۲ یاری (مولانا، مذهب و محرر، خ هروی) ۵۳

۵۳، ۹۶۶، تا ۹۹۹، ۱۷۰۶، ۲۱۷۵، یوسف علی سبز مشهدی (خ) ۲۱۹۵، ۲۱۹۷

۲۴۳۳، ۲۳۴۸، ۲۲۱۰، ۲۲۰۷ یوسف بن محمد بن شهاب جامی هروی (خ)

۱۰۱۵

یاری بخاری (خ) ۹۶۷

۲۳۸۱، ۲۳۵۲، ۱۰۴۳، یوسف مشهور به امیری مذهب و نقاش هرات

۱۰۲۷

یعقوب بن حسن ملقب بسراج الحسنی قطانی

(خ) ۵۷۵، ۵۷۴

آثار هنری مربوط مکتب هنر تیموریان

مذکور در فصل چهارم

(اعدادیکه بعد از هر اثر داده شده ، عدد مسلسل بین قوسین کتابست و ص نشان صفحه)

الف	
آثار محمدی ، ص ۸۲۱ تا ۸۲۵	از در پیچان عمل عنایت اصفهانی ۲۶۲۷
آثار مظفر بخت محیی هروی ۲۴۲۷	اساس الاقتباس خط محمد بدخشانی ۲۴۴۲
آداب المشق خط بابا شاه ۹۵۳	اسرار حج خط محیی هروی ۹۳۳
آیین اکبری خط محمد حسین کشمیری کار هند ۲۹۳	اسرار نامه خط شاه محمود ۳۸۲
آئینه اسکندری ۸۴۰	اسکندر نامه خط میر علی هروی ۲۷
احسن الکبار خط خضر شاه مکتب هرات در سنه ۸۳۷ ق ، ص ۸۰۸ و عدد ۲۹	اسکندر نامه ترکی خط ابراهیم منشی ۴۴۸
احسن الکبار خط غیاث الدین ۸۴۴	اسماء اعظم خط سلطان علی مشهدی ۴۶۹
اخلاق محسنی خط محمود شهابی ۴۲۷	اشتر نامه خط شیخ محمد هروی ۱۴۶۸
اخلاق محسنی خط حسن محمد ۱۵۲	اشعار نظامی مکتب هرات ۲۷۶
اخلاق منصوری خط محمد بهرام ۵۰۳	اشعار نوائی کار بهزاد هرات ۲۷۹
اربعین جامی خط قل محمد ۱۴۴	اظهار المضر خط میر کلنگی ۲۴۳۷
اربعین جامی خط شاه محمود ۲۳۲۰	البم شماره ۲۱۳۵ و ۲۱۶۰ ترکیه ۹۶۲
اربعین جامی خط محمد قوام ۲۳۲۱	البم (مرقع خوب ولی محمد خان) شماره ۲۱۳۷ ، ۹۸۳ ص ۵۹۰
	البم شماره ۲۱۳۹ ترکیه ۹۸۴ ص ۵۹۱
	البم شماره ۲۱۴۰ ترکیه ۹۷۳ ص ۵۸۷

البم شماره ۲۱۴۲ ترکیه ۹۸۵ ص ۵۹۱	البم شاه اسماعیل صفوی ۹۶۸ ص ۵۸۵
البم شماره ۲۱۴۳ ترکیه ۹۸۶ ص ۵۹۱	البم شاه طهماسب و امیر غیب بیگ ۹۶۶
البم شماره ۲۱۴۴ ترکیه ۹۷۱ ص ۵۸۷	البم غریب میرزا کار هرات ۹۶۵
البم شماره ۲۱۴۵ ترکیه ۹۷۶	البم مجموع الغرائب بایسنغر میرزا ۹۶۴
البم شماره ۲۱۴۶ ترکیه ۹۷۲ ص ۵۸۷	البم یوسف بهادر خان ۹۶۹ ص ۵۸۶
البم شماره ۲۱۴۷ ترکیه ۹۷۰ ص ۵۸۷	(رک . مرقع)
البم بایسنغر شماره ۲۱۵۲ ترکیه ۹۶۲	انوار سهیلی مصور خط عبدالرحیم ۲۵۵۵
البم سلطان یعقوب شماره ۲۱۵۳ ترکیه ۹۶۱	انیس العشاق خط امامی هروی ۹۲۵
البم ۲۱۵۵ ترکیه ۹۸۰ ص ۵۸۹	انیس الناس کار هرات ۳۶۹
البم ۲۱۵۷ ترکیه ۹۸۲	ب
البم ۲۱۵۸ ترکیه ۹۸۹ ص ۵۹۲	باربد اثر میرزا علی ص ۸۱۷
البم عبدالعزیز خان ۲۱۵۹ ترکیه ۹۷۹ ص ۵۸۹	بازگشت خسرو اثر میرک ص ۸۱۷
	بدایع الافکار مکتب بخارا ۱۳۱
البم سلطان یعقوب ۲۱۶۰ ترکیه ۹۶۳	بلبل نامه عطار خط حبیب سمرقندی ۲۳۶۴
البم ۲۱۶۲ ترکیه ۹۷۴ ص ۵۸۷	بهرام میرزا در شکار اثر مظفر علی ص ۸۱۷
البم ۲۱۶۵ ترکیه ۹۸۷ ص ۵۹۱	بوستان سعدی :
البم ۲۱۶۶ ترکیه ۹۷۸ ص ۵۸۹	" خط اظهر هرات ۱۲۹
البم ۲۱۶۸ ترکیه ۹۷۵ ص ۵۸۸	" خط شیخ محمد کار بهزاد ۲۷۸
البم ۲۱۷۶ ترکیه ۹۸۸ ص ۵۹۱	" مصور عمل حاجی محمد خط شهسوار
البم ۲۱۹۶ ترکیه ۹۷۷	۲۵۹۴
البم بایسنغر میرزا ۲۳۱۰ ترکیه ۹۸۱	" خط پیر علی بن عبدالرحمن جامی
البم ۱۴۸۳ ترکیه ۹۹۰ ص ۵۹۲	۲۳۷۶
البم عبدالله خان بخارا ۱۴۸۸ ترکیه ۹۹۱	" عماد حسینی مکتب هرات ۱۳۰
البم کار سمرقند ۱۴۸۹ ترکیه ۹۹۲ ص ۵۹۲	" کار مکتب بخارا ۲۱۸
البم سلطان علی ۱۴۹۱ ترکیه ۹۹۳ ص ۵۹۳	" خط سلطان محمد نور ۴۸۷ ، ۲۱۸۷
البم ابوسعید میرزا ۱۴۹۴ ترکیه ۹۹۴ ص ۵۹۳	" خط سلطان محمد خندان ۴۷۴
البم ۱۵۱۴ ترکیه ۹۹۵ ص ۵۹۳	" خط محمود شهابی هروی ۲۲۱۵ ،
البم بهرام میرزا ۹۶۷	۲۵۵۰ ، ۲۲۱۶

بیاض بختاور خان خط محمد امین مشہدی	"	شاہ محمود نشابوری ۳۰۳، ۳۷۸، ۳۸۸،	۲۳۷۵
۲۶۰۰			
بیاض کپور تلہ خط سلطان محمد مشہدی با	"	خط شاہ محمد کاتب ۱۰۴۶	
۵ مجلس مصور ہرات ۲۶۳۷	"	خط شاہ قاسم ۴۱۵	
بیاض ہمام ۲۵۹۶	"	خط میر علی ہروی ۱۲۸، ۷۴۲،	
پ			
پارچہ ابریشمی منقش ہرات کار غیاث الدین	"	۱۰۴۵، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۲۴۶۱،	
۲۵۴		۲۴۷۵، ۲۵۲۴، ۲۵۲۵	
پردہ بقلم عبداللہ مذهب مکتب ہرات ۲۱۲	"	خط میر کلنگی بخاری ۴۹۵	
پری ساقی کار شاہ قلی ۲۶۲۹	"	خط عبدالواحد مشہدی ۸۲۵	
پنج گنج امیر خسرو کار تبریز ۶۲	"	خط سلطان علی مشہدی، عمل بہزاد	
پہلوان و شیر ژیان ۹۶۲ ص ۵۷۲		و مذهب یاری و شمس الدین کرمانی	
پور تریٹ :		درقاہرہ ۲۵، ۲۵۰۸، ۱۱۲۸	
پور تریٹ عمل بہزاد ۹۶۵	"	خط علی کاتب ۲۳۷۷	
" " امیر علی شیر عمل محمود مذهب	"	خط میر علی تبریزی ۳۱۴	
۳۶۵	"	مصور خط حکیم رکنا ۲۶۱۶	
" " عمل صدیقی بیگ (م) ۹۷۲، ۹۷۳	"	خط محمد رضا مشہدی ۲۳۷۸	
" " سفیر روس بدرنار صفوی ۹۸۰	"	خط یاری ہروی ۲۲۰۷	
" " شیبانی خان عمل بہزاد ۲۵۱	"	خط محمود مذهب ۲۶۱۱	
" " عمل علی حسینی ۲۴۴۰	"	خط محمد بن نظام الدین ۲۲۸	
" " عمل کوپک نقاش ۹۶۵	"	مکتب بخارا در لینن گراد ۲۴	
ت	"	مکتب شیراز ۹۷	
تاج المآثر خط قطب الدین کرمانی ۳۷	"	دارای سہ مجلس کار ہرات ۲۳۷۹	
تاریخ مصور خاندان تیموریہ با ۱۱۲ منیاتور		بہارستان جامی :	
عصر بابر ۲۵۶۱		بہارستان نوشتہ ۸۹۵ ق ۲۵۸۷	
تاریخ حافظ ابرو مصور ہرات ۱۰۳۰ ص ۶۱۱	"	کار محمود مذهب ۲۶۰۹	
تحفۃ الاحرار جامی .	"	خط ناصرالدین علی ۱۶۳	
"کار قزوین ۵		بیاض :	
		بیاض اشعار تیموریہ کار ہرات ۲۵۵۹	

تصویر رستم و رخسار ۹۶۲ ص ۵۶۶	" ۲۴۹۷
" دواسپ جنگنده کار درویش محمد هروی	" کار هرات ۱۰۲
نقاش ۹۶۱	" کار هرات در حیات مولف ۱۳۳
" جنگ دو نیزه دار ۹۶۲ ص ۵۶۸	" خط خواند سالک ۵۰۲
" جنگ با ازدها ۹۶۲ ص ۵۶۸	" خط خواجه جان در لندن ۱۷۲ تک
" جنگ با شیر ۹۶۲ ص ۵۶۸	" خط خواجه جان مکتب بخارا ۲۸۳
" جنگ با شیر ۹۶۲ ص ۵۶۹	" خط سلطان علی مشهدی ۲۴۸۸، ۴۶۰
" جنگ ازدها و شکاریان ۹۶۲ ص ۵۶۷	" خط سلطان محمد نور ۲۴۱۹
" جنگ رستم با حکمران چین ۹۶۲ ص ۵۶۹	" خط شاه حسین هروی ۳۰۰
" جنگ دو پهلوان شیر کش ۹۶۲ ص ۵۶۸، ۵۷۰	" خط محمد قاسم شادیشاه ۲۴۲۰
" جنگ شهسوار تازنده (نامکمل) ص ۵۷۱	" خط کمال نشابوری ۱۱۳۶
" جنگ دو سوار تازنده ۹۶۲ ص ۵۶۹	" کار محمود مذهب ۲۴۸۴، ۲۸۴
" شهسوار شیر کش ۹۶۲ ص ۵۷۰	" خط مقصود هروی ۷۰۱
" عمل پسر عبدالله مصور ۹۶۹ ص ۵۸۶	" خط میرکلنگی مکتب بخارا ۳۰۲، ۲۱
" غریب میرزا ۹۶۵	" ۳۳۱، ۳۳۰
" تاج الدین ریخته گراز بهرام میرزا ۹۶۷	" خط ناصر کاتب ۸۲۷
ص ۵۸۱	" تحفه العراقین خط شاه قاسم ۵۱۸
" عمل محمد بن عبدالحی (م) ۹۶۹	تحفه العشاق ۹۳۹ تک
ص ۵۸۶	ترجمه تاریخ طبری خط قطب الدین کار هرات
" جنگ شتران عمل بهزاد ۳۶۷	۳۸
" دربار شاه طهماسب ۱۵	ترجمه تاریخ طبری کار هرات ۲۷۰
" قصر بگ حکمران عمل شیخی بیگ (م) ۹۶۱	ترجمه نصایح محمد (ص) خط شاه محمود
" ملاقات همای و همایون کار هرات در ۵ تابلو ۲۴۸۲	۳۸۶
" راهب عیسوی کار بهزاد ۹۷۵	ترجمه منظوم چهل حدیث خط سلطان علی
	مشهدی ۹۶۷
	ترجیع بند جامی خط میر علی هروی ۷۱۳
	تصاویر :

"	یک صفحه عمل بهزاد ؟ ۲۴۲	"	عمل سلطان محمد شاگرد بهزاد در
"	جوان نقاش عمل بهزاد در هرات	"	ادنبیره ۲۸۲
"	۲۵۸	"	عمل قاسم نقاش ۹۷۳
"	یک صفحه دیوان نوائی سبک بهزاد	"	عمل مسعود بن میرک ۹۸۰
"	۲۱۷	"	عمل بخارا ۳۶ قطعه ۹۹۵
"	عمل حاجی محمد مصور بخارا ۹۸۵	"	عمل میر علی (م) ۹۷۱ ص ۸۱۷
"	رستم و افراسیاب و رخس ۹۶۲ ص	"	عمل میر محمد سمرقندی ۹۷۰
"	۵۷۱	"	حمله بهرام گور بر شیر ۹۶۲ ص ۵۷۰
"	عمل شهاب الدین عبدالله هروی بن	"	شکار شاهزاده عمل استاد محمد هروی
"	میر علی در سمرقند ۹۶۹ ص ۵۸۶	"	۹۶۱
"	اشعار جامی عمل عبیدالله بخاری	"	عمل محمود مصور در هند ۴۳ قطعه
"	۹۸۰	"	۲۵۹۴
"	یک صفحه شاهنامه کار هرات ۲۳۸	"	عمل ولیجان (م) ۹۷۰ تا ۹۷۵
"	عمل علی بیگ کاتب ۹۶۹ ص ۵۸۷	"	(رک : منیاتور)
"	عمل رضا عباسی در هرات ۶۶	"	تفسیر حسینی کار بخارا ۱۸۹ تک
"	معراج ۹۷۴	"	تفسیر حسینی خط جلال الدین هروی کار
"	دربار شاه صفوی ۹۷۷	"	هرات ۱۵۴
"	صحنه شکار مکتب بخارا ۲۶۰	"	تفسیر سوره یوسف خط مهربانو خواهر بابر
"	گیو و پیران ۹۶۲	"	شاه ۲۵۹۱
"	عمل مولانا حسین مذهب ۹۶۶	"	تفسیر عربی قرآن کار هرات ۱۸۲ تک
"	عمل محب الله کاتب ۹۹۰	"	تمر نامه خط محمد هروی در بلخ ۲۵۵۴
"	شاهزاده ترک عمل بهرام قلی (م)	"	تیمور نامه هاتفی :
"	۹۷۷	"	خط محمود هروی در بخارا ۲۴۳۰
"	تصاویر عمل بهزاد ۲۴۳، ۳۶۷، ۹۷۴، ۹۷۱	"	خط علی جامی ۲۶۰۶، ۸۴۷
"	(رک : بهزاد)	"	خط هدایت الله ۱۰۶۶
"	منقول از کارهای بهزاد ۹۸۵ ص ۵۹۲	"	خط محمود مذهب هروی در بخارا :
"	عمل اظهر شماخی ۹۶۱	"	۱۰۲۵ ص ۶۰۸
"	عمل جعفر تبریزی ۹۶۱	"	خط شاه محمود ۲۲۵

- " خط شاه محمد دره‌یی در قندهار ۵۶۳ شده ۱۰۵۱
 " خط محمد رزه ۱۳۶ ، ۸۳۹ : چهل حدیث :
 " خط بن عبدالعزیز هرات ۱۵۳ " خط بابا شاه ۵۱۱
 " خط میر علی هروی ۱۷۴ تک ۷۰۵ " خط میر علی هروی ۷۰۹ ، ۷۱۰ ، ۷۱۲
 " خط شاه قاسم هروی ۲۹۹ ۸۴۵
 " خط شاه محمود مشهدی ۲۴۳۱ " خط سلیم نشابوری ۵۴۸
 " خط علاء الملک سبزواری ۶۹۲ " خط شاه محمود ۳۸۵
 " خط سلطان علی مشهدی ۷۳ " خط سلطان علی مشهدی ۷۳
 جام جم اوحدی خط شیخ محمد هروی ۲۶۰۲ چهل و یک باب مالک‌دیلمی ۱۴۱۹
 جام جم خط حسین کلو ۱۱۶۸ : چهل کلمه علی :
 جام جم خط میر علی هروی ۷۰۴ " خط شیخ محمود هروی در بغداد ۶۳۴
 جام جم خط محمود هرات ۱۳۴ " خط بابا شاه ۵۱۲
 جام جم خط شیخ محمد انصاری ۲۳۸۷ " خط شاه محمود ۳۸۷ ، ۴۰۷ ، ۸۴۶ ، ۱۶۰۳
 جامع بایسنغری حافظ ابرو مصور و مذهب در ۱۶۰۴
 حیات مولف ۱۰۲۹ ص ۶۱۱ " خط عبدالرحیم روشن قلم ۲۵۵۶
 جزو قرآن خط شاه محمود ۳۸۹ ح
 جزو قرآن خط دوست محمد ۱۰۶۹ حاتم نامه کاشفی کار هرات ۱۰۴
 جمال و جلال آصفی مصور خط سلطان علی حاتمیه کاشفی خط شاه محمود ۳۸۳
 قائنی در هرات ۲۴۴۶ حافظ و سعدی (اشعار) خط محمد بن مسعود
 جنگ ابراهیم میرزا تیموری مکتب هرات ۲۵۸۰
 ۳۶۸ حاشیه شرح عقائد خط عمادالدین از مکتب
 جنگ اشعار بخت جعفر در هرات ۲۶۶ بخارا ۱۴۸
 جواهر الذات مصور خط احمد هروی ۲۳۶۳ حالنامه عارفی :
 جهانگشای جوینی ۸۴۱ ق ۲۴۷۰ " خط شاه محمود و حسن علی ۸ مجلس
 جهانگیر نامه خط عبدالرحیم هروی ۶۶۶ کار بهزاد ۲۴۰۲
 چ چهار کتاب امیر خسرو تحریر ۸۳۲ ق ۱۳۵ " خط عبدی نشابوری ۴۲۴
 چهار مقاله برای بایسنغر در هرات نوشته " خط سلطانعلی مشهدی ۱۱۲۷ ، ۳۵۲
 " خط میر علی هروی ۲۵۲۲ ، ۲۵۲۳

خط سلطان حسین هروی ۶۵۴	"	حسین کشمیری ۲۵۴۳
خط مرشد شیرازی ۶۱۹	"	خسرو و شیرین هاتقی خط مظفر حسین ۶۲۲
خط زین الدین محمود کار هرات ۴۴	"	خضر خان دولرانی کار و نوشته هرات ۲۶۳۰
خط عبدالکریم خوارزمی ۴۱۶	"	خمسه امیر خسرو :
خط علی حسینی در هرات ۲۴۰۳	"	کار هرات ۴۵
حدیقه الحدیقه خط شمس الدین کرمانی ۲۳۳۶	"	مصور رامپور هند ۲۵۶۶
حدیقه سنائی :	"	کار بهزاد ۲۸۰
خط میر علی هروی در بخارا ۱۰۳	"	کار شیراز ۹۹
مرشد عطار شیرازی ۶۱۶	"	مصور موزه دهلی ۲۵۶۸
حدیقه السعداء خط میر علی هروی با	"	خط محمد جنابدی ۲۳۸۴
۱۷ منیاتور روش بهزاد ۲۶۴۳	"	خط سمره بن علی ۲۵۶۵
حرز الامان خط سلطان محمد خندان ۲۳۲۲	"	خط حسین شیرازی با ۱۷ مجلسن مصور
حسن و دل فتاحی خط مرشد ۲۴۰۱	"	۲۵۶۷
حفظ الآفت خط عبدالله طباح هروی ۴۱۰	"	مصور با ۷ مجلس ۲۵۷۰
حیره الابرار نوائی خط سلطان علی مشهدی	"	مصور با ۱۷ مجلس از بانکی پور ۲۵۶۹
کار هرات ۲۸۹	"	مکتب بهزاد در بلخ ۲۳۹
حیره الابرار نوائی منسوب بقاسم علی مکتب	"	خط خلیلی جامی ۱۰۷۴
هرات ۲۸۸	"	خط محمود کاتب ۲۳۸۲
خ	"	خط محمود شهابی ۲۵۴۹
خاوران نامه حسام خوسفی با ۱۱۵ مجلس	"	خط شاه محمود نشابوری ۲۳۸۳، ۲۴۵۶
مصور ۸۵۴ ق ۲۶۴۴	"	خط علاء الدین محمد هروی در بلخ
خاور نامه کار فرهاد مصور ۲۵۶	"	۲۴۸۱
خسرو و شیرین نظامی :	"	خط علاء الدین هروی ۲۴۰
خط اظهر ۳۲۵	"	خط محمد بن علاء الدین عمل محمدی
خط جعفر کار هرات ۶۹	"	مکتب هرات ۱۳۶
کار سلطان محمد ص ۸۱۷	"	خمسه جامی :
خط علی حسینی ۲۸	"	خط ابوالوفا در هرات ۱۴۹
خسرو و شیرین میرزا جعفر بیگ خط محمد	"	خط عبدالله هروی ۳۲۸

"	خط قاسم علی شیرازی ۶۵۹	"	عمل محمد حسینی در هرات ۱۰۱۲ ص
"	خط محمد رزه ۱۳۶	"	۶۰۴
"	خط محمود شهابی ۲۲۱۷	"	خط محمد قاسم اشکابادی ۱۰۱۰
"	خط مقصود کار شاگردان بهزاد در بخارا	"	کار میرک ۲۴۴، ۳۴۲
"	۷۰۲	"	خط منعم الدین اوحدی ۸۰۵
"	کار محمود مذهب در بخارا ۲۴۴۹	"	خط شمس الدین محمد ۶۵۶
"	خط محمود رفیقی هروی ۱۳۱۳	"	خط عماد ابرقوهی و عبدالرحمن خوارزمی
خمسه نظامی :		۱۰۰۵۸ ص ۶۰۳	
"	کار ابوبکر بن اسماعیل ۱۰۱۴ ص ۶۰۵	"	خط علی تبریزی ۸۱۸
"	برای خایر خاتون هرات ۱۰۱۵	"	خط سلیم نشابوری ۱۰۱۷ ص ۶۰۶
"	خط بابا شاه ۵۰۸	"	خط خلیل بن درویش جامی ۲۳۵۶
"	خط محمد رزه ۱۳۶، ۲۵۹۲، ۲۵۹۳	"	خط محمود مذهب در بخارا ۲۴۴۸
"	خط اظهر ۹۵۲	"	خط حسین گیلوئی ۱۰۰۵ ص ۶۰۲
"	خط شیخ محمد هروی ۲۶۰۱	"	خط محمد بن ابراهیم با ۲۷ مجلس مصور
"	خط علی بن حاجی محمد با ۲۵ مجلس	"	۲۳۳۹
"	مصور ۲۳۴۰	"	خط مثالی با ۱۵ مجلس مصور ۲۳۴۴
"	خط کار میر سید علی در تبریز ۳۴۵	"	خط یار محمد هروی با ۲۶ مجلس ۲۳۵۲
"	خط عبدالرحیم هروی عمل عبدالصمد	"	برای سلطان محمد فاتح ۱۰۱۳
"	۳۳۳	"	خط قاسم شیرازی ۲۱۵
"	خط محسن سبزواری ۲۳۵۵	"	خط حسن شیرازی ۶۱
"	خط میر علی هروی ۳۵۴	"	خط نعیم الدین ۲۵۳، ۲۶۴
"	خط سلطان محمد نور ۷۷، ۲۲۰، ۲۳۵۱	"	محمد قوام حمامی ۸۲، ۲۲۹، ۶۰۶
"	خط فخرالدین احمد و شیخ محمد هروی	"	۶۴۸، ۱۳۹۹
"	برای اوزون حسن ۱۰۰۲ ص ۶۰۱	"	خط سلطان علی مشهدی ۴۶۷، ۱۰۰۴
"	عمل بهرام قلی ۲۵۰۶	"	۱۰۱۶
"	عمل بهرام افشار در شیراز ۲۴۹۸	"	خط یوسف شاه تبریز با تذهیب و تصویر
"	عمل مظفر علی ۲۶۲۱	"	سلطان علی باوردی ۱۰۰۹ ص ۶۰۲
"	خط عبدالوهاب حجازی ۸۳۰	"	خط سلطان علی مشهدی عمل بهزاد

" برای شاه اسماعیل صفوی با تذهیب	" کار هرات با مهر شاهرخ ۲۴۹۳
یاری ۲۳۴۸	" کار هرات با صورت الغ بیگ ۱۰۰۷
" کار بهزاد و قاسم علی ۲۶۱	" با ۱۵۱ مجلس منیاتور ۲۳۴۱
" منسوب بعمل بهزاد ۲۴۹۶	" مکتب بخارا ۱۰۰
" عمل شاگردان بهزاد در تبریز ۲۶۲	" عصر تیموریان با ۶۵ مجلس ۲۳۴۲
" عمل میرک، بهزاد، قاسم علی ۶۶۳	" عصر تیموریان با ۴۴ مجلس ۲۳۴۵
" خط سلطان علی و عمل بهزاد ۱۹۹	" مکتب اصفهان ۸۵۲ ق ۲۷۳
" عمل بهزاد در هرات ۲۶۳	" با ۱۶ مجلس مضور هنر تیموریان ۲۳۳۷
" خط سلطان علی مشهدی و عمل بهزاد	" کار آذربایجان ۹۵۱
با ۴۰ مجلس مضور ۲۳۴۸	" ۸۳۵ ق لینن گراد ص ۷۹۵
" خط عبدالرحمن بن محمد اسماعیل کار	" ۸۸۴ ق لینن گراد ص ۷۹۷
هرات ۱۰۰۶ ص ۶۰۳	" ۸۹۶ ق لینن گراد ص ۷۹۷
" خط عبدالرحمن خوارزمی ۴۱۵	خمسه نوایی :
" خط عبدالرحمن خوارزمی ۱۰۰۳ ص ۶۰۲	" خط عبدالجلیل کار هرات ۴۲
" خط مرشد الدین شیرازی با ۲۰ مجلس	" خط عبدالوهاب حجازی ۸۲۹
۲۳۵۴	" کار هرات در تاشکند ص ۷۹۳
" خط مرشد ۲۳۴	" خط سلطان علی مشهدی ۱۰۶۰
" خط مرشد با ۳۰ مجلس مضور ۲۳۵۳	" خط سلطان علی مشهدی عمل بهزاد
" خط مرشد با ۲۸ مجلس مضور ۲۳۳۸	۵۳
" خط مرشد با ۳۶ مجلس ۲۳۵۰	۵
" خط مرشد با ۲۹ مجلس ۲۳۴۹	درج الدرر خط عهد تیموریه ۲۵۸۳
" خط مرشد با ۲۹ مجلس ۲۳۴۷	دعوات بخط علاءالدین ۸۴۳
" خط مرشد ۲۵۲، ۳۲۰، ۳۲۱	دقائق الحقایق خط علاءالدین بن احمد
" کار هرات ۱۰، ۱۳، ۴۹، ۱۴۶، ۱۰۱۱	۱۳۷
" کار شیراز ۵۶، ۵۵	دیهنامه او یغوری خط زین العابدین ۹۸۲
" ۱۸ مجلسی عصر تیموریه ۲۳۴۶	دیوان ها :
" ۲۸ مجلسی عصر تیموریه ۲۳۴۳	دیوان ابن یمین خط حسین خوارزمی ۴۵۶
" از سوابق مکتب هرات ۲۴۵۷	" ابن یمین خط حسین محمد خندان

خط خلیل جامی ۱۰۷۳	"	۲۳۸۸	
خط درویش علی ۶۵۸	"	امیری خط میر شرف ۱۰۶۳	"
خط زین الدین محمود ۶۳۲	"	امیر خسرو خط سلطانعلی مشهدی	"
خط شاه محمود ۳۸۴	"	۴۶۸	
خط علی جامی ۲۶۰۶	"	امیر خسرو خط نعیم الدین ۸۳۲	"
خط علی رضا ۱۳۲	"	امیر خسرو خط محمد بقال ۱۵۱۴	"
خط غیاث الدین علی جامی ۸۴۷	"	امیر خسرو مکتب هرات ۲۷۵، ۲۵۹	"
خط مقصود هروی ۷۰۰	"	امیر خسرو خط یار محمد هروی ۲۳۸۱	"
خط میر علی و عمل بهزاد ۱۰۶	"	امیر خسرو ۸۲۲ ق ۲۴۴۵	"
خط نعیم الدین ۲۴۰۷	"	انوری خط علی حافظ ۱۴۶۰	"
خط دیوان جاهی (ابراهیم میرزا) ۴۵۱	"	انیسی خط عبدالرحیم خوارزمی انیسی	"
دیوان حافظ :		۶۶۵	
خط احمد حسینی مشهدی ۲۳۹۶	"	اوحدی خط علی جان هروی ۶۵۷	"
خط احمد بن سلطانعلی ۱۳۹	"	بسحق خط عبدالله سمرقندی ۲۳۹۸	"
خط جعفر بایسنغری ۱۰۶۵، ۲۳۱۹،	"	دیوان جامی :	
۲۳۹۲		مکتب هرات ۱۵۸، ۱۵۷	"
مصور بهزاد ۲۴۵۲	"	عمل بهزاد ۲۳۷	"
خط حاجی محمد هروی ۱۰۹	"	خط اظهر ۲۴۰۸	"
خط زین الدین ۲۴۷	"	خط برهان هروی ۲۶۰۸	"
خط سلطانعلی مشهدی ۱۰۸، ۴۶۲،	"	خط پیر علی جامی ۶۸	"
۲۵۱۸		خط محمد حسین بن علی ۱۰۷، ۱۳۸،	"
خط سلطانعلی قائنی ۳۵۳	"	۵۵۰	
خط سلطان محمد نور ۴۸۶، ۲۵۲۳،	"	خط محمد محسن با تصویر فریدون میرزا	"
خط سلطان محمد خندان ۱۴۰، ۳۰۴،	"	و مقدمه عبدالله مروارید ۱۰۰۰	"
کار شیخ زاده و سلطان محمد نور ۲۴۸۳	"	خط شیخ محمد هروی ۶۳۹، ۱۴۶۹	"
خط عبدالرحیم انیسی ۶۶۴	"	خط شیخ محمد بن فخرالدین هروی	"
خط عبدالرحمن کاتب ۲۵۷۶	"	۶۳۷	
خط قطب الدین حسینی ۲۲۱۴	"	خط عبدالکریم ۲۱۶	"

خط قوام شیرازی ۲۳۹۵	" دیوان سلطان سلیم خط عبدالواحد مشهدی
خط کمال نور بخشی ۲۵۹۸	۸۲۴
خط مرشد شیرازی ۲۳۹۴	دیوان سلیمی خط عبدالواحد مشهدی ۲۴۲۸،
خط محمد حمای ۲۶۱۰	۲۴۲۹
خط محمد رحیم مشهدی ۵۷۸	دیوان سلطان احمد جلایر خط عبیدالله ۲۳۹۷
خط محمد رزه	دیوان سلطان حسین بایقرا :
خط میرک ۲۵۸۸	" خط و کار سلطان علی مشهدی ۴۶۵،
خط میرکلنگی بخارا ۹۵۴	۱۰۲۴ ص ۶۰۸
خط محمد بن ابراهیم منعم ۲۶۴۵	" خط قاسم علی ۱۱۳۴
خط محمد محسن هروی ۱۰۱	" کار هرات ۲۶
کار محمود مذهب ۹۳۲	دیوان سوزنی خط کمال ثانی ۶۶۰
خط محمود هروی در بغداد ۲۳۹۳	دیوان سهیلی خط سلطان علی مشهدی ۶۵
خط محمود نشابوری ۹۵۷	دیوان سهیلی خط سلطان محمد نور ۷۶
خط یعقوب حسن ۵۷۵	دیوان سیف خط کمال ثانی ۶۶۱
با منیاتورهای عالی هرات در عصر تیموریان ۱۰۵۰، ۱۰۴۹، ۱۰۲۲،	دیوان شاهی (امیر) :
۲۵۷۹، ۲۵۶۰	" خط سلطانعلی مشهدی ۷۲، ۲۰۸، ۴۶۳،
دیوان حسن دهلوی :	۲۴۸۷، ۲۴۰۴
خط محمد حسین کشمیری ۳۷۲، ۲۵۴۲	" خط شاه محمود در تبریز ۳۷۶
۲۶۳۱	" خط محمد بهرام ۱۴۲۶
دیوان خطائی خط یاری هروی ۵۷۳	" خط زین الدین محمود هرات ۴۶
دیوان فانی خط کمال ثانی ۶۶۲	" خط شیخ محمود جعفری ۱۳۵۴
دیوان رانی خط دوری هروی ۲۵۳۸	" خط محمد قاسم شادیشاه ۶۴۰
دیوان ریاضی خط میر علی هروی ۱۶۹۷	" خط محمود بن سلطان علی ۶۳۳
دیوان حسینی خط خلیل تبریزی ۴۸۸	" خط میر علی هروی ۲۵۲۱، ۱۴۶۲
دیوان سعدی خط راجو ۱۴۱	" خط محمد قوام شیرازی ۱۳۹۶
دیوان سعدی خط میر محمد بخارا ۱۴۲	" خط جلال الدین محمود مشهدی ۶۳۰
دیوان سلمان خط نعیم الدین ۱۰۴۱	" خط سید احمد مشهدی ۴۲۰
	" خط شاه محمد ۲۴۰۵

- " خط محمد مومن هروی ۶۲۷
- دیوان شمس خط شیخ محمد هروی ۱۵۰۶
- دیوان عصمت خط نعیم الدین ۲۴۰۰
- دیوان قاسم انوار خط شاه قاسم ۵۱۴
- دیوان قاسم انوار خط عبدی ۲۵۴۰
- دیوان قاسم انوار خط محمود بن سلطان علی
- در بلخ ۱۴۳۳
- دیوان قاسم نوار مکتب هرات ۱۱۰، ۳۲
- دیوان کاتبی :
- " خط سلطان حسین ۱۰۷۰
- " خط محمد بقال ۱۵۱۳
- " خط یوسف علی سبز ۲۱۹۷
- دیوان کامران خط محمود شهابی ۲۵۴۶
- دیوان کمال خجندی :
- " خط نعیم الدین شیرازی ۸۳۱
- " خط سلطان علی مشهدی ۳۹
- " خط شیخ محمود هروی ۲۳۶۵
- " ۲۵۶۲
- دیوان مانی خط حیدر حسینی ۶۳
- دیوان مشفق ۱۱۱
- دیوان معزی ۲۸۷
- دیوان مغربی خط شیخ محمد هروی ۱۵۰۷
- دیوان ناصر خسرو مصور هرات ۱۰۲۱
- دیوان نظام هروی خط زین الدین محمود
- ۶۳۱
- دیوان نظام خط علی حسینی ۱۱۴
- دیوان نوایی :
- " خط سلطان علی مشهدی ۷۴، ۵۲، ۳۱
- " خط و عمل سلطان محمد ۲۴۶۰
- " خط سلطان محمد خندان ۷۵
- " " " " " ۲۶۱۲
- " خط محیی هروی ۶۰۸
- " خط حسین شهابی ۴۵۷
- " خط قاسم علی ۲۲۷
- " خط درویش محمد هروی ۱۰۲۳
- " کار هرات ۹۱، ۴۸، ۴۱
- " کار هرات در تاشکند ۷۹۴، ۷۹۳
- " کار هرات در لینن گراد ۹۱
- دیوان هلالی :
- " خط محمود شهابی ۲۴۳۴، ۴۲۵
- " خط یاری هروی ۲۴۳۳
- ذ
- ذخیره الملوك خط محمود رفیقی ۱۵۵
- ر - ز
- راپور جعفر بر ۲۳ تن هنرمند مکتب هرات ۹۶۱
- رباعیات خیام خط قوام ۶۵۰
- " " خط علی حسینی در هرات ۲۳۳۵
- " " خط شیخ محمود ۲۷۱
- " " خط سلطان علی مشهدی ۴۵۹
- رباعیات خط محمد رضا تبریزی ۴۲۰
- رباعیات سید محمد خط میر کلنگی ۴۹۶
- رساله اضطرابات خط سلطان علی هروی ۱۹۹
- رساله باب حادی عشر خط مالک دیلمی
- ۵۸۹
- رساله تحقیق جسم خط عماد ۱۴۸
- رساله حسن و دل فتاحی خط مالک دیلمی ۸۶

- رساله طب خط مرشد ۱۶۸
 رساله قافیه خط محمد ایریشمی ۱۴۲۶
 رساله معما کار هرات ۹۳۵
 رساله موجودات خط محمد مومن هروی ۶۲۸
 رسائل سوری خط محمد باقر هروی ۲۵۴۱
 رسم الخط مجنون رفیقی خط محمد بهرام
 در شام ۲۴۸۰
 رقعات خط میر علی تبریزی ۴ قطعه ۷۱۷،
 ۸۲۲، ۸۲۱، ۷۴۱
 رقعات خط میر علی هروی در مرقع گلشن
 ۶۱ قطعه ۷۴۳ - ۸۰۳
 روشنائی نامه خط عبدالواحد مشهدی ۸۲۶،
 ۱۴۳۸
 روضة الاحباب خط علاء الدین بن احمد
 ۲۳۲۴
 روضة الصفا خط علی سمرقندی ۱۶۹
 روضة الاحباب خط باقی محمد ۱۷۹ تک
 روضة المحبین خط میرک ۲۵۸۹
 زبدة الحقائق خط سلطان علی قائی ۷۱
 زیج الغ بیگی مصور ۲۴۵۹
 زیج ایلخانی خط زین العابدین در هرات
 ۸۴۱
 زیج سلطانی بخط الغ بیگ ۲۵۸۱
 س
 ساعت اختراع حاجی محمد هروی ۹۶۳
 ساقی نامه سنائی کار هرات ۵۰
 سبحة الابرار جامی :
 " دوام مکتب هرات ۲
 " خط میر علی هروی ۲۲۴، ۲۵۳۰
 " خط محمد قاسم جامی ۲۴۲۴
 " خط خلیل بن درویش جامی ۲۵۵۳
 " خط علی در بخارا ۱۴۳
 " خط بابا شاه ۲۴۲۲
 " خط شاه محمد مشهدی ۵۲۱
 " خط محمد قوام ۲۳۰
 " خط معزالدین حسینی ۲۴۲۶
 " خط سلطان محمد خندان ۴۷۳
 " خط سلطان محمد نور ۹۵۵، ۲۵۳۱
 " خط محمود مذهب هروی ۶۰۵
 " خط محمود ۲۴۲۱
 " خط شاه محمود ۳۸۱، ۲۴۲۳
 " خط شاه محمود مشهدی در شیراز ۲۴۲۵
 " خط کمال ۲۵۵۲
 سبعة جامی خط جلال الدین محمود مشهدی
 ۶۲۹
 سبعة سیاره نوائی ۲۹۲، ۲۴۷۲
 سبعة سیاره نوائی مکتب بخارا ۲۹۴
 سته عطار خط عبدالملک برای شاهرخ ۲۳۶۱
 سد سکندری ۱۱۲، ۲۹۶
 سد سکندری ترکی ۲۹۵، ۲۴۷۳
 سفیر الغبراء والخضراء خط شاه حسین سبزواری
 ۸۴۲
 سفینه اشعار خط اظهر تبریزی ۵۶۴
 سلامان و ابسال جامی ۷
 سلامان و ابسال خط محمد امین ۴۲۲
 سلسله الذهب جامی :

خط محمد بن محمد علی ۵۸۱	"	خط بابا شاه ۵۱۰	"
خط محمد مومن هروی ۶۲۶	"	خط دوست محمد هروی ۱۵۶	"
خط محمد باقی با ۲۸ مجلس ۲۳۳۴	"	خط محمد رزه ۸۳۸	"
خط حاجی محمد مشهدی با ۱۲۸ مجلس ۲۳۳۱	"	خط شاه محمد مشهدی ۴۱۹	"
دیموت با ۵۵ مجلس عمل شمس الدین	"	خط علی رضا مشهدی ۲۴۳۲	"
تبریزی از سوابق هنر هرات ۲۶۱۷	"	مکتب مشهدی ۶، ۳	"
خط محمد بقال ۲۳۳۰	"	خط مرشد شیرازی ۶۱۸	"
خط محمد کاریزد ۵۴	"	سلوک ملوک جلال قائی برای شاهرخ ۲۵۱۴	"
خط مرشد الدین ۲۵۷۳، ۲۳۵	"	ش	"
خط سالک با ۱۰۹ مجلس ۱۰۴۰	"	شاهنامه و خمسه نظامی خط محمد بن مطهر ۳۷۱	"
بایسنغری مکتب هرات در موزه	"	شاهنامه قاسمی خط محمد قوام ۲۴۳۸	"
سلطنتی تهران ۳۴۶	"	شاهنامه فردوسی :	"
مکتب هرات در تهران ۳۶۲	"	" مصور خط محمد بن احمد	"
" " " ۳۶۳	"	" عمل عبدالعزیز ۲۴۵۴	"
" " " ۳۶۴	"	" خط محمد قوام ۱۳۹۷، ۳۱۷	"
" " " ۲۶۴۰	"	" خط محمود بن مرتضی ۳۳۹	"
شاهرخی کار هرات ۲۶۳۶	"	" خط محمود بلخی با ۳۶ مجلس ۲۳۳۳	"
مکتب هرات ۲۶۳۳	"	" مصور خط محمود تستری ۲۵۷۲، ۲۵۷۱	"
" " " ۲۷۴	"	" مصور بخارا برای عبیدالله خان	"
" برای محمد جوکی ۲۶۹	"	۱۵۹۷	"
کار خراسان ۲۷۲	"	خط شاه محمد مشهدی ۵۲۳	"
مکتوبه ۹۱۲ ق ۲۲۳	"	خط شاه محمد با ۲۷ مجلس ۲۵۳۶	"
از سوابق مکتب هرات ۱۵۹۶	"	با ۲۵۶ مجلس منیاتور سلطان محمد	"
کار شیراز ۲۵۷	"	شاگرد بهزاد ۲۵۰۴	"
در لینن گراد ۹۲	"	عمل سلطان محمد و میرک ۲۴۵۵	"
" " ۲۴۶۸، ۲۴۶۷	"	خط حسن مکتب شیراز ۳۲۹	"
" " " ۹۵	"	خط محمد کاتب با ۴۲ مجلس ۲۳۳۲	"
	"	خط محمد هروی سبک تبریز ۳۵	"

خط محمد کمال نشابوری ۴۱۲	"	"	۹۳	"	"	"
خط شاه محمد مشهدی ۵۲۰	"	"	۹۶	"	"	"
صفات العاشقین هلالی خط محمد ۲۴۳۵	"	"	۳۴۱	"	"	"
خط میر علی هروی	"	"	۷۹۶	ق ۸۴۹	ص ۷۹۶	"
۲۵۱۱	"	"	۲۳	لینن گراد	"	"
صفات العاشقین هلالی خط سلطان محمد خندان	"	"	۹۸	کار شیراز از سوابق هنر هرات	"	"
۲۴۳۶	"	"	۲۵۱۰	"	"	"
صفحه آخر یک مرقع خط جعفر در هرات ۳۷۳،	"	"	۲۴۴۳	"	"	"
۳۷۴	"	"	۲۶۸	"	"	"
صفوة الصفا خط قوام ۶۴۷	"	"	۲۴۴۴	"	"	"
صورت الجایتو عمل موسی مصور ۹۶۱	"	"	۳۴۰	"	"	"
" الغ بیگ ۱۰۰۷	"	"		شاه و گدای هلالی :		
" الغ بیگ به منظر معراج ۱۰۱۴	"	"	۲۴۴۷	خط شاه محمود نشابوری		
" اسکندر و دیدار زاهد ۹۶۲	"	"		خط مرشد شیرازی ۶۱۷		
" بهرام میرزا ۹۶۷	"	"		خط کمال هرات ۶۰		
" بهرام گور و کشتن شیر ۹۶۲ ص ۵۶۶	"	"	۸۱۱	"	"	"
" بهزاد بقلم قاسم علی ۲۲۰۶	"	"	۱۴۷	شرح رباعیات و لوايح جامی خط برهان		
" خواجه حافظ عمل بهزاد ۲۵۰۰	"	"		شرح معمای میر حسین خط موسی سمرقندی		
" سلطان حسین بایقرا عمل بهزاد ۲۴۹۹،	"	"	۱۴۳۴			
۲۵۰۲	"	"		شرح نهج البلاغه خط عبدالله ۱۸۸ تک		
" خسرو اثر میرزا علی ص ۸۱۷	"	"	۲۳۶۰	شرفنامه نظامی خط شاه محمود		
" سیف الملوک عمل مظفر سیاه قلم ۹۶۷	"	"	۲۳۵۹	با ۷ مجلس خط احمد هروی		
" شاه اسماعیل اول بر تخت ۹۷۰	"	"		ص		
" شاه رخ ۱۰۱۵	"	"	۲۵۲۷	صد پند لقمان خط میر علی هروی		
" شاه طهماسب ۹۶۶	"	"	۲۵۲۸			
" عمل بهزاد ۲۴۷۱	"	"	۷۱۴	صد کلمه حضرت علی خط میر علی هروی		
" شهزاده صفوی از خواجه عبدالعزیز	"	"	۶۰۷	خط محیی شیرازی		
۲۴۵۳	"	"	۳۷۷	خط شاه محمود		

الشریف ۱۰۳۵	" شهزاده جوان ص ۸۱۴
" خط محمد بقال ۱۰۳۳	" عبدالرحمن جامی بقلم دولت جهانگیری
" مرشد الدین ۲۳۶	" از روی کار بهزاد در مرقع گلشن
" مذهب و مصور عالی ۱۰۳۴، ۱۰۳۷،	۸۶۰
۲۳۲۶، ۱۰۳۹، ۱۰۳۸	" هاتفی بقلم بهزاد ۹۶۶
عشق و روح فضولی خط جعفر حسینی ۳۵۷	صورت کشی دربار هند کار عبدالصمد در مرقع
علم فراست خط سلطانعلی مشهدی ۴۷۰	گلشن ۸۴۸
علم هیئت خط محمد بن عبدالله ۵۹۹	" درویش محمد هروی ۹۶۶
غ ف	" محمدی ص ۸۱۸
غزلیات امیر خسرو خط سلطانعلی مشهدی ۳۳۲	(رک : تصویر ردیف ت و منیاتور ردیف م)
غزلیات جامی خط سلطانعلی ۲۴۱۰	ظ
غزلیات جامی خط مجنون رفیقی ۲۴۰۹	ظفر نامه تیموری از علی یزدی خط سلطان
غزلیات موسی خط سلطانعلی مشهدی ۲۲۲	محمد نور عمل بهزاد در هرات
غزل شاهی مصور محمود مذهب ۲۴۵۰	۳۶۱
غرائب الصغر نوائی :	" کار هرات با صورت سلطان حسین بایقرا
" خط قائنی ۱۴۸	۱۰۳۱ ص ۶۱۲
" کار هرات ۳۴	" کار بهزاد در هرات ۲۸۱
" خط علاءالدین هروی ۱۰۴۷	" خط شیر علی کار بهزاد ۲۴۹
فتح نامه شادی ۳۰	" خط حمدالله ۱۰۶۸
فرائد غیاثی ۹۶۰ تک	" خط یعقوب بن حسن ۵۷۴
فرهاد و شیرین نوایی ۲۹۰	" خط مرشد شیرازی ۸۴، ۳۱۹، ۳۲۲، ۳۲۳،
ق	۱۰۳۲
قرآن شریف :	" خط سلطان علی قائنی ۴۹۱
" خط ابراهیم سلطان بن شاهرخ	ظفر نامه هاتفی خط پیر علی جامی در هرات
یک جزو ۹۳۸	۵۵۹، ۲۴۶
" خط اسدالله کرمانی ۱۶۸۷	ع
" خط الماس مکتب بخارا ۲۰۰	عجائب المخلوقات خط محمد قوام ۱۰۳۶
" خط بایسنغر میرزا (چند ورق) ۳۴۷،	" خط علاءالدین هدایت الله

نستعلیق باباجان تربتی ۹۶۷ دو قطعه	۲۶۰۵	"
" بابا شاه اصفهانی ۱۵۶۹، ۱۵۷۰	"	خط دوست محمد هروی ۶۵۱
" بابا میر ۹۶۷ ص ۵۸۰	"	" خط روز بهان ۹۴۵ تک
" مصور بهزاد ۲۳۳	"	" خط زین العابدین شیرازی ۲۰۲
" نستعلیق بهرام میرزا ۵۶۲، ۹۶۷	"	" خط سیاوش کار عبدالصمد ۱۸۱
" با یزید پورانی ۹۶۶، ۹۶۷	"	" خط شمس الدین کار هرات ۱۸۴
" بایسنغر میرزا بن محمود ۹۶۷	"	" خط عبدالله طباطبائی هروی ۲۶۴۲
" مشق بایسنغر میرزا ۱۰۲۷	"	" خط عبدالخالق هروی ۶۵۵
" نستعلیق پیر علی جامی ۹۶۷	"	" خط محمد کاتب ۱۴۰۰
" جعفر بایسنغری ۳ قطعه ۹۶۱	"	" خط محمود سلطانی ۳۴۸
۱۵۷۲ تا ۱۵۹۲	"	" کار هرات ۱۷۵
" ۹۷۰	"	" مذهب ۲۰۳ تک
" ۳ صفحه ۶۹۳، ۹۹۸	"	قران السعیدین خط سلطان محمد نور ۱۱۳،
" جلال الدین محمود ۹۶۶، ۹۹۸،	"	۲۳۸۶
۹۹۹، ۱۵۱۷	"	" خط سلطان محمد خندان ۳۰۵
" حسن شاملودر هرات ۲۰۱، ۳۲۶، ۴۵۲،	"	" خط محمد یوسف کابلی ۲۶۰۴
۴۵۵، ۲۴۷۸	"	قطعات هنری و خط :
" حسین علی مشهدی ۹۹۸، ۱۱۴۷ تا ۱۱۵۲	"	" نستعلیق آقا جان ۹۹۹
" حسین الفیض ۹۶۷	"	" ابراهیم ۹۶۶، ۹۶۷
" حیدر حسینی ۹۶۶، ۹۶۸، ۹۹۸	"	" ابراهیم منشی ۴۴۶، ۴۴۷
" خلیل حسینی در هرات ۹۴۹ تک	"	" نستعلیق سلطان ابراهیم جاهی ۴۴۹،
" درویش محمد سمرقندی ۵۶۷	"	۴۵۰
" دوری در مکه ۵۶۱، ۱۵۷۱	"	" احمد چوره ۱۰۲۷
" دوست محمد هروی ۶۵۳، ۹۷۷، ۹۹۹	"	" احمد رومی ۱۰۲۷
" رستم علی شاهی (خ، قاطع) ۹۶۷، ۵۸۱،	"	" احمد لال ۹۹۹
۹۹۹، ۲۱۹۸ تا ۲۲۰۵	"	" اظهر هروی ۶۷، ۹۴۳ تک
" خطوط ایغوری زین الدین جرجانی ۹۶۴،	"	" اظهر تبریزی ۸۵۲، ۸۵۸، ۱۵۱۸ تا ۱۵۵۱
۹۸۲		سی و سه قطعه

- " نستعلیق زین الدین محمود ۹۶۷، ۹۹۹، ۱۵۱۵
 ۵۴۶، ۹۴۷ تک، ۹۶۶ (۹۳ قطعه) ۹۶۷
 (۷۲ قطعه با تحریر دوست محمد مصور)
 ص ۵۸۲، ۹۶۸ (پانزده قطعه) ۹۸۳
 (سه قطعه) ۹۹۸ (۲۵ قطعه) ۹۹۹
 ۱۶۰۷ تا ۱۶۸۶ (۸۰ قطعه) ۲۴۹۰
 ۲۴۹۲، ۲۵۹۷
 " شرف الدین حسین مشهدی ۱۱۵۵ تا
 ۱۱۶۷ (۱۱ قطعه)
 " نستعلیق شفیعی هروی ۵۸۲، ۵۸۶
 " شمس الدین محمد هروی ۲۱۸۹، ۲۱۹۱
 " شمس الدین محمد کرمانی ۹۶۷ (۳ قطعه)
 ۹۹۸
 " شمس محمد لطف الله ۹۶۷ تحریر میر مصور
 " شیر علی هروی ۱۶۸۸ تا ۱۶۹۱، ۹۶۷
 " شیخ محمد سبزواری ۹۹۸
 " نستعلیق شیخ محمد مصور ۹۸۳، ۹۹۹
 ۱۴۷۰ تا ۱۵۰۵ (۳۵ قطعه)
 " عارف بن روح الله حسینی هروی ۹۶۷
 " عبدالله زیارتگاهی هروی ۲ قطعه ۹۶۶
 " نستعلیق عبدالله طباطبائی هروی ۴۱۱،
 ۹۶۸، ۹۸۰، ۹۹۹
 " عبدالرحیم هروی عنبرین قلم ۳۰۹،
 ۳۱۰، ۶۶۷، ۶۹۱، ۸۵۰، ۸۵۱
 ۲۱۹۷، ۲۱۹۴، ۲۵۵۷
 " عبدالرحیم خلوتی بن شمس تبریزی؟
 ۹۶۹
 " عبدالرحیم خوارزمی ۲۲ قطعه ۹۶۱، ۹۶۷
 " عبدالرحیم بن محمد قاسم ۹۶۶، ۹۹۹
- " سلطان حسین تونی ۹۶۸، ۹۹۹، ۱۰۷۲
 " سلطان علی قائنی یعقوبی ۴۹۲، ۹۶۷
 ۱۰۷۶ تا ۱۱۲۶ پنجاه و یک قطعه
 " سلطان علی مشهدی ۴۶۷، ۸۴۸، ۹۶۱
 ۹۸۳، ۱۱۲۷، ۱۱۳۰، ۱۶۹۸ تا ۲۱۷۵
 (۴۷۸) قطعه، ۲۵۲۰
 " سلطان محمد خندان ۴۷۵، ۴۷۹، ۹۶۶
 سیزده قطعه، چهل قطعه ۹۶۷، ۹۹۹
 ۱۰۰۰، ۲۱۷۶ تا ۲۱۸۶ یازده قطعه
 " سلطان محمد نور هروی ۷۸، ۴۸۰، ۴۸۴
 ۸۴۹، ۹۴۶ تک، ۹۶۶، (۷ قطعه) ۹۶۷
 (سی قطعه تحریر هاشم مذهب ویاری)
 ۹۶۸، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۵۵۳ تا ۱۵۶۴
 یازده قطعه ۲۴۸۹، ۲۵۳۴
 " سلطان حسین ۱۰۷۱
 " سلطانم بنت شاه اسماعیل صفوی ۹۶۷
 (دو قطعه)
 " سلیم نشابوری ۵۴۹، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۵۶۶
 تا ۱۵۶۸ (سه قطعه)
 " سلیمان هروی ۹۶۷
 " سید احمد مشهدی ۹۹۹ (۵۳ قطعه) ۹۶۶
 ۹۸۳
 " شاه قاسم ۵۱۹
 " شادی محمد بن سلطان محمد نور ۱۵۶۵
 " شاه محمود نشابوری ۹۰، ۳۹۰ تا ۴۰۰
 (یازده قطعه) ۴۰۱ تا ۴۰۶، ۵۲۴

- " عبدالرحیم کاتب ۲۰۵ تک
 " نستعلیق عبدالعزیز خان بخارا ۹۶۷
 " عبدالکریم خوارزمی ۹۶۱، ۸۰ (۶۷ قطعہ)
 " ۹۶۶ (۲ قطعہ) ۱۲۴۰، ۹۹۸ تا
 " ۱۳۱۲ (۷۲ قطعہ)
 " عبدالوہاب حسینی مشہدی ۹۹۹، ۹۶۶
 " عبدی نشابوری ۹۴۸، ۸۳۵، ۸۳۳ تک،
 " ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۹۸ (دو قطعہ)
 " ۹۹۹، ۱۴۳۹، تا ۱۴۵۸ (۱۹ قطعہ)
 " نستعلیق عبیداللہ خان بخارا ۹۶۷
 " علی حسینی مولوی ۱۴۶۲، ۹۹۹ تا
 " ۱۴۶۵ (۴ قطعہ)
 " علی خوارزمی ۱۰۱۵
 " علی رضا مشہدی ۹۹۹
 " علی بن حیدر ۱۱۳۱، ۱۱۳۳
 " علی کاتب ۱۴۶۱
 " نستعلیق عمادالفراہی ۹۶۷
 " عماد الحسینی ۹۷۱
 " عیشی ہروی ۹۶۶ (۶ قطعہ) ۹۹۸، ۹۹۹،
 " ۱۰۰۰
 " غیاث الدین مذهب مشہدی ۹۶۷
 " (۳ قطعہ) ۹۹۹،
 " فغان الدین بلبل شاہنامہ خوان ۹۴۱
 " تک
 " قطب الدین محمد یزدی ۱۳۹۴، ۱۳۹۵
 " کمال الدین مذهب ہروی ۵۵۶، ۵۵۷،
 " ۹۶۶
 " کمال الدین حسین ہروی ۹۹۹
 " نستعلیق گلزار مسعود بن میرکی
 " المذهب ۹۹۶
 " نستعلیق مانی ۱۰۰۰
 " مالک دیلمی ۸۷، ۵۹۰، ۵۹۶، ۴۰۳ تا
 " ۱۴۱۸ (۷ قطعہ) ۱۴۲۰
 " مجنون رقیقی ہروی ۹۶۷
 " محمد کاتب در بغداد ۱۴۰۱
 " محمد ابریشمی مشہدی ۸۱، ۶۰۰،
 " ۶۰۲، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۹۹، ۱۴۲۶
 " تا ۱۴۳۲
 " محمد امامی (شیخ ہروی) ۹۶۱، ۹۶۶،
 " ۹۶۷، ۹۹۹، ۱۵۰۹ تا ۱۵۱۲
 " محمد امین سمرقندی ۱۰۰۰، ۲۵۹۹
 " محمد اوبہی ۹۶۶
 " محمد باقر بن میر علی ہروی ۶۰۳،
 " ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۲۴۷۹
 " محمد بخاری ۹۹۵
 " محمد بدخشی حسینی ۱۴۶۶
 " محمد بلخی ۱۴۳۷
 " محمد بہرام ۵۰۴، ۵۰۶
 " محمد حسین تبریزی ۹۸۳
 " محمد حسین زرین رقم کشمیری ۸۶۱،
 " ۹۲۴
 " محمد رحیم مشہدی ۵۷۷، ۵۷۹
 " محمد رضا مشہدی ۹۶۸
 " محمد زمان ۹۵۰ تک
 " محمد بن سلطان شاہ ۹۸۲
 " میر محمد صالح کشفی ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳

- " محمد شریف هروی ۱۴۲۳ تا ۱۴۲۵
(۳ قطعه)
- " محمود شهابی ۲۲۱۸، ۹۸۳، ۴۴۴، ۴۲۸
تا ۲۳۰۹ (۹۲ قطعه)
- " محمد صالح هروی ۹۸۳، ۵۸۸
- " محمد صالح دردمند ۲۲۱۱، ۹۶۸،
۲۲۱۳، ۲۲۱۲
- " محمد قاسم شادیشاه هروی ۶۴۶، ۶۴۲،
۹۶۶، (۳ قطعه) ۹۶۷ (۲۲ قطعه)
- " میر حسین حسینی کاتب خاقانی (میر
کلنگی ۱۵۹۵، ۹۶۶
- " میر حبیب الله بن محیی کرمانی ۱۵۹۸ تا
۱۶۰۲
- " محمد قاسم بخاری ۹۶۷
- " محمد قاسم منجم ۹۶۷
- " محمد محسن هروی ۱۰۰۰، ۴۰۹، ۴۰۸
- " محمد بن محمد بقال ۹۹۴
- " محمد معصوم ۲۶۰۳
- " میر محمد معصوم بخاری ۱۴۳۵
- " محمد مومن بن عبدالله مروارید هروی
۱۰۰۱، ۹۶۹ (۴ قطعه)
- " محمد ناصر ۱۵۱۶
- " محمدی ۲۶۲۸، ۲۴۶۲ تا ۲۴۶۵ (۴ قطعه)
- " محیی هروی ۹۹۷، ۶۱۵، ۶۱۰ تا ۹۹۹
- " مظفر حسین ۲۳۱۳، ۶۲۴، ۶۲۳
- " مظفر علی تربتی ۹۶۶ (۲ قطعه)
- " معزالدین (میر حسینی کاشانی) ۸۳،
۹۲۷ تا ۹۹۸، ۹۸۳، ۹۶۶، ۹۳۰
- " معین الدین ۹۹۸
- " نستعلیق مهدی قلی ۹۹۹
- " شیخ محمود جعفری هروی ۱۳۱۴ تا ۱۳۵۴
(۴۰ قطعه)
- " ولی الدین افندی ۹۹۷
- " نورالدین محمد پورانی هروی ۹۶۷، ۵۶۰
(۳ قطعه) ۱۱۴۳ تا ۱۱۴۰، ۱۱۳۹
- " نوروز احمد خان حکمران تاشکند ۹۶۷
ولی الدین افندی ۹۹۷

۲۶۰۷	" یاری هروی ۵۶۹، ۵۷۲، ۹۶۶، (۲قطعه)
۵۲۲ " خط شاه محمد مشهدی	۹۶۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۲۲۰۸ تا ۲۲۱۰
" خط جمال کافی ۲۵۶۴	" یوسف علی سبز مشهدی ۲۱۹۵، ۲۱۹۶
" خط عبدالرحیم و عبدالکریم خوارزمی	قوائد عربی خط شاه قاسم هروی ۹۵۶
و جعفر با تصاویر شاهرخ ۱۰۴۴	قصیده برده خط سلطان علی مشهدی ۱۱۵
" خط محمد علی کاربخارا ۱۸۷ تک	قطاعی نقاشی مذهب ۹۹۷
" خط محمد قوام ۲۳۱	قیافت نامه خط محمد جعفر حسینی ۲۳۲۹
" خط علی تبریزی ۸۱۹	ک
" خط مرشد ۲۵۰، ۶۲۱، ۲۳۷۱	کتابه سلطان علی مشهدی در هرات ۱۷۶ تک
" خط مظفر بن عبدالله ۹۵۸	" صفه جامع اصفهان از کمال الدین هروی
" کار هرات با ۱۷ مجلس مصور ۲۳۷۲	۵۵۸
کلیات عطار مکتب هرات ۱۵۹	کشف الاسرار انصاری ۹۵۹ تک
کلیات عماد فقیه خط اظهر برای بایسنقر میرزا	کلمات قصار علی خط کمال الدین هروی ۵۵۵
۱۰۶۴	کلیات :
کلیات کاتبی خط سلطان علی مشهدی ۱۱۳۰	کلیات امیر خسرو خط سلطان احمد کاتب ۴۰
" خط میرک ۲۳۹۹	" خط محمد سعید هروی ۵۸۰
کلیات نوائی خط میر علی برای عبدالعزیز خان	" جامی ۴
۱۴۵۹	" " خط محمد هروی ۴۷
کلیات همام تبریزی خط جعفر تبریزی ۲۴۷۷	" " خط سلطان علی قائنی ۴۹۰
کلیله و دمنه ابن مقفع کار هرات ۱۱	" " خط خواوند سالک ۵۰۱
" کار هرات ۳۵۸	" " خط محمد حسین ۵۵۱
" خط شمس الدین بایسنقری هرات	" " خط خلیل جامی ۱۰۷۵
۱۰۲۶	" " خط حسین هرات ۲۴۰۶
" خط یوسف امیری در هرات ۱۰۲۷	کلیات خاقانی خط محمد لطیف بخاری ۴۱۸
" خط جعفر بایسنقری در هرات ۱۰۲۸	کلیات خواجو خط سلطان علی مشهدی ۲۹۸
" خط سلطان محمد نور ۲۵۳۲	کلیات داعی خط سلطان علی مشهدی ۴۶۶
۲۵۷۷	کلیات سعدی :
کنز العباد خط نظام حسین مدرسه شاهرخیه	" " کار بهزاد و محمود مذهب خط مرشد

هرات	۲۵۸۵	"	"	خط مظفر علی	۲۳۷۳
کواکب (زیج الغ بیگی)	۲۱۴	"	"	خط محمد صالح	۲۳۷۴
کیمیای سعادت کار هرات	۱۷۱ تک	"	"	خط محمد قوام	۶۴۹۰
فی		"	"	خط میر علی هروی	۷۱۵
گرشاسب نامه مصور خط محمد بن سعید قاری		"	"	خط میر کلنگی	۴۹۳
	۲۶۱۹	"	"	مکتب هرات	۳۴۴
گلچین اشعار تاریخی برای شاه رخ در هرات		"	"	"	۱۴
	۱۰۵۳	"	"	مصور برای بایسنقر میرزا	۵۷۶
گلچین اشعار فارسی کار عبدالحی مصور		"	"	گل و مل خط سلطانعلی مشهدی	۴۶۴
	۲۶۱۸	"	"	گوی و چوگان عارفی :	
گلچین اشعار فارسی خط محمد حلوائی	۲۷۷	"	"	خط شاه طهماسب کار تبریز	۵۹
گلشن راز خط علی کار هرات	۵۱	"	"	ص ۸۰۷	
گلشن راز خط عبدالرحیم خوارزمی	۷۹	"	"	خط میر علی هروی	۶۴
گلستان سعدی :		"	"	خط عماد حسینی قزوینی	۱۱۷
"	"	"	"	خط علی یزدی مکتب هرات	۱۱۶
"	"	"	"	خط میر علی هرات	۱۱۸، ۲۴۵۱
"	"	"	"	خط محمد قاسم شادیشاه هرات	
"	"	"	"	۶۴۱، ۱۴۵	
"	۲۶۷، ۳۵۶	"	"	خط محمد ترکستانی	۴۱۷
"	"	"	"	ل	
۵۶		"	"	لباب الاختیار خط نعمت الله	۱۰۶۷
"	"	"	"	لسان الطیرنوائی مصور کار بخارا برای یار	
	۲۴۸۶، ۳۴۴	"	"	محمد خان	۲۴۷۴
"	"	"	"	لمعات عراقی خط محمود کاغذی	۲۳۱۱
"	"	"	"	لوايح جامی کار هرات	۱، ۱۸۰، تک
"	"	"	"	خط محمد محسن هروی	۲۵۹۰
"	"	"	"	خط میر علی هروی	۱۶۹۳
"	"	"	"	خط میر کلنگی	۲۳۲۷
"	"	"	"	مصور خط حکیم رکنا	۲۶۱۵

لیلی و مجنون امیر خسرو خط سلطان محمد	"	"	محمد مرشدی ۲۳۶۸
هروی ۸۰۳، ۵۸	"	"	شیخ محمد هروی ۶۳۸
"	"	"	با دیوان شمس خط ناصر کاتب
۵۷	"	"	۸۲۸
"	"	"	خط نعیم الدین ۲۳۶۹
"	"	"	مکتب بخارا ۱۹۶
"	"	"	مکتب هرات ۱۹۴
۱۸	"	"	(نسخه ناسخه) مکتب بخارا ۱۹۷
"	"	"	مثنویات جامی خط سلطان محمد نور ۱۶۲
"	"	"	خط میر کلنگی بخارا ۳۰۱
"	"	"	خواجو خط مرشد شیرازی ۶۲۰
"	"	"	مصور عاصی و منطق الریاحین عارف
"	"	"	و معروف و ناظر و منظور ۲۵۷۵
"	"	"	شیخ عطار خط جهانگیر ۱۱۴۶
"	"	"	مصور نظامی برای سلطان حسین بایقرا
م			
مثنوی خضر خان دولرانی خط محمد قوام ۲۳۲	"	"	در هرات ۲۶۳۸
مثنوی عطار خط دوست محمد هروی ۷۰	"	"	نظامی خط و کار صادقی کتابدار
مثنوی مولوی :	"	"	۲۶۳۹
"	"	"	مجالس العشاق خط دوست محمد هروی ۶۵۲
"	"	"	مصور و مذهب کار شیراز
"	"	"	۲۴۹۵
"	"	"	خط احمد شیرازی ۲۵۶۳
"	"	"	مصور خط احمد شیرازی ۱۷۰
"	"	"	مجالس النقایس مذهب ۹۷۷، ۹۷۹
"	"	"	مجالس المومنین خط محمد صالح مشهدی
تک	"	"	۵۸۷
"	"	"	مجموعه ها :
"	"	"	مجموعه اشعار خط اظهر در هرات ۲۵۱۷
خط عبدالرحمن خوارزمی ۴۱۴	"	"	
"	"	"	خط محیی هروی ۱۹۳
"	"	"	مرشد الدین ۲۳۷۰

جامی ونظامی خط احمد شیرازی	"	مخزن الاسرار نظامی خط امیر بن محمد ۱۰۴۲	"
و عمل شاگردان بهزاد ۱۷۰	"	خط سلطانعلی مشهدی ۳۰۶	"
خط حسین تونی ۵۵۴	"	۴۶۱	"
خط سلطان علی مشهدی ۱۱۲۹	"	خط میرعلی هروی در بخارا	"
خط سلطانعلی مشهدی ۲۹۷	"	۲۴۸۵	"
خط شاه محمود تشابوری ۲۴۴۰	"	مکتب هرات ۳۷۰	"
۲ جلد خط علی بن حیدر	"	مکتب بخارا ۱۲۰	"
۱۱۳۲، ۱۱۳۱	"	مختار الاختیار خط درویش علی مکتب هرات	"
حافظ و کمال خط حسین سلطانی	"	۱۱۹	"
۱۱۵۴	"	مختار نامه خط علی بن حیدر ۱۱۳۳	"
ترجیعات خط سلطانعلی مشهدی	"	خط مرشد شیرازی ۲۵۷۴	"
۵۵۳	"	مخطوطه شماره ۶۷۶ استانبول صورت محمد	"
خط شرفالدین حسن ۵۵۳، ۵۵۲	"	محسن میرزا ۱۰۵۹	"
خط عبدالرحمن خوارزمی در	"	۸۲۹ استانبول عمل محمد بیگ	"
بغداد ۴۱۳	"	هرات ۱۰۵۶	"
خط شیخ محمود هروی ۶۳۵	"	۱۶۵۴ استانبول منظر فتح سلطان	"
شاهنامه و خمسه نظامی و مثنویات	"	محمود در هند ۱۰۶۱	"
عطار خط اسماعیل حسینی ۱۱۴۵	"	۲۱۶۰ استانبول عمل عبدالهی	"
خط عماد الدین مکتب بخارا ۱۴۸	"	مصور ۱۰۵۵	"
عبدالخالق هروی مکتب هرات ۱۲۷	"	۲۱۶۱ استانبول عمل شیخ محمد	"
سه کتاب جامی کار هرات ۱۸۳ تک	"	هرات ۱۰۵۷	"
رسائل خط قطب هروی ۱۷۸ تک	"	۲۱۸۰ استانبول عمل بهزاد	"
کتابخانه سلطنتی ایران کار خلیل از	"	۱۰۵۸	"
هرات ۳۵۹	"	مذکر احباب خط میرک در سمرقند ۲۵۸۸	"
مثنویات خط سلطان محمد نور ۳۰۷	"	خط ویسی هروی در مکه ۲۱۳	"
نفیسه خط میر علی هروی ۲۵۲۹	"	مرصاد العباد خط علی تبریزی ۱۶۵	"
نقاشی شاه محمد مکتب هرات ۲۸۵	"	کار هرات ۱۲۱	"
مجمع التواریخ حافظ ابرو کار هرات ۳۶	"	مرقعات :	"

- مرقع آستان رضوی خط ناصرالدین علی ۱۶۳ (رک: البم ردیف الف)
- مرقع اشعار کار هرات ۲۵۸۲ مشکوة خط قطب الدین ۱۵۱
- " " نوائی ۹۷۷ مطلع الانوار امیر خسرو مصور خط میر علی
- " قصیده خط میر علی ۶۰۴، ۱۶۷ هروی ۲۵۲۶
- " خط سلطانعلی مشهدی با مقدمه در شرح مطلع سعدین خط فولاد محمد ۳۲۴
- مکتب هرات ۲۰۹ معراج نامه خط مغولی مصور هرات ۲۴۵۸
- " محمد امین مشهدی ۳۷۵ معارج النبوه خط دوست محمد کار بخارا
- " محمد مومن بن عبدالله مروارید ۱۰۰۱ ۱۹۲، ۱۹۱ تک
- " خوب خط محمد صالح ۹۸۳ مفاتیح الاعجاز در واتیگان ۲۵۱۳
- " محمد محسن هروی ۱۰۰۰ مفردات خط علی حسینی ۹۶۶
- " شماره ۲۱۵۳ استانبول کار عبدالحی " میر علی تبریزی ۱۱۳۵
- مصور و درویش محمد هرات ۱۰۵۴ " کامل خط میر علی تبریزی در هرات
- " گلشن یا مرقع شاهی ۹۲۴، ۸۴۸ ۹۶۶
- " مالک دیلمی ۹۹۸ " نستعلیق میر علی تبریزی ۹۹۹
- " سید احمد مشهدی ۹۹۹ " عبدالله طباطبائی هروی ۹۴۰ تک
- " سلطان مراد با خطوط سلطان محمد نور مقاصد الالخان خط محمد ۲۳۲۸
- و شاه محمود و انیسی و غیره در مقالات خواجه انصاری خط معزالدین کاشانی
- ویانا ۲۵۱۵ ۴۲۱، ۹۲۷
- " شاه عباس صفوی ۹۹۶ مقدمه سید احمد در ذکر هنرمندان ۹۶۶
- " کارهای محمود مذهب و سلطان محمد در مقدمه دوست محمد هروی بر مرقع بهرام
- مشهد ۳۶۵ میرزا ۹۶۷
- " امیر حسین بیگ خط مالک دیلمی ۴۰۲ مقدمه امیر حسن بیگ خط مالک دیلمی ۱۴۰۲
- " مصور بایسنغری هرات ۲۱۱ مقدمه مرقع محمد حسن هروی ۱۰۰۰
- " خط جعفر بایسنغری ۲۰۶ مقدمه مرقع میر علی هروی خط محمد باقر
- " قطعات خطاطی مکتب هرات ۲۰۲ پسرش ۶۰۴
- " مصور لینن گراد با مجلس عمل بهزاد مقطعات ابن یمین خط اظهر تبریزی ۱۵۵۲
- مکتوب شیخ محمود جعفری هروی به سلطان
- ۱۷ یعقوب ۹۶۱
- مرقعات ولی الدین افندی ۹۹۷

مکاتیب سلطان حسین بایقرا رقم خواجه	۳۸۹	
اختیار ۳۵۱،۳۵۰	" "	خط محمد حسین کشمیری
مناجات عبدالله انصاری :	۲۵۴۴	
" "	" "	خط حسین هرات ۱۸۶ تک
" "	" "	خط سلطانعلی مشهدی ۲۵۱۹
" "	" "	خط عبدالرحیم بن قاسم ۹۹۹
" "	" "	خط میر علی هروی ۷۱۱
" "	" "	خط محمودشهابی ۲۵۴۷
مناجات حضرت علی خط اسماعیل هروی	" "	خط شاه محمود نشابوری ۳۷۹،
۱۱۴۴	۱۶۰۵	
" "	" "	خط مالک دیلمی ۱۴۲۱
" "	" "	خط میر علی هروی ۷۰۸، ۱۶۶
مناقب احمد جامی خط شادیشاه هرات ۱۴۵	" "	خط محمد صالح هرات ۱۶۴
منتخب اشعارانیسی بقلم خودش عبدالرحیم	منتخب سبحةالابرار خط مالک دیلمی ۵۹۷	
۱۲۳۹، ۱۱۶۹	منتخب مثنوی مولوی خط محمود شهابی ۴۲۶	
" "	" "	خط شاه قاسم ۵۱۳
" "	منشآت خط درویش و خواجه اختیار هروی	
" "	۳۴۹	
" "	" "	خط مولانا معروف بغدادی ۶۲۵
" "	" "	اهلی خط شاه محمود ۳۸۰
" "	" "	نوائی خط میر علی هروی کار
محمود مذهب برای عبدالعزیزخان	۲۳۶۲	
۱۰۵۲	" "	مصور خط عبدالرحیم خوارزمی
" "	" "	مصور با ۹ مجلس هرات ۲۶۴۱
" "	" "	خط محمد تقی هروی ۵۹۸
" "	" "	کار شیراز ۸۱۳
" "	" "	فردوسی ۲۶۳۴
" "	" "	جامی خط بابا شاه ۵۰۹
" "	" "	خط محسن ۱۰۰۰
" "	" "	فارسی خط شاه محمود نشابوری
منیاتور ها :	۲۵۷۸	
منیاتور مهمانی در باغ عمل بهزاد ۲۸۶	" "	هرمیتاج عمل بهزاد یا قاسم علی ۱۶
" "	" "	قاهر اسلوب بهزاد ۲۵۰۹
" "	" "	منسوب به بهزاد ۲۵۰۵

"	"	"	۳۴۳	"	کار سلطانعلی مشهدی ۹۶۶
"	عمل بهزاد ۳۶۶	"	"	"	کار میرعلی ۹۶۶
"	"	"	"	در مرقع گلشن ۸۴۸	کار عبدالعزیز ۹۶۶
"	عمل شاگرد بهزاد در مرقع گلشن ۸۴۸	"	"	"	کار فرخ ۲۵۴۴
"	عمل محمد بیگ داماد بهزاد ۹۶۶	"	"	"	منوچهر توررامی کشد ۹۶۲
"	موکب شاهی در مرقع گلشن ۸۴۸	"	"	"	برابریشم کار هرات ۲۶۳۲
"	نه قطعه ما بعد تیموریه ۹۷۰	"	"	"	کار محمدی هروی ۳۳۴ تا ۳۳۸
"	کار عبدالصمد ۹۳۷	"	"	"	(پنج قطعه)
"	کار سنکر ۲۵۴۴	"	"	"	مواعظ سیدالابرار خط علاءالدین ۹۴۴ تک
"	کار آقا رضا هروی ۹۲۶	"	"	"	مواهب علیه وقفی مزار احمد جام ۲۵۸۴
"	مناظر شکار در سلسله الذهب مکتب هرات ۱۲	"	"	"	خط درویش محمد ۹۳۴
"	پانزده قطعه عهد تیموریه ۹۶۸	"	"	"	مهر و مشتری عصار خط ابراهیم خلیل ۲۴۷۶
"	قطعات شاهنامه شاهرخ ۹۹۴	"	"	"	خط محمد حسین هروی ۲۳۹۱
"	مجلس شاه طهماسب از میر مصور در مرقع گلشن ۸۴۸	"	"	"	خط نعیم الدین کار هرات ۲۳۹۰
"	۲۷ قطعه انوار سهیلی کار هند ۲۵۵۵	"	"	"	خط مرشد ۲۵۱
"	تمراز نقاش در قاهره ۲۵۰۷	"	"	"	منسوب به محمود مذهب ۲۵۵
"	زین الدین محمود ۹۶۶، ۹۷۰	"	"	"	(رک: تصویر)
"	صورت شاهزاده ۲۶۲۰	"	"	"	ن
"	معراج ص ۸۱۷	"	"	"	نای نی جامی خط میر علی هروی ۷۱۶
"	مجنون در صحرا اثر میرک ص ۸۱۷	"	"	"	نزهة الارواح و لمعات عراقی خط عارف هروی ۱۶۹۲
"	کار محمود مذهب ۹۳۶، ۲۴۸۵	"	"	"	نزهة العاشقین خط میر علی هروی ۷۰۶
"	کار شیخ محمود ۹۶۶	"	"	"	خط احمد مشهدی ۲۲
"	کار شیخ محمد هروی ۲۵۰۳، ۹۶۶	"	"	"	نسخه بینام مکتب هرات با تصاویر تیموریان
"	مهمانی در باغ در مرقع گلشن ۸۴۸	"	"	"	در سمرقند ۱۰۱۹
"	نوشیروان و بومان کار میرک ص ۸۱۷	"	"	"	خط یار محمد هروی ۱۰۴۳
"	کار دوست محمد هروی ۹۶۶	"	"	"	مکتب هرات برای سلطان محمود تیموری در سمرقند ۱۰۲۰

۸۵۹	"	آقا رضا مصور در مرقع گلشن	۲۶۱۳	"	کار شیخ محمد هروی
۹۶۶	"	محمود مذهب هروی		"	نصایح بزرگمهر و خواجه عبدالله انصاری
۹۶۲	"	منسوب بالغ بیگ	۱۶۰۶		
۲۴۳۹	"	نقش بدیع خط سلطان محمد خندان هروی	۷۰۷	"	نصایح لقمان خط میر علی هروی
۵			۵۰۷	"	نصایح الملوك خط بابا شاه
۲۳۸۹	"	همای و همایون کار هرات		"	نصیحت نامه خواجه عبدالله خط محسن هروی
۷۷۹	"	خط میر علی تبریزی	۱۰۰۰	"	نظم الجواهر نوائی خط سلطان علی مشهدی
۲۶۵	"		۱۰۶۲	"	نفحات الانس جامی :
۲۵۱۶	"	خط محمد حسام		"	مکتب هرات
۱۳۹۸	"	هدیه الملوك خط محمد قوام	۱۲۲	"	"
	"	هشت بهشت امیر خسرو خط محمد فوشنجی	۱۲۳	"	"
۱۷۷ تک ۱۹۸	"		۱۹۰ تک	"	"
۲۳۸۵	"	خط سلطانعلی مشهدی		"	خط عبدالمومن مزاری ۲۵۵۱
	"	هفت اورنگ جامی :		"	خط درویش احمد ۲۴۴۱
۱۶۱، ۲۴۱۷	"	کار هرات		"	خط عزالدین هروی ۲۳۲۳
۲۴۱	"	کار مشهد		"	خط محمد یوسف ۲۳۲۵
۲۰	"	مصور شیراز خط پیر محمد		"	خط محمود شهابی ۲۵۴۸
۲۴۱۵	"	خط سلطان محمد نور		"	خط میرماه دربلخ ۲۵۸۶
۲۴۱۸	"			"	خط ملاویسا هروی ۱۶۰
۱۲۵	"	خط ابو طاهر مکتب هرات		"	نگارستان ملامعین خط فخرالدین علی مکتب
۱۵۰	"	خط ابوالوفا مکتب هرات		"	هرات ۱۲۴
۴۳	"	خط عبدالاحد جامی هرات		"	نورس ابراهیم شاه نستعلیق شاه خلیل
۲۴۱۴	"	خط عبدی		"	باخرزی ۲۵۵۸
۲۴۱۳	"	سلطانعلی مشهدی		"	نقاشی :
۸۸	"	خط شاه محمود نشابوری		"	کار عبدالحی مصور تبریزی ۹۶۱
۲۴۸	"			"	بر حریر ۹۶۲
۲۵۳۵	"	خط شاه محمد		"	میر مصور مکتب تبریز ۳۰۸

خط شیخ محمد لاری	۲۴۱۲	"	"	خط سلطانعلی مشهدی	۱۲۶
خط شیخ محمد هروی	۱۴۶۷	"	"		۲۲۱
خط محمد کار هرات	۲۴۱۱	"	"	خط سلطان محمد خندان	۴۷۱
خط محمد قوام	۳۱۸	"	"		۴۷۲
خط محمود بن حسن هروی		"	"	خط سلطان محمد نور	۲۱۸۸
	۲۵۳۷			خط شاه محمود	۱۹
خط میر علی هروی	۷۰۳	"	"	خط علی	۸۲۳
خط میر محمد کار هرات	۲۴۱۶	"	"	عمل قاسم علی	۷۰۲
هفت بند کاشی خط محمد حسین کشمیری		"	"	خط محمد امین هروی	۱۵۰۸
	۲۵۴۵			خط محمد رزه	۸۳۶
هفت پیکر نظامی خط اظهر منسوب بکار بهزاد		"	"	خط محمد قوام	۳۱۶، ۳۱۵
	۲۴۵			خط مظفر حسین	۲۳۱۲
هفت منظر هاتقی خط شاه محمود نشابوری		"	"	خط میر علی هروی	۲۱۹
	۳۲۷				۲۲۶
یوسف و زلیخا جامی :		"	"	خط میر کلنگی	۴۹۴
		"	"	مکتب شیراز	۱۹، ۹، ۸
خط بابای حصار	۵۶۶	"	"	مصور مکتب تبریز	۲۵۱۲
خط سلطان حسین هروی	۲۵۳۹	"	"		

IQBAL LIBRARY

The University of Kashmir

Acc. No. 227701

Author

Title

(۵)

فصل پنجم

فهرست چند مجموعه هنری مطبوع

۷۸۷ص	(۱) نگارهای داستان‌های علی شیر نوایی
۷۹۰ص	(۲) دوازده مجلس تقویم ۱۹۶۰ م مصر،
۷۹۱ص	(۳) مجموعه تصاویر آثار جامی قرن ۱۵ م،
۷۹۲ص	(۴) یازده صفحه مصور آثار نوائی
۷۹۴ص	(۵) منیاتور قرن ۱۴ - ۱۷ با ۷۸ قطعه مصور مکتب هرات
۸۱۴ص	(۶) منیاتورهای ایرانی از نسخ خطی قدیم ۲۸ منظر
۸۱۶ص	(۷) شکارهای هنر ایران قرن ۱۵ - ۱۸
۸۱۶ص	(۸) اشعار خمسه نظامی در ۱۶ لوحه نگارین ۹۵۰ ق،
۸۱۷ص	(۹) منیاتور و نقاشان ایران و هند و ترکی از قرن هشتم تا ۱۸ طبع لندن ۱۹۱۲ م
۸۱۸ص	(۱۰) نقاشان منیاتورهای ایرانی - اسلامی به آلمانی
۸۱۸ص	(۱۱) نقاشی های مخطوطات شرقی در کتابخانه ملی پاریس طبع ۱۹۲۰ م
۸۱۸ص	(۱۲) منیاتورهای فارسی قرن ۱۲ - ۱۷ به فرانسه
۸۱۹ص	(۱۳) نقاشان منیاتورهای شرق اسلامی به آلمانی

- (۱۴) نقاشی و تذهیبات مخطوطات شرقی در کتابخانه ملی پاریس (به فرانسه)
طبع ۱۹۲۶ م) ص ۸۱۹
- (۱۵) نقاشی منیاتور فارسی طبع اکسفورد ۱۹۳۳ م ص ۸۱۹
- (۱۶) نقاشی‌های مخطوطات تیموریان طبع پاریس ۱۹۵۴ م ص ۸۲۰
- (۱۷) منیاتورهای کتابخانه سلطنتی ایران طبع ۱۹۵۶ م ص ۸۲۰
- (۱۸) نقاشی‌های مخطوطات صفویان طبع ۱۹۵۹ م ص ۸۲۰
- (۱۹) منیاتور سازان ایرانی (آلمانی) طبع ۱۹۵۹ م ص ۸۲۱
- (۲۰) نقاشی ایرانی طبع ۱۹۶۱ م ص ۸۲۱
- (۲۱) مصوری در اسلام طبع ۱۹۶۵ م ص ۸۲۱
- (۲۲) نمایش هنر اسلامی طبع ۱۹۳۷ م ص ۸۲۳
- (۲۳) هنرهای زیبای کشورهای عربی و ایران قرن ۷ - ۱۷ ص ۸۲۶
- (۲۴) البم منیاتورهای هندی و ایرانی قرن ۱۶ - ۱۸ م ص ۸۲۷
- (۲۵) منیاتورهای ایرانی در مخطوطات شاهنامه‌لنین‌گراد طبع مسکو ۱۹۳۵ م
ص ۸۲۷
- (۲۶) مصوری ایران طبع مسکو ۱۹۳۸ م ص ۸۲۸
- (۲۷) آثار نظامی در هنر آذربایجان و شرق قرن ۱۵ - ۱۷ م طبع باکو ۱۹۴۷
ص ۸۲۸
- (۲۸) ذخائر هنر خلقی مردم خارجه در هرمیتاج ص ۸۲۸
- (۲۹) نمونه‌های خوشنویسی ایران و آسیای میانه قرن ۱۵ - ۱۹ طبع مسکو
ص ۸۲۸ ۱۹۶۳ م
- (۳۰) منیاتورهای آسیای میانه قرن ۱۵ - ۱۸ ص ۸۲۹
- (۳۱) نشریه شعبه تاریخ کلتور و هنر شرق هر میتاج طبع لینن‌گراد ۱۹۴۷ م
ص ۸۲۹
- (۳۲) منیاتورهای مناظر زمینی یک مخطوطه ۸۰۱ ق طبع استانبول ۱۹۳۶ م
ص ۸۲۹
- (۳۳) کتلاگ مخطوطات و منیاتورهای کتابخانه چستر بیتی دابلن ۱۹۶۲ م
ص ۸۲۹
- (۳۴) هنر مسلمانان طبع پاریس ۱۹۵۶ م ص ۸۳۰

- (۳۵) کتاب کوچک هنر مسلمانان ۱۹۵۸ م ص ۸۳۰
- (۳۶) منیاتور ایرانی طبع میلان ۱۹۵۰ م ص ۸۳۱
- (۳۷) منیاتورهای ایرانی طبع میلان ۱۹۶۱ م ص ۸۳۱
- (۳۸) منیاتور ایرانی طبع پراگ ۱۹۶۰ م ص ۸۳۱
- (۳۹) مخطوطات مصور ایرانی درموزه بریتانیا طبع لندن ۱۹۶۵ ص ۸۳۱
- (۴۰) منیاتورهای مکتب بهزاد در مجموعه قاهره طبع ۱۹۶۰ م ص ۸۳۲
- (۴۱) منیاتورها و مخطوطات شرقی در سکاندینا وینا طبع ۱۹۵۷ م ص ۸۳۲
- (۴۲) نقاشی ایرانی در قرن ۱۵ م، طبع لندن ۱۹۵۸ م ص ۸۳۲
- (۴۳) منیاتورهای ایرانی، طبع اکسفورد ۱۹۵۷ م ص ۸۳۳
- (۴۴) منیاتور اسلامی قرن ۱۳ - ۱۹ طبع ۱۹۶۲ م ص ۸۳۳
- (۴۵) سبک کلاسیک نقاشی اسلامی طبع امریکا ۱۹۶۸ م ص ۸۳۳
- (۴۶) نقاشی شیراز در قرن ۱۶ م طبع واشنگتن ۱۹۴۹ م ص ۸۳۴
- (۴۷) خوش نویسی و منیاتوریست‌های شرق اسلامی طبع پاریس ۱۹۰۸ م ص ۸۳۴
- (۴۸) کتلاگ تحلیلی نقاشی‌های ایرانی در بودلیان طبع آکسفورد ۱۹۵۸ م ص ۸۳۴
- (۴۹) رسامی‌های ایرانی قرن ۱۴ - ۱۹ م طبع نیویارک ۱۹۶۵ ص ۸۳۴
- (۵۰) منیاتورهای ایرانی طبع ۱۹۶۷ م ص ۸۳۵
- (۵۱) سروی هنر ایران از زمان قدیم تا کنون در ۱۶ جلد طبع توکیو ۱۹۶۰ م ص ۸۳۶
- (۵۲) منیاتور ایرانی - طبع پاریس ۱۹۳۲ م ص ۸۳۶
- (۵۳) منیاتور مخطوطات شاه عباس اول صفوی بفرانسه - طبع پاریس ۱۹۶۴ م ص ۸۳۶
- (۵۴) منیاتورهای ایران و قلمرو آن: طبع توپینگن ۱۹۵۶ م ص ۸۳۷

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No. [REDACTED]

Author..... [REDACTED]

Title... [REDACTED]

..... [REDACTED]

..... [REDACTED]

نگاره

هنر وهد نیموریان

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No. [REDACTED]

Author [REDACTED]

Title [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

افغانستان

در صفحه ۳۸۴ عدد مخطوطات افغانستان از (۱۰۲ تا ۲۰۲)
رسیده و بعد از آن سهواً آثار شماره مسلسل ۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵ در چند صفحه
از طبع باز مانده که اینک در اینجا مختصراً تکمیل میگردد (حبیبی)

۱۰۳- (۲۰۳) قرآن شریف مذهب :

با خط نسخ عالی دارای جداول لاجورد و طلا و تشعیر و تذهیب
بین السطورین با علایم کوچک آیات مطلا، که آغاز سوره ها بخط طلائی
جلی رقاع محدود بخطوط خفی سیاهست . جمله ۲۹۱ ورق بدون نام
کاتب و تاریخ که غالباً هنر تذهیب دقیق آن بفروع هنر هرات در تبریز
یا شیراز تعلق دارد، قطع آن ۱۳×۱۹ سانتی متر است ، ملک شخصی
در کابل.

۱۰۴- (۲۰۴) قطعه خط میرعلی هروی :

نستعلیق بسیار عالی بامزه که رقم فقیرعلی بدون تاریخ دارد ،
از کتابخانه پوهنتون کابل.

۱۰۵- (۲۰۵) قطعه خط عبدالرحیم کاتب:

نستعلیق عالی با رقم عبدالرحیم کاتب در کتابخانه پوهنتون
کابل.

شاید این کاتب همان عبدالرحیم خوارزمی هنرمند هرات باشد.

التعليق

پاکستان

اعداد ذیل در حین طبع از چاپ مانده، مربوط ص ۵۵۸

۹- (۹۵۹)

کشف الاسرار وعدة الابرار تفسیر خواجہ عبداللہ انصاری:

(۹۸۲) صفحه ۳۶ × ۲۴ سانتی متر بر کاغذ ضخیم سمرقندی
بخط بسیار عالی نسخ قرن نهم هجری. با جداول رنگین زرفشان، جلد
اول ناقص، بدون تاریخ و نام کاتب. نمره ۲۹۷/۲۹۰ کتابخانه گنج-
بخش راولپندی پاکستان.

(فهرست ۳۶۴/۱)

۱۰- (۹۶۰)

فرائد غیائی از پیر احمد خوافی دستور شاه رخ درهرات تألیف ۸۳۴ق:

مشمول بر مکاتیب بسیار مهم دارای ارزش تاریخی شاهان ،
وزیران، عالمان، مؤلفان، شعراء، زنان نامدار هند و خراسان و ایران
و غیره.

نسخه واحد نایاب کامل یونیورسیتی پنجاب (لاهور) به نستعلیق
زیبا و پخته ۹ × ۶ اینچ ۹۱ ورق ۲۱ سطری بر کاغذ حنایی ضخیم، که
در قرن ۹-۱۰ نوشته شده. يك نسخه نصف آخر این کتاب مکتوبه ۸۶۱ق
در کتابخانه شاهی برلن بود (فهرست پرچ نمره ۱۰۶۰ ص ۱۰۱۰)
(مقالات مولوی محمد شفیع ۳/۳۷۱)

تذکره

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

۱۸۶۱-۲

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

۱۱۳۷ (۱۸۲۰)

تذکره

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

تذکره شاهی در عهد تیموری و صفوی

تذکره

ایران

در ص ۵۵۵ عدد آثار ایران تا ۹۳۸ رسیده و بعد از این تا ۹۵۰ از چاپ مانده که درین صفحات بهمان نمره مسلسل تکمیل می‌گردد :

۶۰۹- (۹۳۹)

تحفة العشاق در مرکبات زبان فارسی مخطوط قرن ۱۰ ق :

با خط جلی بسیار عالی ثلث و خفی نسخ ، بزبانهای فارسی و ترکی ۲۴ صفحه در کتابخانه آقای دکتر اصغر مهدوی (تهران) که عکس آن در فرهنگ ایران زمین (ج ۱۷ ص ۱-۲۶) چاپ شده. تهران ۱۳۴۹ ش.

۶۱۰- (۹۴۰)

مفردات عبدالله هروی طباطبائی:

بخط ثلث توقیع آمیز که در ذیحجه سنه ۸۷۵ ق نوشته شده و ورق آخر آن در ملحقات گلستان هنر (مربوط ص ۲۷) طبع بنیاد فرهنگ

ایران در سنه ۱۳۵۲ ش چاپ شده است.
در ملحقات ص ۳۸ همین کتاب قطعه مشق خط متوسط نسخی و
ثلث جلی او طبع شده که آنرا در رمضان ۸۵۵ ق در سمرقند نوشته
است.

۶۱۱- (۹۴۱)

بلبل شهنامه خوان ، فغان الدین:

قطعه خطوط بسیار عالی ثلث و نسخ و توقیع جلی و خفی در سنه
۱۰۰۵ ق با رقم «مشقه العبد الاقل بلبل شهنامه خوان» ضمیمه ص ۴۱
گلستان هنر طبع تهران. که برای امیرشاه سبزواری نوشته شده و از
متفرعات هنر هرات است.

۶۱۲- (۹۴۲)

خط میر علی

قطعه خط نستعلیق عالی میر علی شیرازی، که قطعه (کسی کش
خرد رهنمونست هرگز) ابن یمین را در سنه ۸۳۹ ق در دارالسلطنه هرات
نوشته، طبع گلستان هنر (ص ۵۷)

۶۱۳- (۹۴۳)

قطعه نستعلیق اظهر:

متن جلی و برهامش آن خفی با رقم «مشقه اظهر تجاوز الله عنه».
چاپ ص ۵۷ گلستان هنر. طبع بنیاد فرهنگ ایران.

۶۱۴- (۹۴۴)

مواعظ کلمات سیدالابرار خط علاءالدین:

صفحهٔ اخیر این رسالهٔ نفیس در (ص ۴۰) گلستان هنر چاپ شده بدو خط ثلث جلی بسیار عالی و نسخ خفی که آیتی از هنر خطاطیست و در آخر رقم «مشقه علاءالدین فی ۹۸۶ هـ» دارد. (رك: ۸۴۳ ایران)

۶۱۵- (۹۴۵)

قرآن شریف خط روزبهان در سنه ۹۵۴ ق:

نسخه مرصع مذهب باجداول طلاوالوان نظر ربا بخط نسخ متوسط که در آخر مواهیر ۱۲۸۹ و ۱۲۸۷ هـ و غیره دارد. بارقم: «تشریف بکتابه اقل عبادالله روزبهان عفی الله عنه بیرکة القرآن وفرغ منه سنه اربع وخمسين وتسعمائه من هجره» (طبع لواحق گلستان هنر ۸۶)

۶۱۶- (۹۴۶)

قطعه نستعلیق سلطان محمد نور:

شعر و خط هردو از وست:

گرم و سرکش، همچو آتش تندخوی من رسید

تندخویی تیز خشم فتنه جوی من رسید

داشتم زو با دل دیوانهٔ خود گفت و گو

کان پری رودر میان گفت و گوی من رسید

قائله و کاتبه سلطان محمد نور. (طبع گلستان هنر ص ۸۶)

۶۱۷- (۹۴۷)

قطعه نستعلیق جلی و خفی شاه محمود نسابوری:

دومعما باسم فرخ و باسم غلام، که جداول لاجورد مطالو مختصر
گل کاری کارهرات هم دارد. بارقم «مشقه الفقیر شاه محمود نسابوری»
ولی تاریخ کتابت ندارد. (از مجموعه آقای احمد سهیلی خوانساری
در تهران- چاپ ص ۸۷ گلستان هنر)

۶۱۸- (۹۴۸)

قطعه نستعلیق جلی عبدی نسابوری:

چاپ ص ۸۷ گلستان هنر، بارقم «کته الفقیر الحقیر المذنب عبدی
غفر الله له» بدون تاریخ. خط جلی نستعلیق این قطعه در نهایت اتقان و
بامزه است. (رك: ۴۲۴- ایران)

۶۱۹- (۹۴۹)

قطعه نستعلیق قلم متوسط بسیار عالی خلیل حسینی:

سه بیت مولانا نورالدین عبدالرحمن جامی مصدر «دلم زهجر
خراسان از ان هراسانست» را بخط عالی نستعلیق قلم متوسط بر قطعه
ابری منقش ببرگ و درخت نوشته که در آخر بخط خفی رقم «کته
خلیل الله الحسینی تحریر یافت دربلده هراة» هم دارد، ولی تاریخ را
ننوشته. (طبع گلستان هنر ص ۱۰۲)

۶۲۰- (۹۵۰-)

قطعه نستعلیق جلی محمد زمان:

نستعلیق جلی عالی بارقم « محمد زمان بجهة امتحان قلم » دربین

تشعیر و نقاشی ملون مذهب (طبع گلستان هنر ۱۲۰)

تصحیح افلاط طباطبی

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۳۳	۶	ازانچه	زانچه
۳۷	۱۲	وخط	وبخط
۳۷	۱۰	نسیمی	سیمی
۴۳	۱۰	انتقاد	انتقال
۴۴	۱	حوزد	خورد
۵۰	۲	بعداز	بعدازین
۵۳	۱۲	کن	افکن
۵۶	۱۵	اودر	اوکه در
۶۰	۱۱	نقاش	نقاشی
۸۹	۶	غاوردانی	بغاوردانی
۹۱	۱۴	هرات کرد	هرات دوام کرد
۹۴	۱۶	کوهستان	کوهسان
۹۹	۸	پستخانه	پسخانه
۱۰۲	۶	خواجه	خواجو
۱۱۴	۱۰	تکلمه	تکمله
۱۱۵	۶	ابولقاء	ابوالوفاء
۱۲۸	۲۱	لمد	امیر
۱۵۷	۳	نیز	تیز

هنر عهد تیموری			۹۷۲
۱۰۱۷	۱۰۱۸	۴	۱۶۲
شماره ۷۴۰	شماره	۹	۱۷۷
صفه	صفحه	۱۱	۱۷۷
به حظی	بخطی	۸	۲۰۷
محفوظ است	محفوظست	۸	۲۰۷
فرود	فرود	۱۵	۲۲۳
رفتند	رفتند	۵	۲۳۴
را راهنمای	راهنمای	۲۱	۲۴۱
۷۵	۷۴	۱۲	۲۵۵
که اثر مکتب	که مکتب	۶	۲۶۷
صفه	صفحه	۱۳	۲۶۸
از کتب مکتب	از مکتب	۱۲	۲۷۱
چاهی	جایی	۲۰	۲۷۷
۱۰ - خمسه نظامی	خمسه نظامی	۶	۲۸۱
سنگ	سنگی	۳	۲۹۶
هرات	هراتست؟	۲۲	۲۹۸
گوی	گوو	۲	۳۰۷
صله	سلسله	۷	۳۲۱
خاتم نامه	خاتم نامه	۱۴	۳۲۶
هر صفحه سه حصه	هر سه صفحه	۱۰	۳۵۶
هر صفحه سه سطر	هر سه صفحه	۱۵	۳۶۲
تمام نسخه	تمام اوراق	۲۰	۳۶۵
بد ذوق	ذوق	۱۲	۳۷۲
بخط	خط	۷	۳۸۰
درا	ورا	۹	۳۸۳
حامی	حامی	۱۸	۳۹۲
۲۵۸	۲۸۵	۱۴	۴۰۰
آشفته	شفته	۱۳	۴۱۸
چهره	چهره، سبز	۳	۴۳۵

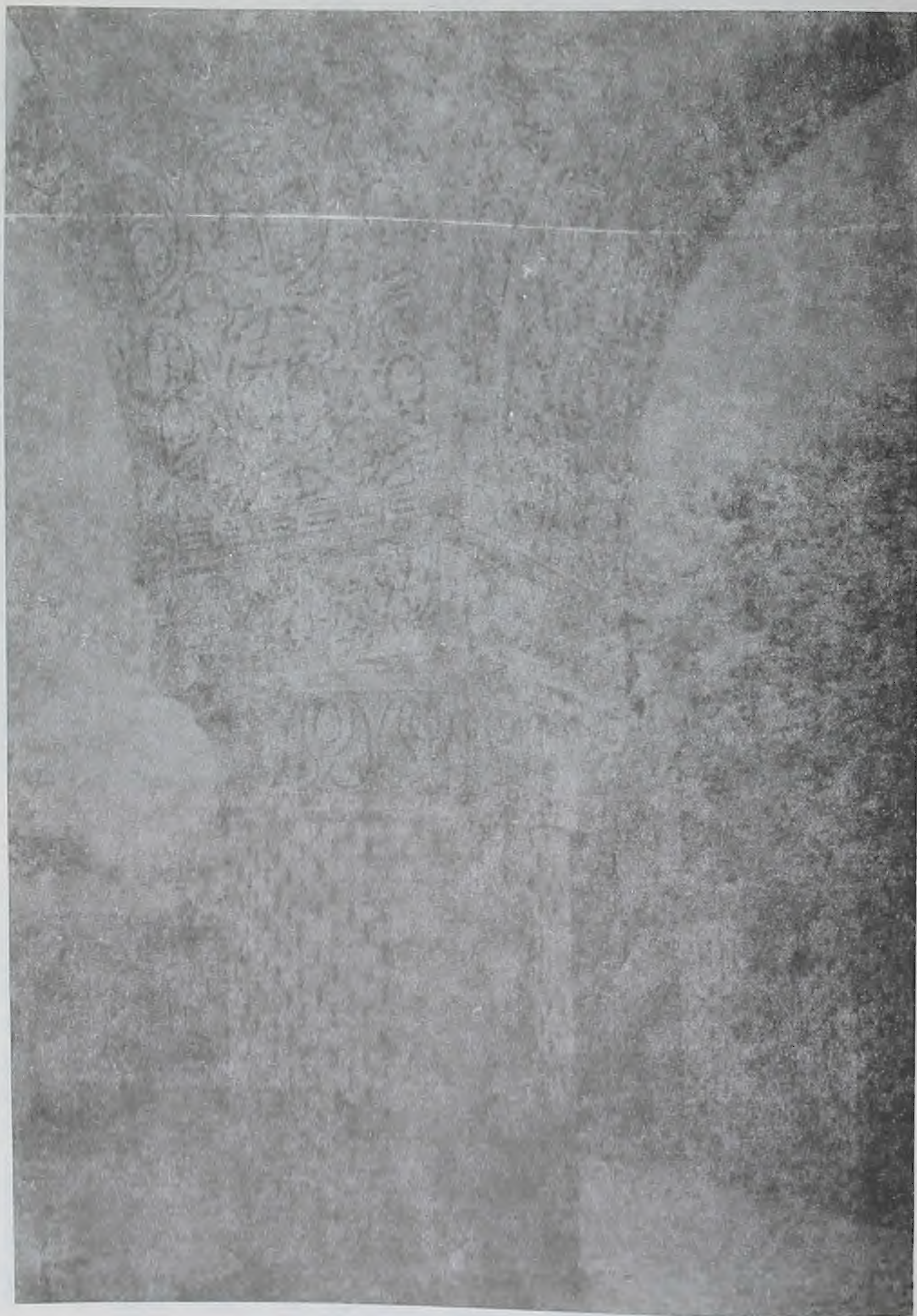
پرده دار	پرده دار	۲۱	۴۴۴
تجلید	تجلیل	۱۴	۴۵۰
قوام الدین	قیام الدین	۱۱	۴۵۱
قوام الدین	قیام الدین	۴	۴۸۰
برای بایسنغر	بایسنغر	۵	۴۸۷
خیزران	خیزران	۶	۴۸۹
هلالی	حلالی	۶	۵۰۱
حسین	حسن	۱۳	۵۱۵
جلال الدین محمود	جلال الدین محمد	۱۷	۵۲۵
۶۳۰	۶۴۰	۱۶	۵۲۵
پارس	پاریس	۳	۵۶۶
بران	بدان	۱۲	۵۷۴
۹۷۵	۵۹۷	۲	۵۸۸
ترتیب	تریت	۷	۵۸۹
محمد محسن	محمد حسن	۶	۵۹۹
۱۳۱۳	۳۱۳	۲۰	۶۲۸
غژدی	غژوی	۹	۷۰۲
محمدی	محمد	۱۲	۷۰۲
برصفه مستطیل ایستاده	برصفحه سنگی مستطیل گردهندی	۴	۷۱۶
بزمگاه	بزمگاه	۲	۷۲۷
موج دار	موج داد	۹	۷۹۷
غشی	غش	۱۴	۷۹۹
شکل پنجم بر	شکل بر	۱۱	۸۰۰
نجاری	بخاری	۱۵	۸۰۳
چپن	چین	۴	۸۱۵
رسامی	اسامی	۱۸	۸۳۴
Times	Tiwes	۶	۸۳۶

یادآوری مهم

نام این کتاب هنر عهد تیموریان است ، ولی برجبین صفحات سهواً هنر عهد تیموری چاپ شده ، و معلومست که این هردو عنوان مفاهیم جدا گانه دارد . مراد ما تنها هنری نیست که فقط به عهد تیمور تعلق دارد ، بلکه تمام هنر وسیع و جهانگیر است ، که از عهد تیمور حدود ۸۰۰ ق آغاز و تا حدود اواخر قرن دهم در ممالک وسیع تیمور و اخلافش در ماوراءالنهر و افغانستان و ایران و هند رواج داشت . که نام « هنر عهد تیموری » منسوب بشخص تیمور ، این مطلب را احتوا نمیکند و باید بنام « هنر عهد تیموریان » تصحیح شود .

پرورشگاه مهم این هنر در عهد شاهرخ هرات بود ، ولی سمرقند ، بخارا ، بلخ ، مشهد ، قزوین ، اصفهان ، شیراز ، تبریز هم مراکز بزرگ و شکوهمند این رنسانس هنری آسیای میانه بوده اند ، و آثار آن تابرخشی شهرهای کوچک هم رسیده بود ، که به نحوی از انحاء با سلطنت های اخلاف تیمور در سمرقند و هرات و حکمرانان معاصر ایشان مانند خوانین ماوراءالنهر و ترکمانان آق قویونلو و مغولیان

هند و صفویان ایران و زیردستان این سلطنت های قوی و حتی با عثمانیان ترکیه هم رابطه‌یی داشته‌اند و بنابراین این هنر میراث مشترك تمام این مردم از استانبول تا اواسط هند بوده و در پرورش آن سهم داشته‌اند ، که مرکز آن هرات است ، و ازینجا بود که مهر تابان هنر بهر سوشعشعه پاشی داشت . (حبیبی)

بقایای نقاشی مسجد نه‌گنبدان بلخ از عصر سلجوقیان

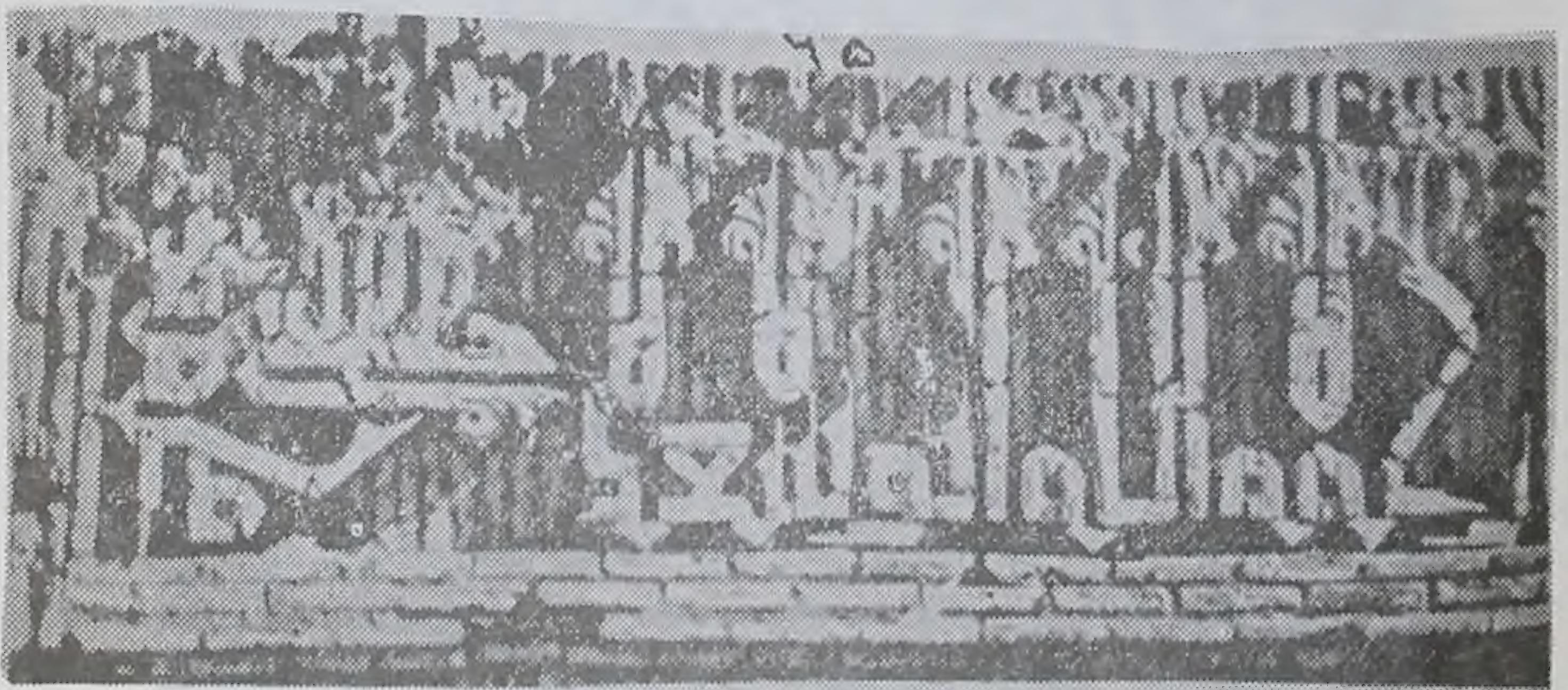
(ص ۲۲، ۴۰، ۸۳)

از بقایای خطوط و نقاشی‌های کاشی رنگین عصر شاه رخ ۸۳۲ ق ۱۴۲۸ م

لوحه قبر یکی از شاهزاده‌گان تیموری هرات در آستانه انصاریه هرات
(ص ۱۰۳)

خط کوفی تزئینی رباط شرف سرخس در حدود ۴۵۰ ق (از مجله هنر و مردم ۵۲)
(ص ۲۲)

سلطان حسین بایقرا متوفا ۹۱۲ ق عمل بهزاد

(ص ۲۴۹۹، ۲۵۰۲، ۷۲۰)

خط منسوب به میرعلی تبریزی (ص ۸۰۶)

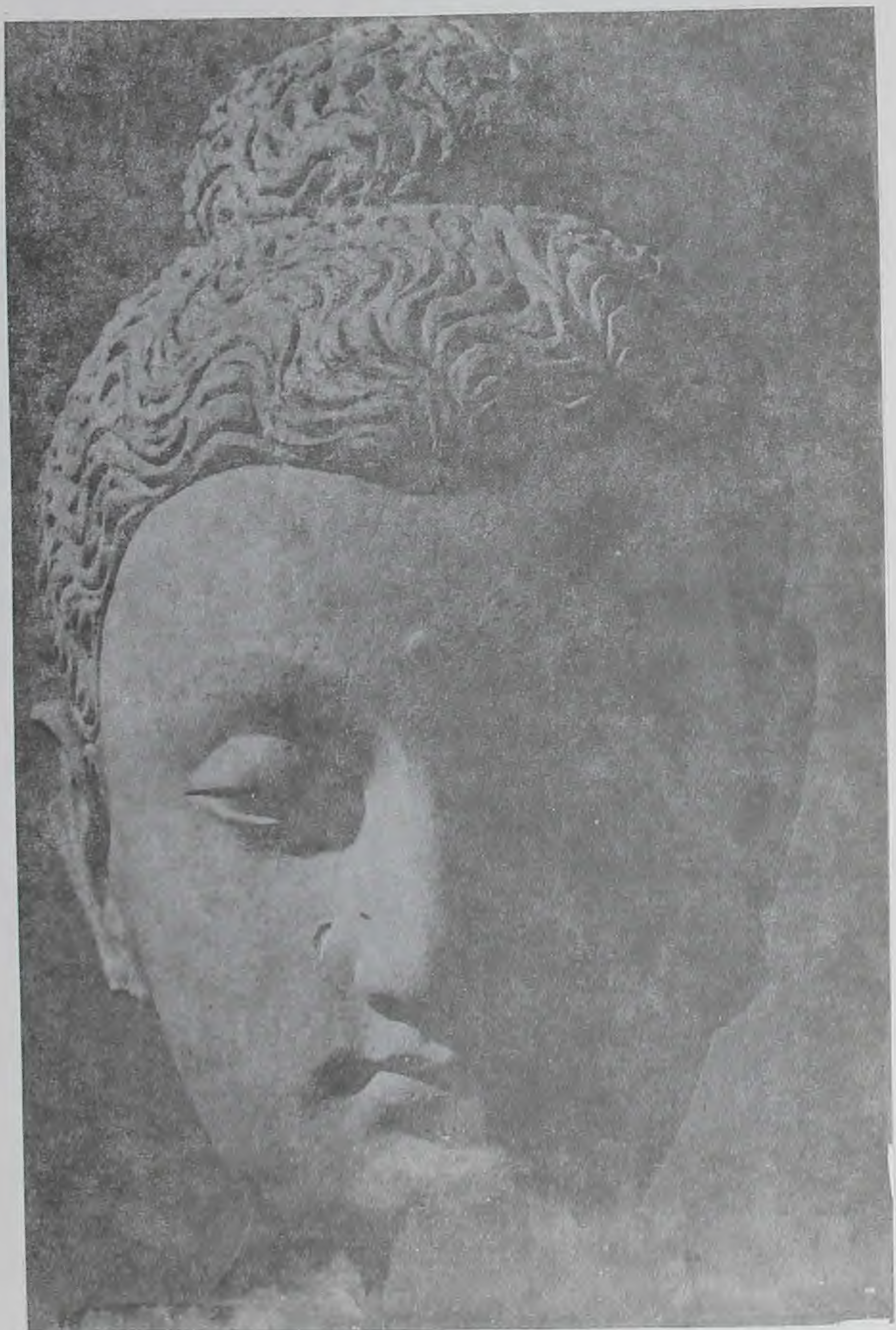

السلطان الاعظم الغ بك گورکان

(ص ۶۰۳)

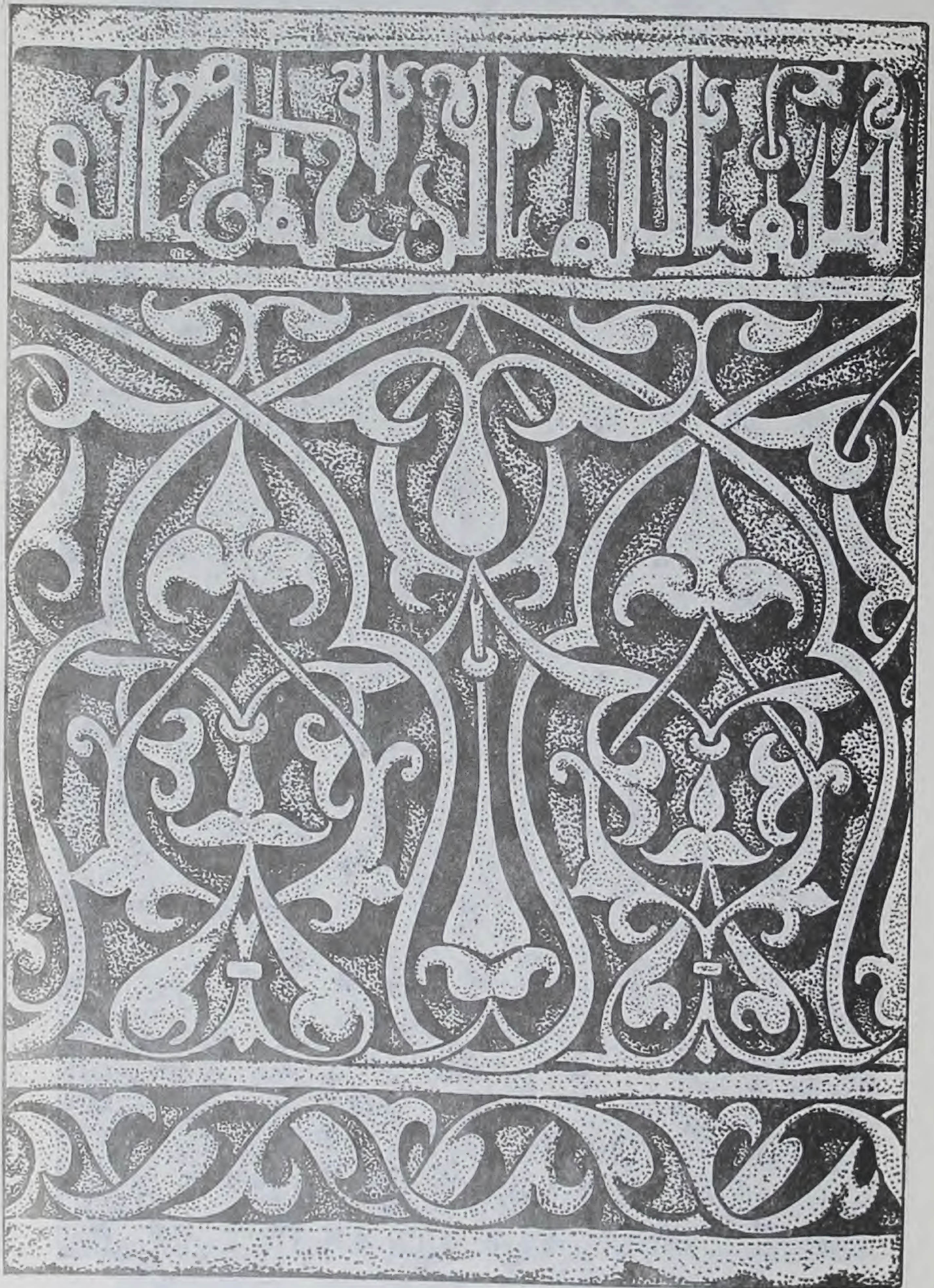

شبیه ایام جوانی ظهیرالدین محمد بابر (۱۴۹۳ - ۱۵۳۰ م) که در کابل در حدود
 ۱۵۰۵ م نقش شده است (موزه برتانیه - لندن)
 (ص ۵۴، ۶۸)

بت قندهار بدین زیبائی زبانزد شعرای دری زبان گردید

(ص ۱۲)

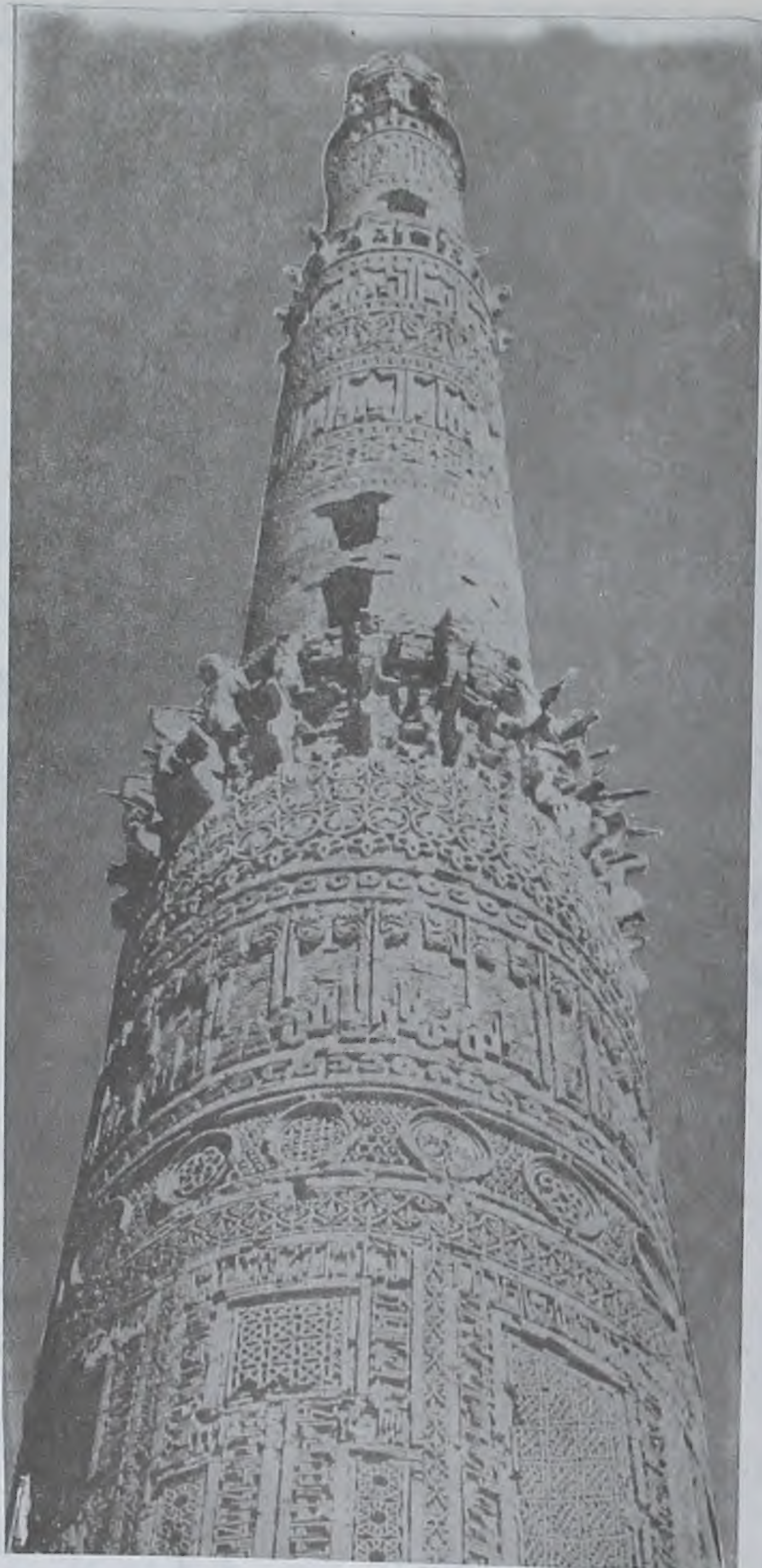
کتابت کوفی و نقاشی حجاری بر یکی از الواح قصر مسعود سوم در غزنه

(ص ۲۲، ۲۸)

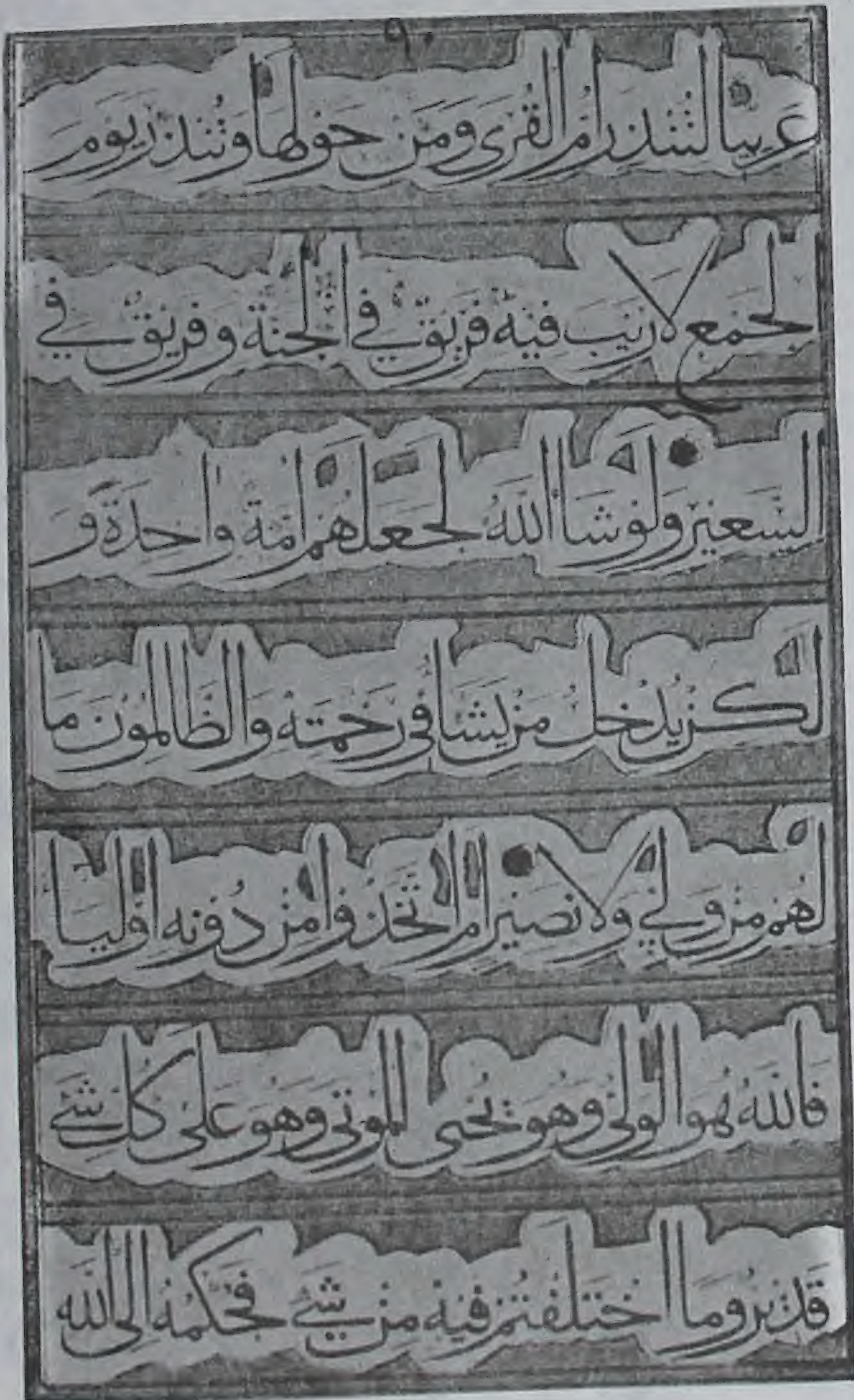
نقوش دیوارهای نگارین شهر افراسیاب سمرقند

(ص ۹)

منار جام در غور بنا کرده سلطان عنایت الدین محمد بن سام غوری که معمار آن علی نامداشت . بارتفاع ۶۳،۳۰ متر (ص ۸۷،۶۷)

یک صفحه قرآن شریف بخط بایسنقر میرزا شهزاده تیموری هرات درمشهد رضوی

(ص ۳۴۷، ۲۶۰۵)

وزیر علمدوست هرات امیر علی شیر نوائی
(ص ۳۴ ، ۳۷)

شیوه ثلث ترکستانی قرن ۱۶ (گنجینه قرآن مشهد رضوی)

(ص ۹۷)

نمونه خط کوفی متمایل به نسخی هرات ۵۳۰ ه از سنگ مزار درخواجه عبدالله طاقی۔

موزه هرات .

۱۔ بسم الله

۲۔ الرحمن الرحيم .

۳۔ هذا قبر الشيخ

۴۔ الرضي العابد محمد بن اسمعيل

۵۔ الغوري ، بتاريخ يوم الاربع

۶۔ العشرون من جمادى الاول (كذا)

۷۔ سنة ثلثين و خمسمائه . . .

۸۔ له ولوالديه ولهم . . .

(ص ۸۳)

بناه و از کمال اینده و کمال پیش
 چیز کو بد محمد بن عمر الرازی که تصنیف
 بسیار دیدم مردان ایشان هر روز کاری را اندر
 بلاغت و بیان حلصاعت و واج از وی خیزد و بوی
 امیر و مجوز عروص و مجزمت القاب بشو قوا
 همه ستازی دیدم و بفایده روی یک گروه مردان را
 مخصوص دیدم و مکر عروصی که ابو یوسف و ابی
 العلاء بنو شریب بسیار سی کرده اند و اما اندر
 دانستن اجناب بلاغت و اقسام صناعت و
 شناختن سخنان بایزابه و معانی بلند بای
 کتابی دیدم بسیار که از اذهان موبن باشند و فرز
 راغ کسار و محبت بود و از کاهلی چند باز

صفحه اول ترجمان البلاغه ۵۰۷ هـ

(ص ۷۹، ۸۵)

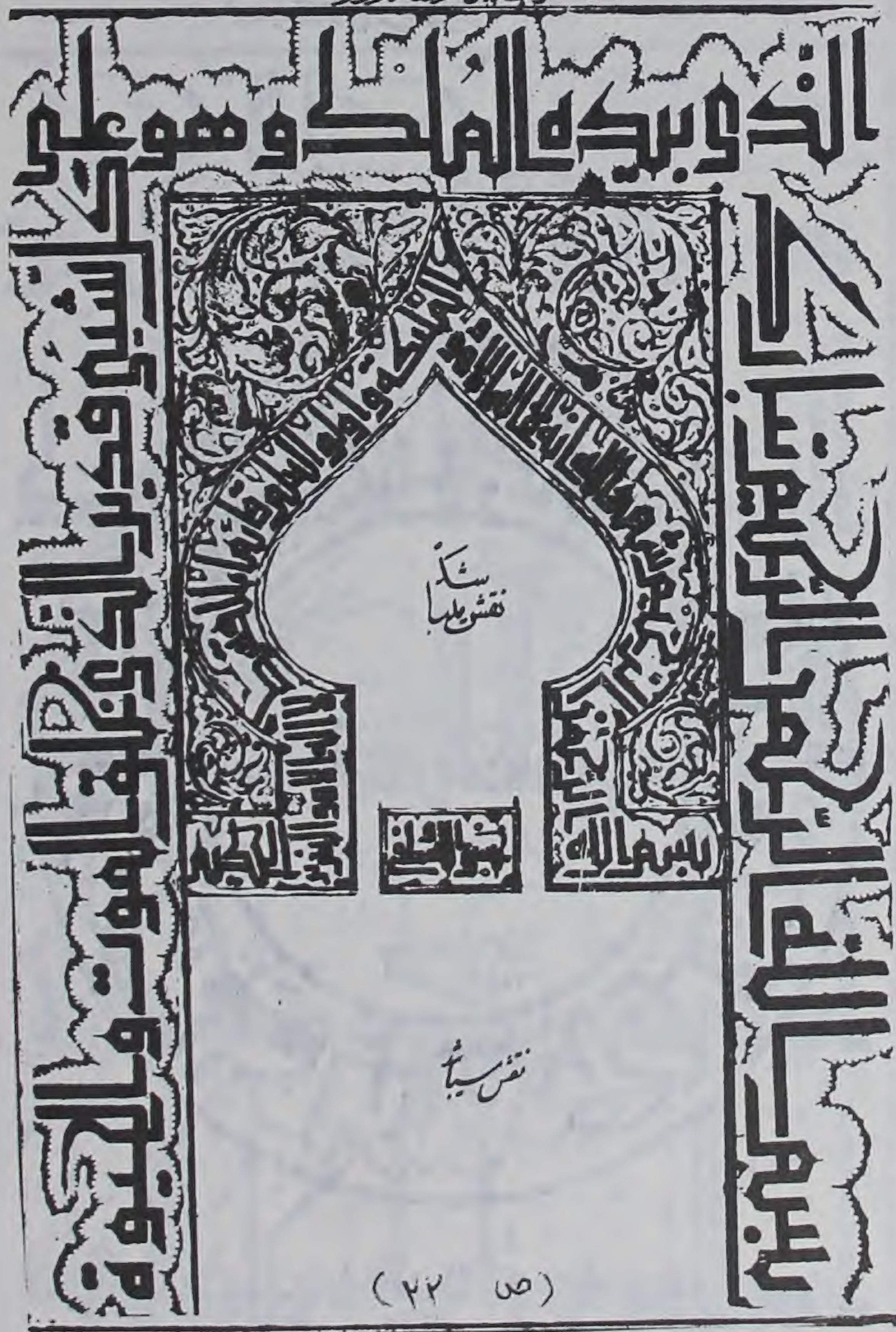
پیش روی رَوَازِ

نقشید ایراد و مرجان خط مرقومه

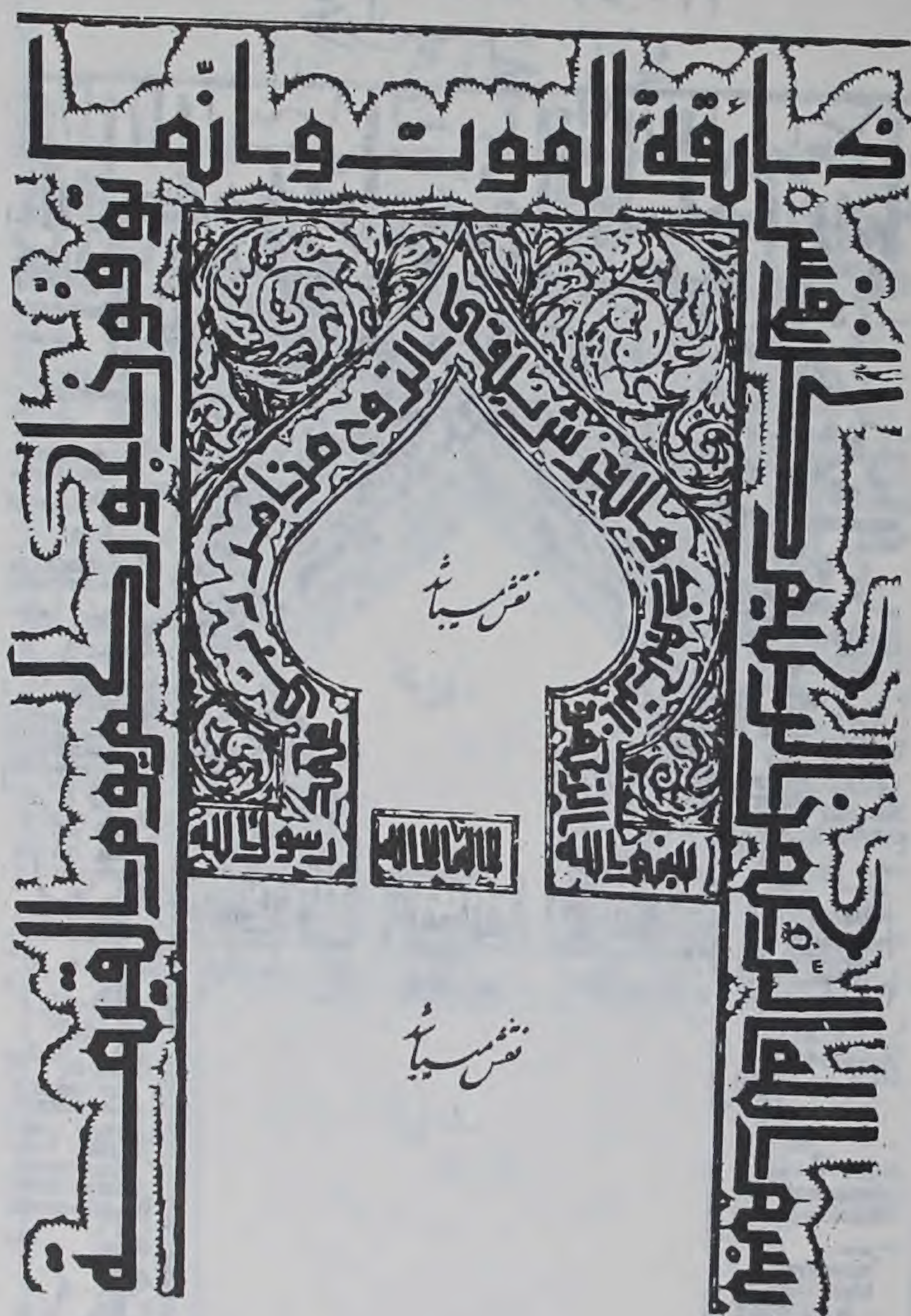

(ص ۲۲)

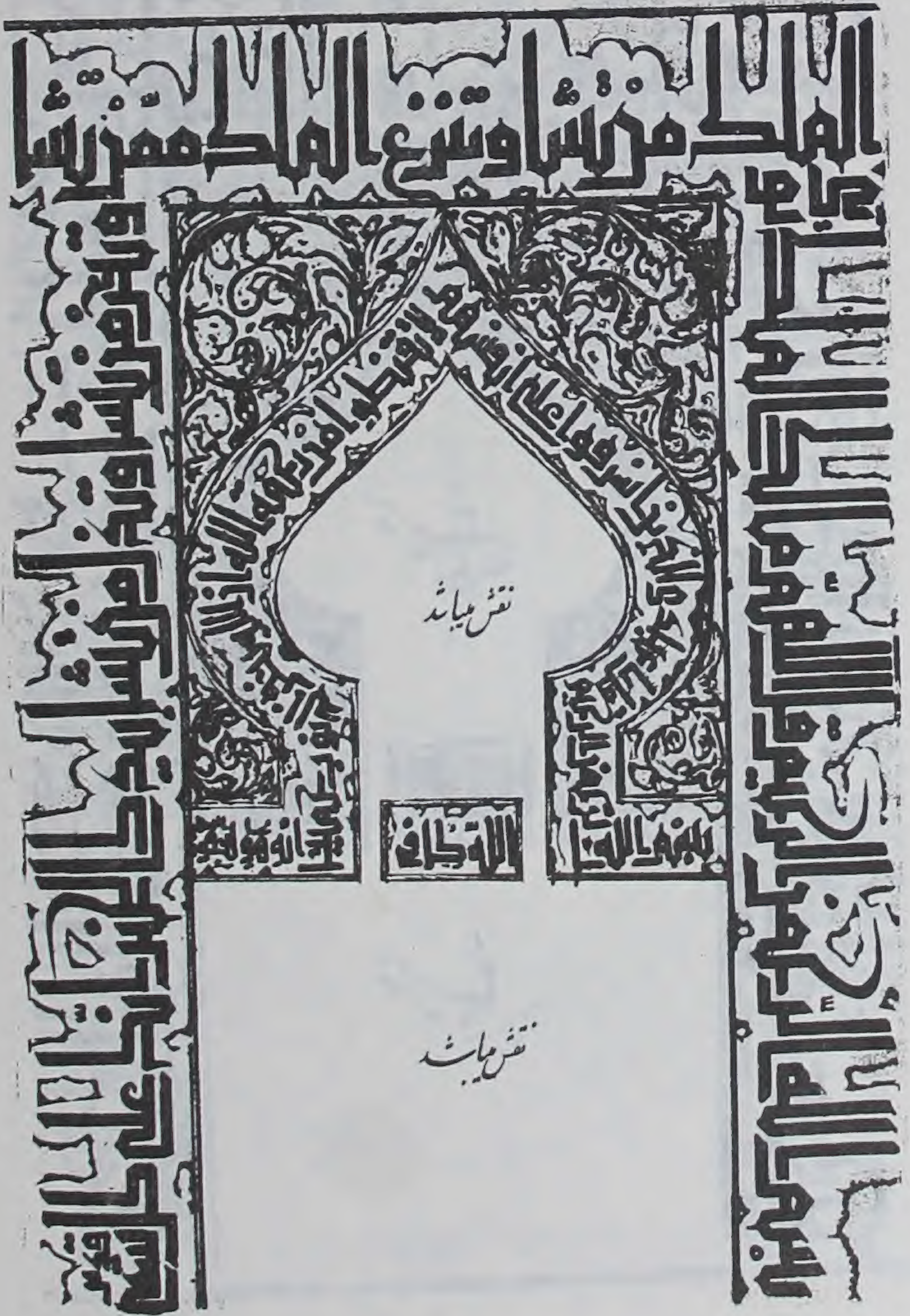
چهار محرابی چهار طرف مرتبه که برین متصل است میباشد نقشه افواجین
نقشه محراب پیش روی دروازه

محراب دروّم (۲۲۵)

محراب سیم (ص ۲۲)

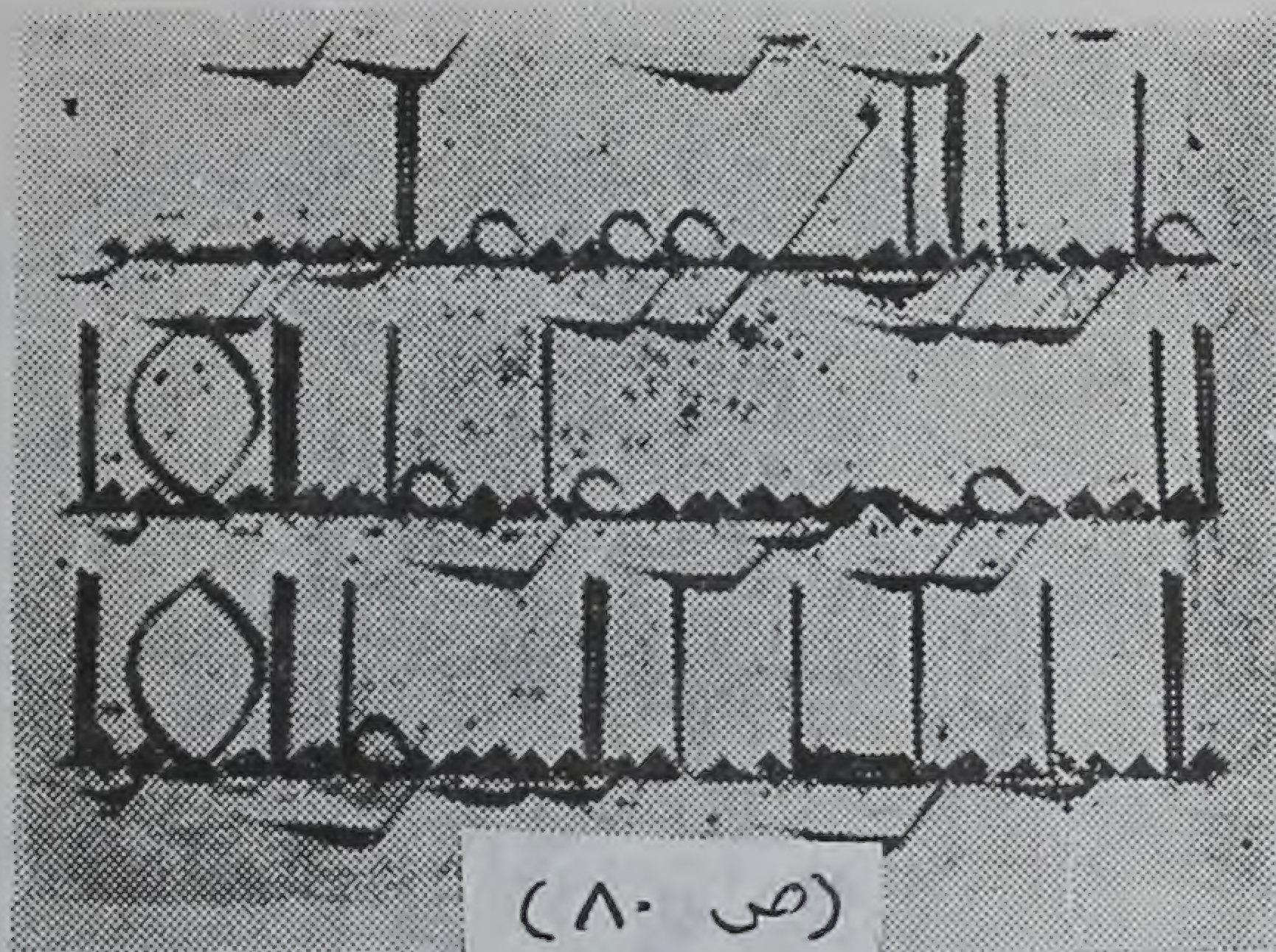
محراب چهارم (ص ۲۲)

بر لوح بالائی قبر نقشه دو دایره بزرگ بالا و پایین کنده بود و بخط کوفی دور هر دایره آیات سرود

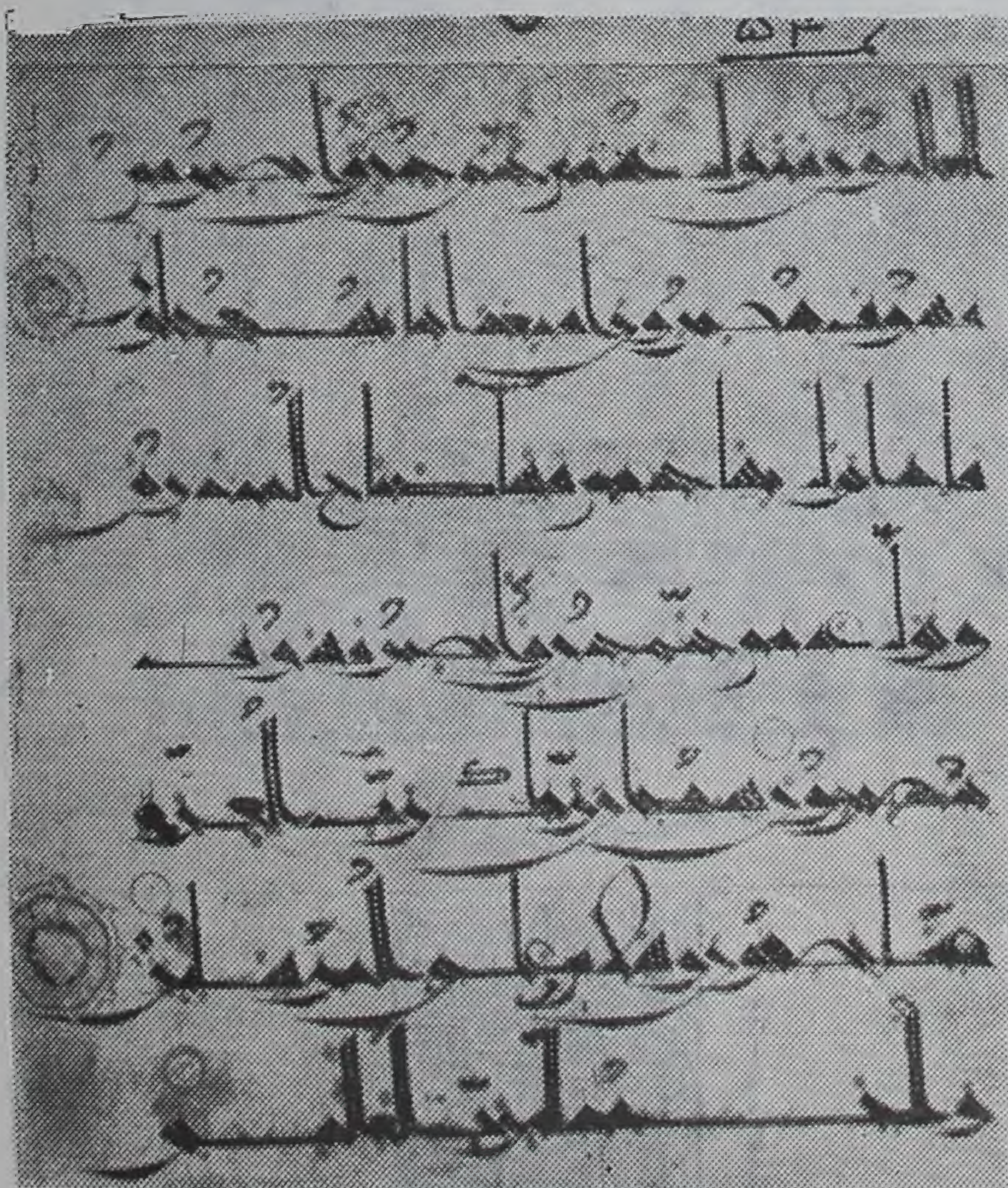
نقشیدایره اول جهان خط کوفی

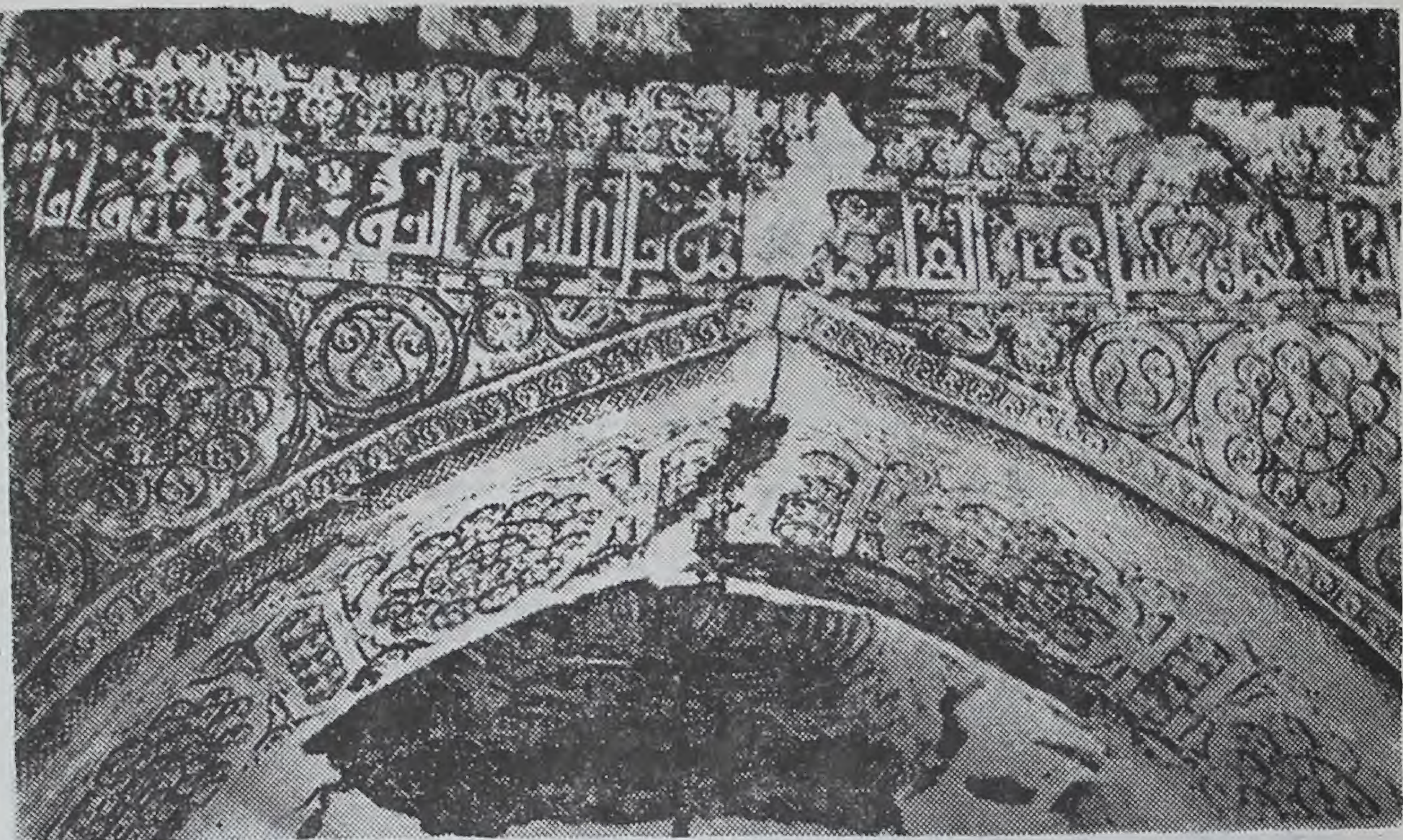
خط پیر آموز کتاب صفات الشیعه نوشته ۳۹۱ قمری

(ص ۸۰)

قرآن عظیم به خط پیر آموز قرن ۴ ه در مشهد رضوی

(ص ۵۳)

نمونه خط کوفی مسجد نایین ۳۵۰ هـ

(ص ۲۲)

بسم الله الرحمن الرحيم يا عبادي الذين اسر

فوا على انفسكم لا تقنطوا من رحمة الله ان

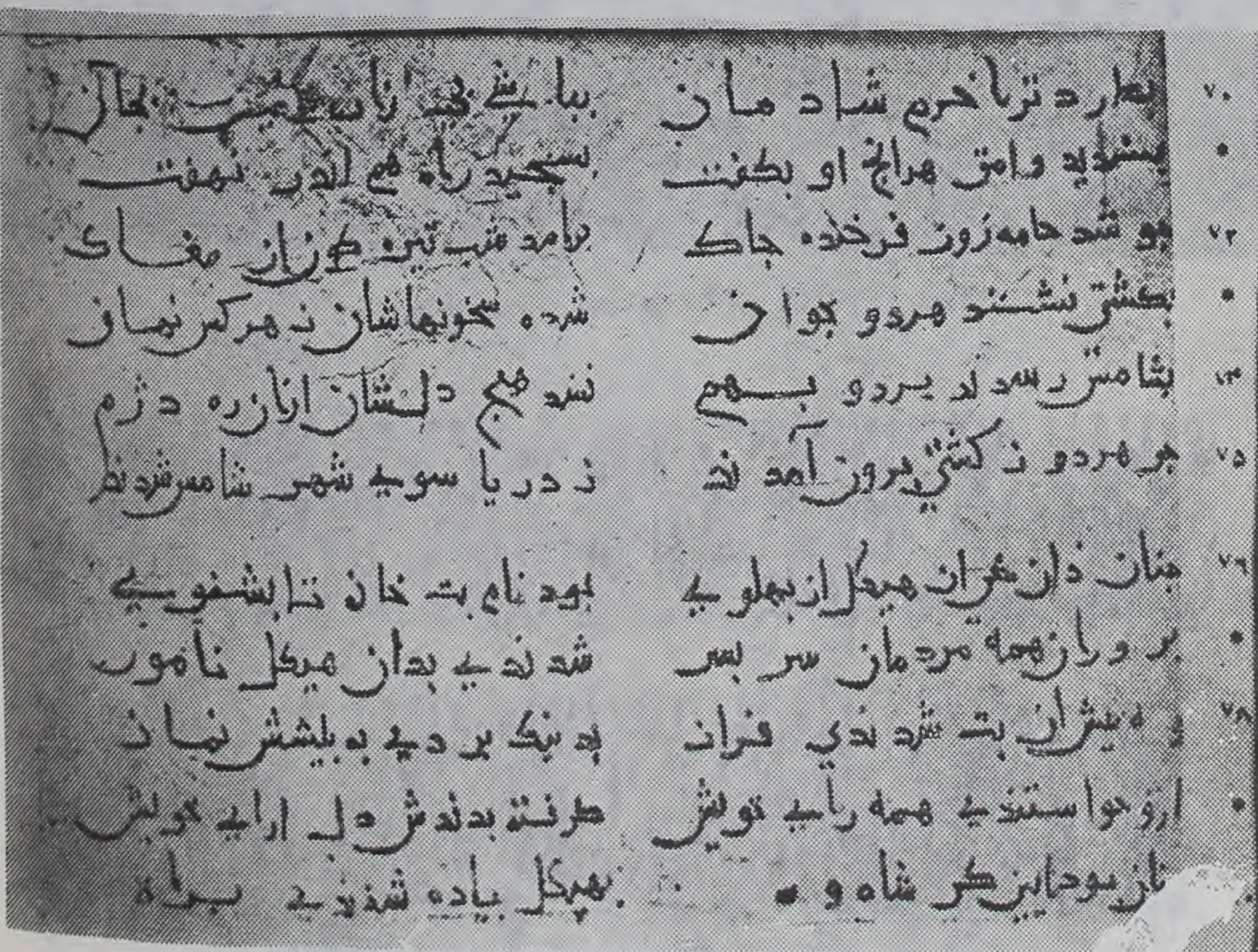
الله يغفر الذنوب جميعا انه هو الغفور الرحيم

خط کوفی تزئینی مقبره پیر علمدار ۴۱۸ ق

(ص ۲۱ - ۷۹)

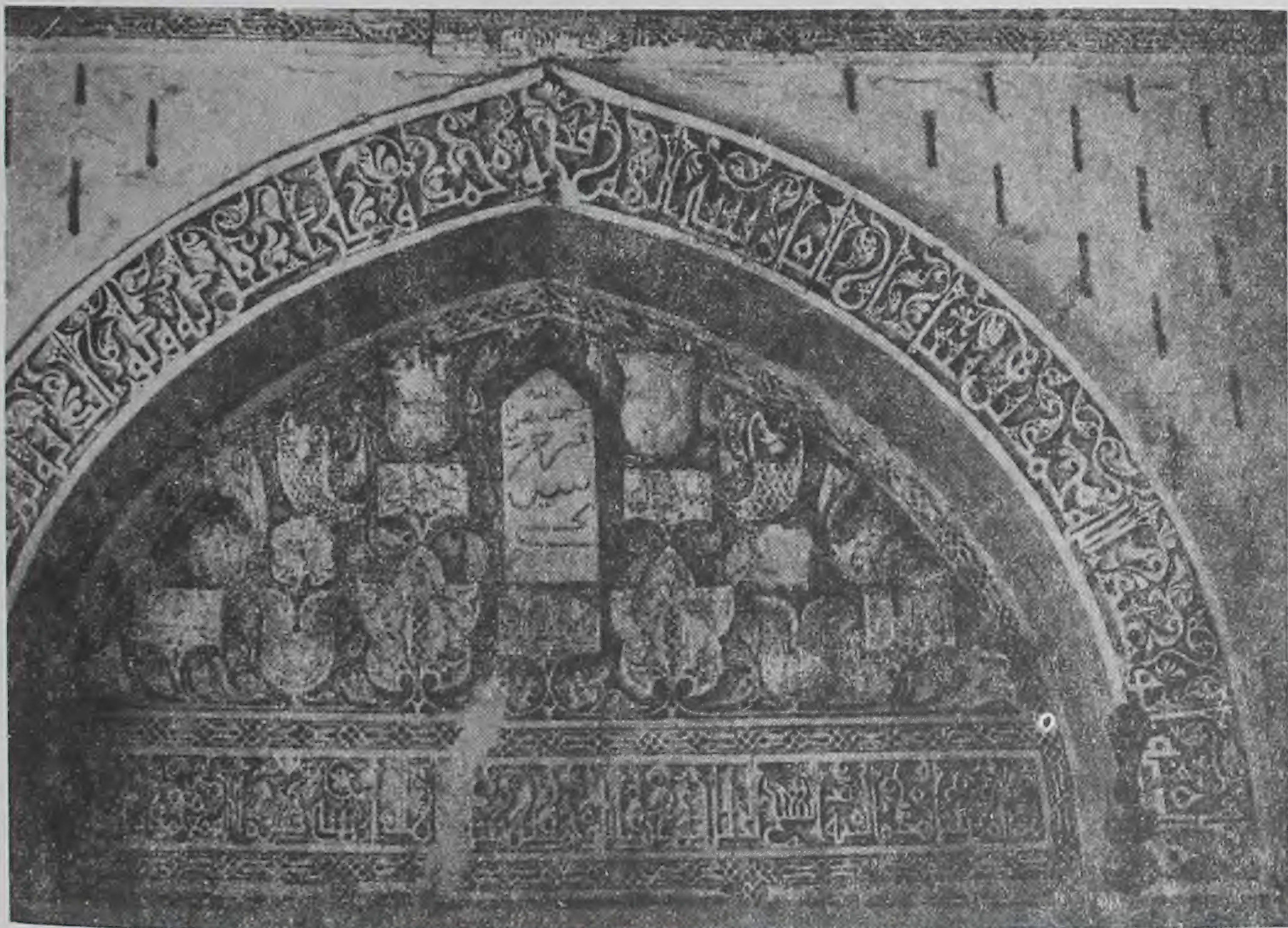
نیم صفحه از کتاب خطی و امقو و عنرای عنصری (متوفا ۴۴۱ هـ) که
 يك نسخه ناقص آن دارای ۳۵۳ بیت در سکه‌پرسنده بدست آمده و
 تاریخ نوشتن آن بین ۴۰۰ - ۵۰۰ هـ تخمین می‌شود. این کتاب خطی
 پیش از ۵۲۶ هـ در ملك سری زکی بن محمد بن علی عبد الحمید بامیانی
 بود (طبع لاهور ۱۹۶۷ م به ترتیب و حواشی دکتر محمد شفیع مرحوم)

(ص ۸۶)

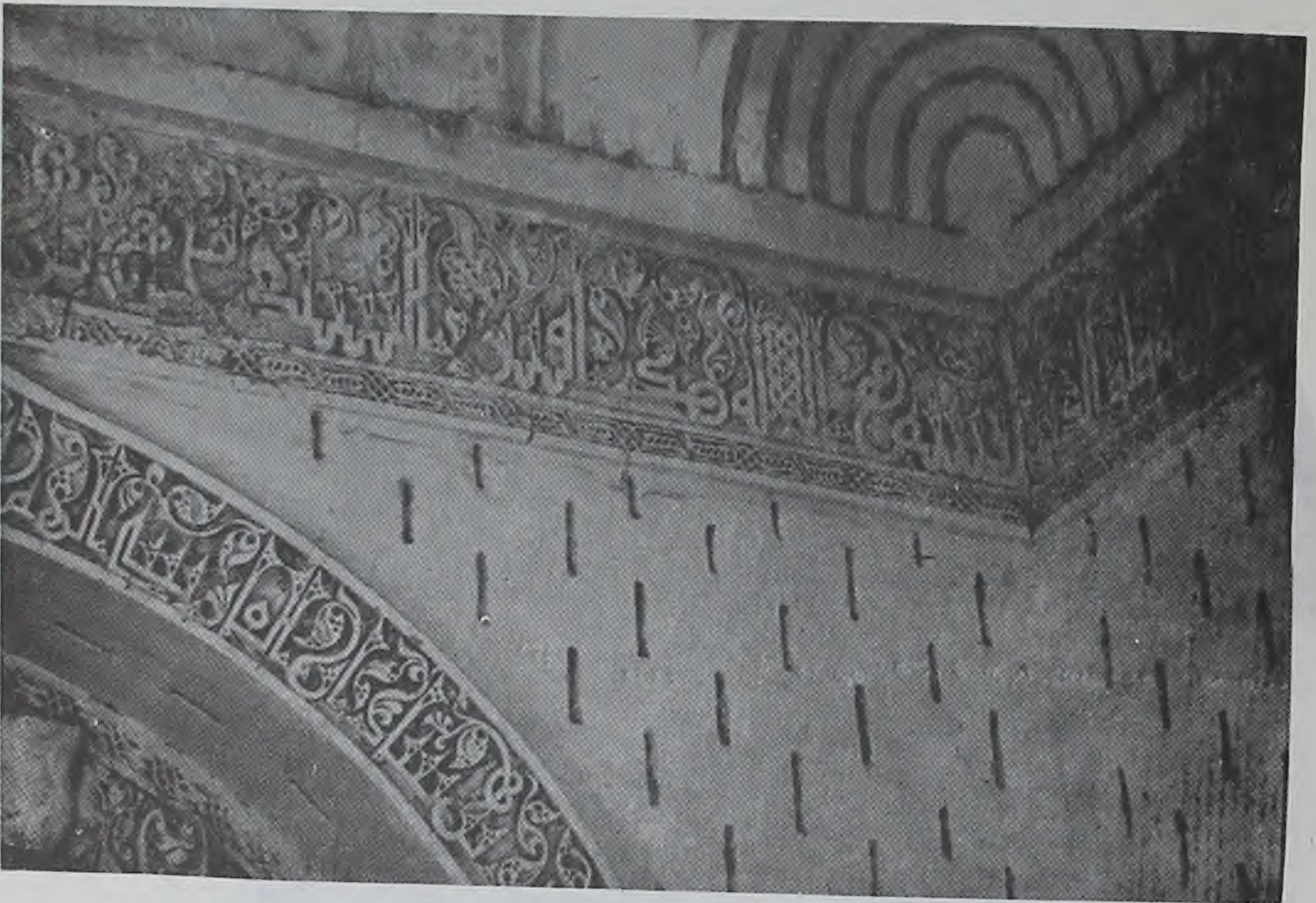

به صفحه آینده رجوع شود

بیا شی بی آزا د و ایمن بجان	بدارد ترا خرم (و) شادمان
بسنجید راه هم اندر نفست	پسندید و امق هر انچ او بگفت
براهه شب تیره گون از مغاک	چو شد جامه روز فر خنده چاک
شده سخو نهاشان زهرکس نهان	بکشتی نشستند هر دو جوان
نشده هیچ د لشان لزان ره د ژم	بشامس ر سیدند هر دو بهم
ز دریا سوی شهر شامس شدند	چون هر دوز کشتی برون آمدند
بود نام بت خانه تا بشنوی	چنان دان کی آن هیکل از پهلوی
شدندی بدان هیکل نامور	برو زان همه مردمان سر بسر
بد (و) نیک بردی به پیشش نماز	همه پیش آن بت شدندی فراز
گرفته بدندش دل آرای خویش	ازو خواستندی همه رای خویش
بهیکل پیا ده شدندی بر او	چنان بود آیین کی شاه و سپاه

طاق مرقد سید یحیی در سر پل جوزجان افغانستان (حدود ۴۳۰ ق) کتابه بالا :
 ... هذه القبة ابو عبدالله محمد بن شادان الفارسی الهم ... ومحمد وعلی اغفرله
 ولوالديه یا ارحم الراحمین (ص ۲۲ ، ۸۳)
 کتابه پایین : مما امر ببناء هذه القبة الشيخ الجلیل ابو عبدالله محمد بن شا (دا) ن الفارسی
 حشره الله مع محمد واهل بيته .

دو کتبه دیگر از همین بناء مرقد سید یحیی در جوزجان :
 بسم الله هذا قبرالسید یحیی بن زید بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب
 رضوان الله علیه . قتل بارغوی یومالجمعه شهر شعبان سنه خمس و عشرين و مائه .
 قتله سلم بن اخوز فی ولایة نصر بن سیار فی ایام الولید بن یزید لعنهم الله . مهاجرا
 علی یدی ابی حمزه احمد بن محمد غفرالله له ولوالدیه .

(ص ۲۲، ۸۳)

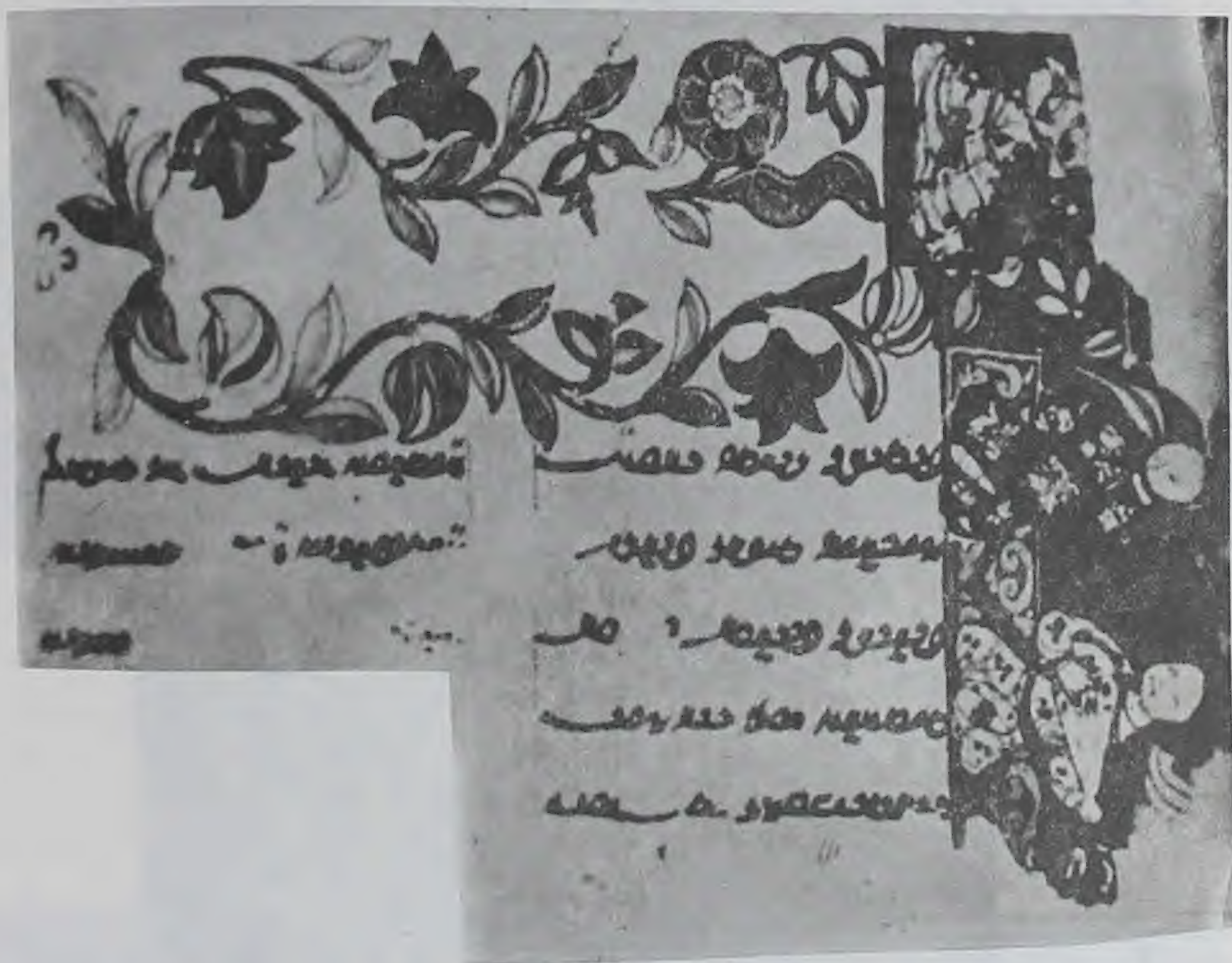
کتابهٔ مرقد سلطان محمود در غزنه غفرانا "من الله لاميرالاجل السيد نظام الدين
ابى القاسم محمود بن سبکتگين غفرله
(ص ۲۲)

نستعلیق جلی حسن شاملو ۱۰۴۹ ق بر مزار خواجه عبدالله انصاری هرات
(ص ۲۰۱)

الحمد لله رب العالمین
 سئلہ ابو القاسم منصور بن محمد بن
 علی المشہد طوسی شہر رابع الاول
 سنہ ثلث وتسعين وکلمایہ
 ابتغى لوجه الله وطلبت المصداق
 لا یباع ولا یؤقت ولا یبیع
 عذر الله له

صفحه آخر قرآن عظیم بخط ابوالقاسم منصور هروی وزیر سلطان محمود، نوشته ۳۹۳ھ
 در آستان رضوی مشهد (از گنجینه قرآن)
 (مربوط ص ۸۰)

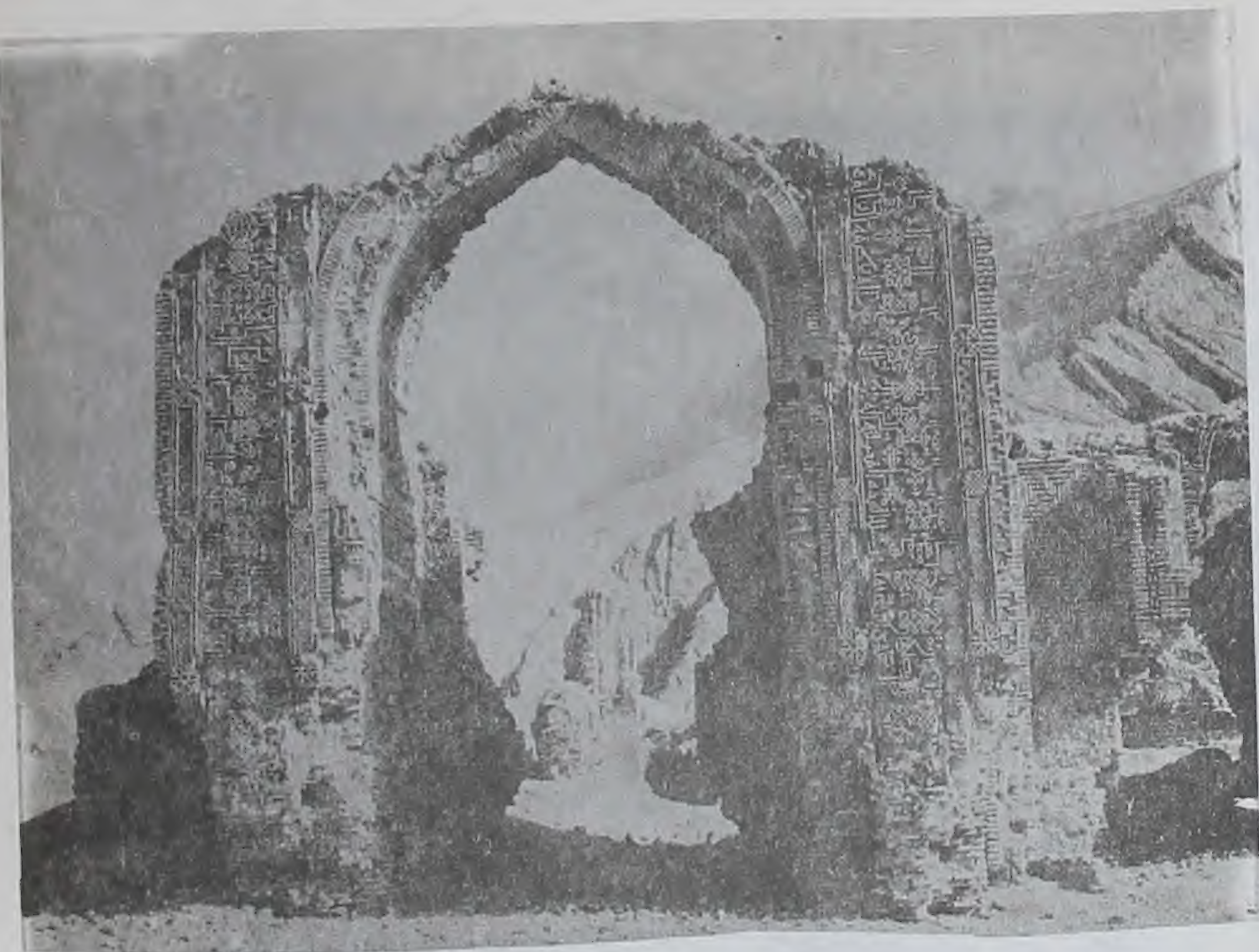
یکی از اوراق مانوی

(ص ۱۰ ، ۷۹)

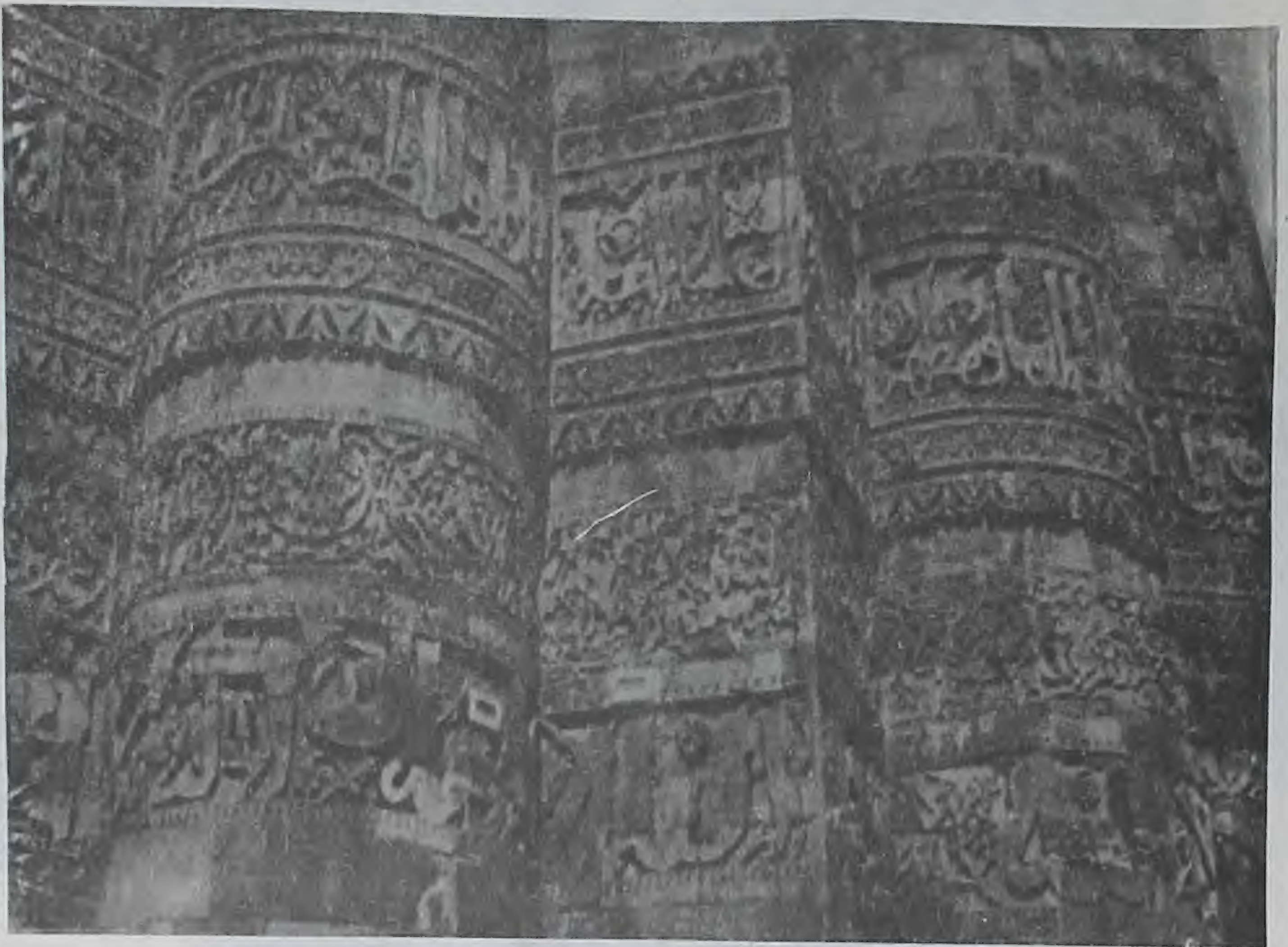
صفحه قرآن عظیم بخط ابراهیم سلطان بن شاهرخ ۸۲۷ هـ در مشهد رضوی
(از گنجینه قرآن)

(ص ۹۳۸)

مدرسه شاه مشهد چونند باد غیس امروزی با خطوط کوفی ، نسخی ، ثلث ، که در رمضان
 ۵۷۱ ق عصر سلطان غیاث الدین غوری بانو عالمه عالییه ساخته و نام معمار آن محمد است .
 غالبا "از بقایای یکی از شهرهای غرجستان یا مرو رود باشد .

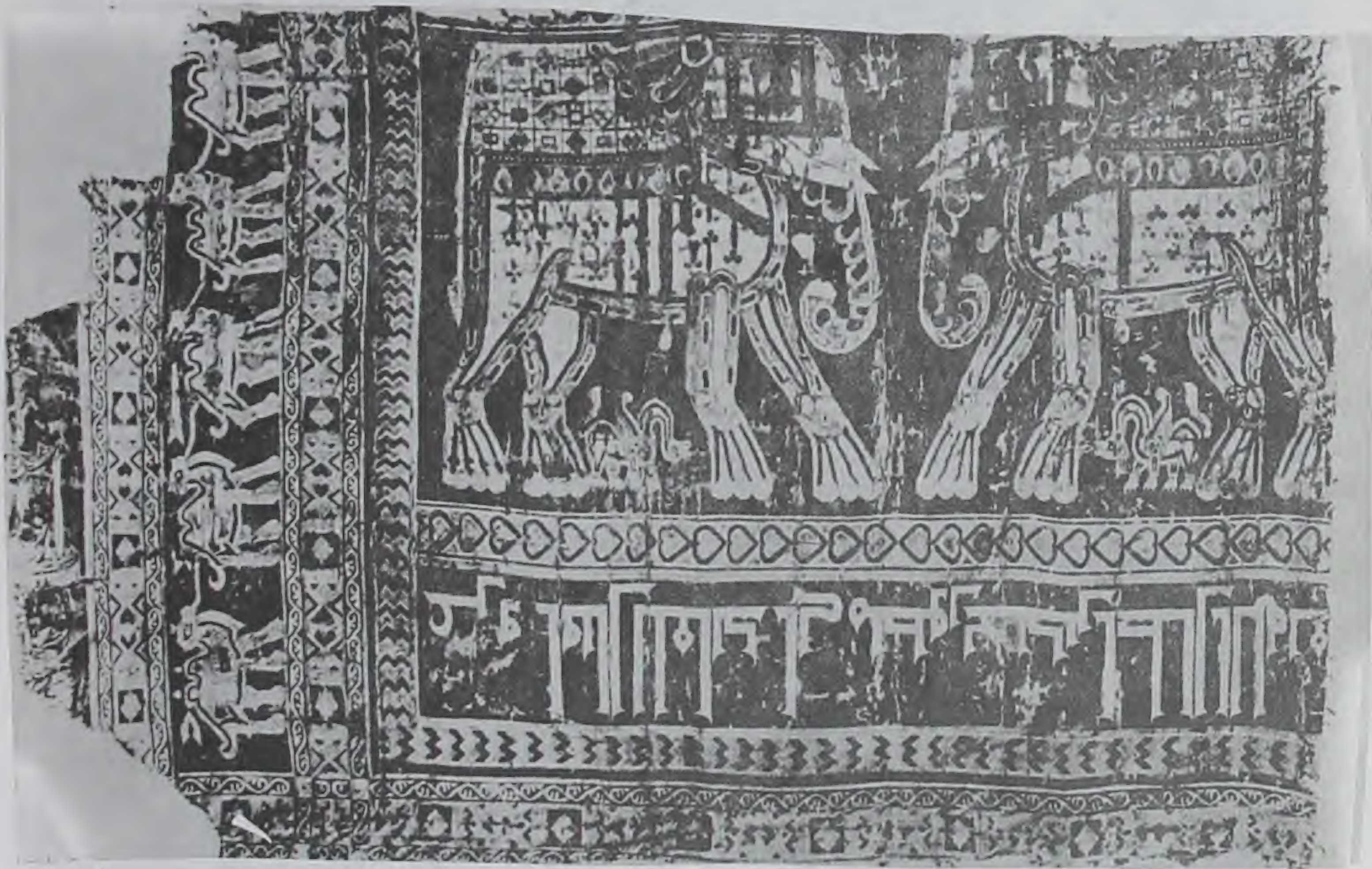
(ص ۲۲ ، ۸۳)

خطوط و نقاشی قطب منار دهلی بنا کرده سلطان قطب الدین ایبک جانشین
سلطان معزالدین محمد غوری، در سنه ۵۹۶ ق
(ص ۶۷)

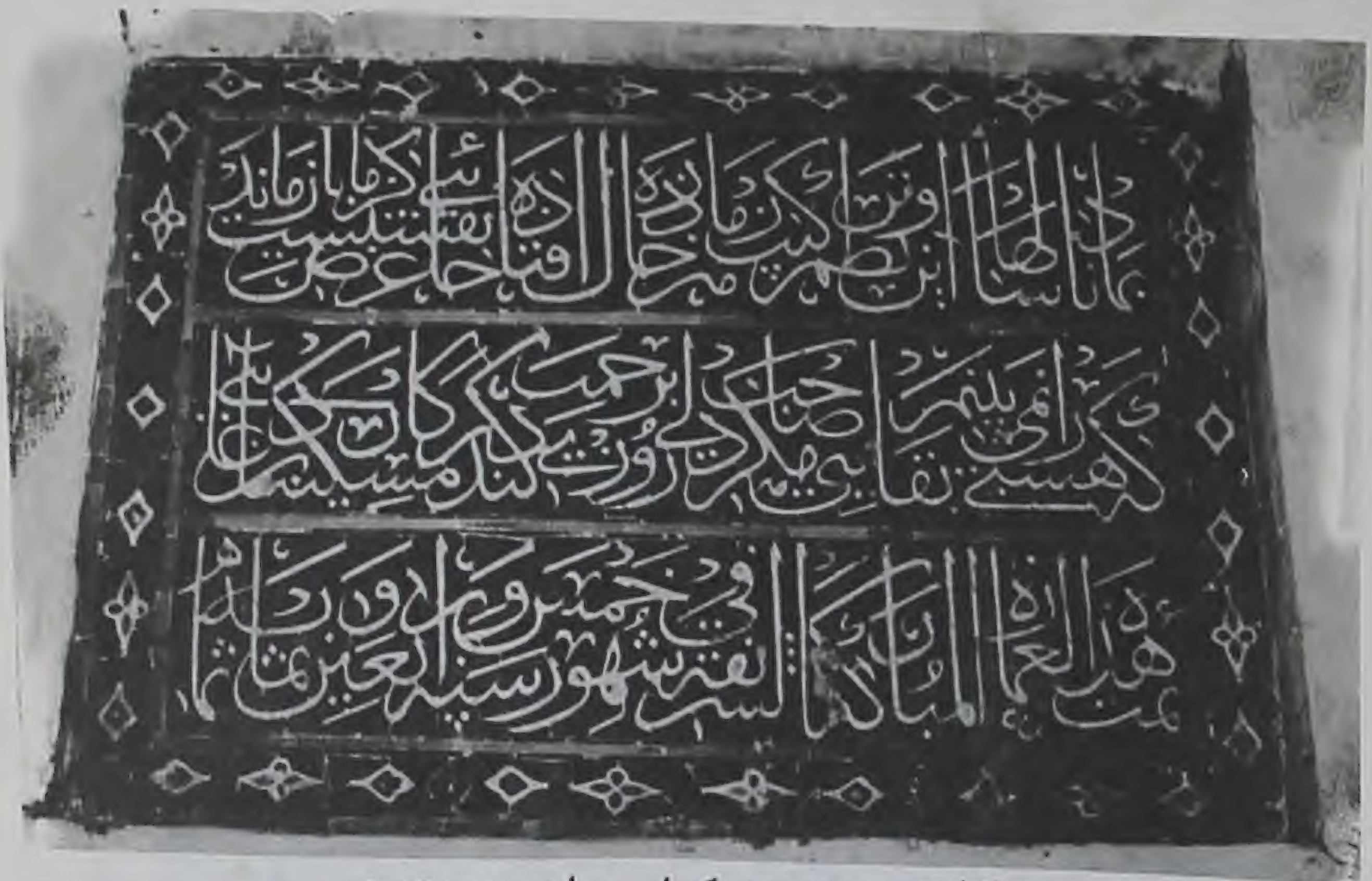
کتیبه قبر یوسف بن کبیر در باکو ۵۵۷ ق (از مسلم کالگرافی)
(ص ۸۹)

پارچه ابریشمین موزه لوور پاریس حدود ۳۵۹ ق ۹۶۰ م
(ص ۷۷)

بقایای نقوش و خط بریکی از دیوارهای لشکرگاه بست
(ص ۲۴، ۸۳)

کتابهء مسجد حوض کرباس هرات سنه ۸۴۵ ق
(ص ۹۶)

قرآن شریف بخط عثمان وراق غزنوی ۴۶۶ هـ در آستان رضوی مشهد (از گنجینهء قرآن)
(ص ۲۱۰، ۲۰)

صفحه قرآن عظیم بخط ابوبکر بن احمد غزنوی ۵۶۶ هـ موزه مصر (از سروی هنرپریشیا)

(ص ۲۰)

نوشته مسجد الرشید بن محمد در باکو ۴۷۱ ق (از مسلم کالگرافی)
(ص ۸۹)

صفحه اول کتاب الابنیه ۴۴۷ هـ
(ص ۷۹، ۸۵)

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No. [REDACTED]

Author..... [REDACTED]

Title... [REDACTED]

..... [REDACTED]

..... [REDACTED]

Call No.....

Date.....

Account No.....

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last stamped above.
 An overdue charges of 6 nP. will be levied for each day. The book is
 kept beyond that day.

IQBAL LIBRARY
The University of Kashmir

Acc. No. 227701

Author [REDACTED]

Title [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Handwritten signature]

Call No.....

Account No.....

Date.....

J. & K. UNIVERSITY LIBRARY

This book should be returned on or before the last stamped above.
 An overdue charges of 6 nP. will be levied for each day. The book is
 kept beyond that day.

